

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programı

**İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİ VE YABANCI
DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETİCİLERİNİN DİJİTAL
YETERLİLİKLERİ**

Tuba DEMİREL

Doktora Tezi

Ankara, 2023

İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİ VE YABANCI DİL OLARAK
İNGİLİZCE ÖĞRETİCİLERİNİN DİJİTAL YETERLİLİKLERİ

Tuba DEMİREL

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programı

Doktora Tezi

Ankara, 2023

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi /HÜ. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. (2)
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

..... /...../.....

Tuba DEMİREL

¹"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metodların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir
*Tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.**

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Prof. Dr. Mustafa Durmuş danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

.../.../.....

Tuba DEMİREL

TEŞEKKÜR

Doktora tez çalışmamın her aşamasında benden desteğini esirgemeyen ve her koşulda yol gösteren, tez danışmanım, değerli Hocam Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ'a,

Araştırma sürecimin başından beri ve belirli aralıklarla toplanan tez izleme komitelerinde, değerli görüş ve önerileriyle tez çalışmamın şekillenmesine ve bilimsel değerinin artmasına önemli katkıları olan sayın Hocalarım Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN ve Prof. Dr. Arif ALTUN'a,

Tez jürimde yer alarak kıymetli görüş ve katkılarını sunan, değerli hocalarım, Prof. Dr. Sema ASLAN DEMİR ve Prof. Dr. Mehmet KARA'ya,

Sevgi ve desteğiyle hiçbir durumda beni yalnız bırakmayan Aileme,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Üzerimdeki haklarını ödeyemeceğim doktora sürecindeki ilk danışmanım, kıymetli Hocam, Doç. Dr. Hüseyin ÖZ'ü ve akademik duruşu, insanlığı ve bilgisi ile kendime örnek aldığım değerli Hocam, Dr. Öğr.Üyesi Celalettin Evren ALPASLAN'ı

ve bu çalışmaya katkı sağlayan, 6 Şubat Hatay depreminde kaybettüğümüz, acısı hâlâ taze olan değerli arkadaşım Doç. Dr. Esra Nur TIRYAKI'yi

büyük şükran ve derin bir özlemle anıyorum...

ÖZET

DEMİREL Tuba. *İkinci Dil Olarak Türkçe ve Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticilerinin Dijital Yeterlilikleri*, Doktora Tezi, Ankara, 2022.

Dijital yeterlilik, bilgi teknolojilerini bilinçli bir şekilde kullanabilmenin yanı sıra, işlevsel olarak çalışan bir sistem oluşturabilme ve bu sistemi etkin, aynı zamanda verimli kullanabilme yetisidir. Özellikle Covid-19 salgını sonrası dijital ortam ve araçların kullanımının zorunlu hâle gelmesiyle dil öğretiminde bu araç ve ortamları etkili bir şekilde kullanabilme ve yönetebilmenin öğretim süreçlerine büyük etkisi olmuştur. Günümüzde yabancı dil öğretiminde dilin dört temel becerisinin geliştirilmesi, dijital araç ve ortamlardan bağımsız olarak değerlendirilememektedir. Bu nedenle bu tez çalışmasının amacı ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyelerini karşılaştırmalı olarak nicel ve nitel veriler yoluyla incelemektir. Öğreticilerin yeterlilik seviyeleri nicel verilerle belirlenmiştir. Covid-19 dönemi, bireysel motivasyonlar ve farklı sepeplerin dijital öğretmenlerin yeterliliklerine olan etkisi nitel bulgularla betimlenmiştir. Verilerin toplanmasında karma yöntemin tamamlayıcılık ilkesine uygun olarak nitel ve nicel veriler eş zamanlı ve eşit statülü olarak toplanıp karşılaştırılmıştır. Katılımcılar, ikinci dil olarak Türkçe alanından 51 öğretici, yabancı dil olarak İngilizce alanından 53 öğretici olmak üzere Türkiye'deki TÖMER ve YDYO'da çalışan öğretmenlerden oluşmaktadır. Deneyimli öğretmenlerden oluşan 31-40 yaş aralığında yoğunluk gösteren katılımcılar en az 4 yıldır öğretim amaçlı olarak dijital araçları sıklıkla kullanmışlardır. Ayrıca verilerin toplandığı akademik dönemde salgın sonrası kısıtlamaların değişmesiyle yaklaşık %25'i derslerini uzaktan vermektedirler. Avrupa Birliği Eğitimci için Dijital Yeterlilik Çerçevesi'nden uyarlanmış ölçek yoluyla elde edilen nicel verilerde Türkçe öğretmenlerin genellikle B1- Bütünleştirici seviyesinde, İngilizce öğretmenlerin ise B1- Bütünleştirici ve B2 - Uzman seviyesinde dijital yeterliliğe sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca dijital yeterlilik çerçevesinin tüm alt boyutları incelendiğinde, katılımcıların dijital yeterlilik seviyelerinde Türkçe ve İngilizce alanında çalışma durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Nitel veriler ise Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi, TÖMER ve YDYO birimlerindeki 20 öğreticiyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Nitel verilerin analizi MAXQDA, nitel veri analizi programı, kullanılarak oluşturulan kodlar yoluyla

dijital yeterliliğin alt boyutlarında içerik analizi yapılmış ve Covid -19 dönemi ile öğretici motivasyonu başlıklarında tematik analiz yapılmıştır. Öğreticilerin motivasyon kaynaklarının çoğunlukla öğrenici temelli olduğu ve öğreticilerin özellikle Covid-19 dönemi edinmiş olduğu dijital yeterliliklerin salgın sonrası normale dönen öğretim sürecinde sürdürülebilir olmadığı ortaya çıkmıştır. Aynı ayrı toplanıp analiz edilen nitel ve nicel veriler tüm değişkenlere göre tek tek bir araya getirilerek incelenmiş, sonuçta dijital yeterlilik alt boyutlarında Türkçe ve İngilizce alanında çalışma durumuna bağlı anlamlı fark bulunmamıştır. Nitel sonuçlar, ikinci dil olarak Türkçe öğretiminin yabancı dil olarak İngilizce öğretimine kıyasla yeni bir alan olmasından dolayı ve öğretim materyali, kurumsal kaynak, teknolojik alt yapı ve hizmet içi eğitimde var olan eksikliklerin bulunduğunu ve bu sebeple ikinci dil olarak Türkçe öğreticilerinin bireysel olarak kendi dijital içeriklerini ve çözümlerini üretmek durumunda kaldığını göstermektedir. Bunun aksine yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin kurumsallaşmış sistematik eğitimleri, on yıllardır kullanılan dijital araç, ortam ve kaynakları bulunmaktadır. Bu sebeple, yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin kendi öğrencilerinin dijital yeterliliklerini iyileştirmede etkin bir rol üstlendiği görülmüştür. İkinci ve yabancı dil bağlamında kapsamlı ve çeşitli verilere dayalı olarak yürütülen bu çalışma Türkiye'deki öğretici dijital yeterliliklerine betimsel katkıda bulunmuştur. Toplanan veriler ışığında, her iki alan için öğretici dijital yeterliliklerini geliştirmeye dayanan kurumsal, bireysel ve öğrenici odaklı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler

Dijital yeterlilik, ikinci yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak İngilizce öğretimi, öğretici yeterlilikleri, dijital teknoloji yeterlilikleri, MAXQDA

ABSTRACT

DEMİREL Tuba. *DIGITAL COMPETENCIES OF TURKISH AS A SECOND LANGUAGE AND ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE INSTRUCTORS*, Doktora Tezi, Ankara, 2022.

Digital competency is the ability to learn the use of digital technologies, create a system that works functionally and use it effectively and efficiently. Especially after the Covid-19 pandemic, the use of digital environments and tools became mandatory and this had a great impact on language teaching in terms of being able to use and manage them effectively in teaching processes. Today, the development of the four main skills, listening, speaking, reading, and writing, cannot be evaluated independently of digital tools and environments in the process of teaching a foreign language. For this reason, this thesis study aims to compare the digital competency levels of Turkish teachers as the second language and English teachers as the foreign language through quantitative and qualitative data. The factors affecting the digital competency levels of teachers and the effects of the Covid-19 period and motivation have been described. Data were collected in accordance with the complementary principle of the mixed method by collecting qualitative and quantitative data simultaneously and equally. There are 51 participants from Turkish and foreign language teaching centers and 53 participants from foreign language schools of universities in Turkey. They are experienced teachers, between the ages of 31- 40 who have been using digital tools intensively for teaching purposes for at least 4 years. At the semester of data collection 25% of the participants gave lessons remotely due to the change of the rules after the pandemic. However, some participants do not have experience in distance education. Quantitative data obtained from the scale adapted from the European Union Digital Competence Framework for Educators showed that Turkish instructors' digital competency level are generally at the B1-Integrator and that of English teachers' at the B1-Integrator and B2-Expert levels. In addition, there was no significant difference in the digital competency levels of teachers according to the Turkish and English areas of expertise. Semi-structured interviews were conducted with 20 educators at the Turkish language teaching centers and foreign language schools at Hatay Mustafa Kemal University and Hacettepe University. The quantitative data were analyzed through the codes created using MAXQDA under the themes of Covid-19

period and instructor's motivation in addition to the six areas of digital competency. It has been revealed that the motivation sources of teachers are mostly student-based and the digital competency acquired especially during the Covid-19 period is not sustainable in the teaching process after the pandemic restrictions were lifted. The qualitative and quantitative data were collected simultaneously and the results were examined separately. There was no significant difference in the digital competency areas according to the participants' areas of expertise as Turkish and English. Qualitative data showed that teaching Turkish as a second language being a newer field than teaching English as a foreign language, the teaching materials, institutional resources, technological infrastructure and in-service trainings are very limited. Hence, participants who are Turkish language instructors create their own digital materials, tools and solutions from scratch. On the contrary, English teachers as a foreign language have systematic trainings, digital tools, environments, and resources available which are used and improved for years. Thus, participants from English language schools have a guiding role in improving the digital competency of their students. This comprehensive and diverse mixed method study in the context of a second and foreign language has made a descriptive contribution to the digital competency of teachers in Turkey. Recommendations on improving the institutional, individual, as well as student-oriented digital competencies of teachers have been given for both areas of expertise.

Key Words

Digital competence, digital competency, teaching Turkish as a second foreign language, teaching English as a foreign language, teacher competencies, digital technology competencies, MAXQDA

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
TABLolar DİZİNİ.....	xv
ŞEKİLLER DİZİNİ	xvii
GİRİŞ	1
Çalışmanın Konusu	1
Problem Durumu	2
Çalışmanın Amacı ve Araştırma Soruları	3
Çalışmanın Önemi.....	4
Sınırlılıklar	6
Tanımlar	6
1. BÖLÜM.....	7
EĞİTİM VE DİJİTAL YETERLİLİK.....	7
1.1. DİJİTAL YETERLİLİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	7
1.1.1 Yeterlilik, Yeterlilik ve Yetkinlik.....	7
1.1.2. Dijital Yeterlilik.....	9
1.1.3. Teknoloji Okuryazarlığı.....	10
1.1.4. Bilgi Okuryazarlığı ve Dijital Okuryazarlık	11
1.1.5. Dijital Yerli ve Dijital Göçmen	12
1.2. EĞİTİM VE DİJİTAL YETERLİLİĞE İLİŞKİN YAPILAN ÇALIŞMALAR	13
1.3. DİJİTAL YETERLİLİK İLE İLGİLİ ÇERÇEVELER VE RAPORLAR	18
1.3.1. Mesleki Yeterlilikler	18
1.3.2. Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPACK/TPAB)	23

1.3.3. 21. Yüzyıl Yeterlilikleri	27
1.3.3.1. Yeterliliklerin Tanımı ve Seçimi (DeSeCo).....	27
1.3.3.2. Hayatboyu Öğrenme için Temel Yeterlilikler.....	29
1.3.3.4. 21. Yüzyıl için Öğrenim Ortaklığı P21	30
1.3.4. Dijital Yeterliliğin Teknolojik, Bilişsel ve Etik Boyutları.....	31
1.3.5. Avrupa Dijital Okuryazarlık Çerçevesi	33
1.3.6. Dijital Yeterliliğin Haritalandırılması.....	35
1.3.7. Dijital Yeterliliğin Yedi Alanı	42
1.3.8. Dijital Yeterliliğin On iki Temel İlkesi.....	44
2. BÖLÜM.....	46
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	46
2.1. DİJİTAL YETERLİLİĞİN ÖLÇÜLMESİ.....	46
2.2. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİLİK ÇERÇEVESİ	49
2.2.1. Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi Seviyeleri	55
2.2.2. Dijital Yeterlilikleri Ölçmeye İlişkin Çalışmalar.....	57
2.3. İKİNCİ DİL VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ ALANINDA DİJİTAL YETERLİLİKLERE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR	61
2.3.1. İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Yeterliliklere İlişkin Çalışmalar	62
2.3.2. Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretiminde Dijital Yeterliliklere İlişkin Çalışmalar	64
2.4. COVID-19 SALGINI VE DİJİTAL YETERLİLİK	66
2.4.1. Covid-19 dönemi ve İlgili Çalışmalar	66
3. BÖLÜM.....	73
YÖNTEM	73
3.1. GİRİŞ	73
3.1.1 Karma Yöntem Kullanım Gerekçesi.....	74
3.2. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	75
3.2.1. Araştırma Evreni ve Örneklem	76
3.2.2. Veri Toplama Araçları	77
3.2.3. Verilerin Analizi	78

3.2.4. Bulguların Yorumlanması.....	81
4. BÖLÜM.....	83
NİCEL BULGULAR.....	83
4.1. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE DEMOGRAFİK BULGULARI.....	83
4.1.1. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Aldıkları Sertifikalar.....	87
4.1.2. Katılımcıların Çalıştığı Kurumların Dağılımı.....	88
4.1.3. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Kullandıkları Dijital Araçlar	89
4.1.4. Katılımcıların Öğrencilerinin Kullandığı Dijital Araçların Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı	90
4.2. GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK TESTLERİ	91
4.3. KATILIMCILARIN EĞİTİCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİK ÇERÇEVESİNE GÖRE DİJİTAL YETERLİLİK SEVİYELERİNE İLİŞKİN BULGULAR	97
4.4. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE DİJİTAL YETERLİLİK SEVİYELERİNİN DAĞILIMINA İLİŞKİN BULGULAR.....	99
4.4.1. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarındaki Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Karşılaştırılması	100
4.4.1.1. Mesleki Katılım Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması.....	100
4.4.1.2. Dijital Kaynaklar Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması.....	102
4.4.1.3. Öğrenme ve Öğretme Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması.....	103
4.4.1.4. Değerlendirme Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması.....	104
4.4.1.5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması	105
4.4.1.6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması.....	107

4.4.1.7. Katılımcıların Dijital Yeterlilik Çerçevesinin Tüm Alt Boyutlardaki Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Dağılımı	108
4.4.2. Demografik Değişkenlere Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarındaki Seviyelerin İncelenmesi	112
4.4.2.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri.....	112
4.4.2.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri.....	112
4.4.2.3. Katılımcıların Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süresine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri	113
4.4.2.4. Katılımcıların Dijital Teknolojileri Öğretim Amaçlı Kullanma Sürelerine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri	114
4.4.2.5. Katılımcıların Verilen Derslerin Uzaktan (Online) Olma Oranına Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri Süresine.....	114
5. BÖLÜM.....	116
NİTEL BULGULAR.....	116
5.1. NİTEL VERİ ANALİZ ADIMLARI VE MAXQDA PROGRAMI.....	116
5.2. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE DEMOGRAFİK BULGULARI.....	119
5.2.1. Katılımcılar ile İlgili Bilgiler	119
5.2.2. MAXQDA ile İşlenmiş Nitel Verilere İlişkin Bilgiler.....	121
5.2.3. Çalışılan Alana Göre Kodların Hiyerarşik Dağılımı	122
5.3. KATILIMCILARIN DİJİTAL YETERLİLİKLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	124
5.3.1. Katılımcılara Göre Dijital Yeterliliğin Tanımı	125
5.3.2. Katılımcıların Dijital Yeterlilikleri ve Çalışma Alanları ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	127
5.3.3 Katılımcıların Dijital Yeterlilikleri ve Çalıştıkları Kurumlar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	129
5.3.4. Katılımcıların Dijital Yeterliliklerine ait Motivasyon Kaynakları ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	130

5.3.4. Katılımcıların Dijital Yeterlilikleri ve Covid-19 Salgını Süreci ile ilgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	132
6. BÖLÜM.....	135
NİCEL VE NİTEL BULGULARA İLİŞKİN YORUMLAR.....	135
6.1. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE EĞİTİMCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİK ÇERÇEVESİNİN GENEL VE ALT BOYUTLARINA BAĞLI DİJİTAL YETERLİLİK SEVİYELERİ	135
6.1.2. Mesleki Katılım Alt Boyutuna Göre Nicel ve Nitel Bulguların Yorumlanması.....	137
6.1.3. Dijital kaynaklar Alt Boyutuna Göre Nicel ve Nitel Bulguların Yorumlanması.....	138
6.1.4. Öğrenme ve öğretme Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması	139
6.1.4 Değerlendirme Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması.....	141
6.1.5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması.....	143
6.1.6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerini Kolaylaştırma Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması.....	144
6.1.7. Nitel Kodların Dağılımının Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarına Göre Yorumlanması.....	146
SONUÇ.....	148
ÖNERİLER.....	152
KAYNAKÇA	155
EKLER	166
Ek 1. SPSS ÇIKTILARI.....	166
EK 2. KOD VE TEMALARLA NİTEL VERİLER ÇALIŞMA KİTABI.....	171
EK 3. EĞİTİMCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİK ÖLÇEĞİ.....	254
EK 4. ÖĞRETİCİ GÖRÜŞME FORMU	262
EK 5. ETİK KOMİSYON İZİNİ	265
EK 6. DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	266
EK 7. TURNİTİN ORJİNALLİK RAPORU	267

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BİT: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

ABEDYÇ: Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlilikler Çerçevesi

DigComp: Digital Competence (Dijital Yeterlilik)

DigCompEdu: Digital Competence for Educator (Eğiticiler için Dijital Yeterlilik)

EDYÖ: Eğitimciler için Dijital Yeterlilikler Ölçeği

HMKÜ: Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

HÜ: Hacettepe Üniversitesi

İDOT: İkinci Dil Olarak Türkçe

JRC: Avrupa Komisyonu Birleşik Araştırma Merkezi (Joint Research Center)

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü/ İktisadi İş birliği ve Gelişme Teşkilatı
(Organisation for Economic Co-operation and Development)

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations
Educational, Scientific and Cultural Organization)

YDOİ: Yabancı Dil Olarak İngilizce

YDYO: Yabancı Diller Yüksek Okulu

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğreticilik Mesleği Genel Yeterlilikleri.....	19
Tablo 2. Dijital Okuryazarlık ile İlgili Çalışmalar ve Kaynaklar.....	43
Tablo 3. Dijital Yeterlilik Tanım Alanları	44
Tablo 4. On İki Dijital Yeterlilik Alanı.....	45
Tablo 5. Avrupa Birliği Vatandaşlar için Dijital Yeterlik (DigComp) Çerçevesi	51
Tablo 6. Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlik (DigCompEdu) Çerçevesi	54
Tablo 7. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Yaş ve Cinsiyet Dağılımı.....	83
Tablo 8. Katılımcıların Öğrenim Durumları	84
Tablo 9. Katılımcıların Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süreleri.....	86
Tablo 10. Katılımcıların Dijital Teknolojileri Öğretim Amaçlı Kullanma Süresi ve Verilen Derslerin Ortalama Olarak Uzaktan (Online) Olma Oranı.....	86
Tablo 11. Çalışma Alanına Göre Sahip Olunan Sertifikaların Dağılımı	87
Tablo 12. Katılımcıların Çalıştığı Kurumların Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı.....	88
Tablo 13. Katılımcıların Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Kullandığı Dijital Araçların Dağılımı	89
Tablo 14. Katılımcıların Öğrencilerinin Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Kullandığı Dijital Araçların Dağılımı.....	90
Tablo 15. Ölçeğe Ait Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri.....	91
Tablo 16. Ölçeğe Ait Q-Q Plot Alt Boyutların Normallik Analizi Grafikleri	92
Tablo 17. Ölçeğe Ait Q-Q Plot Genel Normallik Analizi Grafiği	94
Tablo 18. Doğrulayıcı Faktör Analizi Yol Parametreleri.....	95
Tablo 19. Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli Uyum İyiliği Değerleri.....	96
Tablo 20. Ölçeğe Ait Güvenilirlik Analizi (Cronbach Alpha).....	97
Tablo 21. Çalışma Alanlarına Göre Genel Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Karşılaştırılması.....	98
Tablo 22. Çalışma Alanlarına Göre Mesleki Katılım Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması.....	101
Tablo 23. Çalışma Alanlarına Göre Dijital Kaynaklar Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması.....	102

Tablo 24. Çalışma Alanlarına Göre Öğrenme ve Öğretme Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması.....	103
Tablo 25. Çalışma Alanlarına Göre Değerlendirme Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması.....	104
Tablo 26. Çalışma Alanlarına Göre Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması.....	106
Tablo 27. Çalışma Alanlarına Göre Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması	107
Tablo 28. Çalışma Alanlarına Göre Tüm Alt Boyutlardaki Seviyeleri Dağılımı	109
Tablo 29. Cinsiyet Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Bağımsız Örneklem T-Testi	112
Tablo 30. Yaş Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	112
Tablo 31. Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süresi Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi -Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)	113
Tablo 32. Dijital Teknolojileri Öğretim Amaçlı Kullanma Süresi Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	114
Tablo 33. Verilen Derslerin Uzaktan (Online) Olma Oranı Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA).....	115
Tablo 34. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Katılımcılarının Çalıştığı Kurumlar	120
Tablo 35. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Katılımcılarının Mesleki Deneyimi	120
Tablo 36. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Katılımcılarının Öğrenim Durumu	120
Tablo 37. MAXQDA Belge İsimleri ve Çalışılan Kurum Bilgisi.....	121
Tablo 38. Öğreticilerin Dijital Yeterlilik Seviyelerine ilişkin Nicel ve Nitel Bulgular	136

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Dijital Yeterlilik, Temel Disiplinler ve İlgili Kavramlar	10
Şekil 5. Tekno-pedagojik Alan Bilgisi	25
Şekil 2. Dijital Okuryazarlık Çerçevesinin Uygulanması	34
Şekil 3. Yirmi Birinci Yüz Yıl İçin Dijital Yeterlilik Manzarası	36
Şekil 4. Dijital Yeterliliğin Önemli Bileşenleri	37
Şekil 6. AB Eğiticiler İçin Dijital Yeterlilik Çerçevesi Şeması	53
Şekil 7. Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Seviyeleri	55
Şekil 8. Eş Zamanlı (nitel + nicel) Karma Yöntemler Araştırması	76
Şekil 9. Miles-Huberman Modeli	76
Şekil 10. Verilerin Analizi Şeması	79
Şekil 11. Nitel Veri Analizi Adımları.....	81
Şekil 12. Verilerin Çift Yönlü ve Eşzamanlı Entegrasyonu.....	82
Şekil 13. Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli	94
Şekil 14. Belgelere Göre Nitel Veri Kodlarının Sıklığı.....	122
Şekil 15. İkinci Dil olarak Türkçe Öğretici Görüşlerinin Kod Hiyerarşisi	123
Şekil 16. Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretici Görüşlerinin Kod Hiyerarşisi.....	124
Şekil 17. Mesleki Katılım Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılım	138
Şekil 18. Dijital Kaynaklar Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılım.....	139
Şekil 19. Öğrenme ve öğretme Kaynaklar Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılımı	140
Şekil 20. Değerlendirme Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılım	142
Şekil 21. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılımı	143
Şekil 22. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerini Kolaylaştırma Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılımı	145
Şekil 23. Nitel Kodların Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarına Göre Dağılımı	146

GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Dijital yeterliliğin alan yazındaki tanımı; bilgi teknolojilerinin meslek, eğlence ve iletişim sebebiyle, bilgiye erişmek, içerik üretmek, paylaşmak, bilgiyi yönetmek, iletişim kurmak, işbirlikli çalışmak ve problem çözmek benzeri süreçlerde özgüvenli ve eleştirel kullanımınıdır (Janssen vd., 2013; Ferrari, 2012, Ferrari & Punie, 2013). Özellikle Covid-19 salgını sonrası dijital ortam ve araçların kullanımının zorunlu hale gelmesiyle dil öğretiminde bu araç ve ortamları etkin bir şekilde kullanıp yönetmenin öğretim süreçlerine büyük etkisi olduğu görülmüştür (Zhao vd., 2021). Bu süreçte; zorunlu olarak acil durum planlarıyla adapte edilen öğretim uygulamalarında, öğreticinin dijital ortam ve araçları yetkin şekilde kullanması öğretimin kalitesi, etkisi ve sürdürülebilirliğinde belirleyici olmuştur. Ayrıca, dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak dört ana beceriye dayanan dil öğretiminde, çoğunlukla öğretim süreci dijital araç ve ortamlardan bağımsız olarak değerlendirilememektedir. Dolayısıyla öğreticilerin dijital yeterliliği konusunda çalışmak, öğretimin evirildiği bu noktada çok önemlidir (Instefjord, 2019). Yabancı ve ikinci dil çalışmalarında İngilizce dünyaya öncülük etmektedir. Bu nedenle bu çalışmada; Türkiye'deki yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin dijital yeterliliği ile gelişmekte olan bir alan olan ikinci dil olarak Türkçe öğreticilerinin yeterliliklerinin kabul görmüş standartlara göre karşılaştırılarak, öğreticilerin genel dijital yeterlilikleri konusunda gerçekçi ve sağlam çerçeve oluşturulmasına katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Karma yöntemlerde nicel ve nitel verilerin bir arada kullanılması, verilerin kontrolünün sağlanması ve hedeflenen sonuca çok daha keskin bulgularla ulaşabilme imkânı sağlar (Creswell ve Clark, 2007). Bu doğrultuda verilerin toplanması için karma yöntemdeki tamamlayıcılık ilkesiyle nitel ve nicel veriler eş zamanlı ve eşit statülü olarak toplanıp karşılaştırılmıştır. Nicel veriler, olasılıklı örneklem çeşitlerinden basit olasılıklı (rastgele) örneklem yoluyla seçilmiştir. Bu sayede evreni oluşturan üniversitelerdeki yabancı dil olarak İngilizce ve İkinci dil olarak Türkçe öğreticilerinin dijital yeterlilik seviyeleri Eğitimciler İçin Dijital yeterlilikler Çerçevesinin 6 ana maddesinin 22 alt maddelerine göre belirlenen bir ölçek yoluyla betimlenmiştir. Evreni belirleyen unsurların en iyi

şekilde betimlenebilmesi için nitel verilerin toplanmasında amaca uygun olarak köklü ve büyük bir üniversite olan Hacettepe Üniversitesi ve gelişmekte olan Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi seçilmiştir. Bu iki üniversitedeki ulaşılabilir ve gönüllü olan Yabancı Dil Yüksek Okullarında İngilizce öğreten ve Türkçe Öğretim Merkezlerinde Türkçe öğreten öğretmenlerle, uzmanlarca onaylanmış görüşme sorularına dayalı olarak görüşme yapılmıştır. Öğreticilerin dijital yeterlilikleri ve belirlenen seviyelerinin etkenlerinin derinlemesine nicel ve nitel yöntemlerle karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Problem Durumu

Son yıllarda, özellikle yaşanan Covid -19 salgını sonrasında dijital teknolojiler ve eğitim süreçleri birbirine entegre olmuştur. Dolayısıyla öğretmenlerin dijital dünya bilgisinin pedagojik ve pratik olarak artması ve dijital anlamda yetkin olmaları gerekmektedir (Manilla,2018). Bu anlamda yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımı, teknolojiye olan tutum ve dijital araçlarla ilgili çalışmaların sayısı günden güne artmaktadır. Türkiye’de yabancı dil öğretiminde yapılan çalışmaların yoğun bir şekilde teknoloji veya dijital ortam kullanımı, öğretici veya öğrenci bilgi ve becerisi gibi konularına odaklandığı söylenebilir (Şahin, 2009). Teknolojiyi, dijital ortam ve araçları yabancı ve ikinci dil öğretimine yönelik kullanabilme ve geliştirebilmeyi içeren, dijital yeterlilik kavramının kapsayıcılığında yapılmış çalışmalarda eksiklik olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışma dijital yeterlilik, öğretmenlerin sahip olması gereken teknoloji ile ilgili bilgi, beceri ve yetkinliklerin tümünü kapsayan bir şemsiye kavram olarak ele alınmaktadır. Bu anlamda dijital yeterliliği öğretici açısından ele alan ve öğreticinin sahip olması gereken güncel dijital yeterlilikleri sistematik bir şekilde incelemek gerekmektedir. Öğretici yeterlilikleri ve özelde dijital yeterlilikler odakta yapılan özellikle yabancı veya ikinci dil öğretimi olarak Türkçe alanındaki çalışmalar oldukça sınırlıdır fakat betimleyici nitelikte örnek çalışma örneği bulunmaktadır (Özgat Tatan, 2023). Bu tez çalışması ise ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin bu alanda yeterliliğini ölçmek ve yeterliliklerinin beslendiği ve etkilendiği unsurları ortaya çıkarmak, tüm sonuçları karşılaştırmalı olarak ele alarak yabancı dil alanındaki çalışma boşluğa hitap etmektedir. Bu yönde hazırlanmış çalışmanın amacı ve araştırma soruları bir sonraki başlık altında verilmiştir.

Çalışmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu çalışmanın amacı yükseköğretimde görev yapan ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterliliklerini nicel ve nitel yöntemlerle karşılaştırarak incelemektir. Bu amaç doğrultusunda öncelikli olarak çalışmanın nicel boyutunda; ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin “Eğitmciler için Dijital Yeterlilik Ölçeği” (Toker vd., 2021) aracılığıyla dijital yeterlilik seviyelerinin belirlenip karşılaştırılması ve bu seviyelerin öğretmenlerin demografik ve çalışma alanı ile ilgili özelliklerine göre farklılaşma sebeplerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Ayrıca dijital yeterlilik ölçeği aracılığıyla elde edilen verilere dayalı olarak dijital yeterlilik çerçevesinde belirlenmiş seviyelere (A1 – C2) göre karşılaştırılması ile yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, çalışılan kurum, meslekte geçirilen yıl, dijital araçların kullanım sıklığı, alınan sertifikalar gibi değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterip gösterilmediğinin araştırılmıştır.

Çalışmanın nitel boyutunda ise; ölçeğin kapsamı dışında kalan ve öğretmenlerin dijital yeterliliğini etkileyen faktörlerin açıklanmıştır. Nicel boyutla eşzamanlı olarak, amaçlı örneklem yoluyla seçilen ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilikleri üzerine yarı yapılandırılmış sorularla görüşme yapılarak elde edilen bu nitel veriler değerlendirilmiş, kullanılan ölçekteki kapsam dışı kalan durumları incelenmiştir.

Nicel ve nitel veriler paralel olarak ayrı ayrı analiz edilip çıkan sonuçların karşılaştırılarak dijital yeterlilik alt boyutları ve yaşanan Covid-19 salgın dönemi ve dijital yeterliliği etkileyen motivasyonlar göz önünde bulundurularak sonuçlandırılmıştır. Bu çalışmayı oluşturan araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

1. İkinci dil olarak Türkçe öğretmenleri ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin AB Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi dijital yeterlilik seviyeleri nedir?
2. İkinci dil olarak Türkçe öğretmenleri ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyeleri AB Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi alt boyutları

olan *mesleki katılım, dijital kaynaklar, değerlendirme, öğrencilerin güçlendirilmesi, öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması* bakımından

- a. Çalışma alanlarına,
 - b. Cinsiyet değişkenine,
 - c. Yaş değişkenine,
 - d. Öğretici olarak mesleki deneyim süresine,
 - e. Dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanımına,
 - f. Verilen derslerin uzaktan (online) olma oranına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermekte midir?
3. İkinci dil olarak Türkçe öğretmenleri ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin;
- a. Çalıştıkları alana,
 - b. Çalıştıkları kurumlara,
 - c. Motivasyon kaynaklarına,
 - d. Covid-19 salgını sürecine ilişkin dijital yeterlilikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

Çalışmanın Önemi

Yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımı, teknolojiyle ilgili tutum veya dijital araçlarla ilgili sayısız çalışma yapılmaktadır. Konu başlıkları ve veri çeşitliği bakımından yapılan çalışmalarda boşlukları doldurabilmek adına bu çalışma İngilizce ve Türkçe olmak üzere iki alandan öğretmenlerin dijital yeterliliklerini Avrupa Birliği tarafından eğitimciler için geliştirilmiş dijital yeterlilik çerçevesine dayanarak *mesleki katılım, dijital kaynaklar, değerlendirme, öğrencilerin güçlendirilmesi, öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması* açısından incelemektedir. Bu yönüyle iki alanda da betimleyici bir temeli oluşturan bu çalışmanın nitel veriler yardımıyla sonuçlarının genellenebilmesi ve güvenilirliğini arttırmıştır.

Tezin kapsamında dijital yeterlilik kavramı bir şemsiye kavram olarak ele alınmış olup eğitim ve teknoloji ile ilgili süreçleri; mesleki ve alan yeterliliğini, dijital kaynakları

kullanma, üretme, seçme ve bunları öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanabilme, değerlendirme, öğrencilerin bilgi ve becerilerini çağın gerekliliğine göre güçlendirebilme gibi konuları hem ikinci dil olarak Türkçe hem de yabancı dil olarak İngilizce bağlamında içermektedir. Bu anlamda bu tez dijital yeterlilik kavramının sınırlarının belirlenmesine ve alanda kullanımına önemli katkı sağlamıştır.

Verilerin toplanması sırasında yapılan görüşmelerden yaklaşık 300 sayfalık metin dökümü ortaya çıkmıştır, bu veriler dijital yeterlilik konusu özelinde toplanmış önemli bir bütünce oluşturmaktadır. Dijital yeterlilik ile ilgili olarak katılımcı öğretmenlerin paylaştığı tanımlar, yaşadıkları zorluklar, faydalandıkları kaynaklar, kendilerini dijital dünyayla ilişkin motive eden etkenler, ilgili alışkanlıklar, dijital dünyaya olan tutumların ve bunlara ek olarak dijital yeterliliğin bireysel ve öğretim sürecine ilişkin öngörülerinden oluşan bu metin dökümü bu tezi karşılaştırmalı bir karma çalışma olarak bir ilk yapmakta ve zenginleştirmektedir.

Çok sayıda boyutu ve bakış açısını bir araya getiren bu çalışmanın sonucunda dijital yeterliliğin günümüzde nicel ve kategorik sınırlarla ölçülmesinin oldukça eksik kalacağı, yeterliliğin doğası gereği en başta bireysel motivasyon ve sonrasında dijital yeterliliğin bağlı olduğu çevresel faktörlerden etkilendiği görülmüştür. Dijital araç ve ortamları kullanabiliyor olmanın ötesine geçmek, dijital içerik ve yöntem geliştirmeye katkıda bulunabilmek, ihtiyaç durumuna göre gerekli adaptasyonu yapabilmek gerektiği varılan sonuçlardan bir diğeridir. Sonuç olarak ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde sınırları ve odağı belirli olan öğretici odaklı bir karma analiz çalışması yapılması, bu çalışmanın sonuçlarının teyit edilebilirliğini ve bağlam dâhilinde genellenebilmesini sağlayacaktır.

Ayrıca elde edilen betimsel sonuçların karşılaştırıldığı ilk çalışma bu tezin öneriler kısmında var olan sorunları ve alınması gereken önlemleri, geleceğe dair öngörülerini ve hizmet içi eğitim ile öğretim planlamaları gibi hususların ‘dijital yeterlilik’ bağlamında incelenmiş olması ile literatüre özgün bir katkı sağlayacağı söylenebilir. İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterliliğini ölçmek ve yeterliliklerinin beslendiği ve etkilediği unsurları inceleyen bu özgün çalışmanın sınırlılıkları bir sonraki başlıkta verilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu çalışmada *dijital yeterlilik* kavramı bir şemsiye kavram olarak ele alınmış ve teknolojik bilgi becerilerinden başlayarak dijital içerik kullanabilme ve üretebilmeye kadar birçok yeterliliği kapsamaktadır. Bu dijital yeterlilikler öğretim sürecinde ve öğretim – öğrenim amaçlı kullanılan ortam, araç ve yöntemleri içermektedir.

Araştırma ikinci dil olarak Türkçe ve Yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin dijital yeterliliklerini hem nitel hem de nicel yollarla toplanan verilerle incelemektedir. Bu anlamda öğrenci bakış açısı veya kurumsal bağlam ile ilgili gözlem vb. yöntemleri içeren veri çeşitliliği bulunmamaktadır.

Tanımlar

Dijital Yeterlilik: Dijitalleşmiş bilginin yayıldığı bir toplumda bireyin, bilgiyi edinme ve işlemedeki becerisine etki eden bilgi, farkındalık, tutum ve yetenek gibi faktörlerin tümünü etkin şekilde kullanma becerisidir.

Eğitim: Bireylerin toplumda kendi becerilerini, fikir ve duygularını, eylem ve alışkanlıklarını olumlu bir şekilde geliştirmeleri sürecidir. (Aydın, 2011, s. 183).

İkinci Dil: Bir kişinin yaşadığı ülkede birinci dil olarak kullanılmasa da aslında önemli olan (Durmuş, 2018, s. 185) ve çoğu insan için günlük iletişimin ana aracı olarak kullanıldığı bir yerde öğrenilen (Oxford ve Shearin, 1994, s. 14) kişinin ana dilinden sonra öğrendiği dildir (Richards ve Schmidt, 2002, p. 472).

Öğrenici: Zorunlu eğitim süreci dışında kendini öğrenme eylemleriyle geliştirmeyi amaçlayan kişi (TDK, 2021: <https://sozluk.gov.tr/>).

Öğretici: Öğretme, yetiştirme ve açıklama niteliğinde olan kişi (TDK, 2021: <https://sozluk.gov.tr/>).

Yabancı Dil: Ana dili olarak konuşulan ülkeden başka bir ülkede öğrenilen ya da öğretilen (Durmuş, 2018, s. 187) ve öğrenildiğinde günlük iletişim için (Klein,1984, s. 19) kullanılmayan bir yerde öğrenilen dildir (Oxford ve Shearin, 1994, s. 14).

1. BÖLÜM

EĞİTİM VE DİJİTAL YETERLİLİK

1.1. DİJİTAL YETERLİLİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Disiplinler arası bir kavram olan dijital yeterlilik, en genel tanımıyla dijitalleşmiş bilginin yayıldığı bir toplumda bireyin bilgiyi edinme ve işlemedeki becerisine etki eden bilgi, farkındalık, tutum ve yetenek gibi faktörlerin tümünü etkin şekilde kullanma becerisidir. Fakat bu tanımı daha doğru sınırlandırabilmek adına Türkçede *yeterlilik* sözcüğünün eğitim bilimleri kapsamında tanımlanmasına değinmek gerekmektedir.

1.1.1 Yeterlilik, Yeterlilik ve Yetkinlik

Yeterlilik, yeterlilik ve yetkinlik, akademik literatürde çok kullanılan ve birbirleriyle karıştırılan kavramlar olarak tanımlanabilir. Yeterlilik kavramı, gerçekleştirilmesi gereken eylemleri ve koşulları tanımlayan ve bunların tamamlanmasının arzu edilen düzeyde gerçekleşmesini sağlamaya yönelik bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Yeterlilik, bir kişinin bir öğrenme alanında üst yeterlili derecede bilgili ve becerikli olmasını ifade eder. Örneğin, bir lise diplomasının, bir üniversite eğitimi için yeterlili olduğu anlamına gelir. Yeterlilik ise, genel olarak yeterliliğin daha geniş bir ölçümü olarak tanımlanmakta ve bir kişinin genel anlamda yeterlili düzeyde bilgi ve beceriye sahip olması durumu olarak açıklanmaktadır. Örneğin bir öğrencinin bir dersi başarılı olarak geçebilmesi, öğrencinin bu derste yeterliliğe ulaştığını gösterir. Yetkinlik bu iki kavramı da barındırmakta, kişi veya kişilerin belirli bir alanda kendini geliştirmesini ve kendini sürekli yeniden üretmesini gerektirmektedir. Örneğin bir öğrencinin, dersi aldıktan sonra, bu derste bilgi ve becerileri ileri düzeyde kullanabilme ve bunları gerektiği bağlama göre dönüştürebilme yeteneğine sahip olmasıdır. *Yeterlilik* kavramı bir olguya, duruma karşılık gelirken *yeterlilik* ve *yetkinlik* kavramları ölçülebilir eylemleri içermektedir.

Anlamları dilbilimsel olarak birbirine çok yakın olan *yeterlilik*, *yeterlilik* ve *yetkinlik* kelimeleri arasındaki temel farklılık, kullanıldıkları bağlam, ilgili alan, kapsam ve içerikten kaynaklanmaktadır. *Yeterlilik*, daha özel bir kavram olarak tanımlanırken, *yeterlilik* ve *yetkinlik* daha genel anlamda tanımlanmaktadır. İngilizce kaynaklarda da var olan *yeterlilik* ve *yeterlilik* arasındaki kavram kargaşasına Arifin (2021)'in teori ve pratikteki sık kullanılan çeşitli tanımları derlediği çalışmasından yola çıkarak bu kavramlara bir açıklık getirilebilir:

Yeterlilik (competence), kişinin belirli bir alanda yeterlili düzeyde bilgi ve becerilere sahip olmasını ifade etmektedir. Ayrıca *yeterlilik*;

- sonuca odaklanır,
- çalışma alanlarını, görevleri ve çıktılarını tanımlar,
- bir işi yapmak için gerekli olan çeşitli bilgi ve becerileri oluşturur,
- söz konusu işi gerçekleştirmeye yönelik betimlenmiş beceri ve bilgilerden oluştuğu için, aktarılamaz ve dönüştürülemez,
- söz konusu iş eyleme dökülünce ölçülebilir,
- iş (ya da görevi) merkeze alır.

Yeterlilik (competency) ise, kişinin belirli bir alanda üst düzeyde bilgi ve becerilere sahip olmasını ifade eder. Her iki kavram da kişinin yeterlili performans göstereceğine işaret etse de *yeterlilik*, kişinin belirli bir alanda temel becerileri başarıyla kazanmış olması, *yeterlilik* ise, kişinin bu alanda üst düzey bilgi ve becerileri kullanabilmesi demektir. Ayrıca *yeterlilik*;

- bireyin davranışlarına odaklanır
- bir kişinin özelliklerini tanımlar
- üst düzey çalışan bir kişinin özelliklerinden oluşur,
- bir kişiden başka bir kişiye aktarılabilir ve dönüştürülebilir
- kişinin davranış ve özelliklerine göre ölçülür
- bir insanı merkeze alır.

Yetkinlik (proficiency) ise alanyazında hem *yeterlilik* hem de *yeterlilik* kavramlarına karşılık olarak kullanıldığı görülebilse de genel olarak gelişmiş ve üst düzey ve uzmanlık derecesindeki bilgi ve beceriler bütünüdür. *Yetkinlik* bir iş ortamında

bilgi ve becerilerin sorumlu ve özerk biçimde kullanılması olarak da tanımlanır (MYK., 2020). Ayrıca yetkinlik;

- birden fazla kişinin davranışlarına odaklanır,
- birden fazla kişinin özelliklerini tanımlar,
- üst düzey çalışan kişilerin ortak özelliklerinden oluşur,
- bir çok kişiye uyarlanabilir,
- kişilerin bilgi, beceri ve yeteneklerine göre ölçülür,
- insanları merkeze alır.

Bu çalışmada öğretmenlerin yeterliliği olma durumları AB dijital yeterlilik çerçevesindeki tanımlar doğrultusunda, katılımcı öğretmenlerin kendi dijital pratikleri ve örnek uygulamalarına odaklandığı için *yeterlilik* kavramı kullanılacaktır.

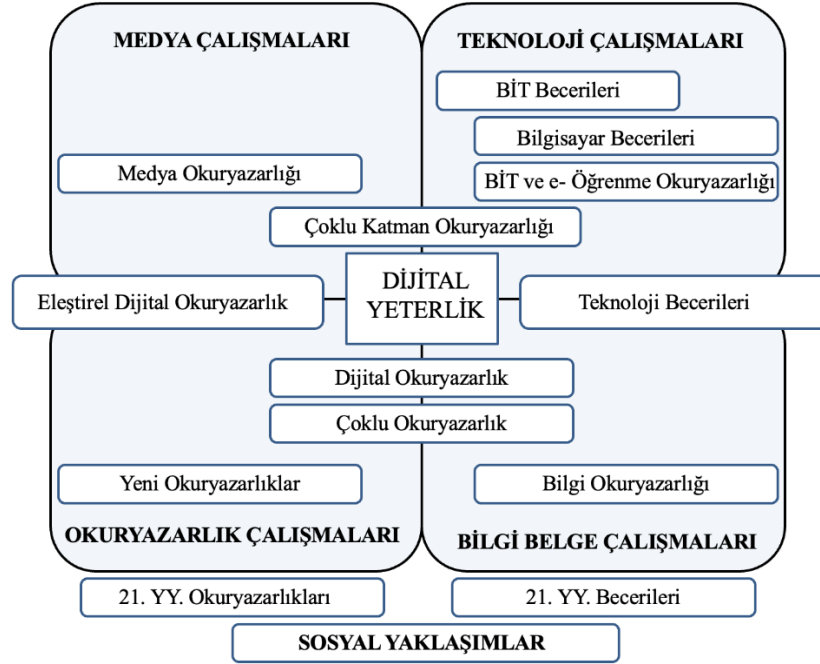
Alanyazında yeterlilik;

- kişi ve üstün iş performansı arasındaki ilişki (Boyatzis, 2008),
- eğitim, iş ve yaşam deneyimleri yoluyla kazanılan yetenek ve beceriler (Spencer ve Spencer, 1993),
- kişinin performansı sonucu ortaya çıkan standart veya kalite (Hager, Gonczi, and Athanasou, 1994),
- bir iş kapsamında belirlenen bir görev veya mesleki alan için gerekli olan kişisel ve mesleki bilgi, beceri, yetenek veya tutumlar (Arifin vd., 2017),
- etkili veya üstün çalışmayı tanımlayan özellikler (McClelland, 1973)
- bir kişinin temel nitelikleri, gözlemlenebilir davranışları ve kişinin performansına ilişkin standartlar (Hoffmann, 1999).
- başarılı bir performansla sonuçlanan bilgi, düşünce kalıpları, beceriler ve özelliklerin birleşimi (Dubois ve Rothwell, 2004).
- kişinin bireysel performansına ve kariyer gelişimine yol açan temel kriterler bütünü (Cernusca ve Dima, 2007) olarak tanımlanmaktadır.

1.1.2. Dijital Yeterlilik

Dijital yeterlilik, son zamanlarda BİT becerileri, 21. yüzyıl becerileri, bilgi okuryazarlığı, teknolojik içerik bilgisi, dijital okuryazarlık ve dijital beceriler gibi farklı terimlerin

kullanıldığı teknoloji ile ilgili becerilerin tümünü kapsayan güncel bir kavramdır. Bu terimler genellikle aynı anlamda kullanılmaktadır (Adeyemon, 2009; Krumsvik, 2008; Bozkurt vd., 2021). Ancak alan yazında, ilişkili tüm becerileri kapsamada eksik, özellikle eğitimde pratik amaçları dışarıda bırakan (Aviram & Eshet-Alkalai, 2006) kısıtlı becerilere odaklanan farklı tanımları ortaya çıkarmaktadır.

Şekil 1. Dijital Yeterlilik, Temel Disiplinler ve İlgili Kavramlar (Ilomäki vd., 2011'den uyarlanmıştır.)

Dijital yeterlilik, son zamanlarda sık sık karşımıza çıkan bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, 21. yüzyıl becerileri ve dijital okuryazarlık gibi birçok ilgili kavram ve unsuru kapsayan şemsiye bir kavramdır (Bülent ve Güven, 2022). Dijital yeterliliğin içerdiği ve eğitimle ilgili alan yazında sıkça karşılaşılan kavramların bazıları sonraki başlıklarda açıklanmıştır.

1.1.3. Teknoloji Okuryazarlığı

Dijital okuryazarlık ile birlikte güncelliğini koruyan diğer bir kavram teknoloji okuryazarlığıdır. Bu kavram temel olarak teknoloji araçlarını kullanarak bilgi edinme, bu bilgileri organize etme ve analiz etme, daha sonra bunlardan bir çıktı elde etme becerisi şeklinde tanımlanabilir (Leu ve Kinzer, 2000). Bu kavram, teknolojinin sıradan bir

şekilde kullanılmasının ötesinde teknolojik araçların bir problemin çözümünde nasıl kullanılabilmesine yönelik bir çıkarım yapılması ve buna bağlı olarak daha geniş bir yelpazeden bakıldığında teknolojiyi anlama, değerlendirme ve yönetme olarak tanımlanabilmektedir (International Technology Education Association [ITEA], 2000). Bu nedenle teknoloji okuryazarlığının son yıllarda insanın temel becerilerini kullanmasında bir katalizör görevi gördüğüne değinilmiştir.

1.1.4. Bilgi Okuryazarlığı ve Dijital Okuryazarlık

Bilgi okuryazarlığı kavramına ait literatürde yer alan tanımlamalar kavramın ilk olarak ortaya çıktığı 1974 yılından bu yana gelişim göstererek gün geçtikçe önem kazanan bir kavram haline geldiğini göstermektedir. Bu bağlamda bugün literatüre bakıldığında bilgi okuryazarlığına ait çok farklı tanım bulmak mümkündür. Kavram ilk defa Zurkowski tarafından kullanılmış ve ilk tanımda *bilgi okuryazarını*, ‘kendi ihtiyaçlarıyla ilişkili önüne çıkan problemlere bilgiye dayanan çözümler üretmeye yönelik çeşitli bilgi kaynaklarından faydalanabilen ve bunu yapmak için de gerekli olan temel becerilere sahip kişi’ olarak tanımlamıştır (Zukowski, 1974, s. 6). Bu tanım, zaman içerisinde eleştirel düşünme yeteneğine sahip daha detaylı felsefi bir kapsam içerisine dâhil edilerek teknolojik gelişmeler paralelinde bilgisayar kullanımının bilgiye erişimi hızlandırmasıyla birlikte daha geniş bir çerçevede değerlendirilen yeni bir kavrama dönüşmüştür. Bunun bir sonucu olarak bilgi okuryazarlığı kavramı, teknolojik araçlardan faydalanılarak bilgiye erişimin ne zaman, nereden ve nasıl sağlanıp kullanılacağını bilme becerisi olarak tanımlanmıştır (Yeminli Kütüphane ve Bilgi Profesyonelleri Enstitüsü [CILIP], 2004). Bilgi okuryazarlığına dair yapılan tanımlamalar halen güncellenmektedir. Bunun iki önemli nedeni vardır; birincisi kavram kargaşasının önüne geçmek için daha fazla ayrıntıya girme ihtiyacı, ikincisi ise gelişen teknolojiler ve toplumlardaki değişiminin yeni tanımlamalara uyarlanması zorunluluğudur (Kurbanoglu, 2010).

Dijital Okuryazarlık kavramı ise, dijital teknolojileri kullanmanın ötesinde bir kavram olup kullanıcıların kendi ihtiyaçlarına karşılamaya yönelik öz becerilerini kapsamaktadır. Örneğin, bireyin dijital ortamda hazırlanmış olan uygulamalı bir içeriği okumakla kalmayıp bu içeriğin gerekliliklerini yine dijital platform üzerinden etkili bir şekilde uygulayabilme yetisine sahip olmasıdır. Bu bağlamda dijital okuryazarlık; içinde

pek çok unsuru barındıran bir kavram olarak ele alınması gereken, teknik, psikolojik ve kişiler arası boyutları da kapsayan, sosyal, psikolojik ve kültürel yeterlilikler kapsamında değerlendirilmesi gereken bir kavramdır (Alexander, vd. 2017). Dijital okuryazarlık kavramıyla iç içe geçmiş kavramlar arasında bulunan bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı kavramlarının da günümüzde *dijital okuryazarlık* adı altında değerlendirilebileceği belirtilmektedir (Sezgin ve Karabacak, 2020). Bu açıdan bakıldığında dijital okuryazarlık konusunda yetkin olan öğrencilerin eğitimle alakalı olan ve olmayan diğer konularda da gelişme gösterebileceği ileri sürülmektedir (Alexander, vd. 2017). Bunun en büyük nedeninin günümüzde dijital okuryazarlığın hem bireysel hem de kamusal yaşam içerisinde platformlarda etkin bir şekilde kullanılmasının bir gereksinim haline gelmiş olması olduğunu belirtmiştir (Crowe, 2006).

Özetle içinde bulunduğumuz dijital çağda ve bir parçası olduğumuz dijital toplumda dijital okuryazarlığın yaşamı sürdürebilmenin ön koşullarından biri haline gelme yönünde hızlı bir ilerleme kaydetmesi, eğitim alanında da kaçınılmaz bir yeterlilik olarak karşımıza çıkmasına sebep olmaktadır.

1.1.5. Dijital Yerli ve Dijital Göçmen

Her ne kadar alanyazında kullanımları azalmış da olsa bu iki kavrama değinmek gereklidir. Çünkü dijital teknolojilerin kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte sanal dünya, günlük yaşamın normal haline gelmeye başlamıştır. Yaşadığımız dijital çağda, günlük yaşamın bir parçası haline gelen dijital teknolojilere aşina olan bireyler ile bu teknolojilere yabancı kalan bireyler, toplumun iki farklı grubu olarak nitelendirilmektedir. Bu gruplandırmayı 2001 yılında ilk defa yapan Prensky tarafında, dijital teknoloji araçlarına hâkim olan bireyler *dijital yerliler*, hâkim olmayan bireyler ise *dijital göçmenler* olarak tanımlanmaktadır (Prensky, 2001). Dijital yerliler ağırlıklı olarak 1980 ve sonrası nesli kapsarken (Pedro, 2006), dijital göçmenler ise 1980 yılı öncesini kapsayan ve dijital yerlilerden farklı olarak dijital teknolojilere aşina olmayıp daha sonradan uyum sağlamak için çabalayan nesildir (Akt. Şahin, 2009: 156). Günümüzde bu iki topluluk arasındaki fark gitgide kapanmakta ve yaştan bağımsız olarak bireysel farklılıklar daha ön plana çıkmaktadır.

1.2. EĞİTİM VE DİJİTAL YETERLİLİĞE İLİŞKİN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Dünya çapında yapılan araştırmalar gösteriyor ki; şu anda 100 milyon olan yükseköğrenime olan talebin katlanarak 2025 yılına kadar 250 milyondan fazlaya ulaşması beklenmektedir (European Commission, 2014). Bu durum, akademik bağlamda öğrenci popülasyonunda devam eden büyüme ve çeşitlilik karşısında, öğretim kurumlarının öğrenme deneyiminin kalitesini nasıl sürdürebileceği ve iyileştirebileceği sorusunu gündeme getirmektedir. Günümüzde öğrenciler, birçok iletişim teknolojisini kullanmaya son derece açık ve yeni öğrenme süreçlerinin bir parçası olarak teknolojiyi benimsemeye isteklidir. Bu nedenle dijital yeterlilik, eğitim kalitesini etkileyen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (McLoughlin, 2013).. Aşağıda eğitim odaklı yapılan çalışmalardan alanyazında güncel olanlar ve sık kullanılanlar derlenmiştir.

Eğitimle ilişkili olarak yukarıda sıralanan gereksinimler göz önüne alındığında; dil öğretiminde, öğretici dijital yeterliliğinin ileri seviyelere ulaşması ve dijital dünyanın etkin bir biçimde kullanılması (Durmuş, 2019), öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif rol alması, öğretimde çeşitliliğin sağlanması ve öğrenme sürecinin hızlanması, öğrenciye ve eğitime süreç boyunca esneklik sağlanması gibi pozitif katkılar sağlamaktadır (İnal, 2020). Ayrıca, son zamanlarda yapılan çalışmalar, bilişim teknolojileri yoluyla dil eğitiminin öğrencilerde olumlu bir tutum oluşturduğunu göstermektedir (Dargut ve Çelik, 2014). Bu çıkarıma dayanarak dijital yeterlilik ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencinin dile karşı olumlu tutum geliştirmesine de katkı sağlayarak eğitim kalitesini artırabilir.

Yabancı dil öğretmenleri, teknolojinin de gelişimiyle birlikte küresel iletişimin öncüleri olarak görüldüğü söylenebilir. Bu sebeple 21. yüzyılın öğrencileriyle etkin şekilde iletişim kurabilmeleri için dijital yeterliliklerini geliştirmeleri gerekmektedir. Ayrıca yeni teknolojilerin dil sınıflarında etkili bir şekilde uygulanmasına yönelik pedagojik eğitimleri planlayabilmek ve kavramsallaştırabilmek için eğitimcilerin eğitilmesi gerekmektedir (Dudney vd., 2014).

Dijital yollarla öğrenme ortamlarının giderek yaygınlaşması, mesleki gelişim olarak dijital yeterliliğe sahip öğreticiye olan ihtiyacı artırdı. Dijital çevre değiştiğinde, gençlerin bilgiye erişimi, iletişim kurma yolları ve öğrenme yolları da değişti (Smahel vd.,2020). Bu değişime yanıt olarak, dijital yeterlilikle ilgili içerik tüm dünyada okul müfredatına girmiştir (Mannila, Nordén & Pears, 2018). Öğretici eğitiminde dijital becerilerin öğretilmesi gerektiğinden, öğretici eğitimine dâhil edilmesi gereken dijital yeterlilik modelleri üzerine çalışmalar yapılmıştır (Ottestad vd., 2014). Çünkü, öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak konusunda öğretmenlerin sınıf içinde etkinlikleri kolaylaştıracak dijital araçlardan faydalanmaları ve bu yolla dijital becerileri geliştirmek için öğrencilere güven vermeleri ve desteklemeleri gerekmektedir (Søby, 2015). Bu anlamda öğretmenlerin eğitim sürecindeki dijital yeterliliklerde öncü olma rolünün de sıkça vurgulanmaktadır.

Dijital teknoloji ile pedagojideki paradigmanın başarıya ulaşması ve entegrasyonu için önemli bir nokta ise, öğretmenlerin profesyonel olarak dijital yeterliliğe hazırlanmalarıdır (Viberg vd. 2020). Öğreticilerin yeni içeriği öğretme kapasitelerini geliştirmeleri ve dijital yeterliliği farklı derslerde olduğu kadar okullardaki günlük uygulamalarında da entegre etmeleri gerekmektedir (Tamim vd., 2011). Öğreticilerin öğretme kapasitelerini geliştirmeleri, okullarda günlük olarak kullandıkları içerikleri ve konuları kendi dijital yeterliliklerine entegre etmeleri gereklidir. Böylece, öğretmenler sadece yaratıcı yeteneklerini gösterebilen referans model olarak görülmekle kalmaz, eğitimi kolaylaştırarak genç nesillerin yeterliliklerini geliştirmesi ve dijital topluma aktif olarak katılım ve katkı sağlamalarına öncülük eder (Plaza, vd. 2015; Redecker, 2017).

Okul ortamında dijital yeterliliğin değerlendirilmesi ve eğitimcilerin dijital yeterliliklerini geliştirmeleri için kullanılabilecek modeller ve araçları içeren çalışmalarında Calvin, vd. (2008) okul ortamlarında, sektördeki uygulamalarda öğrencilerin daha yüksek teknolojik standartlarla donatılmasını gerektiğini savunmaktadırlar. Bu modeller arasında; Dijital Beceri Ölçeği Modeli, Sektörel Uygulama Üzerine Bazı Alanların Gerçek Zamanlı Değerlendirmesi Modeli, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Araçlarından Yararlanma Yeterlilik Ölçeği ve Dijital Beceri Standartları Modeli bulunmaktadır. Farklı türlerde dijital beceri değerlendirme

sistemlerinin geliştirilmesine odaklanan bir modelle bu tip girişimlerin, okullardaki öğrenci performansını iyileştirecek şekilde etkili olup olmadığını test etmişlerdir.

Bu modellerin nasıl uygulandığı ayrıntılı olarak anlatılan çalışmada dijital beceri değerlendirme araçları da incelemiştir, bunlar; çoktan seçmeli sorular, uzman sistemleri, web tabanlı eğitim programları, öz-değerlendirme aracı, bireysel beceri değerlendirme testleri ve aktif öğrenme ortamları olarak listelenmektedir. Bu araçların her birini okul ortamlarında dijital beceri değerlendirmesinin etkin bir şekilde yapılabilmesi için nasıl kullanıldığını açıklayan, bilimsel çalışmalar için önemli bir kaynaktır.

“Yeni Milenyum Öğrencileri: BİT ve Öğrenme Üzerine Görüşler” konulu çalışmasında Pedro (2006), eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) kullanımını ve bunun çeşitli sonuçlarını incelemektedir. İlk olarak sınıfta BİT'in artan mevcudiyetini ve kullanımını ve öğrencilere bu teknolojilerden en iyi şekilde yararlanmaları için araç ve beceriler sağlamanın önemini vurgulamakta, aynı zamanda bir öğretim aracı olarak teknoloji, öğretici merkezli modelden uzaklaşıp daha öğrenci merkezli, işbirlikçi bir yaklaşıma geçişe ihtiyaç duyulduğu vurgulanmaktadır. İkinci bölümde, özellikle öğrenme, değerlendirme ve iş birliği ile ilgili olarak eğitimde BİT kullanımının etkileri incelenmektedir. BİT'in yeni öğrenme ve değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra öğretmenler ve öğrenciler arasında iş birliği ve iletişim için fırsatlar sağlayabileceği savunulmaktadır. Üçüncü bölümde, öğrenmenin gerçekleşme şeklini dönüştürmek için BİT'in potansiyeline bakılmıştır. BİT'in yaratıcılığı, problem çözmeyi ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmenin yanı sıra dünyayı anlamının ve dünyayla ilişki kurmanın yeni yollarını sağlamak için kullanılabileceği önerilmektedir. Dördüncü bölümde, eğitimde BİT'in ortaya koyduğu zorlukları araştırılmaktadır. Öğrencilere teknolojiye erişim sağlama ihtiyacı, BİT'in yanlış kullanım potansiyeli ve dijital okuryazarlığın müfredata dâhil edilmesini sağlama ihtiyacı gibi konulara değinilmektedir. Beşinci bölümde ise eğitimde BİT'in geleceğine bakılmıştır. BİT'in öğretme ve öğrenmede devrim yaratma potansiyeli incelenmiş ve tüm öğrencilerin en son teknolojilere erişiminin sağlanmasının gerekli olduğunu ifade edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını geliştirebilecekleri ve BİT'i meraklarını, yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için kullanabilecekleri bir ortam yaratmanın önemli olduğunu öne sürmektedir.

İçinde bulunduğumuz dijital çağda öğretmenlerin farklı rolleri üstlenmesini sağlamak için öğretmenlerin mesleki dijital yeterliliklerini geliştirmesi çok önemlidir. Sonuç olarak, son yıllarda öğretmenlerin mesleki dijital yeterliliği üzerine yapılan araştırmalar ivme kazanmaktadır (McGarr ve McDonagh, 2019). Bu konuyla ilişkili olarak dört ana araştırma alanı tanımlanmıştır.

İlk olarak, eğitimde dijital yeterliliğin diğer mesleklerdekinden ve dijital teknolojinin genel kullanımından farklı olması; eğitimde dijital yeterliliğin kavramsal çerçevesi ve öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini güçlendirmek için ihtiyaç duyulan alanların saptanması üzerine kapsamlı araştırmalar yapılmıştır (Caena ve Redecker, 2019; Redecker, 2017). Örneğin, pedagojik dijital yeterlilik, dijital teknolojileri öğretmek için kullanılması (Howell, 2012) olarak tanımlanmıştır. Bu noktada dijital yeterlilik üzerine hazırlanmış çeşitli çalışmalar şu şekilde özetlenebilir;

Öğretmenlerin dijital yeterliliği ise, *genel bilgiler, içerik bilgisi ve profesyonel odaklı bilgi* olmak üzere üç boyuta ayrılmıştır (Ottestad vd., 2014). Daha sonra, Redecker, (2017) Avrupa eğitimciler için dijital yeterlilik çerçevesini 6 alanda 22 yeterlilik olarak geliştirmiştir (Redecker, 2017; Caena ve Redecker, 2019). Ayrıca PEAT kısaltma adıyla, pedagojik yetenekler (*pedagogical skills*), siber-etik (*cyber-ethics*), davranışlar (*attitudes*) ve teknik yetenekleri (*technical skills*) başlıkları altında dijital yeterlilik üzerine dört parçadan oluşan bir model de bulunmaktadır (McGarr ve McDonagh, 2019). Öğretici dijital yeterlilik (*TDC/ teacher digital competence*) çerçevesi ise, eğitimcilerin dijital yeterliliklerinin teknik ve okuryazarlık yönlerinden daha bütünsel bir bakış açısıyla kişisel etik ve profesyonelliği de içerecek şekilde kavramsallaştırılmasına yönelik girişimde bulunmaktadır.

İkinci olarak, öğretmenlerin dijital teknolojiler ile birleşmiş pedagojik pratiklerine odaklanan çalışmalar da mevcuttur. Öğretmenlerin, dijital teknolojileri eğitim amaçlı ve kullanılmasını ve benimsenmesinde kilit oyuncular oldukları ve müfredatı uygulamada en önemli role sahip oldukları genel geçer bir kanıdır (Ward ve Parr, 2010; Wastiau vd., 2013). Öğretmenlerin, öğrencilerinin teknoloji ile birlikte öğrenmeyi kolaylaştıran

becerilerini artırması, pedagojik uygulamalarda teknolojik entegrasyonun başarılı olmasının anahtarıdır (Ward and Parr, 2010). Teknolojilere ücretsiz erişimleri olmasına rağmen düşük dijital yeterliliğe sahip öğretmenlerden öğrenim alan öğrencilere kıyasla, sınıfta dijital teknolojilere sınırlı erişim olmasına rağmen yüksek dijital beceri yeterliliğine sahip öğretmenler tarafından öğrenim alan öğrencilerin dijital teknolojiyi daha fazla kullandıklarını saptamıştır (Wastiau, vd., 2013). Benzer şekilde öğrencilerin dijital öğrenme ortamından en iyi şekilde yararlanmaları için kendine güvenen ve alanında yetkin öğretmenlere (Sipilä, 2014), ihtiyaç olduğu sonucuna varmıştır.

Üçüncü olarak, dijital yeterliliği öğretici eğitimine entegre etmek bu alandaki yaygın bir araştırma konusudur (Instefjord, 2014; Røkenes ve Krumsvik, 2016). Örneğin, dijital teknolojilerin pedagojik uygulamalarda etkin bir şekilde kullanılmasında öğretici adaylarının yeterince güvenli ve deneyimli olmadıklarını görülmüştür (Instefjord, 2014). Eğitim teknolojilerinin öğretmenler tarafından öğretme ve öğrenmeyi kapsayan tüm eğitim programları içerisinde pedagojik birer araç olarak kullanılması, öğretici adayları için dijital yeterliliğin artırılması adına fırsat yaratacaktır (Røkenes ve Krumsvik, 2016), Norveç'teki öğretmenlerin eğitimi ile ilgili yaptığı çalışmada, öğrencilerin pedagojik dijital yeterliliklerini etkileyen birçok faktör ve öğrenme yöntemi tanımlamıştır ve öğretmenlerin mesleki gelişiminin farklılıklarına dair bireysel sebepler ortaya çıkartılmıştır (Mannila vd., 2018; Wastiau vd., 2013). Ayrıca, Öğreticilerin dijital yeterlilik alanında eğitilmesi konusunu, hızlı teknolojik değişimlerden kaynaklı eğitim ortamında meydana gelebilecek karmaşa sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlar bağlamında çalışılmaktadır (Mannila, 2018). Bununla ilişkili olarak öğretmenlerin bağımsız ve sürekli olarak keşfetmeleri ve öğrenmelerinin bu devam eden gelişim sürecinde öz yeterliliğin anahtar faktör olduğunu vurgulanmaktadır. Öğreticilerin günlük uygulamalarına entegre edilmiş resmi olmayan öğrenme ortamları ve profesyonel çevirim içi öğrenme toplulukları gibi gelişim faaliyetlerinin, dijital yeterliliklerinin sürekli mesleki gelişim bağlamında gelişimi için önemli unsurlar oldukları ileri sürmektedirler (Wastiau vd., 2013). Ayrıca, Mannila vd. (2018), öğrenme topluluğu olarak okul liderlerinin kendi alanlarında dijital dönüşümü yönlendirmelerine yardımcı olacak önkoşulların bir listesini belirlemişlerdir. Bu çalışmada, öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin profesyonel gelişimlerinin bireyin yalnız

kendi yeterliliği olmadığı, büyük ölçüde liderlik, altyapı ve eğitim kurumu kültürü gibi bağlamsal faktörlerden etkilendiği belirtilmektedirler.

Dördüncü ve son olarak eğitimde teknoloji çalışırken başlangıç noktasının öğreticinin dijital yeterlilikleri olması gerekmektedir. Çünkü öğretmenler öğrenci ve müfredat, eğitim sistemi ve eğitim kurumları gibi öğretimin bütün öğelerinin kesişme noktasındadır. Günümüzde tüm bunları etkili bir şekilde yönetebilmesi ve özgün katkıda bulunabilmesi için dijital yeterliliğe sahip olması gerekmektedir.

Bu kısımda dijital yeterlilik üzerine yapılan araştırma ve çalışmaların eğitim sürecinin farklı boyutlarında; öğrenci, öğretici, kurum ve araştırmacılar açısından nasıl ele alınması gerektiğini gösteren kaynaklar incelenmiştir.

1.3. DİJİTAL YETERLİLİK İLE İLGİLİ ÇERÇEVELER VE RAPORLAR

Bu bölümde dijital yeterlilik kavramını anlamayı kolaylaştıracak ve bu çalışmada kullanılacak kuram ve çerçevenin anlaşılmasına zemin sağlayacak çalışmalara yer verilmiştir. Bu sistematik çalışmalar teorik tanımların pratik uygulamalardaki karşılıklarını gösteren ve alanyazında sıkça başvurulan çerçeve, rapor, referans metin ve bilimsel araştırmaların detaylı incelemesini içermektedir.

1.3.1. Mesleki Yeterlilikler

Türkiye’de öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin kategorik olarak açıklandığı, MEB tarafından 2017 yılında yayınlanmış “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” adlı belgede mesleki yeterlilikler, ana başlıklar açıklayıcı, alt başlıklar ve onlara bağlı öğelere bölünmüş şekilde detaylı olarak belirtilmiştir. Bu belgede genel tanımlamalar yapıldığı için bu belge özelinde ‘yeterlilik’ kavramı kullanılacaktır.

Öğretici yeterliliklerine odaklanan bu belge Mesleki yeterlilikler, *Mesleki Bilgi*, *Mesleki beceri* ile son olarak da *Tutum ve Değerler* şeklinde üç temel başlıkta toplamıştır.

Verilen tüm alt başlık ve yeterlilik tanımlarına bakıldığında, özellikle mesleki beceri bölümündeki başlıklar günümüzde dijital yeterlilik kavramından bağımsız ele almak mümkün görünmemektedir.

Tablo 1. Öğreticilik Mesleği Genel Yeterlilikleri (MEB, 2017, s. 8)

A Mesleki Bilgi	B Mesleki Beceri	C Tutum ve Değerler
A1. Alan Bilgisi	B1. Eğitim Öğretimi Planlama	C1. Milli, Manevi ve Evrensel Değerler
Alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir.	Eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.	Milli, manevi ve evrensel değerleri gözetir.
A2. Alan Eğitimi Bilgisi	B2. Öğrenme Ortamları Oluşturma	C2. Öğreniciye Yaklaşım
Alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir.	Bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.	Öğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler.
A3. Mevzuat Bilgisi	B3. Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	C3. İletişim ve İş Birliği
Birey ve öğretici olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır.	Öğretme ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.	Öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar.
	B4. Ölçme ve Değerlendirme	C4. Kişisel ve Mesleki Gelişim
	Ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır.	Öz değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır.

Mesleki bilgi kendi içerisinde üç başlık içermektedir. Bunlar; alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi şeklinde sıralanmıştır. Mesleki beceri kavramı altında; eğitim öğretimde planlama, öğrenme ortamları yaratma öğretme, öğrenme sürecini yönetme ve ölçme ve değerlendirme başlıkları vardır. Tutum ve değerler başlığı altında ise milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği ile son olarak kişisel ve mesleki gelişim başlıkları vardır. Ayrıca yeterliliklerin altında 11 alt yeterlilik ve 65 de performans göstergesi bulunmaktadır.

Alt alanlara bakıldığında göstergeler ile birlikte; alan bilgisine sahip öğreticiden alanına kurgulayıcı bir bakış açısını benimseyerek ileri düzeylere kuramsal metodoloji ve olgusal bilgi barındırması beklenmektedir. Öğretici; kuram ve yaklaşımların, alanındaki etkilerini yorumlayabiliyorsa temel düzeyde bilgi ve veri kaynaklarını sınıflandırabiliyorsa, temel araştırma metotları ve tekniklerini sınıflandırabiliyorsa ve son olarak bilgi ve manevi değerlerin alanındaki etkisini yorumlayabiliyorsa alan bilgisi yeterliliği vardır kabul edilmektedir.

Öğretici, öğretim programının ilişkili olduğu başka öğretim programı ile ilişkilendirilebilir, öğrencilerinin ilerleme ve öğrenme biçimlerine yönelik bilgisini öğretim süreçleriyle ilişkilendirilebilir, kullanılacak farklı strateji, yöntem ve teknikleri alanının öğretimi sürecinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle karşılaştırabilir ve alanının öğretiminde milli ve manevi değerlerden ne şekilde yararlanması gerektiğine karar verebilirse alan eğitim bilgisi açısından yeterlili kabul edilir.

Yeterlilik alanının son alt alanı mevzuat bilgisidir. Bu bağlamda öğretici hem bir birey olarak hem de öğretici olarak görev ve sorumluluklara yönelik mevzuata uygun davranır. Öte yandan bireysel hak ve sorumluluklarını bir vatandaş olarak açıklayabilir. Bu yeterlilikteki bir öğretici, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın içeriğini açıklayabilir. Atatürk tarafından eğitim sistemimize yapılan katkıları değerlendirebilir, öğreticilik mesleğiyle ilişkili mevzuatı açıklayabilir ve eğitim ile ilişkili paydaşların hak ve sorumluluklarını ayırt edebilir.

“Mesleki beceri” ikinci yeterlilik alt alanı başlığı altında yer almaktadır. Mesleki yeterlilik, öğreticinin sınıf içinde ve dışındaki uygulamaları ile ilişkili eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamlarını oluşturma, öğrenme ve öğretme sürecini yönetme, izleme ve değerlendirme yeterliliklerini kapsar. Mesleki beceri dört ana başlık altında incelenir. İlki eğitim öğretimi planlamaktır ki, bu beceri eğitim-öğretim süreçlerini etkili şekilde planlama yeterliliğidir. Burada öğreticinin dersleri, alanına dâhil edilmiş öğretim programıyla uyumlu olacak şekilde hazırlaması beklenir. Ayrıca öğretim planlarını, öğretim sürecini, çevresel şartları, maliyeti ve zamanı dikkate alarak planlayabilir, öğrencilerin birey olarak farklılıklarını ve sosyo-kültürel özelliklerini göz önünde bulundurarak esnek olacak şekilde hazırlar ve öğretim sürecini hazırlarken milli ve manevi değerleri de göz önünde bulundurur.

İkinci alt başlık olan “Alanı Öğrenme Ortamlarını Oluşturma Yeterliliği”nde, öğretici tüm öğrencilere yönelik bir yaklaşımla etkin öğrenmenin gerçekleşmesi için sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamıyla uyumlu olacak şekilde öğretim materyalleri hazırlar. Bu alanın göstergeleri ise şu şekilde sıralanmıştır; sağlıklı, güvenli ve estetik öğrenme ortamlarını düzenleyebilme, edinilen kazanımlara uygun olacak şekilde öğretim materyalleri hazırlayabilme, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını dikkate

olarak öğrenme ortamlarını düzenleyebilme ve bunları dersin kazanımlarına yönelik düzenleyebilme, öğrencilerle etkili bir biçimde iletişim kurabileceği demokratik öğrenme ortamını hazırlayabilme, öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmeye yönelik öğrenme ortamları oluşturabilme ve öğrencilerin milli ve manevi değerleri içselleştirmesine katkıda bulunabilmedir.

Diğer alt yeterlilik başlığı “Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetimi” ile ilgilidir. Burada yetkinlik başlığı altında gösterge olarak; öğreticinin; eğitim ve öğretim için gerekli görülen bir takım becerileri sergileyebilmesi, öğretme ve öğrenme süresi boyunca zamanı etkili kullanması, öğrencileri bu süreçlere etkin bir şekilde katması, derslerini öğrencilerin günlük yaşamları ile ilişkilendirebilmesi, öğretme ve öğrenme sürecini yürütürken bazı özel gereksinimleri bulunan öğrencileri dikkate alması, uygulamalarında çalıştığı çevrenin doğal, kültürel, sosyal ve ekonomik özelliklerini dikkate alması, öğrencilerin derslerde analitik düşünme tarzına yönelik etkinlikleri hazırlayabilmesi, ilgili kişi kurum, kuruluş ve meslektaşlarıyla işbirliği yapabilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilmesi, uygun strateji yöntem ve teknikleri kullanarak etkili öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi, uygun araç, gereç ve materyalleri etkin şekilde kullanabilmesi ve sınıfta istenmeyen davranış ve durumlarla etkin ve yapıcı bir şekilde baş edebilmesi konuları öne çıkmaktadır.

Mesleki yeterlilikteki son alt başlık olan “Ölçme ve Değerlendirme”, öğreticinin dersin amaçlarına uygun olarak ölçme ve değerlendirme teknikleri ile araçlarını kullanabilme yeterliliğidir. Bu beceriyi göstermek için öğreticinin; alanı ve öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını hazırlayıp kullanabilmesi, süreç ve sonuç odaklı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanabilmesi, ölçme ve değerlendirmeyi objektif ve adil olarak yapabilmesi, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilere ve diğer paydaşlara doğru ve yapıcı geri bildirimler verebilmesi ve ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğretme ve öğrenme süreçlerini gerektiğinde müdahaleler yapabilmesi beklenmektedir.

Üçüncü ve en son ana başlık olan “Tutum ve Değerler” yeterlilik alanında öğrencilerin; mesleki tutum ve değerlerine dayalı öğrenciye yaklaşımını, milli manevi ve evrensel değerlerin öğretimi ile iletişim, iş birliği, kişisel gelişim ve mesleki gelişim yeterliliklerini kapsamaktadır. Bu yeterlilik alanı dört başlık altında incelenmektedir;

Birincisi milli manevi ve evrensel değerleri öğretme, ikincisi, hizmet süresi boyunca çocuk ve insan haklarını gözetme, üçüncüsü kültürel farklılıklara saygı gösterme ve son olarak doğal çevre, tarihsel ve kültürel mirasın korunmasına olan duyarlı olması beklenmektedir. Eğer öğretici bu kabiliyetleri gösteriyorsa, o zaman milli manevi ve evrensel değerler yeterliliğinden bahsedebiliriz.

Öğreticinin, öğrencileri destekleyici tutum sergilemesi ile “Öğrenciye Yaklaşım” alt yeterlilik alanının göstergesi olarak görülür. Öğreticiler; her öğrenciye insan ve birey olarak değer vermeli, her öğrencinin öğrenebileceklerini savunmalı ve öğrencilerin kişisel gelişimlerinin ve geleceklerinin planlanmasında rehberlik yapmalıdır. “İletişim ve İş birliği” başlığı altında ise öğreticinin, etkili iletişim ve iş birliği kurmaya yönelik becerilerini kullanması, etkili iletişim yöntem ve tekniklerini kullanmaya özen göstermesi, insan ilişkilerinde empati ve hoşgörüyü esas alması, meslektaşlarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına açık olması, eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin aileleri ile işbirliği yapabilmesi ve okulun gelişimine yönelik faaliyetlere aktif olarak katılması gereklidir. Diğer taraftan, “Kişisel ve Mesleki Gelişim” alt yeterlilik alanı açısından öğreticide; mesleğini severek ve isteyerek yapması, arkadaşlardan gelen görüş ve önerilerden yararlanarak öz değerlendirme yapması, kişisel ve mesleki yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunması, el bakımına ve sağlığına özen göstermesi, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılması, mesleki etik ilkelere uyarak mesleki bağlılık ve saygınlığını koruması ve Türkiye ile dünya gündemini takip edebilmesi beklenmektedir.

Son olarak, kişisel ve mesleki gelişim alanında yeterlili olmak için, öğreticilerin öz değerlendirme yapması, mesleğini istekli ve sevgiyle yapmaları, arkadaşlarından gelen görüş ve önerileri değerlendirmeleri, kişisel ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılmaları, el bakımına ve sağlığına özen göstermeleri, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılmaları, mesleki etik ilkelere uygun olarak mesleki bağlılık ve saygınlığını korumaları, Türkiye ve dünya gündemini takip edebilmeleri önemlidir. Bu özellikler, öğreticinin kişisel ve mesleki gelişim alanında yeterlili olduğunun göstergesidir.

Öğreticilik mesleğinde, öğreticilerin genel yeterliliklerinin yanı sıra kişisel nitelikleri de önemli bir öneme sahiptir. Bu nitelikler arasında iletişim yeteneği yüksek, coşku ve sosyal, hoşgörülü ve sabırlı, açık fikirli, anlayışlı ve esprili, iddialı ve çalışkan,

cesaretlendirici, teşvik edici ve destekleyici, demokratik, yeniliklere ve değişime açık bir entelektüel olmak ön plana çıkmaktadır.

Öğreticilerin aynı zamanda öğrencilerine destek olmak ve öğrenmelerini kolaylaştırmak gibi görevleri de vardır. Son zamanlardaki öğretimin bireyselleşmesi, öğrencilerin plan yapma, düzenleme, görüntüleme ve değerlendirme sorumluluklarına sahip olmalarını gerektirmektedir.

Öğreticilerin öğrencilerinin kişiliklerini geliştirmeye yönelik davranışlar sergilemede rol model olarak sorumlulukları ve görevleri ise; eğitme, temsil etme, liderlik etme, bilgi kaynağı olma, arabuluculuk yapma ve yeri geldiğinde hakemlik hatta rehberlik ve danışmanlık olarak sıralanabilir. Ayrıca öğretmenlerden sınıf dışında toplumda da değişmeye ve gelişmeye önderlik edebilmesi beklenmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde öğretmenler daha önemli bir rol edinirler. Çünkü bulunduğu ortama göre daha fazla okuyan, kendini geliştiren ve çevreye yararlı olabilecek biri olarak görev yapan öğretmenlerin sorumlulukları da artabilmektedir.

Öğretici, öğrencilerin aile içi ilişki durumlarında destek olabilmek için de bilgi ile iş birliği yapmak durumundadır. Öğretici sorun çözme becerisine sahip olan, öğrenci ve ailesi ile olumlu ilişkiler kurmayı başaran, sınıfı ve çevreyi etkili bir öğrenme ortamına dönüştürebilen, görevlerini ve sorumluluklarını üstlenip toplumun birçok yönden gelişmesine katkıda bulunan bir bireydir. Bu nedenle öğreticinin sınıf içinde ve dışında fiziki olarak kılık kıyafeti, konuşması, davranışları yanında içinde bulunduğu toplumun ahlak ve değerlerini benimsemiş olması ve bu konularda kendine özen göstermesi beklenir.

MEB'in hazırladığı bu yeterlilik çerçevesinin her boyutunda da dijital olarak öğreticinin gerçekleştirmesi gereken ya da dijital yollarla zenginleştirip iyileştirebileceği birçok yeterlilik tanımı bulunmaktadır.

1.3.2. Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPACK/TPAB)

Her ne kadar dijital yeterlilik konusunda nispeten eski bir çalışma olsa da, özellikle Türkiye'de hala çalışılmakta olan TPACK'ten bahsetmek gerekmektedir.

Kapsamında teknolojik ve pedagojik boyutların kesişimini bulunduran bu çalışma eğitimcilerin eğitimi alanında sıkça kullanılmış bir kaynaktır.

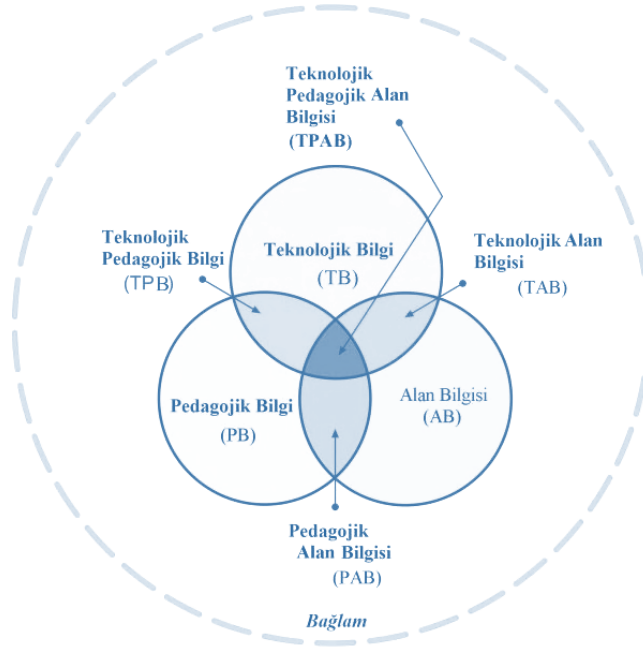
Tekno-pedagojik alan bilgisi, Shulman (1986)'a dayanan teorik bir çerçevedir. Shulman (1986)'ın çalışmasında, öğretmenlerin bilgi birikimlerinin nasıl geliştiği ve bu gelişmeyi nasıl etkileyen faktörler hakkında konuşulmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin öğrenme tecrübelerinden öğretme bilgisine kadar çeşitli kaynakları kullanarak bilgi birikimlerini artırmalarının önemi vurgulanmıştır. Öğretmenlerin öğrenme tecrübelerinin, kendi mesleki deneyimlerinin ve mesleki gelişim etkinliklerinin öğretme bilgisi alanındaki gelişimlerine önemli katkılar sağladığı ortaya konmuştur. Pedagojik alan bilgisini, alan ve pedagoji arasında bir kesişme noktası olarak başarılı bir öğretim için her ikisinin de aynı anda ele alınması gerekmektedir (Özgün-Koca, 2010).

Mishra ve Koehler (2006), teknolojinin öğretmenlerin bilgi alanına nasıl entegre edilebileceğini inceleyen “Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB)” adı verilen bir çerçeve sunmaktadır. Çalışmalarında TPAB kavramının kökenlerini ve gelişimini ele alırken, öğretmenlerin bu çerçeveye nasıl uyum sağlayabileceğini ve buna uygun olarak nasıl eğitim tasarlamaya ve uygulamaya çalışabileceğini açıklamaktadır. TPAB'ın, öğretmenlerin etkinliklerini geliştirmek için güçlü ve etkili bir araç olabileceğini savunan yazarlar TPAB'ın aynı zamanda öğretmenlerin teknolojiyi kullanarak öğrencilerinin bilgi edinmesini, öğrenmesini ve etkilemesini sağlayarak öğretme ve öğrenmeyi destekleyen daha verimli bir yaklaşım olduğuna inanmaktadırlar.

TPAB, teknolojiyi öğretimin içine entegre edebilmek için öğretmenlerin teknolojik, pedagojik ve içerik bilgilerini bir araya getirmek amacıyla tasarlanmıştır. Mishra ve Koehler (2006)'e göre TPAB kavramının irdelenmesi ve öğretmenlerin bu kavramın uygulanması için gerekli bilgi alanlarının öğrenilmesi için öğretim modellerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, TPAB kavramının kullanımını artırmak için eğitim programlarının da geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu belirtmektedirler.

TPAB, öğretmenlerin teknolojiyi öğretimlerine etkili bir şekilde öğretim süreçlerine entegre etmelerini sağlamak için bir kavramsal çerçeve sunmaktadır. Bu, öğretmenlerin

teknoloji, pedagoji ve içerik arasındaki ilişkiyi anlamaları gerektiği fikrinden kaynaklanmaktadır. TPAB, aşağıdaki şekilde belirtilen 7 unsurdan oluşmaktadır:

Şekil 2. Tekno-pedagojik Alan Bilgisi (<http://tpack.org>'dan erişilmiştir)

1. Teknolojik Bilgi (TB): Bir sınıf ortamında yazılım, donanım ve ağlar gibi çeşitli teknolojileri kullanmak ve yönetmek için gerekli anlayış, beceri ve yeteneklere atıfta bulunur. Bu bilgi aynı zamanda öğretme ve öğrenmeyi desteklemek için teknolojinin nasıl kullanılacağını ve teknik sorunların nasıl giderileceğini anlamayı da içerir.
2. Pedagojik Bilgi (PB): Bir sınıf ortamında öğrenmenin nasıl kolaylaştırılacağı bilgisidir. Buna ders planlama, öğretim stratejileri, sınıf yönetimi ve değerlendirme bilgisi dâhildir.
3. Alan Bilgisi (AB): Sınıf ortamında öğretilecek konunun bilgisidir. Matematik, bilim, dil, tarih gibi konulardaki bilgileri içerir.
4. Teknolojik Alan Bilgisi (TAB): İçeriğin öğretilmesini ve öğrenilmesini desteklemek için teknolojinin nasıl kullanılacağını anlamasıdır. Uygun teknolojilerin nasıl seçileceği, kullanılacağı ve teknolojinin müfredata nasıl entegre edileceği bilgisini içerir.

5. Pedagojik Alan Bilgisi (PAB): Pedagojik stratejileri kullanarak içeriğin nasıl öğretilceği bilgisidir. İçeriği iletme için etkinliklerin, görsel yardımcılardan, modellerin ve diğer öğretim stratejilerinin nasıl kullanılacağına ilişkin bilgileri içerir.
6. Teknolojik Pedagojik Bilgi (TAB): Öğretim için kullanılabilen araçların anlaşılmasını, en uygun araçların seçilmesini, araçların imkânlarının kullanılmasını ve teknolojiye pedagojik stratejilerin uygulanmasını içerir. Ayrıca, sınıf kayıtları, katılım ve notlar için genel teknoloji temelli fikirleri de kapsamaktadır.
7. Teknolojik ve Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB): Teknoloji ve pedagojinin nasıl etkileşime girdiği ve öğrencinin öğrenmesini desteklemek için bunların birlikte nasıl kullanılabileceği bilgisidir. Öğretim ve öğrenimi geliştirmek için teknolojinin nasıl kullanılacağına dair bir anlayışın yanı sıra teknolojinin müfredata etkili bir şekilde nasıl entegre edileceğine dair bir anlayışı içerir.

Yukarıdaki başlıklar öğretmenlerin teknolojiyi öğrenme ve öğretme süreçlerine nasıl entegre edeceklerini anlamak için sınırları belirli açık bir çerçeve oluşturmaktadır. Fakat tekno-pedagojik alan bilgisinin ölçümü oldukça zor olabilir. Bu nedenle, TPAB düzeylerini değerlendirmek için öğretmenler için bir dizi araç geliştirilmiştir.

Bu girişimleri özetleyen Koehler vd., (2012) “*TPAB’ni Nasıl Ölçeriz?*” adlı kitabında nitel ve nicel yöntemlerle TPAB ölçümü örneklerini detaylarıyla yazmıştır. Türkçe öğretime de kolaylıkla uyarlanabilecek bu çalışmalardan alan yazında sıklıkla faydalanılmıştır. Öğretici adaylarıyla (Schmidt vd.,2009) ve K-12 öğretmenleriyle (Archambault ve Crippen, 2009) yapılan anket uygulamaları, öğrenciler ile yapılan günlük ve gözlem çalışmaları (Niess vd.,2006), öğretmenlerin performanslarını değerlendirme araştırmaları (Tripp, Graham ve Wentworth, 2009) ve öğretmenlerin teknolojiyi sınıf içerisine entegre etmeleriyle (Niess vd., 2006) ilgili mülakat örnekleri bu alanda yapılan çalışmalara örnek olarak verilebilir.

1.3.3. 21. Yüzyıl Yeterlilikleri

21.yüzyıl yeterlilikleri, öğrencilerin yaşamlarının tüm alanlarında başarılı olmalarını sağlayacak olan çok yönlü düşünce becerilerini vurgulamaktadır. Bu beceriler, özellikle çağdaş toplumun gereksinimlerine uyum sağlamak için öğrencilere verilen önemli içerikler arasındadır (Aygün vd., 2016) . 21.yüzyıl yeterlilikleri, öğrencilerin küresel dünyada başarılı olmalarını sağlamak için kritik düşünme, çözüm üretme, çok kültürlülük, iletişim, öğrenmeye uyum sağlama, çalışma becerileri ve teknolojik beceriler gibi becerileri içerir.

Özellikle teknoloji ve eğitim ile ilgili alanyazında sıkça karşılaşılan 21 yüzyıl yeterlilikleri ile ilgili çerçeveleri Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü (OECD) tarafından 2005 yılında hazırlanan Yeterliliklerin Tanımı ve Seçimi (DeSeCo), Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 2006'da hazırlanan Hayatboyu Öğrenme için Temel Yeterlilikler ve 21. Yüzyıl için Öğrenim Ortaklığı - P21'dir ;

1.3.3.1. Yeterliliklerin Tanımı ve Seçimi (DeSeCo)

21. Yüzyıl yeterlilikleri, bireylerin modern dünyada gelişmesi için gerekli olduğu düşünülen bir dizi yetenek, bilgi ve tutumu kapsar. Bu beceriler, geleneksel akademik bilginin ötesine geçer ve eleştirel düşünme, iş birliği ve dijital okuryazarlık gibi alanlara odaklanırn (Ananiadou & Claro, 2009).

Bu yeterlilikler, 21. yüzyılda bireylerin gelişen ihtiyaçlarını yansıtmakta ve onları yeni milenyumun zorluklarını ve fırsatlarını yönlendirmek için gereken becerilerle donatmaktadır. Yeterliliklerin Tanımı ve Seçimi belgesi, üç kategoriye ayrılan temel yeterliliklerin bir özetini sunar:

1) Araçları etkileşimli olarak kullanmak:

- Yeterlilik 1-A: Dili, sembolleri ve metni etkileşimli olarak kullanma becerisi.
 - Sözlü ve yazılı dil becerilerinin, hesaplama ve matematik becerilerinin etkili kullanımı.

- Toplumda, işyerinde iyi işlev görmek ve etkili diyaloga katılmak için gereklidir.

- Yeterlilik 1-B: Bilgi ve bilgiyi etkileşimli olarak kullanma becerisi.

- Bilginin doğası, içeriği ve etkisi üzerine eleştirel düşünme.

- Bilgi kaynaklarını tanıma ve değerlendirmenin yanı sıra bilgi ve bilgiyi organize etme.

- Yeterlilik 1-C: Teknolojiyi etkileşimli olarak kullanma becerisi.

- Teknolojiyi günlük yaşamda kullanmanın yeni yollarının farkındalığı.

- Bilgi ve iletişim teknolojilerini temel teknik becerilerin ötesinde etkin bir şekilde kullanmak.

2) Heterojen gruplarda etkileşimde bulunmak:

- Yeterlilik 2-A: Başkalarıyla iyi ilişki kurma becerisi.

- Kişisel ilişkilerin başlatılması, sürdürülmesi ve yönetilmesi.

- Başkalarının değerlerine, inançlarına, kültürlerine ve tarihlerine saygı duymak ve takdir etmek.

- Yeterlilik 2-B: İş birliği yapabilme becerisi.

- Aynı çıkarları paylaşan başkalarıyla güçlerini birleştirmek.

- Fikir sunmak, başkalarını dinlemek, ittifaklar kurmak, müzakere etmek ve kapsayıcı kararlar almak.

- Yeterlilik 2-C: Çatışmaları yönetme ve çözme becerisi.

- Çatışmaların farkına varma ve analiz etme, farklı pozisyonları anlama.

- Anlaşma ve anlaşmazlık alanlarını belirlemek, sorunları yeniden çerçevelemek ve ihtiyaçlara ve hedeflere öncelik vermek.

3) Kendi kendine hareket etmek:

- Yeterlilik 3-A: Büyük resim içinde hareket etme becerisi.

- Eylemlerin ve kararların daha geniş bağlamını anlamak.

- Sonuçları tanımak, eylem biçimleri arasında seçim yapmak ve eylemleri paylaşılan normlar ve hedeflerle uyumlu hale getirmek.

- Yeterlilik 3-B: Yaşam planları ve kişisel projeler oluşturma ve yürütme becerisi.

- Değişen bir çevrede kişinin hayatına anlam ve amaç vermek.

- Hedefleri tanımlama, kaynakları değerlendirme, hedefleri önceliklendirme ve iyileştirme ve ilerlemeyi izleme.

- Yeterlilik 3-C: Haklar, çıkarlar, sınırlar ve ihtiyaçlar ileri sürme yeteneği.

- Bireysel ve toplu hak ve ihtiyaçların belirlenmesi ve değerlendirilmesi.

- Argümanlar oluşturmak, alternatif çözümler önermek ve demokratik kurumlara aktif olarak katılmak.

Yeterliliklerin tanımı ve seçimi adlı bu belge ayrıca bahsi geçen yeterliliklerin değerlendirilmesinin ve ölçülmesinin önemini tartışmaktadır. Genel olarak, bu yeterliliklerin değerlendirilmesi ve ölçülmesi, bireylerin beceri düzeylerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına olanak ve eğitim uygulamalarına bilgi sağlar, ayrıca kariyer hazırlığını destekler ve yaşam boyu öğrenmeyi ve aktif vatandaşlığı da teşvik eder.

1.3.3.2. Hayatboyu Öğrenme için Temel Yeterlilikler

18 Aralık 2006 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tavsiye Kararı, yaşam boyu öğrenme için temel yeterlilikler hakkında, bireylerin bilgiye dayalı bir toplumda gelişmesi için gerekli görülen sekiz temel yeterliliği tanımlamaktadır. Bu yeterlilikler bir dizi bilgi, beceri ve tutumu kapsar. Tavsiyede belirtilen sekiz temel yeterlilik: anadilde iletişim, yabancı dilde iletişim, matematiksel yeterlilik ve bilim ve teknolojide temel yeterlilikler, dijital yeterlilik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve sivil yeterlilikler, inisiyatif ve girişimcilik duygusu, kültürel farkındalık ve ifade (APK, 2006).

Hayatboyu öğrenme için temel yeterliliklerine göre dijital yeterliliğin, günlük bağlamlarda BİT'in doğası, rolü ve fırsatları hakkında sağlam bir anlayış ve bilgiyi işte olduğu kadar kişisel ve sosyal yaşamda gerektirdiği öne çıkarılmaktadır. Bu bilgi ve beceriler, elektronik tablolar, veritabanları, bilgi depolama ve yönetimi gibi ana bilgisayar

uygulamalarını ve internetin ve iş, eğlence, bilgi için elektronik medya (e-posta, ağ araçları) aracılığıyla iletişimin fırsatlarını ve potansiyel risklerini anlamayı, paylaşımlı ve işbirlikçi ağ oluşturmayı, öğrenmeyi ve araştırmayı içerir. Bireyler ayrıca yaratıcılığın ve yeniliğin nasıl destekleyebileceğini, anlamalı ve mevcut bilgilerin geçerliliği ve güvenilirliği ile BİT'in etkileşimli kullanımında yer alan yasal ve etik ilkelerle ilgili konuların farkında olmalıdır.

Bu tanımlamalardan seneler sonra dijital yeterliliğin hem öğrenmede hem de insan yaşamının tüm adımlarında vaz geçilmez bir yeri olduğu görülmüştür.

1.3.3.4. 21. Yüzyıl için Öğrenim Ortaklığı P21

Yüzyıl için Öğrenim Ortaklığı P21, 21. yüzyıl becerilerinin eğitime entegrasyonunu savunan etkili bir kuruluştur ve 2007'de "P21 21.yüzyıl Öğrenimi" başlıklı temel oluşturan bir belge yayınlamışlardır. Bu çerçevenin çevirisinde beceri kelimesi kullanılmıştır fakat hem teorik hem pratik içerikler barındırması ve performansa dayanması bakımından yetkinlik kavramına daha yakındır. Söz konusu 21. Yüzyıl yetkinlikleri şöyledir:

- Öğrenme ve inovasyon yetkinlikleri: yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, iş birliği,
- Medya ve teknoloji yetkinlikleri: bilgi, medya, iletişim ve teknoloji okuryazarlığı
- Yaşam ve kariyer yetkinlikleri: esneklik ve uyarlanabilirlik, girişim ve kendi kendini yönetme, sosyal ve kültürler arası beceriler, üretkenlik ve bir de liderlik ve sorumluluk alt başlıklarından oluşmaktadır.

Öğrencilerin bahsedilen 21.yüzyıl becerilerini edinebilmeleri ve kendilerini bu yönde geliştirebilmeleri için, öğretmenlerin eğitim programlarını özgün yollarla zenginleştirmeleri gerekir. Öğretim programı, öğrencilerin problem çözme, karar verme, özgünlük ve yaratıcılık gibi becerileri kazanmalarını ve küresel dünyada iş birliği yapıp iletişim kurmalarını sağlamalıdır. Aynı zamanda, öğrencilerin çok kültürlülük

konusunda bilgi ve kavrayışını geliştirmek için okul programlarındaki çoğul kùltürlùlùk temalarının güçlendirilmesi de önemlidir.

Yapılan çalışmalarda 21.yüzyıl yeterliliklerinin öncelikle, öğrencilerin hayatlarının her alanında başarılı olmalarını sağlamak için hangi becerilerin önemli olduğu ortaya konmuştur, günümüzde öğreticilerin de aynı şekilde bu yeterliliklere sahip olmaları ve öğrencilere yol gösterici seviyede bilgi ve donanıma erişmeleri beklenmektedir. Çünkü öğretmenler, öğrencilerin bu becerilerin nasıl geliştirilebileceği ve öğretim ortamlarına nasıl uygulanabileceğini, amaca yönelik hangi becerilere nasıl odaklanabileceği konusunda destek sağlayabilirler. Bu anlamda dijital yeterlilik kavramının öğretmen mesleki yeterlilikleri içerisinde ağırlıklı olarak yerini alması gerekmektedir.

1.3.4. Dijital Yeterliliğin Teknolojik, Bilişsel ve Etik Boyutları

Bu çerçevede dijital yeterliliğin çok boyutlu doğasını göz önünde bulundurularak değerlendirmek için esnek ve entegre yaklaşımlara olan ihtiyaç vurgulanmaktadır. Sürekli değerlendirmenin önemini ve deneyimlerin paylaşılmasında ve değerlendirme araçlarının rafine edilmesinde öğretmenlerin katılımının önemini vurgulanmaktadır.

Dijital yeterlilik için teknolojik, bilişsel ve etik olarak üç boyuta dayanan Calvini vd. (2008) tarafından kavramsal bir model üretilmiştir. Bu üç boyutun entegrasyonunu ve eleştirel teknoloji anlayışının, bilgi yönetiminin ve etik farkındalığın önemini vurguladıkları çalışmalarında dijital yeterliliği değerlendirmek için 15-16 yaşındaki öğrencileri hedefleyen Dijital Yeterlilik Değerlendirmesi (DYD) adlı bir araç geliştirip ve test etmişlerdir. DYD, dijital yeterliliğin teknolojik, bilişsel ve etik yönlerini ölçmek için çoktan seçmeli sorular, senaryolara dayalı eşleştirme öğeleri ve açık uçlu sorular içermektedir.

Dijital yeterlilik için üç temel boyuta dayanan kavramsal bu modelde: teknolojik, bilişsel ve etik boyutlar, dijital yeterliliğin farklı yönlerini temsil eder ve bireylerin dijital alandaki yeteneklerini anlamak ve değerlendirmek için kapsamlı bir çerçeve sağlar. Her boyutun ayrıntılı bir açıklaması şu şekildedir:

1. Teknolojik Boyut:

Bu boyut, dijital teknolojileri etkin bir şekilde kullanmak için gereken teknik beceri ve bilgilere odaklanmaktadır. Çeşitli teknolojik araçları keşfetme ve bunlarda gezinme, işlevlerini anlama ve yeni teknolojik bağlamlara uyum sağlama becerisini kapsar. Dijital cihazları, yazılım uygulamalarını, çevrimiçi platformları ve iletişim araçlarını kullanmadaki yeterlilik, bu boyuta girer.

2. Bilişsel Boyut:

Dijital yeterliliğin bilişsel boyutu, dijital ortamda eleştirel düşünme, bilgi işleme ve problem çözme becerilerini vurgular. Dijital bilgileri etkili bir şekilde arama, değerlendirme ve analiz etme becerisini içerir. Güçlü bilişsel dijital yetkinliğe sahip bireyler, güvenilir kaynakları belirleyebilir, bilgilerin güvenilirliğini ve uygunluğunu değerlendirebilir ve bilinçli kararlar verebilir. Ek olarak, bilişsel dijital yeterlilik, veri yorumlama, mantıksal akıl yürütme ve yeni dijital durumlara uyum sağlama becerisini içerir.

3. Etik Boyut:

Dijital yeterliliğin etik boyutu, dijital alemde sorumlu ve etik davranışa odaklanır. Gizlilik, güvenlik ve telif hakkı ile ilgili etik konuların anlaşılmasını kapsar. Etik boyuttaki dijital yeterlilik, fikri mülkiyet haklarına saygı duymayı, kişisel ve hassas bilgileri korumayı ve sorumlu dijital vatandaşlık sergilemeyi içerir. Aynı zamanda dijital görgü kuralları, çevrimiçi iletişim etiği ve dijital teknolojilerin sosyal ve kültürel etkisine ilişkin farkındalığı içerir.

Bu üç boyutu birleştirerek, dijital yeterlilik, bireylerin dijital alandaki yeteneklerinin kapsamlı bir görünümünü sağlar. Ayrıca, dijital teknolojilerle etkili ve sorumlu bir ilişki için yalnızca teknik becerilerin değil, aynı zamanda bilişsel yeteneklerin ve etik farkındalığın önemini ortaya çıkartılır. Bu çok boyutlu çerçeve, dijital yeterliliğin

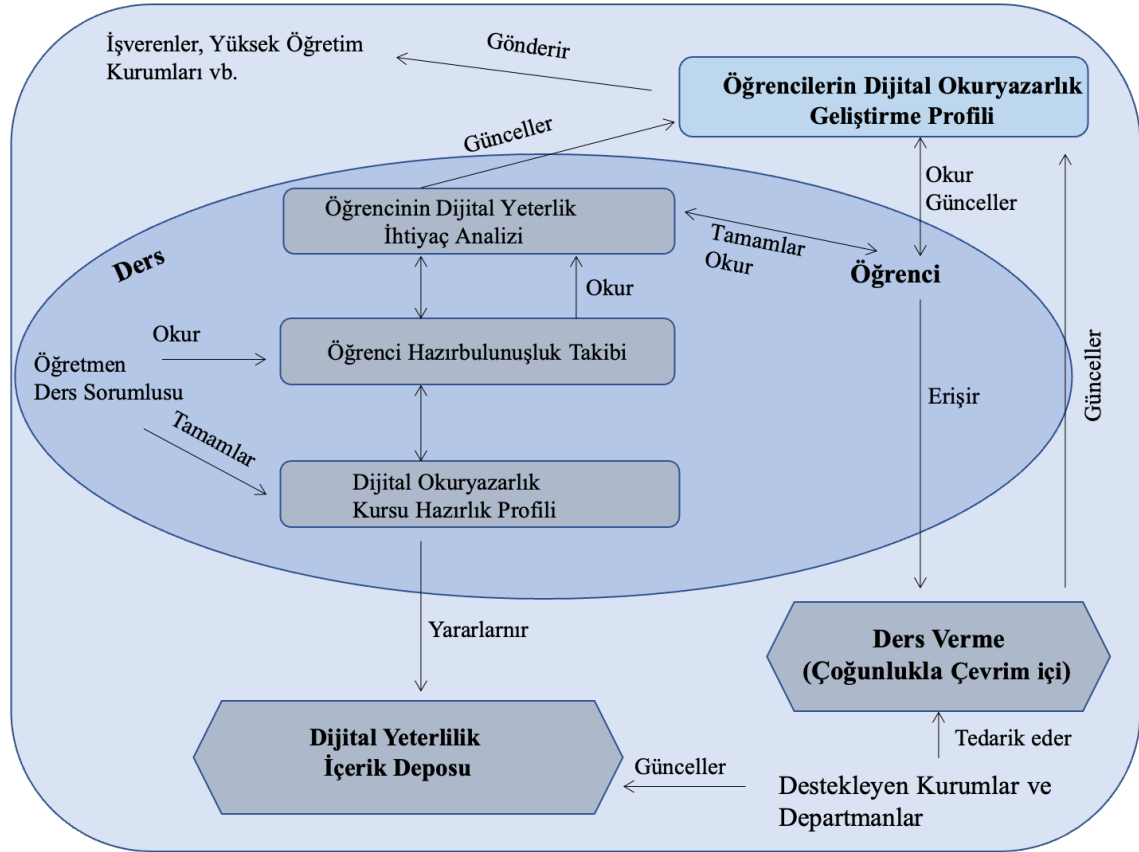
daha bütünsel bir değerlendirmesini sağlar ve çok yönlü dijital okuryazarlığı teşvik etmek için eğitim stratejilerinin geliştirilmesine rehberlik eder.

Dijital becerilerinin geliştirilmesi, öğretmenlerin dijital ortamlarda öğretim-öğrenme süreçlerini başarıyla uygulayabilmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda; öğretim yaklaşımları, öğretim kaynakları ve öğretim teknolojilerinin kullanılması gerekliliği, öğretim planlamasının önemi, öğretim stratejilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin karşılıklı öğrenmesinin sağlanması gibi konular öğreticinin dijital becerilerinin geliştirilmesinde temel rol oynamaktadır. Tüm bu süreçleri resmeden detaylı bir çerçeve olan dijital okuryazarlık çerçevesi bir sonraki başlıkta incelenecektir.

1.3.5. Avrupa Dijital Okuryazarlık Çerçevesi

Martin ve Grudziecki tarafından 2006 yılında dijital okuryazarlığın geliştirilebilmesi için araçları içeren bir çerçeve üzerinde konsept çalışması yapılmıştır. Dijital okuryazarlığı bir eğitim, istihdam ve sosyal hayatın farklı yönlerine bir katılım aracı olarak, hem de dünyayı biraz daha anlayabilmenin bir anahtarı olarak betimlemişlerdir. Aynı zamanda, öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının ilerletilebilmesi için çeşitli çevrim içi araçların geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Avrupa Dijital Okuryazarlık Çerçevesi, ortak bir dijital okuryazarlık anlayışının Avrupa çapındaki öğrencilerin istihdama geçişine yardımcı olacağını ileri sürmektedirler. Ayrıca dijital okuryazarlık çerçevesi, öğrencilerin, dijital yeterliliğin ne olduğunu doğru bir şekilde tanımlayıp kendi dijital yeteneklerini geliştirecek yönde gereksinimlerini belirleyerek doğru adımları atmalarını ön planda tutmaktadır. Öğreticiler için, öğrenim programlarında yer alan dijital unsurlardan etkin bir şekilde yararlanabilmek ve kendi dijital yeterliliğini geliştirme yönünde adımlar atmalarına fayda sağlamaktadır. Öğreticiler sayesinde öğrenciler de dijital okuryazar bireysel olarak kendi gelişmelerinin kaydını tutabilir ve bu gelişmelerinin hedefledikleri kariyer ve yaşam hedefleri için uygunluğunu yorumlayabilirler. Böylece hızla değişen dijital platformlara uyum sağlayabilen bireylerin kendilerine karşı hissettikleri güven duygusunda artış olacağı tahmin edilmektedir.

Şekil 3. Dijital Okuryazarlık Çerçevesinin Uygulanması (Martin ve Grudziecki, 2006'dan uyarlanmıştır)

Bu dijital okuryazarlık çerçevesi Glasgow Üniversitesi'nde ve diğer proje ortaklarında biyoloji, kimya, İngiliz dili, İngiliz edebiyatı gibi farklı birçok bölümde test edilmiştir. Çerçevenin çeşitli öğeleri Şekil 2'de gösterilmiştir. Dijital okuryazarlık çerçevesinin taslağında hedeflenen unsurlar; çerçeve içeriğinin değişen teknolojik gelişmeler ve uygulamalar karşısında kendini güncelleyebilmesidir. Günün şartlarında yükseköğretim kurumlarındaki herhangi bir öğrenci tarafından ihtiyaç duyulması muhtemel tüm dijital yeterlilikleri kapsamalıdır. Minimum dijital yeterlilikle erişilebilecek çevrim içi ve yüz yüze eğitim birimleri oluşturulabilmelidir. Öğrenciler kendi hedeflerine uygun yeterlilikler seçerek kendileri için uygun kurs sunumlarını araştırabilmelidirler. Burada dikkat edilmesi gereken başka bir nokta da kullanıcının dijital becerilerinin maksimum seviyeye çıkarılmasından çok hedeflediği amaç doğrultusunda hangi dijital araçların daha efektif kullanılabileceği konusunda bilinçlendirilmiş olmasıdır.

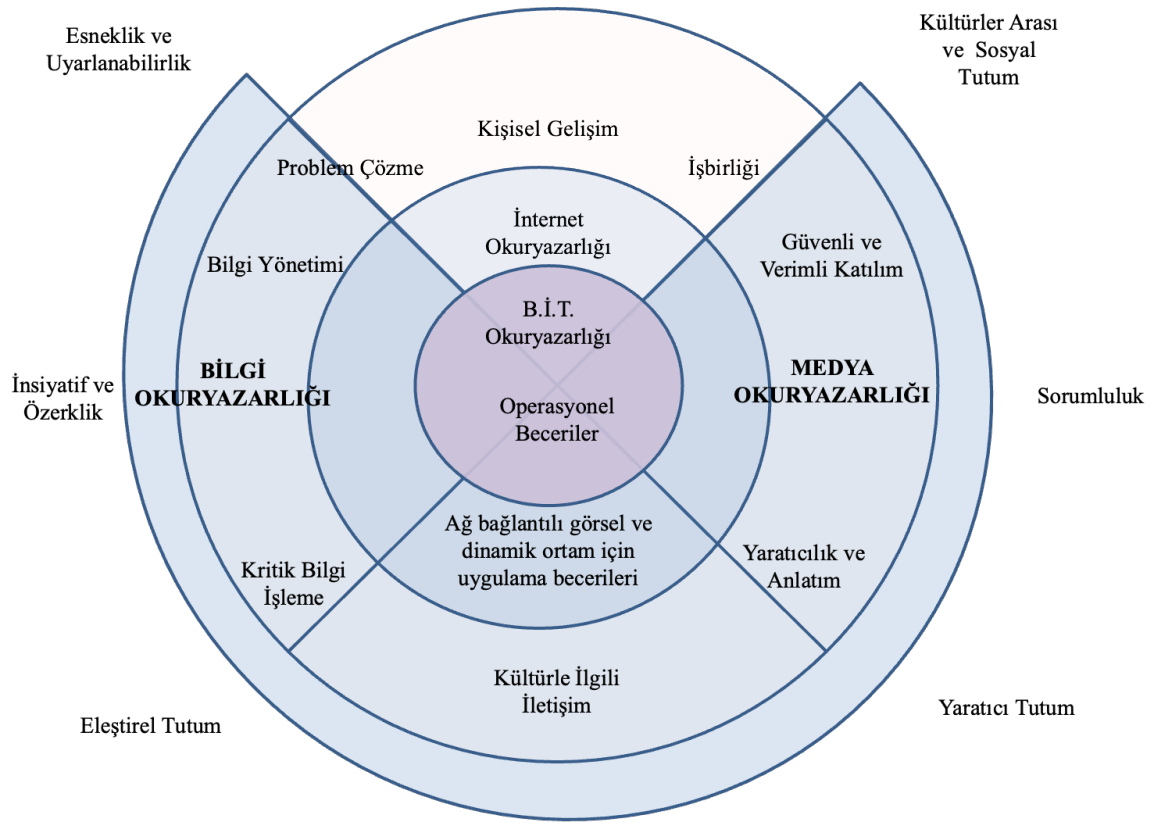
1.3.6. Dijital Yeterliliğin Haritalandırılması

Bu rapor, literatürle ilgili terminolojiden kapsamlı bir şekilde bilgi toplamakta ve ayrıca dijital yeterliliğin bileşenleri hakkında ayrıntılı açıklamalar sunmaktadır (Ala-Mutka, 2011). Bunlar;

1. Dijital olarak yeterlili olmak için gerekli bilgi, beceri ve tutumlar çerçevesinde Dijital Yeterliliğin (DY) temel bileşenlerini belirlemek,
2. Avrupa düzeyinde doğrulanabilecek kavramsal bir çerçeveyi/yönergeleri besleyecek *dijital yeterlilik* tanımlayıcıları geliştirmek,
3. Her seviyedeki öğrenci için bir dijital yeterlilik çerçevesinin ve dijital yeterliliğin belirleyici unsurlarının olası kullanımı ve revizyonu için bir yol haritası önermektir.

Önerilen dijital yeterlilik modelinde tanımlanan yapı taşları, genel çerçeve içinde anlamlı kümeler altında gruplandırılmıştır. Amaç, belirtilen unsurlardan oluşan ve aynı zamanda dijital yeterlilik alanlara göre oluşturulan mantıksal kümeleri belirlemektir. Bu durum altı beceri ve bilgi alanı ile beş tutum alanı oluşturarak daha üst düzey kavramsal bir model ortaya çıkmıştır.

Bu modelde daha önce bahsedilen kavram, tanım ve olguların birbirleriyle olan ilişkisel uzaklıkları, birbirlerini kapsayıcılıkları ve birbirinden uzaklıkları da görselleştirilmektedir.

Şekil 4. Yirmi Birinci Yüzyıl İçin Dijital Yeterlilik Manzarası, (Ala Mutka, 2011'dan uyarlanmıştır)

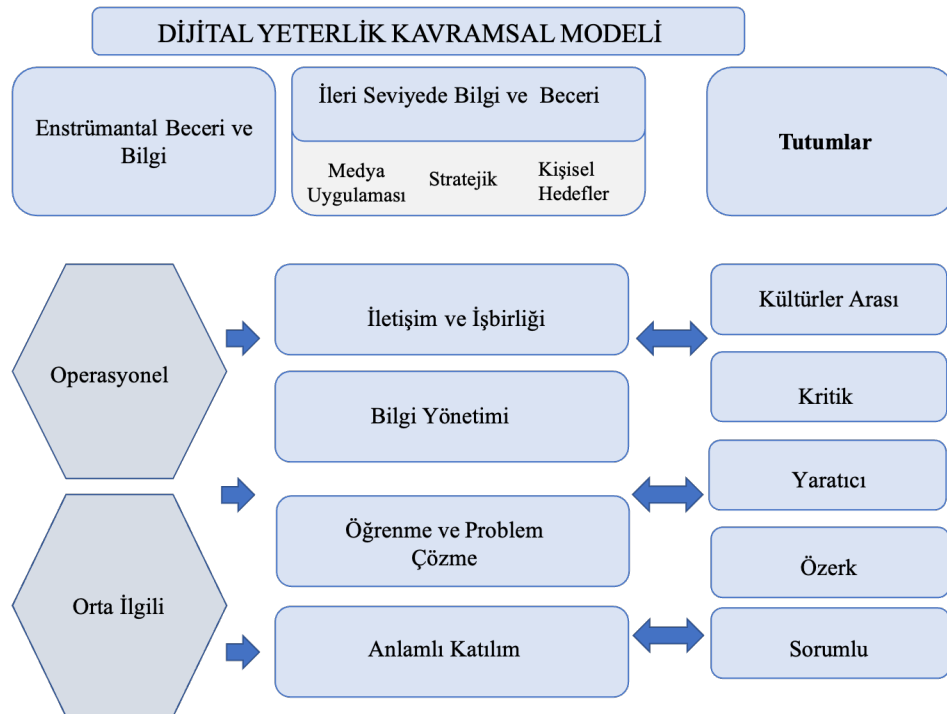
Sıkça kullanılan tanımların kavramlarla önemli ölçüde örtüştüğü Şekil 3'te göstermektedir. Kavramların farklı yorumları, farklı dijital yeterlilik alanlarıyla tam örtüşme konusunda genel bir anlaşmaya varmayı imkânsız kılmaktadır. Bu şekil, yukarıdaki kavram tartışmasını izleyerek aşağıdaki ana noktaları göstermeyi amaçlamaktadır:

1. Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, tipik olarak en dar dijital kavramdır ve esas olarak teknik bilgiyle bilgisayarların ve yazılım uygulamalarının kullanımına odaklanmaktadır.
2. İnternet okuryazarlığı, araçla ilgili bilgi ve becerilere, ağ bağlantılı medya ortamlarında başarılı bir şekilde işlev görme becerisidir.
3. Bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı kavramları büyük ölçüde örtüşmektedir. Bununla birlikte, bilgi okuryazarlığının daha çok bilgiyi bulma,

düzenleme ve işleme ile ilgili olduğu, medya okuryazarlığının ise daha çok kişinin kendi yararı ve katılımına yardımcı olması için medyayı yorumlayabilme, kullanabilme ve üretebilme becerilerine sahip olmasıyla ilgilidir. Her ikisinde de eleştirel tutum önemlidir.

4. Dijital alanda, dijital okuryazarlık en geniş kavramdır ve orijinal olarak Gilster (1997) tarafından tanımlandığı gibi, diğer kavramların ana yönlerini, kişisel görevleri ve insan ağlarından yararlanan gelişim için dijital araçları sorumlu ve etkili bir şekilde kullanmaya yöneliktir.
5. Bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı hem dijital hem de dijital olmayan alanları kapsar. Yani dijital okuryazarlıkta olmayan konuları da içerir. Ancak ana yönlerinin çoğunun dijital alanda çok önemli yeri vardır.

Bu elementlerden oluşan dijital yeterlilik kavramını model olarak da görselleştirmiştir.

Şekil 5. Dijital Yeterliliğin Önemli Bileşenleri (Ala Mutka, 2011’den uyarlanmıştır).

Şimdiye kadar, çağdaş ve geleceğin toplumunda dijital yeterliliği geliştirmek için bazı konuların önemli olduğu kabul edilmiştir. (Ala Mutka, 2011) tarafından hazırlanan bu şekilde genellikle ana kavramlarda yer alan konular vurgulanmaktadır ve ayrıca bazı yeni bilişsel ve tutumsal yönler vurgulandığı görülmektedir. Dijital yeterliliğin önemli bileşenleri olarak kabul edilecek beceri ve tutum grupları şekil 4'te önerilmektedir. Bu gruplar tipik olarak en çok vurgulandıkları veya en alakalı oldukları kavramlara yakın konumlanmıştır. Ancak, kavram tartışmasıyla birlikte bu temel grupların haritalandırılması, bir ana kavram oluşturmayı amaçlamamaktadır. Okuyucunun dijital yeterliliğin ana bileşenlerini derinlemesine anlamasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Modeldeki alanların temelini oluşturan öğeler, somut öğrenme veya değerlendirme öğeleri düzeyinde değildir. Müfredat içeriği veya anket ölçümleri planlanırken göz önünde bulundurulması ve daha çok detaylandırılması gereken konuları göstermektedir. Bu kavramsal model uygulamada nasıl ilerlenebileceği konusunda fikir sahibi olmak isteyen okuyucular için daha fazla ayrıntı sağlamaktadır. Bu bağlamda ana yeterlilik alanları aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

1. Operasyonel beceri ve bilgi; fare kullanmak, belirli bir yazılım kullanmak veya dosya depolama işlemleri gibi dijital araçların teknik operasyon yönlerini yansıtmaktadır. Bilgi yönü, bu araçların ve işlevlerin varlığının farkındalığı ve kullanımının anlaşılması ile ilgilidir. Bu temel beceriler ve bilgiler, bu araçların daha sonraki kullanımları için ön koşullardır.
2. Orta ilgili beceri ve bilgi; ilgili medyayı amaca uygun ve güvenli bir şekilde kullanma anlayışını ve becerisini ifade etmektedir. Bu beceriler yalnızca pratik odaklı değildir. Belirli fırsatlar için ortam şartlar ve olası riskler hakkında farkındalık yaratır. Bu dijital yeterlilik alanı aynı zamanda; dijital ağa bağlı medya (gezinme, yer imleri, RSS beslemeleri), multimedya (dijital fotoğrafları manipüle etme, çevrimiçi bir profil oluşturma) ve dijital küresel ortamlarda güvenlik (kişisel mahremiyet, teknik güvenlik riskleri) ile ilgili becerileri içermektedir.

Bu haritada medya uygulaması, stratejik ve hedeflerden oluşan bilgi beceri bileşenleri aşağıdaki gibi incelenmiştir:

1. İletişim ve iş birliği:

Etkili bir şekilde ifade etme ve iletişim kurma, her tür medya biçiminin potansiyelini ve sınırlamalarını anlama becerileri, dijital ortamlarda etkileşimde bulunma ve iş birliği yapma konusunda çok önemlidir. Ayrıca, muhtemelen küresel erişime sahip üretken iş birliği, farklı kültürlerden insanların bakış açılarının takdir edilmesini ve bunlara uyum sağlamayı gerektirir. Nihayetinde kullanıcılar, ilgili kişiler ve ağlarla kişisel iletişim bağlantıları kurabilmeli ve sürdürülebilmelidir. Böylece sosyal ve profesyonel ağları fiziksel ortamın dışına genişletmek için dijital ortamlardan yararlanmalıdır.

2. Bilgi yönetimi:

Bilgi ile ilgili beceri ve yeterliliklerin, mevcut bilgilerin fazla olduğu ve kalitesinin büyük ölçüde değiştiği dijital ortamlarda kullanılmalıdır. Herkesin kendi kişisel amaçları için bilgileri bulma, kritik bir şekilde işleme ve organize etme becerilerine ihtiyacı vardır. Bilgi içeriği ile dijital medyanın sunum ve üretim koşullarının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi ile kişisel olarak bütünleştirilmesi ve tüm internet faaliyetlerine dâhil edilmesi gerekir. Nihayetinde, insanlar kişisel bilgi dağarcıklarını güncel ve düzenli tutmak için gelen bilgileri ve paylaşılan kaynakları geliştirebilmelidir.

3. Öğrenme ve problem çözme:

Bu kapsamda kişiler, öğrenme, çalışma ve problem çözme için dijital araçlardan ve medyadan faydalanmak için beceri ve bilgi edinmelidir. Hem profesyonel hem de kişisel alanda mevcut ihtiyaçları için öğrenme fırsatlarını kişiler etkili bir şekilde bulabilmeli ve değerlendirebilmelidir. Tavsiye almak için doğru insanlardan ve kaynaklardan yararlanmayı öğrenmelidirler. Ayrıca, öğrenme hedeflerini belirleme, etkinlikleri planlama ve yürütme ve olası dijital alanlarda otonom süreçleri ve sonuçları elde etme becerilerine sahip olmalıdırlar. Herkes, öğrenme ve problem çözme ihtiyaçlarını desteklemek için ağ bağlantılı öğrenme kaynakları, organizasyonları ve kişilerinden oluşan kişisel sistemlerini oluşturabilmelidir.

4. Anlamlı katılım:

Herkes, bir amaca yönelik bireysel veya başkalarıyla iş birliği içinde, kişisel veya sosyal olarak dijital etkinliklerde bulabilmeli ve bunlara katılabilmelidir. Ayrıca, yerel bağlamda kendilerine fayda sağlayacak faaliyetleri ve katılım fırsatlarını bulabilmelidirler. Bu durum, her faaliyet ve ortama uygun bir şekilde dijital kimlikleri anlama ve oluşturma becerileri gerektirir. Nihayetinde, dijital etkinlikler sayesinde toplum üzerinde bireysel bir etki sahibi olmanın bir yolu olarak, dijital etkinliklerin günlük yaşamın doğal, üretken bir parçası haline gelmesi için dijital araçları işlerine, öğrenimlerine ve yaşam etkinliklerine anlamlı bir şekilde entegre etme fırsatlarının farkında olmalı ve bunları araştırmalıdır.

Dijital yeterlilik öğrelerinin ilişkilerine anlam katan tutum boyutları şu şekilde açıklanabilir:

1. Kültürlerarası ve işbirlikçi Tutum:

Dijital iletişimden en iyi şekilde istifade etmek, farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurma becerisini gerektirir. Aynı zamanda, kişilerin birbirlerini çevirimdışı olarak tanımaları gerekmeden, farklı bakış açılarını anlama ve müzakere etme becerilerine bağlı olarak çevrimiçi topluluklarda başarılı iş birliği için de bu tutum gereklidir. Bu durum genel olarak, sosyal ve işbirlikçi bir tavırla, ortak bir amaç veya fayda için kişilerin fikirlerini ve katkılarını başkalarıyla paylaşmaya ve değiş tokuş etmeye istekli olmasıyla ilgilidir.

2. Eleştirel Tutum:

Önceki bölümlerde de incelendiği gibi, çeşitli niyet ve yetkinliklerle insanların katıldığı ve kaynakların yaratıldığı küresel çevrimiçi ortamlarda eyleme geçmek için eleştirel bir tutum gerekliliğidir. Geleneksel medyanın aksine çoğu zaman çevrimiçi ortamlara kimlerin katılabileceği veya nelerin yayınlanabileceği konusunda resmi kontroller yoktur. Kullanıcıların dijital faaliyetlerine; bilginin kalitesiyle ilgili düşüncelerini ve değerlendirmelerini eklerken üretim koşulları, medya ve kaynağın

güvenilirliği ile farklı dijital araçların ve medyanın görevleri için uygunluğunun sürekli olarak bilincinde olmaları gerekmektedir.

3. Yaratıcı tutum bağlamında;

Dijital araçlar ve ortamlar, hemen hemen her ihtiyaç için bol miktarda kaynak sağlar. Ancak en fazla fayda, yalnızca geleneksel bir tüketici yerine aktif bir katılımcı ve üretici olmakla elde edilebilmektedir. Kişilerin kendini tanıtmaya, insanlarla ortak projelere veya bir topluluk için faaliyetler başlatmaya açık ve ilgili olmak, kişisel ve daha geniş ölçekte birçok sosyal ve ekonomik fayda için fırsatlar sunmaktadır. Dijital araçlar ve medya ile yaratıcılık, görevleri yerine getirme veya sonuçları sunma konusunda yeni ve yenilikçi araçlar sağlar. Böylece öğrenmeye veya hobilere fayda sağlayabilmektedir. Öğrenmeye, icat etmeye, mevcut yöntemleri yeni modellere uyarlamaya ve şekillendirmeye açık olmak gerekmektedir.

4. Sorumlu Tutum:

Çevrimiçi dijital ortamlar pek çok fırsat sunmakta, ancak bu ortamlardaki faaliyetler aynı zamanda kendisi ve başkaları için riskler de taşımaktadır. Kaynaklara ve diğer insanlara karşı temkinli olmanın yanı sıra, kişinin kendi faaliyetlerinin görünürlüğünün ve olası sonuçlarının her zaman bilincinde olması önemlidir. Kullanıcılar, güvenlik konularını anlamalı ve bunları dijital ortamlardaki tüm etkileşimlerine ve faaliyetlerine dâhil etmelidir. Ayrıca, diğer insanlardan alınan materyalleri kullanırken veya başkalarını ilgilendirebilecek ya da etkileyebilecek materyalleri (fotoğraflar, gönderiler) oluştururken etik konuları da dikkate almalıdırlar.

5. Özerk Tutum:

İnternet, açık kuralları ve davranış biçimleri olan iyi yapılandırılmış bir kaynak değildir. İnternette en iyi şekilde yararlanmak için her zaman kendi hedeflerinin bilincinde olunmalı ve bu hedefler doğrultusunda çaba gösterilmelidir. Bu durum sürekli değişen ortamlarda ve sosyal uygulamalarda, kişinin görevleri için en iyi dijital araçları

ve medyayı aramaya, hedeflerini netleştirmeye, gerektiğinde yeni koşullara uyum sağlamaya ve bunları yansıtmaya yönelik ilgi ve sebat göstermesini gerektirmektedir.

Dijital araç, materyal, ortam ve diğer dijital dünya uzantıları insan yaşamında giderek büyüyen bir yer kaplamaktayken, insana ait davranış, bilgi ve beceri ile tutumlar bağlamında hazırlanan bu harita, dijital yeterlilik olgusunun kapsamını kavrama adında başarılı bir görselleştirme sunmaktadır.

1.3.7. Dijital Yeterliliğin Yedi Alanı

Avrupa Birliği Dijital Yeterlilik Çerçevesi (Digcomp)'nin temellerini oluşturan bu çalışma Ferrari vd. (2012) tarafından bir araya getirilen ve çağdaş toplumlarda oynadığı rolü anlamak için dijital yeterliliğin tanımlarını, yaklaşımlarını ve özelliklerini analiz etmek üzere çalışılmıştır. Farklı bağlamlarda dijital becerileri ve yeterlilikleri değerlendirmek için kullanılan çeşitli dijital yeterlilik çerçevelerinin bir analizini sunmaktadır. Yazar aynı zamanda, Avrupa Komisyonu'nun DigComp'unu, OECD'nin Dijital Yeterlilik Çerçevesini ve ABD'nin çalışmaları da dâhil olmak üzere birçok mevcut çerçeveyi incelemekte ve değerlendirmektedir.

Dijital okuryazarlık çerçevesinde, temel bilgisayar okuryazarlığı ve dijital güvenlik ihtiyacının yanı sıra daha gelişmiş dijital yeterliliklere duyulan ihtiyaç gibi çerçevelerdeki ortak unsurları tanımlamıştır. Ayrıca dijital problem çözme, iş birliği ve yaratıcılık ihtiyacı gibi çerçevelerin farklılık gösterdiği alanları da belirlemektedir. Tablo 2'de bulunan listede odak ve bileşenler açısından benzer olan dijital okuryazarlık ile ilgili uygulama ve çıktıların bir karşılaştırması yapılmaktadır. İncelenen içeriklerde hem öğretici hem öğrenici hem de bireyler için dijital okuryazarlık ile ilgili çerçevelerin yanı sıra testler, müfredatlar, projeler, çevirim içi ortamlar ve sertifika programları da bulunmaktadır. Her grubun ihtiyacına ve profiline yönelik geliştirilen bu içeriklere bakıldığında

Tablo 2. Dijital Okuryazarlık ile İlgili Çalışmalar ve Kaynaklar

Ad ve Hedef grup	Tanım
AKTİK Hedef Grup: 16 yaş üstü tüm vatandaşlar BECTA'nın Dijital Okuryazarlık incelemesi Hedef grup: 16 yaşına kadar olan çocuklar	ACTIC (Acreditación de Competencias en Tecnologías de la Información la Comunicación) ICT yeterliliklerini onaylar. http://www20.gencat.cat/portal/site/actic Bu inceleme, ilk ve orta okullardaki öğrenciler için bir model sağlar. http://timmuslimited.co.uk/archives/117
CML MediaLit Kiti Hedef Grup: yetişkinler	CML (Medya Okuryazarlığı Merkezi), medya mesajlarını oluşturmak ve yapı sökümüne uğratmak için bir çerçeve oluşturur. http://medialit.org/cml-çerçevesi
DCA Hedef Grup: 15-16 yaş DigEuLit Hedef Grup: genel nüfus	DCA (Dijital Yeterlilik Değerlendirmesi), ortaokul öğrencileri için bir dizi testle bağlantılı bir çerçevedir. http://digitalcompetence.org/ Dijital Yeterlilik için kavramsal bir çerçeve geliştirmek üzere Glasgow Üniversitesi tarafından yönetilen ve Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen 2005-2006 projesidir.
ECDL Hedef Grup: yetişkinler	ECDL (European Computer Driving Licence) Foundation, dünya çapında Bilgisayar okuryazarlığı konusunda bir dizi sertifika vermektedir. http://ecdll.org/programmes/index.jsp
eLSe-Akademi Hedef grup: yaşlılar	eLSe-Academy - Yaşlılar Akademisi için e-Öğrenim - yaşlı vatandaşların dijital yeterlilik ihtiyaçlarına göre uyarlanmış bir çevrimiçi ortamdır. http://arzinai.lt/else/
eGüvenlik Kiti Hedef Grup: 4-12 yaş arası çocuklar	Bu girişim çocukları, ebeveynlerini/öğreticilerini ve öğretmenleri güvenli internet kullanımı konusunda desteklemeyi amaçlar. esafetykit.net
Eshet-Alkalai'nin çerçevesi Hedef grup: genel nüfus	Bu kavramsal çerçeve, insanların dijital çağda işlevsel olması için gerekli olan çoklu okuryazarlığı detaylandırır.
IC3 Hedef Grup: öğrenciler ve iş arayanlar	Certiport tarafından verilen İnternet ve Bilgi İşlem Temel Sertifikası, bilgisayar ve İnternet bilgisini geliştirir. certiport.com/Portal/
e-Beceriler Hedef gGrup: yetişkinler	ETS'den alınan bu test, dijital bir ortamda eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini değerlendirir. http://ets.org/iskills/
NCCA ICT çerçevesi – İrlanda Hedef grup: öğrenciler	Bu çerçeve, ICT'yi müfredatlar arası bir bileşen olarak ilk ve orta öğretime yerleştirmek için bir kılavuzdur. http://ncca.ie/en/Curriculum_and_Assessment/ICT/#1
Pedagojik BİT lisansı – Danimarka Hedef Grup: öğretmenler İskoç ILP'si Hedef Grup: öğrenciler	Pedagojik ICT Lisansı, Danimarkalı öğretmenlere ICT becerilerini yükseltme fırsatı sunar. paedagogisk-it-koerekort.dk İskoç Bilgi Okuryazarlığı Projesi, tüm eğitim sektörlerinde bilgi okuryazarlığının anlaşılmasını ve geliştirilmesini teşvik eder. http://caledonianblogs.net/nifls/
UNESCO BİT CFT Hedef Grup: öğretmenler	Öğreticiler için BİT Yeterlilik Çerçevesi, öğretmenlerin BİT'i sınıfa entegre etmeleri için derslere yönergeler sağlar.

Modern eğitim sistemleri için dijital yeterliliklerin etkilerinin yanı sıra bu tür yeterliliklerin geliştirilmesinde ortaya çıkan zorlukları tartışılmakta ve teknoloji destekli öğrenme alanında politika yapımcılar ve uygulayıcılar için bir dizi tavsiye sunmaktadır. Dijital yeterliliğe etkili bir yaklaşımın; uygulandığı kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamı

dikkate alan disiplinler arası bir çerçeveye dayanması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Çalışmanın sonucu olarak aşağıdaki yedi ana dijital yeterlilik alanı ortaya çıkmıştır.

Tablo 3. Dijital Yeterlilik Tanım Alanları

Alanı	Açıklama
1. Bilgi Yönetimi İş birliği	Bilgileri tanımlar, bulur, erişir, alır, saklar ve düzenler.
2. İletişim ve Paylaşım	Başkalarıyla bağlantı kurar, çevrimiçi ağlara ve topluluklara katır, yapıcı bir şekilde etkileşim kurar.
3. İçerik ve Bilgi Oluşturma	Gizliliği, güvenliği ve doğru çevrimiçi davranışı dikkate alarak çevrimiçi araçlar aracılığıyla iletişim kurar.
4. Etik ve Sorumluluk	Önceki içerik ve bilgileri bütünleştirir ve yeniden detaylandırır, yeni bilgiler oluşturur.
5. Değerlendirme ve Problem çözme	Yasal çerçevelerin farkında olarak etik ve sorumlu bir şekilde davranır.
6. Teknik İşlemler	Dijital ihtiyaçları belirler, sorunları dijital yollarla çözer, elde edilen bilgileri değerlendirir.
7. Bilgi Yönetimi İş birliği	Görevleri dijital araçlarla gerçekleştirmek için teknoloji ve medyayı kullanır.

Bu sayede farklı bağlamlarda dijital becerilerin ve yeterliliklerin karmaşıklığını dikkate alan daha kapsamlı ve bütüncül dijital yeterlilik çerçevelerine ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır.

1.3.8. Dijital Yeterliliğin On iki Temel İlkesi

Bu başlık altında dijital yeterlilik ile ilgili çalışmaların gözden geçirildiği ve liste yoluyla sistematize edilmiş yeterliliklerin ortaya çıkmasına temel oluşturan bir çalışma incelenektir.

Dijital yeterliliğin on iki temel ilkesinin ortaya çıkarılmasında alanyazındaki mevcut dijital yeterlilik çerçevelerinin gözden geçirilmesi yoluyla dijital yeterliliğin daha derin bir şekilde anlaşılmasını amaçlayarak 95 uzmanı bir araya getirilmiş ve günümüzde dijital anlamda yeterlili olmanın ne anlam ifade ettiğine dair fikirleri araştıran bir Delphi çalışması yapmıştır (Janssen vd., 2013). Yaptıkları çalışma, biri bireysel fikirleri toplamaya yönelik, diğeri ise çeşitli niteliksel ve niceliksel veri analizi adımları

aracılığıyla oluşturulan toplu dijital yeterlilik haritasını doğrulamaya yönelik iki çevrimiçi istişareyi kapsamaktaydı. Sonuçlar, dijital yeterliliğin on iki farklı alanda bilgi, beceri ve tutumlardan oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 4. On İki Dijital Yeterlilik Alanı

Dijital yeterlilik alanı
1. Genel bilgiler, işlevsel beceri
2. Günlük yaşamda kullanma
3. Çalışma ve yaratıcı ifade için uzmanlaşmış yeterlilik
4. Teknoloji yoluyla iş birliği ve iletişim
5. Bilgi yönetime ve işleme
6. Gizlilik ve güvenlik
7. Yasal ve etik ile ilgili yönler
8. Teknolojiye olan dengeli tutu
9. BİT'in toplumdaki rolünün farkındalığı- anlaşılması
10. Dijital teknolojileri öğrenme ve dijital teknolojiler yoluyla öğrenme
11. Uygun dijital teknolojiler ile ilgili alınan bilinçli kararlar
12. Öz yeterliliğin göstergesi olan kusursuz kullanım

Bunun yanı sıra sonuçlar, dijital yeterliliğin sınırlarının belirlenmesi söz konusu olduğunda çeşitli tartışma konularının belirlenebileceğini göstermektedir. Uzmanlar günümüzde dijital yeterliliğe sahip bir bireyin özellikleri hakkında birçok farklı görüş ortaya koymuşlardır. Bu fikirlerin tamamını gözeterek yeterlilikleri oniki başlık altında toplamaktadırlar. Bu çalışma için yaptıkları görüşmeler esnasında elde ettikleri her yeni bilginin bu on iki dijital yeterlilik alanından birinin içinde olduklarını ifade etmişlerdir (Janssen vd., 2013). Tablo 4'te dijital yeterliliğe sahip bir bireyin dijital yeterlilik alanları ve o alana ilişkin bilgi, beceri ve tutumları açıklayan ifadeler kısaca özetlenmektedir. Bu konuda dikkat edilmesi gereken bir nokta; bu sonuçların dijital yeterlilik alanındaki uzmanların toplu görüşlerinin doğrulanmış bir haritası olarak kabul edilebilmesine karşın uzmanlar arasında fikir birliğini temsil ettiği şeklinde değerlendirilmemesi gerektiğidir.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. DİJİTAL YETERLİLİĞİN ÖLÇÜLMESİ

Yeterlilik terimi Bloom (1956) tarafından öngörülen ve üç öğrenme alanı olan iç içe geçmiş bir dizi bilgi, beceri ve tutumların sınıflandırılmasını ifade eder. Bu nedenle, okuryazarlıktan ziyade yeterlilik üzerine yapılan bir tartışmada, geniş eğitimsel kavramsallaştırmanın yanında kurucu unsurlara da odaklanılmalıdır. Cartelli (2010) dijital yeterliliği değerlendirmek için üç ana yaklaşımın ana hatlarını aşağıda olduğu gibi belirlemiştir.

1. Bilişsel becerilere odaklanan Bloom'un Taksonomisi (1956),
2. Dijital yeterlilikte sosyal bağlamın rolünü kabul eden sosyo-bilişsel yaklaşım,
3. Gerçek dünya bağlamında dijital yeterliliği ölçmeye çalışan davranışsal yaklaşım.

Cartelli dijital yeterliliği beş kategoride incelemiştir. Bunlar, *bilgi, beceri, tutum, davranış ve performanstır*. Bilgi ve becerilerin dijital yeterliliğin en önemli bileşenleri olduğunu, ancak tutum ve davranışların da önemli faktörler olduğunu belirten Cartelli, ayrıca performansın diğer dört kategorinin sonucu olduğunu belirtmiştir. Cartelli dijital yeterliliği değerlendirmek için önerilen bir çerçevenin ana hatlarını çizmiştir. Araçların, ölçülen dijital yeterliliğin düzeyine ve ölçüldüğü bağlama göre seçilmesi gerektiğini önermektedir. Dijital yeterliliği ölçmek için en uygun araçların, daha çok bilişsel becerilere odaklanan Bloom'un taksonomisine dayalı araçlar olduğunu öne sürmektedir. Daha sonra dijital yeterliliği ölçmek için anketler, görüşmeler ve simülasyonlar dâhil olmak üzere nitel ve nicel araçların kullanılmasını önermektedir. Son olarak, Cartelli herhangi bir dijital yeterlilik değerlendirmesinin sonuçların değerlendirilmesinin yanı sıra veri toplamak için kullanılan araçların ve süreçlerin değerlendirilmesini içermesi gerektiğini önermektedir.

Cartelli (2010), dijital yeterliliğin nasıl değerlendirileceğine dair derinlemesine bir genel bakış sunmaktadır. Beş dijital yeterlilik kategorisi içeren bir çerçeve çizerek nitel ve nicel araçları kullanmasının yanında Bloom'un taksonomisine dayalı araçların kullanılmasını da önermektedir. Bu bağlamda önerdiği çerçevenin, dijital yeterliliği değerlendirmekle ilgilenenler için yararlı bir rehber olduğu değerlendirilmektedir.

Bloom'un güncellenmiş eğitim hedeflerinin taksonomisindeki amaç; öğretmenler arasındaki konuların ve kişilerin sınırlarını aşan ortak bir dil oluşturmak ve planlanan öğrenme hedeflerinin sınıflandırılması için bir çerçeve oluşturmaktır. Bu boyutlar, fiiller ve isimler olarak ifade edilir ve hatırlama (remembering) en düşükten, oluşturma (creating) en yüksek seviyeye kadar bir hiyerarşiyle sıralanır. Bu hiyerarşi, öğretmenlere öğretim uyumunu incelemeleri için yardım ederek öğretim planını geliştirme ve müfredatı planlamaya yardımcı olur (Anderson vd., 2001; Krathwohl, 2002).

Anderson ve Krathwohl'un eğitim hedefleri üzerine Bloom'un taksonomi revizyonu, Anderson ve Krathwohl (2001) tarafından sunulan beyinsel hedeflerin altı temel kategorisine sahiptir. Bunlar; bilgi, anlama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirmedir. Her kategori içinde hedefler daha spesifik alt kategorilere ayrılmıştır. Örneğin bilgi kategorisi, hatırlama ve anlayarak tanımlama, bulma ve isimlendirmeye kadar olan 7 alt kategoriye ayrılmıştır, Anlama kategorisi ise yorumlamadan tahmin etmeye kadar uzanan sekiz alt kategoriden oluşur. Ayrıca uygulama kategorisi 4, analiz kategorisi 3, sentez kategorisi 4 ve en son değerlendirme kategorisi de 4 alt kategoriye ayrılmıştır. Bu revizyon, öğrencinin eleştirel düşünme becerisini ve bilgiyi gerçek dünya durumlarına uygulamayı odaklanmaktadır ve bu sayede yazarlar tarafından eğitimsel hedeflerin kategorileştirilmesi için güncellenmiş kapsamlı bir çerçeve sağlanmıştır.

Bloom'un eğitim hedefleri üzerine geliştirilen bu taksonomi revizyonu, öğrenme hedeflerini altı temel kategoriye ayırmaktadır. Bunlar; hatırlama, anlama, uygulama, analiz, değerlendirme ve oluşturmaktır. Her bir kategori farklı zorluk düzeyleri ve öğrenme kriterleri içerir. Kategoriler, eğitimcilerin öğrenci öğrenmesinin değerlendirilmesini ve ölçülmesini sağlayabilecek hedefler geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla tasarlanmıştır. Revize edilmiş olan taksonomi, eğitimsel hedeflerin değerlendirilmesi için daha kapsamlı ve pratik bir yaklaşım sunmaktadır.

David R. Krathwohl tarafından 2002 yılında “Theory into Practice” dergisinde yayımlanan “Bloom'un Taksonomisinin Güncellemesi: Genel Bir Bakış” makalesi, yaygın olarak kullanılan Bloom'un taksonomisi ile ilgili güncellemeler hakkında genel bir bakış sağlamaktadır. Krathwohl işe, 1950'lerde geliştirilen orijinal Bloom'un taksonomisinin eğitim hedeflerini, amaçlarını ve faaliyetlerini sınıflandırmak için bir çerçeve sağlamak için tasarlanmış olduğunu belirterek başlamıştır. Orijinal taksonominin yaygın olarak kabul edildiğini ve bugün hala kullanılmakta olduğunu ancak eğitim öncelikleri ve uygulamalarının değişmesi sebebiyle, güncel düşünceleri yansıtmak için taksonominin güncellenmesi gerektiğini savunmaktadır. Krathwohl, daha sonra taksonomideki ana değişiklikleri özetleyerek, kategorilerin sırasının tersine çevrilmesini, “metakognitif” etkinliklerin tanımlanmasını ve bazı kategorilerin etiketlerinin değiştirilmesini önermektedir.

Bloom'un yenilenmiş taksonomisinde kategoriler üç alana ayrılmaktadır. Bilişsel alan; bilgi, anlama, uygulama ve analiz kategorilerini içerir. Duygusal alan; alma, yanıt verme, değerlendirme ve düzenleme kategorilerini içerir. Psikomotor alan ise; yürütme, manipülasyon ve inşa kategorilerini içerir.

Krathwohl (2002), yenilenen taksonominin SOLO Taksonomisi gibi diğer taksonomilerle birlikte kullanılması gerektiğini de belirtmektedir. Krathwohl, son olarak taksonomideki değişikliklerin eğitimciler için ne anlama geldiğini tartışarak sonuçlandırır. Ayrıca değişikliklerin öğrenci performansını daha iyi değerlendirmelerine ve daha etkili bir eğitim vermelerine olanak sağlayacağını savunmaktadır. Bu yenilemenin eğitim hedeflerinin ve amaçlarının şu anki eğitim uygulamalarıyla daha yakından eşleşmesini sağlayacağını da öne süren Krathwohl son olarak, bu yenilemenin eğitime ve öğrenmeye daha kapsayıcı yaklaşımların kullanımını kolaylaştıracağını da belirtmektedir.

2.2. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİLİK ÇERÇEVESİ

Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DigCompEdu), bireysel olarak anlamayı sağlayan öğreticinin özelliklerine göre üretilmiş ölçme araçları içeren bir bilimsel çerçevedir. Buna dayalı kurulan web sitesindeki araçla eğitimciler dijital yeterliliklerini seviyelendirebilmektedirler. Ayrıca, test sonunda elde edilen sonuçlara bağlı olarak öğretmenlere dijital yeterlilik gelişimlerini desteklemek amacıyla, uygulama örnekleri ve ilgili yönlendirmeleri içeren bir kaynak da sağlanmaktadır.

Bu çerçeve öğretmenlere yönelik olarak, Avrupa Komisyonu Birleşik Araştırma Merkezi tarafından Vatandaşlar için Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DigComp) temel alınarak geliştirilmiştir. Redecker (2017) tarafından eğitimcilerin dijital yeterlilik seviyelerinin ölçülmesinde test edilmiş bu çerçeve dahilinde “Eğitimciler İçin Dijital Yeterlilikler Ölçeği” geliştirilmiştir.

Çerçeve, eğitimcilerin teknolojik araçları kullanabilme ve yönetebilme gibi teknik becerilere ve öğretmenlerin dijital ortamlara ve araçlara olan yaklaşımlarını, amaca yönelik olarak kullanabilmelerini, yönetebilme ve geliştirebilme kabiliyetleriyle birlikte bu kabiliyetlerinin öğrencilerin dijital yeterliliklerine katkı sağlamasına odaklanmaktadır. Ayrıca bu çerçeve, eğitim ve öğretimi yenilemek için dijital teknolojilerin nasıl kullanılabileceğini ayrıntılandırmak amacıyla hazırlanmıştır. Çerçeve, kullanıcılar için kendi seviyelerini kolayca ölçebilecekleri bir web platformu sunmaktadır. *Self check-in tool* adıyla güncellenmiş olan bu özdenetim aracı aşağıda belirtilen üç farklı kategorideki öğretmenler için özelleştirilmiştir.

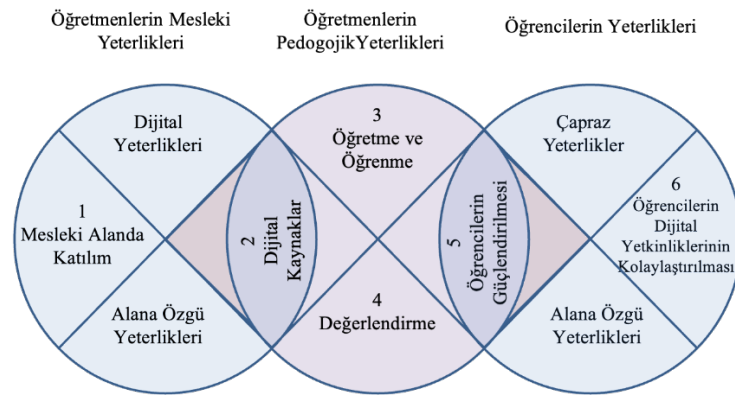
1. İlköğretimde, lisede veya meslek lisesinde görev yapan öğretmenler,
2. Yetişkin eğitimi öğretim görevlisi veya profesyonelleri ile mesleki gelişim eğitimcileri,
3. Yükseköğretimde veya akademik kadrolarda bulunanlar.

Bu özdenetim aracı, öğretmenlerin kendi dijital yeterlilik seviyelerini anında değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır. Testin sonunda, kullanıcı anında geri bildirim alır ve elde edilen puan, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı tarafından (CEFR) belirlenen A1'den C2 seviyesine kadar 22 yeterlilik alanı ile eşleştirilir.

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni (CEFR), öğretmenlerin kolayca anlayacağı bir seviyededir ve test sonunda seviye bilgisi sunarak eksikliklerin geliştirilmesi için önerilerde bulunmak için kullanılmaktadır. Öğretmenlerin aşına olduğu, özellikle yabancı dil alanında kolayca anlaşılabilir bir seviyede olan Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni (CEFR) seviyelerini kullanan bu çerçeve, öğretmenlere doldurdukları testin sonunda hem seviye bilgisini sunmakta hem de eksik kalan yönlerini geliştirebilmeleri için önerilerde bulunmaktadır.

Hangi, dijital yeterliliği ölçmek için tasarlanmış ulusal ve uluslararası çok sayıda rapor ve çerçeve bulunmaktadır. Avrupa Birliği 2021-2027 Dijital Eğitim Eylem Planı çerçevesinde hazırlanmış bir projede (Volungevičienė vd., 2021), dijital yeterliliği ölçmek için kullanılabilir öz-değerlendirme araçları kapsamlı bir şekilde araştırılmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen kriterlere uyan 30 araçtan 20'nin detaylı bir biçimde incelenmesi ve karşılaştırması yapılmıştır. Sonuç olarak, bireysel dijital yeterliliğinin ölçülmesinde Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesinin uygun bir çerçeve olduğu belirtilmiştir.

Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DigCompEdu), Ortak Araştırma Merkezi tarafından yapılan bir araştırma raporu sonucu oluşturulmuştur. Raporda, Avrupa'daki eğitimcilerin dijital yeterliliklerini değerlendirmek için bir çerçeve sağlanmaktadır. Bu anlamda karar merkezi merciler, okul yöneticileri ve eğitimcilerin kendi dijital yeterlilik stratejilerini geliştirmeleri için referans olarak kullanılması amaçlanmıştır. Çerçeve aşağıda belirtilen 6 ana alandan oluşmaktadır.

Şekil 5. Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi (Çorapçı, 2018)

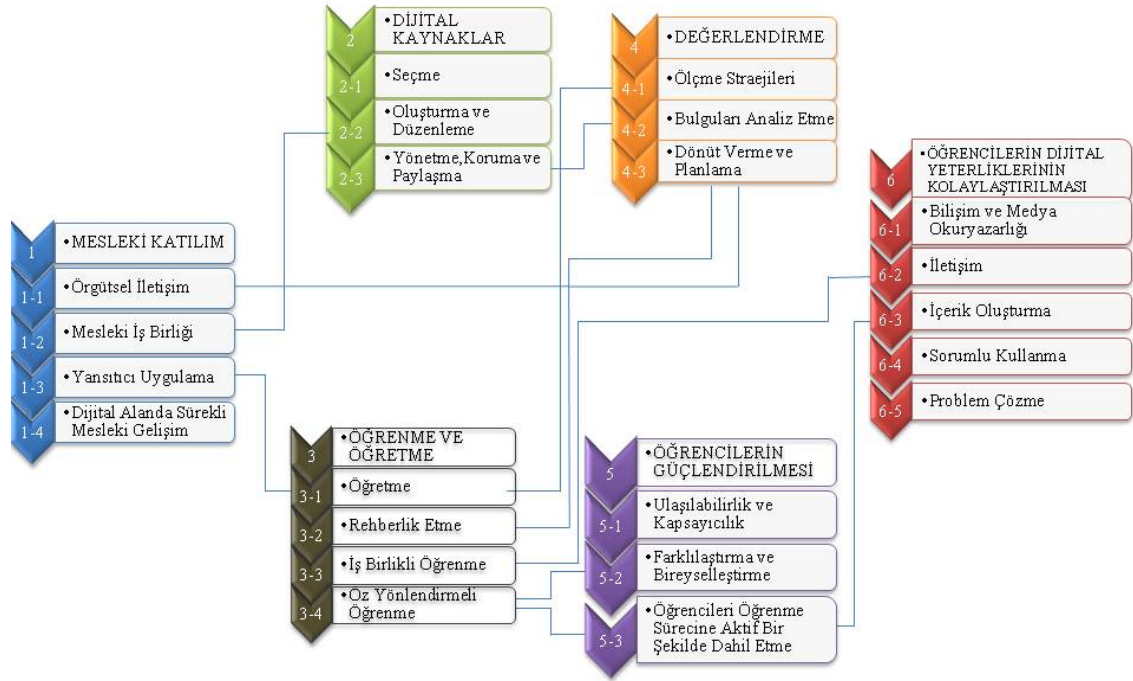
Şekil 5’de çerçevenin 6 alanı ve birbiriyle olan kesişim noktaları görselleştirilmiştir. Bu alanlara ait 22 alt yeterlilik ise Tablo 3’te açıklanmıştır. Avrupa Komisyonu Birleşik Araştırma Merkezi (BAM) tarafından vurgulandığı üzere, Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesine özgü alanlar 2 ile 5 arasında tanımlanmıştır. Bu alanlar, teknolojinin desteğiyle veya teknoloji desteği olmadan herhangi bir öğretim sürecinin özelliklerini açıklayan eğitimcilerin dijital pedagojik yeterliliklerini açıklamaktadır. 1, 2, 3 ve 4. alanlar, teknolojilerin etkin ve yenilikçi kullanımının nasıl yapılacağını detaylı olarak açıklayan alanlardır. Alan 5 ise öğrenci merkezli öğretim ve öğrenme stratejilerinin potansiyelini tanımlar. Bu alan, 2, 3 ve 4. alanların belirlenen yeterliliklerine ilave ve tamamlayıcı rehberlik kuralları sağlayan, dönüştürülebilir bir alandır. Ancak, BAM tarafından vurgulandığı gibi, çerçevenin tümündeki en önemli yeterlilik alanı “Öğretim ve Öğrenme” başlıklı 3. alandır. Bu yeterlilik, öğrenme sürecinin farklı aşamalarında dijital teknolojilerin kullanımının tasarımı, planlaması ve uygulamasına atıfta bulunmaktadır.

Tablo 5. Avrupa Birliği Vatandaşlar için Dijital Yeterlilik (DigComp) Çerçevesi, (Ferrari, 2017)

DigComp	Genel Tanımlama	Alt Yeterlilik Alanları
Bilgi ve veri algılama	Tanımlama ve yerleştirme bilgisi, veri ve dijital içeriği. Filtreleme, analiz, değerlendirme, yorumlama, düzenleme ve saklama bilgileri, veri ve dijital içeriği.	Bilgi, veri ve dijital içeriklerin navigasyonu, arama ve filtreleme. Bilgi, veri ve dijital içeriklerin değerlendirilmesi. Bilgi, veri ve dijital içeriklerin saklanması ve geri alınması.
İletişim ve iş birliği	Diğerleri ile bağlantı kurmak ve dijital araçlar	Dijital teknolojiler aracılığıyla etkileşim.

	aracılığıyla iş birliği yapmak, bilgi, veri ve içerik paylaşmak, kamu ve özel dijital hizmetleri kullanarak topluluklara katılmak ve farklı dijital kimlikler yönetmek.	Bilgi ve içerik paylaşımı. Vatandaşın çevrimiçi katılımı. Dijital kanallar aracılığıyla iş birliği – Netiket. Dijital kimlik yönetimi.
Dijital içerik oluşturma	Yeni dijital içerik oluşturmak ve farklı biçimlerde düzenlemek, önceden bilgi ve içerik entegre etmek ve yeniden işlemek, faydalandırmak için fikri mülkiyet haklarını ve lisansları nasıl uygulayacağını bilmek, bir sorunu çözmek için bir bilgisayar sisteminin programlama talimatlarını vermek.	Dijital içerik geliştirme. Dijital içeriğin entegre edilmesi ve yeniden işlenmesi. Telif hakları ve lisanslar. Programlama.
Güvenlik	Dijital ortamlarda riskleri ve tehditleri tanımlamak, cihaz ve içerik koruması, kişisel veri ve gizlilik koruması, dijital teknolojileri kullanırken fiziksel ve psikolojik tehditleri önlemek, kullanımın çevresel etkilerinin bilinci.	Aygıtların ve dijital içeriklerin korunması. Kişisel verinin ve dijital kimliğin korunması. Sağlığın ve refahın korunması Çevrenin korunması.
Problem çözme	Dijital araçları kullanırken problemleri tanımlayıp çözmek. Yenilikçi süreç. Dijital araçların ve teknolojilerinin üretim ve bilgi oluşturmak için kullanımı. Dijital yeterliliğin ihtiyaçlarını tanımlamak ve geliştirmek.	Teknik sorunları çözmek İhtiyaçların ve teknolojik cevapların tanımlanması Dijital teknolojinin yaratıcı bir şekilde kullanımı ve yeniliği Dijital yeterlilikteki boşlukların tanımlanması.

Bu çalışmada kullanılan İngilizce *educators* terim, alanda farklı durumlarda *öğretici* ve *eğitmen* olarak kullanıldığından, bu çalışmada çevirisi *eğitici* olarak kullanılacaktır.

Şekil 6. AB Eğiticiler İçin Dijital Yeterlilik Çerçevesi Şeması

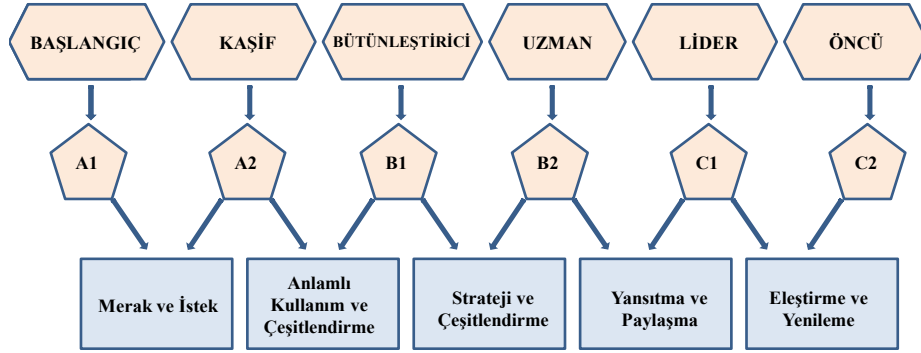
Bu çerçevenin 6 ana alan ve 22 yeterlilik alanı Şekil 6’da gösterilmiştir. Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DigCompEdu), daha önce hazırlanmış ve herkese hitap etmekte olan DigComp çerçevesine dayanan ve öğretmenlerin dijital yeterliliklerini arttırmalarını amaçlayan detaylı bir çerçevedir. Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesine, eğitim amaçlarına uygun olarak ek başlıklar eklenmiştir.

Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi, öğrencilerin dijital erişim, farkındalık ve katılımının güçlendirilmesi amacıyla öğretmenlerin, öğrencilerin dijital yeterliliğini kolaylaştıran araçlar olarak görev yapmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çerçeve hem öğretmenlerde farkındalık oluşturmada hem de mevcut yeterlilikleri betimlemenin ötesine geçip öğretmenleri gelecekte üstlenmeleri gereken rollere hazırlamaktadır. Çerçeveye eğitim amacıyla eklenen başlıklar, öğretmenleri öğrencilerin dijital yeterliliklerini arttırmaya yönelik roller üstlenmeye hazırlamaktadır. Bunlar aşağıdaki tabloda açıklanmaktadır:

Tablo 6. Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlik (DigCompEdu) Çerçevesi, (Ferrari, 2017)

DigCompEdu	Genel Tanımlama	Alt Yeterlilik Alanları
Mesleki katılım	Öğrenciler, ebeveynler ve diğerleri arasında iş iletişimini geliştirmek için dijital teknolojileri kullanmak. Diğer eğitimciler arasında iş birliği, bilgi ve deneyim paylaşımı sağlamak. Sürekli kariyer gelişimi için dijital kaynaklara başvurmak.	Organizasyonel iletişim. Mesleki iş birliği. Düşünsel uygulama. Dijital sürekli mesleki gelişim.
Dijital kaynaklar	Öğretim ve öğrenim için dijital kaynakları seçme ve değerlendirmek. Seçilen dijital kaynakların ve kullanımının planlanmasında özel öğrenme amaçları, bağlam ve pedagojik yaklaşımı dikkate almak. Dijital eğitsel kaynakları oluşturmak ve mevcut olanları düzenlemek. Telif haklarına uygun davranmak.	Dijital kaynakların seçilmesi. Dijital kaynakların oluşturulması ve değiştirilmesi. Dijital kaynakların yönetilmesi, korunması ve paylaşılması.
Öğretim ve öğrenim	Öğretim sürecinde dijital araçları ve kaynakları kullanmak. Sınıf içinde veya dışında öğrenciler arasındaki etkileşimi sağlamak. Öğrenci iş birliğini geliştirme ve güçlendirme, öğrencilerin kendini sürekli öğrenme sürecini desteklemek için dijital teknolojileri kullanmak.	Öğretim. Rehberlik. İşbirlikli öğrenme. Kendini sürekli öğrenme.
Değerlendirme	Öğrencilerin dijital performanslarının kanıtlarını yorumlamak, bunları eleştirel olarak inceleyerek, anında geri bildirim için dijital teknolojileri kullanmak.	Değerlendirme stratejileri. Kanıtların analizi. Geribildirim ve planlama.
Öğrencileri Güçlendirme	DigComp tarafından belirtilen öğrenci yeterliliğini geliştirmek amacıyla uygulamalar geliştirmek.	Erişilebilirlik ve kapsayıcılık. Ayırım ve kişiselleştirme. Etkin bir şekilde öğrencileri katılmaya teşvik etme.
Öğrencilerin Dijital Yeterliliğini Kolaylaştırmak	Öğrencilerin bilgi ve medya algısını geliştirmek amacıyla uygulamalar kullanmak.	Dijital okuryazarlık, içerik üretme, birlikte çalışma ve karşılıklı iletişim, sorumlu kullanım, dijital problem çözme gibi becerileri geliştirme.

Redecker, (2017) Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DigCompEdu)'nin dijital teknolojilerin eğitimciler tarafından anlaşılmasına ve uygulanmasına daha fazla vurgu yaptığını, DigComp'un ise vatandaşların dijital teknolojileri anlamasına odaklandığını belirtmektedir.

Şekil 7. Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Seviyeleri

2.2.1. Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi Seviyeleri

Çerçevede bulunan seviyeler öğretmenlere bir kılavuz gibi bilgiler de vermektedir. Aldıkları puanlara göre seviyelere göre bilgi ve beceriler detaylarıyla şöyledir:

A1-Başlangıç (0-19 puan): Dijital teknolojiyle becerilerinizi geliştirebilirsiniz. Öğretim stratejilerinizi anlamlı şekilde geliştirmek üzere bir veya iki yeterlilik seçerek kendinizi geliştirmeye başlayabilirsiniz.

A2-Kâşif (20-33 puan): Dijital teknolojilerin potansiyelini anlıyorsunuz ve pedagojik ve profesyonel pratiği geliştirmek için bunları araştırıyorsunuz. Bazı alanlarda dijital teknolojileri kullanmaya başladığınız görülüyor. Meslektaşlarınızla iş birliği yaparak dijital uygulama ve becerilerinizi güçlendirebilirsiniz.

B1 - Bütünleştirici (34-49 puan): Dijital teknolojileri çeşitli bağlamlarda ve amaç doğrultusunda uygulamalarınızla bütünleştirebiliyorsunuz. Uygulama yöntemlerinizi genişletmek için isteklisiniz.

B2 - Uzman (50-65 puan): Profesyonel faaliyetlerinizi geliştirmek için güvenli, yenilikçi ve eleştirel bir dijital teknolojiler kullanımıyla tutarlı bir yaklaşım sergiliyorsunuz. Durumlara uygun teknolojileri seçmeyi biliyor ve farklı stratejilerin avantajlarını ve dezavantajlarını anlıyorsunuz. Yeni fikirleri denemeye açıksınız ve deneyimlerinizi repertuarınızı genişletmek için kullanıyorsunuz.

C1- Lider (66-80 puan): Dijital teknolojileri kullanarak pedagojik ve profesyonel uygulamaları geliştirmek için tutarlı ve kapsamlı bir yaklaşım sahibisiniz. Eğitim-öğretim uygulamalarının sürekli geliştiğini ve yansıtıldığını gösteriyorsunuz. Yeni gelişmeler ve fikirler hakkında bilgi sahibi olmak istiyorsunuz ve diğer öğreticilerin dijital teknolojilerin potansiyelini yakalamalarına yardımcı oluyorsunuz. Denemeye ve gelişmeye hazırsınız.

C2 - Öncü (81-100 puan): Eğitim amaçları için gelişmiş ve kapsamlı dijital yeterlilik gösteriyorsunuz. Gelişmiş teknik becerilere sahip, bilgi yönetiminde mükemmel, güçlü işbirliği ve iletişim becerileri sergiliyor; yaratıcılık ve yenilikçiliği, sorumlu ve etik dijital davranışları uyguluyorsunuz. Dijital alanda yaşam boyu öğrenmeye öncelik veriyorsunuz.

Ulaşılması beklenen en üst seviye öğreticiler için, dijital becerilerini, bilgilerini ve çeşitli alanlardaki tutumlarını eğitim bağlamlarında dijital teknolojilerle etkin ve sorumlu bir şekilde; bütünleştirdiği yüksek bir yeterlilik seviyesini temsil eder.

Öğreticiler bu çerçeve sayesinde kendi dijital yeterlilik gelişimlerini izlemek ve daha ileri mesleki öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek için düzenli olarak öz-değerlendirme yapabilirler. Testin sonunda öğreticiler elde ettikleri geri bildirimlerinden kendilerine özgü bir geri bildirim raporu oluşturabilir, kendileri için dijital yeterlilikleri hakkında profesyonel bir öğrenme planı hazırlayabilirler.

Caena ve Redecker'in 2019 yılı çalışmalarında, öğreticilerin yeterlilik çerçevelerinin 21.yüzyılın şartlarıyla uyumlu hale getirmelerinin önemini incelemektedir. Bu bağlamda, dijital çağda Avrupa'da öğreticilik mesleğini desteklemek için geliştirilen Avrupa Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesine (DigCompEdu) odaklanmışlardır.

Buna göre öğreticilerin 21.yüzyılın şartları için yeterlilik profillerini güncellemeleri gerekmektedir. 21.yüzyılda öğretim stratejilerinin ve öğreticilerin öğrencilerini güçlendirmek için geliştirmesi gereken yeterlilikler olduğu belirtilmektedir (Antonenko, 2014).. EĞitimcilerin Dijital Yeterliliği için Avrupa Çerçevesi (DigCompEdu), bu ihtiyaçları değerlendirerek bu çabanın paradigmatic bir örneğini temsil eder. EĞitim profesyonellerinin gereksinimlerinin öğretici yeterlilik çerçeveleriyle tanımlanması, eğitim sistemlerinde farklı düzeylerde çok sayıda amaca hizmet edebilmektedir. Mikro düzeyde, öğreticilerin uygulamalarını ve sürekli mesleki gelişimlerini destekleyebilmekte ve rehberlik edebilmektedir.

EĞitimcilerin Dijital Yeterlilik Avrupa Çerçevesi (DigcompEdu), farklı ülkelerdeki kurumsal ve bağlamsal gerekliliklerle uyumlu olacak şekilde tasarlanırken, altı yapı ve hazırlık seviyelerine göre uyarlamaya ve güncellemeye açıktır. ÖĞreticilerin ve öğrencilerin dijital yeterlilik gelişimini birbirine bağlayan ve kurumsal kapasite geliştirme ile bağlantılı kuran bu çerçeve aynı zamanda, farklı eğitim ortamlarına uygulanacak ve teknolojik olanaklar ve kısıtlamalar geliştikçe uyarlamaya izin verecek kadar genel bir özelliğe sahiptir.

Avrupa'da öğretici için çerçevenin olası sonuçlarının tartişılmasının sonucunda, çerçevenin öğreticilerin dijital çağın getirdiği zorlukları karşılamaya yeterince hazırlıklı olmalarını sağlamaya yardımcı olabileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, çerçevenin öğretim standartlarının Avrupa genelinde sürdürölmesini sağlamaya yardımcı olabileceği de öne sürölmektedir.

2.2.2. Dijital Yeterlilikleri Ölçmeye İlişkin Çalışmalar

Teknolojinin öğrenme üzerindeki etkisine ilişkin çalışmalarında Tanim vd. (2011), ikinci dereceden bir meta-analiz ve doğrulama çalışması sunmaktadır. Teknolojinin öğrenme üzerindeki potansiyel etkilerini belirlemek için bu çalışmada 40 yıllık araştırma literatürünün kapsamlı bir incelemesini yapılıştır. Daha sonra etkilerin büyüklüğünü ve yönünü değerlendirmek için bir dizi meta-analiz ve doğrulama çalışması yürütmüşlerdir. Meta-analizlerin sonuçlarına göre, teknolojinin öğrenme çıktıları üzerinde 0.44'lük bir etki büyüklüğü olduğu ve bu etkinin orta düzeyde olduğu

belirtilmiştir. Bu etki boyutunun, sınıf ve çevrimiçi öğrenme ortamları dâhil olmak üzere çeşitli ortamlarda büyük ölçüde tutarlı olduğu bulunmuştur. Öğrencinin teknoloji kullanımı ve katılımı ile motivasyonunun yanı sıra problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişimi üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır. Teknolojinin özellikle diğer öğretim stratejileriyle birlikte kullanıldığında, öğrenme çıktılarını geliştirme potansiyeline sahip olduğu sonucuna varılmaktadır fakat teknolojinin öğrenme üzerinde kalıcı ve anlamlı bir etkisi olabilmesi için yetkin bir şekilde diğer stratejilerle birlikte kullanılması gerektiğinin altı çizilmektedir. Bu nedenle teknoloji kullanımının öğrencilerin ihtiyaçlarına ve öğrenme ortamının içeriğine göre uyarlanması gerektiği söylenebilir.

Bir kişiyi bilgi edinmek, işlemek ve iletmek için dijital teknolojileri kullanma becerisi olarak tanımladıkları dijital yeterlilik olarak tanımlayan Zhao vd. (2021) dijital okuryazarlık, dijital beceriler, dijital erişim ve dijital öğrenme dâhil olmak üzere yükseköğretimde incelenen dijital yeterliliğin çeşitli yönlerini tartışmışlardır. Öncelikle yükseköğretimde dijital yeterlilik araştırmasının mevcut durumu genel olarak incelenmiş ve dijital yeterliliğin öğrenme çıktıları, motivasyon ve değerlendirme gibi diğer alanlarla ilişkili olarak çalıştığı belirtilmiştir. İkinci bölümde, yazarlar yükseköğretim araştırmalarında dijital yeterliliğe ilişkin sistematik bir literatür taraması sunmaktadırlar. İlk önce ilgili literatürü seçmek ve analiz etmek için kullanılan metodolojinin ana hatlarını belirlemişler, daha sonra ise dijital yeterliliğin öğretici eğitimi, öğrenci tutumları ve kurumsal politikalar dahil olmak üzere çeşitli açılardan incelendiğini gösteren sonuçlara genel bir bakış sunmuşlardır. Ayrıca, gelişmiş öğrenme çıktıları, artan katılım ve düşük maliyetler gibi yüksek öğretim için dijital yeterliliğin çeşitli etkilerini tartışmışlardır. Üçüncü bölümde ise, yazarlar bulgularının gelecekteki araştırmalar için sonuçlarını tartışmaktadırlar. Dijital yeterlilik ile yükseköğretimin öğrenme çıktıları, motivasyon ve değerlendirme gibi diğer yönleri arasındaki ilişkiyi anlamak adına daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca gelecekteki araştırmaların, dijital yeterliliğin öğrenciler, öğretim üyeleri ve kurumlar dâhil olmak üzere çeşitli paydaşlar üzerindeki etkisini araştırmasını önermektedir. Son olarak, araştırmanın yükseköğretimde dijital yeterliliği geliştirmek için stratejiler geliştirmeye odaklanması gerektiğini öne sürmektedirler.

Avrupa Komisyonuna ait Ortak Araştırma Merkezi'nde bulunan İleriye Yönelik Teknolojik Araştırmalar Enstitüsü'nden Kari Ala-Mutka (2011) tarafından hazırlanan makale, dijital yeterlilik kavramına kapsamlı bir genel bakış sunulmaktadır. Ala-Mutka, dijital çağda dijital yeterliliğin önemini ve bunun bireyler ve kuruluşlar için nasıl önemli bir beceri olarak görülebileceğini tartışarak başlamaktadır. Daha sonra dijital yeterliliği, “Yaşamın tüm bağlamlarında problem çözmeyi ve karar vermeyi desteklemek için bilgiye erişmek, yönetmek, entegre etmek, yorumlamak ve değerlendirmek için dijital teknolojiyi, iletişim araçlarını ve/veya ağları kullanma becerisi” olarak tanımlamaktadır. Ala-Mutka (2011) ayrıca dijital yeterliliğin bilişsel, teknolojik ve sosyal boyutları gibi farklı yönlerine de bakmaktadır. Avrupa Dijital Yeterlilik Çerçevesi, Dijital Yeterlilik için Avrupa Ortak Referans Çerçevesi ve Uluslararası Dijital Yeterlilik Sınıflandırması dâhil olmak üzere dijital yeterliliğin haritalanmasına yönelik çeşitli çerçeveleri ve yaklaşımları ana hatlarıyla belirtmektedir. Bunun sonucunda dijital yeterlilik alanında daha fazla araştırma yapılması ve dijital yeterliliğin kapsamlı bir haritalandırılması ihtiyacını belirtmektedir. Genel olarak, dijital yeterlilik kavramına ve çeşitli bağlamlarda nasıl uygulanabileceğine dair kapsamlı bir genel bakış sunan bu makale, dijital yeterliliğin karmaşık doğasına ve problem çözüme ve karar vermeyi desteklemek için nasıl kullanılabileceğine dair önemli bir öngörü sunmaktadır.

Mishra ve Koehler (2006) çalışmasında, teknolojiyi öğreticilerin bilgi tabanına entegre etmek için yeni bir çerçeveye duyulan ihtiyacı incelenmiştir. Yazarlar, öğreticilerin teknoloji, pedagoji ve içerik arasındaki karmaşık ilişkiyi anlamaları için bir çerçeve olarak kullanılacak Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi (TPAB) kavramını önermektedir. Yazarlar, eğitimde teknoloji entegrasyonuna ilişkin mevcut literatüre bakarak başladıkları yazılarında öğreticilerin çoğunun, öğretimin gerçek içeriğinden ziyade öğretim için teknolojinin kullanımına odaklandığını belirtmektedirler. Bu boşluğu gidermek için yazarlar, teknoloji, pedagoji ve içerik arasındaki kesişimi anlamının bir yolu olarak TPACK'yi önermektedirler. Buradaki fikir, teknolojiyi sınıfta etkin bir şekilde kullanmak için bu bileşenlerin her birinin dikkate alınması gerekliliği olarak betimlenmiştir. Yazarlar daha sonra TPAB'ın sınıfta nasıl uygulanabileceğini tartışmışlardır. Etkili teknoloji entegrasyonu için gerekli olan 7 temel ilkeyi; ortak bir vizyon geliştirmek, teknoloji, pedagoji ve içerik arasındaki etkileşimi anlamak, öğrenciye odaklanmak, öğretici bilgi ve becerilerini geliştirmek, doğru teknolojiyi

kullanmak, devam eden faaliyetlere dahil olmak, mesleki gelişim ve değerlendirmeden yararlanma olarak tanımlamışlardır. Yazarlar ayrıca sınıfta TPAB'ı uygulamanın zorluklarını göz önüne alarak, çerçeveyi etkili bir şekilde kullanmak için öğretmenlere yeterlili destek ve kaynak verilmesi gerektiğini öne sürmüşlerdir. Tüm bunlara ilave olarak, TPAB'ın etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak için sürekli mesleki gelişim ve değerlendirmenin önemini vurgulamaktadırlar. Genel olarak, Mishra ve Koehler (2006), TPAB kavramına kapsamlı bir genel bakış sağlamış ve sınıfta etkili bir şekilde nasıl uygulanabileceğini tartışmışlardır. Son olarak TPACK'nin temel bileşenlerini tanımlamış ve sınıfta teknoloji entegrasyonunu geliştirmek için nasıl kullanılabileceğini tartışmışlardır. Ek olarak yazarlar, çerçeveyi etkili bir şekilde uygulamak için ele alınması gereken zorlukların yanı sıra öğretmenlerin TPAB'ı en iyi nasıl kullanabilecekleri konusunda önerilerde bulunmuşlardır.

Özgün-Koca vd. (2010) çalışmalarında, teknolojinin kullanımını ve öğretici adaylarının öğretimlerine teknolojiyi entegre etmenin yollarını ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu çalışma, teknoloji açısından zengin yöntemlerle işlenen bir matematik öğretici adaylarının Teknolojik Pedagoji ve İçerik Bilgilerinin (TPAB) gelişimini incelemektedir. Çalışma toplam 22 öğretici adayı ile iki dönem boyunca yürütülmüştür. Veriler nitel olarak, görüşmeler, sınıf gözlemleri ve yansıtıcı denemeler yoluyla toplanmıştır. Çalışma sonunda öğretici adaylarının TPAB'larını aşağıdaki şekillerde geliştirdiklerini bulmuşlardır.

- İçerik, pedagoji ve teknoloji arasında bağlantılar kurarak,
- Teknolojiyi öğretim uygulamalarına dâhil ederek,
- Yansıtıcı pratik yaparak.

Ayrıca yazarlar, öğretici adaylarının TPAB bileşenleri arasındaki ilişkileri anlamada ve teknoloji ile şimdiki ve geçmiş deneyimleri arasında bağlantı kurmada zorluk yaşadıklarını bulmuşlardır. Yazarlar, çalışmanın sonuçlarının TPAB geliştirmenin karmaşık bir süreç olduğunu ve öğretici adaylarının TPAB geliştirmelerinde desteklenmesi gerektiğini gösterdiği sonucuna varmışlardır.

Søby (2003) ise çalışmasında, öğretmenlerin bilgisayarlar, internet ve diğer dijital ortamlar gibi BİT araçlarını kullanma becerisini ve bu bilgiyi anlamlı bir şekilde

uygulama becerilerini kapsayan dijital yeterlilik kavramını incelemektedir. Dijital yeterliliğin, kişinin entelektüel ve ahlaki yeteneklerini geliştirme süreci için Almanca bir terim olan *Bildung*'un bir biçimi olarak görülmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu da süreçlerin çevreyle etkileşim halinde olarak bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazanılmasını içermektedir. Avrupa Komisyonu'nun Hayat Boyu Öğrenme için Temel Yeterlilikler, Bilgi ve İletişim Teknolojisi Becerileri Çerçevesi (ICTF) ve Dijital Yeterlilik Çerçevesi (DCF) dâhil olmak üzere çeşitli dijital yeterlilik modellerinden faydalanılmıştır. Ayrıca insanların topluma ve ekonomiye katılımını sağlamak için dijital yeterliliği geliştirmenin önemi tartışılmakta ve ilköğretim düzeyinde eğitim için dijital yeterliliğin sonuçları ve iş yerinde dijital okuryazarlığın önemi ele alınmaktadır. Dijital yeterliliğin bir *Bildung* (kend kendini yetiştirme) biçimi olarak görülmesi gerektiğini ve dijital okuryazarlığın sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerini dikkate alan bütüncül bir yaklaşımla geliştirilmesi gerektiği de savunulmaktadır. Çalışmanın sonunda, dijital yeterliliğin adil ve kapsayıcı bir şekilde geliştirilmesini sağlamak için toplumun farklı kesimlerinin ihtiyaçlarına göre hazırlanmış etkili politikalar, programlar ve girişimler oluşturmanın gerekli olduğu sonucuna varılmıştır.

2.3. İKİNCİ DİL VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ ALANINDA DİJİTAL YETERLİLİKLERE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek, Türkçe konuşan toplulukların dünya çapında yayılması nedeniyle son yıllarda giderek daha popüler hale gelen bir çabadır. Bu çaba, iletişimsel yaklaşımlar, göreve dayalı öğretim ve multimedya araçlarının kullanımı dâhil olmak üzere çeşitli metodolojilerin kullanımını içerir. Bu çaba, Türk kültürünü öğretmek ve dil öğrenenlerin, dilin belirgin özelliklerini anlamalarına yardımcı olmak için de kullanılabilir. Ek olarak, çevrimiçi kurslar, web siteleri ve uygulamalar gibi çevrimiçi kaynakların kullanımının son yıllarda daha yaygın hale gelmesi öğrencilerin çok çeşitli formatlardaki Türkçe dil materyallerine erişmesine olanak sağladı. Son olarak, ses tanıma ve metinden konuşmaya gibi teknolojilerin kullanımı, Türkçe öğrenmenin her türden öğrenci için daha erişilebilir olmasına yardımcı olmuştur.

2.3.1. İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Yeterliliklere İlişkin Çalışmalar

Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimini ve öğretimini kolaylaştırmak için, farklı dil becerilerini geliştirmede (Kirazlı ve Ateş, 2015) alanın ilk zamanlarından beri birçok farklı araç ve ortam kullanılmış ve günümüzde de dijital araçlar çeşitli şekillerde kullanılmaktadır (Göçer ve Moğul, 2011; Biçer, 2012). Eğitimde teknolojinin yaygınlığının artmasıyla birlikte dijital araçlar, daha ilgi çekici ve kişiselleştirilmiş bir öğrenme deneyimi yaratmada etkili olmaya başlamış ve bu nedenle dijital araçlar ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde de vazgeçilmez hale gelmiştir (Artuç, 2013; Güllülü ve Çetinoğlu, 2017). Bu çalışma, dijital araçların ikinci dil olarak Türkçe öğretimi üzerindeki etkisini ve bunların sınıfta dijital yeterliliği geliştirmek için nasıl kullanılabileceğini incelemeyi amaçlamaktadır.

İlk başlarda dijital araçlar, daha ilgi çekici bir öğrenme ortamı oluşturmak için kullanılmaktaydı. Örneğin, dil öğrenme web siteleri ve etkileşimli çevrimiçi oyunlar, sosyal medya gibi ortamlar, çevrimiçi araçlar, öğrencilere ek uygulama ve geri bildirim sağlayarak eğitimi tamamlamak için kullanılmaktaydı (Halitoğlu ve Moralı, 2018). Ek olarak, öğrenmeyi pekiştirmek için etkileşimli mobil uygulamalar (Turumbetova ve Varol, 2017) sunular, videolar ve diğer multimedya materyalleri oluşturmak için dijital araçlar kullanılmaya başlandı (Göker ve İnce, 2019; İnce, 2021). Bu, öğrencilerin öğrendikleri materyali daha iyi anlamalarına ve akılda tutmalarına yardımcı oluyordu (Cuma, 2017; Baş ve Yıldırım, 2018; Polatcan, 2018). Ayrıca, dijital araçlar öğrenciler arasındaki iş birliğini kolaylaştırmak, onların fikirlerini paylaşmalarına ve etkinlikler üzerinde birlikte çalışmalarına böylece anlamlı diyaloglara girmelerine olanak tanımıştır (Solmaz, 2018).

Daha sonra dijital araçlar, sınıfta dijital yeterliliği desteklemek için kullanılmaya başladı. Öğreticiler, cep telefonları gibi (Kadıızade, 2015) dijital araçları kullanarak öğrencileri daha sorumlu ve bağımsız öğrenenler olmaya teşvik etmeye başladılar. Dijital araçlar, öğrencilerin teknolojiyi araştırma, problem çözme ve profesyonel bir şekilde iletişim kurma becerileri gibi dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için de kullanılmaya başlamıştı. Sınıfta iş birliğini ve yaratıcılığı geliştirmeye yardımcı olmak için dijital araçlar da kullanılmaya başladı bu sayede değerlendirme süreçleri daha sistematik ve zamandan tasarruf edilebilir hale geldi, (Büyükikiz, 2013). Öğreticiler,

öğrencilere dijital araçlara erişim sağlayarak, proje tabanlı öğrenme ve diğer etkinlikler yoluyla iş birliğini ve yaratıcı düşünmeyi teşvik etmeye başladı. Ek olarak, akranlar arası öğrenmeyi kolaylaştırmak ve öğrencilere üretken ve anlamlı bir şekilde birlikte çalışmak için daha fazla fırsat sağlamak için dijital araçlar kullanılmaya başladı.

Oyun destekli eğitim, öğrenme isteğini artıran ve öğrenmeyi kolaylaştıran bir eğitim yöntemidir. İkinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil öğrenmelerini kolaylaştırabilmek için, uygulayıcıların (öğreticiler) oyun destekli öğretim etkinliklerine bolca yer verilebilir. Ayrıca günümüzde teknoloji tabanlı yabancı dil öğretim faaliyetleri öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir. İkinci dil olarak Türkçe öğretimine yönelik teknoloji tabanlı öğretim materyallerinin geliştirilmesi noktasında öğretmenlerin daha girişimci olmaları gerekmektedir (Ural, 2016).

Örneğin İnce (2021) çalışmasında, Türkçe öğrenen yabancıların teknoloji destekli akran öğretim modelinin konuşma kaygılarına olan etkisi araştırılmıştır. Bu kapsamda, Sakarya Üniversitesi TÖMER'deki 56 öğrenci ve Sakarya Üniversitesi Türkçe Öğreticiliği bölümündeki 56 Türkçe öğretici adayına anket uygulanmıştır. Sonuçlar, Türkçe öğrenen yabancılar üzerinde teknoloji yoluyla akran öğretiminde konuşma kaygısı ile ilgili olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu daha önce etkili olan konuşma kaygılarında nispi bir azalma olduğunu belirtmiştir.

Dijital yeterlilik, Türkçe'nin yabancı dil olarak başarılı bir şekilde öğretilmesi için gerekli olan kritik bir beceridir. Teknoloji gelişmeye ve hayatımızda daha yaygın hale gelmeye devam ettikçe, öğretmenlerin öğrencilerin öğrenmesini sağlamak ve geliştirmek için dijital araçları etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir (Arslan, 2010). Bu çalışma, dijital yeterlilik kavramlarını, dijital araçların ikinci dil olarak Türkçe öğretimi üzerindeki etkisini ve bu araçların öğretim sürecine etkili bir şekilde nasıl entegre edilebileceğini keşfedecektir. Dijital yeterlilik, hayatın her alanına aktif olarak katılmak için bilgiye erişmek, yönetmek, bütünleştirmek, değerlendirmek ve oluşturmak için dijital teknolojileri kullanma yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Avrupa Birliği, 2006). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital araçları etkin bir şekilde kullanabilmek, öğretmenlerin sahip olması kritik bir beceridir. Bu beceri; çevrimiçi kaynaklar, multimedya araçları, bilgisayar destekli dil öğrenimi (CALL) uygulamaları ve sosyal medya araçları

gibi bir dizi dijital teknolojiyi kullanabilmeyi içerir. Ek olarak, dijital yeterlilik, çevrimiçi bilgileri eleştirel bir şekilde değerlendirme ve öğrencinin alaka düzeyini, doğruluğunu ve yararlılığını değerlendirme becerisini gerektirir.

2.3.2. Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretiminde Dijital Yeterliliklere İlişkin Çalışmalar

Son yıllarda dijital yeterliliklerin önemi, özellikle İngilizce öğretiminde kesinlikle artmıştır. Bu durum, öncelikle öğrencilerin İngilizce becerilerini geliştirmek için çeşitli teknolojik araç ve teknikleri kullanmalarının önemini vurgulamaktadır (Büyükaslan, 2007). Birçok öğretici, İngilizce öğretiminde dijital yeterliliklerin öğrencilerin başarısı üzerinde büyük bir etkisi olduğunu kabul etmektedir (Erol ve Gülcü, 2016). Özellikle, dijital teknolojinin kullanılması dersin etkinliğini artırmak ve öğrencilerin becerilerini geliştirmek için çok yararlıdır. İngilizce öğretiminde dijital yeterlilikler ayrıca, öğrencilerin dersleri daha iyi anlamalarını ve geliştirmelerini kolaylaştırır. Örneğin, öğrencilerin İngilizce kelime dağarcıklarını ve ifade tarzlarını artırmak için çevrimiçi kaynaklar ve araçlar kullanılabilir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin İngilizce okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmek için internetten haberler, videolar ve diğer dijital kaynaklar kullanılabilir. Son olarak, dijital yeterlilikler, öğrencilerin öğrencilerin İngilizce becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için çeşitli öğretim modelleri kullanmasına olanak tanır. Örneğin, öğretmenler, öğrencilerin öğrendiklerini pratik etmesine izin vererek öğrencilerin İngilizce becerilerini geliştirmelerini destekleyebilirler. Sonuç olarak, dijital yeterlilikler, İngilizce öğretiminde öğrencilerin başarısını artırmak için önemli bir araçtır. Bu yeterlilikler, öğrencilerin İngilizce becerilerini geliştirmek için gerekli kaynaklara erişimleri ve öğretim modelleri kullanmalarına olanak tanır.

Røkenes ve Krumsvik'in (2016) çalışmasının bulguları, ikinci dil olarak İngilizce öğretirken Norveçli öğrencilerin genel olarak düşük bir düzeyde dijital yeterlilik gösterdiğini göstermektedir. Özellikle, çalışma, öğrencilerin şu dört dijital yeterlilik kategorisine yönelik olarak yetersizlik gösterdiklerini ortaya koymuştur: bilişim teknolojileri anlama, bilişim teknolojileri kullanma, bilişim teknolojileri geliştirme ve bilişim teknolojilerini değerlendirme.

Bilişim Teknolojileri Anlama konusunda, öğrenciler BİT'nin İngilizce öğretiminde uygulanması konusunda bilgi eksikliği gösterdi. Ayrıca, BİT'yi etkili bir şekilde öğretimlerinde kullanmayı anlamaları da güçleriydi. BİT kullanma konusunda, öğrencilerin öğretimlerinde araçları ve kaynaklarını kullanmada zorluklar yaşadıkları belirtmişlerdir. Ayrıca, BİT'i içerik ve pedagoji açısından öğretimlerini desteklemek için kullanmada da güçlükleri vardı. Bilişim Teknolojileri Geliştirme konusunda, öğrencilerin İngilizce öğrenimini desteklemek için BİT tabanlı etkinlikler tasarlama ve oluşturma yetenekleri eksikti. Son olarak, bilişim teknolojilerini değerlendirme konusunda, öğrencilerin İngilizce öğretiminde BİT kullanımının etkililiğini değerlendirme ve gerekli iyileştirmeleri yapma yetenekleri eksikti. Røkenes ve Krumsvik'in (2016)'a göre öğreticinin dijital yeterlilikleri:

1. Dijital Okuryazarlık: Dil öğrenimi için BİT araçlarının, örneğin multimedya, nasıl kullanılacağını bilgisini içerir.

2. Pedagojik Bilgi: ESL'yi ICT araçları kullanarak nasıl öğreteceğinizi ve ICT'yi daha geleneksel öğretim yöntemleriyle nasıl etkili bir şekilde birleştirmeyi anlamayı içerir.

3. Mesleki Bilgi: ICT'yi kuruma nasıl entegre edeceğinizi ve ICT'yi değerlendirmeyi desteklemek için kullanımı anlamayı içerir.

4. Kültürel Bilgi: Kültürel farklılıkların dil öğrenimini nasıl etkilediğini ve ICT araçlarını nasıl kültürel anlayışı desteklemek için kullanımı anlamayı içerir.

Cabero-Almenara vd., (2022) çalışmalarında, uzman görüşlerine dayanarak, Avrupa Birliği Eğiticiler için Dijital Yeterlilikler Çerçevesi (JRC) ile İspanya Öğretimde Dijital Yeterliliklerin Ortak Çerçevesi (INTEF) arasındaki karşılaştırmalı inceleme yapılmıştır. Araştırmacılar, iki çerçeveyi inceleyerek, eğitimsel bağlamlarda dijital yeterliliklerin tanımlanması ve ölçülmesine olan kapasiteleri temelinde karşılaştırmışlardır. Çalışmanın bulguları, JRC çerçevesinin Avrupa'nın özelliklerine daha iyi uyumlu olduğu ve INTEF çerçevesinin ise İspanya bağlamına daha uygun olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. İki çerçevenin dijital yetkinliklerin tanımına ilişkin olarak

benzerlikler gösterdiği, ancak JRC çerçevesinin yapısı açısından daha kapsamlı ve detaylı olduğu görülmüştür. Ayrıca, iki çerçevenin Avrupa bağlamında uygun bir şekilde birleştirilmesiyle daha kapsamlı bir çerçeve oluşturulabileceği söylenebilir.

2.4. COVID-19 SALGINI VE DİJİTAL YETERLİLİK

Covid-19 ilk olarak 31 Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde şiddetli bir akut solunum yolu hastalığı olarak ortaya çıkmıştır ve kısa bir süre içerisinde yayılarak dünyayı etkisi altına alan bir salgın haline gelmiştir. Vakaların artış göstermesi ile birlikte 11 Mart 2020'de DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından salgın ilan edilmiş, sağlık, eğitim, ekonomi ve sosyal yaşam gibi pek çok alan bu salgından olumsuz etkilenmiştir. Başlangıçta alınan sağlık önlemleri insanların bireysel ve toplumsal açıdan sürdürdükleri sosyalleşme dinamiklerini sekteye uğratmış, eğitim ve çalışma hayatında var olan düzen sağlık kurallarına bağlı olarak yeniden şekillenmiş ve temel düzeyde toplumsal olarak yeni normale adaptasyon süreci yaşanmıştır.

Türkiye'de ilk Covid-19 vakası, ilk ortaya çıkışından üç ay sonra görülmüş, hastalığın tedavisi o zamanki mevcut koşullarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çok zorlayıcı olmuş, bu süreçte yaşanan kayıplar toplumda var olan endişe seviyesini de yükseltmiştir. Bu durum başta sağlık ve sosyal yaşam alanları olmak üzere eğitim, psikoloji ve ekonomi alanlarını da etkisi altına almıştır. Özetle bu süreç, dünya genelinde insan yaşamını her alanda etkileyen küresel bir kriz haline gelmiştir.

2.4.1. Covid-19 dönemi ve İlgili Çalışmalar

Covid-19 salgını, dünya çapında hızla yayıldığından beri eğitim sistemleri üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir. Özellikle küresel salgın ile birlikte eğitim sistemleri, öğretim yöntemleri, öğrenme yöntemleri, eğitim kurumlarının kararları ve öğrenme kaynaklarının sunumu gibi birçok alanda radikal değişimler meydana gelmiştir. Özer vd. (2020)'nin araştırmasında, eğitim sistemlerinde Covid-19 salgınının neden olduğu değişimler değerlendirilmiştir. Öncelikle salgın nedeniyle eğitim sistemlerinin nasıl etkilendiği ve nasıl değiştiği incelenmiş, ardından eğitim sistemlerinin bu salgını nasıl yönetebileceği ve uygulamalarının ne şekilde iyileştirilebileceği tartışılmıştır. Son olarak,

eğitim sistemlerinin salgının sona ermesinden sonra değiştirebileceği alanlar üzerinde durulmuştur. Özet olarak bu alışma, Covid-19 salgını sırasında eğitim sistemlerinin nasıl değiştiğini ve geleceğinde nasıl iyileştirileceğini anlamaya yardımcı olmanın önemini ortaya koymaktadır.

Sezgin ve Fırat (2020), Covid-19 salgınının eğitim alanını nasıl etkilediği ve mevcut duruma uygun önlemlerin alınma ihtiyacı üzerine yapılan bir çalışmada salgın nedeniyle öğreticilerin uzaktan eğitime geçme zorunluluğu ve öğrencilerin dijital uçuruma maruz kalma riskinden bahsedilmiştir. Çalışma, salgın sürecindeki uzaktan eğitimin öğrenme sürecine etkilerini değerlendirerek, öğrencilerin dijital uçurum tehlikesine karşı korunma stratejileri geliştirilmesi önerisinde de bulunmaktadır. Öğrencilerin dijital uçurum tehlikesine karşı korunmasını sağlamak için malzeme desteğinin, öğreticilerin dijital becerilerinin geliştirilmesinin ve öğrencilerin erişiminin geliştirilmesinin önemli olduğu belirtilmektedir. Ayrıca öğrencilerin ne kadar sürede ve hangi teknolojilerin kullanılacağının belirlenmesi gerektiğinin de altını çizilmektedir.

Covid-19 salgını nedeniyle uzaktan eğitime geçme sürecinin, yabancı dil öğretimine etkisini araştırmak için öğretim elemanlarının görüşlerini incelenmiştir (Dolmacı ve Dolmacı, 2020). Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Elemanlarından oluşan katılımcıların özellikleri, malzemeleri ve dersleri de dâhil olmak üzere, uzaktan eğitime geçişteki görüşlerini anlamaya yardımcı olmak için anket formu aracılığıyla veri toplamışlardır. Bu alışma, öğretim elemanlarının çoğu, uzaktan eğitimin kaliteli bir eğitim sunarken, öğrencilerin motivasyonuna olumsuz etkide bulunduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur. Ek olarak, öğretim elemanları, malzeme yetersizliği ve öğrencilerin dersleri takip etmelerinde zorluklar yaşadıklarını belirtilmekte ve ders içeriklerinin düzenlenmesi, öğrencilerin etkinliği, öğreticilerin dersleri takip etmelerinin zorluğu gibi faktörlerin etkili olduğu da ortaya konulmuştur. Sonuç olarak, uzaktan eğitime geçiş süreci, yabancı dil öğretiminde kaliteli bir eğitim sunarken, öğrencilerin motivasyonuna olumsuz etkide bulunmuştur.

Benzer şekilde uzaktan öğrenme ortamında dil öğreniminin olanaklarını ve zorluklarına ilişkin yapılan bir çalışmada (Emke ve Stickler, 2021), uzaktan öğrenme sürecinin öğrencilere etkisi, öğrencilerin dil öğrenimine yaklaşımları ve öğreticilerin öğrencilerin dil öğrenimini desteklemek için gösterdikleri çabalar gibi konular ele

alınmıştır. Buna göre öğrencilerin dil öğreniminde karşılaştıkları zorlukların farkında olmak ve öğretmenlerin eğitim ortamını desteklemek için çok daha fazla çaba gösterilmesi gerektiğini vurgulanmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin önerileri ve öğrencilerin uzaktan öğrenme sürecinde karşılaştıkları zorluklar hakkında özellikle dikkat etmesi gereken konular değerlendirilmiştir.

Yerel durumları gözden geçiren Türk Eğitim Derneği'nin raporunda (TEDMEM, 2020), Covid-19 salgını sürecinde uzaktan öğrenme çalışmalarının sorunlarını ve çözüm önerilerini incelemektedir. Rapor, eğitim sisteminde yer alan öğretmenler, öğrenciler, veliler, idareciler ve diğer ilgili tarafların uzaktan öğrenme süreçlerine katılımının veya katılımının engellenmesinin neden olacağı zorlukları veya tehditleri ele almaktadır. Rapor, uzaktan öğrenme sürecine katılımı sağlamak ve etkileşimi artırmak için önerilen çözümleri de tartışmaktadır. Rapor, uzaktan öğrenme süreçlerinde karşılaşılan sorunların veya tehditlerin ortadan kaldırılması ve daha etkili bir eğitim sistemi oluşturulması için önerilen çözümlerin özetini sunmaktadır. Öneriler, aşağıdaki başlıklarda toplanmıştır.

1. Öğretimin kalitesini arttırmak ve öğrencilere daha iyi hizmet sunmak için yenilikçi teknolojilerin kullanımını desteklemek.
2. Yüksek teknoloji altyapısına sahip olan öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitim kalitesini arttırmak için uygun teknolojilerin kullanımını desteklemek.
3. Uzaktan öğrenme programlarının öğrencilerin gereksinimlerine uyumlu olmasını sağlamak.
4. Öğrencilerin kendilerini özgürce ifade etmelerini destekleyen ortamlar oluşturmak.
5. Öğretimin uzaktan öğrenme çerçevesinde daha etkili olmasını sağlamak için öğretim ürünlerinin geliştirilmesini teşvik etmek.
6. Uzaktan öğrenen öğrencilerin kaynaşmasını sağlamak için sosyal faaliyetler geliştirmek.
7. Öğrencilerin eğitim kalitesini arttırmak için öğrenme ortamlarının etkili bir şekilde kullanılmasını desteklemek.
8. Eğitimde kalite ve etkinliği arttırmak için gözlem ve değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesini teşvik etmek.

9. Uzaktan öğrenme çerçevesinde öğretimin kalitesini arttırmak için öğretmenlerin kaliteyi destekleyen eğitim programlarına eğitilmesini sağlamak.
10. Çevrimiçi öğrenme ortamlarının iyileştirilmesi için araştırmalar ve geliştirmeler yapmak.

Covid-19 salgını, eğitim faaliyetlerinin uzaktan öğrenme ve uzaktan öğretim olarak yeniden yapılandırılmasını gerektirmiştir. Ayaz vd., (2021) tarafından yapılan çalışmada, uzaktan öğretmenlerin yeterlilik durumlarının belirlenmesi amaçlanmış, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğreticilik Bölümü'nde görevli uzaktan öğretmenlere "Uzaktan Öğretim Yeterlilik Anketi" uygulanmıştır. Anketin sonuçlarına göre, uzaktan öğretmenlerin yeterlilik durumu orta seviyede bulunmuştur. Yeterlilik durumlarına göre, uzaktan öğretmenlerin teknoloji kullanımı, uzaktan öğretim tekniklerinin etkili kullanımı, konu anlatımı, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin desteklenmesi ve öğrenme ortamlarının etkin kullanımı konularında orta seviyede yeterlilik gösterdikleri belirlenmiştir. Anket sonuçlarına göre, öğretmenlerin uzaktan öğretim yöntemleri konusunda daha iyi eğitim almaları ve uzaktan öğretmenlerin yeterlilik durumlarının artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öztuzcu, (2022) COVID-19 salgını ortamında öğretmenlerin öz-yeterlilik inançlarını inceleyen çalışmasında, öğretmenlerin öz-yeterlilik inançlarını çevrimiçi eğitime katılan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı bağlamında analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında veriler, betimsel bir araştırma tasarımı kullanılarak Türkiye'nin farklı okullarındaki öğretmenlerden anket aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin çoğunluğunun bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı bağlamında orta seviyede ve yüksek seviyede öz-yeterlilik inançları olduğu görülmüştür. Ayrıca, çalışma öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki deneyimlerinin, teknolojinin kendilerine göre kullanılabilirliklerinin ve teknolojiye erişimlerinin öz-yeterlilik inançları üzerinde bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Bu araştırma, COVID-19 salgını ortamında öğretmenlerin öz-yeterlilik inançları hakkında önemli bilgiler sağlamak ve öğretmenlerin teknolojinin kullanımını desteklemek için eğitim politikalarının geliştirilmesinde yardımcı olabilmektedir.

Covid-19 sonrasında uzaktan (çevrim içi) yabancı dil öğretiminin nasıl yürütüleceği konusunda öneriler sunan bir çalışmaya göre (Tekin, 2022), öğrencilerin

çevrim içi öğrenmeye adapte olmalarını sağlamak için bilgi teknolojileri ve yabancı dil öğretimi arasındaki ilişki incelenmiştir. Öncelikle, çevrim içi öğrenme ortamının öğrencilerin öğrenme istek ve motivasyonunu artırmak için kullanılması gerektiği belirtilmiş, bununla birlikte eğitim içeriğinin zenginleştirilmesi, etkileşimli öğrenme ortamlarının kurulması, öğrenme güdülenmesinin farkındalığının geliştirilmesi gibi çevrim içi öğrenme etkinlikleri önerilmiştir. Ek olarak, öğrencilerin çevrim içi çalışma becerilerini geliştirmek için öğretmenlerin çevrim içi öğrenme platformlarının özelliklerini bilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Son olarak, öğretmenlerin çevrim içi öğrenme platformlarının zararlı etkilerini önlemek için teknolojinin kullanımını kontrol etmeleri gereği vurgulanmıştır.

Karatay vd., (2021) ise Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde uzaktan eğitime ilişkin öğrenci görüşlerini incelendiği bu çalışmada, öğrencilerin Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde uzaktan eğitime yönelik motivasyonlarını, kurum içeriği ve öğretmenlerin algılarını, memnuniyet düzeylerini ve teknolojik araçların kullanımını değerlendirmeyi amaçlayan bir anket yapılmıştır. Anket, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimine kayıtlı 90 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde uzaktan eğitime yönelik olumlu görüşleri olduğunu göstermiştir. Öğrenciler, kurs içeriğinin kapsamlı ve öğreticinin bilgili olduğunu düşündüklerini belirtmişler, ayrıca öğrenciler eğitim faaliyeti ve teknoloji kullanımı konusunda yüksek düzeyde memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Ek olarak, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde senkron (canlı) öğrenme ortamlarını tercih ettikleri görülmüştür. Bu çalışma, öğrencilerin Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini sağlıklı bir şekilde ortaya koymakta ve etkili uzaktan eğitim yaklaşımlarının geliştirilmesinde önemli bir katkı sağlamaktadır.

Salgın sırasında yabancı dil öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklara ilişkin Kazu vd., (2022) yüz yüze etkileşimin eksikliğini, yeni teknolojilere uyum sağlamanın gerekliliğini ve uzaktan öğrenme ortamını yönetme güçlüklerini içeren bir inceleme yapmışlardır. Buna göre, Türkiye'deki yabancı dil öğretiminin mevcut durumunu özetleyerek, salgın döneminde yabancı dil öğretmenlerinin karşılaştıkları zorlukları tartışmışlardır. Ardından, salgın sırasında yabancı dil öğretiminde farklı yaklaşımlar, çeşitli çevrimiçi teknolojiler ve platformların kullanımı, sanal sınıflar ve öğretici-öğrenci ilişkilerinin çevrimiçi ortamda geliştirilmesinin önemine değinilmiştir. Ayrıca, çevrimiçi

öğretimin avantajları ve dezavantajları ve yabancı dil öğretmenlerinin yeni öğretim ortamına uyum sağlamalarına yardımcı olmak için profesyonel gelişim olanaklarının sağlanmasının önemi de incelenmiştir. Son olarak makale, Türkiye'deki yabancı dil öğretmenleri ile yapılan bir anket sonuçlarını sunmaktadır. Katılımcılar, salgın sırasında yabancı dil öğreticiliği ile ilgili deneyimlerini ve endişelerini paylaşmıştır. Anket sonuçları, yabancı dil öğretmenlerinin salgın sırasında etkili bir şekilde yabancı dil öğretmeleri için daha fazla destek ve rehberlik almaları gerektiğini gösteren önemli bir sonuç niteliğindedir. Yabancı dil öğretmenlerinin profesyonel gelişim olanakları ile teknolojik araç ve kaynaklara erişim sağlanmasının önemine de vurgu yapılmıştır.

Yukarıda özetlenen çalışmalarda görüldüğü gibi atlatılan bu normal dışı salgın sürecinin hem küresel hem yerel bağlamda öğrenim sürecini birçok yönden etkilemesinin yanında öğretmenleri de zorunlu dijital adaptasyona maruz bıraktığı görülmektedir. Bu anlamda öğretmenlerin bulunduğu kurum, yaşı, deneyimi, eğitim geçmişi fark etmeksizin aynı zorunluluklar çerçevesinde dijital öğretime entegre olduğu sonucuna varılabilir.

Öğretmenlerin Covid-19 salgınında dijital becerilerini nasıl geliştirdikleri, dijital yeterliliklerini nasıl kullandıkları, dijital yeterliliklerinin öğretme-öğrenme süreçlerine nasıl etkilediği ve Covid-19 salgınının öğretmenlerin dijital yeterliliklerine nasıl etkilediği üzerine araştırmalar yapılmıştır (Yılmaz ve Toker, 2022). Bu çalışma Türkiye'deki bir üniversitede 442 öğretici üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, yazarlar tarafından kültür uyarlaması yapılarak uygulanan Öğretmenler için Dijital Yeterlilik Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Anketin sonuçlarına göre, öğretmenlerin dijital yeterlilik düzeylerinin Covid-19 salgınının başlamasından önce daha düşük olduğunu göstermektedir. Çalışma, öğretmenlerin dijital yeterliliklerini geliştirmelerine yardımcı olan fırsatların arttığını ve öğretmenlerin bu fırsatlardan yararlanarak dijital yeterliliklerini güçlendirdiğini göstermektedir. Öte yandan, salgının öğretmenlerin dijital becerilerini kullanarak öğrenme-öğretme süreçlerine katılımını etkilediği de gözlemlenmiştir. Çalışma, bireysel öğretici davranışlarının dijital yeterliliklerin geliştirilmesinde rol oynadığı ve öğretmenlerin dijital becerilerini geliştirmesini kolaylaştıran araçların kullanımının önemini vurgulamaktadır. Ayrıca bu çalışma, öğretmenlerin dijital yeterliliklerini kullanarak öğrencilerinin öğretme-öğrenme süreçlerine etkisini incelemektedir.

Dijital yeterlilik kavramı Covid-19 etkisiyle çok kısa bir sürede evrilmiştir. Salgın öncesinde tüm yeterlilik unsurları birbirinden ayrılabilirken, salgının getirdiği normal dışı şartlara acilen uyum sağlama süreci adeta dijital yeterliliğin tüm öğelerini bütünleştirmiştir. Başka bir deyişle tüm öğretmenler toplu kapanma zorunluluğunda, benzer şartlarda uzaktan eğitim süreci geçirmiş ve bu zorunluluk, öğreticinin yaşı, mesleki deneyimi, çalıştığı alanı gibi birçok özelliğini de dijital yeterliliği bağlamında etkisiz hale getirmiştir.

Yapılan çalışmalardan yola çıkarak bu tezin konusu olan araştırma temelinde; karşılaştırılan Türkçe ve İngilizce öğretmenleri arasında, çalışma alanına göre bir fark olmaması bulunmaktadır. Çünkü alan yazında salgın döneminde dijital yeterliliğin bireysel bir sürece evirildiği, başka bir deyişle öğretmenlerin kendi dijital yeterlilik sorumluluklarıyla baş başa kaldığı vurgulanmaktadır. Bu çalışmada; salgının tam olarak bitmediği, veri toplama sürecinde öğretmenlerin dijital yeterlilik seviye farkları nicel yöntemlerle elde edilmiş ve nitel verilerle bu seviyelerdeki dağılımlar irdelenmiştir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. GİRİŞ

Bu çalışma eş zamanlı ve eşit statülü, nicel ve nitel verilerle tamamlayıcı amaçlı iç içe geçmiş desenli karma yöntemle tasarlanmıştır. Karma yöntemin son dönemde yayınlanan makale, bildiri, kitap ve akademik çalışmalarda kullanımı gittikçe artmaktadır (Creswell ve Clark, 2007). “Karma Yöntem” kavramı Karma Yöntem Araştırmaları Dergisi (JMMR) tarafından tek bir araştırma modeliyle sınırlandırılmayarak, dayandığı dünya görüşlerini (paradigmaları) kapsayan ve kendine özgü kelime dağarcığı ile teknikleri bulunan “Karma Yöntem Araştırmaları” olarak adlandırmaktadır.

Karma yöntem araştırmaları, nitel sosyal bilimler araştırmalarının temel bir parçasıdır. Bu yöntemler, araştırmacıların aradıkları sorulara cevaplar bulma ve gerçek hayatının çeşitli alanlarında anlamlı sonuçlar üretme konusunda çok önemlidir (Karasar, 2012). Karma yöntemlerin ilk olarak 1950'lerde geliştirilmesine rağmen, bu yaklaşımın kökeni, antik Yunan'a kadar uzanmaktadır. O zamanlarda, filozoflar bu yöntemleri kavramsal çalışmaların yanı sıra, pratik sorunların çözümünde de kullanılmışlardır. 1950'lerden bu yana karma yöntemler, sosyal bilimler alanında yapılan çalışmaların önemli bir parçası haline gelmiştir.

Karma yöntemlerin araştırma sürecinde kullanımı, araştırmacının veri toplama ve değerlendirme süreçlerini daha etkin yapmasına olanak sağlar. Bu yöntem, araştırmacıya, aradığı veriye erişmek için çok sayıda veri toplama yöntemi ve kaynak kullanma imkânı sunar. Bunların arasında, gözlem, mülakat, anket, deney ve daha fazlası sayılabilir. Karma yöntemlerin kullanımı, araştırmacıya konuyla ilgili çeşitli bakış açılarının değerlendirilmesi ve değerlendirilmesi konusunda da yardımcı olabilir. Ayrıca, karma yöntemler, araştırmacıya çeşitli kaynaklar aracılığıyla verilerin toplanması ve değerlendirilmesi konusunda yardımcı olabilir.

3.1.1 Karma Yöntem Kullanım Gerekçesi

Karma yöntem araştırmalarında bazı temel kavramlar önemlidir. Bunlar arasında, çok kültürlülük, çoklu perspektifler, katılımcı, gözlem, bağlam ve karşılaştırmalı analiz sayılabilir. Sonuç olarak karma yöntemler, nitel sosyal bilimler araştırmalarının önemli bir parçasıdır (Fırat vd., 2014). Yöntem, araştırmacıya aradığı verilere erişim ve çeşitli bakış açılarının değerlendirilmesi konusunda yardımcı olabilir. Bu bağlamda Johnson ve Onwuegbuzie (2004) tarafından iki temel amaçla karma yöntem araştırmalarının tercihi açıklanmaktadır.

1. Çeşitleme ve tamamlayıcılık ilkesini, nicel ile nitel yöntemlerin uygulanması sonucu ortaya çıkan verileri teyit etmek ya da geliştirmek olarak,
2. Başlatma, genişletme ve geliştirmeyi ise, nicel ile nitel yöntemler uygulanması sonucu elde edilen verilerden faydalanarak yeni türde araştırma sorusu/soruları üretmek olarak tanımlamaktadır.

Johnson ve Onwuegbuzie (2004), karma yöntem araştırmalarını iki ana amaçtan biri olan çeşitlemeyi ve tamamlayıcılığı, nicel ve nitel yöntemler yoluyla elde edilen sonuçlarla doğrulamak ya da geliştirmek olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada karma yöntem çeşitlerinden tamamlayıcı karma yöntem kullanılmıştır. Tamamlayıcı karma yöntemi; nitel ile nicel yöntemler kullanılarak bir olguya ait örtüşmekte olan ve farklı olan yönleri ölçebilmek için kullanılır. Tamamlayıcılık ilkesinin sayesinde çalışılan durum ile ilgili daha derin ve ayrıntılı bir anlayış edinilir. Nitel veya nicel farketmeksizin herhangi bir yöntem aracılığıyla varılan sonuçların diğer yöntemlerle ulaşılan sonuçlarla irdelenmesi, zengin hale getirilmesi ve kesinleştirilmesi tamamlayıcılığın amaçları arasındadır (Greene vd., 1989). Ayrıca nitel ve nicel yaklaşımların hangi amaca yönelik birleştirilmesi gerektiği konusunda, Greene (2007) ve Bryman (2006) tamamlayıcılık ilkesini *bütünleyicilik* olarak da tanımlamaktadırlar. Tamamlayıcı ya da bütünleyici çalışmalarda araştırmacı, nicel verileri sayısal sonuçlarla nitel verileri ise sözel olarak örneklendirir (Alkan vd., 2019). Tamamlayıcılık yöntem gerekçesi olarak, çalışılan konuyla ilgili büyük resmi görmeyi amaçlayan araştırmacıların karmaşık ve çok boyutlu konularda farklı araştırma sorularına veya amaçlarına hizmet etmesi için kullanılır. (Toraman, 2021:12).

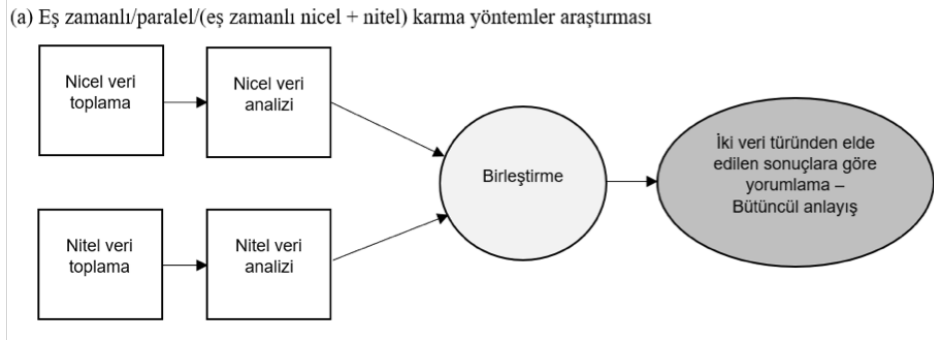
Alan yazında karma yöntem araştırmalarının üç başlık altında sınıflandırıldığı görölmektedir (Bogdan ve Biklen,2007). Bunlar karma seviyesine bağlı olarak *kısmi veya tamamen karma* (Leech ve Onwuegbuzie, 2007), zamansal seğime göre *eşzamanlı veya sıralı/ardışık* Hunt (2007) ve vurgu tercihinine göre ise *baskın veya eşit statölü* (Morgan, 1998; Morse, 1991) olarak birbirinden ayrılır. Bununla birlikte amacına yönelik sınıflandırılma olarak *ęeřitleme, tamamlama, geliştirme ile başlatma ve genişletme* gibi yöntemler de bulunmaktadır (Greene, Caracelli ve Graham, 1989).

Gerekeğe

Özellikle Covid-19 salgını sürecinin ardından ikinci dil olarak Türkęe öğreticilerinin ve yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin dijital yeterlilikleri üzerine yapılmış karşılaştırmalı karma bir ęalıřma bulunmamaktadır. Bu ęalıřmanın nicel boyutu, karşılaştırmalı olarak hem İngilizce hem de Türkęe alanında öğreticilerin dijital yeterlilik seviyelerini, ilgili kaynaklar, öğretim ve değerlendirme süreci ile öğrenci gelişimi açısından detaylı olarak resmedecektir. ęalıřmanın nitel boyutu ise, hızlı gelişen bu sürece adapte olmaya ęalıřan öğreticilerin hem eğitim öğretim süreçleriyle ilgili hem de kişisel yeterlilikleriyle ilgili görüş ve önerilerini gösterecek ve bu bilgiler literatürdeki eksikliklere ışık tutarak özgün bir katkı sağlanacaktır.

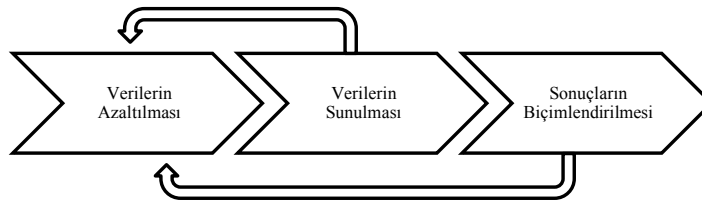
3.2. ARAşTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, Toraman (2021)'in karma yöntemler temel araştırma desenlerine göre eş zamanlı eşit statölü olarak geręekleřtirilmiřtir. Karma araştırmalarda toplanan nitel ve nicel boyutlu verilerin tamamı, birbirinden ayrı toplanır ve ayrı analiz edilir, fakat verilerin yorumlaması aşamasında bütün toplanan veriler bir araya getirilir (Leech ve Onwuegbuzie, 2007). Bu araştırmada da nicel ve nitel verilerin aynı anda toplanılması ve sonra ayrı ayrı sayısal ve sözel olarak analiz edilerek araştırma sorularına göre değerlendirilmiş ve daha sonra bu bulgular yorumlanmıştır.

Şekil 8. Eş Zamanlı (nitel + nicel) Karma Yöntemler Araştırması (Toraman, 2021 s.16)

Karma yöntem araştırmalarında nitel veri analizi karmaşık bir süreçtir. Bu araştırmada nitel verilerin analiz edilmesi ve sonuca ulaştırılmasında Miles ve Huberman, (1994)'ın sosyal durumların açıklamasına yönelik oluşturdukları modeli baz alınmıştır. Bu model araştırmacıya 'ne', 'nasıl' ve 'neden' soruları üzerine daha fazla ve daha kapsamlı bir anlayışa sahip olmasını sağlamaktadır. Bu model özellikle nitel verilerin tüme varım yöntemiyle analizinde faydalı olmuştur.

Şekil 9. Miles-Huberman Modeli (Miles ve Huberman, 1994 akt. Baltacı, 2017)

Modeldeki işlem sıralaması verilerin verilerin azaltılması, verilerin sunulması ve sonuçların biçimlendirilmesi olarak üç aşamalı birbirini besleyen bir akış şeklinde tasarlanmıştır. Buna göre, 'sosyal olgular arasında, temellendirilebilir ve durağan sosyal olguları birleştirebilen bir düzene ve ardışıklığa sahip ilişkiler kurulabilir' (Baltacı, 2017, s.4).

3.2.1. Araştırma Evreni ve Örneklem

Araştırma evreni, yükseköğretimde yabancı dil öğretim merkezlerinde görev yapmakta olan öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılım gönüllülük esasına dayanmakta olup

görüşmeler Hacettepe Üniversitesi ve Mustafa Kemal Üniversitelerinin YDYO ve TÖMER merkezleri ile sınırlandırılmıştır. Örneklem seçimi uygunluk ilkesine dayanılarak gönüllü olan ve ulaşılabilir öğretiler arasından seçilmiştir.

Türkiye’de 210 Üniversite bulunmaktadır. Kesin olmayan sayılara göre 85 ayrı TÖMER birimi ve 200 YDYO bulunduğu söylenebilir. Fakat bu kurumlarda çalışan öğretici sayısı değişken ve belirsizdir. Bu nedenle genel evreni temsil edebilecek örneklem büyüklüğüne oluşmakta zorluk çekilmiştir. Bu kapsamda TÖMER ve YDYO birimlerinin listeleri çıkartılmış, bu birimlerde çalışan hocaların erişime açık mailleri alınmıştır. Anketler, üniversitelere ve birimlere ayrılarak bu mail listelerine gönderilmiştir. Ayrıca anketler, resmi yazılarla ve kişisel telefonlar aracılığıyla da farklı kitlelere ulaştırılmıştır. Atılan maillerin çoğunun “Mail adresi kaldırılmıştır” gibi hata uyarıyla geri dönmesi, TÖMER ve YDYO’lardaki öğretiler farklı sebeplerle sıkça değiştiğini göstermektedir. Tüm bu sebeplerle araştırmada sadece 104 kişiye ulaşılabilmiştir.

Nitel örneklem seçimi olasılığa dayalı olmayan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme türüne dayanmaktadır. Amaçlı örnekleme, çalışılan konuyla en ilgili ve bilgi dolu örnekleme bulma ve seçmeyi kolaylaştırmasından dolayı nitel veri toplamada sıkça kullanılmaktadır (Palinkas et al., 2015). Bu yolla araştırmacı tarafından belirlenen kriterlere göre örneklem oluşturulmuştur (Marshall & Rossman, 2014). Nicel veriler için ise olasılığa dayalı olan basit olasılıklı (rastgele) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme evreninin tüm unsurlarının örnekleme içinde bulunabilme olasılığı artmakta ve evreni temsil eden küçük birimlere ayrıcalık olmaksızın ulaşılabilir (Kemper vd., 2003).

3.2.2. Veri Toplama Araçları

Öncelikle demografik bilgi formu ile tüm katılımcıların mesleki ve genel bilgileri ile dijital araç kullanımlarıyla ilgili bilgileri alınmıştır.

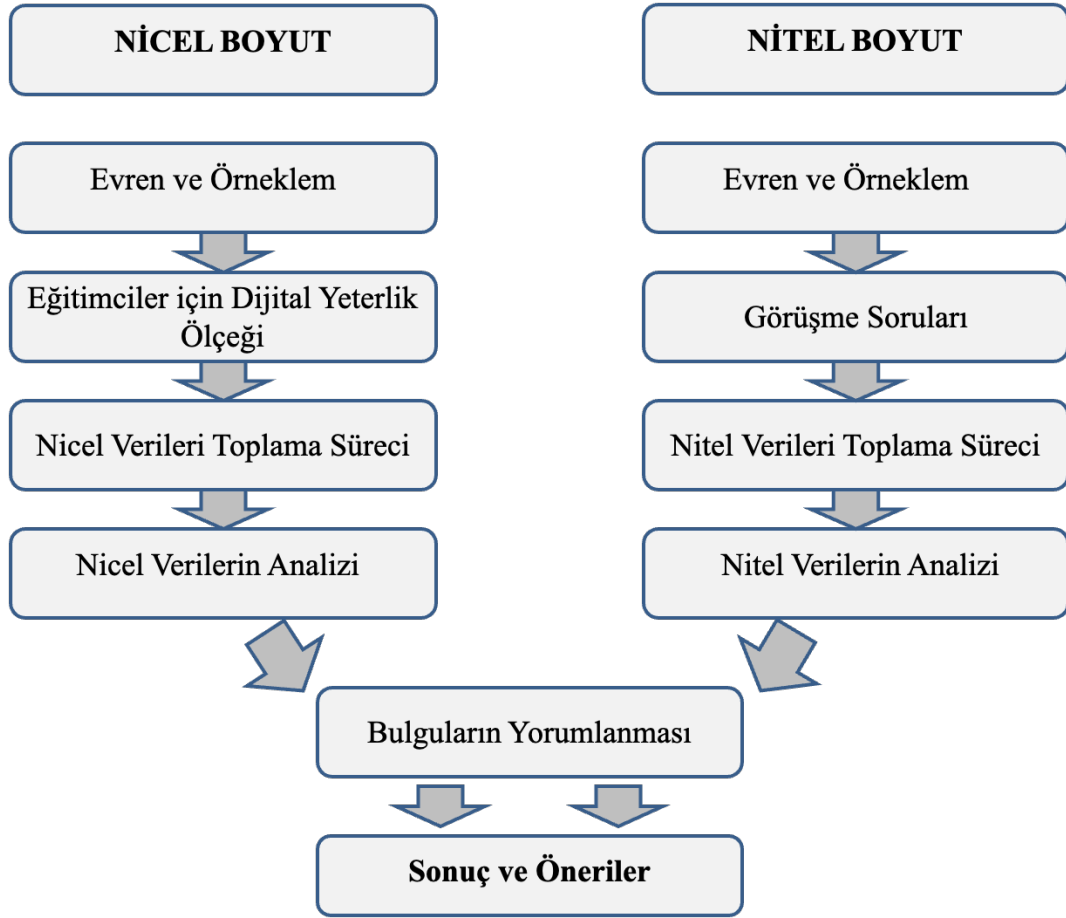
Nicel veriler, Eğitimciler için Dijital **Yeterlilik** Çerçevesi’ne uygun olarak Redecker (2017) tarafından geliştirilmiş ve Toker vd. (2021) tarafından çeviri çalışması ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak Türk kültürüne uyarlanmış (DFA

sonucunda χ^2 değeri 1387.40 ve $sd=190$) olan Eğitimciler için Dijital **Yeterlilik Ölçeği** kullanılarak toplanmıştır. Nitel ve nicel veriler ayrı ayrı analiz edilmiş olup elde edilen bulgular, Türkçe ve İngilizce öğretmenleri açısından betimsel ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu çalışmada gerekli yapı geçerlilik testi için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ayrıca ölçeğin normallik varsayımının test edilebilmesi amacıyla çarpıklık ve basıklık değerleri ve q-q plot grafikleri incelenmiş ve iç tutarlılık analizi için Cronbach Alpha katsayısı referans alınmıştır.

Nitel veriler ise; Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi alt başlıklarına ve alan yazındaki çalışmalara dayalı olarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılarak görüşme tekniği yoluyla toplanmıştır. Soruların kolay ve anlaşılabilir olması, katılımcıya ve araştırma amacına uygun olması ve etik çerçeveye uygun yazılmış olması hususları, üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş ve gerekli revizyonlar yapılmıştır. Creswell (2012)'e göre üçgenleme yöntemi, nitel araştırma yönteminde geçerliliği ve güvenilirliği sağlamak için farklı kişiler tarafından, farklı veri çeşitlerinden ve farklı yöntemler yoluyla elde edilen kanıtları doğrulama/teyit etme sürecidir. Bu çalışmada nitel veri analizinin geçerliğini sağlamak için bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışmada soruların anlaşılır olduğu, ayrılan sürenin katılımcı tarafından sorun teşkil etmediği görülmüştür. Veri analizinde güvenilirliği sağlamak için araştırmacı tarafından oluşturulan kod ve ilişkili kodların bir araya gelerek oluşturduğu temalar farklı iki uzman tarafından bağımsız olarak tekrar oluşturulmuştur. Sonuç olarak en son belirlenen ortak kod ve temalar üzerinden elde edilen verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

3.2.3. Verilerin Analizi

Bu bölümde toplanan verilerin nicel ve nitel boyutlarda paralel olarak nasıl analiz edildiği anlatılmaktadır. Aşağıdaki şema veri toplama araçları ve veri analiz adımlarını ayrıntılı biçimde göstermektedir.

Şekil 10. Verilerin Analizi Şeması

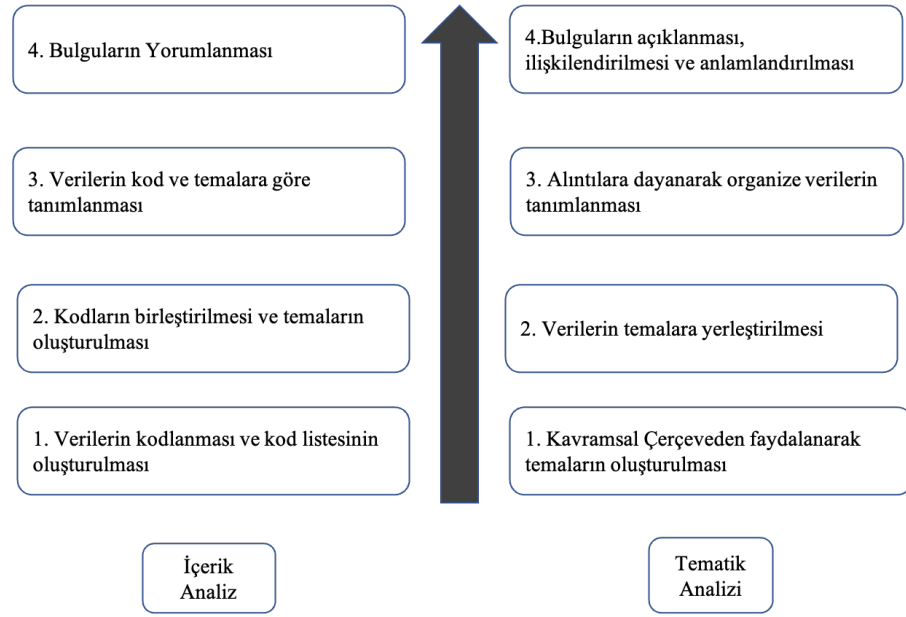
Bu çalışmanın nicel verilerin analizi için nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modelinde bir durumun ya da olgunun, dışarıdan müdahale edilmeden olduğu şekli ile betimlenmesinin amaçlandığı bir yaklaşım sergilenmektedir. Bu modele göre öğrenilmesi ve betimlenmesi istenen durumun ya da olgunun varlığı bilinir ve uygun bir biçimde gözleminin yapılması gereklidir (Karasar, 2012). İlişkisel tarama modeli ise; birden daha fazla değişkenin söz konusu olduğu durumlarda bunlar arasındaki değişimlerin durumunu, bu değişimin şiddet ve yönünü veya bir değişkenin diğerine etkisi hakkında çeşitli çıkarımların gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir (Karasar, 2012). Nicel verilerin toplanmasında, *ulaşılabilirlik* ilkesi ile belirlenmiş olanlardan çok üniversitelere ulaşmak da hedeflenmiştir. Bu sayede çeşitliliğe ve geçerliğe katkı sağlayan olasılıklı örneklem

grubunu oluşturabilme amacıyla diğer üniversitelerin ilgili yabancı diller birimleri ile Türkçe öğretim merkezlerine de ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında katılımcılardan elde edilen veriler IBM SPSS 26 ve IBM AMOS 22 paket programları aracılığıyla analiz edilmiştir. Sosyo-demografik bulgular ve kategorik değişkenlerin betimlenebilmesi amacıyla frekans tabloları oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında kullanılan “Eğitimciler İçin Dijital Yeterlilik” ölçeğinin yapı geçerliliğinin test edilebilmesi amacıyla yapısal eşitlik modelleme aracı olan AMOS programı üzerinden Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçeğin normallik varsayımının test edilebilmesi amacıyla çarpıklık ve basıklık değerleri ve q-q plot grafikleri incelenmiş, iç tutarlılık analizi için Cronbach Alpha katsayısı referans alınmıştır. Araştırmanın sorularının cevaplarını bulmak için Fisher’s Exact Test, Bağımsız Örneklem T-Testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Fark analizlerinde bulunan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etki değeri için Cohen’in Eta Kare (η^2) formülü kullanılmıştır.

Creswell (2012) tarafından düzenlenen nitel verilerin kodlanmasına yönelik altı adım; yazıların okumak ve eşzamanlı not almak, söylenenlerin altında yatan anlamı keşfetmek, kodlamak, kodları listelemek ve azaltmak, yeni kodlar aramak ve temaları bulmak olarak listelenmektedir. Buna adımlara bağlı kalarak nitel verilerin analizinde mesleki alanda katılım, dijital kaynaklar, öğretme ve öğrenme, değerlendirme, öğrencilerin güçlendirilmesi, öğrencilerin dijital yeterliliklerini kolaylaştırmak olarak altı ana koda ayrılmıştır.

Bununla birlikte, Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi dışında kalan Covid-19 süreci ve dijital yeterlilik ile ilgili motivasyona ilişkin öğretici görüşleri iki farklı tema altında toplanmıştır. Nitel verilerin kodlanmasında hem tematik hem de içerik analizi kullanılmıştır. Strauss ve Corbin (1998)’e göre nitel verilerin analizi kodlamayla paraleldir.

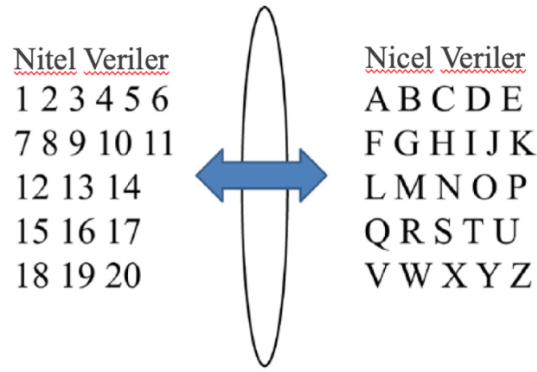

Şekil 11. Nitel Veri Analizi Adımları, (Strauss ve Corbin,1998)

Bu sayede nicel verilerdeki boyutlar ile nitel verilerdeki kategoriler paralel bir şekilde anlamlı olarak incelenip elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir. Söz konusu kodlama ve temalara ayırma işlemini ve büyük verilerin analizini kolaylaştıran MAXQDA isimli nitel veri analiz programı edinilmiş ve bu sayede nitel verileri daha sistematik olarak analiz etmek hedeflenmiştir. MAXQDA paket programı ile yapılması planlanan nitel veriler içerik analizi tekniği ile tematik ve betimsel analiz yardımıyla oluşturulmuştur. Verilerin derinliği ve kapsamına göre dijital yeterlilik çerçevesi dışında kalan yeni kodlar ve kodların birleşiminden oluşan temalar oluşturulmuştur. Program nitel verilerin sayısallaştırılması ve görselleştirilmesi konusunda olanaklar sunmuş, sonuçların görselleştirilmesini de kolaylaştırmıştır.

3.2.4. Bulguların Yorumlanması

Karma yöntem analizinde Moseholm ve Fetters (2017)'in Çift Yönlü Eşzamanlı Entegrasyonu'na göre nicel ve nitel veriler birlikte yorumlanmıştır. Moseholm ve Fetters (2017)'ye göre araştırmacıların nicel ve nitel yaklaşımların güçlü yanlarından yararlanarak yorumlaması araştırmanın sorularını daha iyi anlamaya yardımcı olur.

Şekil 12. Verilerin Çift Yönlü ve Eşzamanlı Entegrasyonu (Moseholm ve Fetters,2017).

Yöntem, veri kümelerini aynı anda iki yönlü bir şekilde entegre etmeyi içerir. Bu hem nitel hem de nicel veri kümelerinin araştırma sorularını anlamaya ve derinleştirmeye yardımcı olması anlamına gelir. Bu şekilde, araştırmacı, araştırma konusu hakkında daha kapsamlı bir anlayış kazanabilir. Çift Yönlü Eşzamanlı Entegrasyon, ayrıca araştırmacının araştırma bulgularına daha detaylı bir şekilde bakmasına da olanak sağlar, çünkü araştırmacı farklı veri kaynaklarından yararlanarak konu hakkında daha kapsamlı bir anlayış kazanabilir. Özellikle soruları karmaşık ve cevap almak için çok yönlü bir yaklaşım gerektiren araştırmalar için bu tür yorumlama yararlıdır. Bu yöntemle sayısal veriler sözel olarak yorumlanır ve sözel veriler ise gerekirse sayısal olarak desteklenir. Bu çalışmada araştırma sorularının cevapları toplanan nicel verilerin nitel verilerle tamamlanarak yorumlanmasıyla cevaplanmıştır. Bu yöntemle verilerin iki ayrı analiz türünde sonuçları anlamlı biçimde bütünleştirilmiştir.

Bundan sonraki iki bölümde sırası ile önce nicel verilerin analiz ve bulguları, daha sonra nitel verilerin analiz ve bulguları paylaşılmıştır. İki tür veri analizi sonuçları sonraki başlık altında yorumlanmıştır.

4. BÖLÜM

NİCEL BULGULAR

4.1. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE DEMOGRAFİK BULGULARI

Bu çalışmanın nicel boyutunda veri analizi kapsamında yapılmış ön istatistik testleri ile Türkçe ve İngilizce alanlarına göre ayrılmış öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile ilgili diğer bulgulara yer verilecektir. Kullanılan örneklemin demografik bilgilere göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Yaş				
21-30 yaş	6	11,3	6	11,8
31-40 yaş	33	62,3	29	56,9
41-50 yaş	14	26,4	16	31,4
Cinsiyet				
Kadın	30	56,6	31	60,8
Erkek	23	43,4	20	39,2
Toplam	53		51	

Tablo 7'ye göre; Türkçe öğretmenlerinin yaş dağılımının sırasıyla 21-30, 41-50 ve 31-40 yaş aralığında olduğu ve ayrıca yoğunluğun 31-40 yaş aralığında toplandığı gözlenmektedir. İngilizce öğretmenlerinin ise yaş dağılımı en az 21-30 olmak üzere, 41-50 ve 31-40 yaş aralığındadır. Benzer olarak katılımcıların çoğu 31- 40 yaş aralığında toplanmıştır. Buna göre, yaş dağılımının normal olduğunu görülmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin toplam sayısı 53 iken 30'u kadın ve 23'ü erkek öğreticiden oluşmaktadır yüzdelik dağılımda ise %56,6'sı kadın, %43,4'ü erkek olduğu gözlenmektedir. Benzer şekilde İngilizce öğretmenlerinin toplamı 51'dir ve 31 kadın ile 20 erkekten oluşmaktadır. Başka bir deyişle %60,8'i kadın, %39,2'si erkektir. Her iki grup için kadın öğretmenlerin erkeklerden biraz daha fazla oldukları gözlenmektedir.

Lisans öğrenimine göre Türkçe öğretmenlerinden sadece birer kişi İngiliz Dili ve Edebiyatı, Almanca Mütercim-Tercümanlık, Fransızca Öğreticiliği ve Çağdaş Türk Lehçeleri mezunu iken 7 kişi Dilbilimi/İngiliz Dilbilimi, mezunudur. Türkçe öğretmenleri 21 kişi ile Türk Dili ve Edebiyatı/Türk Dili ve Edebiyatı Öğreticiliği ve aynı şekilde 21 kişi ile Türkçe Öğreticiliği lisans mezuniyetine sahiptir. İngilizce öğretmenlerinin 2 İngilizce Mütercim Tercümanlık, 5 Dilbilimi/İngiliz Dilbilimi, 6 İngiliz Dili ve Edebiyatı, 36 İngilizce Öğreticiliği, ayrıca birer kişi de Türkçe Öğreticiliği ve Türkoloji lisans mezuniyetine sahiptir. Her iki grup için çoğunluğu öğretmenlik mezunu öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 8. Katılımcıların Öğrenim Durumları

	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Lisans				
Almanca Mütercim-Tercümanlık	1	1,9	0	0,0
Çağdaş Türk Lehçeleri	1	1,9	0	0,0
Dilbilim	5	9,4	1	2,0
Fransızca Öğreticiliği	1	1,9	0	0,0
İngiliz Dilbilimi	2	3,8	4	7,8
İngiliz Dili ve Edebiyatı	1	1,9	6	11,8
İngilizce Mütercim-Tercümanlık	0	0,0	2	3,9
İngilizce Öğreticiliği	0	0,0	36	70,6
Türk Dili ve Edebiyatı	17	32,1	0	0,0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğreticiliği	4	7,5	0	0,0
Türkçe Öğreticiliği	21	39,6	1	2,0
Türkoloji	0	0,0	1	2,0
Yüksek Lisans				
Diğer	5	9,4	5	9,8
Dilbilim	3	5,7	0	0,0
Fransızca Öğreticiliği	0	0,0	1	2,0
İngiliz Dili ve Edebiyatı	0	0,0	8	15,7
İngilizce Öğreticiliği	1	1,9	28	54,9
Türk Dili ve Edebiyatı	17	32,1	0	0,0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğreticiliği	3	5,7	0	0,0
Türkçe Öğreticiliği	19	35,8	1	2,0
Türkoloji	0	0,0	1	2,0
Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretimi (Yanıtlanmamış Veri)	3	5,7	0	0,0
	2	3,8	7	13,7
Doktora				
Diğer	4	7,5	8	15,7
Dilbilim	5	9,4	0	0,0
İngiliz Dili ve Edebiyatı	0	0,0	5	9,8
İngilizce Mütercim-Tercümanlık	0	0,0	1	2,0
İngilizce Öğreticiliği	0	0,0	9	17,6
Türk Dili ve Edebiyatı	10	18,9	0	0,0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğreticiliği	2	3,8	0	0,0

Türkçe Öğreticiliği	14	26,4	2	3,9
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	4	7,5	0	0,0
(Yanıtlanmamış Veri)	14	26,4	26	51,0
Doktora Sonrası (Post-Doc)				
Yanıtlanmamış + Yok	52	98,1	50	98
Diğer	0	0,0	1	2,0
Türkçe eğitimi	1	1,9	0	0,0

Yüksek lisans öğrenim durumuna göre Türkçe öğreticilerinin, Dilbilimi, İngilizce Öğreticiliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğreticiliği, yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi ve diğer alanlardan mezun oldukları görülürken yoğun olarak Türkçe Öğreticiliği mezundurlar. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanından yalnızca 3 tane yüksek lisans mezunu bulunmaktadır. İngilizce öğreticilerinin ise Fransızca Öğreticiliği, İngiliz Dili ve Edebiyatı ve az sayıda Türkçe Öğreticiliği, Türkoloji ile diğer alanlardan yüksek lisans mezuniyetine sahip oldukları görülmektedir. Burada da her iki grup için çoğunluğu öğreticilik alanı oluşturmaktadır. Türkçe öğreticilerinden 51 kişinin ve İngilizce öğreticilerinden 44 kişinin yüksek lisans derecesine sahiptir.

Doktora öğrenimine bakıldığında ise Türkçe öğreticilerinin yopunluk sırasında göre Dilbilimi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğreticiliği, Türk Dili ve Edebiyatı ve Türkçe Öğreticiliği mezunu oldukları görülmektedir, ayrıca 4 kişi yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi alanlarında doktora yapmıştır. İngilizce öğreticilerinin ise İngilizce Mütercim-Tercümanlık, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Türkçe Öğreticiliği ve en yoğun olarak İngilizce Öğreticiliği alanlarında doktora mezuniyetine sahip olduğu görülmektedir. Doktora düzeyinde de her iki grup için alanların çoğunluğu öğreticilik oluşturmaktadır. Türkçe öğreticilerinden 39 kişinin ve İngilizce öğreticilerinden ise 25 kişinin doktor ünvanına sahip olduğu görülmektedir.

Doktora sonrası (post-doc) durumuna bakıldığında ise, Türkçe öğreticilerinden 1 kişinin Türkçe eğitimi alanında post-doc yaptığını; İngilizce öğreticilerinden ise bir kişinin diğer alanda post-doc yaptığı görülmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süreleri

	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süresi				
Bir yıldan az	1	1,9	0	0,0
1-5 yıl	7	13,2	8	15,7
6-10 yıl	18	34,0	12	23,5
11-15 yıl	16	30,2	14	27,5
16-20 yıl	4	7,5	5	9,8
21 ve üstü	7	13,2	12	23,5

Öğretici olarak mesleki deneyim süresine göre; Türkçe öğretmenlerinden sadece bir kişinin bir yıldan az mesleki deneyimi olduğu, 7 kişinin 1-5 yıl, 18 kişinin 16-20 yıl, 7 kişinin ise 21 yıl ve üstü yıl çalıştığı görülmektedir. Türkçe öğretmenlerinin %34 ile en çok 6-10 yıl deneyimi olduğu Tablo 9.'da verilmiştir. İngilizce öğretmenlerinin ise bir yıldan az deneyimi olan öğretmen bulunmamakta ve 5'i 16-20 yıl, 8'i 1-5 yıl, 12'si 6-10 yıl, diğer 12'si 21 yıl ve üstü, son olarak da 14'ü 11-15 yıl mesleki deneyim süresine sahiptir. Her iki grup için en çok yığılmanın 6 ile 10 yıl arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. Katılımcıların Dijital Teknolojileri Öğretim Amaçlı Kullanma Süresi ve Verilen Derslerin Ortalama Olarak Uzaktan (Online) Olma Oranı

	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Verilen Derslerin Ortalama Olarak Uzaktan (Online) Olma Oranı				
%0 - %25	41	77,4	35	68,6
%25 - %50	6	11,3	13	25,5
%50 - %75	2	3,8	2	3,9
%75 - %100	4	7,5	1	2,0

Dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanma süresine göre; Türkçe öğretmenlerinin 4 ile 14 yıl arası yoğunlaşan bir dijital teknoloji kullanım geçmişi bulunmaktadır. Aynı şekilde bir yıldan az kullanma süresi olan Türkçe öğreticisi varken İngilizce öğretmenlerinden hiçbiri bir yıldan az kullanma süresine sahip değildir. İngilizce öğretmenleri 4-5 yıl ile 10-14 yıl arasında neredeyse eşit oranda dağılmıştır. İngilizce öğretmenlerinin teknoloji kullanım süresi de toplamda 4 ile 14 yıl arasında yoğunlaşmaktadır. Bu sürelerle göre her iki grup öğretmenlerinin en az 4 yıl dijital teknoloji kullanımında tecrübeli oldukları görülmektedir. Veri toplama sürecinin 2022 yılında

olması itibariyle bu bulgu tüm katılımcıların Covid -19 salgını öncesinde de aktif olarak dijital teknolojileri kullanarak yabancı dil öğrettiklerini göstermektedir.

Covid-19 salgını kısıtlamaları ortadan kalkınca yüksek öğretim kurumlarında derslerin yüz yüze yapılması kararı alınmıştır. Buna bağlı olarak tablo 10.'da gösterildiği gibi öğretmenlerin verdikleri derslerin ortalama olarak uzaktan (online) olma oranına bakıldığında; Türkçe öğretmenlerinin en yoğun olarak 41 kişi ile ve İngilizce öğretmenlerinin de 35 kişi ile %0-%25 oranında uzaktan (online) ders vermekte oldukları görülmektedir. Kısaca, yabancı dil öğreticisi katılımcılar tarafından verilen derslerin 1/4'ünün uzaktan olduğu tespit edilmiştir.

4.1.1. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Aldıkları Sertifikalar

Tablo 11. Çalışma Alanına Göre Sahip Olunan Sertifikaların Dağılımı

Sertifikalar	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Diksiyon Eğitimi	1	1,9	0	0,0
Trainer Training	0	0,0	1	2,0
Bilgisayar	0	0,0	1	2,0
CELTA	0	0,0	1	2,0
Mütercim Tercümanlık	0	0,0	1	2,0
Pazarlama	0	0,0	1	2,0
Pedagojik Formasyon	22	41,5	23	45,1
Türkçe'nin Yabancı Dil Öğretiminde Teknoloji Destekli Dil Eğitimi	1	1,9	0	0,0
Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programı	38	71,7	5	9,8
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	2	3,8	0	0,0
(Yanıtlanmamış Veri)	34	64,2	44	86,3
Sertifikam Yok	8	15,1	24	47,1

Her iki alanda da katılımcıların neredeyse yarısı pedagojik formasyon almıştır ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifikası alan Türkçe öğretmenleri %70'i geçmektedir. Bununla birlikte, katılımcıların lisans eğitimleri de göz önünde bulundurulduğunda sertifika sahibi olmayan veya bu soruyu yanıtlamayan öğretmenlerin büyük çoğunluğu

eğitim fakülteleri mezunudur. Bu nedenle genel dağılıma bakıldığında öğreticilerin pedagojik anlamda donanımlı oldukları gözlenmektedir.

4.1.2. Katılımcıların Çalıştığı Kurumların Dağılımı

Tablo 12. Katılımcıların Çalıştığı Kurumların Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı

	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi TÖMER	3	5,7	0	0,0
Akdeniz Üniversitesi YDYO	0	0,0	2	3,9
Alanya Alaaddin Keykubat Ü. YDYO	0	0,0	1	2,0
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi – YDYO	0	0,0	2	3,9
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi YDYO	0	0,0	1	2,0
Ankara Üniversitesi TÖMER	1	1,9	0	0,0
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi DİLMER	0	0,0	1	2,0
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi YDYO	0	0,0	1	2,0
Bayburt Üniversitesi TÖMER	1	1,9	0	0,0
Beykent Üniversitesi TÖMER	1	1,9	0	0,0
Bursa Uludağ Üniversitesi YDYO	0	0,0	2	3,9
Çankırı Karatekin Üniversitesi Dil Merkezi	0	0,0	1	2,0
Dokuz Eylül Üniversitesi - DEDAM	5	9,4	0	0,0
Dokuz Eylül Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Erciyes Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi - TÖMER	2	3,8	0	0,0
Gazi Üniversitesi - YDYO	1	1,9	1	2,0
Giresun Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Hacettepe Üniversitesi - TÖMER	9	17,0	0	0,0
Harran Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - TÖMER	6	11,3	0	0,0
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - YDYO	0	0,0	8	15,7
Hitit Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
İskenderun Teknik Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
İstanbul Medeniyet Üniversitesi - TÖMER	3	5,7	0	0,0
İstanbul Medeniyet Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
İstanbul Üniversitesi DİLMER	3	5,7	0	0,0
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Karabük Üniversitesi - TÖMER	2	3,8	0	0,0
Kilis 7 Aralık Üniversitesi - TÖMER	2	3,8	0	0,0
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Mersin Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi - YDYO	0	0,0	3	5,9
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi - YDYO	0	0,0	4	7,8
Nişantaşı Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Özyeğin Üniversitesi - YDYO	0	0,0	2	3,9
Özyeğin Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Rize RTE Üniversitesi - YDYO	0	0,0	2	3,9
Selçuk Üniversitesi - YDYO	0	0,0	2	3,9
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
TOBB ETÜ - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Trabzon Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Trakya Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Uludağ Üniversitesi - YDYO	0	0,0	2	3,9
Uludağ Üniversitesi - ULUTÖMER	1	1,9	0	0,0
Van Yüzüncüyıl - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Yeditepe Üniversitesi - YDYO	0	0,0	1	2,0
Yozgat Bozok Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi - TÖMER	1	1,9	0	0,0

Bu çalışmada Türkiye'nin her bölgesinden olmak üzere toplamda 50'ye yakın üniversitenin toplamda 58 farklı kurum olmak üzere TÖMER ve YDYO birimlerinden öğreticiler ankete cevap vermişlerdir. Ölçek üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik testleri ayrı bir başlık olarak bir sonraki bölümde sunulmuştur, örneklemin ve verilen cevapların çalışma evrenini temsil edebilecek sayı ve çeşitliliğe sahip olduğu gösterilmektedir.

4.1.3. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Kullandıkları Dijital Araçlar

Tablo 13. Katılımcıların Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Kullandığı Dijital Araçların Dağılımı

Dijital Araçlar	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Çevrimiçi öğrenme ortamları	41	77,4	40	78,5
Dijital testler veya anketler	29	54,7	31	60,8
E-Kitap	1	1,9	0	0,0
EdPuzzle	1	1,9	0	0,0
Etkileşimli uygulamalar veya oyunlar	28	52,8	29	56,9
Google Classroom	1	1,9	0	0,0
H5P	1	1,9	0	0,0
Moodle	1	1,9	0	0,0
Socrative	1	1,9	0	0,0
Video izleme / müzik dinleme	44	87	45	88,2
Videolar/sesler oluşturma	36	67,9	25	49,0
Zengin Kitap	2	3,8	0	0,0

Sunumlar	50	94,3	45	88,2
Videolar/sesler oluşturma	0	0,0	1	2,0

Tablo 15'te öğretmenlerin kullandıkları dijital araçların dağılımı göstermektedir. Google form üzerinden öğretmenlere gönderilen ankette ana seçenekler 'Sunumlar', 'Video izleme / müzik dinleme', 'Videolar/sesler oluşturma', 'Çevrimiçi öğrenme ortamları', 'Dijital testler veya anketler' ile 'Etkileşimli uygulamalar veya oyunlar' dan oluşmaktadır. Görüldüğü gibi en çok kullanılan araçlar arasında sunumlar, ardından da video ve diğer çevrim içi öğrenme ortamları gelmektedir. Ayrıca ankette 'Diğer' ifadesi ile açık uçlu bir cevap kısmı daha eklenmiştir. Katılımcıların cevapları incelendiğinde öğrenme ve öğretme süreçlerinde en çok kullanılan dijital araçların sunumlar oldu ve sonrasında sırasıyla çevrimiçi öğrenme ortamları ve video izlemek ya da müzik dinlemek olduğu fark edilmektedir. En az tercih edilen dijital kaynaklara bakıldığında bunların e- Kitap, Edpuzzle ya da zengin kitap gibi dijital kaynaklar olduğu görülmektedir. En çok ve en az tercih edilen kaynaklar ile kıyaslandığında kullanıcıların birden fazla duyuya dikkat çekici bir şekilde hitap edebilen kaynakları daha fazla tercih ettikleri fark edilebilmektedir.

4.1.4. Katılımcıların Öğrencilerinin Kullandığı Dijital Araçların Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı

Tablo 14. Katılımcıların Öğrencilerinin Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Kullandığı Dijital Araçların Dağılımı

Dijital Araçlar	Çalışma Alanı			
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
	N	%	N	%
Blog veya vikiler (özgür ansiklopediler)	11	20,8	17	33,3
Çevrimiçi öğrenme ortamları	36	68,0	35	68,6
Dijital testler veya anketler	23	43,4	29	56,9
E-Kitap	1	1,9	0	0,0
Etkileşimli uygulamalar veya oyunlar	29	54,7	28	54,9
Google Classroom	1	1,9	0	0,0
H5P	1	1,9	0	0,0
Video izleme / müzik dinleme	48	90,5	43	84,3
Videolar/sesler oluşturma ya da kaydetme	32	60,3	34	66,7
Z-Kitap	1	1,9	0	0,0

Moodle	1	1,9	0	0,0
Sunumlar	39	73,6	37	72,5

Benzer şekilde öğrenciler tarafından en çok kullanılan araçlar arasında önce video ve müzik dinleme, sunumlar ve ardından da diğer çevrim içi öğrenme ortamları önemli derecede yer almaktadır. Öğrenciler tarafından daha az tercih edilen dijital yöntemler incelendiğinde e- kitap, z-kitap ve moodle gibi kaynaklara fazlaca yönelmediklerini görülmektedir.

4.2. GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK TESTLERİ

Araştırma sorularının cevaplanmasından önce araştırma kapsamında kullanılan “Eğitimciler İçin Dijital Yeterlilik” ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik testleri yapılmıştır. Ölçeğin 6 faktörlü yapısını doğrulamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi’nin amacı, önceden yapı geçerliliği belirlenmiş olan ölçek yapısının uygunluğunu test etmektir (Büyüköztürk vd., 2021: 124). Araştırmaya başlamadan önce ölçeğin DFA ile doğrulanması gerekmektedir. Böylelikle ölçeğin yapı geçerliliği kanıtlanmış olur (Gürbüz ve Şahin, 2017:340). Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmadan önce ölçeğe ait normallik varsayımının karşılanıp karşılanmadığını tespit edebilmek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir.

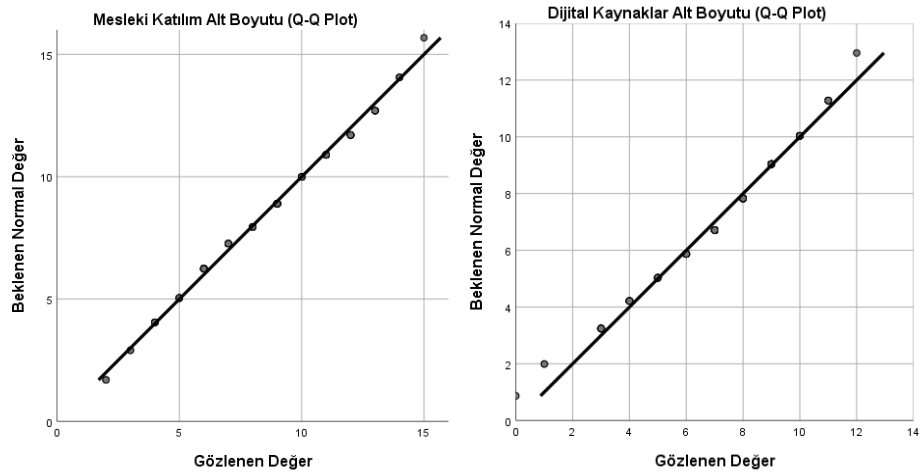
Tablo 15. Ölçeğe Ait Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri

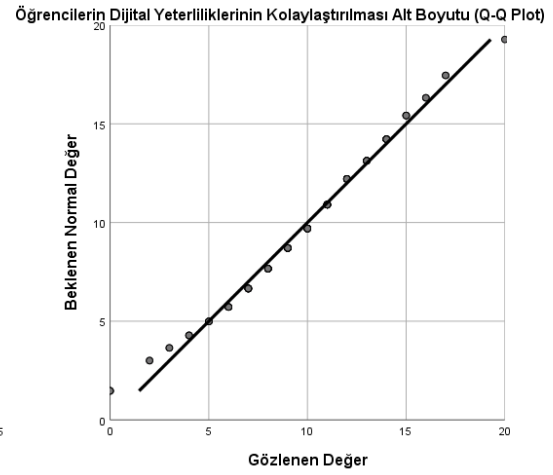
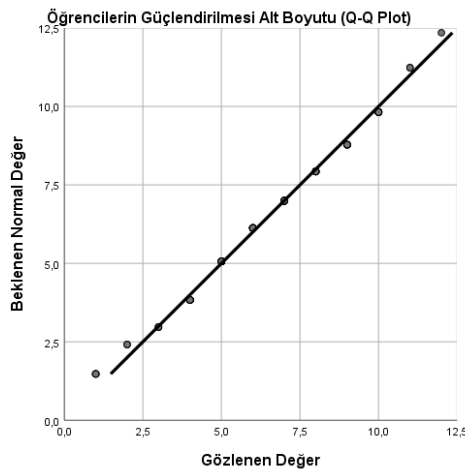
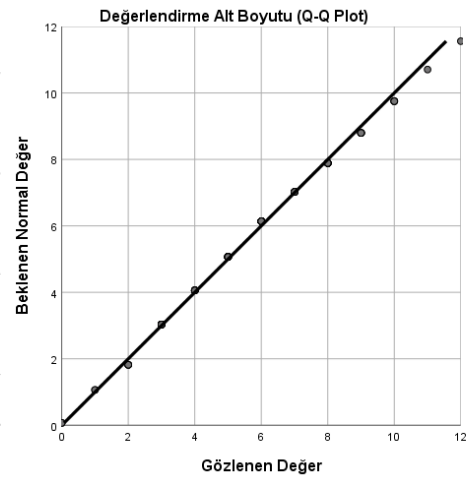
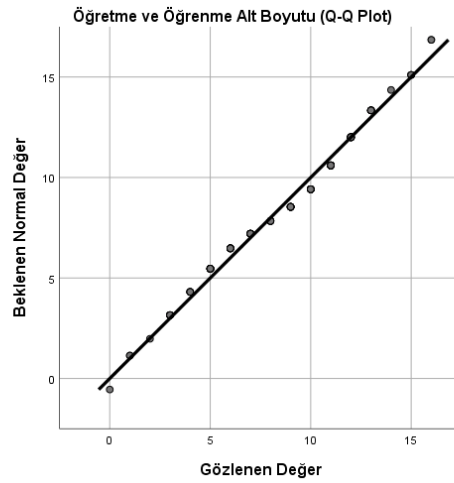
Değişken	Çarpıklık	
	(Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Mesleki Katılım	,042	-,543
Dijital Kaynaklar	-,417	,001
Öğretme ve Öğrenme	-,172	-,661
Değerlendirme	,156	-,090
Öğrencilerin Güçlendirilmesi	-,065	-,252

Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması	-,293	,299
Genel Dijital Yeterlilik (Toplam Puan)	-,172	-,086

Araştırma kapsamında kullanılan “Eğitimciler İçin Dijital Yeterlilik” ölçeğine ait çarpıklık ve basıklık değerleri yukarıdaki Tablo 7’de verilmiştir. Tablo 7’ye göre, her alt boyut ve genel ölçek toplam puanının çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ve -1 aralığında olduğu görülmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ve -1 aralığında olması, dağılımın büyük ölçüde normale yakın olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2011). Normallik analizi için ayrıca ölçeğin q-q plot grafiği de incelenmiştir. Aşağıda her alt boyut için incelenen grafikler ayrı ayrı ve toplam olarak verilmiştir.

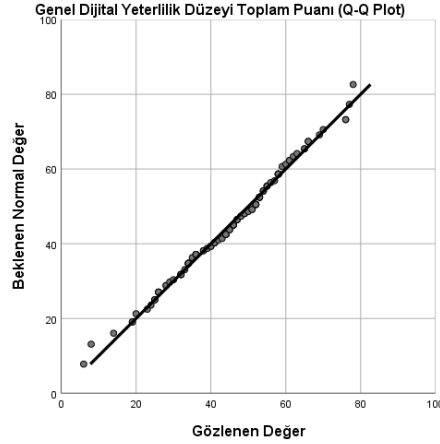
Tablo 16. Ölçeğe Ait Q-Q Plot Alt Boyutların Normallik Analizi Grafikleri

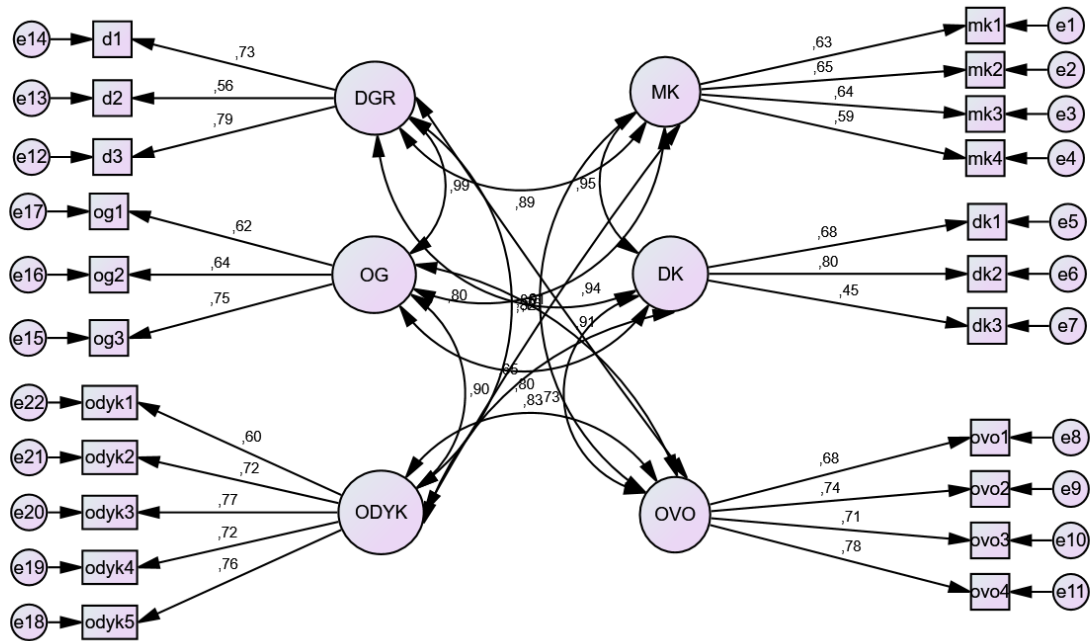

Tip 2 hatanın azaltılması amacıyla incelenen q-q plot grafikleri sonucunda dağılımın normale yakın bir şekilde olduğu gözlemlenmiştir. Bu gözlem aşağıdaki genel normallik dağılımını gösteren grafikte de aynı şekilde saptanmıştır.

Tablo 17. Ölçeğe Ait Q-Q Plot Genel Normallik Analizi Grafiği

Ölçeğe ait q-q plot grafiği incelendiğinde, dağılımın büyük ölçüde doğrusal olduğu tespit edilmiştir. Grafik üzerindeki noktaların, doğrusal çizgiye yakın olarak toplanması ölçeğin normallik varsayımını karşıladığını ifade etmektedir (Seçer, 2015).

Şekil 13. Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli

Yukarıda Doğrulayıcı Faktör Analizi modeli gösterilmiştir. Model üzerinde ölçüğe ait “Mesleki Katılım” alt boyutu “MK” olarak, “Dijital Kaynaklar” alt boyutu “DK” olarak, “Öğretme ve Öğrenme” alt boyutu “OVO” olarak, “Değerlendirme” alt boyutu, “DGR” olarak, “Öğrencilerin Güçlendirilmesi” alt boyutu “OG” olarak ve “Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması” alt boyutu “ODYK” olarak kısaltılmıştır. *Oluşturulan modelin $p = ,005$ seviyesinde anlamlı olduğu görülmektedir (CMIN= 247,962, $df=194$, CMIN/df= 1,278).* Oluşturulan modelin yol parametreleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 18. Doğrulayıcı Faktör Analizi Yol Parametreleri

			β	S.E.	C.R.	P
mk_1	<---	MK	,630			***
mk_2	<---	MK	,648	,189	5,577	***
mk_3	<---	MK	,639	,188	5,513	***
mk_4	<---	MK	,592	,183	5,180	***
dk_1	<---	DK	,676			***
dk_2	<---	DK	,804	,159	6,611	***
dk_3	<---	DK	,447	,190	4,034	***
ovo_1	<---	OVO	,683			***
ovo_2	<---	OVO	,738	,196	6,673	***
ovo_3	<---	OVO	,707	,170	6,429	***
ovo_4	<---	OVO	,782	,211	7,018	***
degerlendirme_3	<---	DGR	,786			***
degerlendirme_2	<---	DGR	,558	,116	5,686	***
degerlendirme_1	<---	DGR	,728	,112	7,730	***
og_3	<---	OG	,746			***
og_2	<---	OG	,641	,162	6,552	***
og_1	<---	OG	,621	,172	6,337	***
odyk_5	<---	ODYK	,755			***
odyk_4	<---	ODYK	,724	,144	7,250	***
odyk_3	<---	ODYK	,774	,126	7,778	***
odyk_2	<---	ODYK	,721	,144	7,215	***
odyk_1	<---	ODYK	,596	,152	5,884	***

*** $p < 0,001$

Doğrulayıcı Faktör Analizi yol parametreleri yukarıdaki Tablo 8’de verilmiştir. Tablo 8’e göre maddelerden ilgili olduğu faktörlere giden yolların tümünün istatistiksel olarak $p < 0,001$ seviyesinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ölçek maddelerinin standardize edilmiş beta katsayıları ise 0,59 ile 0,80 arasında dağılım göstermektedir. Araştırma kapsamında kullanılan ölçekte düzenleme yapılmasına ve herhangi bir maddenin çıkartılmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Modelin uyum iyiliğini gösteren tablo ise aşağıda verilmiştir.

Tablo 19. Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli Uyum İyiliği Değerleri

	Değer	Mükemmel Uyum Değeri	Kabul Edilir Uyum Değeri
CMIN/ DF (χ^2/sd)	1,278	≤ 3	3-5
GFI (Goodness of Fit)	,833	$>0,90$	0,80-0,89
AGFI (Adjusted Goodness of Fit)	,783	$>0,90$	0,80-0,89
CFI (Comparative Fit Index)	,947	$>0,90$	0,80-0,89
NFI (Normed Fit Index)	,800	0,94-0,90	0,80-0,90
IFI (Incremental Fit Index)	,948	0,94-0,90	0,85-0,90
TLI (Tucker&Lewis Index)	,936	0,94-0,90	0,85-0,90
RMSEA	,052	$\leq 0,05$	0,05-0,08

Modele ait uyum iyiliği değerleri incelendiğinde, CMIN/df için 1,278, GFI için 0,833, AGFI için 0,783, CFI için 0,947, NFI için 0,800, IFI için 0,948, TLI için 0,936, RMSEA için 0,052 değerlerin elde edildiği görülmektedir. Elde edilen bu değerler model uyumunun mükemmel ve kabul edilebilir sınırlar dahilinde olduğunu göstermektedir (Byrne vd., 1989; Barret, 2007; Kline, 2011; Jöreskog, 2004; Tabachnick ve Fidell, 2007).

Araştırma kapsamında kullanılan “Eğitimciler İçin Dijital Yeterlilik” ölçeğine yönelik olarak uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda madde yol parametreleri ve model uyum iyiliği değerlerinin geçerli olması ölçeğin doğrulandığını ve bu araştırma kapsamında elde edilen verilerin araştırma sorularına yeterlili cevap olabileceğini göstermektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi çerçevesinde yapı geçerliliğinin uygun olduğu tespit edilen araştırma ölçeğinin güvenilirlik analizi için Cronbach Alpha katsayısı referans alınmıştır.

Tablo 20. Ölçeğe Ait Güvenilirlik Analizi (Cronbach Alpha)

Değişken	Cronbach Alpha	Madde Sayısı
Mesleki Katılım	,722	4
Dijital Kaynaklar	,619	3
Öğretme ve Öğrenme	,816	4
Değerlendirme	,724	3
Öğrencilerin Güçlendirilmesi	,688	3
Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması	,830	5
Toplam Puan	,937	22

Ölçeğe ait Cronbach Alpha katsayılarına bakıldığında, tüm ölçek değişkenlerinin 0,6 üzerinde değer aldığı görülmektedir. Elde edilen bu değer, ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Alpar, 2011).

4.3. KATILIMCILARIN EĞİTİCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİK ÇERÇEVESİNE GÖRE DİJİTAL YETERLİLİK SEVİYELERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu araştırmanın ilk sorusu şöyledir: İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin AB Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi dijital yeterlilik seviyeleri nedir?

Bu soruyu cevaplamak için katılımcıların çalışma alanlarına göre dijital yeterlilik seviyelerinin karşılaştıran çapraz tablolar oluşturulmuştur. Çapraz tabloların oransal olarak dağılımları arasındaki farklılığın istatistiksel anlamlılığının test edilmesi için

Fisher's Exact Test uygulanmıştır. Fisher's Exact Test, çapraz tablolardaki hücrelerin %20'sinde beklenen değer 5'ten düşük olduğu durumlarda kullanılan bir yöntemdir (Mehta ve Patel, 2012).

Gruplar arası puan farklılığının incelenmesi amacıyla Bağımsız Örneklem T-Test uygulanmıştır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisi ise Cohen'in Eta Kare formülü (η^2) ile hesaplanmıştır. Eta Kare sınıflandırması aşağıdaki gibidir (Cohen, 1988);

$\eta^2 < 0,06$ zayıf etki,

$0,06 \leq \eta^2 < 0,14$ orta etki,

$\eta^2 \geq 0,14$ büyük etki.

Tablo 21. Çalışma Alanlarına Göre Genel Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyeler		Çalışma Alanı	
		İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi	Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi
Ortalama		44,92	45,49
Başlangıç (A1)	N	0	5
	%	0,0	9,8
Kâşif (A2)	N	10	7
	%	18,9	13,7
Bütünleştirici (B1)	N	23	16
	%	43,4	31,4
Uzman (B2)	N	18	17
	%	34,0	33,3
Lider (C1)	N	2	6
	%	3,8	11,8
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0
Fisher's Exact Test = 0,067 Likelihood Ratio = 10,810			
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,848 $\eta^2 = 0,001$			

Çalışma alanlarına göre katılımcıların genel dijital yeterlilik seviyesinin karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 11’de verilmiştir. Tablo 11’e göre Türkçe öğretmenlerinin %0’ı, İngilizce Öğretmenlerinin %9,8’i Başlangıç (A1) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %18,9’u, İngilizce Öğretmenlerinin %13,7’si Kâşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %43,4’ü, İngilizce öğretmenlerinin %31,4’ü Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %34’ü, İngilizce Öğretmenlerinin %33,3’ü Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %3,8’i, İngilizce öğretmenlerinin ise %11,8’i Lider (C1) seviyesinde bulunmuştur. Türkçe öğretmenleri en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğretmenleri en çok Uzman (B2) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p= 0,067$, *Fisher’s Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, genel dijital yeterlilik seviyesinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-1, ($t=-,193$, $p= ,848$, $p> ,05$)]. İngilizce alanında bulunan e-kaynak ve dijital araç ortamların hazır bir şekilde öğretmenlere kurum veya yayın evleri tarafından sunulması, bununla birlikte erişilebilen tüm dijital materyal ve platformların çoğunlukla İngilizce dilinde olması da yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyelerinin düşük olmasının bir sebebi olarak görülebilir.

4.4. KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE DİJİTAL YETERLİLİK SEVİYELERİNİN DAĞILIMINA İLİŞKİN BULGULAR

Bu çalışmanın ikinci araştırma sorusunun cevabını veren analizlere yer verilmektedir. İkinci araştırma sorusu: İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyelerinin, AB Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi alt boyutları olan; *mesleki katılım, dijital kaynaklar, değerlendirme, öğrencilerin güçlendirilmesi, öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması* bakımından

- a. Çalışma alanlarına
- b. Cinsiyet değişkenine

- c. Yaş değişkenine
- d. Öğretici olarak mesleki deneyim süresine
- e. Dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanımına
- f. Verilen derslerin uzaktan (online) olma oranına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermekte midir?

4.4.1. Katılımcıların Çalışma Alanlarına Göre Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarındaki Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Karşılaştırılması

Bu başlık altında AB Eğiticiler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi'nin alt boyutları olan; mesleki katılım, dijital kaynaklar, öğrenme ve öğretme, değerlendirme, öğrencilerin güçlendirilmesi, öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması açısından katılımcıların çalıştıkları alana göre gösterdikleri dijital yeterlilik istatistiki olarak analiz edilmiştir.

4.4.1.1. Mesleki Katılım Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması

Çalışma alanlarına göre katılımcıların mesleki katılım alt boyutu seviyelerinin karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 22'de verilmiştir. Tablo 22'ye göre Türkçe öğreticilerinin %5,7'si, İngilizce Öğreticilerinin %13,7'si Başlangıç (A1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %34'ü, İngilizce Öğreticilerinin %25,5'i Kâşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %35,8'i, İngilizce öğreticilerinin %39,2'si, Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %20,8'i, İngilizce Öğreticilerinin %17,6'sı Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %3,8'i, İngilizce öğreticilerinin ise %3,9'u Lider (C1) seviyesinde bulunmuştur.

Tablo 22. Çalışma Alanlarına Göre Mesleki Katılım Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyeler	Çalışma Alanı		
		İkinci Dil Olarak	Yabancı Dil Olarak
		Türkçe Öğreticisi	İngilizce Öğreticisi
Ortalama		8,56	8,17
Başlangıç (A1)	N	3	7
	%	5,7	13,7
Kaşif (A2)	N	18	13
	%	34,0	25,5
Bütünleştirici (B1)	N	19	20
	%	35,8	39,2
Uzman (B2)	N	11	9
	%	20,8	17,6
Lider (C1)	N	2	2
	%	3,8	3,9
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0
Fisher's Exact Test = 0,645 Likelihood Ratio = 2,643			
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,497 $\eta^2 = 0,005$			

Türkçe öğreticileri en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğreticileri de en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,645$, *Fisher's Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, mesleki katılım alt boyutu seviyelerinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-2, ($t = ,681$, $p = ,497$, $p > ,05$)].

4.4.1.2. Dijital Kaynaklar Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması

Tablo 23. Çalışma Alanlarına Göre Dijital Kaynaklar Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyeler		Çalışma Alanı	
		İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi	Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi
Ortalama		6,96	6,86
Başlangıç (A1)	N	3	7
	%	5,7	13,7
Kâşif (A2)	N	12	6
	%	22,6	11,8
Bütünleştirici (B1)	N	13	15
	%	24,5	29,4
Uzman (B2)	N	21	13
	%	39,6	25,5
Lider (C1)	N	3	10
	%	5,7	19,6
Öncü (C2)	N	1	0
	%	1,9	0,0
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0

Fisher's Exact Test = 0,052 | Likelihood Ratio = 11,052
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,834 | $\eta^2 = 0,000$

Çalışma alanlarına göre katılımcıların dijital kaynaklar alt boyutu seviyelerini karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 23'te verilmiştir. Tablo 23'e göre Türkçe öğreticilerinin %5,7'si, İngilizce Öğreticilerinin %13,7'si Başlangıç (A1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %22,6'sı, İngilizce Öğreticilerinin %11,8'i Kâşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %24,5'i, İngilizce öğreticilerinin %29,4'ü, Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %39,6'sı, İngilizce Öğreticilerinin %25,5'i Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %5,7'si, İngilizce öğreticilerinin %19,6'sı Lider (C1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %1,9'u, İngilizce öğreticilerinin %0'ı Öncü (C2)

seviyesinde bulunmuştur. Türkçe öğretmenleri en çok Uzman (B2) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğretmenleri de en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak sınır bir değerde anlamlı bulunmuştur ($p= 0,052$, *Fisher's Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, dijital kaynaklar alt boyutu seviyelerinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-3, ($t= ,210$, $p= ,834$, $p> ,05$)].

Bulgular alt boyutlara göre incelendiğinde dijital kaynaklar alt boyutunun çalışma alanını değişkenine göre zayıf etki düzeyinde bulunmuştur ($\eta^2 = 0,000$). Çalışılan alanın Türkçe veya İngilizce olmasının dijital yeterlilik seviyesi üzerine etkisi zayıf görülmektedir.

4.4.1.3. Öğrenme ve Öğretme Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması

Tablo 24. Çalışma Alanlarına Göre Öğrenme ve Öğretme Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyeler		Çalışma Alanı	
		İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi	Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi
Ortalama		8,26	8,82
Başlangıç (A1)	N	6	9
	%	11,3	17,6
Kaşif (A2)	N	18	8
	%	34,0	15,7
Bütünleştirici (B1)	N	10	16
	%	18,9	31,4
Uzman (B2)	N	18	13
	%	34,0	25,5
Lider (C1)	N	1	3
	%	1,9	5,9
Öncü (C2)	N	0	2
	%	0,0	3,9
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0

Fisher's Exact Test = 0,083 | Likelihood Ratio = 10,539
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,433 | $\eta^2 = 0,006$

Çalışma alanlarına göre katılımcıların öğrenme ve öğretme alt boyutu seviyelerinin karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 24'te verilmiştir. Tablo 24'e göre Türkçe öğretmenlerinin %11,3'ü, İngilizce Öğretmenlerinin %17,6'sı Başlangıç (A1) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %34'ü, İngilizce Öğretmenlerinin %15,7'si Kâşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %18,9'u, İngilizce öğretmenlerinin %31,4'ü, Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %34'ü, İngilizce Öğretmenlerinin %25,5'i Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %1,9'u, İngilizce öğretmenlerinin %5,9'u Lider (C1); Türkçe öğretmenlerinin %0'ı, İngilizce öğretmenlerinin %3,9'u Öncü (C2) seviyesinde bulunmuştur.

Türkçe öğretmenleri en çok Kâşif (A2) ve Uzman (B2) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğretmenleri en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,083$, *Fisher's Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, öğrenme ve öğretme alt boyutu seviyelerinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-4, ($t = ,787$, $p = ,433$, $p > ,05$)].

4.4.1.4 Değerlendirme Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması

Tablo 25. Çalışma Alanlarına Göre Değerlendirme Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyeler	Çalışma Alanı	
	İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi	Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi
Ortalama	5,49	5,62
Başlangıç (A1)	N	10
	%	18,9
Kâşif (A2)	N	20
	%	37,7
Bütünleştirici (B1)	N	14

	%	26,4	27,5
Uzman (B2)	N	6	10
	%	11,3	19,6
Lider (C1)	N	3	2
	%	5,7	3,9
Öncü (C2)	N	0	1
	%	0,0	2,0
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0
Fisher's Exact Test = 0,062 Likelihood Ratio = 10,810			
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,733 $\eta^2 = 0,001$			

Çalışma alanlarına göre katılımcıların değerlendirme alt boyutu seviyelerinin karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 25'te verilmiştir. Tablo 25'e göre Türkçe öğreticilerinin %18,9'u, İngilizce Öğreticilerinin %23,5'i Başlangıç (A1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %37,7'si, İngilizce Öğreticilerinin %23,5'i Kâşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %26,4'ü, İngilizce öğreticilerinin %27,5'i, Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %11,3'ü, İngilizce Öğreticilerinin %19,6'sı Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %5,7'si, İngilizce öğreticilerinin %3,9'u Lider (C1); Türkçe öğreticilerinin %0'ı, İngilizce öğreticilerinin %2'si Öncü (C2) seviyesinde bulunmuştur.

Türkçe öğreticileri en çok Kâşif (A2) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğreticileri en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,062$, *Fisher's Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, değerlendirme alt boyutu seviyesinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-5, ($t = -,290$, $p = ,733$, $p > ,05$)].

4.4.1.5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması

Çalışma alanlarına göre katılımcıların öğrencilerin güçlendirilmesi alt boyutu seviyelerinin karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 26'da verilmiştir. Tablo 26'ya göre Türkçe öğreticilerinin %5,7'si, İngilizce Öğreticilerinin %13,7'si Başlangıç (A1)

seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %32,1'i, İngilizce Öğreticilerinin %27,5'i Kâşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %39,6'sı, İngilizce öğretmenlerinin %17,6'sı, Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %17'si, İngilizce Öğreticilerinin %23,5'i Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğretmenlerinin %3,8'i, İngilizce öğretmenlerinin %17,6'sı Lider (C1); Türkçe öğretmenlerinin %1,9'u, İngilizce öğretmenlerinin %0'ı Öncü (C2) seviyesinde bulunmuştur.

Tablo 26. Çalışma Alanlarına Göre Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyelerler		Çalışma Alanı	
		İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi	Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi
Ortalama		6,24	6,47
Başlangıç (A1)	N	3	7
	%	5,7	13,7
Kâşif (A2)	N	17	14
	%	32,1	27,5
Bütünleştirici (B1)	N	21	9
	%	39,6	17,6
Uzman (B2)	N	9	12
	%	17,0	23,5
Lider (C1)	N	2	9
	%	3,8	17,6
Öncü (C2)	N	1	0
	%	1,9	0,0
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0
Fisher's Exact Test = 0,019 Likelihood Ratio = 13,469			
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,634 $\eta^2 = 0,002$			

Türkçe öğretmenleri en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğretmenleri en çok Kâşif (A2) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p= 0,019$, *Fisher's Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, öğrencilerin güçlendirilmesi alt boyutu seviyelerinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-6, ($t= -,477$, $p= ,634$, $p> ,05$)].

4.4.1.6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması Alt Boyutundaki Dijital Yeterlilik Seviyelerin Çapraz Tablo ile Karşılaştırılması

Tablo 27. Çalışma Alanlarına Göre Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması Alt Boyutu Seviyelerinin Karşılaştırılması

Seviyelerler		Çalışma Alanı	
		İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi	Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi
Ortalama		9,39	9,52
Başlangıç (A1)	N	11	9
	%	20,8	17,6
Kâşif (A2)	N	9	9
	%	17,0	17,6
Bütünleştirici (B1)	N	26	19
	%	49,1	37,3
Uzman (B2)	N	6	12
	%	11,3	23,5
Lider (C1)	N	1	1
	%	1,9	2,0
Öncü (C2)	N	0	1
	%	0,0	2,0
Toplam	N	53	51
	%	100,0	100,0
Fisher's Exact Test = 0,496 Likelihood Ratio = 4,680			
Bağımsız Örneklem T-Test (p) = 0,863 $\eta^2 = 0,000$			

Çalışma alanlarına göre katılımcıların öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması alt boyutu seviyelerinin karşılaştırmasını içeren çapraz veriler Tablo 27'de verilmiştir. Buna göre Türkçe öğreticilerinin %20,8'i, İngilizce Öğreticilerinin %17,6'sı Başlangıç (A1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %17'si, İngilizce Öğreticilerinin %17,6'sı Kaşif (A2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %49,1'i, İngilizce öğreticilerinin %37,3'ü, Bütünleştirici (B1) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %11,3'ü, İngilizce Öğreticilerinin %23,5'i Uzman (B2) seviyesinde; Türkçe öğreticilerinin %1,9'u,

İngilizce öğretmenlerinin %'si Lider (C1); Türkçe öğretmenlerinin %0'ı İngilizce öğretmenlerinin %2'si Öncü (C2) seviyesinde bulunmuştur.

Türkçe öğretmenleri en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunurken, İngilizce öğretmenleri de en çok Bütünleştirici (B1) seviyesinde bulunmaktadır. İncelenen bu oransal dağılım farkı, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,496$, *Fisher's Exact Test*). Katılımcıların sayısal olarak elde ettiği toplam puanların farklılıkları incelendiğinde, öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması alt boyutu seviyelerinin çalışma alanı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir [EK-7, ($t=-,173$, $p=,863$, $p>,05$)].

4.4.1.7. Katılımcıların Dijital Yeterlilik Çerçevesinin Tüm Alt Boyutlardaki Dijital Yeterlilik Seviyelerinin Dağılımı

Avrupa Birliği Eğitimciler için Dijital Yeterlilik Çerçevesi, her alt boyutunda bulunan maddelerle bir öğreticide olması gereken yeterlilikleri detaylı bir şekilde betimlemiştir.

Mesleki katılım yeterlilikleri;

- öğrenciler, ebeveynler ve diğerleri arasında iş iletişimini geliştirmek için dijital teknolojileri kullanma
- diğer eğitimciler arasında iş birliği, bilgi ve deneyim paylaşımı sağlama
- sürekli kariyer gelişimi için dijital kaynaklara başvurma

Dijital kaynaklar yeterlilikleri;

- öğretim ve öğrenim için dijital kaynakları seçme ve değerlendirme
- seçilen dijital kaynakların ve kullanımının planlanmasında özel öğrenme amaçları, bağlam ve pedagojik yaklaşımı dikkate alma
- dijital eğitsel kaynakları oluşturmak ve mevcut olanları düzenleme
- telif haklarına uygun davranma

Öğretim ve öğrenim yeterlilikleri;

- öğretim sürecinde dijital araçları ve kaynakları kullanma
- sınıf içinde veya dışında öğrenciler arasındaki etkileşimi sağlama

- öğrenci iş birliğini geliştirme ve güçlendirme, öğrencilerin kendini sürekli öğrenme sürecini desteklemek için dijital teknolojileri kullanma

Değerlendirme yeterlilikleri:

- öğrencilerin dijital performanslarının kanıtlarını yorumlama
- öğrenci performanslarını eleştirel olarak inceleme
- anında geri bildirim için dijital teknolojileri kullanma

Öğrencileri güçlendirme yeterlilikleri;

- AB Dijital yeterlilikler çerçevesi tarafından belirtilen öğrenci yeterliliğini geliştirmek amacıyla uygulamalar geliştirme

Öğrencilerin dijital yeterliliğini kolaylaştırmak yeterlilikleri;

- öğrencilerin bilgi ve medya algısını geliştirmek amacıyla uygulamalar kullanma olarak listelenmektedir.

Bu araştırmada Tablo 28.'de belirtildiği gibi yukarıdaki dijital yeterlilik alt boyutlarındaki dijital yeterlilikler Kaşif, Bütünleştirici ve Uzman seviyeleri arasında yoğunlaşmıştır. Çalışmanın temelini oluşturan bu alt boyutlarına göre hem ikinci dil olarak Türkçe öğretmenlerinin hem de yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin başka bir deyişle çerçevede tanımlanan A1 ile C2 arası seviyelere bağlı dijital yeterlilik seviyelerinin dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 28. Çalışma Alanlarına Göre Tüm Alt Boyutlardaki Seviyeleri Dağılımı

	Seviyeler	Çalışma Alanı			
		İkinci Dil Olarak Türkçe Öğreticisi		Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticisi	
		N	%	N	%
Mesleki Katılım	Başlangıç (A1)	3	5,7	7	13,7
	Kaşif (A2)	18	34,0	13	25,5
	Bütünleştirici (B1)	19	35,8	20	39,2
	Uzman (B2)	11	20,8	9	17,6
	Lider (C1)	2	3,8	2	3,9
	Öncü (C2)	0	0,0	0	0,0
Dijital Kaynaklar	Başlangıç (A1)	3	5,7	7	13,7

	Kâşif (A2)	12	22,6	6	11,8
	Bütünleştirici (B1)	13	24,5	15	29,4
	Uzman (B2)	21	39,6	13	25,5
	Lider (C1)	3	5,7	10	19,6
	Öncü (C2)	1	1,9	0	0,0
Öğretme ve Öğrenme	Başlangıç (A1)	6	11,3	9	17,6
	Kâşif (A2)	18	34,0	8	15,7
	Bütünleştirici (B1)	10	18,9	16	31,4
	Uzman (B2)	18	34,0	13	25,5
	Lider (C1)	1	1,9	3	5,9
	Öncü (C2)	0	0,0	2	3,9
Değerlendirme	Başlangıç (A1)	10	18,9	12	23,5
	Kâşif (A2)	20	37,7	12	23,5
	Bütünleştirici (B1)	14	26,4	14	27,5
	Uzman (B2)	6	11,3	10	19,6
	Lider (C1)	3	5,7	2	3,9
	Öncü (C2)	0	0,0	1	2,0
Öğrencilerin Güçlendirilmesi	Başlangıç (A1)	3	5,7	7	13,7
	Kâşif (A2)	17	32,1	14	27,5
	Bütünleştirici (B1)	21	39,6	9	17,6
	Uzman (B2)	9	17,0	12	23,5
	Lider (C1)	2	3,8	9	17,6
	Öncü (C2)	1	1,9	0	0,0
Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması	Başlangıç (A1)	11	20,8	9	17,6
	Kâşif (A2)	9	17,0	9	17,6
	Bütünleştirici (B1)	26	49,1	19	37,3
	Uzman (B2)	6	11,3	12	23,5
	Lider (C1)	1	1,9	1	2,0
	Öncü (C2)	0	0,0	1	2,0

Yukarıda verilen sıklık ve yüzdelik dağılımından da anlaşılacağı gibi hem Türkçe öğreticileri hem de İngilizce öğreticileri genellikle Kâşif A2 ile Bütünleştirici B1 seviyesinde yoğunlaşan bir dağılım göstermişlerdir.

Mesleki katılım alt boyutunda Türkçe öğreticileri %39 ile en yüksek Bütünleştirici B1 seviyesinde oldukları, İngilizce öğreticilerinin ise aynı şekilde %39 ile Bütünleştirici B1 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Dijital kaynaklar alt boyutu öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılan dijital ortam ve araçları içermektedir, bu alt boyutta ise Türkçe %40'nın B2 seviyesinde olduğu ve

İngilizce öğretmenlerinin %30'nun Bütünleştirici B1 seviyesinde bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretme ve öğrenme alt boyutunda Türkçe öğretmenleri Kâşif A2 ve B2 olmak üzere iki seviyede %34 oranında eşit dağılım göstermişlerdir. İngilizce öğretmenleri ise Uzman B2 seviyesinde %29 oranında yoğunlaşmıştır.

Değerlendirme alt boyutunda Türkçe öğretmenleri %26 ile en çok Bütünleştirici B1 seviyesinde oldukları, İngilizce öğretmenlerinin ise aynı şekilde %27 ile Bütünleştirici B1 seviyesinde oldukları görülmektedir. Bu anlamda iki çalışma alanında Değerlendirme alt boyutunda bir fark görülmemektedir.

Öğrencilerin güçlendirilmesi ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin Kolaylaştırılması alt boyutları AB Eğitimciler için Dijital Yeterlilikler Çerçevesi'nde en önemli olanlarıdır. Bu boyutlar öğretmenlerin hem kendi dijital yeterliliklerini üst seviyelere taşıdıkları hem de öğrencilerin dijital yeterliliklerini geliştirme konusunda bir mentor olarak yönlendirdikleri yeterlilik maddelerini içermektedir.

Tablo 28'de görüldüğü gibi öğrencilerin güçlendirilmesi Türkçe öğretmenleri nerdeyse %40 ile en çok Bütünleştirici B1 seviyesinde oldukları, İngilizce öğretmenlerinin ise %28 ile Kâşif A2 seviyesinde oldukları görülmektedir. Bu anlamda iki çalışma alanında Öğrencilerin güçlendirilmesi alt boyutunda bir fark görülmemektedir.

Öğrencilerin dijital yeterliliklerinin Kolaylaştırılması alt boyutunda ise Türkçe öğretmenleri %49 ile en yüksek Bütünleştirici B1 seviyesinde oldukları, İngilizce öğretmenlerinin ise aynı şekilde %37 ile Bütünleştirici B1 seviyesinde olduğu görülmektedir. Bu alt boyutta ki çalışma alanında neredeyse aynı dağılımı gösterdikleri görülmektedir.

4.4.2. Demografik Değişkenlere Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarındaki Seviyelerin İncelenmesi

4.4.2.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri

Katılımcıların dijital yeterlilik seviyelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem T-Testi sonucunda, genel dijital yeterlilik seviyesinin ve alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 29. Cinsiyet Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Bağımsız Örneklem T-Testi (EK-8)

	Kadın		Erkek		η^2	p
	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ		
Mesleki Katılım	8.49	2.78	8.21	3.11	,002	,628
Dijital Kaynaklar	7.02	2.10	6.77	2.80	,003	,623
Öğretme ve Öğrenme	8.57	3.61	8.49	3.67	,000	,906
Değerlendirme	5.70	2.49	5.35	2.25	,005	,457
Öğrencilerin Güçlendirilmesi	6.38	2.14	6.33	2.72	,000	,918
Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması	9.69	4.05	9.14	3.71	,005	,483
Toplam Puan	45.85	14.47	44.28	15.60	,003	,598

4.4.2.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri

Katılımcıların dijital yeterlilik seviyelerinin yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, genel dijital yeterlilik seviyesinin ve alt boyutlarının yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 30. Yaş Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) (EK-9)

	21-30 yaş		31-40 yaş		41-50 yaş		η^2	p
	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ		

Mesleki Katılım	8.67	2.93	8.69	2.65	7.60	3.33	,029	,225
Dijital Kaynaklar	7.58	2.31	6.98	2.22	6.50	2.79	,018	,397
Öğretme ve Öğrenme	9.42	3.42	8.44	3.48	8.40	4.02	,008	,674
Değerlendirme	6.00	2.13	5.65	2.22	5.20	2.82	,011	,562
Öğrencilerin	6.75	1.60	6.42	2.12	6.07	3.10	,008	,670
Güçlendirilmesi								
Öğrencilerin Dijital	9.92	2.84	9.65	3.67	8.90	4.73	,009	,636
Yeterliliklerinin								
Kolaylaştırılması								
Toplam Puan	48.33	12.55	45.82	13.04	42.67	18.94	,015	,475

4.4.2.3. Katılımcıların Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süresine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri

Katılımcıların dijital yeterlilik seviyelerinin öğretici olarak mesleki deneyim süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, genel dijital yeterlilik seviyesinin ve alt boyutlarının öğretici olarak mesleki deneyim süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 31. Öğretici Olarak Mesleki Deneyim Süresi Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) (EK-10)

	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16-20 yıl		21 ve üstü		η^2	p
	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ		
Mesleki Katılım	9.07	2.49	7.87	2.87	9.20	2.78	9.00	3.08	7.16	3.08	,077	,092
Dijital	7.40	2.20	6.53	2.56	7.27	2.46	7.44	2.07	6.32	2.45	,035	,472
Kaynaklar												
Öğretme ve Öğrenme	9.27	3.41	7.87	3.30	9.60	3.61	8.00	3.97	7.89	3.87	,050	,282
Değerlendirme	6.07	2.09	5.23	1.92	6.27	2.50	5.11	2.76	4.84	2.79	,057	,210
Öğrencilerin	6.87	1.64	5.80	2.01	7.17	2.34	6.44	3.36	5.58	2.76	,076	,098
Güçlendirilmesi												
Öğrencilerin	11.07	2.52	8.87	3.43	9.97	4.11	7.56	5.46	9.37	4.21	,057	,211
Dijital												
Yeterliliklerinin												
Kolaylaştırılması												
Toplam Puan	49.73	10.00	42.17	13.07	49.47	14.95	43.56	19.22	41.16	17.34	,065	,158

Not: “Bir yıldan az” öğretici olarak mesleki deneyim süresine sahip olan yalnızca “1” katılımcı bulunduğundan dolayı, çoklu analize kategorik olarak dâhil edilmemiştir.

4.4.2.4. Katılımcıları Dijital Teknolojileri Öğretim Amaçlı Kullanma Sürelerine Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri

Katılımcıların dijital yeterlilik seviyelerinin dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanma süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, genel dijital yeterlilik seviyesinin ve alt boyutlarının dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanma süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklılaşmadığı* tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 32. Dijital Teknolojileri Öğretim Amaçlı Kullanma Süresi Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) (EK-11)

	1-2 yıl		2-3 yıl		4-5 yıl		5-6 yıl		6-9 yıl		10-14 yıl		15 yıl ve üstü		η^2	p
	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ		
F1	8.50	4.80	6.93	2.89	8.05	2.72	8.83	2.29	8.65	2.70	9.35	2.89	8.30	3.59	,065	,358
F2	6.25	3.77	5.87	2.39	6.86	2.14	7.50	1.83	6.85	2.41	7.90	2.00	6.70	3.27	,073	,286
F3	9.75	3.50	7.40	3.62	8.23	3.18	8.50	3.50	9.40	3.60	9.25	4.06	7.70	4.06	,044	,615
F4	6.00	3.16	5.20	1.82	5.23	1.90	5.50	2.65	5.70	2.68	6.15	2.30	5.50	3.37	,022	,907
F5	7.25	2.63	5.27	1.75	6.36	1.92	6.42	2.39	6.35	2.70	7.05	2.28	6.30	3.53	,053	,507
F6	11.25	4.65	7.60	3.56	9.68	2.40	9.83	4.30	9.25	4.92	10.40	3.72	9.00	4.62	,056	,462
Toplam Puan	49.00	21.43	38.27	13.13	44.41	10.17	46.58	14.00	46.20	16.98	50.10	14.15	43.50	21.01	,059	,426

F1: Mesleki Katılım, F2: Dijital Kaynaklar, F3: Değerlendirme, F4: Öğrencilerin Güçlendirilmesi, F5: Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması.

Not: “Bir yıldan az” dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanma süresine sahip olan yalnızca “1” katılımcı bulunduğundan dolayı, çoklu analize kategorik olarak dahil edilmemiştir.

4.4.2.5. Katılımcıların Verilen Derslerin Uzaktan (Online) Olma Oranına Göre Dijital Yeterlilik Seviyeleri Süresine

Katılımcıların dijital yeterlilik seviyelerinin verilen derslerin uzaktan (online) olma oranı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, genel dijital yeterlilik seviyesinin ve alt

boyutlarının derslerin uzaktan (online) olma oranı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde *farklaşmadığı* tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 33. Verilen Derslerin Uzaktan (Online) Olma Oranı Değişkenine Göre Katılımcıların Dijital Yeterlilik Seviyelerinin İncelenmesi – Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) (EK-12)

	%0 - %25		%25 - %50		%50 - %75		%75 - %100		η^2	p
	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ	\bar{x}	σ		
Mesleki Katılım	8.33	2.84	8.16	2.97	9.25	3.77	9.20	3.77	,009	,832
Dijital Kaynaklar	6.67	2.49	7.63	2.09	7.75	1.26	7.20	2.77	,029	,393
Öğretme ve Öğrenme	8.55	3.66	8.21	3.65	10.25	.96	8.20	4.66	,011	,783
Değerlendirme	5.51	2.28	5.58	2.80	7.25	1.89	4.80	2.77	,025	,474
Öğrencilerin Güçlendirilmesi	6.41	2.41	6.16	2.27	7.75	2.22	5.20	2.68	,026	,444
Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması	9.46	4.06	10.05	3.31	8.75	2.63	7.80	4.92	,014	,495
Toplam Puan	44.93	15.08	45.79	14.71	51.00	7.16	42.40	19.67	,008	,845

Öğreticilerin mesleki katılım, dijital kaynaklar, öğretme ve öğrenme, değerlendirme, öğrencilerin güçlendirilmesi ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması olmak üzere dijital yeterlilik seviyeleri tüm alt boyutlarda demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Sonuç olarak cinsiyet, yaş ve mesleki deneyim süresine göre Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterliliklerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Öğreticilerden alınan mesleki deneyim, dijital teknolojileri öğretim amaçlı kullanma süresi ile verilen derslerin uzaktan olma durumları aynı şekilde tüm alt boyutlara göre incelenmiştir ve bu değişkenlerin de Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik alt boyut seviyelerine bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Sonraki bölümde öğretici görüşlerinin MAXQDA programı ile nitel analiz yoluyla nicel bulgulara tamamlayıcı olarak sunulmuştur. Sonraki bölümde toplanan nicel verilerin bulguları ve nitel verilerin bulguları birlikte yorumlanacaktır.

5. BÖLÜM

NİTEL BULGULAR

5.1. NİTEL VERİ ANALİZ ADIMLARI VE MAXQDA PROGRAMI

Nitel veri araştırması, verinin doğru bir şekilde toplanıp incelenmesini sağlamak için bir dizi adımı içerir. Braun ve Clarke (2006; 2012; 2019; 2021), nitel veri araştırması için altı adımlı bir yaklaşım önermiştir. Bu adımlar, araştırmacıların topladıkları veriden anlamlı sonuçlar çıkarmalarını sağlayan bir dizi adım içerir:

1. Bir araştırma sorunu geliştirme; Nitel veri araştırmasının ilk adımı, araştırma sorunu geliştirmedir. Bu, araştırılacak sorun veya ilgi alanının belirlenmesini içerir. Araştırma sorunu, özel, araştırılabilir ve ölçülebilir olmalı ve mevcut veri veya teoriye dayanmalıdır.
2. Veri toplama; Çeşitli kaynaklardan veri toplamayı içerir. Kaynaklar arasında mülakatlar, anketler, odak grup çalışmaları, gözlem ve belgeler yer alabilir.
3. Veriyi inceleme ve hazırlama; Verinin analiz için uygun hale getirilmesini içerir. Bu, mülakatların transkripsiyonunu, verinin kategorilere göre düzenlenmesini veya gereksiz verinin kaldırılmasını içerebilir.
4. Veriyi kodlama; Araştırma sorununa dayanarak veriye kodlar atamayı içerir. Kodlar, araştırma sorununa ilişkin kelimeler, cümleler veya kavramları tanımlamak için kullanılan tanımlayıcı etiketlerdir. Kuckartz ve Rädiker (2019), MAXQDA yazılımını kullanarak veriyi nasıl kodlayacağını anlatan detaylı bir rehber sunmaktadır.
5. Temaları belirleme; Kodlanan veriyi analiz ederek desenleri ve bağlantıları belirlemeyi içerir. Temalar, veriden çıkan soyut fikirler veya kategorilerdir.

6. Araştırma sorunu bağlamında veriyi yorumlama: Veriyi anlamlandırmayı ve sonuçlar çıkarmayı içerir. Bu süreç, veriyi mevcut teorilere ve literatürlere karşılaştırmayı ve yeni fikirler geliştirmeyi içerir.

Genel olarak, MAXQDA nitel veri analizinde kullanıcılara kapsamlı özellikler sunmaktadır. Yukarıda verilen adımları izleyerek, kullanıcılar verilerini etkili bir şekilde organize edebilir, analiz edebilir ve görselleştirebilir ve verilere değerli kazanımlar elde edebilirler.

MAXQDA, nitel veri analizinde kullanıcılara yardımcı olmak için geliştirilen bir bilgisayar destekli nitel veri analizi yazılımıdır. Kuckartz ve Rädiker (2019), MAXQDA ile Nitel Veri Analizi adlı çalışmasında, metin, ses ve video kaynaklı verilerin kullanılarak nitel veri analizi yöntemlerini açıklar. Sunulan nitel veri analizi yöntemleri, veri toplanmasından, analizin gerçekleştirilmesine ve sonuçların raporlanmasına kadar her aşamada kapsamlı bir yaklaşım sağlar.

Bu çalışma da aşağıdaki adımlar izlenerek MAXQDA yoluyla analizler tamamlanmıştır. Aşağıda adımların açıklamalarına paralel olarak ve bu tezin nitel verilerinin işleme, analiz edilme, görselleştirme ve sonuçlandırma bilgileri verilmiştir:

- 1) Veriyi programa aktarımı; kullanıcı var olan belgeler, ses veya video kayıtları gibi çeşitli veri kaynaklarını aktarabilirler. Veri aktarıldıktan sonra, kullanıcı verilerini kodlamaya başlayabilirler. Kodlama manuel olarak yapılabilir veya otomatik kodlama kullanılabilir. Bu, belirli kurallara göre belirlenmiş kodların belgelere atanmasını sağlar.
 - a) Görüşme kayıtları katılımcıların izni doğrultusunda ses kaydı formatında alınmış toplanan ses dosyaları voiser.net sitesine yüklenmiştir. Otomatik deşifre özelliği satın alınarak 25 saati aşkın kayıtların kaba deşifresi yapılmıştır. Yaklaşık 310 sayfayı bulan deşifre dosyaları tek tek düzenlenmiş başka bir yüksek öğretim sistemi üzerinden öğrenci olarak erişilen MAXQDA'ya yüklenmiş ve kodlamaya uygun hale getirilmiştir.

- b) Her katılımcının doldurmuş olduğu demografik bilgi formu değişken olarak programa işlenmiş, bu sayede nitel veri analizlerini nicel verilerdeki aynı değişkenlere göre yapabilmek kolaylaşmıştır. Her katılımcı için bir belge kullanılmış toplamda 20 belge ile çalışılmıştır.
- 2) Sonraki adım kod sistemi oluşturmaktır. Kodlara anlamlı etiketler atanarak ve bunlar kategorilere sınıflandırılarak bu işlem gerçekleştirilir. Kod sistemi, veriyi araştırmak ve daha ileri bir analiz için seçilmiş bilgileri almak için kullanılabilir.
- a) Bu tezin dayanağı olan AB Eğiticiler için Dijital Yeterlilikler Çerçevesinin alt boyutlarına göre kodlar oluşturulmuştur. 6 ana temadan oluşan kod sistemini 22 alt kod başlığı oluşturmaktadır.
- b) Ayrıca Covid 19 salgını ve öğretici motivasyonlarına yönelik iki ana tema tümevarım tekniğiyle oluşturulmuştur. Bu iki temanın toplamda 6 alt kod başlığı bulunmaktadır.
- 3) Üçüncü adım kodlanmış veriyi analiz etmektir. Bu, sorgular oluşturularak yapılır. Bunlar, kodları karşılaştırmak veya kodlar arasındaki ilişkileri araştırmak gibi.
- a) Nitel veri analizinde toplamda 2300'den fazla kodlama yapılmıştır. Bu kodlar görsel araçlardan kod matris tarayıcısı, kod ilişkiler tarayıcısı ve kod haritası kullanarak incelenmiştir. Bu sayede nitel veriler sayısallaştırılarak tezin nicel bulgularıyla yorumlanması kolaylaştırılmıştır.
- b) Bunun yanı sıra Maxdicto kullanılarak katılımcıların kullandıkları dijital ortam ve araçlar listelenmiş ve kullanma durumları incelenmiştir.
- c) Çalışmada kod haritaları dijital yeterlilik alt boyutlarındaki dağılımı görmek için kullanılmıştır. Kod ilişkileri tarayıcısı yoluyla da (her belge için kodların kesişimi ve kodların birlikte oluşum durumunun analiz edildiği fonksiyon) bu tez çerçevesinde geliştirilen Covid 19 ve motivasyonla ilgili kodların dijital yeterlilik alt boyutlarıyla olan ilişkisi incelenmiştir.
- d) Son olarak gurup içi bireysel kod dağılımlarını incelemek için kod matris tabloları kullanılmıştır.

- 4) Dördüncü adım, sonuçları göstermektir. Bu, grafikler ve şemalar kullanılarak yapılır. Örneğin, kullanıcılar kodlar arasındaki bağlantıları gösteren ağ şemaları veya verinin zaman içinde nasıl geliştiğini gösteren zaman çizelgeleri oluşturabilir.
- a) Tezin 7. bölümünde nicel ve nitel bulgular yorumlanmış ve çıkan sonuçlar tartışılmıştır. Tartışma başlıkları nitel veri analizi adımlarıyla paralel olarak:
- i) Katılımcıların demografik değişkenlere bağlı dijital yeterlilik durumlarının tartışılması
- ii) Katılımcıların dijital yeterlilik çerçevesinin alt boyutlarına göre dijital yeterlilik seviyeleri ve ilgili görüşlerinin tartışılması
- iii) Katılımcıların motivasyon ve Covid-19 salgını ile ilgili olarak dijital yeterliliklerine dayalı görüşlerinin tartışılması
- 5) Son olarak, kullanıcı sonuçlarını ve sonuçlarını yazabilirler. Ayrıca, verilerini daha ileri bir analiz için diğer programlara dışa aktarabilirler.
- a) Nitel veri analizi sonuçları tezin sonuç bölümünde nicel verilerle karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Bu bölümde nitel örnekleme ile ilgili bilgiler verilecek olup veri analizi için oluşturulan kod ve değişken dağılımına ait tablo ve görseller yoluyla nitel bulgular yorumlanacaktır.

5.2. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE DEMOGRAFİK BULGULARI

5.2.1. Katılımcılar ile İlgili Bilgiler

Yarı yapılandırılmış görüşmeler birbirinden farklı özelliklere sahip iki farklı üniversitede gerçekleştirilmiştir.

Tablo 34. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Katılımcılarının Çalıştığı Kurumlar

	Frekans	Yüzde
HMKÜ YDYO	5	25
HMKÜ TÖMER	5	25
HÜ YDYO	5	25
HÜ TÖMER	5	25
Toplam (geçerli)	20	100
Kayıp	0	0
TOPLAM	20	100

Yarı Yapılandırılmış görüşme katılımcıları Hacettepe Üniversitesi yabancı diller yüksek okulu ve Türkçe öğretim merkezi ile Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nde bulunan yabancı diller yüksek okulu ve Türkçe öğretim merkezinden gönüllülük esasına dayalı olarak seçilmiştir. Katılımcılar 10 erkek 10 kadın olmak üzere toplamda 20 kişidir.

Tablo 35. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Katılımcılarının Mesleki Deneyimi

	Frekans	Yüzde
16 - 20	1	5
1 - 5	3	15
21 Yıl ve Üstü	3	15
6 - 10	4	20
11-15	9	45
Toplam (geçerli)	20	100
Kayıp	0	0
TOPLAM	20	100

Katılımcıların mesleki deneyimleri 11 ve 15 yıl arasında yoğunlaşmıştır. 1 ve 5 yıl arası en az mesleki deneyime sahip olan katılımcı sayısı (3) ile 21 yıl ve üstünde en çok mesleki deneyime sahip katılımcı sayısı (3) eşittir. Aynı dağılım doğru orantılı olarak yaşlarda da görülmektedir. Katılımcıların %74'ü 31 – 40 yaş aralığındadır. Katılımcıların en genç olanı 30 yaş altı en yaşlı olanı ise 50 yaş üstüdür.

Tablo 36. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Katılımcılarının Öğrenim Durumu

	Frekans	Yüzde
Yüksek Lisans	6	30
Doktora	14	70
Toplam (geçerli)	20	100
Kayıp	0	0
TOPLAM	20	100

Katılımcıların hepsi lisans üstü derece sahiptir. Doktora seviyesinde 14 yüksek lisans seviyesinde ise 6 kişi bulunmaktadır.

5.2.2. MAXQDA ile İşlenmiş Nitel Verilere İlişkin Bilgiler

Görüşmeler sonrasında yazıya dökülen ses kayıtları her bir katılımcı için ayrı bir belge olarak oluşturulmuş ve özel isimleri gizlenmiştir. Aşağıdaki tabloda belge isimleri ve veri toplanılan iki üniversiteye ait 4 birime göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 37. MAXQDA Belge İsimleri ve Çalışılan Kurum Bilgisi

No.	Belge Klasörü \ Belge Adı	Kurum
1	Türkçe Öğreticileri\MT2	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - TÖMER
2	Türkçe Öğreticileri\MT1	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - TÖMER
3	Türkçe Öğreticileri\MT3	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - TÖMER
4	Türkçe Öğreticileri\MT4	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - TÖMER
5	Türkçe Öğreticileri\MT5	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - TÖMER
6	Türkçe Öğreticileri\HT1	Hacettepe Üniversitesi - TÖMER
7	Türkçe Öğreticileri\HT2	Hacettepe Üniversitesi - TÖMER
8	Türkçe Öğreticileri\HT3	Hacettepe Üniversitesi - TÖMER
9	Türkçe Öğreticileri\HT4	Hacettepe Üniversitesi - TÖMER
10	Türkçe Öğreticileri\HT5	Hacettepe Üniversitesi - TÖMER
11	İngilizce Öğreticileri\MY1	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - YDYO
12	İngilizce Öğreticileri\MY2	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - YDYO
13	İngilizce Öğreticileri\MY3	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - YDYO
14	İngilizce Öğreticileri\MY4	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - YDYO
15	İngilizce Öğreticileri\MY5	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi - YDYO
16	İngilizce Öğreticileri\HY1	Hacettepe Üniversitesi - YDYO
17	İngilizce Öğreticileri\HY2	Hacettepe Üniversitesi - YDYO
18	İngilizce Öğreticileri\HY3	Hacettepe Üniversitesi - YDYO
19	İngilizce Öğreticileri\HY4	Hacettepe Üniversitesi - YDYO
20	İngilizce Öğreticileri\HY5	Hacettepe Üniversitesi - YDYO

Aşağıdaki tabloda sol tarafta öncelikle dijital yeterlilik alt boyutları sıralanmıştır Genel başlıklar altında her yeterlilik maddesi bir kod olarak işlenmiştir. Ayrıca Covid - 19 ve Motivasyon ile ilgili iki ayrı tema da eklenmiştir. Sağ tarafta renkli kutucuklarla her belge için bulunan kod sayı dağılımı görselleştirilmiştir. Her satırın en sağında genel

toplam kod sayısı bulunmaktadır. Kodun karşılığı olan cevap birimine göre bir kod bazen bir cümle bazen bir paragrafa denk gelebilmektedir.

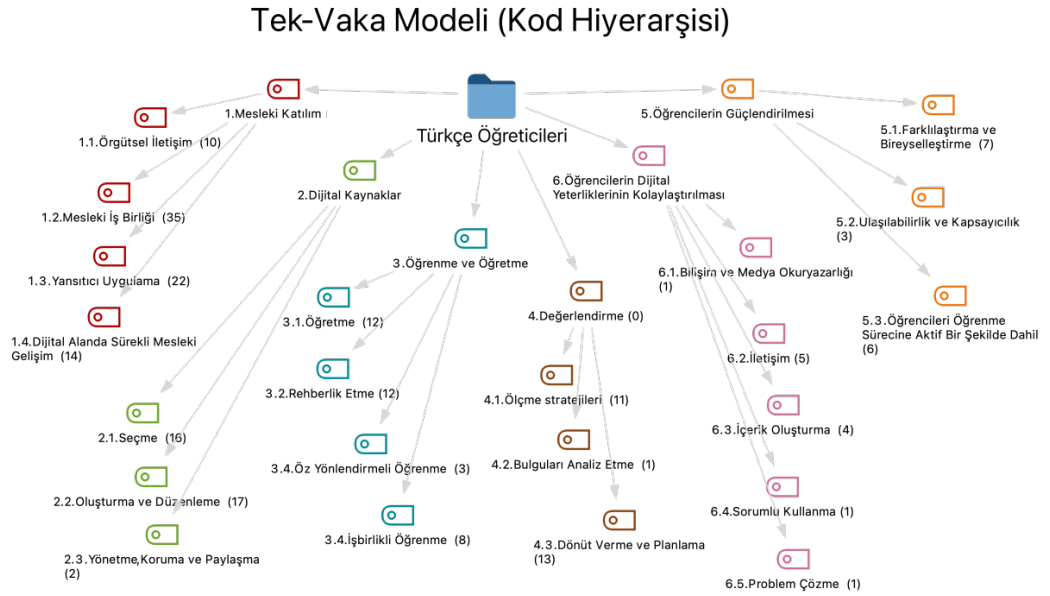
Kod Sistemi	MT2	MT1	MT3	MT4	MT5	HT1	HT2	HT3	HT4	HT5	MY1	MY2	MY3	MY4	MY5	HY1	HY2	HY3	HY4	HY5	TOPL	
1. Mesleki Katılım																						0
1.1. Örgütsel İletişim			1	2	2				3	1			2			1	1	2	1	1		19
1.2. Mesleki İş Birliği	2	3	3	3	3	9	1	1	6	4	3	4	4	3	5	3	6	6	2	5		76
1.3. Yanıtsız Uygulama	5	3	1	4	4	2			1	1				1	5	3	4		2	1		41
1.4. Dijital Alanda Sürekli Mesleki Gelişim	3	3		2		1	3		2		1	3			2	1	3			6		30
2. Dijital Kaynaklar																						0
2.1. Seçme	1	3	1	1		2	1	2	3	2	2	1	4	5	4	3	8	4	1	9		57
2.2. Oluşturma ve Düzenleme	1	3	2	4	2	3	2								2	1	1				23	
2.3. Yönetme, Koruma ve Paylaşma	1								1		1	1	1			1	1					7
3. Öğrenme ve Öğretme																						0
3.1. Öğretme	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	5	5			1	3		2	2	2	33
3.2. Rehberlik Etme	2	3	2	1		2	2		2													12
3.3. Öz Yönelendirme Öğrenme	1	1	2													1		1				5
3.4. İşbirlikli Öğrenme	3	2	1				1		1								1	1				12
4. Değerlendirme																						0
4.1. Ölçme stratejileri	1	3	2			1	4				1	3			2	1	1				20	
4.2. Bulguların Analiz Etme		1																				2
4.3. Dönüt Verme ve Planlama	2	1	4			1	1		4		3	7	1	1	5		8	2	3		43	
6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması																						0
6.1. Bilgi ve Medya Okuryazarlığı	1												1					1				6
6.2. İletişim		1	1	3												1						4
6.3. İşbirlikli Öğrenme			3			1																2
6.4. Sorumlu Kullanma	1																1					4
6.5. Problem Çözme							1									1		1				4
5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi																						0
5.1. Farklaştırma ve Bireyselleştirme	1	2		1		1	1		1						2						1	10
5.2. Ulaşılabilirlik ve Kapsayıcılık				1		1	1								1			1				5
5.3. Öğrencileri Öğrenme Sürecine Aktif Bir Şekilde	2	1	1				1			1		1			1	1					1	10
Covid 19 Görüşleri																						0
Covid 19 dijital yeterlilik etkiölçü	9	3	7	3	3	4	5		4	1	7	8	1	5	6	1	14	9	3	1		64
Öncesi ve sonrası dijital yeterlilik durumu	1				2	1	2				3	7	1	4	8	1	14	9	5	5		62
Covid 19 sonrası dijital yeterliliğin sürdürülebilmesi		3	1			1			2	2	1		2			1		1		2		16
Dijital yeterlilik Geliştirme Motivasyonları																						0
Öğrenci odaklı motivasyon	2	1		2	1										3			1		1		11
Kurum etkili motivasyon	1	1	1	2	1										1			1	1	1		10
Bireysel motivasyon	1	2	1	1	1	4	2			3		5	1	4	3	2		3	2			35

Şekil 14. Belgelere Göre Nitel Veri Kodlarının Sıklığı

5.2.3. Çalşılan Alana Göre Kodların Hiyerarşik Dağılımı

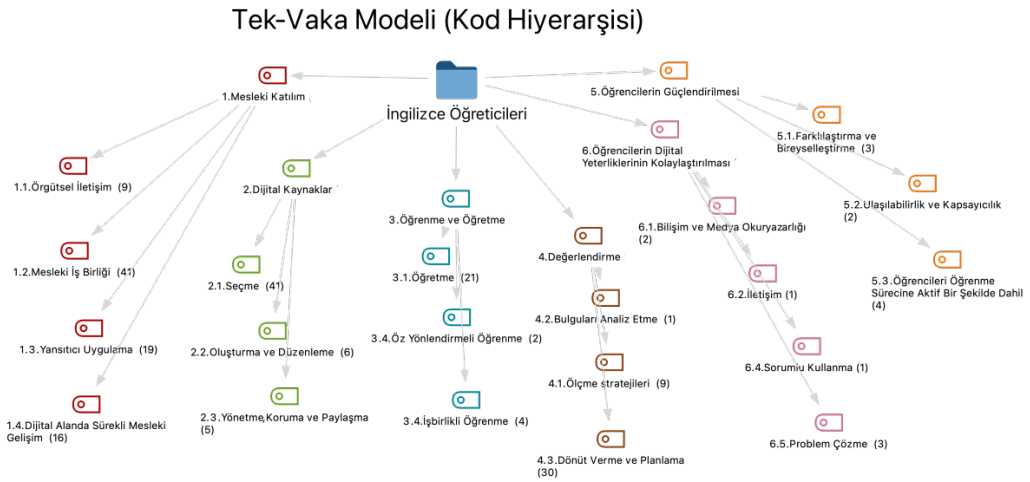
MAXQDA’de ana temaları besleyen alt kodlar yardımıyla veriler sistematik olarak verilir. Alt kodlardaki sıklık, kesişme durumları ana temaların bel kemiğini oluşturmaktadır ve temalar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle ana tema başlıklarında kod sayısı (0) sıfır olarak görünmektedir. Analiz türlerinden ‘tek vaka modeli’ var olan her klasöre ilişkin kod hiyerarşisini göstermektedir. Araştırma öncesinde yarı yapılandırılmış sorular dijital yeterlilik alt boyutlarına ve hedeflenen Covid – 19 ile motivasyon temalarına uygun olarak hazırlanmıştı. Verilerin kodlanmasında beklenen hiyerarşide kodların dağılması ve bu kodların sıklıklarının her belgede bulunabilmesi araştırma sorularının hedefine ulaştığını göstermektedir.

Sekil 38.’de İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin görüşleri her ana tema altındaki kodlarda etiketlenmiştir. Bu kısımda her iki çalışma alanı için bulunan kodların hiyerarşik durumu ve kod sayısı verilmiştir.

Şekil 15. İkinci Dil olarak Türkçe Öğretici Görüşlerinin Kod Hiyerarşisi

Türkçe alanında yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerde dijital yeterlilik alt boyutlarından mesleki katılım, dijital kaynaklar, öğrenme ve öğretme, öğrencilerin Dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması ve öğrencilerin güçlendirilmesi olarak tümünde örnekler bulunmuştur. Türkçe öğretmenleri en çok mesleki katılım alt boyutuna ait mesleki iş birliği yeterlilik maddesi üzerinde durmuşlardır fakat değerlendirme alt boyutuna ait ölçme stratejileri, bulguları analiz etme ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması alt boyutunda sorumlu kullanma ve problem çözme yeterlilik maddelerine en az vurguyu yapmışlardır. Dijital yeterlilik bağlamında Öncü (C2) seviyesine ulaşabilmek için gerekli yeterliliklerin tanımlandığı 5. ve 6. alt boyutlar olan öğrencilerin güçlendirilmesi teması altında bulunan toplamda 25 kodun 16'sını bulundurmakta ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması teması altında bulunan toplamda 19 kodun 12'sini bulundurmaktadır. Son iki alt boyutta İngilizce öğretmenleri öğrencilerin güçlendirilmesi teması için yalnızca 9 kere bahsetmişlerdir ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması teması için yalnızca 7 kere bahsetmişlerdir, bu dağılım Şekil 16'da verilmiştir.

Şekil 16. Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretici Görüşlerinin Kod Hiyerarşisi

İngilizce öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerde dijital yeterlilik alt boyutlarından mesleki katılım, dijital kaynaklar, öğrenme ve öğretme, öğrencilerin Dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması ve öğrencilerin güçlendirilmesi olarak tümünde örnekler bulunmamaktadır. İngilizce öğretmenleri öğrenme ve öğretme alt boyutuna ait *rehberlik etme* yeterliliğine ait görüş bildirmemişlerdir. Aynı şekilde öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması alt boyutuna ait *içerik üretme* yeterliliğine değinmemişlerdir. Bununla birlikte İngilizce öğretmenleri de en çok mesleki katılım alt boyutuna ait mesleki iş birliği yeterlilik maddesi üzerinde durularken değerlendirme alt boyutuna ait *bulguları analiz etme* ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması alt boyutunda ve *sorumlu kullanma* yeterlilik maddelerine en az vurguyu yapmışlardır.

5.3. KATILIMCILARIN DİJİTAL YETERLİLİKLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın üçüncü ve son sorusuna ilişkin bulgular paylaşılacaktır: İkinci dil olarak Türkçe öğretmenleri ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin; çalıştıkları alana ve kurumlara, motivasyon kaynaklarına ve son olarak da Covid-19 salgını sürecine ilişkin dijital yeterlilikleri ile ilgili görüşleri incelenmiştir.

Bu bölümde katılımcılar tarafından verilen cevapların transkripsiyonundan elde edilen verilerin MAXQDA programında işlenmesi ve içerik ile tematik analiz olmak üzere; iki farklı analizin sonucunda verilen cevapların kod ve temalar altında birleştirilmiştir. Çalışmanın nicel verilerini tamamlanması bakımında önemli görülen nitel verilerin kodlara dağılmasıyla arasından katılımcı görüş örnekleri sistematik bir biçimde incelenmiştir.

5.3.1. Katılımcılara Göre Dijital Yeterliliğin Tanımı

Katılımcılara görüşme başında dijital yeterlilik kavramı sorulmuş daha sonrasında diğer sorulara geçmeden ortak bir zeminde buluşması adına araştırmacı tarafından dijital yeterlilik kavramının tanımı verilmiştir.

Aşağıda katılımcıların kendi dijital yeterlilik tanımlarının örnekleri bulunmaktadır. Örnek cümlelerin kaynağını belirtmek için belge kodu ve bulunduğu paragraf bilgisi başta verilmiştir (örn. MT4, Konum 6). Dijital yeterlilik kavramı öğretmenler tarafından farklı boyutlarda açıkça ifade edilmiştir. Bazı öğretmenler teknoloji odaklı bazıları yeterlilik ve beceri odaklı, bazıları ise öğrenci odaklı cevaplar vermiştir:

MT4, Konum 6: ‘Dijital yeterlilik deyince teknolojinin (...) özelden konuşmak istiyorum; teknolojinin dil öğretimine entegre edilmesi aklıma geliyor.’

HT1, Konum 4: ‘Eğitimin herhangi bir alanında dijital araçları kullanabilme yetkinliğini çağırıyor. Mesela uzaktan eğitim dersi veriyorsanız, öğrencinin sisteme bağlanabilmesi, yine dijital olarak üretilen etkinlikleri yapabilmesi gibi devam edebilir.’

HY3, Konum 4: ‘Bir öğretici, eğitici açısından tanımlamak gerekiyor (..)bu çok boyutlu kavram işte farklı boyutlardan bakabiliriz. Bir öğretici açısından bakıyorsak öncelikle tabi ilk akla gelen öğreticinin dersleri sırasında kullanabileceği dijital araçlar olabilir. Öğretici, sınıf içi uygulamaları, araçları etkin bir şekilde kullanması olabilir. Onun dışında tabi ki öğreticinin idari işleri var onları yürütmek için işte bir çok kağıt işi

vesaire onları yerine getirebilmek için de aslında dijital yeterliliklere ihtiyacı var. Bir yandan da araştırma yapıp kendisini geliştirebilmesi için dijital kaynaklara ulaşmak, kütüphaneler geliyor aklıma, en basitinden arama motorlarını etkin kullanmak(...)Bunların hepsini birden düşündüğünüzde bir öğreticinin dil öğretim süreçlerinde yapması gereken görevleri yerine getirebilmek için ihtiyacı olan dijital araçları etkin bir şekilde kullanması diye tanımlayabiliriz belki.'

HY5, Konum 5: Teknolojiyi, derslere verdiğimiz eğitime entegre edebilmek etkili bir biçimde kullanabilmek, dersin farklı aşamalarında farklı ve tutumlardan yararlanabilmek. Belki öğrencilere bu yönde bir rehberlik sağlayabilmek gibi şeyler geliyor aklıma.

Öğreticiler genellikle terminolojik tanım vermek yerine dijital yeterlilik kavramına olan yaklaşımlarını dile getirmişlerdir:

MY4, Konum 6: 'Dijital yeterlilik aslında benim de kendimi de çok geliştirmek istediğim bir konu, öncelikle bunu söyleyebilirim. Derslerde çok fazla aslında ihtiyacımız olan bir şey (...) bazen biliyorsunuz sözlü olarak aslında yetersiz kaldığımız durumlarda, bu tür dijital imkanlardan faydalanmak gerekiyor. Bence çok önemli. Yani her hocanın mutlaka dediğim gibi aslında sahip olması gereken bir özellik gibi görüyorum.'

Araştırmanın nitel bulgu boyutuna ilişkin soruları aşağıdaki şekildedir, bu kısımda her soru öğretici görüşlerinden çıkartılan örnekler yoluyla irdelenecektir.

İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin dijital yeterlilikleri ile ilgili olarak,

- a. Çalıştıkları alana göre görüşleri nelerdir?
- b. Çalıştıkları kurumlara göre görüşleri nelerdir?
- c. Motivasyon kaynaklarına göre görüşleri nelerdir?

d. Covid-19 salgını sürecine ilişkin dijital yeterlilik bağlamındaki görüşleri nelerdir?

5.3.2. Katılımcıların Dijital Yeterlilikleri ve Çalışma Alanları ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşmede katılımcıların sayısı her iki üniversite içinde kurumlarda eşit dağılmıştır, ayrıca kadın ve erkek katılımcı sayısı da eşittir. Bu anlamda katılımcıların verdiği cevaplar değişkenlere göre kodlanmış ve yorum yapılmadan önce geri çağrılan kodlar örneklemden homojen bir şekilde alınmıştır. Seçilen örnekler farklı açılardan verilen cevap çeşitliliğini temsil etmektedir. Öğreticilerin Türkçe veya İngilizce alanlarında çalışmalarıyla ilişkili olarak dijital yeterlilik üzerine sundukları görüşleri şu şekildedir:

MY1, Konum 76: ‘Ben Milli Eğitim de çalıştım 2 buçuk sene. Açıkçası İngilizce öğretmenlerinin arasında irtibatın olması lazım. Bence bunun zayıf olduğunu düşünüyorum. Ve aynı zamanda belki bununla ilgili bir ağ olabilir, bir platform olabilir. Her şehirdeki İngilizce öğretmenleri kendi arasında iletişim kurabileceği belki bir ağ, aynı zamanda dernek her gün için olmalı diye düşünüyorum.’

Özellikle ortak alanlara sahip öğretmenlerin birbirlerinden haberdar olması açısından dijital platformların kolaylık sağlayabileceği belirtilmektedir. Bu iletişimin bir sonucu olarak öğretmenler hem kendilerinin hem de diğer öğretmenlerin eğitim faaliyetlerine katkıda bulunabilirler.

MT1, Konum 8: ‘... Dijitalleşme (...) ölçme değerlendirme anlamında (...) öğretimi hem eğlenceli hem daha görsel bir hale getiriyor. Çünkü yabancılara Türkçenin öğretimi bazında konuştuğunda görsellik çok önemli. Özellikle ilk seviyelerde kelime öğretimi söz varlığıyla alakalı uygulamaların kullanımında. Bu açıdan dijitalleşme çok büyük bir nimet ve görselleştirme olayın içerisine öğrenciyi de dahil ederek teknoloji tabanlı öğrenmeye bir temel oluşturmaktadır.’

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler özellikle başlangıç seviyesinde dijital araçlardan faydalandıklarını belirtmişlerdir. Bu anlamda öğrencinin dahil edilmesinde teknolojinin farklı duyulara hitap etmesi sebebiyle olumlu etkisinden bahsedilmiştir.

HY2, Konum 10: '(...) internet ortamındaki araçları kullanılarak oradaki bilgiyi kullanılarak entegre ederek o bilgiyi bir şekilde sınıflandırarak doğru bilgiye, doğru şekilde ulaşarak problem çözme becerilerinin bu şekilde dijital yeterliliği oluşturduğunu düşünüyorum. İşbirlikli öğrenme çok kritik aslında eğitimde yabancı dil öğretiminde çok tamamlayıcı bir etkisi var dijital şeylerin.'

Öğreticiler yabancı dil olarak İngilizce öğrenenler dijital uygulamaların dil öğretiminde tamamlayıcı ve problem çözmeye yardımcı bir etkiye sahip olduklarını düşünmekte oldukları görülmektedir.

MT1, Konum 36: '(...) çünkü öğrenciler biliyorsunuz çok sıkıcı bir ortam. Uzaktan öğretim aslında sıkıntıdan kastım şöyle: Gerekli materyalimiz yoksa elinizde sıkıcı bir hale geliyor burası ve öğrencileri tabii ki dil eğitimi yüz yüze olması gereken bir süreç. Uzaktan zor ilerleyen bir süreç. Çünkü günlük belki 6 saat derse giriyorsunuz ama tabii bu uzaktan çok çok zor bir hale geliyor.'

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler yüz yüze yapılması gereken bazı derslerin ellerinde dikkat çekici bir materyal olmaması durumunda online yapılmasının öğrenciler açısından sıkıcı bulunabileceğini ve uzayan ders saatleriyle beraber sürecin zorlaşabileceğini ifade ederek dijital ortamların getirdiği fiziksel çabaya dikkat çekmişlerdir.

İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinin dijital ortamların dil öğretimindeki faydası, dijital yeterliliğin yabancı dil öğretimi bağlamında çok kritik olduğu konusunda ortak ifadelerde bulunmuşlardır. Ayrıca bilgiye erişim, doğru öğrenme kanallarını seçebilme gibi kritik noktalarda öğreticinin sınıf içindeki rolü

ve işbirlikli öğrenmenin pratik çözümlerine değinilmiştir. Buna karşın katılımcıların çoğu dijital ortam ve araç kullanarak dil öğretimi yapmanın zaman açısından ve bedensel yoğunlukla ilgili zorluklarından bahsetmişlerdir.

5.3.3 Katılımcıların Dijital Yeterlilikleri ve Çalıştıkları Kurumlar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

HT1, Konum 19-20: ‘Yani yeter ki öğrenme isteği olsun bu konuda kurum olarak çok teşvik edici olduğumuzu söyleyebilirim. Üniversitemizin uzaktan eğitim merkezi bu noktada tamamen emrimize amade.

Öğreticiler kurumlarının dijital araç ve gereçlerin kullanımında teşvik edici derecede destek sağladıklarını ifade etmektedirler.

HT1, Konum 82: ‘Huzemi hâlâ aktif olarak kullanıyoruz, kullanabiliyoruz. Yani kurumsal olarak hem üniversite bazında hem Tömer bazında bunu destekleyen teşvik eden mekanizmalar devam ediyor.

Öğreticiler gerek kurumlarının gerekse de ağı buldukları birimlerin öğreticileri dijital uygulamalar konusunda desteklediklerini belirtiyorlar.

MY1, Konum 78: Bunun için oturup bununla ilgili bir hazırlık yapılması için de bir komisyonun olması lazım. O komisyon için de komisyonunda eğitim öğretim malzeme geliştirme komisyonu bu komisyon oturup bunları içerik geliştirme konusunda planlama yapması lazım. Aynı zamanda da belki, anladığım kadarıyla yani anladığımı söylüyorum: Belki bir taraftan da bu teknolojik yenilikleri, teknolojik siteleri takip eden. İçerik geliştirme konusunda deneyimi olan bir kişinin de destek vermesi gerekiyor. Çünkü biz bunun eğitimini almadık.

Yabancı dil öğretmenleri öğretimde kullanılacak dijital araç gereçlerin geliştirilebilmesi için bir komisyonun kurulması gerektiğini ve güncel gelişmelerden haberdar deneyimli bir ekip tarafından içeriklerin oluşturulmasına yardım edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

MT1, Konum 18: ‘Bu noktada burada Zoom kullanımı evet bir dijital eğer yeterlilik olarak görülebilir ise bu zamanın kullanımını etkin olarak gerçekleştirdik. Esra Nur Tiryaki hocam bunun resmi olarak da alımını gerçekleştirdi. Bunun üzerinden yaptığımız sanal toplantılara katıldık. Bunun dışında yine Storyboard StoryJumperi zaten bu konuda her noktada desteklediler.’

Öğreticiler var olan dijital araç gereçlerin etkin şekilde kullanımının gerçekleştirilebilirliğini vurgulamaktadır.

HT4, Konum 53: ‘Zaten Hacettepe Üniversitesi'nin de bize sunduğu, geçen pandemi döneminde biz Google Classroom kullanmıştık. Ama geçen yıl Moodle kullandık, hem klasik hem de çok başarılı kullandık öğrencilerle hem bu materyal akışında hem de iletişimde çok başarılı oldu ama tabii her zaman için hızlı iletişimde WhatsApp özellikle Zoom’da ders esnasında ağıdan düşenler

Öğreticilerin farklı dijital araçları kullanabilmesinin farklı ihtiyaçlara yönelik hangi dijital platformun daha uygun olduğunun belirlenebilmesine katkı sağladığı görülmektedir.

5.3.4. Katılımcıların Dijital Yeterliliklerine ait Motivasyon Kaynakları ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

MT2, Konum 65: 'Motivasyon, kaynağım en başta su mesleğini seviyor olmam bence bu bir. İkincisi doktora dönemimde bu yabancılara, Türkçe öğretilimiyle ilk tanıştığымda mesleki doyumunu bir yabancıya, bir dil öğrettiğın

zaman en üst noktada yaşamam. Yani çünkü siz ona sadece dili öğretmiyorsunuz. Kişilik ve kimlik kazandırıyorsunuz.'

Türkçe öğreticilerinin kurumsal motivasyon kaynaklarından biri mesleklerini seviyor olmaları bunun dışında yabancı bir bireye Türkçe öğretiyor olmanın sadece bir dili öğretmek değil bir kültürü de tanıtmak olduğunu düşünmektedirler.

HT5, Konum 72: 'Ama işin özü sonuçta bir ders öğreniminde işin özü iyi bir motivasyon, öğrencilerin motivasyonları, yani en güzel en mükemmel yazılım da olsa bile öğrenci biraz gönüllü değilse fedakar değilse o iş yürümüyor. Yani en güzel programı da getirelim o öğrenci kamerasını açmıyor mesela, belki orada uzanıyor yatıyor ya da bir şey yapmıyor biraz o insanın temelli yönü mutlaka bu işin en önemli yönü.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri öğrenci motivasyonunun en önemli kriterlerden biri olduğunu, kullanılan dijital araçların ders anlatımı için ne kadar uygun olursa olsun öğrencinin isteksiz olduğu ve katılım göstermediği durumlarda verimli kullanılamayacağını vurgulamaktadırlar.

HY1, Konum 63: 'Beni motive eden şeyler işimi kolaylaştırması. Öğrencilerin motive etmesi. Eğlence öğrenciler için ve benim için eğlenceli olması. Bunun dışında çağa ayak uydurmak, öğrencilerle aramızdaki boşluğun açılmaması.'

Dil öğreticilerinin bazılarının dijital araçları kullanmasındaki motivasyon kaynakları bu tür araç gereçlerin öğreticilerin işlerini kolaylaştırması ve çağın getirdiklerini yakalayarak öğrencilerle iletişim halinde kalmalarına yardımcı olmaları olarak ifade edilmektedir.

HY4, Konum 64: 'İlgim bence en çok motive eden. Seviyorum yani gerçekten hem de güncel olmayı seviyorum. Teknolojinin her anlamında hani evde, okulda, her yerde ilgim olduğu için, mesela bir eğitim bulduğum zaman ben oradayım online olsun yüz yüze olsun. Bu konuda bana

katkı sağlayacağına inanıyorsam, bütün eğitime katılmaya gayret gösteriyorum. '

Yabancı dil öğretmenlerinden bir kısmı kendi ilgisi sebebiyle bireysel gelişiminden motive olmakta ve gelişimine fayda sağlayabilecek her eğitime katılma isteği göstermektedir.

HY2, Konum 102: '(...) öğrencilerin gelişimi olur çünkü öğretmenler olarak biz yani bir öğreticiyi motive eden şey öğrencisinin gelişimidir diye düşünüyorum. Yani öğrenci kullanmadığı sürece öğretici de paslanır yani ne kullandığı şeyin etkili oldu yani kullandığımız şeyin etkili olduğunu görmemiz lazım bu durum motive eden şey. O bağlamda düşündüğüm zaman ben şu an derse girmiyorum ama öğrencilerle paylaşılan şeylerin onlar tarafından kullanıldığını görsem daha fazlasını nasıl yapabilir diye motive olur ve daha fazlasını araştırmam diye düşünüyorum.'

Öğreticilerin kullandıkları dijital araç gereçlerin öğrenciler tarafından kullanılıyor olması ve öğrencilerin dil öğrenimindeki gelişimine fayda sağlıyor olmasının öğretmenlerin motivasyonunu büyük ölçüde etkiledikleri ifade edilmektedir.

5.3.4. Katılımcıların Dijital Yeterlilikleri ve Covid-19 Salgını Süreci ile ilgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

'MY5, Konum 73: 'Yani Covid öncesi öğrencilerin birçoğu, (...) çok ihtiyaç hissetmiyorlardı diyeyim. (...) Hani biz eğitimci olarak öğrencilerden bir şeyler bir şeyler gösterip onlardan bir şey beklersek öğrenciler de bize onunla alakalı bir şeyler verebilirler. Covid öncesi böyle bir zorunluluk yoktu. Ama Covid süresi ve sonrasında da hani bunların önemi daha da ortaya çıktı. '

Öğreticilerin birçoğu salgın öncesinde önemi pek fark edilmeyen dijital araç gereçlerin pandemi sonrasında önemlerinin anlaşıldığını vurgulamaktadırlar.

MT1, Konum 68: '(...) pandemi ile birlikte bu süreç belki %100, belki %200 yeterliliklerini arttırmamız gereken bir dönem oldu o yüzden. Şimdiye kadar mevcut birçok program veya uygulama aslında bu süreç ile çok çok kullanıma açık hale geldi ve zorunlu dediğim nokta orası. Yani zorla bize pandemi bu uzaktan eğitimin ve bu uygulamaların kullanımını aslında diretti, iyi de yaptı.'

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin birçoğu pandeminin dijital yeterlilikleri arttırmada öğretmenleri mecbur bıraktığı konusunda hem fikir olmuşlardır.

HT5, Konum 58: '(pandemi dijital yeterlilik anlamında bana) çok şey kattı. Online ders yapma tecrübesi ondan sonra bütün bu birden fazla farklı programı kullanmak, online sınav hazırlamak, iki üç program kullanabiliyorum, moodle'da sınav nasıl hazırlanır bunu biliyorum. (...) Moodle'da soruları ben hazırladım. Ya bunları kullanırım, kullanacağım yani mutlaka başka zaman başka yerde de ihtiyaç olacaktır. Online kurs vazgeçilmez bir şey oldu hayatımızda.

Öğreticilerin büyük bir çoğunluğu pandemi sebebiyle dijital ortamları ve programları daha aktif kullanmayı öğrendiler ve sağladıkları avantajları pandemi sonrasında da kullanmak için büyük bir motivasyon kazandıklarını ifade etmişlerdir.

HT1, Konum 82: 'Yani o Covid döneminde öğrendiğimiz altyapıyı kullanmak istiyoruz. Devam etmek istiyoruz. Bu yönde böyle bir niyetimiz var, irademiz var ama şu an personel sıkıntısı sebebiyle bunu yapamıyoruz. Üniversite bu konuda bizi desteklemeye devam ediyor. Bu konuda işte depolama alanlarından tutun da materyallerinizi dijitalleştirme noktasında çok fazla olanak sunuyor. (...) Yani kurumsal olarak hem üniversite bazında hem Tömer bazında bunu destekleyen teşvik eden mekanizmalar devam ediyor. Bu anlamda hiçbir sıkıntı yok ama hocaların tercihleri konusunda bu aynı paralellikte devam etmiyor. O konuda hemen eski alışkanlıklarına geri döndü hocalar ve çok da fazla kullanmayı tercih etmiyorlar bu dijital araçları.'

Öğreticilerin birçoğu Covid -19 pandemii döneminde kazandıkları bilgi ve yetenekleri pandemi sonrasında da sürdürülebilir olmasını istiyorlar. Bağlı buldukları kurumlar tarafından da bu konu hakkında gerekli desteği alıyorlar fakat bazı öğretmenler salgın sonrasında alışık oldukları eski sistemlere dönüp dijital araçları kullanmayı terk etmişlerdir.

MY4, Konum 61: 'Bence öğrencilere de; her ne kadar bazıları bilmesede bence yine onları da bir üst seviyeye taşıdı diyebilirim. Çünkü dediğim gibi, o süreçte mecbur olarak kullanmaları gerektiği için farklı elektronik aletleri işte bilgisayar, laptop veya cep telefonu... Bence o konuda da öğrencilere fayda sağladı.'

Öğreticiler salgın süreci içinde öğrencilerin öğretmenlerin hazırladıkları dijital kaynaklara ulaşmak için mecburen dijital araçları kullanma becerilerini arttırdığını ifade etmektedirler.

HY4, Konum 50: 'Şöyle söyleyebilirim, ben hani bu alana zaten ilgiliyim. Yani bireysel olarak da kendimi sürekli geliştirmeye çalışıyorum dijital anlamda. Günlük hayatımda da iş hayatında da bu benim özel ilgi alanım diyebilirim. Covid döneminde de zaten çoğu yapmam gereken şeyi biliyordum. Benim için çok fark etmedi. Belki birkaç yeni uygulama vesaire de daha çok gelişmiş olabilirim. Ama bu konuya ilgi duymayan ya da kullanmayı tercih etmeyen hocalarımız da daha çok etkisi oldu. Ben kendim için söyleyecek olursam dediğim gibi ben zaten seviyordum zaten kullanıyordum.'

Bazı öğretmenler kendi ilgi ve alakalarından dolayı salgın öncesinde de kendi dijital yeterliliklerini geliştirmeye yönelik davranışlar sergilemekteydiler. Salgın sonrasında birkaç uygulama daha ekleyerek sisteme dahil olmuşlardır. Salgın dijital yeterliliklerini önemli ölçüde etkilemediğini ifade etmişlerdir.

6. BÖLÜM

NİCEL VE NİTEL BULGULARA İLİŞKİN YORUMLAR

Karma yöntem çalışmalarında nitel ve nicel bulguların bir araya getirilmesi veya bütünleştirilmesi gerekir (Creswell ve Clark, 2007). Bu nedenle *Eğitimciler için Dijital Yeterlilikler Ölçeği* ile elde edilen verilerle belirlenen Türkçe ve İngilizce öğretmenlerin dijital yeterlilik seviyeleri ve yapılan diğer karşılaştırmalı analizler sözel olarak betimlenmiştir. Kullanılan ölçeği kapsayan ve kapsam dışında kalan, öğreticinin dijital yeterliliğini etkileyen; kurumla ilgili, teknolojik alt yapı ve donanım, öğrenci profili, müfredat ile zaman ve motivasyonla ilgili durumları incelemek için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla toplanılan nitel veriler değerlendirilmiştir. Bu bölümde ise varılan önemli bulgular dijital yeterlilik alt boyutlarına göre karşılaştırmalı olarak irdelenecektir. Önceki bölümde tündengelim yöntemiyle ortaya çıkartılan Covid-19 ve motivasyon temalarının bulguları da verilerin geneli ile alan yazındaki paralel olgularla tartışılacaktır.

6.1. KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ALANLARINA GÖRE EĞİTİMCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİK ÇERÇEVESİNİN GENEL VE ALT BOYUTLARINA BAĞLI DİJİTAL YETERLİLİK SEVİYELERİ

Nicel ve nitel verilerin bulguları öğretmenlerin dijital yeterlilik seviyeleri aralarında benzerlik göstermektedir. Nicel veriler çalışma alanları dahil olmak üzere, mesleki deneyim, dijital araları öğretim amaçlı kullanma deneyim süresi, verilen derslerin uzaktan olma oranı veya kullanılan dijital araçların ne Türkçe ne de İngilizce öğretmenleri üzerinde bir etkisi olmadığını işaret etmektedir. Nitel verilerde de öğretmenler dijital yeterliliklerini belirleyen unsurları detaylıca betimlemişlerdir. Bu unsurlar mesleki, bireysel, maddi, materyal ve altyapı temelli ve son olarak da öğrenci kaynaklı olarak sıralanabilir. Bu da çok farklı durum ve değişkenlerin etkilediği öğretmenlerinin bireysel dijital yeterlilik

seviyesinin hem nicel hem de nitel olarak karma bir yöntemle çalışılmasının uygun olduğunu göstermiştir.

Aşağıda katılımcıların AB eğitimciler için dijital yeterlilikler çerçevesindeki alt başlıklara göre dijital seviyeleri ve yüzdeleri verilmiştir. Tabloda bulunan görüşmelerden elde edilen nitel veriler ise aynı alt boyutun kodlarına denk gelen örnekler sunulmuştur. Bu tablo tezin ana hattını oluşturan karşılaştırmayı içermektedir. Nicel verilerin toplanmasında kullanılan ölçek yoluyla, hem de nitel verilerin analizi için MAXQDA’de kodların oluşturulmasıyla, her alt boyutta bulunan toplamda 22 olan yeterlilik maddesi Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyelerini betimlemektedir.

Bu nedenle ilk olarak 6 alt boyuta göre Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyelerinin karşılaştırılmasıyla başlanacaktır.

Tablo 38. Öğreticilerin Dijital Yeterlilik Seviyelerine ilişkin Nicel ve Nitel Bulgular

	NİCEL VERİLER		NİTEL VERİLER	
	Türkçe Öğreticileri Seviye Sıralaması	İngilizce Öğreticileri Seviye Sıralaması	Türkçe Öğreticileri Görüşleri Yorumu	İngilizce Öğreticileri Görüşleri Yorumu
1. Mesleki Katılım	B1	B1	İş arkadaşlarıyla	Kurumla ve
Yüzde	Bütünleştirici %35,8	Bütünleştirici %39,2	iyi iletişim - dayanışma	yayıncıyla iyi iletişim, dayanışma
2. Dijital Kaynaklar	B2	B1	Kaynakların yetersiz	Yeterlili kaynak ve
Yüzde	Uzman %39,6	Bütünleştirici %29,4	olması	içerik hem de yayıncı destekli dijital altyapı olması
3. Öğretme ve Öğrenme	A2	B1	Temel seviyede	Akademik İngilizce
Yüzde	Kaşif B2 Uzman %34	Bütünleştirici %31,4	öğrenci sayısının fazla olması Öğretici becerileri	ağırlıklı öğretim verilmesi
4. Değerlendirme	A2	B1	Dijital ölçme	Kullanıma hazır
Yüzde	Kaşif %37,7	Bütünleştirici %27,5	değerlendirme araç eksikliği	değerlendirme sistemlerinin olması

5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Yüzde	B1 Bütünleştirici %39,6	A2 Kaşif %27,5	Öğrencilerin dijital yolla öğrenime olan ilgi eksikliği	Farklılıklara ve işbirliğine elverişli kaynakların azlığı
6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerinin Kolaylaştırılması Yüzde	B1 Bütünleştirici %49,1	B1 Bütünleştirici %37,3	Öğreticinin öğrencilere rehberlik edememesi, özgün içerik oluşturma için olanak eksiklikleri	Hazır içeriklerin yeterlili olması, öğreticinin bilgi ve kaynak eksikliği

Dijital Yeterlilik alt boyutlarına göre yapılan 653 kod dağılım sıklığına göre tablo 38’de nicel verilerin frekanslarıyla birlikte verilmiştir. Tabloda nicel bulguların sebepleri olarak nitel bulgulardan ortaya çıkan anahtar durumlar hem Türkçe hem de İngilizce öğretmenleri için tabloda kısaca belirtilmiştir. Tablodaki paralellik ve farklılıklar her alt boyuta göre sıralanmış başlıklarda bir sonraki kısımda işlenmiştir.

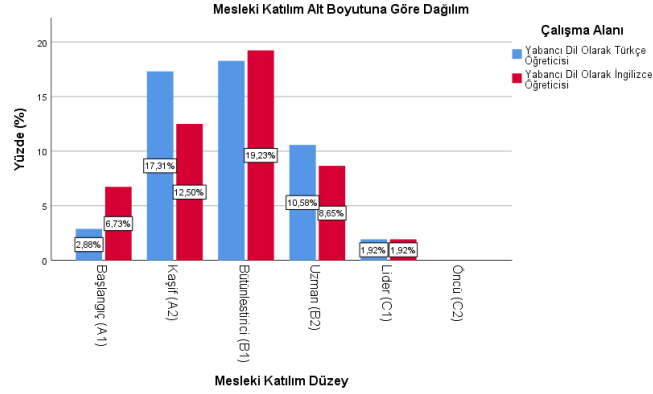
6.1.2. Mesleki Katılım Alt Boyutuna Göre Nicel ve Nitel Bulguların Yorumlanması

Bu tezde kullanılan mesleki katılım yeterlilik maddeleri şu şekildedir:

- 1) Öğrenciler ve meslektaşlarımla iletişimi geliştirmek için farklı dijital iletişim kanallarını sistematik olarak kullanabilirim (e-posta, blog, okulun web sitesi, uygulamalar vb).
- 2) Okul içindeki ve dışındaki meslektaşlarımla birlikte çalışmak için dijital teknolojileri kullanırım.
- 3) Dijital öğretim becerilerimi aktif olarak geliştirmeye çalışırım.
- 4) Çevrimiçi eğitimlere katılırım. (online kurslar, webinarlar, MOOC tabanlı eğitimler vb.)

Tablo 38’den yakın anlamda sadece mesleki katılım alt boyutunda nicel ve nitel veriler paralellik göstermişlerdir. Geçirilen Covid-19 dönemi tüm öğretmenler tarafından bu alt boyutla ilişkili olarak betimlenmiştir. Beklenildiği gibi bu dönemde mesleki

iletişim ve iş birliği büyük oranda artmıştır. Bu sebeple her iki çalışma alanında katılımcıların bütünleştirici seviyede olduğu söylenebilir.

Şekil 17. Mesleki Katılım Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılım

Nicel bulgular mesleki katılım alt boyutunda hiçbir Öncü - C2 seviyesinde öğretici olmadığını göstermektedir. Ayrıca Bütünleştirici – B2 seviyesinde iki alan çalışanları, Türkçe ve İngilizce öğreticilerine göre büyük bir fark göstermemektedir.

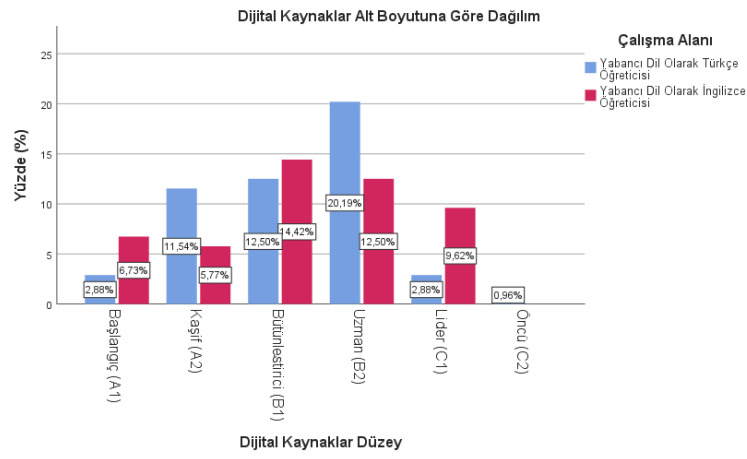
Nitel bulgularda en çok kodlamanın olduğu dijital yeterlilik alt alanı mesleki katılım ile ilgili verilen cevaplar ilk iki yeterlilik maddesinde yoğunlaşmaktadır. Özellikle Covid-19 salgını döneminde öğretmenler ilgili yeterliliklerini geliştirmiştir.

6.1.3. Dijital kaynaklar Alt Boyutuna Göre Nicel ve Nitel Bulguların Yorumlanması

Bu tezde kullanılan dijital kaynaklar yeterlilik maddeleri şu şekildedir:

- 1) Farklı dijital kaynaklar bulmak ve seçmek için farklı internet siteleri ve arama stratejileri kullanırım.
- 2) Kendi dijital kaynaklarımı oluşturur ve var olan kaynakları ihtiyaçlarıma göre değiştiririm.
- 3) Sınav, öğrenci notları, kişisel veriler vb. hassas içeriği etkin bir şekilde korurum.

Dijital kaynaklar alt boyutunda İkinci dil olarak Türkçe öğreticilerinin B2 Uzman seviyesinde çıkarak yabancı dil olarak İngilizce öğreticilerinden daha yüksek bir dijital yeterliliğe sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen nitel bulgular göstermiştir ki YDTÖ alanında dijital kaynakların az olması, bu alanda çok eski bir öğretim geçmişinin bulunmaması, Türkçe öğreticilerinin çoğu İngilizce öğreticisinden daha çok bireysel çaba harcayarak özellikle Covid -19 döneminde dijital ortam ve araçlara entegre olması önemli etkenlerdir.

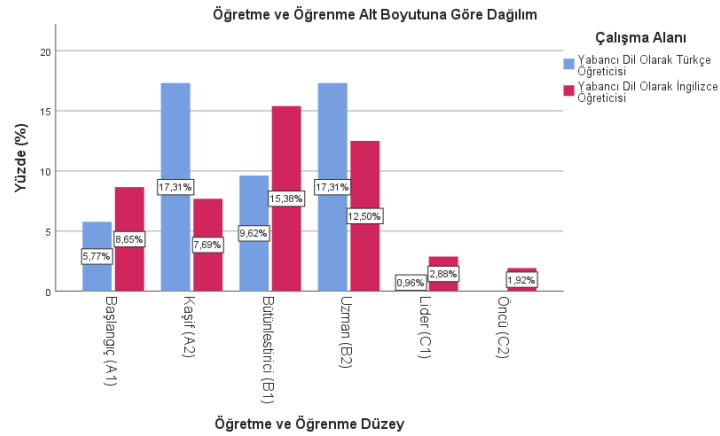
Şekil 18. Dijital Kaynaklar Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılım

Yabancı dil olarak İngilizce öğreticileri kullandıkları kitapların yayım evlerinin öğretim materyalleri, ölçme değerlendirme test ve uzaktan değerlendirme çözümleri gibi birçok hazır dijital kaynağın sunulduğundan bahsetmişlerdir. Bunun yanı sıra yayım evleri öğreticileri destekleyici materyal ve eğitim seminerleri olanakları sunmaktadır. Bundan dolayı Türkçe öğreticileri nicel anlamda bakıldığında İngilizce öğreticilerine göre daha iyi seviyede bulunmuştur.

6.1.4. Öğrenme ve öğretme Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması

Bu tezde kullanılan öğrenme ve öğretme yeterlilik maddeleri şu şekildedir:

- 1) Dijital teknolojilerin sınıfta etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak için nasıl, ne zaman ve neden kullanılacağını özellikle düşünürüm.
- 2) Öğrencilerimin iş birlikçi çevrimiçi ortamlardaki etkinliklerini ve etkileşimlerini izlerim.
- 3) Öğrencilerim gruplar halinde çalışırken öğrenme çıktısı elde etmek ve belgelemek için dijital teknolojileri kullanırlar
- 4) Öğrencilerin, kendi öğrenme süreçlerini planlamalarını, belgelenmelerini ve izlemelerini sağlamak için dijital teknolojileri kullanıyorum. (Örneğin öz değerlendirme için sınavlar, dokümantasyon ve sergileme için e-portfolyolar vb.)

Şekil 19. Öğrenme ve öğretme Kaynaklar Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılımı

İkinci dil olarak Türkçe öretenler in öğrenme ve öğretme alt boyut seviyeleri her iki farklı seviyeye eşit olarak dağılmıştır. Tablo 38’de görüldüğü gibi A2 Kaşif ve B2 Uzman seviyelerinde %34’lük eşit bir dağılım göstermiştir.

Nitel verilerin hem gelişmekte olan Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi hem de köklü bir üniversite olan Hacettepe Üniversitesi’nden toplanması bu nicel gözleme şu şekilde katkıda bulunmuştur:

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bireysel olarak değişime direnç göstermeyen aksine kendini güncel tutmaya çalışan öğretmenlerin çabalarının kurum olanaklarıyla kısıtlı olduğu yapılan nitel veri analizinden çıkartılmıştır.
2. Öğretici her ne kadar dijital olarak yeterlili ve buldukları kurum teknolojik olarak donanımlı olsa da TÖMER merkezlerinde sosyo-ekonomik olarak daha kısıtlı ülkelerden gelen ve birbirinden uç noktalarında farklı dil yapıları, kültürel kodlar ve öğrenme alışkanlıklarına sahip heterojen öğrenci profili bulunmaktadır. Bu da ikinci dil olarak Türkçe öğretmenlerini kullanılacak materyali seçme aşamasında bile onlarca unsura dikkat etmek zorunda bırakmaktadır.

Bunun gibi temel bağlamsal nedenleri ve dijital yeterliliği etkileyen öğretim süreci unsurlarının farklı etkenleri nicel veri toplama araçları göz ardı etmektedir. Bu özel durumda Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak, bireysel çabalarla zorlukların üstesinden gelenlerin eşik seviyeyi atlayıp Uzman seviyesine ulaşabildiği çıkarımı yapılabilir.

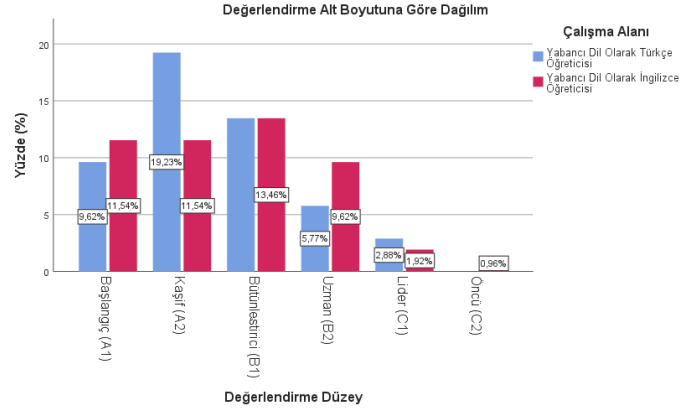
Ayrıca, yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin YDYO bünyesinde verdikleri dersler genel ve akademik İngilizce'dir. Bu anlamda öğrenci profili, beklenen kazanımlar Türkçe öğretmenlerinden çok daha farklıdır. Bu nedenle hem akademik hem de dijital yeterlilik anlamında hazır bulunuşluğu olan ve büyük oranı kendi ülkesinde hatta yaşadığı şehirde öğrenim gören öğrencilere İngilizce öğretmenleri daha çok yönlendiricilik yapmaktadır. Bu nedenle İngilizce öğretmenlerinin çoğunun bu boyuttaki dijital yeterlilik seviyelerinin B1 Bütünleştirici olarak çıktığı söylenebilir.

6.1.4 Değerlendirme Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması

Bu tezde kullanılan Değerlendirme yeterlilik maddeleri şu şekildedir:

- 1) Öğrencinin gelişimin izlemek için dijital değerlendirme araçlarını kullanırım.

- 2) Ek desteğe ihtiyacı olan öğrencileri zamanında belirlemek için elimdeki tüm verileri analiz ederim.
- 3) Etkili geri bildirim sağlamak için dijital teknolojileri kullanırım.

Şekil 20. Değerlendirme Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılım

Görüşmelerde hem Türkçe hem de İngilizce öğretmenleri değerlendirmeyle ilgili yaşadıkları problemlerden detaylı bir şekilde bahsetmişlerdir. Dijital araç ve ortamları özellikle zorunlu uzaktan eğitim zamanı kullanmak durumunda kaldıklarından ve ölçme değerlendirme süreçlerinin güvenilir ve geçerli olmadığını altını çizmişlerdir. Özellikle ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde halihazırda bir uzaktan eğitim test/değerlendirme sisteminin bulunmamasından kaynaklı öğretmenler Covid-19 karantina süresince sıfırdan değerlendirme süreçleri oluşturmaya çalışmışlardır. Aynı şekilde bu süreçte değerlendirme aşamasında internet kopmaları gibi teknik problemler, öğrencilerin kamera açmamaları ve isteksiz olmaları ile ilgili güvenlik problemleri, yine öğrencilerin teknolojik donanım eksikliğinden kaynaklı gecikmeler gibi büyük sıkıntılar atlattıklarından bahsetmişlerdir.

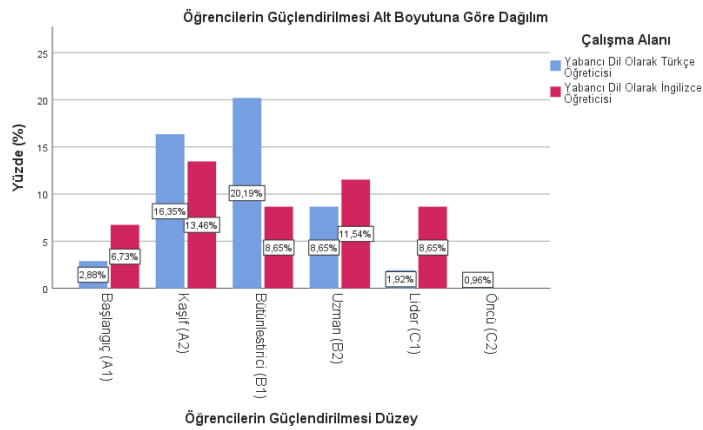
Bunun aksine İngilizce öğretmenleri kullandıkları yayın evlerinin ölçme değerlendirme sistemlerine entegre bir biçimde çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu sayede öğretmenler değerlendirme sürecinde sadece uygulama, gözlem ve dönüt verme sorumluluklarını yerine getirmişlerdir. Bu anlamda tezin anketini cevaplayan İngilizce

öğreticilerinin kendilerini değerlendirme alt boyutunda yeterliliği görmeleri gerekçelendirilmiş olabilir.

6.1.5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması

Bu tezde kullanılan öğrencilerin güçlendirilmesi yeterlilik maddeleri şu şekildedir:

- 1) Öğrenciler için dijital ödevler oluştururken karşılaşılabilecekleri potansiyel dijital güçlükleri göz önünde bulundururum. *(Örneğin dijital cihazlara ve kaynaklara eşit erişim; birlikte çalışma sorunları; dijital becerilerin eksikliği)*
- 2) Öğrencilere bireyselleştirilmiş öğrenme ortamları sunmak için dijital teknolojileri kullanırım. *(Örneğin farklı öğrencilere bireysel öğrenme ihtiyaçlarını, tercihlerini ve ilgi alanlarını ele almak için farklı dijital görevler veririm.)*
- 3) Öğrencilerin derse aktif olarak katılması için dijital teknolojileri kullanırım.

Şekil 21. Öğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılımı

Eğitciler için dijital yeterlilikler çerçevesine ait bu 6 alt boyuttan son ikisi olan 5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi ve 6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerini Kolaylaştırılması alt boyutları bir öğreticinin dijital yeterliliğinin C1 ve C2 öncü seviyesine ulaşabilmesinde kilit yeterliliklerden oluşmaktadır. Bu yeterlilikler öğreticilerin dijital dünyanın kullanıcısı ve tüketicisi olmaktan bir st dzeye geçip içerik oluşturma, dijital kanallarla üretim gerçekleştirirken kritik kararlar verebilme gibi st düzey becerileri içermektedir.

Öğreticiler görüşmede özellikle Covid -19 salgını sürecinde normalde var olan sorumluluklarının yerine getirmenin daha zor olduğunu bu nedenle öğrencinin dijitale dayalı sorunları ve isteklerinin önem sırasında sonlarda olduğundan bahsetmişlerdir. Bu anlamda İngilizce ğreticileri kullandıkları platformların ve uygulanan müfredatın öğrenici farklılıklarına son dönemde hitap etmediğini ve öğrenici ile birlikte özellikle uzaktan eğitimde iş birliği yaparak çalışmanın teknik alt yapı, zaman ve dijital ortam olanaklarındaki eksikliklerden dolayı mümkün olmadığını vurgulamışlardır. Paralel olarak Şekil 21’de görüldüğü gibi İngilizce ğreticileri B1 Bütünleştirici seviyesinde görünürken Türkçe ğreticilerinin çoğunun A2 Kaşif seviyesinde bulunmaktadır.

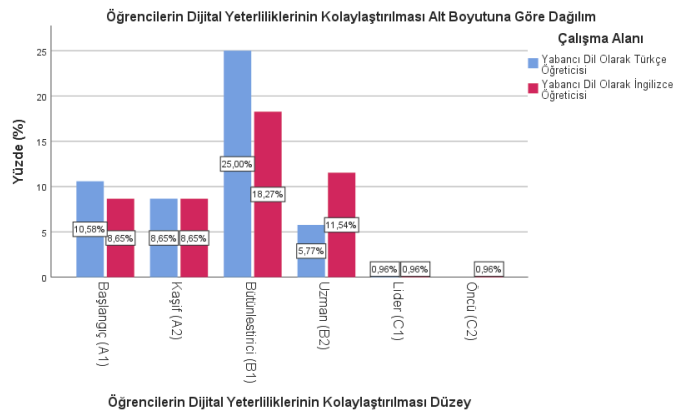
Yapılan görüşmelerde dijital yeterlilikle ilgili farklı açılardan 10 adet detaylı soru sorulmuştur. Buna rağmen ğrencilerin Güçlendirilmesi Alt Boyutu ile ilgili öğreticilerin verdiği cevapların oranı %2’yi bulmamaktadır. Bu durum öğrencilerin güçlendirilmesine yönelik bir bilgi ve eylem eksikliği olduğunu göstermektedir denebilir.

6.1.6. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerini Kolaylaştırma Alt Boyutuna Göre Bulguların Yorumlanması

Bu tezde kullanılan ğrencilerin Dijital Yeterliliklerini Kolaylaştırma yeterlilik maddeleri şu şekildedir.

- 1) ğrencilere bilgilerin güvenilirliğini nasıl değerlendireceklerini, yanlış bilgilendirme ve önyargıları nasıl tespit edebileceklerini ğretirim.

- 2) Öğrencilerimin birbirleriyle veya çevreleriyle iletişim kurmak ve işbirliği yapmak için dijital araçları kullanmalarını gerektiren ödevler veririm.
- 3) Öğrencilerin dijital içerik oluşturmalarını gerektiren ödevler veririm. (Örneğin videolar, müzikler, fotoğraflar, dijital sunumlar, bloglar, wiki'ler ...vb.
- 4) Öğrencilere güvenli ve sorumlu bir şekilde çevrimiçi platformlarda nasıl davranacaklarını öğretiyorum.
- 5) Öğrencilerimi somut problemleri çözmek için dijital teknolojileri yaratıcı bir şekilde kullanmaya teşvik ederim. (Örneğin öğrenme sürecinde ortaya çıkan engellerin veya zorlukların üstesinden gelmek için)

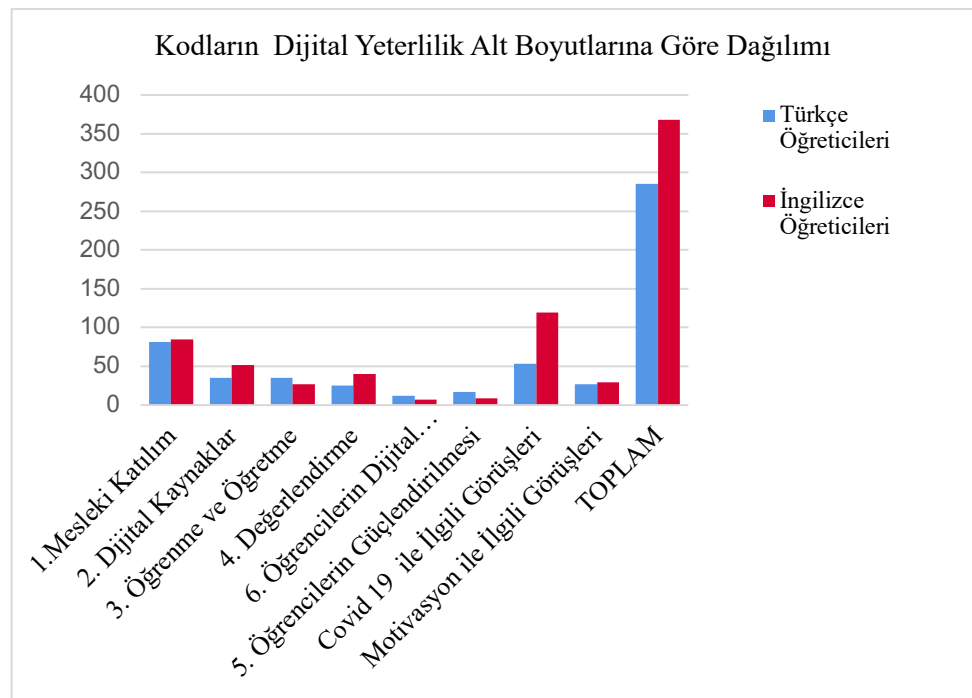
Şekil 22. Öğrencilerin Dijital Yeterliliklerini Kolaylaştırma Alt Boyutuna Göre Nicel Dağılımı

Bu alt boyuttaki yeterlilikler öğrencilerin dijital anlamda daha verimli olabilmeleri ve öğrenim süreçlerine kendi geliştirdikleri dijital içerik ve araçları entegre edebilmeleri noktasında öğreticinin bir yönlendirici sorumluluğuyla görev yapmasını tanımlar. İdeal olan bu yeterliliklere sahip olunabilmesidir fakat hem Türkçe hem de İngilizce öğreticileri hala internete erişim gibi dijital yeterlilik piramidinin en temelinde olan gerekliliklerde sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda öğrencilerinin kendi kendilerini çoğunlukla idare edebildiklerini, her ne kadar dijital yeterlilikleri

konusunda heterojen öğrenci profiline sahip olsalar da bazen kendilerinin bile öğrencilerden yardım aldıklarını söylemişlerdir.

Türkçe ve İngilizce öğretmenleri öğrencilerin dijital yeterliliğini pekiştirecek özel bir uygulamada bulunmamaktadırlar. Tablo 38'deki kod yüzdesinin neredeyse %2'nin altında olması bunu teyit etmektedir. Buna rağmen nicel sonuçlara bakıldığında her iki alanda da öğretmenler B1 Bütünleştirici seviyesinde % 50 ye varan bir oranla görülmektedir. Bu tamamen nitel bulguların tersine işaret etmektedir. Öğretmenlerin anket sorularına bu denli pozitif cevap vermelerinin sebebi öğrencilerin dijital yeterliliklerinin yüksek olması ve verilebilecek dijital temelli çalışma, ödev ve değerlendirmeleri yapabilecek becerilerinin yüksek olmasından kaynaklandığı çıkarımı yapılabilir.

6.1.7. Nitel Kodların Dağılımının Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarına Göre Yorumlanması

Şekil 23. Nitel Kodların Dijital Yeterlilik Alt Boyutlarına Göre Dağılımı

Şekil 23 nitel bulguların bu araştırma sorularına göre dağılımını göstermektedir. Dijital yeterlilik alt boyutlarından mesleki katılım boyutunda verilen cevapların örgütsel iletişim, mesleki iş birliği yeterlilik maddelerine yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. Yansıtıcı

uygulama ve dijital alanda sürekli mesleki gelişim yeterlilik maddeleri C2 Öncü seviyeye denk gelen maddelerdir. Bu maddelerdeki kod sayısı diğer Öncü seviyedeki maddelerden en az iki kat da fazladır. Her ne kadar dijital yeterlilikler son on yıllarda ortaya çıkan bir alan gibi görülse de mesleki katılım yeterlilikleri araştırmaya katılan öğretmenlerde çevrimiçi veya yüz yüze fark etmeksizin halihazırda var olan yeterliliklerdir. Kurumsal kültürün de bir parçası olan mesleki katılım yeterliliği çalışma alanı fark etmeksizin iletişim, dayanışma, bilgi alışverişi ve çağa ayak uydurma olarak gruplanarak tüm öğretmenlerde gözlemlenmiştir.

Eğiticiler için dijital yeterlilikler çerçevesinin belirlediği seviyeleri sırasıyla Başlangıç (A1), Kâşif (A2), Bütünleştirici (B1), Uzman (B2), Lider (C1), Öncü (C2)'dir.

Fakat Tablo 38' deki gösterildiği gibi nicel bulgular nitel bulgularla karşılaştırıldığında hiçbir alt boyutta ne Türkçe veya İngilizce öğretmenlerinin en üst düzey dijital yeterliliğe sahip olmadıkları görülmüştür. Ne ikinci dil olarak Türkçe öğretmenlerinde ne de yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinde lider veya öncü seviyesinde katılımcı bulunmamaktadır. Bu bilgiyi doğru yorumlayabilmek adına dil öğretmenleri özelinde sahip olunması gereken ideal yeterlilik seviyelerini belirlemeye odaklanan başka bir çalışma yapılması gerekebilir.

AB Eğiticiler için dijital yeterlilikler çerçevesinin öğretici yeterliliklerini belirleme, standartlaştırma, bu yeterliliklere bağlı seviyelerin uluslararası geçerliği olması konusunda büyük etkisi olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ne var ki beklenmedik Covid-19 dönemi ve buna bağlı olarak değişen öğretmenlerin dijital yeterliliklerini iyileştirme motivasyonlarını ölçebilmek ve anlayabilmek için söz konusu çerçeve ve sunduğu öz-değerlendirme testleri yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle tezin 5. Bölümünde nitel veriler bu iki tema odağında örnekler yoluyla analiz edilmiştir.

Sonuç bölümünde bu tezin alana katkı sağlayacak aşağıdaki başlık altında alana katkısıyla ilişkili olarak özetlenecektir. Covid-19 salgını, salgın öncesi ve sonrası durumlar öğretmenlerin dijital yeterlilikleri bağlamında olumlu ve olumsuz yönleriyle incelenmiştir. Öğretmenlerin dijital yeterlilik motivasyonu teması altında bireysel,

kurumsal ve öğrenici odaklı motivasyon olarak üç başlık altında kodlanıp analiz edilmiştir. Bulguların sonuçlandırması bir sonraki bölümde anlatılmıştır.

SONUÇ

Bu karma yöntem araştırmasında ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilik seviyeleri karşılaştırmalı olarak nicel ve nitel analizler yoluyla incelenmiş, öğretmenlerin dijital yeterlilik seviyeleri ve yeterliliklerine etki eden sebep ve ilgili durumlar betimlenmiştir.

Tezin temel aldığı ana çerçeve olan AB Öğreticiler için için Dijital Yeterlilik Çerçevesinin ölçeği nicel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Aynı çerçeveden yola çıkarak nitel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış sorular hazırlanmıştır. Araştırma evreni Türkiye'deki Üniversitelere ait TÖMER ve YDYO birimlerinde görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır. Nicel verilerin toplanması için demografik bilgi formu ve ölçekten oluşan Google Form linki yaklaşık 400 öğreticiye iletilmiştir. Oluşan örneklem sayısı 104'tür ve 50'ye yakın üniversiteden katılımcı bulunmaktadır. Nitel verilerin toplanması için amaçlı ölçüt örneklem yoluyla Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi olmak üzere toplamda 20 katılımcıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Katılımcıların 10'u kadın, 10'u erkek olup TÖMER ve YDYO birimleri başına 5 katılımcı düşmektedir.

İkinci dil olarak Türkçe öğretimi ve yabancı dil olarak İngilizce bağlamı daha önce dijital yeterlilik bakış açısıyla karşılaştırmalı olarak ele alınmamış olup alanyazında bu kapsamda betimleyici bir çalışma bulunmamaktadır.

Dijital yeterlilik çerçevesinin 6 alt boyutu ve 22 yeterlilik maddesine dayanan bu çalışmanın veri analizi karma yöntem araştırmalarından eşit statülü eş zamanlı karma çalışma adımlarına uygun olarak gerçekleştirilmiş, tamamlayıcılık ilkesiyle nicel ve nitel veriler bulgular aşamasında görselleştirilerek yorumlar değerlendirilmiştir. Ölçeğin kapsamı dışında kalan etken durumlardan olan Covid -19 ve motivasyon ana temaları Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilikleri bağlamında ayrıca incelenmiştir.

Nicel veriler yoluyla; ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı Dil olarak İngilizce öğretmenlerinin genel dijital yeterlilikleri bütünleştirici ve uzman seviyesinde olduğu görülmüştür.

Öğreticilerin dijital yeterlilikleriyle Türkçe ve İngilizce olarak çalışma alanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Ayrıca İkinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlilikleri cinsiyet, yaş, mesleki deneyim ve öğrenim durumuna göre incelendiğinde; demografik değişkenlerin de dijital yeterlilik üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Avrupa eğitimciler için dijital yeterlilik çerçevesine göre Türkçe öğretmenlerinin %43,4'ü bütünleştirici seviyede ve İngilizce Öğreticilerinin ise %33,3'ü uzman seviyede olduğu görülmektedir. Çerçevenin alt boyutlarına göre Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin seviyeleri:

Mesleki Katılım alt boyutunda İkinci dil olarak Türkçe öğretmenleri %35,8 oranıyla bütünleştirici seviyede bulunurken yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin de %39,2 oranıyla bütünleştirici seviyede buldukları görülmüştür.

Dijital kaynaklar alt boyutunda İkinci dil olarak Türkçe öğretmenlerinin %39,6 oranı ile uzman seviyesinde çıkarak %29,6 oranıyla bütünleştirici bulunan yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinden daha yüksek bir dijital yeterliliğe sahip olduğu görülmüştür.

İkinci dil olarak Türkçe öğretmenlerin öğrenme ve öğretme alt boyut seviyeleri her iki farklı seviyeye, kaşif ve uzman seviyelerinde %34'lük eşit bir dağılım göstermiştir. Yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin ise %31,4 oranıyla bütünleştirici seviyede buldukları görülmüştür.

Değerlendirme alt boyutunda ise Türkçe öğretmenleri %37,7 kaşif seviyede bulunurken yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin de %27,5 oranıyla bütünleştirici seviyede buldukları görülmüştür.

Öğrencilerin güçlendirilmesi alt boyutunda İngilizce öğretmenleri %39,6 Bütünleştirici seviyesinde görünürken Türkçe öğretmenlerinin çoğunun %27,5 kâşif seviyesinde bulunmaktadır.

Öğrencilerin dijital yeterliliklerinin kolaylaştırılması alt boyutunda İkinci dil olarak Türkçe öğretmenleri %35,8 oranıyla bütünleştirici seviyede bulunurken yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin de %49,1 oranıyla bütünleştirici seviyede buldukları görülmüştür. Ancak bu verilerden özellikle son iki alt boyut öğretici görüşleriyle paralellik göstermemektedir.

Nitel verilerden temel olarak çıkartılan sonuca göre; Türkçe öğretmenlerinin dijital yeterliliklerini geliştirmekte İngilizce öğretmenlere göre daha fazla çaba harcamaları gerektiğine yapılan görüşmelerde sıkça değinilmiştir. Çünkü, Türkçe dilince dijital ortam ve araç bulma sıkıntısı temelde öğretici açısından bir engel, bir motivasyon düşüklüğüne sebep olmaktadır.

Aşağıda çerçevenin alt boyutlarına göre öğretmenlerin dijital yeterliliği incelendiğinde yeterlilik seviyelerini bağlama göre olumlu ve olumsuz etkileyen başlıca faktörler olarak belirlenmiştir. Bunlar aynı zamanda öğreticinin motivasyonunu bireysel, kurumsal ve öğrenci odaklı olarak etkileyen faktörler olarak ön plana çıkmıştır:

- Meslektaşlar arası iletişimin güçlü/zayıf olması
- Kurum içinde sağlıklı/sağlıksız görev dağılımı yapılması
- Kurumla ve kitap yayıncılarıyla dayanışma/iletişimsizlik
- Üniversitelerin kaynak ve donanım olarak öğretmenleri desteklemesi/desteklememesi
- Dijital ölçme değerlendirme kullanılabilecek araç ve ortam eksikliği
- Kullanıma hazır materyal ve ölçme değerlendirme sistemlerinin olması/olanlara erişilemesi
- Öğrencilerin dijital yolla öğrenime olan ilgi eksikliği
- Farklılıklara ve iş birliğine elverişli kaynakların azlığı

- Öğreticinin öğrencilere rehberlik edebilecek zaman
- Özgün içerik oluşturma için olanak ve maddi destek eksiklikleri
- Öğreticinin içerik üretmede bilgi ve kaynak eksikliği
- Öğreticinin dijital becerilerinin temel seviyede olması
- Akademik İngilizce ağırlıklı öğretim verilmesi

Bu listedeki çıkarımlar hem ikinci dil olarak Türkçe hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinden gelmiştir. Büyük ve daha gelişmiş bir üniversitede tüm olanakla eğitim veren öğretici ile nispeten daha kısıtlı olanak ve bütçeye sahip üniversiteye mensup öğretici arasındaki dijital yeterlilik seviyelerindeki farkın temeli olarak bireysel tercihler ve kişisel motivasyon görülmüştür. Öğreticilerden toplanan 25 saati aşkın görüşme kayıtlarında, aynı kurum ve birimde görev yapanların bile dijital dünyaya birbirine zıt yaklaşımda olabildikleri görülmüştür. Tüm bulgular ışığında Türkçe veya İngilizce çalışma alanı olarak dijital yeterlilik seviyesi belirlemede birinci etken olmadığını göstermektedir.

Bu çıkarımları ortaya koyarken, çalışmanın kapsayıcılığı bağlamında kullanılan ölçek ve yüz yüze görüşme sorularının araştırma yöntemi dâhilinde araştırmanın amacına uygun şekilde belirlenen problemleri çözmek için elverişli olduğu düşünülmektedir. Ölçekteki veya görüşmedeki sorulara katılımcıların doğru, samimi ve tarafsız bir şekilde gerçek düşüncelerini yansıtarak cevap verdikleri varsayılmaktadır. Ayrıca oluşan örneklemin ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin çalışma evrenini temsil ettiği varsayılmaktadır. Verilen sonuçlar bu varsayım dahilinde ortaya çıkarılmıştır.

Bunun yanında, araştırmanın nicel örneklemini oluşturmak için tüm kanallar denenmesine rağmen beklenenden az katılımcıya (N=104) ulaşılabilmektedir. Çalışmada kullanılan ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılmıştır ve ölçek güvenilir ve frekans dağılımları anlamlıdır. Ancak sonuçların İkinci dil olarak Türkçe ve Yabancı dil olarak İngilizce öğretmenleri evreninde genelleme yapabilmek için yeterlili olduğunu söylemek zordur.

Ayrıca bu çalışma her ne kadar karma yöntem ile teyit edilse de toplanan veriler öğretmenlerin kendileri ile ilgili verdikleri bilgilere dayanarak yürütülmüştür. Bu anlamda öğrenci bakış açısı veya kurumsal bağlam ile ilgili veri çeşitliliği kısıtlıdır.

ÖNERİLER

Tez çalışması kapsamında elde edilen bulgulardan yola çıkılarak ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerin dijital yeterliliklerine ilişkin önerilebilecek çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

- Sınırlıklarda da belirtildiği gibi bu çalışmanın kapsamının genişletilebilir ve veri çeşitliliği artırılabilir. Öğretmenlerin dijital yeterliliklerine ilişkin bilgileri öğrenci ve kurum tarafından da temin eden bir üçgenleme çalışmalar sonuçlardan teyit edilmiş çıkarımlar yapmak ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretimi alanlarına yenilikçi katkılar sağlayacaktır.
- Bu araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin teknik alt yapıda, internete ve dijital kaynaklara erişimde, teknolojik donanımda ve dijital ortamları kullanımda problemleri yaşadıkları görülmüştür. Buna göre, öğretmenlere kurumları tarafından sağlanması gereken olanaklar ve verilmesi gereken destek ile ilgili ihtiyaç analizi yapılmalıdır. Böyle bir analizde öğretmenlerin buldukları kurum, çalıştıkları alan ve öğrenci profiline uygunluk gibi şartların göz önünde bulundurulması gerekir.
- Aynı doğrultuda, hedef kitlesi eğitim alanı bazında kısıtlanmış ve öğretmenlerin profiline uygun hizmet içi eğitimler geliştirmek için öğretmenlerin görüşlerini önemseyerek planlamak gerekmektedir. Bu kapsamda, ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce alanlarına hitap eden yabancı dil öğretmenlerinin dijital yeterliliğinin gelişimine yönelik bir hizmet içi eğitim müfredatı hazırlanabilir, uygulama

sonrası çalışmalar değerlendirilip ve elde edilen sonuçlara ve önerilere göre düzenlemeler yapılabilir.

- Öğreticilerin derslerinde kullanabilecekleri dijital teknolojiler üzerine yapılacak çalışmalarda, sıklıkla kullanılan ve özellikle tercih ettikleri dijital araç ve ortamlar belirlenerek bunların öğretim sürecine entegrasyonuna yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Ayrıca, eğitim fakültelerindeki BİT ve öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı derslerinin içerikleri de değerlendirip yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimine uyarlaması yapılabilir. Bu alanlardaki öğretmenlerin çoğunlukla lisansüstü eğitim aldıkları göz önünde bulundurulursa, bu programlarda alana özgü dijital yeterlilikler ile ilgili ders içerikleri hazırlanabilir. Var olan teknoloji odaklı derslerin kapsamı genişletilebilir ve pratik uygulamaları güncellenebilir.
- Yabancı ve ikinci dil öğretimi için dijital içerik, materyal ve ortamlar geliştirecek farklı alanlara mensup çalışanlar için özellikle Türkiye bağlamında dil öğretim süreçlerine dair göz önünde bulundurulması gereken faktörleri ve yapılması gerekenleri içeren bir yol haritası çalışması yapılabilir.
- Son olarak, öğretmenlerin dijital yeterlilik anlamında hangi seviyede olduklarına dair dönütleri genel olarak olumlu karşıladıkları ve kendi gelişimlerine önem verdikleri görülmüştür. Bu anlamda sistematik değerlendirme ve bilgilendirmeler kurumsal seviyede gerçekleştirilerek öğretmenlerin dijital yeterliliklerine dair gerçek bir anlayışa sahip olmaları da sağlanabilir. Böyle bir uygulamanın eğitim kurumundaki müfredat, öğrenici, öğreticinin temelini oluşturduğu eğitim yönetimi döngüsünün her katmanına olumlu etki sağlayabilecek bir planlama yapılmalıdır. Bu uygulamanın gerçekleştirilebilmesi için sorumlu yönetici ve kaynak atamaları göz önünde bulundurulması gereken unsurlardandır.

Tezin verileri toplanırken, atlatılan Covid-19 sürecinde öğreticilerin bireysel olarak kısıtlamalarda yaşanan çok çeşitli zorluk ve engelleri özveri ile aştıkları kaydedilmiştir. Öğreticilerdeki süregelen bu motivasyonun alanlara ve öğrenicilere büyük katkı sağlayabilecek bir cevher olarak görölmesi gerekmektedir. Bu bağlamda öğreticilerin dayanışmasını perçinleyecek, alan için gerekli pedagojik ve dijital yeterliliklerini güçlendirecek sürdürülebilir çözümlere ihtiyaç olduğu gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Adeyemon, E. (2009). Integrating Digital Literacies into Outreach Services for Underserved Youth Populations. *Reference Librarian*, 50(1), 85-98.
- Arifin, M. A., Rasdi, R. M., Anuar, M. A. M., & Omar, M. K. (2018). Competencies of vocational teacher: A personnel measurement framework. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(14), 147-164.
- Akay, C., ve Uzun, N. B. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe'nin öğrenme sürecinde dil becerileri açısından duyulan kaygı. *Electronic Turkish Studies*, 13(19). 1-20
- Allan Martin & Jan Grudziecki (2006). DigEuLit: Concepts and Tools for Digital Literacy Development, *Innovation in Teaching and Learning in Information and Computer Sciences*, 5(4), 249-267, doi: 10.11120/ital.2006.05040249
- Alexander, B., Adams Becker, S., Cummins, M., and Hall Giesinger, C. (2017). Digital Literacyin Higher Education, Part II. *NMC Horizon Project Strategic Brief*. 4(3). Austin, Texas: The New Media Consortium
- Alkan, V., Şimşek, S. ve Armağan Erbil, B. (2019). Karma yöntem: Öyküleyici alanyazın incelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 559-582. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.5m
- Ananiadou, K. & Claro, M. (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries. *OECD Education Working Papers*, No. 41. <https://doi.org/10.1787/218525261154>.
- Anderson, L., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman,
- Antonenko, P. (2014). The instrumental value of conceptual frameworks in educational technology research. *Educational Technology Research and Development*, 63, 53–71.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Artuç, S. (2013), “TürkçeninYabancı Dil Olarak Öğretiminde Bilişimden Yararlanma: Paragraf Çalışmaları”. *International Journal of Language Education and Teaching*, 1, 80-91.

- Aviram, A & Eshet, Y., (2006). Towards a theory of digital literacy: Three scenarios for the next steps. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 9(1), 16.
- Avrupa Parlamentosu ve Konseyi. (2006) Hayat Boyu Öğrenme için Temel Yeterlilikler (2006/962/EC) (2006). Official Journal of the European Union. 15 Aralık 2021 tarihinde <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF> adresinden erişilmiştir.
- Ayaz, N., Yalı, S. ve Aydın, A. (2017).“Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin İngilizce Öğrenmedeki Başarısızlık Nedenleri”, *Turizm Ve Araştırma Dergisi*, 6(1), 59-72.
- Aydın, M., Atabay, M., & Aydın, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan öğreticilerin yeterlilik durumlarının belirlenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 94-126.
- Aygün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). Öğretici adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-14.
- Baş, B., ve Yıldırım, T. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 827-839.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Boyatzis, R. E. (2008), "Competencies in the 21st century", *Journal of Management Development*, 27 (1), 5-12.
- Bozkurt, A., Hamutoğlu, N.B., Liman Kaban, A., Taşçı, G. ve Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(2), 35-63. <https://doi.org/10.51948/auad.911584>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.

- Braun, V. & Clarke, V. (2012) Thematic analysis. In H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf, & K. J. Sher (Eds), *APA handbook of research methods in psychology, Research designs: Quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological*, 2, 57-71. Washington, DC: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/13620-004>
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589–597. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>
- Braun, V., & Clarke, V. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis?. *Qualitative research in psychology*, 18(3), 328-352.
- Braun, V., Clarke, V., Hayfield, N., & Terry, G. (2019). *Thematic analysis*. Handbook of research methods in health social sciences (P. Liamputtong Ed.) içinde, (ss.843–860). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-10-5251-4_103
- Bülent, A., & Güven. (2022). M. Uluslararası Bir Kavram Karmaşası: Yeterlilik, Yeterlilik ve Yetkinlik Kavramları Üzerine Bir Doküman İncelemesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1), 271-293.
- Büyükaslan, A. (2007). Yabancı dil Türkçenin öğretilmesinde yeni yöntemler: Bilişim uygulamaları, çözüm önerileri. *Department D" etudes Turques Turcologue u-strasbourg, Strasbourg*, 30(05).
- Büyükkız, K. K., & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarının yanlış çözümleme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 51-62.
- Cabero-Almenara, J., Gutiérrez-Castillo, J. J., Palacios-Rodríguez, A., & Barroso-Osuna, J. (2022). *Comparative European DigCompEdu Framework (JRC) and Common Framework for Teaching Digital Competence (INTEF) through expert judgment*. Texto Livre, 14.
- Caena, F., & Redecker, C. (2019). Aligning teacher competence frameworks to 21st century challenges: The case for the European Digital Competence Framework for Educators (Digcompedu). *European Journal of Education*, 54(3), 356-369.

- Calvini, A., Fini, A. & Ranieri M., (2008). Models and instruments for assessing digital competence at school. *Journal of E-Learning and Knowledge Society*, Vol 4(3), 183-193.
- Cernusca, L., & Dima, C. (2007). Competency and Human Resource Management. *Revista Da Faculdade de Ciências Humanas e Sociais*, 162–171.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson Education, Inc.
- Crowe, A. R. (2006). Technology, citizenship, and the social studies classroom: Education for democracy in a technological age. *International Journal of Social Education*, 21(1), 111-121).
- Cuma, F. İ. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenci memnuniyeti. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 179-196.
- Dolmacı, M., & Dolmacı, A. (2020). Eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşleri: bir covid 19 örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 706-732.
- Dubois, D., & Rothwell, W. (2004). Competency-Based or a Traditional Approach to Training? *T & D*, 58(4), 46.
- Dudeny, G., Hockly, N., & Pegrum, M. (2014). *Digital literacies: Research and resources in language teaching*. Routledge.
- Durmuş, M. (2018). Dil Öğretiminin Temel Kavramları Üzerine Düşünceler: Yabancılara Türkçe Öğretimi Mi, Yabancı Dil veya İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi Mi? *Türkbilig*, 35, 181-190.
- Durmuş, M. (2019). *Dil Öğretiminde Öğretici Yeterlilikleri ve Pedagojik Muhakeme Becerisi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Emke, M. and Stickler, U. (2021). Language Learning in Distance Education in Times of Covid-19: Opportunities and Challenges. *Foreign Language Education in Turkey and European Practices: Developments and Suggestions (Conference Proceedings)* (Öztürka, A.; Sağdıç, A.; Tertemiz Arat, E.; Çelik uzun, E. and Yılmaz, M. eds.) içinde (ss ,85–89). 10 Ocak 2022 tarihinde

<https://teachingenglish.org.uk/article/gavin-dudenev-digital-literacyprimer> adresinden erişildi.

- Erol, F., ve Gülcü, İ. (2016). Yabancı dil olarak Türkçenin bilgisayar destekli öğretimi ile ilgili yabancı öğrenci görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 1115-1130.
- European Commission. Directorate-General for Education and Culture. High level group on the modernisation of higher education. (2014). *Report to the European Commission on new modes of learning and teaching in higher education: october 2014*. Publications Office.
- Firat, M., Yurdakul, I. K., & Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 64-85.
- Göçer, A., ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Electronic Turkish Studies*, 6(3), 797-810.
- Göker, M., ve İnce, İ. (2019). Web 2.0 Araçlarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Akademik Başarıya Etkisi. *Turkophone*, 6(1), 12-22.
- Güllülü, M., ve Çetinoğlu, G. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğreniminde ve öğretiminde sosyal medyanın özellikle facebook'un yeri. *Electronic Turkish Studies*, 12(34), 205-238.
- Halitoğlu, V., ve Moralı, G. (2018). Türkçe okutmanlarının görüşlerine göre sosyal ağların yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkıları. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 4, 103-117.
- Hager, P., Gonczi, A., & Athanasou, J. (1994). General Issues about Assessment of Competence. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 19(1), 3–16. <https://doi.org/10.1080/0260293940190101>
- Hoffmann, T. (1999). The meanings of competency. *Journal of European Industrial Training*, 23(6), 275–286. <https://doi.org/10.1108/03090599910284650>
- Howell, J. (2012). *Teaching with ICT: Digital pedagogies for collaboration & creativity* Oxford University Press Sydney, NSW

- İnal, E. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticilerinin Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Öz yeterliklerinin İncelenmesi. *Turkophone*, 7(1), 37-54.
- İnce, B. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji destekli akran öğretiminin konuşma kaygısına etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 171-179.
- İnstefjord, E. (2014). Appropriation of digital competence in teacher education. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 9(04), 313-329.
- Janssen, J., Stoyanov, S., Ferrari, A., Punie, Y., Pannekeet, K., & Sloep, P. (2013). Experts' views on digital competence: Commonalities and differences. *Computers & education*, 68, 473-481.
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A discussion paper, ESRC National Centre for Research Methods NCRM Methods Review Papers.
- Kadıızade, E. D. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Akıllı Telefon Uygulamaları Üzerine İnceleme, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 742-752.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karatay, H, Seda, K., & Başer, D. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 24, 223-232.
- Kirazlı, N. ve Ateş, M. (2016). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyal Kullanımı*, INES 2016 (1st International Academic Research Congress) Tam Metin Kitabı içinde (ss,3290-3299), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Klein, W. (1986). *Second language acquisition*. Cambridge University Press.
- Kuckartz, U., & Rädiker, S. (2019). *Analyzing Qualitative Data with MAXQDA. Text, Audio, and Video*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-15671-8>
- Koehler, M. J., Shin, T. S., & Mishra, P. (2012). *How Do We Measure TPACK? Let Me Count The Ways*. Educational Technology, Teacher Knowledge, And Classroom Impact: A Research Handbook On Frameworks And Approaches, içinde (ss. 16-31). IGI Global.
- Krathwohl, D. R. (2002). A Revision Of Bloom's Taxonomy: An Overview. *Theory into Practice*, 41(4), 212-218.

- Krumsvik, R. (2008). Situated Learning and Teachers' Digital Competence. *Education & Information Technologies*, 13(4), 279-290.
- Kurbanoglu, S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- Leu, D. J., & Kinzer, C. K. (2000). The Convergence of Literacy Instruction With Networked Technologies for Information and Communication. *Reading Research Quarterly*, 35(1), 108-127).
- Mannila, L. (2018). Digitally Competent Schools: Teacher Expectations When Introducing Digital Competence in Finnish Basic Education. *Paper presented at the Seminar. Net*, 14(2) 201-215.
- Martin, A. & Grudziecki J. (2006). DigEuLit: Concepts and Tools for Digital Literacy Development, *Innovation in Teaching and Learning in Information and Computer Sciences*, 5(4), 249-267, doi: 10.11120/ital.2006.05040249
- McClelland, D. (1973). Testing For Competence Rather Than For "Intelligence". *The American Psychologist*, 28(1), 1-14. <https://doi.org/10.1037/h0038240>
- McGarr, O., & McDonagh, A. (2019). Digital competence in teacher education. *Output 1 of the Erasmus+ funded Developing Student Teachers' Digital Competence (DICTE) project*, 40.
- McLoughlin C. (2013). *Teacher Professional Learning in Digital Age Environments*. Back to the Future (Flores M.A., Carvalho A.A., Ferreira F.I., Vilaça M.T. Eds.) içinde (ss. 189-206). Rotterdam: Sense Publishers. doi: 10.1007/978-94- 6209-240-2_11
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Integrating Technology In Teachers' Knowledge. *Teachers College Record*, 108 (6), 1017-1054
- Moseholm, E., & Fetters, M. D. (2017). Conceptual Models To Guide Integration During Analysis In Convergent Mixed Methods Studies. *Methodological Innovations*, 10(2), 2059799117703118.
- MYK, (2020). Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi. *Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığı*. Ankara.

- Ottestad, G., Kelentrić, M., & Guðmundsdóttir, G. B. (2014). Professional digital competence in teacher education. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 9(4), 243-249.
- Oxford, R., & Shearin, J. (1994). Language Learning Motivation: Expanding the Theoretical Framework. *The modern language journal*, 78(1), 12-28.
- Ördek, E. ve Bolat, (2016). Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinin Turizm için Mesleki Almanca Öğretimindeki Yeterliliği. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 4(2), 104-115.
- Özer., & Korkmaz, C. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Unsurlar. *EKEV Akademi Dergisi*, (67), 59-84.
- Özer, M., & Suna, H. E. (2020). Covid-19 Salgını ve Eğitim. *Küresel Toplumun Anatomisi: İnsan ve Toplumun Geleceği İçinde*, 171-192.
- Özgat Tatan, O. (2023). *Çevrim İçi Uzaktan Öğretim Platformları Aracılığı ile İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğreticilerin Yeterliliklerinin İncelenmesi*. Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 8 (1) , 28-40 .
- Özgün-Koca, S. A., Meagher, M., & Edwards, M. T. (2010). Preservice Teachers' Emerging TPACK in a Technology-Rich Methods Class. *Mathematics Educator*, 19(2), 10–20.
- Öztuzcu, Özge, (2022). *Covid-19 Salgını Sürecinde Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlik İnançları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful Sampling For Qualitative Data Collection And Analysis İn Mixed Method İmplementation Research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 42(5), 533-544
- Pedro, F. (2009). New Millennium Learners in Higher Education: Evidence and Policy Implications. In *International Conference on 21st Century Competencies, Brussels: OECD/CERI*. Erişim: 25 Şubat 2022 tarihinde <http://oecd.Org/Edu/Ceri/38358359> adresinden erişildi.
- Plaza, J., García-Gutiérrez, J., & Moreno-Mediavilla, D. (2015). *How Do Teachers Develop Digital Competence in Their Students? Appropriations, Problematics*

- and Perspectives*. Paper Presented at The 2015 International Symposium on Computers in Education (SIIE), 38- 43.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 2: Do they really think differently?. *On the horizon*, 9(6), 1-6. 13 Aralık 2021 tarihinde <http://marcprensky.com/writing/Prensky%20%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> adresinden erişildi.
- Polatcan, F. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin iletişim kurma istekliliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Redecker, C. (2017). European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu (No. JRC107466). Joint Research Centre (Seville site).
- Richards, J. C., & Schmidt, R. (2002). *Longman dictionary of applied linguistics and language teaching*. Harlow, UK: Longman.
- Røkenes, F. M., & Krumsvik, R. J. (2016). Prepared to teach ESL with ICT? A Study of Digital Competence in Norwegian teacher education. *Computers & Education*, 97, 1-20
- Şahin, M. C. (2009). Yeni Bin Yılın Öğrencilerinin Özellikleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(2),(155-172).
- Sezgin, A. A., & Karabacak, Z. İ. (2020). Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuryazarlık Dersine Yönelik Betimsel Bir Analiz. *Kurgu*, 28(1), 17-30.
- Sezgin, S., & Fırat, M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 37-54.
- Smahel, D., MacHackova, Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Olafsson, K., Hasebrink, U. (2020). EU kids online 2020: Survey results from 19 countries. 29 Ocak 2022 tarihinde <http://eprints.lse.ac.uk/47344/> adresinden erişildi.
- Søby, M. (2003) "Digital Competence: from ICT skills to digital "bildung"." *University of Oslo*. 28 Şubat 2022 tarihinde <http://folk.uio.no/mortenso/Dig.comp.html> adresinden erişildi.
- Solmaz, O. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Öğretim Materyalleri: Web maceraları. R. Gürses, RB Okkalı ve E. Sarıkaya. *Türkçenin*

Yabancı Dil Olarak Öğretimi Bilgi Şöleni:«Teknoloji Tabanlı Öğretim» Oturumu Bildirileri İçinde, 369-377.

- Sipilä, K. (2014). Educational use of information and communications technology: Teachers' perspective. *Technology, Pedagogy and Education, 23*(2), 225-2419.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory* (2rd Ed.). London: Sage.
- TEDMEM. (2020). *COVID-19 sürecinde eğitim: Uzaktan öğrenme, sorunlar ve çözüm önerileri* (TEDMEM Analiz Dizisi 7). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları. 11 Mart 2021 tarihinde <https://tedmem.org/yayin/covid-19-surecinde-egitim-uzaktan-ogrenme-sorunlar-cozum-onerileri> adresinden erişildi.
- Tekin, E. (2022). Covid-19 Sonrasında Uzaktan (Çevrim içi) Yabancı Dil Öğretimi İlkeleri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Academic Research Review, 7* (3) , 604-617. doi: 10.30622/tarr.1150646
- Tamim, R. M., Bernard, R. M., Borokhovski, E., Abrami, P. C., & Schmid, R. F. (2011). What Forty Years of Research Says About The Impact Of Technology On Learning: A Second-Order Meta-Analysis and Validation Study. *Review of Educational research, 81*(1), 4-28.
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (2003). *The Past and Future of Mixed Methods Research: From Data Triangulation to Mixed Model Designs*. A. Tashakkori & C. Teddlie (ed.) *Handbook of Mixed Methods In Social and Behavioral Research*. içinde (ss. 671–701). California: Sage.
- Turumbetova, A., & Varol, S. (2017). Mobil Uygulamalarıyla Türkçe Sözcük Öğretimi. *СДУ Хабаршысы SDU Bulletin, 2*(41), 43–50. 19 Mart 2020 tarihinde <http://rmebrk.kz/journals/4736/55618.pdf#page=44> adresinden erişildi.
- Ural, O. K. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Araç Gereç ve Teknoloji Kullanım Yeterlilikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Viberg, O., Olof Bälter, Khalil, M., & Mavroudi, A. (2020). Validating an Instrument to Measure Teachers' Preparedness to Use Digital Technology in Their Teaching. *Nordic Journal of Digital Literacy, 15*(1), 38-54. doi:10.18261/issn.1891-943x-2020-01-04

- Ward, L., & Parr, J. M. (2010). Revisiting And Reframing Use: Implications for The Integration of ICT. *Computers & Education*, 54(1), 113-122., 2010;
- Wastiau, P., Blamire, R., Kearney, C., Quittre, V., Van de Gaer, E., & Monseur, C. (2013). The use of ICT in education: A survey of schools in Europe. *European Journal of Education*, 48(1), 11-27).
- Yılmaz, E. O., & Toker, T. Covid-19 Salgını Öğreticilerin Dijital Yeterliliklerini Nasıl Etkiledi?. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(235), 2713-2730.
- Zhao, K., Llorente, A. M. P., & Gómez, M. C. S. (2021). Digital Competence in Higher Education Research: A Systematic Literature Review. *Computers & Education*, 168, 104212.
- Zurkowski, P. G. (1974). *The information service environment: relationships and priorities*. (Report ED 100391). Washington DC: National Commission on Libraries and Information Science. Related Paper No. 5.

EKLER

Ek 1. SPSS ÇIKTILARI

1- 8 Bağımsız Örneklem T-Testleri

1

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi				T-Test				
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
TOPLAM_DİJİTAL_YETERLİLİK	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	2,780	,098	-,193	102	,848	-,56567	2,93500	-6,38722	5,25589
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			-,192	92,418	,848	-,56567	2,95127	-6,42680	5,29546

2

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi				T-Test				
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F1_MESLEKİ_KATILIM	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,136	,713	,681	102	,497	,38957	,57169	-7,4438	1,52351
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,681	101,160	,498	,38957	,57227	-,74564	1,52478

3

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi				T-Test				
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F2_DİJİTAL_KAYNAKLAR	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	1,484	,226	,210	102	,834	,09952	,47414	-,84093	1,03997
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,209	95,005	,835	,09952	,47629	-,84604	1,04508

4

Bağımsız Örneklem T-Testi

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi		T-Test						
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F3_ÖĞRETME_VE_ÖĞRENME	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,018	,893	-,787	102	,433	-,55938	,71089	-1,96942	,85066
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			-,785	99,307	,434	-,55938	,71263	-1,97334	,85458

5

Bağımsız Örneklem T-Testi

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi		T-Test						
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F4_DEĞERLENDİRME	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	3,354	,070	-,291	102	,772	-,13688	,47062	-1,07037	,79660
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			-,290	95,128	,773	-,13688	,47274	-1,07538	,80161

6

Bağımsız Örneklem T-Testi

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi		T-Test						
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F5_ÖĞRENCİLERİN_GÜÇLENDİRİLMESİ	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	6,608	,012	-,480	102	,632	-,22531	,46956	-1,15668	,70607
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			-,477	91,959	,634	-,22531	,47224	-1,16323	,71262

7

Bağımsız Örneklem T-Testi

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi				T-Test				
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F6_ODYK	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	2,756	,100	-,173	102	,863	-,13319	,76990	-1,66028	1,39391
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			-,172	91,772	,864	-,13319	,77435	-1,67116	1,40479

8

		Levene's Varyansların Homojenliği Testi				T-Test				
		F	p.	t	df	p.	Ortalama Farkı	SH Farkı	%95 Güven Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
F1_MESLEKİ KA TILIM	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,979	,325	,486	102	,628	,28250	,58099	-,86989	1,43489
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,477	84,039	,635	,28250	,59236	-,89546	1,46046
F2_DİJİTAL_KAY NAKLAR	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	4,510	,036	,518	102	,606	,24895	,48079	-,70468	1,20259
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,493	73,797	,623	,24895	,50492	-,75717	1,25507
F3_ÖĞRETME V E_ÖĞRENME	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,459	,500	,118	102	,906	,08540	,72378	-1,35022	1,52102
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,118	89,550	,907	,08540	,72607	-1,35716	1,52796
F4_DEĞERLENDİ RME	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,613	,435	,747	102	,457	,35608	,47664	-,58934	1,30150
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,761	95,962	,449	,35608	,46807	-,57303	1,28519
F5_ÖĞRENCİLER İN_GÜÇLENDİRİ LMESİ	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	4,942	,028	,108	102	,914	,05147	,47718	-,89501	,99795
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,103	76,348	,918	,05147	,49739	-,93911	1,04204
F6_ODYK	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,275	,601	,704	102	,483	,54899	,77978	-,99769	2,09567
	Varyansların Homojen Dağılmadığı Varsayıldığında			,715	95,162	,476	,54899	,76801	-,97567	2,07364
TOPLAM DİJİTAL L_YETERLİLİK	Varyansların Homojen Dağıldığı Varsayıldığında	,984	,324	,529	102	,598	1,57339	2,97589	-4,32927	7,47605

Varyansların Homojen Dağılımadığı Varsayıldığında	,522	86,219	,603	1,57339	3,01501	-4,42004	7,56682
--	------	--------	------	---------	---------	----------	---------

9 - 12 Post-Hoc Testleri

9

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p.
F1_MESLEKİ_KATILIM * 1.Yaş	Gruplar Arası	25,331	2	12,665	1,514	,225
	Grup İçi	845,044	101	8,367		
	Toplam	870,375	103			
F2_DİJİTAL_KAYNAKLA R * 1.Yaş	Gruplar Arası	10,821	2	5,410	,933	,397
	Grup İçi	585,401	101	5,796		
	Toplam	596,221	103			
F3_ÖĞRETME_VE_ÖĞRE NME * 1.Yaş	Gruplar Arası	10,488	2	5,244	,396	,674
	Grup İçi	1337,359	101	13,241		
	Toplam	1347,846	103			
F4_DEĞERLENDİRME * 1.Yaş	Gruplar Arası	6,660	2	3,330	,579	,562
	Grup İçi	580,994	101	5,752		
	Toplam	587,654	103			
F5_ÖĞRENCİLERİN_GÜ ÇLENDİRİLMESİ * 1.Yaş	Gruplar Arası	4,623	2	2,312	,402	,670
	Grup İçi	581,213	101	5,755		
	Toplam	585,837	103			
F6_ODYK * 1.Yaş	Gruplar Arası	14,036	2	7,018	,455	,636
	Grup İçi	1557,810	101	15,424		
	Toplam	1571,846	103			
TOPLAM_DİJİTAL_YETE RLİLİK * 1.Yaş	Gruplar Arası	334,378	2	167,189	,750	,475
	Grup İçi	22510,382	101	222,875		
	Toplam	22844,760	103			

10

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p.
F1_MESLEKİ_KATILIM * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	66,953	4	16,738	2,056	,092
	Grup İçi	797,726	98	8,140		
	Toplam	864,680	102			
F2_DİJİTAL_KAYNAKLA R * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	20,953	4	5,238	,892	,472
	Grup İçi	575,261	98	5,870		
	Toplam	596,214	102			
F3_ÖĞRETME_VE_ÖĞRE NME * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	65,484	4	16,371	1,282	,282
	Grup İçi	1251,389	98	12,769		
	Toplam	1316,874	102			
F4_DEĞERLENDİRME * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	33,622	4	8,406	1,493	,210
	Grup İçi	551,582	98	5,628		
	Toplam	585,204	102			
F5_ÖĞRENCİLERİN_GÜ ÇLENDİRİLMESİ * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	44,427	4	11,107	2,017	,098
	Grup İçi	539,554	98	5,506		
	Toplam	583,981	102			
F6_ODYK * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	89,718	4	22,430	1,489	,211
	Grup İçi	1476,010	98	15,061		
	Toplam	1565,728	102			
TOPLAM_DİJİTAL_YETE RLİLİK * 4. Öğretici olarak mesleki deneyim süreniz	Gruplar Arası	1463,461	4	365,865	1,691	,158
	Grup İçi	21205,315	98	216,381		
	Toplam	22668,777	102			

11

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p.
F1_MESLEKİ_KATILIM *	Gruplar Arası	56,711	6	9,452	1,118	,358
7. Dijital teknolojileri	Grup İçi	811,755	96	8,456		
öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Toplam	868,466	102			
F2_DİJİTAL_KAYNAKLA	Gruplar Arası	42,233	6	7,039	1,255	,286
R * 7. Dijital teknolojileri	Grup İçi	538,524	96	5,610		
öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Toplam	580,757	102			
F3_ÖĞRETME_VE_ÖĞRE	Gruplar Arası	59,340	6	9,890	,744	,615
NME * 7. Dijital	Grup İçi	1275,864	96	13,290		
teknolojileri öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Toplam	1335,204	102			
F4_DEĞERLENDİRME *	Gruplar Arası	12,535	6	2,089	,353	,907
7. Dijital teknolojileri	Grup İçi	568,514	96	5,922		
öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Toplam	581,049	102			
F5_ÖĞRENCİLERİN_GÜ	Gruplar Arası	30,690	6	5,115	,887	,507
ÇLENDİRİLMESİ * 7.	Grup İçi	553,291	96	5,763		
Dijital teknolojileri öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Toplam	583,981	102			
F6_ODYK * 7. Dijital	Gruplar Arası	88,117	6	14,686	,952	,462
teknolojileri öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Grup İçi	1481,339	96	15,431		
	Toplam	1569,456	102			
TOPLAM_DİJİTAL_YETE	Gruplar Arası	1343,390	6	223,898	1,006	,426
RLİLİK * 7. Dijital	Grup İçi	21374,668	96	222,653		
teknolojileri öğretim amaçlı ne zamandır kullanmaktasınız?	Toplam	22718,058	102			

12

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p.
F1_MESLEKİ_KATILIM *	Gruplar Arası	7,522	3	2,507	,291	,832
8. Verdiğiniz derslerin	Grup İçi	862,853	100	8,629		
ortalama yüzde kaç uzaktadır (online)?	Toplam	870,375	103			
F2_DİJİTAL_KAYNAKLA	Gruplar Arası	17,474	3	5,825	1,006	,393
R * 8. Verdiğiniz derslerin	Grup İçi	578,747	100	5,787		
ortalama yüzde kaç uzaktadır (online)?	Toplam	596,221	103			
F3_ÖĞRETME_VE_ÖĞRE	Gruplar Arası	14,349	3	4,783	,359	,783
NME * 8. Verdiğiniz	Grup İçi	1333,497	100	13,335		
derslerin ortalama yüzde kaç uzaktadır (online)?	Toplam	1347,846	103			
F4_DEĞERLENDİRME *	Gruplar Arası	14,485	3	4,828	,842	,474
8. Verdiğiniz derslerin	Grup İçi	573,168	100	5,732		
ortalama yüzde kaç uzaktadır (online)?	Toplam	587,654	103			
F5_ÖĞRENCİLERİN_GÜ	Gruplar Arası	15,405	3	5,135	,900	,444
ÇLENDİRİLMESİ * 8.	Grup İçi	570,432	100	5,704		
Verdiğiniz derslerin ortalama yüzde kaç uzaktadır (online)?	Toplam	585,837	103			
F6_ODYK * 8. Verdiğiniz	Gruplar Arası	22,467	3	7,489	,483	,695
derslerin ortalama yüzde	Grup İçi	1549,379	100	15,494		
kaçı uzaktadır (online)?	Toplam	1571,846	103			
TOPLAM_DİJİTAL_YETE	Gruplar Arası	185,731	3	61,910	,273	,845
RLİLİK * 8. Verdiğiniz	Grup İçi	22659,029	100	226,590		
derslerin ortalama yüzde kaç uzaktadır (online)?	Toplam	22844,760	103			

EK 2. KOD VE TEMALARLA NİTEL VERİLER ÇALIŞMA KİTABI

Öğreticilerin Dijital Yeterlikleri Görüşme Kodları ve Örnekler

1. Belgeler	172
1.1.Mesleki Katılım.....	172
1.1.1.Örgütsel İletişim	172
1.1.2.Mesleki İş Birliği.....	174
1.1.3. Yansıtıcı Uygulama	183
1.1.4. Dijital Alanda Sürekli Mesleki Gelişim	188
1. 2. Dijital Kaynaklar.....	192
1.2.1. Seçme	192
1.2.2. Oluşturma ve Düzenleme	199
1.2.3. Yönetme, Koruma ve Paylaşma	203
1. 3. Öğrenme ve Öğretme	204
1.3.1. Öğretme	204
1.3.2.Rehberlik Etme.....	207
1.3.4. Öz Yönlendirmeli Öğrenme	209
1.3.4.İşbirlikli Öğrenme	210
1. 4. Değerlendirme.....	212
1. 4.1. Ölçme stratejileri	212
1. 4.2. Bulguları Analiz Etme.....	215
1. 4.3.Dönüt Verme ve Planlama.....	215
1. 5. Öğrencilerin Dijital Yeterliklerinin Kolaylaştırılması	218
1.5.1. Bilişim ve Medya Okuryazarlığı	218
1.5.2.İletişim.....	219
1.5.3.İçerik Oluşturma.....	220
1.5.4.Sorumlu Kullanma.....	220
6.5. 6.5.Problem Çözme	221
1.6. Öğrencilerin Güçlendirilmesi.....	221
1.6.1. Farklılaştırma ve Bireyselleştirme.....	221
1.6.2. Ulaşılabilirlik ve Kapsayıcılık.....	222
1.6.3.Öğrencileri Öğrenme Sürecine Aktif Bir Şekilde Dahil.....	223
2. Covid 19 Görüşleri.....	224
2.1. Covid 19 dijital yeterliğe etkisi	224
2.2. Öncesi ve sonrası dijital yeterlik durumu	231
2.3. Covid 19 sonrası dijital yeterliğin sürdürülebilmesi	237
3. Dijital yeterlik Geliştirme Motivasyonları.....	239
3.1. Öğrenici odaklı motivasyon	239
3.2. Kurum etkili motivasyon.....	240
3.3. Bireysel motivasyon	241

1. MAXQDA Belgeler ve Kodları

No.	Belge	Oluşturan
1	Türkçe Öğreticileri\MT2	Tuba Demirel
2	Türkçe Öğreticileri\MT1	Tuba Demirel
3	Türkçe Öğreticileri\MT3	Tuba Demirel
4	Türkçe Öğreticileri\MT4	Tuba Demirel
5	Türkçe Öğreticileri\MT5	Tuba Demirel
6	Türkçe Öğreticileri\HT1	Tuba Demirel
7	Türkçe Öğreticileri\HT2	Tuba Demirel
8	Türkçe Öğreticileri\HT3	Tuba Demirel
9	Türkçe Öğreticileri\HT4	Tuba Demirel
10	Türkçe Öğreticileri\HT5	Tuba Demirel
11	İngilizce Öğreticileri\MY1	Tuba Demirel
12	İngilizce Öğreticileri\MY2	Tuba Demirel
13	İngilizce Öğreticileri\MY3	Tuba Demirel
14	İngilizce Öğreticileri\MY4	Tuba Demirel
15	İngilizce Öğreticileri\MY5	Tuba Demirel
16	İngilizce Öğreticileri\HY1	Tuba Demirel
17	İngilizce Öğreticileri\HY2	Tuba Demirel
18	İngilizce Öğreticileri\HY3	Tuba Demirel
19	İngilizce Öğreticileri\HY4	Tuba Demirel
20	İngilizce Öğreticileri\HY5	Tuba Demirel

1.1.Mesleki Katılım

1.1.1.Örgütsel İletişim

1.

" Kesinlikle çok iyi. Şöyle öğretim görevlisi arkadaşım Öznur Yıldırım, bu anlamda son derece girişimci bir yapıya da sahip. Bu konularda her türlü desteği hem birbirimize hem kurumdaki diğer hocalarımızla hani istişare ederek sağlıyoruz. Bu konuda iletişiminiz açık ve birbirimize gerçekten destek oluyoruz. Sadece özgür hocam değil, Esra hocam Hasan Kaplan hocam yine keza onlarla da iyi bir iletişiminiz var. Bu noktada yani destek noktasında ve iletişim kanallarının açık olması noktasında bir herhangi bir problem burada yok."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 22 - 2214]

3.

" Evet hocam aslında homojen bir yapı var yani hepsinin dijital yeterliliği düşük mesela sadece dijital yeterlik değil, kendi genel kültür bağlamında da hem yerli hem yabancı öğrencinin ne yazık ki çok öyle iyi olduğunu görmüyorum. Hele ilk geldiğimiz sene Suriyeli öğrencilerimiz daha Suriye'yi dahi bırakın. Türkiye'yi Türkiye'de büyümüş olmalarına rağmen Suriye'yi dahi iyi bilmediklerini yani gördüm, bizzat böyle şahit oldum. Dijital yeterlik noktasında sadece WhatsApp grupları var işte Telegram 'da grupları var. Kendi aralarında iyi bir iletişim ağı var. Ama mesela öğrenmeye kendini geliştirmeye sıra gelince bu insanların böyle ne diyeyim? Sudan çıkmış, balık gibi olduğunu görüyorum. Hocam hiç yeterli değil. Mesela şey diyoruz: Hocam işte kendi ülkenin tanıtacak bir video veya şey yap slayt yap diyoruz zaten video yapamıyorlar hocam. Çünkü video hangi programları basit, programlar bunlar hani. Onları kullanacak hangileri ne bilmiyorlar, nasıl kullanacaklarını da bilmiyorlar. Bir de öğrenme istekleri de yok. Yani aman kim uğraşacak diye düşünüyorlar. Slayta sıra gelince de basit böyle üzerine çok hiç uğraşılmamış. Belki geçmiş dönemlerden işte diyelim ki Mısır'ı tanıtan bir öğrenci varsa ondan slayt almış getirmiş. Öyle hocam yani buna çok şahit olduk. Ama şeyi deneyimlemek isterdim. Hocam mesela eğitim düzeyi yüksek ülkelerden öğrenci gelse, Japonya'dan, Kore'den ne bileyim, İrlanda'dan mesela İngiltere'den eğitim ve kültür düzeyi yüksek öğrenciler gelse hem onların dijital yeterliklerine baksam hem de hocam şeye baksam nasıl öğreniyorlar ve onları nasıl öğretebiliriz? Çünkü Arap ve İranlılara Fas kökenlilere dil öğrettiğimiz aradaki ortak kelimeler bazı ortak yapılar. Onların Türkçe öğrenmesini kolaylaştıran biliyor ya da Türk soylular da mesela bütün bu böyle. Ama mesela büsbütün yabancı hem bize farklı hem de işte dediğim gibi eğitim ve kültür seviyesi yüksek... Bu dijital yeterlik noktasında onları da merak ediyorum yani."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 37 - 3714]

5.

" Evet hocam aslında homojen bir yapı var yani hepsinin dijital yeterliliği düşük mesela sadece dijital yeterlik değil, kendi genel kültür bağlamında da hem yerli hem yabancı öğrencinin ne yazık ki çok öyle iyi olduğunu görmüyorum. Hele ilk geldiğimiz sene Suriyeli öğrencilerimiz daha Suriye'yi dahi bırakın. Türkiye'yi Türkiye'de büyümüş olmalarına rağmen Suriye'yi dahi iyi bilmediklerini yani gördüm, bizzat böyle şahit oldum. Dijital yeterlik noktasında sadece Whatsapp grupları var işte Telegram'da grupları var. Kendi aralarında iyi bir iletişim ağı var. Ama mesela öğrenmeye kendini geliştirmeye sıra gelince bu insanların böyle ne diyeyim? Sudan çıkmış, balık gibi olduğunu görüyorum. Hocam hiç yeterli değil. Mesela şey diyoruz: Hocam işte kendi ülkenin tanıtacak bir video veya şey yap slayt yap diyoruz zaten video yapamıyorlar hocam. Çünkü video hangi programları basit, programlar bunlar hani. Onları kullanacak hangileri ne bilmiyorlar, nasıl kullanacaklarını da bilmiyorlar. Bir de öğrenme istekleri de yok. Yani aman kim uğraşacak diye düşünüyorlar. Slayta sıra gelince de basit böyle üzerine çok hiç uğraşılmamış. Belki geçmiş dönemlerden işte diyelim ki Mısır'ı tanıtan bir öğrenci varsa ondan slayt almış getirmiş. Öyle hocam yani buna çok şahit olduk. Ama şeyi deneyimlemek isterdim. Hocam mesela eğitim düzeyi yüksek ülkelerden öğrenci gelse, Japonya'dan, Kore'den ne bileyim, İrlanda'dan mesela İngiltere'den eğitim ve kültür düzeyi yüksek öğrenciler gelse hem onların dijital yeterliklerine baksam hem de hocam şeye baksam nasıl öğreniyorlar ve onları nasıl öğretebiliriz? Çünkü Arap ve İranlılara Fas kökenlilere

dil öğrettiğimiz aradaki ortak kelimeler bazı ortak yapılar. Onların Türkçe öğrenmesini kolaylaştıran biliyor ya da Türk soylular da mesela bütün bu böyle. Ama mesela büsbütün yabancı hem bize farklı hem de işte dediğim gibi eğitim ve kültür seviyesi yüksek... Bu dijital yeterlik noktasında onları da merak ediyorum yani."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 37 - 3714]

6.

"Olmuyorsa hâlâ uğraşiyor ve yapamıyorsa yine tekrar tekrar hocaya yardımcı olmak suretiyle yapmaya çalışıyorduk o işi sonuçta. Ama bu süreçte özellikle pandemi de çok daha sıkı bir ilişki vardı. Fakat şöyle bu ilişkinin güçlü olması, ihtiyaçla ortaya çıkan bir şey ihtiyaç varsa iletişim daha güçlü bir ihtiyaç azaldıkça yani hoca özerk olarak çalışmayı öğrendikçe size de ihtiyacı azalıyor dolayısıyla, ondan sonra sistemin sürdürülmesi noktasında kendiliğinden gidiyor. Fakat biz bunu mesela şöyle söyleyeyim, hocam bunu atladım. Özellikle ifade etmem gerekiyor. Biz kendi birimizle Tömer de bir içerik geliştirme birimi oluşturduk. Bu birimin özelliği, kurulma amacı özellikle dijital içerikler üretmek, var olan içerikleri dijitalle dönüştürme noktasında o komisyondan bir beklentimiz var. Yani ses dosyaları gömme YouTube videoları ekleme anlatılan konuların dijital içeriklerle soru haline dönüştürülmesi gibi böyle etkinlikler yapmasını planlıyoruz. Mesela bu şu anda işte aşağı yukarı beş altı aylık bir komisyon. Onlar kendi aralarında toplanıyorlar, planlamalar yapıyorlar ve bir üretim faaliyeti söz konusu. Orada ihtiyaç varsa iletişim çok daha hızlı ve güçlü."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 41 - 4114]

8.

" Drive'mız var araya gidiyoruz. Materyallerimizi oradan da kullanıyoruz. Bu arada yani iletişimimiz oldukça iyi"

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 17 - 1714]

10.

" Zaten Hacettepe Üniversitesi'nin de bize sunduğu, geçen pandemi döneminde biz Google Classroom kullanmıştık. Ama geçen yıl Moodle kullandık, hem klasik hem de çok başarılı kullandık öğrencilerle hem bu materyal akışında hem de iletişimde çok başarılı oldu ama tabii her zaman için hızlı iletişimde WhatsApp özellikle Zoomda ders esnasında ağdan düşenler... Çünkü o hem çok hızlı, o sırada ben başka bir programı açıp zaman kaybedemem ama öğrencilerden işte mesela snava neredesin, çabuk gel gibi şeyler de... Tabii bu eğitim anlamında değil, haberleşme anlamında WhatsApp kullandık. Ama eğitim anlamında söyleyeyim: Classroom, Moodle, YouTube'u da bir video izlemek için..."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 53 - 5314]

11.

" Ben Milli Eğitim de çalıştım 2 buçuk sene. Açıkçası İngilizce öğretmenlerinin arasında irtibatın olması lazım. Bence bunun zayıf olduğunu düşünüyorum. Ve aynı zamanda belki bununla ilgili bir ağ olabilir, bir platform olabilir. Her şehirdeki İngilizce öğretmenleri kendi arasında iletişim kurabileceği belki bir ağ, aynı zamanda dernek her gün için olmalı diye düşünüyorum. Hep öğretmenlerin kendini geliştirmesi için hem de aynı zamanda yeniliklerden haberdar olmak, belki bir taraftan da özel kolejlerde çalışan yani kolej dediğimiz özel okullarda çalışan öğretmenlerle bilgi alışverişini ve desteği sürdürülebilmek anlamında. Burada bu teknolojiyi daha da çok kullanacak olanlar milli eğitimdeki kişiler diye düşünüyorum açıkçası. Yani teknoloji derken bu tür oyunlar, uygulamalar onları kastediyorum. Bütün oyun uygulamaları, içerik geliştirme... Çünkü yeni nesil bunları hem daha vakif hem de alttan gelirken yani ikiden on ikinci sınıflara bunlar çok daha uygun olur gibi geliyor bana."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 76 - 7614]

12.

"H- Yani bireysel olarak şöyle diyeyim, biz kurum olarak aslında covid öncesinde de mesela online eğitime geçmiştik. Onun haricinde yüz yüze verdiğimiz derslerde de dijital araçları kullanıyorduk. Bu nedenle dijital etkinliğimizde çok büyük ölçüde bir değişim olmadı korona bizim şahsi olarak kendi adıma söyleyeyim. Kurum açısından da şöyle bir durum oldu bazı dersler için bu dijital öğrenme ortamları kullanılıyordu ama bazı dersler için dahası dersleri yüzde 95 için belki de kullanılmıyordu. Korona nedeniyle artık o öğrenme, dijital öğrenme ortamı herkesin kullanımına açık hale geldi. Mecburi oldu yüz yüze eğitim yapılamadığı için burada da şu sıkıntıyı gördük, üniversitedeki birçok hoca aslında hazır değildi bu duruma hazırlıksız yakalandı yani. Nasıl hazırlıksız yakalandı? Mesela bir uzen platformunu mesela hayatında hiç kullanmamış hocalarımız vardı. Bu konuda da verilen eğitim biraz yetersiz kaldı. Genelde hocalar birbirlerine danışarak nasıl bir yol izleyeceklerini öğrenmeye çalıştılar ve birçok hocamızın dijital ortamda öğrenciye verebileceği herhangi bir malzeme materyal yoktu. Mesela ne bir sunum, ne bir şey, hiçbir şey hazır değildi. Dolayısıyla bunun için. Hocalar da baya bi emek harcamak zorunda kaldılar. Ama şimdi bazı hocalar teknolojik materyal kullanımını çok iyi bilmedikleri için mesela sunumlar açısından senin basit bir örnek mesela sunumu öğrenci için nasıl ilgi çekici hale getirmesi gerektiğini bilmediği için normal klasik powerpoint sunumu hazırlayıp onu da çok basit bir görselle sunup öğrencileri böyle daha sıkacak materyalleri hazırlayan hocalar da oldu. Bazıları da önceden dijital yetkinlik anlamında da iyi olanlar. Mesela öğrenciyi nasıl etkileyebileceği eklerini o yaş düzeyine uygun, nasıl materyal hazırlayacaklarını bilen hocalar genelde öğrencinin daha çok ilgisini çekebilecek. Görsel açıdan daha zengin. Yani sadece bir giden oluşmayan, aynı zamanda görsellerle de durumu ifade eden şeyler kullandılar. Hocadan hocaya da bir değişiklik gösterdi. Ülke genelinde de baktığımızda gerek ilköğretim kademesinde gerek üniversite kademesinde her yeni eğitimin her kademesinde. Eğitimin her kademesinde şeyi gördük hocam. Hocaların ve öğrencilerin bu dijital ortama yani ayak, uydurmak zorunda kaldıklarını gördük. Velilerle beraber hem öğrenci, hem veli hem öğretmenler bu konuda otomatikman zaten eksikliklerini gördüğü insanlar bu doğrultuda kendini geliştirmeye çalıştılar. Çünkü başka yolu yoktu bunun."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 51 - 5107]

13.

"H- Yani bu konuda açıkçası çok bir şey yapıldığını düşünmüyorum. Yani hani öğrenciler ya da hocalar bireysel olarak kendileri bir şeyler yapmaya çalışıyorlar ama böyle sistematik bir şey yok, bir ilerleme yok. Bunun takibi de yapılmıyor. Bazı işte bilim adamları bu doğrultuda çalışmalar yapıyorlar ama yani sonuç olarak şöyle değerlendirdiğimizde aslında. Belki bunu bir sistematik hale getirmek lazım yani sistematik derken şunu kastediyorum. Yani bunun bir anlayış olması gerektiğini bunun yani hem hocalar hem öğrenciler açısından takibi gerektiğini ne bileyim. Bu konuda bir şeylerin yapılması gerektiğini, belki de bir kılavuz hazırlanması gerekiyor herkes için ayrı ayrı yani hem hocalar için hem öğrenciler hem de veliler için yani bunun o şekilde yoksa adaptasyon açısından baktığımızda şu anda böyle ilerleyen ya da takibi yapılan bir durum olduğunu düşünmüyorum açıkçası. Yani sadece bireysel çabalarla bir şeyler ilerletmeye çalışıyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 57 - 5707]

14.

"H- Yani bunların tamamına sahip olmalıyız. Bence saydığımız her şeye. Çünkü her alanda bizim işimize yarıyor. Örneğin iletişim anlamında toplantılar artık online yapıyoruz. Çok büyük bir artı bizim gibi kalabalık bir grup için geç kalma devamsızlık vesaire sorunlarını ortadan kaldıran bir şey. Yani bilgiye ulaşma anlamında çok önemli çünkü kaynaklar her gün değişiyor. Biz aynı şeyleri çok fazla kullanıyoruz. Çok daha aktif bir şekilde yenilememiz gerekiyor. Bence bunlar çıkıyor. Yani her alanda bence hakim olmalıyız. Birçok alanda önemli değil. Bizim için dediğim bir tanesi yok."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 61 - 6114]

15.

" Tabii ki, orada şöyle bir şey olmuştu. Her kur için biz eğitimciler de kendi aramızda bir şey grubu WhatsApp grubu kurmuştu ve her WhatsApp grubunun da yönetim ayağında bir koordinatörü vardı. Her ne diyelim mesela A1 kuru uzaktan eğitim koordinatörü B1 uzaktan eğitim koordinatörü sonra o koordinatörler de idari birimlere bağlıydı ve biz hocalar kendi aramızda sürekli orada bir paylaşım halinde şey yapıyorduk yani bize ayrılan Moodle bizim sınıflarımız bize verilen program yani oradan hızlı iletişimi oradan sağlıyorduk. Ve birbirimize sürekli destek oluyorduk yardımcı oluyorduk yani ben bunu böyle çözdüm, sen nasıl çözdün, işte bakın şöyle bir çözüm buldum fotoğraflarla sürekli hani birebir problemini Moodle ile ya da işte bir uygulama ile ilgili bir problem yaşadığı zaman orada paylaşıyorduk."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 32 - 3214]

16.

düşünüyordum. Çünkü bizim ders yaptığımız sınıf eski ofisimizdi. Hoca sağ olsun edinmiş şey etmiş. Hani bu anlamda mesela ama eksik olarak ben şey olmasını çok isterdim. Hocam bir akıllı tahtanın olmasını isterdim. O noktada belki ilerleyen zamanlarda olur. Onun dışında sunduğu internet olanağını üniversitenin sunduğu internet olanağını söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 24 - 2414]

11.

"Hocam şöyle, hem yerli hem yabancı öğrenciler üzerinden değerlendirmek isterim bu sorunuzu. Bir kere bizim Türk öğrencilerimiz, dijital platformları işte sadece sosyal medya olarak biliyor ve sadece onlarda zaman geçiriyor. Onu da vakit geçirme, zaman öldürme, eğlenme olarak görüyor işte kendini ilgi çekme olarak başka hiçbir amaçla kullanmıyor. Genel olarak benim gözlemlediğim böyle tabii istisnaları vardır bunun. Onun dışında işte daha geçen hafta hocam bir arkadaşımın: Arkadaşım tarih mezunu tabii geç başladı o işte daha yeni yeni yüksek lisansa başladı. Bana diyor ki ben Powerpoint kullanmasını bilmiyorum. Bir slayt yapmak bir haftamı aldı dedi ve gözlerim açıldı. Yani nasıl yani falan dedim aslında diğer benim öğrencilerim de öyle slayt yapmasını nasıl... Nasıl ya bu en basit slayt ve Word hocam bunları kullanmasını bilmiyorlar. Daha bunları bilmiyorlar. Bunlar en temel bence. Öte yandan işte bu dijital kendileri için önemli olan yararlı olan dijital platformları hiç bilmiyorlar. Söylediğinizde bunu ders bağlamında gördükleri için pek kulak asıyorlar. Yerli öğrencilerde de durum böyle. Belki de tam bilmiyorum hocam ama böyle araştırmalar vardır işte oids ülkelerinde belki dijital yeterliliği en düşük olan ülke belki Türkiye'dir diye düşünüyorum. Öte yandan bunun herhalde sebebi bulunduğumuz coğrafya mıdır? Onu da bilmiyorum. Belki bunun sebepleri de araştırılabilir. Ben mesela hocam bir şey bul mobil oyunlara başladığımda hocam bana dedi ki Öznur dedi tamam dedi sen her öğrenciye mobil oyun öğreteceksin, oynayacaksın ama dedi. Acaba her öğrencinin elinde telefon olacak mı? Doğru geçen bir arkadaşım da bana diyor ki hocam diyor. Öğrencilere şey yapabilir miyiz? Diyor. Tarihi işte yine videolarla, animasyonlarla, mobil oyunlarla öğretebilir miyiz? Diyor. Türk tarihini böyle bir sanırım projeleri varmış. Yani aynı düşünce benim zihnimden de geçti. Sen mülcetlerle çalışacaksın. 30 kişilik bir sınıfta gireceğini düşün. Ortaokulda her birine bir tablet vermen lazım. Buna imkanın yetmeyebilir. Bu bunu bir sebeple herhalde ekonomiyi gösterebilir. Seni ekonomik sebepleri gösterebiliriz. Yabancı öğrencilere geldiğimde hocam ben çalışma hayatımda işte Atatürk'te, Avrupa'dan öğrencilerimiz de vardı ama sayıları az da ne yazık ki Avrupa'dan dediğim öğrenciler de işte, Bosna'dan, Kosova'dan, Arnavutluk'tan, Ukrayna'dan, Rusya'dan geliyordu. Yani öyle üst düzey işte Almanya'dan ne bileyim Fransa'dan İngiltere'den İrlanda'dan gelen öğrencimiz yoktu. Uzakdoğu'dan işte Çin'den ne bileyim Çin'de dediğim Pekin gibi işte Şangay gibi zengin bölgelerden bahsediyorum ama Uygur öğrencilerimiz vardı, onlar fakir skalada. Onun dışında hocam, Güney Kore'den, Japonya'dan öğrencimiz yoktu. Yani zengin ülkelerden öğrencimiz yoktu hep hem aynı ekonomik skalada hem aynı fikir dünyasında olan öğrencilerimiz vardı. Doğu ülkelerinden bize öğrenci geldiği için hocam dijital yeterlikleri iyi olmuyor. Afrika'dan öğrenci geliyor. Örneğin Somali ile çok Türkiye'ye fazla anlaşma yapmış. Ben mesela bu yaz Ankara'daydım. Ankara'da Somalili kayıyor. Bu insanların da dijital yetkinlik dediğinizde sadece ve sadece hocam sosyal medyaya hakim olduklarını, hatta onu bile yarım yamalak kullandıkları kullandıklarını görüyoruz. Hani az önce dedim ya Türk öğrencileri için vakit öldürme vesaire için kullanıyorlar. Onlar da böyle. Ne yazık ki yabancı öğrencilerin de bu anlamda çok yeterli olduklarını sanmıyorum. Hatta geçen hafta hocam Whatsapp grubuna bir fiil listesi gönderdim. Aynı fiil listesini sınıfta açtım. Daha bu olalı hocam perşembe günü ben pazartesi fiil listesini göndermişim. Perşembe sınıfta slayt olarak yansıtıyorum. Ekranı ilk kez görmüşler çünkü o dosyayı açıp bakma zahmetinde bulunmuşlar böyle şeyleri var yani hocam hani öğrenme deyince insanlar kendini kapatıyor işte. Bu sebeple ben öğrenme kuru kuruya öğrenme olsun demiyorum. Dijital platformların, dijital yerlerin bize sunduğu eğlenerek öğrenmeyi destekliyorum ki ancak o zaman insanlar öğrenmeye açık oluyor. Dediğim gibi doğudan öğrenci geldiği için hep buydu gözlemlerim. İşte şimdi de mesela en çok Mısır'dan öğrencimiz var. Bakıyorum aynı hocam yani aynı insan tipi aynı yetkinlikler düşük yetkinlikleri çok düşük."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 35 - 3559]

12.

"Hocam mesela şöyle, biz Mehmet hoca döneminde geldik. Mehmet hoca döneminde açıkçası ilk başlarda elimizde bir şey yoktu. Hemen hocam alım yapmak istedi ve bize birer laptop işte ses bombası, ne bileyim ara kablo gibi böyle işte kullanabileceğiniz malzemeler aldırdı. Fakat daha sonra bir pandemi oldu ve dersler uzaktan yürütülmeye başlandı. Bu süreçte de mesela üniversitenin bize sağladığı laptopu kullandık. Çünkü kendi laptopla bağlanmak istesem yapamazdım. Yerli değilim. Bu anlamda çok değerliydi. Daha sonra Esra hoca işte müdürümüz oldu ve mesela bizi en böyle tatmin eden şeylerden bir tanesi de üniversitenin Zoom alıp işte bu seminerlerimize yardımcı olmasıydı. Bu seminerlerde de hem alana dair hem de bu sizin bahsettiğiniz işte dijital yeterliliğe dair pek çok ne diyeyim? Değerli hoca geliyor konuşur ve işte bir şeyler edindi konulardan. Bu anlamda önemliydi. Öte yandan alırken bir şeye ihtiyacımız olduğunda Allah var söylüyor. Esra hoca hemen birilerine söyleyip geliyor yapıyor ediyor. Mesela işte en basitinden projeksiyon kumandasının olmadığını düşünüyordum. Çünkü bizim ders yaptığımız sınıf eski ofisimizdi. Hoca sağ olsun edinmiş şey etmiş. Hani bu anlamda mesela ama eksik olarak ben şey olmasını çok isterdim. Hocam bir akıllı tahtanın olmasını isterdim. O noktada belki ilerleyen zamanlarda olur. Onun dışında sunduğu internet olanağını üniversitenin sunduğu internet olanağını söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 24 - 2414]

14.

"Hocam şöyle, hem yerli hem yabancı öğrenciler üzerinden değerlendirmek isterim bu sorunuzu. Bir kere bizim Türk öğrencilerimiz, dijital platformları işte sadece sosyal medya olarak biliyor ve sadece onlarda zaman geçiriyor. Onu da vakit geçirme, zaman öldürme, eğlenme olarak görüyor işte kendini ilgi çekme olarak başka hiçbir amaçla kullanmıyor. Genel olarak benim gözlemlediğim böyle tabii istisnaları vardır bunun. Onun dışında işte daha geçen hafta hocam bir arkadaşımın: Arkadaşım tarih mezunu tabii geç başladı o işte daha yeni yeni yüksek lisansa başladı. Bana diyor ki ben Powerpoint kullanmasını bilmiyorum. Bir slayt yapmak bir haftamı aldı dedi ve gözlerim açıldı. Yani nasıl yani falan dedim aslında diğer benim öğrencilerim de öyle slayt yapmasını nasıl... Nasıl ya bu en basit slayt ve word hocam bunları kullanmasını bilmiyorlar. Daha bunları bilmiyorlar. Bunlar en temel bence. Öte yandan işte bu dijital kendileri için önemli olan yararlı olan dijital platformları hiç bilmiyorlar. Söylediğinizde bunu ders bağlamında gördükleri için pek kulak asıyorlar. Yerli öğrencilerde de durum böyle. Belki de tam bilmiyorum hocam ama böyle araştırmalar vardır işte oids ülkelerinde belki dijital yeterliliği en düşük olan ülke belki Türkiye'dir diye düşünüyorum. Öte yandan bunun herhalde sebebi bulunduğumuz coğrafya mıdır? Onu da bilmiyorum. Belki bunun sebepleri de araştırılabilir. Ben mesela hocam bir şey bul mobil oyunlara başladığımda hocam bana dedi ki Öznur dedi tamam dedi sen her öğrenciye mobil oyun öğreteceksin, oynayacaksın ama dedi. Acaba her öğrencinin elinde telefon olacak mı? Doğru geçen bir arkadaşım da bana diyor ki hocam diyor. Öğrencilere şey yapabilir miyiz? Diyor. Tarihi işte yine videolarla, animasyonlarla, mobil oyunlarla öğretebilir miyiz? Diyor. Türk tarihini böyle bir sanırım projeleri varmış. Yani aynı düşünce benim zihnimden de geçti. Sen mülcetlerle çalışacaksın. 30 kişilik bir sınıfta gireceğini düşün. Ortaokulda her birine bir tablet vermen lazım. Buna imkanın yetmeyebilir. Bu bunu bir sebeple herhalde ekonomiyi gösterebilir. Seni ekonomik sebepleri gösterebiliriz. Yabancı öğrencilere geldiğimde hocam ben çalışma hayatımda işte Atatürk'te, Avrupa'dan öğrencilerimiz de vardı ama sayıları az da ne yazık ki Avrupa'dan dediğim öğrenciler de işte, Bosna'dan, Kosova'dan, Arnavutluk'tan, Ukrayna'dan, Rusya'dan geliyordu. Yani öyle üst düzey işte Almanya'dan ne bileyim Fransa'dan İngiltere'den İrlanda'dan gelen öğrencimiz yoktu. Uzakdoğu'dan işte Çin'den ne bileyim Çin'de dediğim Pekin gibi işte Şangay gibi zengin bölgelerden bahsediyorum ama Uygur öğrencilerimiz vardı, onlar fakir skalada. Onun dışında hocam, Güney Kore'den, Japonya'dan öğrencimiz yoktu. Yani zengin ülkelerden öğrencimiz yoktu hep hem aynı ekonomik skalada hem aynı fikir dünyasında olan öğrencilerimiz vardı. Doğu ülkelerinden bize öğrenci geldiği için hocam dijital yeterlikleri iyi olmuyor. Afrika'dan öğrenci geliyor. Örneğin Somali ile çok Türkiye'ye fazla anlaşma yapmış. Ben mesela bu yaz Ankara'daydım. Ankara'da Somalili kayıyor. Bu insanların da dijital yetkinlik dediğinizde sadece ve sadece hocam sosyal medyaya hakim olduklarını, hatta onu bile yarım yamalak kullandıkları kullandıklarını görüyoruz. Hani az önce dedim ya Türk öğrencileri için vakit öldürme vesaire için kullanıyorlar. Onlar da böyle. Ne yazık ki yabancı öğrencilerin de bu anlamda çok yeterli olduklarını sanmıyorum. Hatta geçen hafta hocam Whatsapp grubuna bir fiil listesi gönderdim. Aynı fiil listesini sınıfta açtım. Daha bu olalı hocam perşembe günü ben pazartesi fiil listesini göndermişim. Perşembe sınıfta slayt olarak yansıtıyorum. Ekranı ilk kez görmüşler çünkü o dosyayı açıp bakma zahmetinde bulunmuşlar böyle şeyleri var yani hocam hani öğrenme deyince insanlar kendini kapatıyor işte. Bu sebeple ben öğrenme kuru kuruya öğrenme olsun demiyorum. Dijital platformların, dijital yerlerin bize sunduğu eğlenerek öğrenmeyi destekliyorum ki ancak o zaman insanlar öğrenmeye açık oluyor. Dediğim gibi doğudan

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 83 - 8314]

32.

" Elbette, Hacettepe Tömer'de çalışıyorum. Burada birim başkanlığı görevim var. Yabancı dil olarak Türkçe biriminin koordinasyonunu yürütüyorum. Aynı zamanda diğer hocalarla birlikte Türkçe derslerine giriyorum. Bu koordinasyon görevi sınav organizasyonu, öğrencilerin sınıflara yerleştirilmesi, akademik takvim ve ders programının yapılması."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 2 - 228]

33.

"Son yıllarda almadık ben belli bir süre yurt dışında bulunmuşum o sırada galiba bir kurum içi bir seminer olmuş, orada bu yazılımları programları tanıtmışlar ama çok eski bu dediğim, belki sekiz dokuz yıl öncedir. Bu süreç içerisinde olmadık biz Moodle'ı öğrendik kendi kendimize hocalarımızla paylaştık."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 16 - 16 22:01]

34.

" Yani tabi ki çok olumsuz bir süreç ama bu açıdan olumlu kazanımlarımız oldu. Hep birlikte bütün bu araçları kullanmayı öğrendik. Pandemi bise de bir daha tekrarlamasa bile artık belki bütün hocalarımız değil çünkü bu kişisel bir şey birazcık da ve birçok hocamız belirli seviyelerde bu dijital ortamları kullanmaya kesinlikle devam edeceklerdir. Yani en azından bir materyalin cevap anahtarını oradan paylaşmak gibi. Sınıfta cevapları vermek bir iki derse mal oluyor, oradan cevap anahtarını paylaşmak gibi en azından bu açıdan kullanabilirler. "

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 56 - 5628]

35.

" Gerçekleştirebiliriz ama bu konuyla ilgili icat edilmiş bütün o yazılımlar vesaire büyük bir havuz, oradan ne kadar faydalanırsak az. Mutlaka bakmadığımız görmediğimiz programlar var. O konularda biraz daha eksikizdir. Onları işte Kahoot var bir sürü program var ve online yazı yazma programları var bütün öğrenciler giriyor oraya herkes yazısını yazabiliyor. Ama işin özü sonuçta bir ders öğreniminde işin özü iyi bir motivasyon, öğrencilerin motivasyonları, yani en güzel en mükemmel yazılım da olsa bile öğrenci biraz gönüllü değilse fedakar değilse o iş yürümüyor. Yani en güzel programı da getirelim o öğrenci kamerasını açmıyor mesela, belki orada uzanıyor yatıyor ya da bir şey yapmıyor biraz o insanın temelli yönü mutlaka bu işin en önemli yönü. Öğrencinin katılımı isteği, arzusu yani sonuçta orda bir sohbet olması gerekir diyalog olması gerekir, espi şakalaşma olması gerekir, bu süreçte pandemide bu kısımda zorlandık. Hepimiz hocalarla birlikte o kısımda zorlandık. Açmadılar yani açmadı kamerayı öğrenci, böyle biz 10 tane kameraya karşı ders yaptık, en kötü tarafı o. Zorlayamadık da o yüzden hala yüz yüze sınıf daha iyi."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 72 - 7228]

36.

"Online sınav yüklerken, online sınav yüklemeye birbirimizden destek aldığımızı hatırlıyorum. Yani sınav yüklemek çünkü biraz teferruatlı bir işti. Ama onun dışında... Belki site Oxford'un sitesinde güncelleme gerekiyordu. Zaman zaman kitaplara erişimde erişim kodunu yenilemek gerekiyor. Biz de bunları hep bir yere not almak lazım. Çok da alışık olduğumuz bir şey değil. Onun için zaman zaman firma yöneticisine telefon açıp ya da arkadaşlarla görüşüp bu şifreleri istediğimiz oluyordu."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 26 - 2637]

37.

" Ben Milli Eğitim de çalıştım 2 buçuk sene. Açıkçası İngilizce öğretmenlerinin arasında irtibatın olması lazım. Bence bunun zayıf olduğunu düşünüyorum. Ve aynı zamanda belki bununla ilgili bir ağ olabilir, bir platform olabilir. Her şehirdeki İngilizce öğretmenleri kendi arasında iletişim kurabilecekleri belki bir ağ, aynı zamanda dernek her gün için olmalı diye düşünüyorum. Hep öğretmenlerin kendini geliştirme için hem de aynı zamanda yeniliklerden haberdar olmak, belki bir taraftan da özel kolejlerde çalışan yani kolej dedikimiz özel okullarda çalışan öğretmenlerle bilgi alışverişini ve desteği sürdürülebilmek anlamında. Burada bu teknolojiyi daha da çok kullanacak olanlar milli eğitimdeki kişiler diye düşünüyorum açıkçası. Yani teknoloji derken bu tür oyunlar, uygulamalar onları kastediyorum. Bütün oyun uygulama, içerik geliştirme... Çünkü yeni nesil bunları hem daha vakıf hem de alttan gelirken yani ikiden on ikinci sınıflara bunlar çok daha uygun olur gibi geliyor bana."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 76 - 7637]

38.

" Yani hangilerini uygulayacağı dijital yeterlik değince, yapmış olduğunuz tanım çok geniş bir tanım; malzeme üretmek, içerik sağlamak vesaire. O zaman dersi veren kişinin de bu konularla ilgili bilgisinin olması gerekir. Ama aynı zamanda da burada dersi verenlerin oturup burada dersi planlaması. Sene başından belki de sene başından değil, bir sonraki sene dersin içeriğinin planlanması o planlamanın de kadarında, neresinde, hangi malzemelerin kullanılacağı tartışılması gerekir. Bugüne kadar ben böyle bir tartışma yaptığımızı hatırlamıyorum. Açıkçası kullanılacak kitap şu, verilecekler bu ve ders verilir. Ama burada bununla ilgili oturup arkadaşlar; burada şu bölümde atıyorum, şu konuda mesela; passiveler konusu için bu konuyu daha eğlenceli hale getirebiliriz. Kitaptaki konu çok geniş değil, çok da eğlenceli değil. Ama bu konuya şurada malzemeyle destekleyebiliriz. Öğrencilerin şöyle bir içerik sağlamosun isteyebiliriz tarzında bir hazırlık yapılması lazım. Bunun için oturup bununla ilgili bir hazırlık yapılması için de bir komisyonun olması lazım. O komisyon için de komisyonunda eğitim öğretim malzeme geliştirme komisyonu bu komisyon oturup bunları içerik geliştirme konusunda planlama yapması lazım. Aynı zamanda da belki, anladığım kadariyle yani anladığımı söylüyorum: Belki bir taraftan da bu teknolojik yenilikleri, teknolojik siteleri takip eden. İçerik geliştirme konusunda deneyimi olan bir kişinin de destek vermesi gerekiyor. Çünkü biz bunun eğitimini almadık ki bizim almış olduğumuz eğitim, malzeme geliştirmeydi; yani kartonu çevirip bir telefon yaparsın, işte kağıdı katlarsın, top yaparsın. Bu bir ders malzemesi olup öğrenciye ders dersi daha zevkli hale getirebilecek... Metot geliştirmek, onun dışında şu anda kullandığımız dijital içerik geliştirme çok yeni bir konu diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 78 - 7837]

39.

"Açıkçası genel olarak kopuk birbirinden kopuk elemanların olduğu birim diyebilirim çünkü hani şu an belki o kadar değil ama eskiden baktığımda derslerimiz çok fazlaydı ve herkesin belli bir binamız olmadığı için herkesin gittiği fakülteler meslek yüksekokulu vesaire, yani görevli olduğu yerler farklı. Dolayısıyla bir araya gelme fırsatımız çok olmuyordu. Bu da bizim iletişim halinde kalmamızı vesaire çok sekteye geçiriyor. Yani öyle bir dayanışma içerisinde aslında fiziki koşullardan dolayı bence çok fazla göremiyoruz. Yani ancak zaruri hallerde ortak bir ortak halledilmesi gereken bir konu olur. Bir şey olur, onları gelip çözüyoruz ama bunun dışında hani sohbet ortamı olur vesaire hani tabii ki sohbet ortamında tecrübelerimizi falan paylaşıyoruz ama sistemli biçimde toplantılar vesaire yoluyla bir araya gelip işte bu şekilde birbirimize destek, dayanışma gibi şeyler olmuyor maalesef yani."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 22 - 2237]

41.

" Yani bence genel olarak onlar da hani dönem itibariyle çoğunun internetle haşır neşir olduğunu ve bu tür şeylere aşım olduğunu görüyorum ama işte içerik üretme ya da ne bileyim bunları aktif bir şekilde kullanma. Bu bence biraz bireysel ilgi ve motivasyonla alakalı. Yani hepsinin aynı düzeyde olduğunu sanmıyorum. Bazı öğrenciler çok bilgili ve donanımlı çıkıp hani sınıfta mesela teknik bir problem yaşadığımızda fayda sağlayabilecek işte bize bir şekilde yardımcı dokunabilecek öğrenciler çıkabiliyor. Hani bilmiyorum bu alana girer mi? Ama hani teknik anlamda mesela bazı öğrencilerin bize katkısı oluyor açıkçası. Ama onun dışında dediğim gibi bu ilgi ve alaka durumuyla yani öğrencinin bu alanlara duyduğu ilgiyle alakalı olduğunu düşünüyorum. Hepsi aynı seviyede değildi. Çünkü şu an bile mesela şeye giriş yaptığımızda uzem derslere giriş yaptığımızda işte herhangi bir problem yaşanmazken genel olarak işte ekranda görüntülenemeyen, seste bağlantı kuramayan, sesimi alamayan vesaire. İnternette ilgili veya kendi cihazıyla ilgili bir sıkıntı olabilir. Bunları bilemiyorum ama hani öğrenci bunları aşamıyor bence bu da biraz o dijital okuryazarlık. Ne bileyim bu alandaki eksikliklerine bağlı olabilir. Öğrenciye bağlıdır diyebilirim. Hani hepsinin hani nesnesi olduğu için."

sürekli destek oluyorduk yardımcı oluyorduk yani ben bunu böyle çözdüm, sen nasıl çözdün, işte bakın şöyle bir çözüm buldum fotoğraflarla sürekli hani birebir problemini Moodle ile ya da işte bir uygulama ile ilgili bir problem yaşadığı zaman orada paylaşıyordu."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 32 - 3214]

62.

" Şu an o süreç tabii ki bir öğrenme süreciydi. Sonra o ilk bir buçuk senenin sonunda o şeyler dağıtıldı çünkü artık biraz daha oturmuş bir sistem var ve de o zamanki kadar aktif sürekli her şeyi oradan yapmıyoruz tabii yüz yüze ayağı da var ama burada TÖMER'deki hocalar genelde işte o tanıtım videoları üzerinden eğitim videoları ve tanıtım videoları oluşturduk Utkan hoca ile birlikte. O videolar üzerinden takip ettiler."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 34 - 3428]

63.

" Evet yani yabancı dillerde covid döneminde ve uzaktan eğitim sürecinde hem idarecilik yaptım yani hem sınavcılık yaptım hem de ders öğretimin sürecinde de bulundum. Burada da covid sürecinde idarecilik yaptım. Dolayısıyla şöyle söyleyebilirim Türkiye'deki, yani Türkiye'de yaşayan öğrencilerin, Türklerin, yabancı diller yüksek okulundaki öğrencilerimizin diyelim onların dijital yeterliliği olan şeyleri daha olumlu, daha açıklar, daha hızlı geliştirdiler ve hatta derslerde mesela öğretmenler zorlandığı zaman öğrenciler yardımcı oluyordu. Hocam şu şekilde yüklerseniz daha iyi sonuç veriyor, ben şöyle dedim, hocam şunu deneyelim bunu deneyelim gibi. Yani böyle bir dijital konuda kendini geliştirme konusunda da hem öğretmenler hem de öğrenciler arasında böyle bir işbirliği bir dayanışma vardı. Mesela o formatta yükleyince şöyle oldu hocam ben bu formatı denedim gibi. Yani sürekli böyle bir bilgi alışverişi, etkileşim ve şey vardı yabancı dillerde öğrenciler açısından da kendilerini geliştirmeye daha açıklardı ve daha hazırlardı sanki. Ama burada uluslararası öğrencilerde biz onlara içerik hazırladık, yani genelde uluslararası öğrenciler galiba, Utkan Hoca daha iyi biliyor daha iyi aktaracaktır tabii ki ama, bizim Tömer'de şöyle bir sıkıntımız oldu. Whatsapp gruplarını takip ediyorlar ama Moodle'a yüz defa Moodle'a girin diyorsunuz girmiyorlar. Sürekli işte e-postasını takip etmiyor yani böyle bir şeyleri var yani dijital deyince ortam deyince onlar genelde Whatsapp'ı ya da Telegram'ı kullanıyorlar. Onun dışındaki şeylerde uygulamalar ya da nasıl söyleyeyim uzaktan eğitim platformumuz var Moodle, girin oraya şöyle bir şey hazırladık diyoruz, girmiyorlar yani bir kişi bile. Yani Utkan Hoca, öğreticinin de hevesi kırılıyor öyle olunca. Bunun, ben hatta şey düşündüm yani hani böyle bir öğrenciler için, dijital yeterlik, uluslararası öğrenciler için bir form hazırlamayı düşünyorum çünkü hani bir planlamalar yaptık ve planladığımız gibi gitmedi. Onun sebebi öğrencileri Moodle'a bir türlü, e-postalarını bakmaya, Moodle'a girmeye ikna edemememizden kaynaklanıyor. Dedim gibi yani hani Whatsapp'ına bakıyor, onun dışında şey yapmıyor. Yani böyle bir benim deneyimim ve gözlemim bu ben orda da yöneticilik yaptım, burada da yöneticilik yaptım."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 42 - 4214]

64.

" İşte WhatsApp gruplarımız var mesela oradan gerçekten hani dijital olarak yapamadığı şeyleri olduğunda bilgisayarda ya da sistemde bir şey yapamadığında hocalar birbirine soruyor anı İlla görevli değil de bilen herhangi bir gönüllü yardımcı olabilir mesela bunun gibi birbirinden öğrenme olanakları oluyor. Onun dışında işte yeni bir şey biliyorsak onu paylaşıyoruz bir de pandemi sürecinde öyle bir platform yarattık aslında biz. ***** diye bir site oluşturduk ve bu yardım videolarına herkes daha kolay ulaşabilirsin diye onları kategorize ederek yükledik. Çünkü gruplardan paylaşıldığında bir noktada paylaşıyoruz sonra tekrar bulmak zorlaşıyor onları orada bir şekilde arşiv gibi bulursun ve bu görevleri tekrar yapmak istediğinde hocalar gidip oradan bakabilirler diye bir şey videolar kısa kısa yönerge içeren videolar var işte ekran kaydı görüntüleri ekran görüntüsü kayıtları şeklinde bunu böyle yapabilirsiniz bunu böyle yapabilirsiniz gibi öyle eğitim materyalleri hazırladık aslında bolca hocalara yönelik."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 16 - 1614]

65.

" Öğrenciler genellikle aslında biraz daha dijital ortamda olduğu için bu konuda bizden iyiler ama fırsat eşitsizlikleri nedeniyle çok iyi durumda olmayan gerçekten zorlanan öğrenciler maalesef hala var. O durumda aslında öğrencileri çok fazla desteklemiyor gibi geliyor bana. O gibi durumlarda öğrenciler biraz daha birbirleri ile baş başa kalıp birbirlerinden öğreniyorlar gibi geliyor bana biraz da nadir olduğu için sanırım öyle çok destek sağlamıyor öğrencilere en azından bizim durumumuzda ama dijital yeterlikleri öğrencilerin çok daha iyi Çünkü kendileri bir şeyi nasıl yapacakları bulma konusunda etkinler dolayısıyla herhangi bir problemle karşı karşılaştıklarında çözebilirler ve bu da yeterli oluyor onlar için."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 20 - 2037]

66.

" Evet evet yani oradan yardım isteyen olursa tabii ki ekstra yardımcı olmaya çalışırsanız bir şeyi nasıl yapacağını bilmiyorsa mesela ödev verdiğimiz teknolojik ortamda yapması gerekiyorsa ve nasıl yapacağını bilmiyorsa doğrudan iletişim yoluyla çözebiliriz ama henüz öyle bir örneklen ben hiç karşılaşmadım. Çok temel şeyler var aslında onlar da atıyorum bir World olur yazı yazmak gibi hani çok çok temel şeyler var onun dışında biz daha ileri düzeyde dijital yeterlik gerektirecek şeyler çok beklemiyor öğrencilerden."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 30 - 3014]

67.

" İyileştirilebilir aslında gerçekten hani standartize edilebilir hem de varsa daha kolay araçlar bu işi kolaylaştırabilecek araçlar onları kullanıyor olmak çok daha iyi olurdu açıkçası çünkü başka kurumlarda biliyorum mesela bu ekran kaydı ile feedback vermek kendi öğretim yönetim sistemine entegre olarak var ve işleri çok daha kolay o anda bunu hızlıca yapabiliyorlar ama sanırım bilgi işleminden dolayı çok fazla destek alamıyoruz yani. Örneğin inter control programlarını bile öğretim yönetim sistemimize entegre ettirmedik çok uzun zamandır uğraşıyoruz onunla ilgili. Dolayısıyla aslında olabilecek şeyler çokta olmuyor kurumun kendi içindeki iletişimsizliğinden diyebiliriz belki de."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 60 - 6037]

68.

" Evet yani zorunlu bir eğitim süreci gibi olduğunu söyleyebilirim aslında hepimiz için kendimden yola çıkarak pek çok şeyi çok hızlı bir şekilde öğrenme zorunda kaldık ve kendi kendimize çoğu zaman keşfetmek ve araştırmak zorunda kaldık. Aslında bilgi nerede nasıl ulaşacağımız konusunda biraz daha çok geliştik bence daha araştırmacı olduk çünkü bir anda bir problem ile karşılaşınca herkes bir çözüm arayışına girdi hem de gerçekten o süreçte daha çok şey, birbirimizden de öğrendik az önce anlattığım gibi işte. Konunun bir kısmını bilen varsa o bir kısmını anlatıyor bir başka kısmının bir başkası anlatıyor derken o süreç çok hızlandırdı belki de uzun zamandır kat edemeyeceğimiz yolu çok kısa bir sürede kat etmiş olduk hep birlikte diye hissediyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 62 - 6228]

69.

"Yani aslında bu aldığımız eğitimleri çoğunda da ya çok basit şeylere odaklanmı alıyor ya da yüzeysel olarak tanıtılıp geçiliyor. Dolayısıyla onun sınıfta bana merkez sağlayacağı fayda ya da işte kazandıracağı şeyler vesaire çok vurgulanmadan işte böyle şey de var şey de yapabilirsiniz gibi alternatifler sayılıp geçildiğinde nasıl yapabileceğimizi nasıl etkin kullanabileceğimizi belki çok anlamadığımız için dahil etmiyor olabiliriz, ama tabii var olan alışkanlıklar var yani onları dahil edebilmek için extra çaba sarfetmemiz gerekiyor"

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 86 - 86]

70.

" Evet, şimdi öncelikle hani donanım açısından her türlü olanağımız var. Özellikle bizim üniversitemizde yükseköğretimde hazırlık birimleri kendi binamızda derse giriyorlar ve işte bilgisayarları, Apple tv leri ya da ders içinde ihtiyacı olabileceği herhangi bir şey biz de bildirip, onu donanımsal olarak bize sağlıyor. Modern diller birimi benim çalıştığım birimde... Biz farklı fakültelere derse gittiğimiz için bazen hani o sorunlarla karşılaşabiliyoruz. İşte yeterli işte donanımlar olmayabiliyor sınıflarda ama onun da hani taşınabilir olanlarını okul bize sağlıyor diyebilirim işte bilgisayarımız. Dönüştürücü aldım. Mesela en son gittiğim sınıfta yanmamıştı bilgisayarımı. Okul onu sağladı. Ayrıca ben mesleki gelişim koordinatörlüğü birim temsilcisiyim. Okulda da hocaların ihtiyaçları yönünde de örneğin bir anket

yapıyoruz ihtiyaç analizi için. Ve genelde, mesela geçen sene hocalarımızdan hep bu dijital kısımlarda dijital toolarla nasıl kullanılır nelerdir gibi... Hep ihtiyaçları var ve güncellenmek istiyorlar. Bizde gerekli eğitimleri sağlayarak hem onları güncel tutmaya çalışıyoruz kendimizde dahil. Hem de donanımsal açıdan da dediğim gibi yüksekokulumuz yardımcı oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 18 - 1814]

71.

" Pandemi sürecinde tabii ki faydalandık. Bu konuda bence en sıkıntılı kısım bu kısım ölçme değerlendirme, yani dijital içeriklerin vs araçların kullanıldığı zaman birtakım sorunlar yaşayabiliyoruz. Çok güvenilir olduklarını düşünmüyorum çoğunun. Bazılarının geçerli bile olmaması gerektiğini düşünüyorum. Mesela biz işte biraz önce söylediğim gibi mesela yazma ödevi veriyoruz. Süreç değerlendirmesi adına mesela ben onu sınıfta kendim yazdırmayı tercih ediyorum. Neden? Çünkü geçen dönem mesela oradan örnek verebilirim. Geçen dönem sınıfta yazdırdığım öğrenciyi tanıyorum ama ödev verdiğinde her ne kadar turnesine yüklenmiş olsa bile sınıfta yazdığıyla ödev olarak yüklediği arasında uçurum var. Yani belki bir copy paste yapmıyor ama yani başkalarından yardım alabiliyor gibi düşünüyorum ben. O yüzden çok geçerli bulmuyorum"

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 40 - 4014]

72.

" Var evet, daha önceki çalıştığım özel kurumda daha çok hocalar birbirine yardım ediyordu. Bu konuda kendini daha yetkin hissedene hocalar, diğer hocaların derslerine gelmesi ve gözlemlemesine izin veriyordu. Hem bu şekilde öğreniyorduk. Hem konferanslar konferanslara katılmamız için konferanslarla alakalı bilgi paylaşımı oluyordu. Sonraki üniversitede aktif olarak yapılan bir webinar ya da seminer ya da bir workshop yok açıkçası. Ama sürekli bu konuda kendimizi geliştirebilmemiz için farklı ve webiner ile alakalı yine bilgiler sürekli paylaşıyor."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 11 - 1114]

73.

" Belirli örneklerim şöyle var yine pandemi sürecinde özellikle whatsapp grubunda herkes keşfettiği yeni bir araç böyle, tanıtmaya yönelik mesajlar atardı. Daha sonra ben arkadaşlarımdan yakın şey iletişimimde bulunduğum arkadaşlarımdan, çok şey öğreniyordum mesela; bir aracın nasıl kullanılacağı hakkında ben bazen açıklama yapıyordum ama onlardan dönüp geldiğinde ben şöyle yaptım, böyle de yaptım, şöyle de kullandım, böyle de güzel oldu dedikleri zaman nasıl farklı şekilde kullandıklarını öğrendiğim zaman da bu benim için çok yararlı oluyordu, aslında ben de onlardan öğreniyordum. Yani aslında eski kurumumla ilgili şunu söyleyebilirim, çok fazla şeyi birbirimizden öğreniyorduk ama küçük bir topluluk ve birlikte çok fazla zaman geçiriyorduk. Yeni çalıştığım kurumda böyle bir şansım hiç olmadı çünkü çok büyük bir topluluk. Üzden fazla hocamız var ve derse girip çıkmak dışında hiç birlikte vakit geçiriyoruz. Yani herkes derse girip çıkıp ondan sonra gidiyor. O yüzden böyle bir şansız oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 21 - 2159]

74.

" Aslında büyük bir farklılık gözlemliyorum bazen de gerçekten dijital yeterliliği yüksek, hatta bazı konularda bana yardımcı olan öğrencilerim oluyor ama bazen de yani word kullanmayı powerpoint kullanmayı çok basic tools diye ifade edeceğimiz şeyleri kullanmayı bilmeyen kullanmamış öğrencilerim de oluyor. Yani bu konuda büyük bir farklılık gözlemliyorum. Öğrencilerim genel anlamda bazı şeyleri kullanmakta çok iyiler. Ama mesela ofis programlarında kullanmakta kendilerini hiç geliştirememişler, yani onların teknolojik yeterliliği sanırım daha çok böyle web sitelerini kullanmakla, oyun oynamakla böyle şeylerle daha ilintili olduğu için bazı yönlerinden belki akademik anlamda kullanılabilecekleri yararlanabilecekleri araçları kullanmakta biraz eksik kalmışlar."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 23 - 2314]

75.

" Yok hayır ben bireysel farklılıklardan bahsederken, hocalardan bahsetmiştim ve bu konuda yardımcı olabilecek dersinde kullanan hocalar da var. Hiç kullanmayan, kullanamayan, tercih etmeyen hocalar da var. Onu demek istemiştim."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 42 - 4214]

76.

" Yabancı dil ile alakalı.Bence en önemli öğrencilerin sınıf dışında kendilerini geliştirebilecekleri ya da nasıl geliştirebilecekleri konusunda onlara bir rehberlik sağlayabilmek. Çünkü maalesef sınıf içi okul içi sağlayabildiğimiz etkileşim onların dillerini geliştirmeye yeterli olmuyor. Bizim o süreçte aktardığımız bilgiler de maalesef kalıcı olmuyor ya da yeterli gelmiyor. Bu yüzden öğrencilerin kendi başlarına sınıf dışında okul dışında yapabilecekleri konusunda çok büyük bir bilgi açığı ve açığı var. Bu yüzden bence en önemli öğrencilere bu konuda yardım etmek olabilir. Çünkü bize en çok gelen sorulardan biri yani siz nasıl öğrendiniz, biz nasıl öğreniriz? Nasıl kendinizi daha çok geliştirebilirsiniz? Çünkü öğrenciler maalesef okul içinde kendilerini çok geliştirdiklerini hissetmiyorlar. Yani sürekli, dışarıda ne yapabilirim işte multimedia nasıl kullanabilirim işte ya da internetten nasıl faydalanabilirim? Bu konuda hangi kaynakları kullanabilirim gibi sorularla geliyor. Yani bunları cevaplayabilmek onlara bu konuda yardımcı olabilmek bence çok önemli."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 64 - 6414]

2.2.3. Yansıtıcı Uygulama

1.

" Şöyle, yani dijital yeterlik noktasında dijitalden yararlanmak istemeyen var. Mesela sadece bir tahtayla, kalemlerle yapmak isteyen var. Bu noktada bence öğreticiler çok ayrılıyor. Ben olmasını savunanlardanım ama diğer hoca olmasını savunmayanlar da... ve kesinlikle emek isteyen bir şey. Bir tane elemanımız var mesela, doktorasını öyle teknoloji üzerinde yapıyor ama ne durumda ne değil bilmiyorum. İşte açıkçası çok mesleki gelişimleri birbirleriyle paylaşmıyor insanlar sanki ben öyle hissediyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 28 - 2816]

2.

" Pandemi döneminde ben şöyle bir şey ihtiyaç duydum, kurum ismi verebiliyor muyum bilmiyorum ama, Türkçe dil sınavı sistemine, üye olmak zorunda kaldım. Kurum olarak neden? Çünkü pandemi döneminde başka ülkelerden gelip yüz yüze sizde sınav yapamıyorlar. Ondan sonra açıyoruz ilanı sıfır kayıpla kapatıyoruz. Çünkü pandemi dönemindediniz, biz kabul etmek de emesek de böyle bir durumda ve böyle bir süreçten geçtik. Dolayısıyla bence o süreçte bizim dijital farkındalığımız arttı. Yoksa dijitalde hep vardı. Ama biz dijital farkındalık olarak ona yaptık. Ben de bu sırada kurum için araştırma yaptım derken bir teklif geldi. Türkçe dil sınavı sisteminden ben de çok makul buldum işin açıkçası bu sistemi. Öğreticiler konuşma yazma, okuma dinleme sorularını ekleyebiliyorsunuz. Temel olarak ondan sonra orada öğreticiler kendi sınavlarını yapıyor. Dakikaları oluyor. Sen istediğin zaman hangisinde soru vermişsin bu platform bence müthiş bir şey ve biz bununla beraber birçok sertifika verdik, sertifika sınavlarında. Ha işte hocam şu... Tabii ki dezavantajları tartışılır ama ben çok avantajlı olduğunu düşünüyorum. Hem kişileri mağdur etmemek açısından hem dil öğrenme yetisi dil öğrenme düzeyini ölçme açısından ben çok etkili olduğunu düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 42 - 4236]

3.

" Ben covid sürecinin işte diyorum ki Türkiye için bir dönüm noktası olduğunu düşünüyorum. Bizim hepimiz dijitalde çok kullanıyor. Benim çok eskiden beri merakım var. Çünkü ben hayatı kolaylaştırmayı seviyorum. Hayatı kolaylaştıran her şeyi çok seviyorum ve gerçekten

mesela hiç oyun oynamışlığım yok bilgisayarda çünkü sevmiyorum sıkılıyorum bana öğretici bir şeyler olması lazım. Ben teknolojiyi böyle seviyorum bunun farkındaydık ama covid döneminde ihtiyaç, insanların birbirini görmeye ihtiyacı, insanların evin içine kapanıp duvarlarla değil de bir şeylerle konuşulmaya olan ihtiyaçları... Zorunlu kırıldıkça teknoloji arttı. Yani covid bence insanları müthiş bir dijital dünyaya yönlendirdi ve dijital dünyanın kapılarını bu hastalık açtı diyebiliriz."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 50 - 5036]

4.

" Şunu söyleyebilirim, örnek veriyorum bu zamana kadar biz hep yüz yüze bir şeyleri yapmak zorundaydık. Bir şeyleri öğrenmek zorundaydık ve bir gün önce bir gün sonra hızınızı ayarlamadan bir eğitime gidemiyorduk. En basitini söylüyorum size biz dijital sempozyumlarda çok güzel eğitimler aldık. Sen de katılmıştın. Hacettepe Üniversitesine bize sunduğu yabancı dil olarak teknoloji öğretiminde saat yediden ona kadar yani bizim hepimizin dijital ders verme dönemi bittiğinde oturup oradaki hocaları görmek, oradaki hocalardan ders dinlemek muhteşem bir şey. En basiti Tömerler kendi kapsamında bir sürü dil eğitim seminerleri verdi. Belki biz hocaları işte bildiri yazarsak görebileceğimiz hoca vardı işte otobüse binip gidersen ama biz bir tık ötede çok güzel bilgiler alabildik. Çok güzel uygulamalar öğrenebildiğim mesleki gelişim açısından bana çok faydası olduğunu söyleyebilirim. Seminerlerin kişisel gelişim süreci olarak işte herkes birbirine artık böyle seminerler, seminer saati atması, kulaklığını takıp olduğun her yerde dinleyebileyorsun. Yani illa böyle sabit oturma gerekmiyor bile. Herhangi bir iş yaparken bile sen bir anda bilgi de olabiliyorsun. Ben şunu söyleyebilirim, dijital platformlarla ilgili seminerler dijital dünyayla ilgili seminerler kendi mesleğim olan dil öğretimimle ilgili çevrimiçi seminerler, çevrimiçi eğitimler, sertifika programları, öğretici yetiştirme programları bile hazırladı. Ben çok faydası olduğunu düşünüyorum. Yani covid sonrası kesinlikle dijital farkındalığımız çok arttı. İnsanların evde oturduğu yerde kendini geliştirebileceği bir sürü şey buldu. Sosyal medya aracılığıyla bir sürü sosyal medyaya canlı yayımlara izleyebildik. Keşke sürekli yapılabilese ama ben covid sonrasında insanların ve insanlığın... Özellikle öğrenme öğretme sürecinde dijital farkındalığının arttığını düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 52 - 5216]

5.

" Söyle çok klasik olacak belki ama değişen ve gelişen bir dünya var. Değişen ve gelişen bir çağ var. Bence ben hep şunu söylüyorum, plaja tekrar uyanırsa, gelişim dönemleri de değiştirecek. Dolayısıyla bu değişen ve gelişen çağa ayak uydurmak için kesinlikle dijital yeterlik faydalanmamız gerekiyor. Bunun için kişisel gelişim kurslarına hatta çevrimiçi kurslara katılmaları gerektiğini düşünüyorum. Dil öğretimi çok hassas, çok dikkat edilmesi gereken bir olay. Çünkü biz öyle alelade bir dil öğretimin dile sahip değiliz. Biz sezgisel ve algısalın en üst düzeyde olan manasının çok olan ekini çok olan bir ekle bir kelimenin, alet de olabiliyor, duygusal bir şey de olabiliyor, bu tipte bir dil öğretiyoruz. O yüzden bu tipte bir dil öğretirken dijitalle veya başka bir şeye mecburuz. O yüzden kişilerin kendini geliştirebilmesi için buna ihtiyaç var."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 63 - 6336]

7.

"Tabi yani birçok programda hiç haşır neşir olmazken, daha sonrasında bunları öğrenme ihtiyacına giriyorsunuz. Çünkü öğrencilerin bir beklentisi var sizden ve bu öğrencilerin beklentilerini karşılamanız için uzaktan zaten hep söylüyorum, tımağ içinde sıkıcı bir süreç zor bir süreç, bir koltukta oturup saatlerce ders dinlemek. Ve ama şunu da söyleyebilirim, büyük bir rahatlık aynı zamanda yani evinizde belki eşofmanlarımızla ders dinliyorsunuz. Bu da ayrı bir özelliği ama dersi etkili hale getirmenin yolu aslında materyal hazırlama ve bu materyal hazırlamanın daha görsel olacak şekilde hazırlığını yapmak. Öğreticiler için artık bir zorunluluk ve biz de kendimizi değerlendirdiğimizde bu konuda tabii ki arada birçok farklilik oluyor. Yani uzun kullanmasını kaç öğretici biliyordu? Mesela o beyaz tahtayı kullanmasını, orada herhangi bir videoyu açmayı, videoyu eklemeyi, slayta, slayt dediğim o ekrana daha doğrusu. Birçok öğretici biliyordu. Ben işin esasını biliyordum çünkü daha öncesinde Zoomla herhangi bir haşır neşirlik durumum yoktu. Çünkü buna ihtiyaç yoktu. Bu ihtiyaç bu durumu ortaya çıkardı. Hani hep derler ya hocam yani icatlar ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkıyor. Biraz öyle oldu."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 72 - 7236]

9.

" Telefonları var. Onun dışında hani tablet falan da gelmediler, tablet olayı yok onu söyleyeyim telefonla ve işte bir şey paylaştığımızda bunu okumaları istediğinizde bir grup WhatsApp grubundan orada paylaşarak, bir tanesi pdf sini buluyor. Diğerleri ortam hazır bir şekilde oluyor. Bir şey görsel veya başka bir şey paylaştığımızda... Bir de Tömer ile ilgili en büyük şeylerden bir tanesi şu, bence teknolojiyle ilgili yansıtma durumuyla kaldığımız için sadece mesela bazı kelimeleri öğretmemiz lazım ama bazı kelimeler teknolojiyle aktaramayacağımız kadar mesela herhangi bir yemek, yani ismi ayrı, onların kültüründe olmayan bir kelime öğretmeye kalktığımızda bunu muhakkak. Yani sadece bir tane resimle tek bir açıdan çekilmiş bir resimle öğreticiiz mümkün olmuyor. Onun yerine aslında öğrencilerin bence hani Antakya için konuşacak olursak, bir yemek sever bu yemeğin bizzat görmeleri hani gördüklerinde bu yemeğin isminin bu olduğunu kodlamaları gerekiyor. Bunu da biz videolarla yapabiliriz ama dediğim gibi teknolojik imkanlar olmayınca öğrenciye sadece adını söylüyoruz. Bir tane görsel bununla öğrenmesini sağladı. Yani öğrenmesini bekliyoruz. Tek bir boyuttan çekilmiş. Bizim de yıllardır peribacaları dediğimize aklımıza gelen şöyle, bunun dışında başka bir şey var mı? Yok. Eğer Kapadokya'ya giderseniz bunların milyonlarcasının olduğunu görüyorsunuz ve bunun sadece simgesel olduğu hani aslında çok daha farklı şekillerde çok farklı. Kiliseler yeraltı okulların falan olduğunu gördüğünüzde yani Kapadokya ile aklınızda kalan şeyler çok daha farklı oluyor. Yani bizim öğrettiğimiz sadece bir görsel bir sesletim, bir tane kelime. Onun dışında özellikle kültürel boyutta kelimeler çok yeterli olmuyor. Kültürel boyuttaki kelimenin öğretim için muhakkak teknoloji gerekiyor ve bunu da işte iyi bir ses sistemi ile donatılmış olan bir sınıf ve bu sınıftaki teknolojik aletler, afişler, özellikle sınıfta afişlerin eksikliği büyük bir durum. En basitinden ilkokul öğrencilerine bile normalde sayıların rakamlarının, mevsimlerin, ayların gibi temel A1 seviyesindeki öğrencilerin öğrenmesi gereken hani kafalarını çevirdiklerinde muhakkak karşılaşmalarını beklediğimiz sınıfın ortamıyla ilişkili olan materyaller olması gerekiyor. Sınıfta o bile yok. Yani dümdüz duvar. Çocuk kafayı kaldırdığında duvara bakıyor veya dışarıya bakıyor. Öyle olunca yani afiş eksikliği, materyal eksikliği, öğretim materyallerinin çok fazla eksik olduğunu düşünüyorum. Hani sadece dijital boyutta değil, sınıfın hani Tömer sınıfı olabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi veya ses ile ilgili yani sinema veya dizi ile ilgili bir parçayı alıp onunla ilgili bir şey öğretecekseniz eğer onunla ilgili de bir sınıfın oluşturulması gerekiyor bence. Çünkü bu da büyük bir eksiklik. Ses mesela küçük hoparlörü götürüyorsunuz, cızırtılı çıkıyor. Çocuğu bir kere dinleniyorsun olmuyor. En arkadaki çocuğa ulaşına kadar sesli oluyor, dağılıyor. Öğrenciler de işte zannediyor ki sesini çok yükseldiğinde daha iyi anlayacaklarını ama hani bunu sesin yüksekliğini anlamaya ne kadar... Anlamaya ne kadar sağlamayacağı ortadaysa bence ideal bir ses ortamına da ses ortamı olmadığında da öğrencilerin normal bir anlama düzeyini bekleyemeyiz, duyulması gerekiyor. Bununla yankı yapmadan eko yapmadan iletilmesi gerekiyor"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 32 - 3239]

10.

" Yani ben de kendi tezimde teknoloji ile Türkçe öğretimine çalışıyorum hocam öyle olunca da aslında çok böyle yabancı olmadığım bir kavram ve ilgi duyduğum çok ilgi duyduğum bir kavram. Çünkü taa üniversiteden beri aslında teknolojiyi, eğitime nasıl dil öğretimine, daha doğrusu nasıl entegre edebiliriz diye düşünüp duruyordum. Dijital yeterlik deyince teknolojinin ben hani özeldi konuşmak istiyorum. Dil öğretimini entegre edilmesi aklıma geliyor ama genelde bizler dijital yeterliliği işte öğreticiler ne derece kullanabiliyor? Onlar ne kadar dijitalde yatkın diye ölçmeye çalışıyoruz. Ama yani kendi naçizane görüşüm, öğrenciler de ne kadar yatkın bunu da tartışmak gerekiyor. Hani sadece öğreticiler açısından değil, öğrenciler açısından da bu yerli olur, yabancı olur. Bütün öğrenciler acaba bu dijital platformları ya da teknolojiyi kendi gelişimleri için, eğitimleri için, öğretim için ne kadar ne derece kullanabiliyor? Açıkçası ben bunu daha çok merak ediyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 6 - 616]

11.

" Hocam. Ben mesela sınıfını kendi sınıftan şu anki bu seneki sınıftan örnek vereyim ama bu genel de böyle sınıf içerisinde farklı yaş gruplarından insanlar var. Öğrenciler var mesela 40, 42 yaşında ama öbür daha henüz on yedisinde burada yaş uçuruma mesela Atatürk'e

çalıştığım Tömer'de 17 yaşında öğrencimiz de vardı. 60 65 yaşında da öğrencimiz vardı. Yaş çok gelişti, yaş skalası öyle olunca da dediğim az önce hani z kuşağının daha fazla teknoloji istediğini, teknolojiyle entegre olan derslere ihtiyaç duyduğunu söylemiştir. Çünkü bunlar bu için içine doğdum. Ama işte mesela belki işte 60 yaşında 50 yaşındaki insan böyle değil diye düşünebiliriz. Fakat ben ders sırasında şunu gördüm ki onlar da aynı potanın içerisinde yani teknolojiyi, dijital dünyayı sınıfta istiyor. Bu artık kullanılması, teknolojinin, dijitalleşmenin eğitim öğretimde kullanılmasını zorunlu mecburi hale getiriyor ve öğreticinin de dersini eğlenerek öğrenmesi öğretmesini sağlıyor. Öğrenciler eğlenerek öğreniyor. Ben hani kendi dil öğrenme geçmişimden işte İngilizceyi çok severdim çocukken. En sevdiğim dersti ve işte klasik işte oturup kelime, çalışma, dil bilgisi, çalışma yapmazdım. Şarkılarla öğrenirdim, bilmece vardır. Kitap okumada okurken bir şeyler öğrenirdim. Hani kendi sevdiğim metotla öğrenirdim işte oradan yola çıkarak bakıyorum ki hani öğrenciler de aslında buna ihtiyaç duyuyor ve teknoloji öğrencilerin eğlenerek öğrenmesini sağlıyor, eğlenerek öğrendiklerini de öğrendikleri bilgiyi, dil bilgisi yapısını veya işte sözcüğü unutmuyorlar. Dolayısıyla teknoloji bunu sağlıyor. Yani dış. Özelleşme bunu sağlıyor işte ne? Bir tane laning string diye bi hocam ve bir web2 aracı vardı site orada mesela şarkı dinletiyordum o şarkıyı zaman zaman koridorda kendileri de söylüyordu. O şarkıdaki sözcükleri ve yapıları öğrendiklerini de fark ediyordum. Ya da film izlediğimde işte Kemal Sunal'ın şakalarını mesela zaman zaman sınıfta yaptıklarımı hatırlıyorum. İşte bir şey vardı ya hocam bir filme mesela yani diyordu derste de işte bir şey söyleyip mesela yani hocam diyorlardı böyle. Öyle olunca da diyorum ya dışarıdaki hayatı hem içeriye getiriyor hem de eğlenerek öğrenme ortamı hazırlıyor. Bu açıdan çok değerli ve öğreticinin de bu dijital yeterliliğini yükseltiyor. Eğer dijital sınıfta kullanılabılıyorsa kullanıyorsa sıkıcı monoton bir hal alıyor. Tabii her zaman kullanmak zorunda değiliz. Zaman zaman kara tahta ile daha çok ne diyeyim iş yapıyoruz. Ama yani bu artık kaçınılmaz bir şey, bir zorunluluk kesinlikle ama kesinlikle bu dijital biz kendi sınıflarımızda, derslerimizde kullanmak zorundayız. Mecburuz artık."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 22 - 2236]

13.

" Hocam üniversitemizin uzaktan eğitim sisteminin daha iyi olmasını isterdim. Türk öğrenciler için hani eğer sürdürülecekse bu uzaktan eğitim bazı derslerde bunun iyileştirilmesi gerekiyor. Ya en azından hani bazı platformlarımız iyileştirilmesi gerektiğini söyleyebilirim. Çünkü geçen hafta mesela 15 dakika kendi kendime konuşmuşum, bağlantı kesilmiş, hiçbir bildirim gelmemiş. Bu bu anlamda mesela dezavantajları var. Dijital platformların hani bağlantı kesiliyor. Sen kendi kendine ders anlatıyorsun canlı derste ama yani bilmiyorsun bağlantının kesildiğini bildirim gelmiyor. Bir uyarı gelmiyor. Öte yandan video ders atsan video dersti izlemiyor, kimse veya işte izleyip izlemediğini kontrol edemiyorsun. Burada kontrol mekanizmasının bence iyileştirilmesi gerekiyor yani. Yabancı öğrenciler için de hocam. Ya şöyle söyleyeyim, kendi dijital adaptasyonum; ben dediğim gibi daha öncesinde bu kadar teknolojiyi derse entegre edebilir miydim bağlantının kesildiğini bildirim gelmiyor. Hani itiraf etmek gerekirse. Ama pandemi geldi. Pandemi ile birlikte biz işte klasik dijital ortamların dışına çıktık. Dediğim gibi youtube word vesaire hani telefon... Öyle olunca da farklı arayışlara girdik. O nitekim arayışlarımız hani sonuçta buldu. Farklı siteler farklı platformlar bulduk. Bunu hâlâ kullanıyorum ve hala kullanmaya da devam edeceğim. Belki onlar işte kullanırken daha nicelerini keşfedeceğiz. Bu anlamda ben kendi dijital ne diyeyim adaptasyonumun tamamlandığını, gelişim sürecinin devam ettiğini söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 71 - 7116]

14.

" Yani ben de kendi tezimde teknoloji ile Türkçe öğretimine çalışıyorum hocam öyle olunca da aslında çok böyle yabancı olmadığım bir kavram ve ilgi duyduğum çok ilgi duyduğum bir kavram. Çünkü taa üniversiteden beri aslında teknolojiyi, eğitime nasıl dil öğretimine, daha doğrusu nasıl entegre edebiliriz diye düşünüyordum. Dijital yeterlik deyince teknolojinin ben hani özelden konuşmak istiyorum. Dil öğretimini entegre edilmesi aklıma geliyor ama genelde bizler dijital yeterliliği işte öğreticiler ne derece kullanabiliyor? Onlar ne kadar dijital yetkin diye ölçmeye çalışıyoruz. Ama yani kendi naçizane görüşüm, öğrenciler de ne kadar yetkin bunu da tartışmak gerekiyor. Hani sadece öğreticiler açısından değil, öğrenciler açısından da bu yerli olur, yabancı olur. Bütün öğrenciler acaba bu dijital platformları ya da teknolojiyi kendi gelişimleri için, eğitimleri için, öğretim için ne kadar ne derece kullanabiliyor? Açıkçası ben bunu daha çok merak ediyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 6 - 616]

15.

" Hocam. Ben mesela sınıfını kendi sınıfımdan şu anki bu seneki sınıfımdan örnek vereyim ama bu genel de böyle sınıf içerisinde farklı yaş gruplarından insanlar var. Öğrenciler var mesela 40, 42 yaşında ama öbür daha henüz on yesinde burada yaş uçuruma mesela Atatürk'e çalıştığım Tömer'de 17 yaşında öğrencimiz de vardı. 60 65 yaşında da öğrencimiz vardı. Yaş çok gelişti, yaş skalası öyle olunca da dediğim az önce hani z kuşağının daha fazla teknoloji istediğini, teknolojiyle entegre olan derslere ihtiyaç duyduğunu söylemiştir. Çünkü bunlar bu için içine doğdum. Ama işte mesela belki işte 60 yaşında 50 yaşındaki insan böyle değil diye düşünebiliriz. Fakat ben ders sırasında şunu gördüm ki onlar da aynı potanın içerisinde yani teknolojiyi, dijital dünyayı sınıfta istiyor. Bu artık kullanılması, teknolojinin, dijitalleşmenin eğitim öğretimde kullanılmasını zorunlu mecburi hale getiriyor ve öğreticinin de dersini eğlenerek öğrenmesi öğretmesini sağlıyor. Öğrenciler eğlenerek öğreniyor. Ben hani kendi dil öğrenme geçmişimden işte İngilizceyi çok severdim çocukken. En sevdiğim dersti ve işte klasik işte oturup kelime, çalışma, dil bilgisi, çalışma yapmazdım. Şarkılarla öğrenirdim, bilmece vardır. Kitap okumada okurken bir şeyler öğrenirdim. Hani kendi sevdiğim metotla öğrenirdim işte oradan yola çıkarak bakıyorum ki hani öğrenciler de aslında buna ihtiyaç duyuyor ve teknoloji öğrencilerin eğlenerek öğrenmesini sağlıyor, eğlenerek öğrendiklerini de öğrendikleri bilgiyi, dil bilgisi yapısını veya işte sözcüğü unutmuyorlar. Dolayısıyla teknoloji bunu sağlıyor. Yani dış. Özelleşme bunu sağlıyor işte ne? Bir tane laning string diye bi hocam ve bir web2 aracı vardı site orada mesela şarkı dinletiyordum o şarkıyı zaman zaman koridorda kendileri de söylüyordu. O şarkıdaki sözcükleri ve yapıları öğrendiklerini de fark ediyordum. Ya da film izlediğimde işte Kemal sunal'ın şakalarını mesela zaman zaman sınıfta yaptıklarımı hatırlıyorum. İşte bir şey vardı ya hocam bir filme mesela yani diyordu derste de işte bir şey söyleyip mesela yani hocam diyorlardı böyle. Öyle olunca da diyorum ya dışarıdaki hayatı hem içeriye getiriyor hem de eğlenerek öğrenme ortamı hazırlıyor. Bu açıdan çok değerli ve öğreticinin de bu dijital yeterliliğini yükseltiyor. Eğer dijital sınıfta kullanılabılıyorsa kullanıyorsa sıkıcı monoton bir hal alıyor. Tabii her zaman kullanmak zorunda değiliz. Zaman zaman kara tahta ile daha çok ne diyeyim iş yapıyoruz. Ama yani bu artık kaçınılmaz bir şey, bir zorunluluk kesinlikle ama kesinlikle bu dijital biz kendi sınıflarımızda, derslerimizde kullanmak zorundayız. Mecburuz artık."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 22 - 2236]

16.

" Hocam ben şöyle düşünüyorum, hiç dil bilim ya, o da kişinin dil seviyesine bağlı hiç bilmiyorsun zaman zaman işte ara dile ihtiyaç duyabiliyor. Tabii kişiye de bağlı. Bu bazen hiç dil bilmesede de hiç ihtiyaç da duymuyor. Hani o zaman dijital yeterliliği yüksek bireyler böyle olabiliyor yani dijital yeterliliği düşüğe ya burada ne yazıyor, bu site nasıl bir site, nereye tıklayacaksınız ya da bu nasıl bir aplikasyon diyebiliriz? Orada dediğiniz gibi dijital yeterli yüksekse ara dile ihtiyaç duymuyor ama düşüğe duyabiliyor. Ben mesela bir ara işte site kurup acaba Türkçe öğretebilir miyim diye düşünmüştüm? Orada insanlar bana şey demişti. Birincisi işte sitenin adının İngilizce olması lazım insanlar sana ulaşabilirler. İkincisi de işte en çok konuşulan diller var işte İngilizcedir, Almanca dir, Arapçadır, Rusça'dır. Senin sitenin bu dillerde çevirisi olmalı. Dil seçeneği olmalı demişlerdi. Ben buna bir yere kadar bir yere kadar katılıyorum ama hani yüzdeye vurmam gerekirse %2 ve %3 tür herhalde bu bir yere katılma. Bana kalırsa ara dilinin o kadar hatta neredeyse hiç işlevi yok. Hani şeylerde dijital platformlarda? Çünkü eğer ara dili kullanılırsa bu sefer insan zihni işte nerede, nasıl kolay yapabilirime yöneliyor. Ya tamam, hani İngilizce ara dil olarak kullanayım ama ben Türkçe öğreniyorum, yok olmuyor hocam mesela ben İngilizce öğrenirken telefonun dilini bilgisayarı dilini İngilizce yapmıştım ve o bana çok fayda sağlamıştı. Ben bunu da öğrencilere şey yapıyorum. Hani tavsiye ediyorum fakat bunu dinlemiyorlar çünkü onlara zor geliyor. Telefonda işte dil seçeneği ya da telefona bıraktım hocam yazı yazarken klavyede Türkçe seçeneğinin olması mı onlara biraz zor gelebilir. İnsan kolaya alışmış, bence ara dil olmamalı. Hem dil öğretiminde hem de bu dijital platformlarda diyorum ya mesela ben eğer ileride bu düşündüğümü yani yabancılarla Türkçe öğretim için bir site kurabilirsek direk türkçeyle olurum. Hani orada? Zaten herhalde anlar A-1, A-2, B-1, B-2 falan diye kurlardan anlar. Basit arayüzlü tabii..."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 45 - 4536]

17.

"Hocam üniversitemizin uzaktan eğitim sisteminin daha iyi olmasını isterdim. Türk öğrenciler için hani eğer sürdürülecekse bu uzaktan eğitim bazı derslerde bunun iyileştirilmesi gerekiyor. Ya en azından hani bazı platformlarımız iyileştirilmesi gerektiğini söyleyebilirim. Çünkü geçen hafta mesela 15 dakika kendi kendime konuşmuşum, bağlantı kesilmiş, hiçbir bildirim gelmemiş. Bu bu anlamda mesela dezavantajları var. Dijital platformların hani bağlantı kesiliyor. Sen kendi kendine ders anlatıyorsun canlı derste ama yani bilmiyorsun bağlantının kesildiğini bildirim gelmiyor. Bir uyarı gelmiyor. Öte yandan video ders atsan video dersi izlemiyor, kimse veya izleyip izlemediğini kontrol edemiyorsun. Burada kontrol mekanizmasının bence iyileştirilmesi gerekiyor yani. Yabancı öğrenciler için de hocam. Ya şöyle söyleyeyim, kendi dijital adaptasyonum; ben dediğim gibi daha öncesinde bu kadar teknolojiyi derse entegre edebilir miydim bilmiyorum. Yani o kadar iyi değildim hocam. Hani itiraf etmek gerekirse. Ama pandemi geldi. Pandemi ile birlikte biz işte klasik dijital ortamların dışına çıktık. Dediyim gibi youtube word vesaire hani telefon... Öyle olunca da farklı arayışlara girdik. O nitekim arayışlarımız hani sonuçta buldu. Farklı siteler farklı platformlar bulduk. Bunu hâlâ kullanıyorum ve hala kullanmaya da devam edeceğim. Belki onları işte kullanırken daha nicelerini keşfedeceğim. Bu anlamda ben kendi dijital ne diyeyim adaptasyonumun tamamlandığını, gelişim sürecinin devam ettiğini söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 71 - 7116]

19.

"Olmuyorsa hâlâ uğraşıyor ve yapamıyorsa yine tekrar tekrar hocaya yardımcı olmak suretiyle yapmaya çalışıyorduk o işi sonuçta. Ama bu süreçte özellikle pandemi de çok daha sıkı bir ilişki vardı. Fakat şöyle bu ilişkinin güçlü olması, ihtiyaçla ortaya çıkan bir şey ihtiyaç varsa iletişim daha güçlü bir ihtiyaç azaldıkça yani hoca özerk olarak çalışmayı öğrendikçe size de ihtiyacı azalıyor dolayısıyla, ondan sonra sistemin sürdürülmesi noktasında kendiliğinden gidiyor. Fakat biz bunu mesela şöyle söyleyeyim, hocam bunu atlardım. Özellikle ifade etmem gerekiyor. Biz kendi birimizle Tömer de bir içerik geliştirme birimi oluşturduk. Bu birimin özelliği, kurulma amacı özellikle dijital içerikler üretmek, var olan içerikleri dijital dönüşüm noktasında o komisyonun bir beklentimiz var. Yani ses dosyaları gömme YouTube videoları eklemek anlatılan konuların dijital içeriklerle soru haline dönüştürülmesi gibi böyle etkinlikler yapmasını planlıyoruz. Mesela bu şu anda işte aşağı yukarı beş altı aylık bir komisyon. Onlar kendi aralarında toplanıyorlar, planlamalar yapıyorlar ve bir üretim faaliyeti söz konusu. Orada ihtiyaç varsa iletişim çok daha hızlı ve güçlü."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 41 - 4136]

20.

"Yani bu işte şeyleri, dijital araçları kullanmadan tutun da bu saydığımız yetkinliklere uyum sağlayabilecek ya da bunları gelişime açık öğrenciler de var içlerinde ama işte sadece derse girip çıkan, dersi dinleyen, ve onun dışında hiç gelişime açık olmayan öğrenciler de var aralarında yani çok heterojen özellikler gösteriyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 31 - 3116]

21.

"Dijital hani başta derse giremiyordu, başaramıyorum sonra başardı diyebileceğim bir öğrencim olmadı. Hepsini derse gayet rahatlıkla katıldılar. Materyallere ulaştılar. Bir problem yaşamadım. Yani onların dijital anlamda yeterliklerinin gelişimi konusunda bir şey söyleyemem. Söylediğim gibi benim hiç bu konuda yetersiz öğrencim olmadı."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 61 - 6116]

22.

"Çok çok kattı. Online ders yapma tecrübesi ondan sonra bütün bu birden fazla farklı programı kullanmak, online sınav hazırlamak, iki üç program kullanabiliyorum, moodle'da sınav nasıl hazırlanır bunu biliyorum. Bizim kurumda bir tek ben biliyorum zaten. Onları ben hazırladım soruları bana geldi Moodle'da soruları ben hazırladım. Ya bunları kullanırım, kullanacağım yani mutlaka başka zaman başka yerde de ihtiyaç olacaktır. Online kurs vazgeçilmez bir şey oldu hayatımızda normalde şuan vermiyoruz öyle bir şey olmadı ama eşimden dolayı biliyorum eşim Fransızca öğretici, Fransız kültür merkezinde, onlar pandemiden sonra online kursa devam ediyorlar ve kurs sayıları da arttı. Çok ilginç artmış yani. İki üç yıldır yüz yüze derse girmiyorlar. Hep online, bizim de büyük ihtimalle mutlaka yüz yüze derslerimiz olduğu gibi online de derslerimiz olacaktır diye düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 58 - 5836]

23.

"Mesleki gelişim anlamında, yani arada değil birimizde kapsamında hani bizim hocalara genel olarak işte sınav hazırlama üzerine, materyal geliştirme üzerine şeyler oluyor, eğitimler oluyor. Ama dediğim gibi hani dijital anlamda işte bu tür olanaklardan faydalanma anlamına sadece bir tane."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 16 - 1616]

24.

"Yok bunu yine biz birim olarak hani koordinatörlüğüne falan ihtiyaçlarımız ifade ettiğimiz zaman yayınevlerinin böyle şeyler oluyor bazen Youtube kursları verme gibi imkanları olduğunu anladığım kadarıyla. Hani tamamen hani çalıştığımız yayın eğitimleri tarafından hazırlanan şeyler. Yani bağımsız falan değil de, o da sanırım anlaşmaya dahil diye düşünüyorum. Hani yapılan anlaşmalar sonucu belki."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 18 - 1836]

25.

"Yani okulumuzda aslında her sınıfa ihtiyaç duyduğumuz işte projeksiyon, akıllı tahta gibi hani benim ders verdiğim dersler, ders sistemi üzerinden düşünüyorum. Her sınıfta, her şeyde, fakültede yok maalesef. Mesela şu an meslek yüksekokulunda çalışıyorum ve orada akıllı tahta gibi bir şeyimiz yok. Ama projeksiyonlar var. Bu güzel zaten derslerimiz tamamen, üzerinden işlediğimiz için olmasa çok büyük sıkıntılar yaşıyoruz. Hani bazen denk geliyor, bozuk oluyor ya da işte ne bileyim. Sınıfla ilgili bir sıkıntı oluyor. O sınıfı kullanamıyoruz vesaire. Böyle zamanlarda kitabımızı da çok aktif kullanamıyoruz. Öğrencilerin çoğu kitap almadığı için işte, yansıtılmadığımızdan dolayı onlarda da bir kopukluk oluyor. Yani her sınıfta olması gerektiği gibi olduğunu düşünmüyorum açıkçası. Yani ki bütün sınıflarımızda bütün fakültelerimiz ve yüksek okullarımızda olsaydı."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 20 - 2036]

27.

"Yani o zaman ben öğretici ya da öğretim görevlisi diyeyim öğretim elemanının: Hali hazırda günümüz şartlarında ki dijital akışa ayak uydurabilmesidir diye tabir edeyim. Yani bunun ne düzeyde yapabiliyor olduğu yeni bir gelişme var mı yok mu? Bunun ne düzeyde kullanıp kullanmayacağına dair. Kabiliyeti diyebilirim ya da derslerine uyarlayabilme yetisi diye ifade edeyim."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 5 - 542]

28.

"Hocam zaten şöyle, hani kurumdan kastettiğimiz Yabancılar Yüksekokulu ise zaten Yabancılar Yüksek Okulunda bu gibi şeylerden açıkçası sorumlu olan benim yani. Dolayısıyla hani herhangi bir şeyden ziyade, hani ihtiyaç halinde zaten rektörlükten ya da şeyden eğitim fakültesinden bu gibi destekler zaten sağlanıyor. Yani eğitim fakültesinde vermiş olduğu hani oranın hocalarının bilişim hocalarının vermiş olduğu eğitimlerimizde tabii ki var. Evet, bunlar da gerçekleşti zamanında"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 27 - 2736]

29.

"Evet kesinlikle mesela... Daha yakın bir zamanda şimdi ister istemez bilgi birçok yerde var. Yani önemli olan bunun bize uyarlanıyor olması. Burası çok önemli. Yani biz uyarlayamayacağımız bir şeyi hani hâlihazırda alamayız. Yani alsak bizim için bir şey ifade etmiyor. Yani bizimle arasında bir bağ oluşturması gerekiyor. Mesela bilgisayar bölümü hocalarının bizim kullandığımız kadar dijital araçları kullanmadığını fark ettik. Hatta bunun biz bilgisayar hocası aynen böyle söylemişti: Hocam biz sizin kadar bunları kullanmıyoruz, hatta neredeyse hiç kullanmıyoruz. Hatta diğer İngilizce hocası da şaşırmıştı. Yani bu duruma neden hani şimdi onlar işin mutfak kısmında var

aslında. Yani onlar için aşçısı gibi yani o program, yazılıdır, vesaire bunlarla ilgilenirken, biz o yapılan yemeği aslında tadım yeme boyutundayız. Dolayısıyla hani biz hani dil öğretmen hocalar olarak dil öğretimi konusunda bu gibi şeylere adapte edebiliyorsak kendimize kullanmaya çalışıyoruz. Daha çok kullanmaya çalışıyoruz. Birkaç gün önce de yine bir paylaşımımız olmuştu. Bir işte bir Twitter'dan gördüğüm birinin şey paylaşımı vardı işte. Newcastle Üniversitesi Üniversitesinin işte writing yazma konusundaki şeyleri, bir şeyi hazırlamışlar. Ve nasıl diyeyim, bir sayfa hazırlanmış işte nasıl essay yazılır, aşamaları nedir, ne değildir? Bununla alakalı çok güzel, detaylı, güzel bir şey paylaşmış. Bu paylaşıyor, ben gördüm ben diğer hocalarla paylaşmış paylaştım. Mesela gayri resmi bir paylaşım oluyor. Evet ilgilenen ya da başka bir yerde, yine bir online bir dil eğitimi ile alakalı bir kurs görmüştüm. Mesela bununla alakalı yine aldım. Yine hocalarımla paylaştım. Onlar da gördükleri zaman ya bak burada böyle böyle bir şey varmış diyip bizimle paylaşıyorlar. Bu aramızda böyle paslaşma oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 33 - 3342]

30.

" Dijital araçların yani en önemli ya da en faydalı sayılabilecek yölerinden bir tanesi de bu bireysel gelişime bireysel hızı imkan tanıyor olması. Aslında ya da öğrenciler kendi hızlarında anlamadıkları yeri defalarca tekrar edebilecekleri şekilde ya da atıyorum: Çok işte bir bölümle alakalı değerlendirme sorularının çocuklarını da beklenenden çok düşük notlar alıyorsa oyun tekrar edebiliyorlar. Yani hani bulunmaz bir nimet diyebilirim. Dijital araçlar için."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 61 - 6116]

31.

" Yani covid öncesi öğrencilerin birçoğu, yani birçoğu demeyeyim de şey çok ihtiyaç hissetmiyorlardı diyeyim. Yani bu biraz hani şimdi bir de karşılıklı olan bir süreç yani ister istemez. Hani biz eğitimi olarak öğrencilerden bir şeyler bir şeyler gösterip onlardan bir şey beklersek öğrenciler de bize onunla alakalı şeyler verebilirler. Covid öncesi böyle bir zorunluluk yoktu. Ama covid süresi ve sonrasında da hani bunların önemi daha da ortaya çıktı. Yani dolayısıyla biz hem bunların nerelerde, nasıl kullanabiliriz, hangi durumlarda kullanabiliriz? Aslında birazcık da daha iyi araştırır olduk. Şu duruma şu şekilde uyarlayabiliriz öğrenir olduk. Diyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 73 - 7342]

32.

"H- Anladım. Tamam. Öğrenciler açısından baktığımızda sizin de bahsetmiş olduğunuz bilgiye ulaşma, araştırma, sınıflandırma git. Özellikle özellikle dil öğretiminde bizim için çok önemli. Öğrencilerin dijital yeterlikleri daha fazla girdi alabilmeleri anlamına geliyor. Örneğin ben İngilizce öğrenirken bizim input. Bizim aldığımız input derste hocalarımızın verdiği kadarıyla sınırlı kalıyordu. Sadece kasetler dinleyebiliyoruz bunun dışında. Ama şu anda öğrenciler çok ciddi düzeyde veriye ulaşabiliyorlar ve kendi öğrenme süreçlerini yönetebiliyorlar. Aslında artık öğreticilerin rolü azalıyor. Git gide rehberle doğru bir yönelim var. Bence bu rehberlikle dijital süreçlerin kullanımıyla ilgili bir rehberliği de içermeli artık diye düşünüyorum. Çünkü öğrenciler evet, çok fazla tool çok fazla araç var ölerinde ama neyi, nasıl, niçin, nerede, ne zaman kullanmaları gerektiğinin farkında değiller. Dolayısıyla bu dijital yeterlik kavramı bence dijital araçların kullanımında öğrenci yönlendirebilmeyi de kapsıyor öğreticinin rolü var. Burda şey söylemek istiyorum. Mesela bir tane öğrenci speaking sınavına girdiğinde müthiş bir İngilizce konuşmuştu ve hani biz böyle çok şaşır mıştık? Yani herhalde yurt dışında yaşadığı falan demiştik. Hani nerede öğrendin İngilizceyi demiştik. Böyle dönem başı muafiyet sınavıydı çocuk şöyle dedi I have a computer. Yani çok mantıklı başka hiçbir şeye ihtiyacım yok ama kendini doğru yönlendirmiş ve yeterliliğini maksimum düzeyde kullanmış bir öğrenciydi. Ne yazık ki öğrencilerimizin tamamı böyle değil. Onlara teknolojinin eğitimini diyoruz ama. Bir anlamda şey gibiler aslında ne bileyim, İngiltere'de İngilizceyi müthiş konuşan bir nation düşünün ama sokakta yaşayan kültürsüz bir adam olabilir bu adam yani tamam nation ama yani sadece olarak yaş ortalamamız da oldukça yüksekti. Buna rağmen bu konuda çok iyi bir başarı gösterdik. Fakat şimdi pandemi bitmesiyle birlikte bu online eğitim çok da verimli değil yüz yüze dönüyor gibi bir karar alındı. Mesela bu kadar imkanımız varken bu kadar bu işi becermiş iken her şey elimizin altındayken bunu neden daha verimli kullanmadık? Çok büyük bir soru işaretidir. Çünkü online eğitim dediğimiz şeyin içeriğini süreçlerini amaçlarını oluşturmadan yüz yüze de yaptığımız şeyi zoom üzerinde yapmaya çalıştık. Aynıısını sadece sınıfta bulunmuyorduk. Tek farkı buydu. Halbuki online da yapabileceğimiz şeyler farklı yüz yüze de yapabileceğimiz şeyler farklı ve 3 yıldır bunun çalışmasını yapıyor olmamız gerekirdi. Şu anda eski sisteme dönüyor dendi ve çok büyük ihtimalle online sahip olduğumuz imkanların bir çoğundan faydalanamayacağız ya da yine bireysel öçekte faydalanmaya devam edeceğiz."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 11 - 1136]

33.

"H- Evet, sisteme uyarlanması kısmında zayıf kalıyoruz. Mesela kendi modul sayfamız var ama oraya bir egzersiz, bir şey, bir sınav materyali vesaire gibi şeyler yüklenmiyor, böyle alıp alıp kullanmıyoruz. Yani yazılım ve donanımsal olarak sıkıntımız yok ama sistemsel olarak sıkıntımız var diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 23 - 2342]

34.

"H- Yani online ders hiç yapmamıştım. Örneğin bu artık yapabiliyorum. Çok hakimim bütün araçlarını kullanabilirim rahatlıkla kendimi rahat hissedirim. Herhangi bir kaygı vesaire yaşamam. Oradaki sınıf yönetiminde normalde ki kadar iyi şu anda bence öğrenciyi dersi dahil etmeyi de, dört beceriyi farklı şekillerde oraya uyarlamayı kullandığımız dijital araçları orada kullanabileceyi. Sadece sınıfta yapılabilen şeylerin alternatiflerini bulmayı öğrendim yani."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 49 - 4942]

35.

" Evet, çok yorucu hale geliyordu. Bir süre sonra kopuyor, öğrenci de kopuyor ve oraya koyduğunuz içerik aslında verimsiz, işe yaramayan bir içerik. Ama böyle senkron asenkron olarak planlandığı zaman bir kısmı bireysel çalışma olarak, daha verim aldığımızı gördük çünkü öğrenci hem biraz dinlenebiliyor, o bilgiyi dinlendirdikten sonra dönüp bakıyor. Dolayısıyla hani Moodle'ın bu şekilde kullanımı, kendi mesela videolarını, ses kayıtlarını portfolyolar şeklinde Moodle'a yükleyebiliyor. Bunları tamam sınıf içerisinde de yapıyorduk, sınıf içerisinde sunular da var ama sınıf içerisinde çok zaman alıyor ve sınıf içerisinde bir kez sunabiliyorsunuz hani zaman probleminde dolayı ama portfolyoyu Moodle ortamına taşıdığımız zaman evet öğretici için, öğretici için ağır yüklü bir değerlendirme süreci olabiliyor ama iki ödevde dönüt olabileceksen öğrenci beş altı ödevde dönüt alabilmiş oluyor dolayısıyla kendisi de orda Moodle ortamında kendi gelişimini takip ediyor çünkü çoğu zaman öğrenciler bir şey yapıyorlar ama onu saklama konusunda çok iyi değiller dolayısıyla öğrenciye de bu LMS, Moodle tazı ortamlar kendi gelişimlerini takip edebilmeleri açısından sadece sınav değil performansla dayalı etkinlikler işte bunu sınıf içerisinde de yapıyoruz ama yine Moodle ortamında da böyle karşılıklı etkileşimli şeyler, discussion board'lar, tartışma şeyleri açıyoruz biz onlara. Oraya da şeyler yazdıkları zaman yine birbirlerine de odada dönüt verme fırsatları, imkanları bulunmuş oluyorlar. Dolayısıyla yüz yüze eğitimi çok tamamlayıcı, güzel bir içerik olmuş oluyor. Tamamlayıcı bir etkisi oluyor dil eğitiminde hem öğretici açısından, hem öğrenci açısından."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 16 - 1616]

36.

" Şimdi bizde tabii ki bu öğrenci yönetim ve eğitim yönetim sistemleri çok fazla seçenekli sunulmuyor yani önce bize Blackboard Suit'i kullanacaksınız dediler. Biz Blackboard Suit'e girdik, onunla ilgili eğitimler aldık, ondan sonra bir sene Blackboard kullandık. Ondandan sonra BlackBoard ile lisansımız bitti, şimdi Moodle kullanacaksınız dediler. Moodle'a girdik, ona alıştık. Bu arada yine yabancı dil olarak İngilizce

öğreticinin ve ya o öğreticilerin bir avantajından daha bahsedeceğim. O da, onların kendi LMS'leri var, kitapları ve o LMS'leri de biz eğitimimize entegre ettik. Hem kendi Moodle sistemimiz var, onu kullanıyorduk hem de Cambridge'in LMS sistemi yani bireysel, yapay zekanın yönettiği, her öğrencinin bireysel gelişim sağlayabileceği, kitaba paralel o kitabın bir de LMS şeyi var, ayağı var. Onları yapanlar için ünite ünite gidiyor, videolar, diyaloglar, ödevler, testler, quizler, sınavlar, ve yaptıkça açılıyor, yeni modüller açılıyor. Zaten hani kitapla paralel bir şekilde gidiyor. Onu yapanlara ve ondan belirli bir performans gösterenlere %5lik bir bonus şeyi verdik. Ne kadar yaparsan diyelim ki tabii ki o Cambridge'in LMS yöneticileri bize öğrencilerin gelişimlerini raporlayan dökmüller gönderiyorlardı dönem sonlarında. Biz de onları işte %5 üzerinden denk gelecek şekilde işte, şu kadarını yapan 1,5 puan aldı, bu kadarını yapan 0,5 puan aldı, full yapan 5 puan alabiliyor. Böyle bir bonus olarak tanımlanan bir sistemimiz vardı Yabancı Diller'de. Dediğim gibi işte öğrencilerin bireysel çalışabileceği bireysel gelişimini takip eden, onun hızına ve başarısına göre, bir performans dönütleri veren bildirme sistemi bunlar Pearsonlar, 40.20sn fingerchonlar. Burada Yunus Emre'nin bir uzaktan eğitim platformu var ama onlarda öyle bir şey olmadı yani gelin bunu paylaşın şöyle yapın böyle yapın gibi bir önerileri olmadı. Yunus Emre'nin Yedi İklim kitabını kullanıyorlarmış yani Covid döneminde bu sene de onu kullandık şimdi yetiştirici tamamen Z kitaplar aslında. Z kitabı hani öğrenciler ile paylaşmışlar ama, Yunus Emre'nin LMS'si ne düzeyde onu paylaştılar mı paylaşmadılar mı, böyle bir teklifleri olduğunu zannetmiyorum. Olsa da olurdu onunla ilgili."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 60 - 6016]

37.

" Öğrencilerin bireysel farklılıkları deyince bence o eski tanımlar zaten çok uzakta kalmış olabilir yani o hani multiple intelligences, learning styles bütün o touchsonomilerin yeniden gözden geçirilmesi lazım. Çünkü o zaman neyi vardı işte görsel ondan sonra öğrenci işitsel öğrenme biçimi tech tail yaparak, hissederek öğrenme bilmem ne yani bunların dışında bu dijital yeterliliği ve işte digital meintes dediğimiz yeni gelen nesile göre tüm bu öğrenme biçimlerini stillerine çoklu zekaların yeniden tanımlanması lazım çünkü bu mesela işte dinleme izlemenin ötesinde. Artık öğrenciler de şöyle şeyler var mesela iki dakikalık video öğrencilere deniyor iki dakikalık video yani birkaç yerde de okudum yine bu dijital yeterlikler ile ya da işte bu nesil yakalamak gerekiyor ya bilişimciler mesela uygulamalar yapıyorlar eğitim verdi de yine aynı şekilde videoların suresinin bile kısaltılması gerekiyormuş yani herhalde bu attention span dediğimiz bu ilgi odaklı süresinin bu yeni jenerasyonda kısa olmasından kaynaklı. Kısa sürede verilme istenen mesajın verilebilmesi dolayısıyla öğrenci ile öğrencilerle bizim öğreticilerimiz arasında o tür sıkıntılar yaşandı. Öğrenci sıkılıyor yüz yüze oturmakta sıkılıyor uzun süre dinlemiyor o da sıkılıyor o da neyden kaynaklı onu aslında hani dijital dünyaya doğmuş olmasından ve her şeyi videoları sonunu izlemeden sürekli atlayarak geçmesinden kaynaklı böyle bence bir problematik var böyle kriz var bu krizi eğitim içerikleri nasıl adapte edilecek bilmiyorum. Onların belki hani bu uygulamalar ondan hizmet ediyor olabilir eğitim uygulamaları uygulamaları o tür şeylere faydası olabilir diye düşünüyorum ama yaşanan bir problem var yani bizim elimizdeki içeriğin artık öğrenciye hitap etmemesi gibi."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 78 - 7839]

38.

" Onlarınkini çözemedik, ya bir direnç, direnç mi yoksa ihtiyaç mı duymuyorlar belki biz onu şey yaparsak oradaki içerik sizin notunuzun bir parçası olacak desek mecbur kalıp ona bakacaklar. Henüz orada çözemediğimiz uluslararası öğrenciler kısmı ile çözemediğimiz bir durum var bence."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 92 - 9236]

39.

" Evet, şimdi öncelikle hani donanım açısından her türlü olanamız var. Özellikle bizim üniversitemizde yüksekokulumuzda hazırlık birimleri kendi binamızda derse giriyorlar ve işte bilgisayarları, Apple tv leri ya da ders içinde ihtiyacı olabileceği herhangi bir şey biz de bildirip, onu donanımsal olarak bize sağlıyor. Modern diller birimi benim çalıştığım birimde... Biz farklı fakültelere derse gittiğimiz için bazen hani o sorunlarla karşılaşabiliyoruz. İşte yeterli işte donanımlar olmayabiliyor sınıflarda ama onun da hani taşınabilir olanlarını okul bize sağlıyor diyebilirim işte bilgisayarımız. Dönüştürücü aldım. Mesela en son gittiğim sınıfta yansımamıştı bilgisayarımı. Okul onu sağladı. Ayrıca ben mesleki gelişim koordinatörlüğü birim temsilcisiyim. Okulda da hocaların ihtiyaçları yönünde de örneğin bir anket yapıyoruz ihtiyaç analizi için. Ve genelde, mesela geçen sene hocalarımızdan hep bu dijital kısımlarda dijital araçlarla nasıl kullanılır nelerdir gibi... Hep ihtiyaçları var ve güncellenmek istiyorlar. Bizde gerekli eğitimleri sağlayarak hem onları güncel tutmaya çalışıyoruz kendimizde dahil. Hem de donanımsal açıdan da dediğim gibi yüksekokulumuz yardımcı oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 18 - 1836]

40.

" Mesela Zoom kullanma daha etkili dijital içerikleri sınıfta nasıl kullanma, bunları motive etmek için öğrencilerin nasıl kullanma işte dil öğretiminde kullanabileceğiniz farklı dijital uygulamalar... Mesela bir hocamız gelmişti, hangi uygulamaları, hangi beceride ya da hangi konunun öğretiminde nasıl kullanabileceğimiz örneklerle bir eğitim vermişti. Bu hoca en azından başlangıç eğitimimizde, mesela bir sunum hazırlama. Çok temel düzeyde de olsa dediğim gibi biraz yaş ilerledikçe hani bu konular daha çok ihtiyaç oluyor. Donanımsal açıdan da işte bir word dosyası, excel dosyası, sunum dosyası, power point, bunlar nasıl hazırlanır, nasıl kullanılır, nasıl daha verimli pratik olunabilir bu konularda diye eğitimlerimiz olmuştu."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 20 - 2036]

41.

" Eski kurumumda yine özel olan üniversitede bu konuda hiç aklımızda bir şüphe bile yoktu. Hani bazen öğrencilere bilgisayarınızı getirin şu aktiviteyi yapacağız diyebiliyorduk. Çünkü öğrencilerin bu cihazlarının işte teknolojik aletlerinin olduklarını az çok biliyorduk. Ya da hani şey diyorduk, 4 kişilik bir gruptan bir kişi getirsin, herkes değil ama şey diyorduk, biri çıkar sonuçta hani getirebilecek. Ama bu kurumda çalıştığım yeni kurumda, Hacettepe Üniversitesi'nde o konuda da öğrenciler arasında büyük bir farklılık var. Gerçekten gelir durumu çok çok kötü olan öğrenciler var şöyle bir şey gözlemliyorum. Bazı öğrenciler yaşadıkları yerdeki internet yetersizliği cihaz yetersizliği yüzünden online sınavlara yüz yüze katılmak zorunda kalıyorlar. Eski kurumumda böyle bir şey yoktu. Biz, öğrenciler online olarak sınava girebilir mi, giremez mi? Bunu açıkçası sorgulamıyoruz. Böyle bir uygulamamız da yoktu ama burada sınavlar yapılmadan önce öğrencilerden bu konuda eğer desteğe ihtiyaçları varsa ve bildirmeleri bekleniyor ve aslında online sınava olsa bile okulda da bunun bir ayağı yapılıyor. İhtiyacı olan öğrenciler için o yüzden yine bir farklılık var diyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 27 - 2736]

2.2.4. Dijital Alanda Sürekli Mesleki Gelişim

1.

" Ben Lisans eğitimi Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim fakültesi Türkçe öğreticiliğinde aldım. Yüksek lisansım da Hatay'da. Doktora eğitimi Gazi Üniversitesi Türkçe öğreticiliğini de aldım, ilk benim yabancılarla Türkçe öğretiliyle tanışmam, doktora döneminde başladı. Ders olarak almıştık. Sonra Gazi Tömer'de bir iki deneyim yaşama fırsatımız oldu. Yani Asya toplulukları, Ortadoğu toplulukları gibi. Baktığımda kendimi bu alana çok yakın hissettim. Ondan sonra yabancılarla Türkçe öğretimi deneyim, işin açıkçası, oradan itibaren ilgilim başladı. Ondan sonra işte yardımcı doçentlik sürecinde bu ülkemizde çıkan savaştan dolayı bize öğrenci göndermeye başladılar Suriyeliler, buradaki işte. O zaman bulunan Tömerdeki hocamız da tabii hoca ihtiyacı oldu. Benim doktoramda da o dersi aldığım gördüğüm için girdim, ilk deneyimim böyle başladı."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 4 - 422:20]

2. " Şöyle, yani dijital yeterlik noktasında dijitalden yararlanmak istemeyen var. Mesela sadece bir tahtayla, kalemle yapmak isteyen var. Bu noktada bence öğretmenler çok ayrılıyor. Ben olmasını savunulardanım ama diğer hoca olmasını savunmayanlar da... ve kesinlikle emek isteyen bir şey. Bir tane elemanımız var mesela, doktorasını öyle teknoloji üzerinde yapıyor ama ne durumda ne değil bilmiyorum. İşte açıkçası çok mesleki gelişimleri birbirleriyle paylaşmıyor insanlar sanki ben öyle hissediyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 28 - 2856]

3.

" Şunu söyleyebilirim, örnek veriyorum bu zamana kadar biz hep yüz yüze bir şeyleri yapmak zorundaydık. Bir şeyleri öğrenmek zorundaydık ve bir gün önce bir gün sonra hızımızı ayarlamadan bir eğitime gidemiyorduk. En basitini söylüyorum size biz dijital sempozyumlarda çok güzel eğitimler aldık. Sen de katılmıştın. Hacettepe Üniversitesine bize sunduğu yabancı dil olarak teknoloji öğretiminde saat yediden ona kadar yani bizim hepimizin dijital ders verme dönemi bittiğinde oturup oradaki hocaları görmek, oradaki hocalardan ders dinlemek muhteşem bir şey. En basiti Tömerler kendi kapsamında bir sürü dil eğitim seminerleri verdi. Belki biz hocaları işte bildirir yazarsak görebileceğimiz hoca vardı işte otobüse binip gidersin ama biz bir tık ötede çok güzel bilgiler alabildik. Çok güzel uygulamalar öğrenebildiğim mesleki gelişim açısından bana çok faydası olduğunu söyleyebilirim. Seminerlerin kişisel gelişim süreci olarak işte herkes birbirine artık böyle seminerler, seminer saati atması, kulaklığını takıp olduğun her yerde dinleyebiliyorsun. Yani illa böyle sabit oturman gerekiyor bile. Herhangi bir iş yaparken bile sen bir anda bilgi de olabiliyorsun. Ben şunu söyleyebilirim, dijital platformlarla ilgili seminerler dijital dünyayla ilgili seminerler kendi mesleğim olan dil öğretimimle ilgili çevrimiçi seminerler, çevrimiçi eğitimler, sertifika programları, öğretici yetiştirme programları bile hazırladı. Ben çok faydası olduğunu düşünüyorum. Yani covid sonrası kesinlikle dijital farkındalığımız çok arttı. İnsanların evde oturduğu yerde kendini geliştirebileceği bir sürü şey buldu. Sosyal medya aracılığıyla bir sürü sosyal medyaya canlı yayınlara izleyebildik. Keşke sürekli yapılabilsen ama ben covid sonrasında insanların ve insanlığın... Özellikle öğrenme öğretme sürecinde dijital farkındalığımız arttığını düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 52 - 5256]

4.

" Hocam aslında biraz önce de bunu ifade ettim daha böyle belki, spesifik belki örnek şöyle verebilirim; şimdi dijitalleşme içerisinde bizim kullandığımız evet, ben sadece işin eğitim boyutuyla tabii ki hani şu an bazı yorumları yapıyorum. Nedir mesela? Biz eğitim öğretim süreci içerisinde dijitalleşmenin getirmiş olduğu birçok uygulamayı ders esnasında kullanabiliyoruz. Sınıf içerisinde sokabiliriz veya ödevlendirebiliriz sınıf kontrol programlarıyla Mesela aklıma gelen dijital hikaye araçlarının derste kullanımı. Bu anlamda son derece etkili olabilir. Nedir bu araçlara örnek vermek gerekirse: Mesela storyboard aklıma geliyor, hemen story jumper geliyor, movie maker lar ve hani foto story 3 gibi bazı programlar geliyor. Wiki kullandığımız gerçi artık wiki araçlarını da çok geçiyoruz. Artık webe geçmeye başladı. Birçok veya dijitalleşme içerisinde sanal gerçeklik programları veya artırılmış gerçeklik programları artık bununla ilgili çok çok daha hızlı gidiyor ilerliyor aslında süreç. Ama bu uygulamaların eğitim süreci içerisinde aktif bir şekilde sürece dahil edilmesi birçok açıdan hem öğrencinin hem öğreticinin işini kolaylaştırıyor. Mesela ölçme değerlendirme programlarından aklıma gelen Kahoot çok işi kolaylaştırıyor ve öğretim sürecini de eğlenceli bir hale getiren bir yapıyı sunuyor bize. O yüzden dijitalleşme Socratic mesela geliyor, yine, aklıma ölçme değerlendirme anlamında bu dijitalleşme aslında öğretim süreci hem eğlenceli hem daha görsel bir hale getirip öğrencinin çünkü yabancılar Türkçe, öğretimi bazında veya yabancıları Türkçenin öğretimi bazında konuştuğunda görsellik çok önemli. Özellikle ilk seviyeler abi rain kelime öğretimi söz varlığıyla alakalı mesela uygulamaların kullanımı. Bu açıdan dijitalleşme çok büyük bir nimet ve görselleştirme olayın içerisinde öğrenciyi de dahil ederek hem teknoloji tabanlı öğrenmeye bir temel oluşturma şeklinde düşündüğümüzde; bunların çok önemli bir yer tutması gerektiğini yine Blog mesela Bloglar burada çok etkili olabiliyor. Öğrencilerin çeşitli becerilerini 4 temel beceriyi geliştirmek eğer amacımızsa burada özellikle bloklar yazma becerisinin gelişmesinde çok önemli bir yer tutuyor. Bunun gibi birçok yine program var. Bu açıdan eğitimin, eğitimin içerisinde bu dijitalleşme sürecinin artık yadsınamaz bir gerçek olduğunu ve kaçınılmaması gerektiğini, öğretmenlerin de kendi yeterliklerini bizlerin de kendi yeterliklerini tekrar güncellenmesi gerektiği bir süreç olarak tanımlıyorum aslında."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 8 - 822:00]

5.

" Muazzam, şöyle gene bir zorunlulukla başladı, bu iş onu söyleyebilirim. Bütün dünyada yani pandemi ile birlikte herkes aslında zorunluluktan değil, şöyle zorunluluk ama tatlı bir zorunluluk olduğu bu ben şu an artık dünyanın öteki ucundaki bir hocanın seminerine katılabiliyorum. Eğer dile vakıfsam.. Ve pandemi ile birlikte bu süreç belki %100, belki %200 yeterliklerini arttırmamız gereken bir dönem oldu o yüzden. Şimdiye kadar mevcut birçok program veya uygulama aslında bu süreç ile çok çok çok kullanıma açık hale geldi ve zorunlu dediğim nokta orası. Yani zorla bize pandemi bu uzaktan eğitimin ve bu uygulamaların kullanımını aslındaretti, iyi de yaptı ve yanlış hatırlıyorsam Stefan Krause'nin bir toplantısına katılma fırsatı buldum. Yani dünya çapında bir dilbilimci ve bu dil bilimcinin toplantısına katılma fırsatı bulduk. Tabii ki bu pandemi ile gerçekleşti. Şimdi normal şartlarda Stephen Krashen'ne benim ulaşma ihtimalim çok çok zordu ama pandemi özellikle Zoom üstünden veya diğer farklı programlar üzerinden bu etkileşimi çok arttı, artırdı diye düşünüyorum ve bu etkileşim her geçen gün de artık bence artacak ve bu hibrit öğretim denilen hibrit sisteme biz entegre olacağız. Yani şu an bile birçok üniversitede birçok dersin hibrit yapıldığını biliyoruz ve dersleri uzaktan çevrimiçi şekilde gerçekleştirilebilir veya kayıttan da gerçekleştirilebilir. Online veya offline olarak gerçekleştirilebilir. O yüzden pandemi burada çok büyük bir itici güç oldu."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 68 - 6822:20]

6.

"Çağın şartlarının ne gerektiyorsa bunun gerekliliklerini yerine getirmeli ve eğitimlerini almalı. Gerçekten almalı. Yani hep söylüyoruz. Öğretici her şeyi bilen değil, her şeyi bilen değilsiniz. Her şeyi bilen değilim veya hiçbir hocam her şeyi bilen olduğu iddiasıyla ortaya çıkmıyordur. Gelişime açık olmak, süreci takip etmek ve teknolojiye uzak kalmamak, bunun eğitimlerini almak."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 83 - 83 32]

7.

"Ama pandemi geldi. Pandemi ile birlikte biz işte klasik dijital ortamların dışına çıktık. Dediğim gibi youtube word vesaire hani telefon... Öyle olunca da farklı arayışlara girdik. O nitekim arayışlarımız hani sonuçta buldu. Farklı siteler farklı platformlar bulduk. Bunu hâlâ kullanıyorum ve hala kullanmaya da devam edeceğim. Belki onları işte kullanırken daha nicelerini keşfedeceğim."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 71 - 71 01]

8.

"Bu sebeple bu bölümlerden mezun olacak öğrencilerin yani yabancı dil öğretecek insanların. Hakikaten dil şeyini bu ne diyeyim... Dijital platformlara hakim olması gerektiğini düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 73 - 73 04]

9.

"Hocam bir kere yani ben bunu bilmiyorum deme lüksünün olmadığını düşünüyorum. Yani bilmiyor olabilir ama öğrenmeyiz"

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 89 - 89 36]

11.

" Tabii öğrenciler de yani ilk ve özellikle geçen seneki öğrencilerde bunu gözlemlene fırsatım oldu. Tabii yani ilk derste A1'de Zoom'u açmayı bilmeyen bir öğrenci B2'de gayet işlevsel kullanabiliyordu yani. Ben derse giremedim, bağlantı koptu, bu tür sorunlarla karşılaşan bir öğrenci özellikle bu Voscreen gibi hani kesiyorsunuz hani o film sahnesinde hadi bundan sonrasında ne öğrenmiş olabilir."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 69 - 6922:20]

12.

" Unutulmasının yarattığı durum yine böyle sudan çıkmış balık gibi tekrar her şeyi başa almamız gerekecek. Tekrar işte şifremizi hatırlayacağız işte giriş yapacağız, tekrar hazırlık yapacağız. Ama en azından belli derslerin, programdaki belli yüzdeliği çevrim içi olursa

en azından senkron, asenkron buna her zaman hazırlıklı, sürdürülebilir. Bu aynı zamanda şey de olabilir bu süreçte neler çıktı, yani teknoloji olarak gelişen özellikler neler. Mesela işte Whatsapp, Facebook, Instagram algoritma her gün değişiyor, her gün bir güncelleme geliyor. Bu araçlara da gelecek güncelleme. Şimdi dedim ya altı ay sonra Zoom güncellense gırsen, ya öyle miydi ya ben bu özelliği bilmiyordum mesela veya işte bir sene sonra insanlar farklı bir araca geçmişler demezler mi bize Zoom' mu kaldı ya çünkü zaman algısı artık çok değişti. Her gün şuraya bir şey yükleniyor ve buna rekabet etmek mümkün değil, bununla yarışmak mümkün değil. Asgari düzeyde de olsa hani teknolojilerle barışık olmak diyorum ben kendimde, barışık olmak lazım."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 79 - 7922:00]

14.

"Aslında çevrimiçi dönemi bizim için çok yoğun geçen bir dönemdi. İlk tecrübe her anlamda... Ama bu konuda ben de, bu yeterliklerimiz arttırma konusunda hiç şikayet etmiyorum. Bunu belki bu hızla normal şartlarda geliştiremezdik. Bu zorunlu oldu bizim için bu zorunluluk da bize daha hızlı öğrenmek ve daha iyi ve hızlı yaratıcı olma şansı. O anlamda biz avantaja çevirmiş olduk. Çünkü birşey zorunda olmadan. Bu derece aktif hale gelmiyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 59 - 59 57]

15.

"Online sınav yüklerken, online sınav yüklemeye birbirimizden destek aldığımızı hatırlıyorum. Yani sınav yüklemek çünkü biraz teferruatlı bir işti. Ama onun dışında... Belki site Oxford'un sitesinde güncelleme gerekiyordu. Zaman zaman kitaplara erişim kodunu yenilemek gerekiyor. Biz de bunları hep bir yere not almak lazım. Çok da alışık olduğumuz bir şey değil. Onun için zaman zaman firma yöneticisine telefon açıp ya da arkadaşlarla görüşüp bu şifreleri istediğimiz oluyordu."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 26 - 2622:00]

16.

"2011'den beri üniversite bünyesinde Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaktayım. İlk olarak Yabancı Diller Araştırma ve Uygulama Merkezi şeklinde faaliyet gösteriyorduk. Sonradan Yabancı Diller Yüksekokulu'na geçildi. Öyle bir güncelleme oldu. Yani değişiklik oldu. Bugüne kadar vermiş olduğum dersler işte İngilizce 1 ve 2. Bunları önceden yüz yüze olarak veriyorduk. Sonra işte tam olarak hangi yıl hatırlamıyorum ama alınan bir kararla servis derslerinin düzen yoluyla uzaktan eğitim yoluyla verilmesine karar verildi ve onları o şekilde veriyoruz. Bunun dışında hazırlık dersleri ve mesleki İngilizce dersleri geliyor. Bunlar yüz yüze. Yabancı dil 1- 2 dersleri de işte 3 kredi veya daha fazladan. Daha fazla krediden oluştuğlarında yine yüz yüze verilmiyor ama 2 kredilik derslerimizi işte yakın bir zamandan başlayarak şey online olarak gelmeye başladık. Yani... Bu şekilde... bu özetleyebilir misin?"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 2 - 222:00]

17.

"Mesleki gelişim anlamında, yani arada değil birimizde kapsamında hani bizim hocalara genel olarak işte sınav hazırlama üzerine , materyal geliştirme üzerine şeyler oluyor, eğitimler oluyor. Ama dediğim gibi hani dijital anlamda işte bu tür olanaklardan faydalanma anlamına sadece bir tane.."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 16 - 1656]

18.

"Yani bir kere hani bence en başta bu uygulamalarla falan bir aşına olmamız lazım. Hani dil öğretiminde kullanılan işte duolingo tarzı vesaire. Çünkü bazen öğrenciye yine şöyle geliyor, tavsiye edebileceğiniz bir şey var mı? Bu konuda da aslında cevap cevap vermemek hoşuma gitmiyor. Yani bunlara vakıf olmak istedim çünkü bunlar da zamanın getirdiği yenilikler ve kendimizi yenilememiz güncellememiz açısından bunlara sahip olmamız gerekiyor. Onun dışında bazen hani çok güzel bir video buluyorsunuz ama. Atıyorum, edilmeniz gereken, çıkarmanız gereken bir yer oluyor vesaire. Hani bilmeyen biri için hani o direk bir öğrenmesi gereken bir opsiyon oluyor ama işte bu şeylerle geldi diyor. Düzenleme kesme vesaire bu tür şeylerle ilgili bir bilgim olsa belki hani o videodan da faydalanabilir. Öğrencilerin de paylaşım üzerine vesaire. Yani bu teknik bilgilerin de olması gerekir diye düşünüyorum. Bunun dışında mantın. Vesaire bu tarz uygulamalardan bahsedildiğini duyuyorum. Hani içerik olarak onu bilmiyorum ama işte quiz defter vesaire biri yani hani böyle? Snav hazırlamaya yönelik olsun, içeriği daha eğlenceli bir şekilde öğrenciyle paylaşmak üzerine kurulu diyen şeyler olsun, uygulamalar olsun bunlarla ilgili de bilgi sahibi olup işte hangi seviyede, hangisini kullanır diyelim vesaire bunları bunların bilgisine vakıf olmamız gerekiyor. Benim düşüncem bu."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 66 - 6622:00]

19.

"Mesela şöyle birkaç tane örnek vereyim: Mesela geçtiğimiz yıllarda kullandığım şey vardı. Şimdi dijital araçlar ister istemez böyle şey boş bir levha gibi aslında boş bir sınıf gibi. Yani o sınıfa giren kim olursa olsun o sınıfı kendi programına göre içeriğine göre şekillendirmesi gerekiyor. Yani nasıl ofis programları böyle bulunmaz bir kaynak da inanılmaz fırsat imkan veriyor. Excel ha keza yani genel söylüyorum. Biz oraya ne kadar kendimizi verebiliyorsak, ne kadar anlam yükleyebiliyorsak, neler çıkarta biliyorsak oradan yani ortaya çok farklı şeyler çıkabiliyor yani. Dolayısıyla hani kullandığımız programda aslında yani temel anlamda boş önemli olan bizim onu nasıl ve ne şekilde kullanabileceğimiz önemli burada. Mesela en basitinden Google Docs normal Office programının online'a taşınmış hali şeklinde ifade edilebilir. Çok benzerliği var mesela bunun normal word gibi kullandığımız takdirde çok bir anlam ifade etmiyor. Normal bir yazıdan öteye gitmiyor ama bunun online ve etkileşimli olarak kullanırsak böyle çok farklı yerlerdeki insanları bir araya getiren bir doküman halini alabiliyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 21 - 2122:20]

20.

"Yani şöyle aslında beni motive eden şeylerden bir tanesi: Şimdi öğrencinin sizin anlattığınız şeyin karşılık bulması, aslında bu en temel şeyler bir tanesi, fakat karşılığını bularak bu şey bulması için de hani böyle bir çaba sarf etmem gerektiğini düşünüyorum yani. Farklı yollarla... Bunu öğrenciye aktarma bilmenin yollarını arıyorum açıkçası. Yani sadece hani meslek bilgisinden ziyade pedagojik bilgi de gerekiyor içerik bilgisi gerekiyor, teknolojik bilgi gerekiyor. Bir tipack diye bir şeyden bir şey vardı. Evet, tam şu an tekno pedagojik bir şeydi ama... Yani bu üçünün bir arada olması gerekiyor. Yani bu önceliklerden bir tanesi kimi bu bazı bu dijital şeyler diyelim işte araçlar özellikle Kahoot gibi mesela ders içi yaptığım bir şey diyelim ki bir konuyu anlattık, bir gramer konusunu anlattık ya da herhangi bir konuyu işledik ya da bir işte atıyorum hikaye üzerinden işlem yaptık. Hemen bir değerlendirmesini böyle quiz gibi bir şey yapıyoruz. Mesela kağıtta önceden hazırladığım bir şey orada geçen kelimelerden oluşan bir bölüm gramer bölümü olabilir, işte sesler olabilir. Öğrencinin anlayıp anlamadığını, kimin ne kadar iyi anladığını mesela orada hem kendileriyle yarışıyorlar. Kazanan atıyorum. Ufak bir tane çikolata vererek bile hani öğrenciler böyle tabiri caizse deli oluyorlardı. Hocam Kahoot yapalım Kahoot yapalım gibi yani sırf onun için bile önceden bu sefer çikolatayı ben alacağım diye derslere hazırlık gelen öğrenciler vardı. Yani ister istemez bu yani öğrenciyi de bir olumlu katkı sağlıyor. En azından dersin o monotonluğundan sıkıcılığından bir nebze uzaklaşmış oluyor. Öğrenci mutlu oluyor hocam işte çok eğlendim. Ki eğleniyorsan öğreniyor olur diye düşünüyorum ben. Yani bu gibi geri dönütler de ister istemez böyle sizi tetikliyor. Yani demek ki bak öğrenciler demek ki bundan çok memnunnlar. Bir sonraki derste ne yapacağım acaba diye düşündürüyor. Şimdi onu ararken bakıyorum. Bir yerde takıldım kaldım işte atıyorum: Program işte diyelim ki deneme süresinin sonrasında bana izin vermiyor acaba diyorum bunun gibi kullanabileceğim başka ne var? Bunlar araştırıyorum derken, hani böyle kapı kapıyı açıyor ister istemez. Hani bu alan çerçevesinde hani böyle bir konuştuğumuz, görüş alışverişinde bulunduğumuz ya da konusu açıldığı zaman ya şöyle bir şey kullanıyordum deyip sizinle paylaştığımda siz hocam bakın şöyle bir şey daha var diyorsunuz, onu anlatırken başka bir şeyle karşılaşıyoruz. Hani ister istemez o da... Bir nebze şey yapıyor, hani artırıyor diyeyim şeyi. İçerik yeni bir şey öğrenmiş oluyorum bulsaydı hani bende de bi şey yapıyor. Hani olumlu bende yeni şeyler öğreniyorum bu sayede. Yani ister istemez günceli korumaya çalışıyorum. Yani öğrencilerin dönütleri beni daha iyi olmaya itiyor. Ben daha iyi olmak için neler yapabilirim diye araştırırken hem kendimi geliştirmiş oluyorum, günceli takip etmiş oluyorum, çağrı yakalamış oluyorum. Çağın gerisinde kalmamaya çalışıyorum. Dolayısıyla öğrenciler de benimle birlikte gelişmiş bu süreçte. Böyle bir karşılıklı aslında karşılıklı bir süreç. Yani hemen öğrencileri böyle tetikliyorum. Öğrencilerde kendilerini tetikliyor. Şimdi mesela İngilizce öğreticiliğinde uygulamaları kullanarak yaptığım dersler sonunda hocam ben de öğrencilere bunu da yapacağım diyorsa bu

öğrenci ne mutlu bana yani ben o programın her hiçbir şeyim ya da uygulamanın o yaptığım şeyin hiçbir şeyi sadece ben kullanıcısıyım. Yani böyle güzelliklerin paylaşarak artması kadar güzel bir şey yok."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 8922:00]

21.

"H- Öğrencilerin dijital yeterlikleri bir kere en kritik betimleme sandığımızdan düşük. Yani bunu bir başlık olarak yapabiliriz. Biz sanıyoruz ki her konuda çok iyiler. Bilgisayarla internetle ilgili bunu müthiş kullanıyorlar vesaire hayır değiller. Özellikle klasik alışılmış, hani eğitimine kullanılması çok uzun zamandır süren temel şeyler. Mesela powerpoint, mesela word böyle şeyleri kullanmayı bilmiyor öğrenciler ya bunlar biraz da. Out fasion oldu yani eski moda oldu artık öğrenciler için ya hep bildiği varsayıldığı için bir şekilde öğretilmedi. Örneğin bir ödev yazarken aşağıdan İngilizceyi seçmeli bilmiyorlar. Word'de bunu ben öğretiyorum onlara. Bir de bizim öğrencimiz hazırlık öğrencisi daha önce çok fazla bilgisayarda ödev yazmak zorunda vesaire kalmamıştı öğrenciler oluyor sonra powerpoint kullanırken örneğin hani tam programı açmayı. Resim eklemeyi vesaire biliyorlar ama bir sunum gerçekten nasıl hazırlanır yani. Örnek veriyorum işte bir slayta şu kadardan fazla kelime yazmayın ya da tam cümle yazmayın gibi şeyleri hala söylemek gerekiyor. O yüzden. Ya da yeni bir program işte hadi açın şuradan bir egzersiz yapalım dedüğümüzde evet çok hızlı adapte olabiliyorlar ama birçok şeyi öncesinde bilmiyor oluyorlar. En büyük avantajımız hızlı öğrenebiliyor olmaları hızlı öğreniyorlar. Bu kesin ama sandığımız kadar her şeyi bilmiyorlar. Onu söyleyeyim."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 27 - 2722:17]

22.

" Öğretim sürecindeki rolü aslında burada tanımın içerisinde de ben biraz önce şeye başlarken 21 yüzyıl becerileri ile de ilişkilendirmek istemişim sonra tanımı yaparken bir anda o gitmiş aklımdan şimdi tanımı okurken geldi aklıma. Yani problem çözme ve işbirlikli çalışma öğrenme aslında bunlar çok kritik beceriler problem çözme becerisi her ne kadar gerçek hayattaki problemlerden evet bahsediyoruz ama problem çözme yüz yüzenin çok ötesinde. Artık hani dijital yeterliklerde ve internet ortamındaki araçları kullanarak oradaki bilgiyi kullanılarak entegre ederek o bilgiyi bir şekilde hani sınıflandırarak doğru bilgiye doğru şekilde ulaşarak problem çözümlerinin bu şekilde dijital yeterliğin ona entegre olduğunu düşünüyorum ve de işbirlikli öğrenme çok kritik aslında ama eğitimde yabancı dil öğretiminde çok tamamlayıcı bir etkisi var dijital şeylerin. "

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 10 - 1022:17]

23.

" Yani neler var bir kere dil öğretiminin öğrenci ayağı var hem öğretici ayağı var. Öğreticiler için baktığımız zaman birçok açıdan hani kolaylık sağlıyor mesela eğitimlerde kolaylık sağlıyor. öğretici yeterliklerini geliştirmesinde şimdi artık mesela birçok online eğitim var. Online hizmet içi eğitimler hem zaman planlaması açısından hem kaynakların doğru kullanım açısından bir kere hem yöneticiler için hem de öğretmenler için çok büyük kolaylık sağlıyor. Yani bir haftalık yoğun programlar olurdu eskiden yüz yüze yine onun bir parçası olarak olmalı tabii ki atölye çalışmaları ama artık bunların mesela işte eğitim hizmet içi eğitimlerin hibrit yapılması insanların kendilerini daha kolay planlamalarını ve de kendi hızlarından daha kolay bir bilgiye ulaşmalarını ve kendi hızlarında ilerlemelerini sağlıyor diye düşünüyorum. Örneğin bizim şimdi Cambridge ile bir sertifika programı şeyimiz var yabancı dillerde bir uygulamamız var ve bize şey şubattan Eylül'e kadar süre verdiler işte yedi modüllük bir program. O yedi modüllük program Cambridge'in uzaktan eğitim modülü. O LMS'in içerisinde herkes kendisine uygun olan sürelerde planlayarak bu şeyi yapıyor. Bir ikincisi verilen kaynaklar, paylaşılan videolar, PDFler, çok kısa zamanda belki o kadar süre ayıramıyorsunuz ve çok etkili olmuyor. Ama burada üzerinden geçebiliyorsunuz, tekrar dinleyebiliyorsunuz, testleri portfolyo halinde biriktiriyor kendi şeyinizi gözlemleyebiliyorsunuz kaç almışım öncesinde, nasıl bir dönüt vermişler gibi. Dolayısıyla hem süre olarak hem içerik olarak eğitim de öğreticiler için güzel planlanabiliyor diye düşünüyorum. Bir de öğrenci açısından bakıldığında dil öğretimine de tabii çok faydası var ve temelde zaten kaynaklara ulaşım, bilgiye ulaşım. Tabii bunları öğrenci için doğru sınıflandırmak gerekiyor bu kaynakları çünkü orda bir mass, yani hani çok büyük bir kitle var. Çoğu zaman öğrenciler hani doğru kaynağa ulaşamadıkları için onlar için bu motivasyon kırıcı bir şey haline geliyor, yüzlerce şey var. Ama eğer öğretmenler, bir program onların hedeflerine yönelik o kaynakları düzenli, internetteki kaynakları işte bir internet sitesi olabilir, youtube kanalı olabilir, podcast olabilir, VLOG olabilir, ya da işte ya ortak kullanıma açık olan ya da sadece üniversitenin kullandığı yazma, yazmaya dönüt alma, yazma geliştirme uygulamaları, ya o kadar çok uygulama var ki artık yani bunları öğrencinin ve programa paralel olarak sınıflandırarak öğrenciye verebilmek de çok kritik ve öğrenci onlara ulaştıktan sonra etkili bir şekilde kullanabiliyor. Bir bu şekilde kaynaklara ulaşım var bir de sınıf içinde bizim bir blackboard kullanmıştık ilk aşamada blackboarddan sonra moodle'a geçtik. Her ikisinde de hem yüz yüze hem senkron hem asenkron içerikleri doğru planlanabilirse öğrenciye yine kendi huzuna göre planlayabileceği güzel bir program sunduğunu düşünüyorum çünkü biz mesela otuz saat ders yapardık o otuz saat ders haftalık öğrenci çok yoruluyordu yani sabahtan akşama kadar 6 saat artı son saatler."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 14 - 1422:17]

24.

" Evet, çok yorucu hale geliyordu. Bir süre sonra kopuyor, öğrenci de kopuyor ve oraya koyduğunuz içerik aslında verimsiz, işe yaramayan bir içerik. Ama böyle senkron asenkron olarak planlandığı zaman bir kısmı bireysel çalışma olarak, daha verim aldığımızı gördük çünkü öğrenci hem biraz dinlenebiliyor, o bilgiyi dinlendirdikten sonra dönüp bakıyor. Dolayısıyla hani Moodle'in bu şekilde kullanımı, kendi mesela videolarını, ses kayıtlarını portfolyolar şeklinde Moodle'a yükleyebiliyor. Bunları tamam sınıf içerisinde de yapıyorduk, sınıf içerisinde sunumlar da var ama sınıf içerisinde çok zaman alıyor ve sınıf içerisinde bir kez sunabiliyorsunuz hani zaman problemlinden dolayı ama portfolyoyu Moodle ortamına taşıdığımız zaman evet öğretici için, öğretici için ağır yüklü bir değerlendirme süreci olabiliyor ama iki ödevde dönüt olabileceken öğrenci beş altı ödevde dönüt alabilmiş oluyor dolayısıyla kendisi de orda Moodle ortamında kendi gelişimini takip ediyor çünkü çoğu zaman öğrenciler bir şey yapıyorlar ama onu saklama konusunda çok iyi değiller dolayısıyla öğrenciye de bu LMS, Moodle tazi ortamlar kendi gelişimlerini takip edebilmeleri açısından sadece sınav değil performansla dayalı etkinlikler işte bunu sınıf içerisinde de yapıyoruz ama yine Moodle ortamında da böyle karşılıklı etkileşimli şeyler, discussion board'lar, tartışma şeyleri açıyoruz biz onlara. Oraya da şeyler yazdıkları zaman yine birbirlerine de odada dönüt verme fırsatları, imkanları bulmuş oluyorlar. Dolayısıyla yüz yüze eğitimi çok tamamlayıcı, güzel bir içerik olmuş oluyor. Tamamlayıcı bir etkisi oluyor dil eğitiminde hem öğretici açısından, hem öğrenci açısından."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 16 - 1622:20]

25.

" Şimdi özellikle yabancı dil öğreten eğitimcilerin bu konuda güncel olması yeterli olması gerektiğine inanıyorum. Çünkü yabancı dil, diğer derslerden biraz farklı olarak hani çok boyutlu ve farklı becerileri içerdiği için özellikle bu becerilerin kazandırılması konusunda bu dijital platformlardan faydalanmamız gerektiğini ve bu konuda da yeterli olmamız gerektiğini düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 9 - 922:00]

26.

" Evet, şimdi öncelikle hani donanım açısından her türlü olanağımız var. Özellikle bizim üniversitemizde yüksekokulumuzda hazırlık birimleri kendi binamızda derse giriyorlar ve işte bilgisayarları, Apple tv leri ya da ders içinde ihtiyacı olabileceği herhangi bir şey biz de bildirip, onu donanımsal olarak bize sağlıyor. Modern diller birimi benim çalıştığım birimde... Biz farklı fakültelelere derse gittiğimiz için bazen hani o sorunlarla karşılaşabiliyoruz. İşte yeterli işte donanımlar olmayabiliyor sınıflarda ama onun da hani taşınabilir olanlarını okul bize sağlıyor diyebilirim işte bilgisayarımız. Dönüştürücü aldım. Mesela en son gittiğim sınıfa yansımıştım bilgisayarımı. Okul onu sağladı. Ayrıca ben mesleki gelişim koordinatörlüğü birim temsilcisiyim. Okulda da hocaların ihtiyaçları yönünde de örneğin bir anket yapıyoruz ihtiyaç analizi için. Ve genelde, mesela geçen sene hocalarımızdan hep bu dijital kısımlarda dijital toolarla nasıl kullanılır nelerdir gibi... Hep ihtiyaçları var ve güncellenmek istiyorlar. Bizde gerekli eğitimleri sağlayarak hem onları güncel tutmaya çalışıyoruz kendimizde dahil. Hem de donanımsal açıdan da dediğim gibi yüksekokulumuz yardımcı oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 18 - 1822:00]

27.

"Çoğu gelişmiş olmayan hoca bile bu konuda kendini geliştirdi, geliştirmek zorunda kaldı. Hani bir need to learn kavramı var ya gerçekten hani o oldu. Olmak zorundaydı... Şöyle bir hepimiz bir silkinip bir güncellendik bence bu konularda. Pandeminin, özellikle bu yönde hepimize etkisi olduğunu düşünüyorum. Tabii ki olumsuzlukları da oldu ama bu yönde özellikle hem öğrenciler açısından hem de hocalar açısından bence faydalı oldu."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 48 - 4822:00]

28.

"Fırsat olduğu zaman hani uygulayabileceğim zaman yeterli donanım olduğu zaman elimden geldiği kadar kullanmaya çalışıyordum. Zaten öncesinde de şu anda da onu yapıyorum. İlerde de devam edeceğimi düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 58 - 5822:20]

29.

"Yani bence en önemli şey bu aşamada güncel olmak diye düşünüyorum. Mesela öğrencilerimiz de bizden bazen fikir istiyorlar işte işte hocam işte şunu nasıl öğrenebilirim, bunu ne yapabilirim? Diyorum ki internet lebi derya, yani o kadar çok yapabileceğiniz şey var. Hani o anda ben işte bilgisayarın önünde isteyen yansıtıp işte şunları şunları kullanabilirsiniz, vesaire diye de hani destek olmaya çalışıyorum. Mesela işte bir sözlük olsun, belki bir dijital sözlük işte şunları önerebilirim, işte mesela pronunciation'ı geliştirmek için ne kullanabilirsiniz işte hemen açıp mesela yokkaichi seviyorum. Ben o konuda işte açıyorum bunu kullanabilirsiniz. O şekilde..."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 62 - 6222:00]

30.

"İlgim bence en çok motive eden. Seviyorum yani gerçekten hemde güncel olmayı seviyorum. Teknolojinin her anlamında hani evde, okulda, her yerde ilğim olduğu için, mesela bir eğitim bulduğum zaman ben oradayım online olsun yüz yüze olsun. Bu konuda bana katkı sağlayacağına inanıyorsam, bütün eğitimlere katılmaya gayret gösteriyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 64 - 6422:00]

2.2. Dijital Kaynaklar

2.2.1. Seçme

1.

"Dikkat ettiğim şeylerden çoğu şu içerik hazırlarken olabildiğince görsel imkan sunanlara seçiyorum açıkçası özellikle ilk düzeyler için konuşuyorum yani A-1, A-2 için konuşuyorum. Bana ne kadar görsellik imkanı sunuyor? Ben ne kadar resim ekleyebiliyorum? Bunlara çok dikkat ediyorum işin açıkçası video ses ekleme özelliği olmasına oldukça dikkat ediyorum. Dikkat ettiğim noktalardan bir tanesi bu birincisi. İkincisi karakter sınırlaması olması. Bazen bizi yorabiliyor. Yani yeteri kadar cümlemizi yerleştirmeye biliyoruz. Bu da çok önemli."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38 18:36]

2.

"Öğreticinin yeterliliği önemli burada. Yani biraz önce şöyle bir şeyden bahsettim hocam. Pandemi evet, bazı şeyleri bize dikte ettirdi ama aslında pandemiye kalmadan da biz eğitimcilerin binlerce program içerisinde öğrenciler için uygun olabileceğini düşündüğümüz eğitsel olarak gerçekten işe yarayabileceğini düşündüğümüz programları sürece dahil etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu biraz önce saydığım örnekler. Belki birçok hoca derslerinde kullandığı programlar ama daha yenileri de hızla geliyor. Çünkü dediğim gibi web iki araçlarından artık web dörtler veya çok daha farklı araçlar kullanılabilir. Mesela sanal gerçeklik gözlüklerinin veya artırılmış gerçekliklerin, sürece kesinlikle dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü hatta benim böyle bir planım olduğunu da söyleyebilirim. Eğer bazı süreçler daha uygun ilerleyebilirse, imkanlar da elverirse, mesela sanal gerçeklik gözlükleriyle ortama ve bağlama uygun şekilde öğretimin yapılabilmesi... Çünkü dil biliyorsunuz bir büyük bir Pazar, kastettiğim ekonomik pazar değil, kesinlikle yanlış anlaşılmasın. Bu pazar dediğim olay dil biliyorsunuz Avrupa ortak çerçeve metni de göreve dayalı bir şekilde yaptırılması gereken bir süreci ihtiva ediyor ve öğrenci ne kadar fazla sosyal alan içerisine dahil olabilirse dil yeterliklerini daha fazla geliştirebiliyor ve bunun da her zaman bir sosyal çevrede veya günlük hayatta dışarıya çıkarak gerçekleştirilmek evet çok güzel... Yani mesela bir öğrenci manava gidip manavda dil gelişimiyle ilgili ki kullanımların görebilmek şahit olarak bu işin içine dahil olabilir. Ama burada bunu her zaman gerçekleştirmemiz mümkün değil veya hastanede veya kafede dediğim gibi birçok sosyal mekanda bunun mesela artırılmış gerçekliklerle öğrencinin ayağına getirerek bir nevi o işi kolaylaştırıp bağlam içerisinde bu ortam içerisinde çeşitli mizansenlerin olgunlaştığı alıp yerleştirildiği bir süreçte öğrencinin sosyal alanlara girmese de bir hani simülasyonla bu alanlar içerisinde dil yeterliklerinin geliştirilmesi... Mesela benim planlarımdan bir tanesi yapmak istediğim şeylerden bir tanesi. Umarım başarılı oluruz."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 12 - 12]

3.

"Yani bunlar benim için daha çok başat kriterler diyebilirim aklıma bunun dışında hani getirdiğim başka kriterler yok şu an."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 42 - 42]

4.

"Bakın bu hatırlattığınız çok iyi oldu. Evet bu mesela bir kriter olabilir tabii ki. Yani bunu aklıma getirmiştik biraz önce ama bu tabii dil çok önemli o anlamda."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 44 - 44]

5.

"Tömer bağlamda şöyle, şimdi öğrencilerin talebiyle alakalı bu. Şimdi öğrencilerden çok talep gelmeyince yani işin açığı hani seçme gibi değil de ders kitabı bağlamında hani Murat Özbay'ın bir araştırması var. Öğreticiler %95.5 oranında 94. 5 oranında ders kitaplarını kullanıyor. Yardımcı kaynak olarak da hikaye kitapları falan. Derste de böyle. Tömer de aslında teknolojiyen yararlanamayınca çok da işin açığı, dijital yeterlikle ilgili seçtiğimiz kaynakların kriterlerde çok gelişmiş diyemem. Yani onu söyleyeyim. Öğrenci yeter ki bir yerden öğrensin bir şekilde tabii ki öğrencilerin öğrenmelerini beklediğimiz işte bu platformlarda falan özellikle seçmemiz belirlememiz gereken şey seviyelerine uygun olması. Ve genel ahlaka aykırı olmayan, özellikle rahat bir şekilde takip edilebileceği, izleyebileceği platformlar şeklinde. Daha çok bunu önerdik diyebiliriz. Çünkü öğrencilerin çok fazla hem talep yönünden biraz tembellik var öğrencilerde. Genel itibarıyla hem de kullanabileceğimiz bir platform olmayınca çok fazla öğrencileri yönlendiremiyoruz. Dediğim gibi az önce söylediğim film, dizi veya web siteleri boyutunda kalıyor, titles web sitesi gibi."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 39 - 39]

6.

"öğrenciyi uygun olmasını dikkat ediyorum. Seçeceğim o platformun ya da işte ortamın neyse ne bileyim çıplaklık, nefret söylemi gibi şeylerin olmamasını olmamasına dikkat ediyorum. İşte mesela sınıfta siyahı öğrenci varsa onları karalayan ya da işte ne bileyim bunun gibi

farklı dinden insanlar varsa sadece bir dine yönelik bir şeyler de içeriyorsa o site mesela onu seçmiyorum. İrkçilik, nefret söylemi olan bir yere asla başvuruyorum. Bunlara dikkat ediyorum. Öğrencinin yaşına hitap etmesine dikkat ediyorum ama işte yaş skalası geniş olan bir sınıfta. Tabii bunu yapmak zaman zaman zorlaşabiliyor. Yine de yetişkinlere yönelik şeyler. Bize hitap ettiğinden onlara da o tür şeyler bakıyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 41 - 41]

7.

"Olmuyorsa hâlâ uğraşiyor ve yapamıyorsa yine tekrar tekrar hocaya yardımcı olmak suretiyle yapmaya çalışıyorduk o işi sonuçta. Ama bu süreçte özellikle pandemi de çok daha sıkı bir ilişki vardı. Fakat şöyle bu ilişkinin güçlü olması, ihtiyaçla ortaya çıkan bir şey ihtiyaç varsa iletişim daha güçlü bir ihtiyaç azaldıkça yani hoca özerk olarak çalışmayı öğrendikçe size de ihtiyacı azalıyor dolayısıyla, ondan sonra sistemin sürdürülmesi noktasında kendiliğinden gidiyor. Fakat biz bunu mesela şöyle söyleyeyim, hocam bunu atlardım. Özellikle ifade etmem gerekiyor. Biz kendi birimizle Tömer de bir içerik geliştirme birimi oluşturduk. Bu birimin özelliği, kurulma amacı özellikle dijital içerikler üretmek, var olan içerikleri dijitalle dönüştürme noktasında o komisyondan bir beklentimiz var. Yani ses dosyaları gömme YouTube videoları ekleme anlatılan konuların dijital içeriklerle soru haline dönüştürülmesi gibi böyle etkinlikler yapmasını planlıyoruz. Mesela bu şu anda işte aşağı yukarı beş altı aylık bir komisyon. Onlar kendi aralarında toplanıyorlar, planlamalar yapıyorlar ve bir üretim faaliyeti söz konusu. Orada ihtiyaç varsa iletişim çok daha hızlı ve güçlü."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 41 - 41]

8.

"Düşünebiliyor musunuz? Sınav yapıyoruz. Sınavı tamamlamak sağlıklı bir şekilde tamamlamak bizim için kriter. Evet o sınavı daha nitelikli hale getirmek değil. Yapalım ve oldu harika gibi bir noktadaydı. Yani çok zayıf bir beklenti bakarsanız hareketle almadım. Yüksek Bir de kendim de öğrenmeyi seviyorum. Yani o da bence bir motivasyonumuz durum tabii yeni bir şey öğrenmeyi seviyorum. Öğrendiğim bir şeyi paylaşmayı da seviyorum insanlarla. Bir de tabii bazen ihale size kalıyor bu tür durumlarda. O da herhalde bu."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 95 - 95]

9.

"Dil öğretiminde öğreticinin dijital yeterliliği, yani bu aslında şöyle yani bir farkındalık var mı yok mu hani bunu çok bilmiyorum ama yani öğreticinin kendi aldığı eğitim yani işte lisans eğitimi, yüksek lisans eğitimi, doktora eğitimi, bu süreçlerde bu dijital yeterliliğe yönelik bir şey almış olması lazım ki yani bunu sınıf ortamına taşıyabilsin. Bunu yani ben kendi lisans deneyimimden hareketle almadım. Yüksek lisansta da böyle bir şey olmadı. Sadece özel öğretim yöntemleri dersinde yani bu dijital araçların dil becerilerine etkisi bağlamında işte okuduğunu anlamada eleştirel okuma işte dinleme becerisinde seçici dinleme, yazma becerisinde işte güdümlü, kontrollü yazma ve bu dijital araçların nasıl kullanılabileceğine yönelik böyle bir ders dönemi boyunca sadece buydu, bunun dışında şey yoktu. Yani öğreticinin dijital yetkinliği bu araçların kullanımının da ötesinde öğrenciye ortamı daha interaktif, daha etkili hale getirmek yani burada bu yetkinlik aynı zamanda öğreticide şunu yapıyor, zaman ve mekan algısını değiştiriyor büyük ölçüde çünkü neden yani illa bir sınıf şeyi yok bu sınıf artık ne oluyor sanal bir şeye taşıyor ve zaman, bunu pandemide de gördük zaman mefhumu ortadan kalktı yani nasıldık bu çevrimiçi derslerden önce, gidiyorduk ders saatlerimiz belliydi bu derslere giriyorduk diyorlardı işte İsa Hoca sen dil bilgisine gir T1'e işte T2'ye okuma anlamaya gir ama bu safhayı geçtikten sonra tamamen kalktı bu işte bu öğreticide neyi şey yapıyor planlama ve pedagojik muhakeme becerilerini de doğrudan etkiliyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 12 - 12]

10.

"Benim kriterim sadece sınıftaki duruma göre yani, ne anlatacaksam ne açıklayacaksam ne için göstereceksem ona göre anlık spontane bir seçim yapıyorum. Önceden hazırlayıp da şunu izletiyim bunu izletiyim demiyorum. Sınıf içinde gelişiyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT3; Pozisyon: 26 - 26]

11.

"Yok hayır yani gerekli gördüğümde altyazısını da İngilizcesini de gösterebiliyorum, bir görselden faydalanacaksam pek bir dile bakmıyorum. Ama dilsel bir şey göstereceksem Türkçe ile ilgili bir şey göstereceksem tabii ki Türkçesini gösteriyorum. Tek kriterim bu."

[Türkçe Öğreticileri\HT3; Pozisyon: 30 - 30]

12.

"Tabii ki kişisel bir şey, çalışkan öğrencilerin ders çalışmasına baktığımızda ister dijital ortamda olsun ister basılı kaynaklar mükemmel ama ilgisiz öğrencinin ilgisini mesela dijital kaynağı değil de bir film izlemeye yönelik olabilir böyle kullanmaz kötüye kullanılabilir. Yani ben buradaki problemi dijital yetersizlikten değil dersi olan ilgisizliğin kullanılabileceğini düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 35 - 35]

13.

"Mutlaka daha önceden izleyip değerlendiriyorum. Çünkü ben bu alan için hazırlanmış özel videolarda ya da kaynaklarda bazen çok fazla kültürel öğenin varlığından rahatsız olabiliyorum. Öyle şeyleri seçmiyorum özellikle de örnek verebilirsiniz. Örnek yani bazen çok zorlama yani kültürümüzü illaki göstereceğiz. Mesela Yunus Emre enstitüsünün videoları vardı. Çok başarılı, teknik açıdan çok başarılıydı. Profesyonel oyuncular kolay gelsin. Bazen bence bizim günlük yaşamımızı göstermek için abartılmış olabiliyordu mesela nasıl örnek vereyim: Bir bayram sabahı evde büyükler var. Evdeki oğlanın arkadaşı. Onlara bayram ziyaretine geliyor. Evin kızı kolonyaya ikram ediyor, şeker ikram ediyor. Ben bu tür şeylerden rahatsızlık diyorum. Neden evin kızı ikram ediyor? Yani aslında yaşamımız artık böyle değil bizim yani bu tür şeyler var. Kültürün ön planda... Aslında kültür de demeyelim. Geleneksel yaşamda bana göre yanlış olan şeylerin sunulması beğenilmez şeyler var. Beni bazen rahatsız ediyor. Onun dışında tabii ki bil konusunda çok dikkatli oluyoruz. Öğrencilerin düzeyine uygun mu? Değil mi? Kontrolü mutlaka gerekiyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 39 - 39]

14.

"Şimdi pandemi döneminden önce, yine kullanıyordum. Ama pandemi döneminde çevrimiçi ders anlatırken her ders için kendime kaynak oluşturmak zorunda kaldım. Çünkü kaynağımız yoktu, her ders için. O dönem gerçekten zordu. Böyle gece yarısına kadar materyal hazırlayıp sabah derse girdik. Çünkü elimizde yok makalemiz ve daha sonra ben pandemi döneminden sonra ders ortamında da o araçları kullanmaya devam ettim. Daha önce kullanıyordum. Yani bu pandemi dönemi bizim artık yüz yüze derslerimizde de daha fazla dijital materyal kullanmamızı beraberinde getirdi. Kendim derste tahtaya yazsam anlatsam da görsel olarak açıyorum. Öğrencilere daha sonra o materyalleri de öğrencilere yine ortak class alanımız var. İşte bu haftanın dersleri diyeyim. O materyalleri yüklüyoruz. Öğrenciler de sınavlara hazırlanırken ya da tekrar etme ihtiyacı duyduklarında oradan bakıyorlar. Aslında daha profesyonel hale geldi. Daha önce sadece kitaplarımızı ya da fotokopileri biz varken şimdi artık hepsinin paralelinde bir de dijital materyal yerimiz var."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 41 - 41]

15.

"Gözlemlediğim şey şu, öğrencilerde yol ve yöntem eksikliği var. Öğrenciler kendi yöntemlerini keşfetme konusunda, nasıl diyelim, farkındalıkları eksik öğrencilerin farkındalıkları eksik. Yani öğrenciler bir dil öğrenmenin nasıl bir sonuç olduğunu bilmiyorlar. Bilenler var daha önce dil öğrenmiş tecrübeli olanlar var mutlaka ama bütün bu dijital dünyayı kullanma konusunda eksik olduklarını görüyorum. Tamam Türkçe kaynaklar da eksik ama onlar yine kendi yöntemlerini geliştirebilirler. İşte ben onları tanıtmaya çalışıyorum. Mesela benim çok kullandığım bir site var çok seviyorum tato eba diye. Bu site cümle çeviri sitesi, yani orda çevrilmiş hazır bütün dünya dillerinde birbirine çevrilmiş yüz binlerce cümle var. Text olarak değil sadece cümle olarak, kısıdan uzuna kadar. Muazam bir site işte bu site gibi ya da buna benzer başka bir site gibi siteleri tanıtmayı, bunları kullanmaya teşvik etmeye çalışıyorum. Öğrenci oraya girecek, Türkçe İngilizce dillerini seçecek, yüz binlerce örnek cümleyi orda görecektir. Bunları kapatıp nasıl oyun oynayabileceklerini gösteriyorum çünkü ben de hala dil öğrenmeye devam ettiğim için onları hep anladığımı vurgulamaya çalışıyorum. Süreci hızlandıracak programlar onlara tanıtmaya çalışıyorum, ama sınıf içinde aktif olarak kullanıyorum. Yoksa işte benim x programda hazırladığım Kahoot'ta hazırladığım ya da başka bir

programda hazırladığım, evet birkaç saatlik bir emek veririm, öğrencilerde bundan zevk alır. Eğlenceli 15 dakika geçiririz, güzel eyvallah ama ben bunu her ders için yapamam zaten, böyle bir vaktim yok, böyle bir adanmışlığım yok, çünkü benim de başka işlerim var. Bunu kırk yılda bir yapabilirim eğlenceli hale getirmek için ama önemli olan öğrencinin kendisinin nasıl eğlenceli hale getireceğini keşfetmesi. Bir güzel şekilde onu öğrensin. Spordan hoşlanıyorsa spor sitelerine baksın, başka bir şeyden hoşlanıyorsa Youtube'dan video izlesin, Türkçe şarkılar, yani bu farkındalık lazım, yoksa deniz yani, derya deniz dijital ortam. Hele İngilizce öğrenenler için falan muazzam. "

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 78 - 78]

16.

" Galiba eğlenceli hale getirmek ve hızlı hale getirmek. Yani nasıl diyelim, düzeylerine uygun olması, düzeylerinin beş birim ötesindeki bir materyali kullanmamaları gerektiğini, kendilerinin motivasyonunu düşürecek, düştüklerini hissettiklerinde vazgeçmeleri gerektiği gibi şeylerden bahsediyorum. Mesela defalarca bir paragrafı okurken defalarca sürekli sözlüğe bakıyorlarsa buradan bir şey öğrenemeyeceklerini gibi mesajlar vermeye çalışıyorum. Yani o yüzden mesela cümle sitesi benim daha yeni bahsettiğim site o açıdan mükemmel. Çift dilli şeyler yapmalarını çift dillilik üzerinden gitmelerini istiyorum. Çünkü benim de en sevdiğim metot bu. Yani sen Harry Potter'ı Rusça okuduysan burada da B1 seviyesine geldiğinde onun PDF'sini al Rusça PDF'sini bul zaten sana konuştururlar. Bizim de kütüphanemize git Harry Potter Türkçe'sini al işte sana kendi materyalin diyorum. Bunu keşfet, ara, bul. Ya da bizim fononun meşhur kitapları var çift dilli onları gösteriyorum falan öğrencilere. Bunların şeylerini bulun diyorum dijital ortamda çift alt yazılı izleyin diyorum. Böyle, yani aklıma bunlar geliyor. Çok da fazla kaynak yok zaten yani Türkçe için hazır dijital kaynaklar yok İngilizce için var yani bir sürü uygulama var İngilizcede. Filmlerden 10 saniyelik 25 saniyelik görüntüleri kesip altyazıyla veren, istersen alt yazıyı kapatıyorsun açıyorsun tekrar dinliyorsun muazzam programlar yapmışlar uygulamalar yapmışlar falan, Türkçe olmadığı için kendilerinin yapması lazım. Öyle, yapan yapıyor. "

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 80 - 80]

17.

" Yani hangilerini uygulayacağı dijital yeterlik değince, yapmış olduğunuz tanım çok geniş bir tanım; malzeme üretmek, içerik sağlamak vesaire. O zaman dersi veren kişinin de bu konularla ilgili bilgisinin olması gerekir. Ama aynı zamanda da burada dersi verenlerin oturup burada dersi planlaması. Sene başından belki de sene başından değil, bir sonraki sene dersin içeriğinin planlanması o planlamanın ne kadarında, neresinde, hangi malzemelerin kullanılacağını tartışılması gerekir. Bugüne kadar ben böyle bir tartışma yapıldığını hatırlamıyorum. Açıkçası kullanılacak kitap şu, verilecekler bu ve ders verilir. Ama burada bununla ilgili oturup arkadaşlar; burada şu bölümde atıyorum, şu konuda mesela; passiveler konusu için bu konuyu daha eğlenceli hale getirebiliriz. Kitaptaki konu çok geniş değil, çok da eğlenceli değil. Ama bu konuya şunadaki malzemeyle destekleyebiliriz. Öğrencilerin şöyle bir içerik sağlamasını isteyebiliriz tarzında bir hazırlık yapılması lazım. Bunun için oturup bununla ilgili bir hazırlık yapılması için de bir komisyonun olması lazım. O komisyon için de komisyonunda eğitim öğretim malzeme geliştirme komisyonu bu komisyon oturup bunları içerik geliştirme konusunda planlama yapması lazım. Aynı zamanda da belki, anladığım kadarıyla yani anladığımı söylüyorum: Belki bir taraftan da bu teknolojik yenilikleri, teknolojik siteleri takip eden. İçerik geliştirme konusunda deneyimi olan bir kişinin de destek vermesi gerekiyor. Çünkü biz bunun eğitimini almadık ki bizim almış olduğumuz eğitim, malzeme geliştirmeydi; yani kartonu çevirip bir telefon yaparsın, işte kağıdı katlarsın, top yaparsın. Bu bir ders malzemesi olup öğrenciye ders dersi daha zevkli hale getirebilecek... Metot geliştirmek, onun dışında şu anda kullandığımız dijital içerik geliştirme çok yeni bir konu diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 78 - 78]

18.

" Şimdi biz yabancı dil eğitimi olduğu için aslında şöyle söyleyeyim, biz şanslıyız, neden şanslıyız? Çünkü materyal ve metot konusunda yabancı kaynaklardan öncelikle biz bilgi alıyoruz. Dolayısıyla bizim edindiğimiz bunu bu şahsi gözlem olarak söylüyorum; bizim edindiğimiz materyal ve metot geliştirme yani metot aracılığıyla materyal geliştirme belki daha doğrusu. Bu, şu andaki belki de diğer öğreticilik eğitimi alanlardan bu anlamda sanki biraz daha ileri yemişiz gibi geliyor bu bir. İkincisi, ikincisi malzeme ve metot geliştirmede, biz kendimizi her zaman bir adım daha ileri atmak zorundayız, seviyoruz. Çünkü Ankara'dan gelen uluslararası bir... Nedir? Uluslararası itici bir güç var. Oxford, Cambridge var işte başka bir yayın var. Onların yeniliklerini her zaman bir taraftan işte online kitap online kitabın, üstüne yardımcı kitap, oradan alıştırma assessment, ne bileyim işte değerlendirme sayfası oradan kaçta kaçını çözdü? Puan verelim... Şimdi bunu düşündüğümüz zaman bu: Kimya öğreticisi bunu yapıyor mu? Yapmıyor. Matematik öğreticisi bunu yapıyor mu? Yapmıyor biyoloji öğreticisi bunu yapıyor mu? Tarih öğreticisi bunu yapıyor mu? Yapmıyor bence. Yani şöyle söyleyeyim; belki ortaokul lisede vitamin, yeni yeni başlayan işte bir takım nedir? Eba, vitamin gibi veya ne bileyim işte bazı isimini hatırlamadığım siteler var. Başlayan bunları çözmesini istiyor. O öğretici ve girip oradan öğrencinin çözüp çözmediğini bakıyor ama. Soruyu çözüp çözmediğini bakıyor ve oradaki yapılan iş belli standart soruyu çözdüğünü çözmedi mi? Oradan siz kaçta kaçını çözdüğünü görüyorsunuz ama dediğim gibi malzemeyi kullanmada biz kendimizi... Biraz... Force edilmiş hissediyoruz belki şimdi ben de sosyal ve kültürel antropoloji çalıştığım için yani kendimi diğerlerinden varisteler tutarak söylüyorum. Yani diğer öğretim görevlilerinden ayrılarak söylüyorum, yani önceliğim mi? Akademik çalışmanın diğer yönde olduğu için açıkçası bu yönde kendimi geliştirmeyi çok düşünmedim. Şahsi kanaatim ama diğer arkadaşlar ne düşünmüştür bilmiyorum ama Tarık mesela, bu konuda hani bir isim vererek söylüyorum ama mesela tarih bu konularda. Gidiyor bakıyor, siteli buluyor, seviyorum yani bununla ilgili oyun siteleri var vesaire. Dediğim gibi bu bir zaman harcamak gerektiren bir şeydir. Evet ama bir de bu taraftan match etmeniz lazım. Yani mesela gidip oyun sitesine girmeniz lazım. Oyun sitesinde atıyorum işte superlative konusu olacak ya da işte ne bileyim başka bir passive konusu olacak ki ve o konuyla ilgili bir alıştırma yolup eşleştirip gidip oradaki sitedeki şu alıştırma çözün dememiz lazım. Yani bu biraz dediğim gibi vakit isteyen bir iş. Bunun verimliliğini ölçmek ayrı bir iş. Yani verimliliği nasıl ölçülecek? Eski sistemde biliyoruz, verimli nasıl öldüreceğini bir kağıt veriyorsunuz: Yazıp getirmesini istiyorsunuz. Sınıfta yapmasını istiyorsunuz. Öğrencinin yaptığı zaman ama bir türlü verimli nasıl öğreneceksiniz? Konuyu çok dağıtmayayım."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 80 - 80]

19.

" Anladım. Yani işte dinleme metinleri olsun videolar olsun tabii bunlar yani bunları daha paylaşıyorum yeri geldikçe ve hani içerik olarak. İstediyi uygun mu? Bir kere o bir kriter kıstas oluyor. Hani öğrencinin seviyesinin çok altında ya da üstünde olmamalı. Onun dışında... İşte içerik mesela bu. Ne bileyim, hani sınıf ortamına uygun mu? Hassas konular içermemesini de etnik, pardon, etik açıdan da hani uygun olmak zorunda hassas konular içermemesine dikkat ediyorum. Politik ürünün vesaire bu tür şeyler içermemesine dikkat etmeye çalışıyorum. Hani olabildiğince nötr ve hatta şey böyle bulabilirsem kültürel şeyleri içeren farklı kültürel... Yani farklı farklı ülkelerin kültürel durumlarıyla ilgili. Hani öğrencileri biraz daha bilgisizlik için onları böyle dile daha meraklı hale getirebilmek için kültürel öğeler seçiminde çalışıyorum açıkçası. Bunlara dikkat ediyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 40 - 40]

20.

" H- Yani şöyle diyeyim, hani biliyorsunuz günümüz çağı teknoloji çağı zaten bu dönemde yani; Yabancı bir dil öğretim dijital teknolojilerden faydalanmayan herhalde kimse kalmamıştır. Zaten yıllardır yabancı dil eğitiminde aslında belki bildiğiniz gibi eskilerde işte kaset dinleme şeklinde yabancı dil etkinlikleri mesela bir native speaker'ın ağızından bir şeyin nasıl konuşulması gerektiğini duymak hem öğretici açısından hem öğrenci açısından daha etkili olacaktır. Öğreticilerin de zorluk yaşadığı noktalarda. Mesela telaffuz etmekte zorlandığı bazı kelimelerin de mesela telaffuzunda bu dijital. Unsurlardan faydalanması onları rahatlatacaktır. Yani baktığımız zaman öğretici belki mesela kendisi arap kökenli bir öğreticidir. İngilizce kelimeleri telaffuzda zorlanıyordur. Dolayısıyla öğrencilerin bunu birinci ağızdan duyma şansı olmadığı için ancak dijital unsurlar sayesinde bu tarz mesela telaffuzu esnasında konuşma açısından çok etkili olduğunu düşünüyorum. Onun dışında dinleme becerisi açısından öğrencileri dikkate aldığımızda yine dinleme aktiviteleri sayesinde öğrenciler, hani gerçek öğrenme ortamlarında aynı gibi. Doğrudan işte o dile maruz kalıp. Etkinlikleri yaparak dinleme verileri daha rahat geliştirebiliyorlar. Ben de mesela kendim derste ders derslerimde yani derse gitmeden önce mesela dijital ortamda işte hazırlanmış bazı kaynaklar var burada. Hani isim vermeyeyim ama..."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 10 - 10]

21.

"H- Tamam mesela oxford'un genelde şeyleri oluyor, kaynakları oluyor, onları kullanıyoruz mesela learners, Oxford loans bookshelf diye bir şey var. Öğrenme ortamı var mesela oradan istifade ediyoruz. Orada da mesela doğrudan kitabı şey olarak düşünebilirsiniz. Yani z kitap zenginleştirilmiş kitap, oradan biz kitaptan uygulamaları işte açıp dinleme metinlerini, videoları açıp öğrencilerle dersi daha etkin bir şekilde yönetebiliyoruz. Onlar hem bizim ders planlamamızı kolaylaştırıyor. Nasıl kolaylaştırıyor? Mesela öğrenciye sadece bir diyalogu okutmak çok etkili olmaz ama doğrudan onu görmesi işte bir lokantada mesela geçen bir diyalogu görmesi orada canlandırılması bir de görsel. Unsurlar biliyorsunuz, insanların aklında daha kalıcı oluyor. Hem görsel hem işitsel ikisi bir arada verilmesi onlara daha fazla katkı sağlar diye düşünüyorum. T- Peki hocam dijital yeterlik olarak yani dijital araç ortamların kullanımı bağlamında dijital yeterliliğin önemi nedir? Yani kendi mesleki uygulamalarımızdan yola çıkarak dil öğretimi kapsamında bu dijital yeterliliğinin önemini nasıl tanımlıyorsunuz? "

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 12 - 12]

22.

"Yani bir defa öğrencilerin yaşlarına seviyelerine uygun olup olmamalarına bakıyorum. Yani mesela öğrenci acaba o uygulamadan zevk alır mı? Çünkü öğrenci bir şeyi sevdiği zaman öğrenme daha etkili oluyor. O yüzden öncelikle ona bakıyorum ben yaş seviyesine uygun olup olmadığına daha sonra dil seviyelerine uygun mu? Değil mi ona bakıyorum eğer hani anlayacakları şekilde bir uygulama oysa ya da onları zorlayacak aksa seviyelerinin üstünde bir uygulama olduğunda ya da bir araç olduğunda onu kullanmamaya çalışıyorum. Kendileri için basit olacak. bir de kolay erişilebilir olacak. Yani ders dışında da erişimleri benim için önemli. Sadece ders ortamında değil."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 36 - 36 22:07]

23.

"H-Yani sistem üzerinden zaten öğrenciyi takip ettiğimizde sistem otomatikman öğrenciye bir geri bildirimde bulunuyor. Öğrenci dolayısıyla hata yaptığı zaman hatasını anında görmüş olur. Onun dışında biz. Genel değerlendirme de yapıyoruz mesela. Sistem üzerinden öğrencinin durumunu izleyip sınıf ortamında bütün öğrencilerle durumu paylaşıyoruz. Mesela işte siz yüzde şu kadar ilerlemiş misiniz? Şu kadar aktivite yapmışsınız ama olması gereken şeydu, ya da doğruluk oranınız şu, bunun biraz daha artırılması lazım. bir de öğrencilere bir doktor hasta ilişkisi şeklinde şey yapıyoruz. Yani mesela ben doğrudan öğrenciye diyorum ki işte sizin X ünitesinde y konusuyla ilgili. Şu noktada eksikliğiniz var, bu eksikliği giderebilmek için şu kaynaktan şu öğrenme materyalinden faydalanabilirsiniz diye direkt reçete gibi öğrenciyi veriyoruz. Daha sonra tekrar öğrenciyi test ettiğimizde yine aynı sorun devam ediyorsa o sorunun da şeyden kaynaklandığını görüyoruz. Hem öğrenci ya bizim önerimizle uymamış oluyor ya da öğrenci de biraz öğrenme geriliği olabiliyor. Bazen onunla alakalı olabilir ama genelde hepsi sonuç alıyor. Yani o geri bildirimlerden dolayı yani öğrenciye ben şu kaynaktan şuna bak, senin bu noktada eksikğin var dediğimizde gerçekten öğrencilerde o eksikğin genelde kapandığını görebiliyorum yani "

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 49 - 49]

24.

"Dil öğretiminde bence aslında en önemli noktalardan biri. Çünkü, dediğim gibi aslında İngilizce çok geniş kapsamlı bir alan olduğu için mesela; öğrencilerde telaffuz konusunda zorlandığımız yerlerde, onları işitsel olarak desteklemek yine bu tür araçlarla oldukça faydalı. Bunun dışında yine video izletmek öğrencilere hem telaffuz açısından hem de dilin doğal ortamda nasıl kullanıldığını göstermek açısından da güzel. Bende hocaya yardımcı bir kaynak olarak görüyorum. Ama dediğim gibi bunu en üst düzeyde maalesef kullanmak istemek de açıkçası üniversite olarak kullandığımızı söyleyemem."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 13 - 13]

25.

"Hocam şöyle, benim genelde kullandığım British Council. Bu sene ve geçen sene de kullandığım bir site olarak bahsetmek gerekirse, bunu da sürekli öğrencilere söylüyorum. Yani meslek yüksek okulundaki öğrencilerime bile diyorum ki, ders dışında da vaktiniz varsa mutlaka burayı ziyaret edin. Çok güzel kaynaklar var. Ders içinde de özellikle buradan materyal seçmeye dikkat ediyorum. Tabii ki öğrenci seviyelerine uygun olacak şekilde. Bunu kullanıyorum genelde. Linguahouse, yine kullandığım kaynaklardan biri aslında orada da çok güzel materyaller var. Bu şekilde aslında öğrencilerin seviyesine uygun olacak şekilde ayarlamaya çalışıyorum hocam. Ama buna rağmen tabii bazen zorlandıkları da oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 37 - 37]

26.

"Şöyle, yani burada özellikle listening bölümlerinde aksan çok farklı oluyor hocam, yani şimdi biz öğrenciye tabii ki nasıl doğru telaffuz edilir diye öğretmeye çalışıyoruz ama bazen gerçekten bu kaynaklarda konuşmacının aksanı da farklı olabiliyor. Bu öğrenci de o durumda şaşırıyor. Bu nasıl İngilizce konuşuyor diye? Mutlaka öncesinde bir kontrol ediyorum yani en azından nasıl konuşulduğuna dair. Bazen ses kalitesi de biliyorsunuz çok iyi olmuyor. Buna da dikkat ediyorum. Yani seçmeden önce bu tür şeyler..."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 39 - 39]

27.

"Ben İngilizce olmasından yanayım tabii ki. Zaten götürdüğümüz kaynaklarda hep İngilizce. İstiyoruz ki hani ne kadar çok İngilizce ile içli dışlı olursa öğrenci o kadar iyi olur. O yüzden tabii ki dilimizi İngilizce seçmeye gayret ediyoruz."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 41 - 41]

28.

"Ben kendi adıma daha fazla bulunacağını söyleyebilirim. Hocam dediğim gibi hocaya da yardımcı bir kaynak gibi görüyorum ben. O yüzden mümkün olduğunca, hepimizin bilgisayarı var. Oradan elimizden geldiğince kullanabiliriz. Ben bu şekilde yapmayı düşünüyorum açıkçası."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 69 - 69]

29.

"Mesela şöyle birkaç tane örnek vereyim: Mesela geçtiğimiz yıllarda kullandığım şey vardı. Şimdi dijital araçlar ister istemez böyle şey boş bir levha gibi aslında boş bir sınıf gibi. Yani o sınıfa giren kim olursa olsun o sınıfı kendi programına göre içeriğine göre şekillendirmesi gerekiyor. Yani nasıl ofis programları böyle bulunmaz bir kaynak da inanılmaz fırsat imkan veriyorsa. Excel ha keza yani genel söylüyorum. Biz oraya ne kadar kendimizi verebiliyorsak, ne kadar anlam yükleyebiliyorsak, neler çıkarta biliyorsak oradan yani ortaya çok farklı şeyler çıkabiliyor yani. Dolayısıyla hani kullandığımız programda aslında yani temel anlamda boş önemli olan bizim onu nasıl ve ne şekilde kullanabileceğimiz önemli burada. Mesela en basitinden Google Docs normal Office programının online'a taşınmış hali şeklinde ifade edilebilir. Çok benzerliği var mesela bunun normal word gibi kullandığımız takdirde çok bir anlam ifade etmiyor. Normal bir yazıdan öteye gitmiyor ama bunun online ve etkileşimli olarak kullanırsak böyle çok farklı yerlerdeki insanları bir araya getiren bir doküman halini alabiliyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 21 - 21]

30.

"Hocam uygulanabilirlik, pratiklik, ekonomiklik. Bunlar zaten en şeyi bir de hani uygunluğu yani dersin içeriğine uygunluğu ya bunlar zaten en temel kriter aslında. Yani çok atıyorum: Bir resim düzenleme programı Photoshopta güzel bir resim düzenleme programı işte atıyorum Konva da bir resim düzenleme programı. Ama Konva çok daha pratik kullanılabilecek şablonlar olan templateleri olan hazır taslakları şekilleri olan bir uygulama. Ama fotoshop yani neredeyse tüm fotoğrafçıların kullandıkları bir uygulama olmasına rağmen çok pratik bir uygulama değil. Hani öğrenmek zaman alırken, hani diğer hazır olan uygulamaları öğrenmek nispeten daha kolay. Hani bir web sayfası yazılırken programlama dili öğrenmek var bir yana bir de hazır atıyorum, işte Joomla gibi böyle daha hazır ya da vix gibi bazı sayfalardan direkt hazır metinlerle, şablonlarla vesailerle ile bir web sayfası hazırlamak da var yani. Yani ben nispeten hani amacımız programdan ziyade dil öğretmek olduğu için işte o amaçla araç çok karıştırmamaya çalışıyorum. Yani bunlar bize biraz sadece araç. Ya bu olmazsa başka bir araç olur diye düşünerek hani ondan ziyade dediğim gibi işte pratiklik kolay, uygulanabilirliği kolay erişilebilirlik, içeriğe uygunluk, amacımıza uygunluk gibi şeyleri kriterlerle belirlemeye çalışıyorum yani."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 53 - 53]

31.

" Uygulama üstünden gitmek istemedim açıkçası. Çünkü hani aynı sınıfta kullandığım 4-5 farklı uygulama birliği olabiliyor. Yani isimlerinden söyleyeyim, belki duyduğunuz vardır Voscreen sonra, Lyrics Training mesela bu web sayfası uygulaması var işte Konva kullanıyorum, sonra Kahoot kullanıyorum sonra, sokrativ var sonra Mind Master var, Mend mitter var. Yani hepsinin şeyine göre değişiyor. Mesela öğrencilerden dönüt istediğim zaman mend mitter güzel bir uygulama bilmiyorum duyduz mu şeyini onunla alakalı. Ya da işte atıyorum. Öğrencilerden işte atıyorum. Şey bölümüne girmiştim. Basın yayın bölümü girdim. Mesela emlak yönetimi bölümü var. Mesela öğrencilerden bir haber yapmalarını istiyorum Konva bunun için güzel bir kaynak, kimi sınıflarda mesleki, yabancı derslerde CV yapmalarını istiyordum mesela getirmelerini istiyorum. Sınıfta İngilizce işte Konva da binlerce örnek var. 11000 tane farklı taslak, tasarım var. Hoşuma giden bir tanesini alıp kendini değiştir. Çünkü bu değişikliği yapmak da çok kolay. Hani sürükle bırak resim ekleyeceksiniz sürükle bırak, yazının üstüne tıklayın zaten normal işte Word formatında gibi düşünün. Hemen değiştirilebilir silinebilir yazı formatı. Ya da sınıf içi zaten Kahoot şey... Voscreen hem öğrencilerin speakingini hani hem listeningini yine de şey yapmada kullanabilecekleri güzel bir program. Camboard var... Google Cam Board interaktif tek sayfa üzerinde çalışılabilecek bir ortam. Başka Voscreen yine öğrencilerin hem kendi başlarına hem kendi hızlarında bireysel hızlarında istediği konularda çalışabilecekleri filmlerden yani bizim izlediğimiz filmlerden, dizilerden, reklamlardan çıkan böyle yani kısa kısa cümlelerden oluşan şeyler İngilizcesini soruyor, Türkçesini soruyor, cevaplandırmaya çalışıyor yani onun üstüne. Mesela şey yapıyorduk. Ne derler ona diyoruz ki, mesela orada duyduğunuz şeyi ezberleyin cümleyi hoşunuza giden cümleleri ezberleyin ki speakinginize faydası olsun. Aynı tonlamada, aynı hızda aynı tempoda yapın ki oradaki native speaker gibi siz de o cümleyi yeri geldiğinde kullanırsınız diyordum. Ya da bu cümlede atıyorum bir kelimeyi çıkar, yerine başka bir şey ekle. Mesela orada yemek istemiyordum dedi çocuk işte bir sahneden alınmış senin yerine su de, yüzmek de dans de, işte izlemek de, işte o kelimenin yerine aynı tonlama da. Eğer o duygu durumu da varsa bu şekilde de yapabilirsin diyorum mesela. Ya da daha farklı. Şimdi yani böyle çok bu söylediklerim mesela yoğunlukla kullandıklarım."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

32.

" Hocam şöyle söyleyeyim, ben o konuda evet, bu iş yükünü kesinlikle bir iş yükü bakın, kesinlikle bir iş yükü. Ama şimdi ben derse girip, sadece tabiri caizse işte present tense past tense anlattım... Bu kadar mı ders? Yani o dersi ben farklı bir araç , geç getirmek için arka planda hazırlık yapmam gerekiyor. Yani öğrenciyi dahil edecek bu işi sevdirecek. Ya da öğrenmesine katkı sağlayacak bir şeyler yapmalıyım ki, öğrenciye bir faydam olsun. Ya tabii ki öğreticilik sadece sınıfta başlayıp biten bir şey değil. Dolayısıyla bir sınav hazırlıyoruz önceden, ders planı hazırlıyoruz önceden, değerlendirmesini yapıyoruz önceden. Yani bir oto şey gibi değil ki. Hani oto exper gelir. Orada bakar gider. Bizim işimiz böyle değil. Yani iş hanında memurlar gibi de değil, evrak gelirse yapayım yoksa yatayım şeyinde değil yani. Çünkü hani yani öğreticilik böyle bir şey yani öncesi ve sonrası olan hazırlığı olan yani ben hani geçtiğimiz yıllar hazır şeyi hatırlıyorum, ilk göreve başladığım zamanlarda cumartesi pazar 2 gün otuyordum: Öğrencilere farklı kaynaklar hazırlamaya çalışıyordum. Farklı işte worksheets olur derste yapacağımız uygulama şey yani şey uygulaması ders aktivitesi olur, örnekler olur. Ben bunları hazırlıyordum. Pazartesi çarşamba demeden ya bitiyordu bunlar. Kalsa da perşembe de devam ediyordum, olmadı işte çarşamba günü mesela tekrar 1-2 tane daha... Yani yetmezse tabii ki onlardan kullanmaya çalışıyordum."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 97 - 97]

33.

"H- Anladım. Tamam. Öğrenciler açısından baktığımızda sizin de bahsetmiş olduğunuz bilgiye ulaşma, araştırma, sınıflandırma git. Özellikle özellikle dil öğretiminde bizim için çok önemli. Öğrencilerin dijital yeterlikleri daha fazla girdi alabilmeleri anlamına geliyor. Örneğin ben İngilizce öğrenirken bizim input. Bizim aldığımız input derste hocalarımızın verdiği kadarıyla sınırlı kalıyordu. Sadece kasetler dinleyebiliyoruz bunun dışında. Ama şu anda öğrenciler çok ciddi düzeyde veriye ulaşabiliyorlar ve kendi öğrenme süreçlerini yönetebiliyorlar. Aslında artık öğreticilerin rolü azalıyor. Git gide rehber doğru bir yönelim var. Bence bu rehberlikle dijital süreçlerin kullanımıyla ilgili bir rehberliği de içermeli artık diye düşünüyorum. Çünkü öğrenciler evet, çok fazla tool çok fazla araç var önlerinde ama yeni, nasıl, niçin, nerede, ne zaman kullanmaları gerektiğinin farkında değiller. Dolayısıyla bu dijital yeterlik kavramı bence dijital araçların kullanımında öğrenci yönlendirebilmeyi de kapsıyor öğreticinin rolü var. Burda şey söylemek istiyorum. Mesela bir tane öğrenci speaking sınavına girdiğimde müthiş bir İngilizce konuşmuştu ve hani biz böyle çok şaşırmıştık? Yani herhalde yurt dışında yaşadığı falan demiştik. Hani nerede öğrendin İngilizceyi demiştik. Böyle dönem başı muafiyet sınavıydı çocuk şöyle dedi I have a computer. Yani çok mantıklı başka hiçbir şeye ihtiyacım yok ama kendini doğru yönlendirmiş ve yeterliliğini maksimum düzeyde kullanmış bir öğrenciydi. Ne yazık ki öğrencilerimizin tamamı böyle değil. Onlara teknolojinin eğitimini diyoruz ama. Bir anlamda şey gibiler aslında ne bileyim, İngiltere'de İngilizceyi müthiş konuşan bir nation düşünün ama sokakta yaşayan kültürsüz bir adam olabilir bu adam yani tamam nation ama yani sadece öyle bir içine doğmuşluğu var. Bizim öğrencilerimizin büyük bir kısmı da böyle aslında sayısız kaynak var aslında bunları eleyebilmek doğrularını kullanabilmek çok büyük bir beceri de gerektiriyor. Bunları eleyip kendilerini doğru yönlendirmeleri için ve desteğe ihtiyaçları olduğunu ben hep görüyorum. Öğreticiler de aynı şekilde bizim için artık birçok şey daha kolay ve bir sürü seminere, hizmet içi eğitime ne bileyim programlara vesaire katılabiliyorsunuz ve adapte olabiliyoruz ama bunun ne kadarını süreçlerde aktif olarak kullanıyoruz? Aslında yine geleneksel şeyleri dijitalle yaptırmanın çok ötesine geçemiyoruz bence. Yani yine aynı amaçları daha pratik ya da bizim yerimize başka toolların kullanıldığı şeylere dönüştürmekle kalıyor. Örneğin pandemi sürecinde biz online eğitime çok kısa sürede adapte olduk. Kurum olarak yaş ortalamamız da oldukça yüksekti. Buna rağmen bu konuda çok iyi bir başarı gösterdik. Fakat şimdi pandemi nin bitmesiyle birlikte bu online eğitim çok da verimli değil yüz yüze dönüyoruz gibi bir karar alındı. Mesela bu kadar imkanımız varken bu kadar bu işi becermiş iken her şey elimizin altındayken bunu neden daha verimli kullanamadık? Çok büyük bir soru işareti. Çünkü online eğitim dediğimiz şeyin içeriğini süreçlerini amaçlarını oluşturmadan yüz yüze de yaptığımız şeyi zoom üzerinde yapmaya çalıştık. Aynımsı sadece sınıfta bulunmuyorduk. Tek farkı buydu. Halbuki online da yapabileceğimiz şeyler farklı yüz yüze de yapabileceğimiz şeyler farklı ve 3 yıldır bunun çalışmasını yapıyor olmamız gerekirdi. Şu anda eski sisteme dönüyoruz dendi ve çok büyük ihtimale online sahip olduğumuz imkanların bir çoğundan faydalanmayacağız ya da yine bireysel öçeğe faydalanmaya devam edeceğiz."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 11 - 11]

34.

"H- Nelere dikkat ediyoruz kullanılabılır, kullanışlı olması yani kolay anlaşılabilir olması bizim tarafımızdan öğrenciler, tarafımızdan taraftan bedava olması çok önemli bir kriter benim için. Mesela üyelik gerektirmemesi bayılırım böyle şeylere. Onun dışında içerisinde kullanabileceğim, hazır gelen bir şeylerin olması yani tamamen içeriği kendim yaratacağım değil de orada hazır bulabileceğim araçların olması tercih sebebi oluyor. Bunun dışında ne söyleyebilirim? Eğlenceli olması önemli benim için. Bu da önemli bir kriter. Biraz genç bir arayüzü olmasını da önemsiyorum. Yani bazı kullandığımız şeyler artık çok hitap etmiyor şimdiki yaş grubuna o yüzden böyle arayüz edici mi deriz? Ona ne deriz bilmiyorum. Yani arayüzün nasıl görüldüğü vesaire tasarımı diyeyim aslında. Hı bu önemli bunun dışında. O geldi zaten okul tarafından hepimizin kullanmasını istedi. Yani okulun hepimizin kullanmasını istediği şeyleri zaten kullanıyoruz. Bunları söyleyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 35 - 35]

35.

"H- Yani bunların tamamına sahip olmalıyız. Bence saydığımız her şeye. Çünkü her alanda bizim işimize yarıyor. Örneğin iletişim anlamında toplantılar artık online yapıyoruz. Çok büyük bir artı bizim gibi kalabalık bir grup için geç kalma devamsızlık vesaire sorunlarını ortadan kaldıran bir şey. Yani bilgiye ulaşma anlamında çok önemli çünkü kaynaklar her gün değişiyor. Biz aynı şeyleri çok fazla kullanıyoruz. Çok daha aktif bir şekilde yenilememiz gerekiyor. Bence bunlar çıkıyor. Yani her alanda bence hakim olmalıyız. Birçok alanda önemli değil. Bizim için dediğim bir tanesi yok."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 61 - 61]

36.

" Yani neler var bir kere dil öğretiminin öğrenci ayağı var hem öğretici ayağı var. Öğreticiler için baktığımız zaman birçok açıdan hani kolaylık sağlıyor mesela eğitimlerde kolaylık sağlıyor. öğretici yeterliklerini geliştirmesinde şimdi artık mesela birçok online eğitim var. Online hizmet içi eğitimler hem zaman planlaması açısından hem kaynakların doğru kullanım açısından bir kere hem yöneticiler için hem de öğrenciler için çok büyük kolaylık sağlıyor. Yani bir haftalık yoğun programlar olurdu eskiden yüz yüze yine onun bir parçası olarak olmalı tabii ki atölye çalışmaları ama artık bunların mesela işte eğitim hizmet içi eğitimlerin hibrit yapılması insanların kendilerini daha kolay planlamalarını ve de kendi hızlarından daha kolay bir bilgiye ulaşmalarını ve kendi hızlarında ilerlemelerini sağlıyor diye düşünüyorum. Örneğin bizim şimdi Cambridge ile bir sertifika programı şeyimiz var yabancı dillerde bir uygulamamız var ve bize şey şubattan eytüle kadar süre verdiler işte yedi modüllük bir program. O yedi modüllük program Cambridge' in uzaktan eğitim modülü. O LMS'in içerisinde herkes kendisine uygun olan sürelerde planlayarak bu şeyi yapıyor. Bir ikincisi verilen kaynaklar, paylaşılan videolar, PDFler, çok kısa zamanda belki o kadar süre ayıramıyorsunuz ve çok etkili olmuyor. Ama burada üzerinden geçebiliyorsunuz, tekrar dinleyebiliyorsunuz, testleri portfolyo halinde biriktiriyor kendi şeyinizi gözlemleyebiliyorsunuz kaç almışım öncesinde, nasıl bir dönüt vermişler gibi. Dolayısıyla hem süre olarak hem içerik olarak hizmet içi eğitim de öğrenciler için güzel planlanabiliyor diye düşünüyorum. Bir de öğrenci açısından bakıldığında dil öğretimine de tabii çok faydası var ve temelde zaten kaynaklara ulaşım, bilgiye ulaşım. Tabii bunları öğrenci için doğru sınıflandırmak gerekiyor bu kaynakları çünkü orda bir mass, yani hani çok büyük bir kitle var. Çoğu zaman öğrenciler hani doğru kaynağa ulaşamadıkları için onlar için bu motivasyon kırıcı bir şey haline geliyor, yüzlerce şey var. Ama eğer öğrenciler, bir program onların hedeflerine yönelik o kaynakları düzenli, internetteki kaynakları işte bir internet sitesi olabilir, youtube kanalı olabilir, podcast olabilir, VLOG olabilir, ya da işte ya ortak kullanıma açık olan ya da sadece üniversitenin kullandığı yazma, yazmaya dönüt alma, yazma geliştirme uygulamaları, ya o kadar çok uygulama var ki artık yani bunları öğrencinin ve programa paralel olarak sınıflandırarak öğrenciye verebilmek de çok kritik ve öğrenci onlara ulaştıktan sonra etkili bir şekilde kullanabiliyor. Bir bu şekilde kaynaklara ulaşım var bir de sınıf içinde bizim bir blackboard kullanmıştık ilk aşamada blackboarddan sonra moodle'a geçtik. Her ikisinde de hem yüz yüze hem senkron hem asenkron içerikleri doğru planlanabilirse öğrenciye yine kendi hızına göre planlanabileceği güzel bir program sunduğunu düşünüyorum çünkü biz mesela otuz saat ders yapardık o otuz saat ders haftalık öğrenci çok yoruluyordu yani sabahtan akşama kadar 6 saat artı son saatler."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 14 - 14]

37.

" Evet, çok yorucu hale geliyordu. Bir süre sonra kopuyor, öğrenci de kopuyor ve oraya koyduğunuz içerik aslında verimsiz, işe yaramayan bir içerik. Ama böyle senkron asenkron olarak planlandığı zaman bir kısmı bireysel çalışma olarak, daha verim aldığımızı gördük çünkü öğrenci hem biraz dinlenebiliyor, o bilgiyi dinlendirdikten sonra evet öğretici için, öğretici için ağır yüklü bir değerlendirme süreci olabiliyor ama iki ödevde dönüt olabileceken öğrenci beş altı ödevde dönüt alabilmiş oluyor dolayısıyla kendisi de orda Moodle ortamında kendi gelişimini takip ediyor çünkü çoğu zaman öğrenciler bir şey yapıyorlar ama onu saklama konusunda çok iyi değiller dolayısıyla öğrenciye de bu LMS, Moodle tazı ortamlar kendi gelişimlerini takip edebilmeleri açısından sadece sınav değil performansaya dayalı etkinlikler işte bunu sınıf içerisinde de yapıyoruz ama yine Moodle ortamında da böyle karşılıklı etkileşimli şeyler, discussion board'lar, tartışma şeyleri açıyoruz biz onlara. Oraya da şeyler yazdıkları zaman yine birbirlerine de odada dönüt verme fırsatları, imkanları bulunmuş oluyorlar. Dolayısıyla yüz yüze eğitimi çok tamamlayıcı, güzel bir içerik olmuş oluyor. Tamamlayıcı bir etkisi oluyor dil eğitiminde hem öğretici açısından, hem öğrenci açısından."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 16 - 16]

38.

" Evet yani yabancı dillerde covid döneminde ve uzaktan eğitim sürecinde hem idarecilik yaptım yani hem sınavcılık yaptım hem de ders öğretim sürecinde de bulundum. Burda da covid sürecinde idarecilik yaptım. Dolayısıyla şöyle söyleyebilirim Türkiyedeki, yani Türkiyede yaşayan öğrencilerin, Türklerin, yabancı diller yüksek okulundaki öğrencilerimizin diyelim onların dijital yeterliğe olan şeyleri daha olumluydu, daha açıklar, daha hızlı geliştirdiler ve hatta derslerde mesela öğrenciler zorlandığı zaman öğrenciler yardımcı oluyordu. Hocam şu şekilde yüklerseniz daya iyi sonuç veriyor, ben şöyle denedim, hocam şunu deneyelim bunu deneyelim gibi. Yani böyle bir dijital konuda kendini geliştirme konusunda da hem öğrenciler hem de öğrenciler arasında böyle bir işbirliği bir dayanışma vardı. Mesela o formatta yükleyince şöyle oldu hocam ben bu formatı denedim gibi. Yani sürekli böyle bir bilgi alışverişi, etkileşim ve şey vardı yabancı dillerde öğrenciler açısından da kendilerini geliştirmeye daha açıklardı ve daha hazırlardı sanki. Ama burada uluslararası öğrencilerde biz onlara içerik hazırladık, yani genelde uluslararası öğrenciler galiba, Utkan Hoca daha iyi biliyor daha iyi aktaracakları tabii ki ama, bizim Tömer'de şöyle bir sıkıntımız oldu. Whatsapp gruplarını takip ediyorlar ama Moodle'a yüz defa Moodle'a girin diyorsunuz giriyorlar. Sürekli işte e-postasını takip etmiyor yani böyle bir şeyleri var yani dijital deyinca ortam deyinca onlar genelde Whatsapp'ı ya da Telegram'ı kullanıyorlar. Onun dışındaki şeylerde uygulamalar ya da nasıl söyleyeyim uzaktan eğitim platformumuz var Moodle, girin oraya şöyle bir şey hazırladık diyoruz, girmiyorlar yani bir kişi bile. Yani Utkan Hoca, öğreticinin de hevesi kırılıyor öyle olunca. Bunun, ben hatta şey düşündüm yani hani böyle bir öğrenciler için, dijital yeterlik, uluslararası öğrenciler için bir form hazırlamayı düşünüyorum çünkü hani bir planlamalar yaptık ve planladığımız gibi gitmedi. Onun sebebi öğrencileri Moodle'a bir türlü, e-postalarına bakmaya, Moodle'a girmeye ikna edemedimizden kaynaklanıyor. Dedğim gibi yani hani Whatsapp'ına bakıyor, onun dışında şey yapmıyor. Yani böyle bir benim deneyimim ve gözlemim bu ben orda da yöneticilik yaptım, burada da yöneticilik yaptım."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 42 - 42]

39.

" Ben daha öncesinde şöyle şanslıydım çünkü biraz çok aktif kullanmasam da bu Amerika'ya fulbright da gittiğim gün hem de eğitim verdiğim süre içerisinde orada blackboard sistemi kullanıyordu ve blackboarddaki ödevler görevler içeriklerde değerlendirmeyi yüzde on yedi galiba yüzde 15'ini oluşturuyor. Orada dolayısıyla ben orada gittiğim zaman orada bir oryantasyon almıştım blackboard nasıl kullanacağım öğrencilere orada nasıl içerik oluşturacağım, nasıl discussion board oluşturacağım, her hafta bir presentation metni hazırlamaları ve onun altına etkileşimli sorular yazmaları onlar biliyorlar ne yapacaklarını zaten ben adapte olmak zorunda kalmıştım. Öğrenmiştim ve bir şekilde orada hani onu kullanmıştım bir sene boyunca. Buraya döndükten sonra burada öyle bir şey yoktu tabii sonra işte Covidle birlikte Hacettepe blackboard a geçti ve orada benim öyle bir avantajım oldu. Aaa Ben bunu biliyorum işte bilmem kaç sene önce onu söylemeyim kaç sene önce ben bunu kullanmıştım deyip oradaki bilgilerin biraz tazelenmiş oldum. Ama onun dışında da tabii sınavcılıkta yaptığım için sınav aşamasında işte soru türleri nasıl yazılır sınav nasıl eklenir nasıl değerlendirilir o kadar çok öğrendiğimiz şey oldu ki hem blackboard hem Moodle'la ilgili tamamen içeriği yönetmeyi planlamayı görüntü vermeyi sınav hazırlamayı her şeyi öğrenmiş olduk bu süreçte."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 84 - 84]

40.

" Şimdi bitti ve covid sonrası herkes Şu soruyu soruyordu yani yüz yüze tamamıyla geçecek miyiz yoksa ne yaşayacağız yani hani nasıl bir dönem bizi bekliyor gibi şimdi covid bitti yabancı diller hybrid yapıyor artık onlar da hybrid oturdu yani covidin onlara böyle bir planlama sürecinde olumlu diyebileceğimiz bir etkisi oldu. Şuan Yabancı Diller Yüksekokulu şeylerine programların eskiden yüzde yüz yüz yüze yaparken şimdi artık hybrid yapıyorlar ve de birçok görevi online veriyorlar işte asenkron program diye bir şey var haftalık Asenkron programı veriyorlar öğrencilere bireysel çalışmaya yönelik bu ya Moodle'da oluyor ya da belli linkler de paylaşım ya da bizim materyal paylaştığımız şeylere yönlendirmeleri oluyor işte elimizdeki okuma dosyası şu şeyleri yapacaksınız gibi onlar artık hybrid ama TÖMER dediğim gibi yani Hani covid bitti covid sürecinin sonlarında bile öğrenciyi zorla şey yaptık Moodle'a. Yani baktığımızda yine deneyeceğiz bizde, çünkü böyle bir online çevrimiçi bireysel çalışmaya yönelik bir sınıflarımızı oluşturduk her şey iyi falan ama öğrenciyi bir türlü motive edemiyoruz. Bu yeni süreçte yeniden değerlendireceğiz altyapı kullanmadık."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 94 - 94]

2.3. Öğrenme ve Öğretme

2.3.1. Öğretme

1.

" O dediğiniz farkındalığı işte ben bu farkındalığı oluşturmak için YouTube'dan videolar kullanıyorum. Dediğim gibi bir sürü. Platformlar var dijital yazılımdan yazılımlar var. Bunlardan faydalanıyorum. Bakın bu şekilde yaparsanız özellikle mind map mutlaka üretiyorum. Çünkü zihinlerindeki bilgileri onlara haritalandırma yöntemi yerleştirdiklerini de bence birçok şeyi. Gezebiliyorlar, en basiti hocam mad de çokluk ekini anlatıyorum. Mesela en basitini söylüyorum size Maltepe kullanarak zamirleri veriyorum iyelik eklerini veriyorum. Ondan sonra çocukta bakıyorum ki defterine bile yazarken. Haritayla yazıyor yani başka bir uygulama tanıtmamız lazım. Çok uygulama var. Blant space var biliyorsunuz. Ondan sonra moovly var çok kullanıyorum. Pawtoon çok kullanıyorum. Öyküleyici metin yazmaya geçtiğinde karikatür yazma programları var. Ücretsiz comicshead filan tarzında onları çok kullanıyorum yani ben oldukça kullanıyorum ve özendirme yapıyorum işte açıkçası Story Board vardı mesela onu çok kullandım ama şu an ücretli yaptığım için bazen öğrencilere ücret verip de. Kendi kitaplarını yazmak istiyorlar. Mesela bunu daha çok mutlu oluyorum ben bu bence işte bu noktada dediğiniz gibi öğretici öğrenciyi özendirerek özel indirmenize gerek yok. Öğrenme şeklini kolaylaştıracak bu çok önemli. Biz bence şu an. Siz de aynı şekilde sizindir. Düşündüğümüz zaman mesela ben Türkçe öğreticiliği okurken bir kitabın Ankara'dan gelmesini beklerdik. Bir kitap Ankara'dan gelince herkes fotokopiyle koşardı. Yanlış yasak olduğunu düşünebilirsiniz. Ama yok yani imkanlar bu kadar yok. Şimdi girip bakıyorsunuz diyor ki, hocam kitap çok pahalı e book var. E kitap var, öyle mi? Bunun bile farkında değil. Bir öğretici aday ya da bir öğretici bunun bile farkında değil. Bunu fark e buda 12.99 ücret daha şey öğrenmek istediğinden sonra şu an dijital platformlar dijital uygulamalarla bence öğrenmemek... Mucize diye düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

2.

" Şöyle çok klasik olacak belki ama değişen ve gelişen bir dünya var. Değişen ve gelişen bir çağ var. Bence ben hep şunu söylüyorum, plaja tekrar uyanırsa, gelişim dönemleri de değiştirecek. Dolayısıyla bu değişen ve gelişen çağa ayak uydurmak için kesinlikle dijital yeterlik faydalanmamız gerekiyor. Bunun için kişisel gelişim kurslarına hatta çevrimiçi kurslara katılmaları gerektiğini düşünüyorum. Dil öğretimi çok hassas, çok dikkat edilmesi gereken bir olay. Çünkü biz öyle alelade bir dil öğretiminin dile sahip değiliz. Biz sezgisel ve algısalın en üst düzeyde olan manasının çok olan ekini çok olan bir ekle bir kelimenin, alet de olabiliyor, duygusal bir şey de olabiliyor, bu tipte bir dil öğretiyoruz. O yüzden bu tipte bir dil öğretirken dijitale veya başka bir şeye mecburuz. O yüzden kişilerin kendini geliştirebilmesi için buna ihtiyaç var."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 63 - 63]

3.

" Yani Tömer'de çok faydalanmak için açıkçası. Yani Tömer'de yani dijital araçlardan çok faydalandığımız söyleyemeyiz. Sadece dinlemeyle ilgili kısımda özellikle derste kullandığımız kısım hoparlör ve bir iki kere tekrar edip acaba işte boşluk doldurmak dinlediklerini anlayabiliyorlar mı? O boşluklara gelecek olan kelimeleri veya kelime gruplarını doğru tespit edebiliyorlar mı? Onun dışında dijital herhangi bir şey kullandığımızı söyleyemem."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 43 - 43]

4.

"Hani tamam ders uzaktan oldu veya işte uzaktan olmasa da mesela yüz yüze ders yaparken işte slayt kullandım. Ne bileyim bir web sitesini kullandım. Hiç olmazsa hocam açtım işte portakalın fotoğrafını gösterdim. Bana hep şunu dediler, daha kalıcı oluyor, öğrendiklerimiz daha kalıcı oluyor, unutmuyoruz çünkü sen bize gösteriyorsun."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 55 - 55 59]

5.

"Hocam mesela zaman zaman bazı sözcükleri tam ifade edemiyoruz, tarif edemiyoruz ya da biz tarif etsek de öğrenci onu anlayamıyor. Böyle olduğunda mesela işte bilgisayar hali hazırda açıksa direkt işte bilgisayardan açıp o nesnenin kavramın fotoğrafını gösteriyoruz. Birebir gösterdiğimiz bu bu muymuş diye? Hani öğrencilerde de bir ne diyeyim? Şaşkınlık halini o gözlerinin açıldığı zamanı görüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 18 - 18 11]

6.

"Yani burada yine bazı videoları gösteriyoruz. Öğretim öğretmek istediğiniz bir kelimeyi somutlaştırarak için yine görseller sunuyoruz. Bazı videoları paylaşarak. Yani öğrencilerin görsel ve işitsel hafızalarını daha fazla bu dijital etkinliklerle aslında hitap etmeye çalışıyoruz."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 8 - 8]

7.

"Bence çok önemli. Çünkü şöyle bazen soyut bir konuyu somutlaştırmak istediğinizde dijital içerikler bunu yapmaya gerçekten çok elverişli ve o içeriği çok daha öğrenilebilir çok daha keyifli kılabilir. Hatta bu bağlamda öğrencinin ilgisini ve dikkatini çok daha fazla çekiyor. Dolayısıyla bu manada öğrencinin ilgisi dikkati öğrenme kolaylığı gibi unsurları düşündüğümüzde ders içeriklerinde bunların olması son derece önemli."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 16 - 16]

8.

" O da orta. Çünkü gelen öğrenciler belli zaten. Sosyo-ekonomik durumları belli. Buraya belli bir ücret vererek geliyor daha sonra yani bilgisayarı hiç olmayanlar var tamamen telefonda ya da tableten girenler var bu da tabii ki bilgisayarın sunduğu şeyleri yapamıyor tabii. Siz bir etkinlik yaparken bilgisayarsa buna dahil olması farklı, telefonda ya da tablette dahil olması farklı. Bu sinavda da bir şey oluşturuyor onlar açısında yani uzaktan sinavda da bir şey oluşturuyor. Arkadaşının bilgisayarını ödünç alıyor onunla geliyor sinava. Farklı yollar deniyor. Yani bilgisayardan girmesi lazım çünkü öbür türlü telefonla ya da şeyle zor. Bazı görevleri, task dediğimiz şeyler yerine getirmesi kolay değil. Biraz da şöyle yani ben bu şey ile ilgili okumalar yaptım derslerimde bunu nasıl uygulayabilirim. Task based language teaching'i bu Rodellas'in çok seminerlerine falan katıldım en çok da burada gördüm yani, sınıf dışında verdiğiniz bazı görevleri, bazı öğrenciler yapamıyor yani."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 39 - 39]

9.

" Ölçme değerlendirme sürecinin dijital araçlardan faydalanıyoruz işte bizim bu zemin geliştirmiş olduğumuz bir şey var sinav evde kal sisteminin sinav modülü var onu kullanıyoruz yani evde kal üzerinden yapıyoruz."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 55 - 55]

10.

" Yok hayır yani gerekli gördüğümde altyazısını da İngilizcesini de gösterebiliyorum, bir görselden faydalanacaksam pek bir dile bakmıyorum. Ama dilsel bir şey göstereceksem Türkçe ile ilgili bir şey göstereceksem tabii ki Türkçesini gösteriyorum. Tek kriterim bu."

[Türkçe Öğreticileri\HT3; Pozisyon: 30 - 30]

becermiş iken her şey elimizin altındayken bunu neden daha verimli kullanamadık? Çok büyük bir soru işareti. Çünkü online eğitim dediğimiz şeyin içeriğini süreçlerini amaçlarını oluşturmadan yüz yüze de yaptığımız şeyi zoom üzerinde yapmaya çalıştık. Aynıısını sadece sınıfta bulunmuyorduk. Tek farkı buydu. Halbuki online da yapabileceğimiz şeyler farklı yüz yüze de yapabileceğimiz şeyler farklı ve 3 yıldır bunun çalışmasını yapıyor olmamız gerekirdi. Şu anda eski sisteme dönüyoruz dendi ve çok büyük ihtimalle online sahip olduğumuz imkanların bir çoğundan faydalanmayacağız ya da yine bireysel ölçekte faydalanmaya devam edeceğiz."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 11 - 11]

27.

"H- Yani ölçme değerlendirme için mesela benim çalıştığım birimde değil ama modern diller biriminde bu yaz bir ders verdim. Yaz okulu dersi. Orada vize notu yerine geçen etkileşimli alıştırmalar vardı mesela. Konuyla alıştırmayı yapıyorlar. 40 puan üzerinden vize notu alıyorlar. Bence çok rahattı. Herkesin erişebileceği önce videosunu izleyip sonra çalıştırmasını yapabileceği bir şeydi. Etkili de bir ölçüme olduğunu düşünüyorum çünkü yani zaten oradan amaç o alıştırmaların yapılması yapan bir puanını alıyordu. Doğru veya yanlış yapmak değil yani öğretme süreci aslında süreç değerlendirmesi. Bunun dışında hazırlıkta portfolyolar var. Portfolio notlarının verilmesinde yani yine bir süreç değerlendirmesi, oradaki ödevlerin gönderilmesini de dijital ortamlardan çok faydalanıyoruz. Geri bildirim verme de çok pratik ama sınavlarda çok faydalanamadı. Çünkü geçerliği, güvenilirliği yüksek olmadı sınavların. Bir de normal el yordamıyla hazırladığımız sınavı oraya aktarmak da oldukça meşakkatli bir iş oldu. Sınav soru tarzlarımız da uymayan ya da orada bulamadığımız tarzlar vesaire oldu. Böyle zorluklar yaşandı ama tabii değerlendirme kısmı da inanılmaz kolay oluyor. Yani not otomatik olarak çıkıyor. Sınavı okumuyorsunuz. Bu anlamda da çok makuldü aslında. Bence örneğin dönem içi sınavlar için değerlendirme kolaylığı açısından kullanılabilir. Ama dediğim gibi yani öğrenci profili geçmeye yönelik değil de öğrenmeye yönelik bir profil olduğunda daha verimli oluyor. Örneğin dışarıya verdiğimiz kurslarda yani İngilizce öğrenme amacıyla gelmiş insanları kullanıyoruz. Çok da verimli oluyor ama hazırlık öğrencisinin. Hani amacı yıl geçmek olan öğrenciyle o anlamda çok verim alamadık."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 41 - 41]

28.

" Dijital yeterliği nasıl tanımlarım, biraz düşünüyem. Bir öğretici, eğitici açısından tanımlamak gerekiyor, o zaman belki şöyle başlayabilirim. Bu muhtemelen biraz çok boyutlu kavram işte farklı boyutlardan bakabiliriz bir öğretici açısından bakıyorsa öncelikle tabii ilk akla gelen öğreticinin dersleri sırasında kullanabileceği dijital araçlar olabilir. Öğretici, sınıf içi uygulamalar, araçlar olabilir onları etkin bir şekilde kullanmak olabilir. Onun dışında tabii ki öğreticinin idari işleri var onları yürütmek için işte bir çok kağıt işi vesaire onları yerine getirebilmek için de aslında dijital yeterliklere ihtiyacı var. Bir yandan da araştırma yapıp kendisini geliştirebilmesi için dijital kaynaklara ulaşmak, kütüphaneler geliyor aklıma, en basitinden arama motorlarını etkin kullanmak belki detaylı arama yapabilmek vesaire bunlar olabilir aklıma gelenler. Bunların hepsini birden düşündüğünüzde belki bir öğreticinin ya da öğreticinin dil öğretime süreçlerinde yapması gereken görevleri yerine getirebilmek için ihtiyacı olan dijital araçları etkin bir şekilde kullanması diye tanımlayabiliriz belki."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 4 - 4]

29.

" Dijital araçlardan aslında pandemi döneminde faydalandık Onun dışında uzaktan derslerimiz ve süreç değerlendirmesi kısmını dijital olarak yani sistemi yüklediğimiz alıştırmaları öğrencilerin tamamlaması üzerinden aslında yapıyoruz uzaktan olan derslerimizi. Onun içinde yine aslında işte belli takımlar var çoktan seçmeli olabilir ne bileyim sürükte bırak etkinlikleri olabilir vesaire öğrencilerin öyle etkinlikleri tamamlayarak aldıkları bir puan belki bunu söyleyebilirim. Yüz yüze olan dersleri de ancak pandemi döneminde uzaktana geçirdiğimizde uzaktan sınavlar yapmamız gerekti. O dönemde kullandık."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 48 - 48]

30.

" Şimdi özellikle yabancı dil öğreten eğitimcilerin bu konuda güncel olması yeterli olması gerektiğine inanıyorum. Çünkü yabancı dil, diğer derslerden biraz farklı olarak hani çok boyutlu ve farklı becerileri içerdiği için özellikle bu becerilerin kazandırılması konusunda bu dijital platformlardan faydalanmamız gerektiğini ve bu konuda da yeterli olmamız gerektiğini düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 9 - 9]

31.

" Pandemi sürecinde tabii ki faydalandık. Bu konuda bence en sıkıntılı kısım bu kısım ölçme değerlendirme, hani dijital içeriklerin vs araçların kullanıldığı zaman birtakım sorunlar yaşayabiliyoruz. Çok güvenilir olduklarını düşünmüyorum çoğunun. Bazılarının geçerli bile olmaması gerektiğini düşünüyorum. Mesela biz işte biraz önce söylediğim gibi mesela yazma ödevi veriyoruz. Süreç değerlendirmesi adına mesela ben onu sınıfta kendim yazdırmayı tercih ediyorum. Neden? Çünkü geçen dönem mesela oradan örnek verebilirim. Geçen dönem sınıfta yazdırdığım öğrenciyi tanıyorum ama ödev verdiğinde her ne kadar turnesine yüklenmiş olsa bile sınıfta yazdığıyla ödev olarak yüklediği arasında uçurum var. Hani belki bir copy paste yapmıyor ama hani başkalarından yardım alabiliyor gibi düşünüyorum ben. O yüzden çok geçerli bulmuyorum"

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 40 - 40]

32.

"Şuradan şuraya gidiyor, gibi şeyleri. 10 dakikamı falan 10 15 dakikamı ayırmaya çalışıyorum. Ama bunu sadece onlardan kullanmalarını beklediğim şeyler için yapıyorum. O kapsam dışında herhangi bir şey yapmıyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 31 - 31;]

33.

" Yabancı dil ile alakalı.Bence en önemli öğrencilerin sınıf dışında kendilerini geliştirebilecekleri ya da nasıl geliştirebilecekleri konusunda onlara bir rehberlik sağlayabilmek. Çünkü maalesef sınıf içi okul içi sağlayabildiğimiz etkileşim onların dillerini geliştirmeye yeterli olmuyor. Bizim o süreçte aktardığımız bilgiler de maalesef kalıcı olmuyor ya da yeterli gelmiyor. Bu yüzden öğrencilerin kendi başlarına sınıf dışında okul dışında yapabilecekleri konusunda çok büyük bir bilgi açığı ve açığı var. Bu yüzden bence en önemli öğrencilere bu konuda yardım etmek olabilir. Çünkü bize en çok gelen sorulardan biri hani siz nasıl öğrenirsiniz, biz nasıl öğreniriz? Nasıl kendinizi daha çok geliştirebilirsiniz? Çünkü öğrenciler maalesef okul içinde kendilerini çok geliştirdiklerini hissetmiyorlar. Hani sürekli, dışarıda ne yapabilirim işte multimedia nasıl kullanabilirim işte ya da internetten nasıl faydalanabilirim? Bu konuda hangi kaynakları kullanabilirim gibi sorularla geliyor. Yani bunları cevaplayabilmek onlara bu konuda yardımcı olabilmek bence çok önemli."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 64 - 64]

2.3.2. Rehberlik Etme

1.

"Mesela oraya geliyor .h, halı yazacağız şimdi 2 harfte fazla koyuyorum halı .c,k, mesela örnek. H, diyor kodla diyorum, ben kodlama yakıştırmasını yapıyorum ilk başta saniye süre tutuyorum ve hazırlıyorum. Tamam, bunu getiriyorum mesela H,A,L 1 mesela orada diyor ki l diymiyor el diyor. Bende e götürüyorum mesela dt diye uyarı veriyor. Şimdi müthiş bir geri bildirim anında geri bildirim çocuk o dt sesini duyunca o a dan sonra e değil l nin geleceğini anlıyor."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 48 - 48 18:48]

2.

" Ne olabilir yani mesela herhangi bir bölümden bir hoca kullanılabilecek işte şeyleri tanıtımı uygulamaları tanıtıyor bir birimde işte. Kahootu tanıtıyor mesela işte onun gibi bir iki belki EFP araçlarının kullanılmasını anlattı ama çok detayına girmeden bunlar da var bunlar da var diye haberdar edip hani ilgilenenleri belki daha sonra kendi kendine keşif edebileceği şeyler sundu yani çok derin değildi mesela o EFP (HPF) oluşturma ile ben ilgilenemedim ama sadece hani yüzeysel geçti daha çok teknik gelebilecek şeylere girmemeye çalışarak veriyorlar diyebilirim. Onun dışında yaz boyunca tamamlanamaz gereken online eğitimler var yani şöyle söyleyebilirim Cambridge Üniversitesinde galiba hookları var. Onlardan işte 5-6 farklı hook var ilimizi çekenleri tamamlayabiliriz ve onlarda bir tanesi mesela. Biraz daha dijital araç gereçlerle ilgili böyle bir şey sağlamışlar diye düşünebiliriz yaz sürecinde çalışmak üzere. Onun dışında çok yok aslında ama mesela şöyle bir şey hatırlıyorum pandemi sürecinde bir anda zorunlu olarak uzaktan eğitime geçtiğimizde bizi daha önce şeyleri aktif olarak kullanmıyoruz mesela bu öğretim üyesi sistemlerini bir anda onlara geçtik sınavları oradan hazırlamamız gerekti vesaire o süreçte çok temel yeterliklere sahip olmayan hocalar olduğunu fark ettik ve orada biraz kendi içimizde birbirimizden öğrenmek durumunda kaldık yani ben o zaman Akademik koordinatordum, her bir dikte ile ilgili mesela video çekip bunu adım adım nasıl yaparsınız vesaire o dijital yeterliliği En azından temel düzeye getirebilmek için hocaları kendi içimizde ufak tefek öyle paylaşımlar yaptık ya da yönergeler hazırladık hocalar bu görevleri yerine getirebilirsin diye. Yani çok formal olmayan da informal boyutta gerçekleşen katkılarda var aslında kurumun kendi içerisindeki işleyişine dair öğrendiklerimiz düşünürsek. Çünkü onlar da dijital yeterlikler ile ilgili sınavlar nasıl hazırlanır yada sistemine not nasıl girilir vesaire hani hepsini burada biraz birbirimize öğretmeye çalışıyoruz. "

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 14 - 14 09:03]

2.3.4.İşbirlikli Öğrenme

1. " Şöyle, artık hem öğretici hem öğrenci açısından 21. Yüzyıl becerileri denilen işbirlikli öğrenme olsun, grupla öğrenme olsun veya birlikte bir proje tabanlı bir öğrenme olsun artık dijital platformlardan uzak kalamayacağını düşünüyorum. O yüzden de dijitalleşmeyi ne şekilde tanımlarsanız diye sorarsanız aslında direkt şöyle söyleyebilirim: 21. Yüzyıl becerileriyle, eğitimin aynı doğrultuda gitmesi diye tanımlayabilirim. Çünkü artık eğitim buraya doğru biraz kaymaya başladı. Evet biliyoruz ki biz yine de yüz yüze eğitimin yerini tabii ki almayacak ama sadece uzaktan eğitim çerçevesinde değil aynı zamanda uygulamalar ve bizim eğitim öğretim kalitesini artırmamız açısından da bu uygulamaları dijitalleşmenin bize getirmiş olduğu bütün artıları kullanmamız gerektiğini düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 6 - 6]

2. " Şöyle ilk başta lisanslı olmaları önemli. Tabii bu noktada yani birçok farklı nasıl diyeyim? Kopya uygulamalar da gerçekleştirebilir veya hani çok böyle kaçak demeyeyim ama hani çok basit ama bir şeyin çok aynısı olan programlar geliyor. O yüzden burada lisanslı olması son derece önemli. Her defasında söylüyorum ben işin içine ders anlatırken bile bu, Milli eğitimden getirdiğimde herhalde bir özellik, ben drama etkinliklerinin çok fazla ders içerisine girmesi gerektiğini düşünüyorum yani. Çünkü drama işte hayatın küçük bir kopyası olduğu için orada herhangi bir konuyu anlatırken bile dramayı çok fazla sokuyorum. Burada etkileşimli ortamlarda dramanın işin içerisine girebileceği programların... Kullanımı bence önemli. Burada da hep işte hayalim olan aslında bu artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklikler vrlar giriyor devreye. Dedğim gibi, eğer bunu yapabilirsem güzel bir katkı sunmuş olurum diye düşünüyorum. Ama tabii bu maliyet işi belirli noktada bazı ekonomik gerekliliklerin yerine getirilmesi gerek. O yüzden bu belki ilerleyen dönemlerde olacaktır."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 38 - 38 08:42]

3. " Bu arada hemen şeyi de ekleyeyim, ben onu unuttum. Biraz önce söylemeyi size, biz uzaktan eğitim sırasında hem sorunuyla belki bağlantılı olabilir. Sorduğunuz soruyla biz YouTube üzerinden de yayın yaptık üniversitemizin Hmkü Tömer YouTube kanalından da derslerimizi gönderdik. WhatsApp üzerinden de bazı uygulamaları yaptım. WhatsApp ve YouTube üzerinden de yaptık. Onu söylemeyi unuttum. WhatsApp üzerinden öğrencilerle kurmuş olduğumuz gruplar doğrultusunda gerekli görselleri, bazı hedefleri, bazı slaytları yine dersin bitiminde dersin amaçlarına yönelik pekiştirme amacıyla bunları kullanmayı denedik. WhatsApp'tan iyi dönüşler aldık. Bu anlamda WhatsApp grupları daha etkili kullanıldı. Ama YouTube kanallarından da yapmış olduğumuz derslerle hem dersin kaybolmamasını hem de öğrencilerin istedikleri zaman bu ortama girip derslerin tekrarını izlemelerini sağlamış olduk. Sadece züm üstünden değil onu atladım. Youtube kanalımızda da hâlâ derslerimizin çoğu vardır ama şöyle. Yine burada öğrencilere yönelik değil ama siz de katıldınız. Sağ olun. O dönemlerde sanal çevrimiçi toplantıları gerçekleştirdik. Birçok hocamızla Türkiye'den katılan. Bunların etkisi olmuştur. Sorunuzu tekrar alayım. Bunu bir ek bilgi olarak verdim, araya kaynak oldu."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 66 - 66]

4. " Telefonları var. Onun dışında hani tablet falan da gelmediler, tablet olayı yok onu söyleyeyim telefonla ve işte bir şey paylaştığımızda bunu okumalarını istediğinizde bir grup WhatsApp grubundan orada paylaşılarak, bir tanesi pdf sini buluyor. Diğerleri ortam hazır bir şekilde alıyor. Bir şey görsel veya başka bir şey paylaştığımızda... Bir de Tömer ile ilgili en büyük şeylerden bir tanesi şu, bence teknolojiyle ilgili yansıtma durumuyla kaldığımız için sadece mesela bazı kelimeleri öğretmemiz lazım ama bazı kelimeler teknolojiyle aktaramayacağımız kadar mesela herhangi bir yemek, yani ismi aynı, onların kültüründe olmayan bir kelime öğretmeye kalktığımızda bunu muhakkak. Yani sadece bir tane resimle tek bir açıdan çekilmiş bir resimle öğreticiiz mümkün olmuyor. Onun yerine aslında öğrencilerin bence hani Antakya için konuşacak olursak, bir yemek sever bu yemeğin bizzat görmeleri hani gördüklerinde bu yemeğin isminin bu olduğunu kodlamaları gerekiyor. Bunu da biz videolarla yapabiliriz ama dediğim gibi teknolojik imkanlar olmayınca öğrenciye sadece adı söylüyoruz. Bir tane görsel bununla öğrenmesini sağladı. Yani öğrenmesini bekliyoruz. Tek bir boyuttan çekilmiş. Bizim de yıllardır peribacaları dediğimize aklımıza gelen şöyle, bunun dışında başka bir şey var mı? Yok. Eğer Kapadokya'ya giderseniz bunların milyonlarcasının olduğunu görüyorsunuz ve bunun sadece simgesel olduğu hani aslında çok daha farklı şekillerde çok farklı. Kiliseler yeraltı okullarının falan olduğunu gördüğümüzde yani Kapadokya ile aklımızda kalan şeyler çok daha farklı oluyor. Yani bizim öğrettiğimiz sadece bir görsel bir sesletim, bir tane kelime. Onun dışında özellikle kültürel boyutta kelimeler çok yeterli olmuyor. Kültürel boyuttaki kelimenin öğretim için muhakkak teknoloji gerekiyor ve bunu da işte iyi bir ses sistemi ile donatılmış olan bir sınıf ve bu sınıftaki teknolojik aletler, afişler, özellikle sınıfta afişlerin eksikliği büyük bir durum. En basitinden ilkök öğrencilerine bile normalde sayıların rakamlarının, mevsimlerin, ayların gibi temel A1 seviyesindeki öğrencilerin öğrenmesi gereken hani kafaalarını çevirdiklerinde muhakkak karşılaşmalarını beklediğimiz sınıfta ortamıyla ilişkili olan materyaller olması gerekiyor. Sınıfta o bile yok. Yani dümdüz duvar. Çocuk kafayı kaldırdığında duvara bakıyor veya dışarıya bakıyor. Öyle olunca yani afiş eksikliği, materyal eksikliği, öğretim materyallerinin çok fazla eksik olduğunu düşünüyorum. Hani sadece dijital boyutta değil, sınıfın hani Tömer sınıfı olabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi veya ses ile ilgili yani sinema veya dizi ile ilgili bir parçayı alıp onunla ilgili bir şey öğretecekseniz eğer onunla ilgili de bir sınıfın oluşturulması gerekiyor bence. Çünkü bu da büyük bir eksiklik. Ses mesela küçük hoparlörleri götürüyorsunuz, cıvırlı çıkıyor. Çocuğu bir kere dinleniyorsun olmuyor. En arkadaki çocuğa ulaşana kadar sesli oluyor, dağılıyor. Öğrenciler de işte zannediyor ki sesini çok yükseldiğinde daha iyi anlayacaklarını ama hani bunu sesin yüksekliğini anlamaya ne kadar... Anlamaya ne kadar sağlamayacağı ortadaysa bence ideal bir ses ortamına da ses ortamı olmadığına da öğrencilerin normal bir anlama düzeyini bekleyemeyiz, duyabilmesi gerekiyor. Bununla yankı yapmadan eko yapmadan iletilmesi gerekiyor"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 32 - 32]

- 5.

çalıştığım yeni kurumda, Hacettepe Üniversitesi'nde o konuda da öğrenciler arasında büyük bir farklılık var. Gerçekten gelir durumu çok çok kötü olan öğrenciler var şöyle bir şey gözlemliyorum. Bazı öğrenciler yaşadıkları yerdeki internet yetersizliği cihaz yetersizliği yüzünden online sınavlara yüz yüze katılmak zorunda kalıyorlar. Eski kurumumda böyle bir şey yoktu. Biz, öğrenciler online olarak sınava girebilir mi, giremez mi? Bunu açıkçası sorgulamıyoruz. Böyle bir uygulamamız da yoktu ama burada sınavlar yapılmadan önce öğrencilerden bu konuda eğer desteğe ihtiyaçları varsa ve bildirmeleri bekleniyor ve aslında online sınava olsa bile okulda da bunun bir ayağı yapılıyor. İhtiyacı olan öğrenciler için o yüzden yine bir farklılık var diyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 27 - 27]

12.

" Bu açıkçası bir nebze azaldı. Çünkü sınıfta şöyle sıkıntılar oluyor. Öğrencilerin bazı aktiviteleri bilgisayardan yapması çok daha kolay oluyor. Sınıfta ellerinde bulunan tek teknolojik cihaz, telefon telefonla ilgili internet bağlantısı sıkıntısı, işte şarjı var. Bu tür sıkıntılar yaşıyoruz. O yüzden bütün öğrenciler, bazen yaptığımız etkinliğe katılmayabiliyor. O yüzden ben de bazen bazı aktiviteleri daha böyle işte kolobratif olması gerekiyor. Mesela online yapmak yerine, çocukları gruplayarak sınıf içinde yapıyorum. O yüzden bence büyük oranda azaldı ama yine dersin farklı aşamalarına farklı şeyler entegre etmeye çalışıyorum ama bunları daha çok böyle ısınma alıştırımları olarak işte daha böyle motive edici aktiviteleri daha fazla oyunlaştırdığı için yapıyorum, böyle."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 52 - 52]

2.4. Değerlendirme

2.4.1. Ölçme stratejileri

1.

" Benim yaşadığım bir dezavantaj yok ama mesela sertifika sürecinde şöyle sıkıntılar geliyor, hocam aynı soruları soruyorlar. Buna dikkat etmiyor musunuz? Filan, ben hiç karşılaşmadım. Aynı soruları da sormadılar onu söyleyeyim ama tabii ki zaten biliyorsunuz o sistemde güvenilirliğini almış, arge tarafından onayını da almış ben çok faydaları olduğunu düşünüyorum. Hatta ölçme değerlendirmeye sertifika programları verdiler, online ölçme, değerlendirme... Çünkü onlarla ölçme değerlendirme de dijital eğitim ayrı olmalı. Şimdi dijital ölçme değerlendirmeyi de geleneksel ölçme değerlendirme arasında fark var. Sen dijital ölçme değerlendirmede süreyi ayarlamalısın. Açık vermemelisin. Teknolojik açıdan birçok şeyi işe koyuyor. O yüzden dikkat etmek lazım."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 44 - 44]

2.

" Şöyle artık 21. Yüzyıl becerileriyle bu yabancılara Türkçe öğretim programlarının da aslında koşul gitmesiyle artık çok daha önemli bir yere geldi dijital yeterlikler. Çünkü biliyorsunuz çok da zorunlu bir şekilde girdiğimiz bir pandemi ve bu pandeminin getirmiş olduğu dijital yeterliklerin daha da arttırılmasını gerektiren bir süreç yaşadık. O yüzden artık hem biz öğretmenler hem öğrenciler bu dijital yeterliklere sahip olmak zorundayız. Çünkü öyle bir hal aldı ki 21. Yüzyıl becerileri ve bu eğitim ilişkisi artık dijitalleşmenin çok da uzağında kalamıyoruz. Herhalde öyle düşünüyorum. Gerek uygulamaları olsun gerek bazı programlar olsun... Hani dijital hikaye araçlarından tutun. İşte animasyon sunum araçlarına veya işte ölçme değerlendirme araçlarından sosyal medya araçlarına kadar hani artık birçok platformda dijitalleşmenin artık içindeyiz. Biliyorsunuz yani sanal sınıf araçları var, işte karikatür araçları var, bloklar var. Bunun gibi birçok uygulamaya da var. Artık mobil uygulamalar da var ve bu alanda herhalde çok da fazla uzaklaşacağız gibi duruyor. Çünkü dünya artık. Biraz daha oraya evrilmeye başladı galiba hocam."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 4 - 4]

3.

" Hocam aslında biraz önce de bunu ifade ettim daha böyle belki, spesifik belki örnek şöyle verebilirim; şimdi dijitalleşme içerisinde bizim kullandığımız evet, ben sadece işin eğitim boyutuyla tabii ki hani şu an bazı yorumları yapıyorum. Nedir mesela? Biz eğitim öğretimi süreci içerisinde dijitalleşmenin getirmiş olduğu birçok uygulamayı ders esnasında kullanabiliyoruz. Sınıf içerisinde sokabiliriz veya ödevlendirebiliyoruz sınıf kontrol programlarıyla Mesela aklıma gelen dijital hikaye araçlarının derste kullanımı. Bu anlamda son derece etkili olabilir. Nedir bu araçlara örnek vermek gerekirse: Mesela storyboard aklıma geliyor, hemen story jumper geliyor, movie maker lar ve hani foto story 3 gibi bazı programlar geliyor. Wiki kullandığımız gerçi artık wiki araçlarını da çok geçiyoruz. Artık webe geçmeye başladı. Birçok veya dijitalleşme içerisinde sanal gerçeklik programları veya artırılmış gerçeklik programları artık bununla ilgili çok çok daha hızlı gidiyor ilerliyor aslında süreç. Ama bu uygulamaların eğitim öğretimi süreci içerisinde aktif bir şekilde sürece dahil edilmesi birçok açıdan hem öğrencinin hem öğreticinin işini kolaylaştırıyor. Mesela ölçme değerlendirme programlarından aklıma gelen Kahoot çok işi kolaylaştıran ve öğretimi sürecini de eğlenceli bir hale getiren bir yapıyı sunuyor bize. O yüzden dijitalleşme Socratic mesela geliyor, yine, aklıma ölçme değerlendirme anlamında bu dijitalleşme aslında öğretimi hem eğlenceli hem daha görsel bir hale getirip öğrencinin görselleştirme olayı içerisinde öğrenciyi de dahil ederek hem teknoloji tabanlı öğrenmeye bir temel oluştururken veya bu şekilde düşünürümüzde; bunların çok önemli bir yer tutması gerektiğini yine Blog mesela Bloglar burada çok etkili olabiliyor. Öğrencilerin çeşitli becerilerini 4 temel beceriyi geliştirmek eğer amacımızsa burada özellikle bloklar yazma becerisinin gelişmesinde çok önemli bir yer tutuyor. Bunun gibi birçok yine program var. Bu açıdan eğitimin, öğretimin içerisinde bu dijitalleşme sürecinin artık yadsınamaz bir gerçek olduğunu ve kaçınılmaz olduğunu, öğretmenlerin de kendi yeterliklerini bizlerin de kendi yeterliklerini tekrar güncellenmesi gerektiği bir süreç olarak tanımlıyorum aslında."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 8 - 8]

4.

" Hemen şöyle bahsedebilirim, şimdi sizler de çok iyi takdir edersiniz ki. 4 temel dil becerisini geliştirmek bizim dil eğitimi, dil öğretimi diyelim. Dil öğretiminin en önemli amacı tabii ki dil bilgisi de bir alan ama hiçbir zaman dil bilgisi öğretimi dil öğretiminin bu 4 temel dil becerisine bir amaç olarak değil, sadece bu 4 temel dil becerisinin geliştirilmesini, araç olarak bakılması gereken bir boyut. Tabii burada kullanmış olduğum bazı programlar oluyor. Birçok programın tabii ki kullanımını, uygulamalarını sınıfta gerçekleştiriyorsunuz. Mesela özellikle kullandığım Storyboard Story jumper, hikaye yazımı ve yazma becerisinin geliştirilmesi ile çok yakından ilgili olduğu için bu programları aktif olarak kullanmaya çalışıyorum. Tabii bunun pandemi döneminde çok daha. Mecbur kalarak aslında biraz öğrenmeye başladı herkes ama aslında dijitalleşmenin dediğim gibi dil öğretiminin içerisinde entegre edilmesi sadece pandemi ile açıklanabilecek bir olgu da değil. Yani artık şu anki bu z kuşağı olarak belirtilen kuşak artık sadece eski yöntemlerle dil üretilen ya da öğretilecek veya çağın getirdiklerinin içerisinde kalabilecek bir nesil kesinlikle değil, o yüzden işi ne kadar görselliğe birçok duyu organının işi içerisinde katılmasıyla zenginleştirilebiliriz çok çok iyi oluyor. Yine Kahoot burada ölçme ve değerlendirmede söz varlığını öğretmen veya bununla ilgili küçük böyle quizler denilen hani küçük sınavlar şeklinde yapılabildiği zaman çok etkili olabiliyor. Yine aklıma gelen çok fazla kullanmadığım ama bir dönem çok az kullandığım Quizizz bununla ilgili yine ölçme ve değerlendirmede çok etkili hale gelebiliyor. Yine tabii dil öğretiminde

ve sınıfta ekranda ön hazırlık aşamasında işte kim ne düşünüyor öğrencilerin fikirlerini alırken ve hazır bulunuşluklarını test ederken çok şey. Onun dışında Kahoot mesela burada işte o özellikle konu tekrarı yaparken ders sonlarında çok etkili ve bu işte şey dedikleri 'gaming' dedikleri yani oyunlaştırma, ölçme değerlendirilmede oyunlaştırma şeklinde etkili bir uygulama olduğuna da düşünüyorum aslında o yönde de kendimi biraz şey yaptım. Sunum programları mesela Powerpoint dışında Prezi ve Emaze'i de kullanmaya başladım onların algoritmalarını çözdüm. Ama Prezi ve Emaze offline çalışmadıkları için daha çok online olması gerekiyor. Ama biz sigorta devresi gibi yine Powerpoint'te bulunduruyoruz çünkü internet olmadığı durumda öyle ama onları da kullanıyorum çünkü neden internet yoksa zaten ders yapamıyorsunuz. Onun dışında yani başka düşünüyorum yani Kanwa'da özellikle bu Instagram postları gibi öğrencilere kelime kartları hazırlayabiliyorum onlardan aynı zamanda böyle bir afiş tasarımlarını, bir broşür tasarımlarını özellikle B1'de B2'de yani daha seviye yüksek olduğu zaman, üst seviyelerde öğrencilerin o görevleri anlayabilmeleri kolay oluyor. O anlamda da covid sonrası kendimi bu dijital uygulamalar açısından geliştirdiğimi söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 67 - 67]

13.

"H- Ben şöyle diyeyim, kendim adına hani kendimi yetersiz gördüğüm noktalar da oluyor bazen ama bu noktalarda özellikle yani ben internette çok faydalıyorum. Kendimi geliştirebilmek adına yani dijital unsurların nasıl kullanılması gerektiği ya da dil eğitiminde ne tür uygulamalar olduğu, gerek ders öncesi, gerek ders sırası gerekse ders sonrası mesela değerlendirme, ölçme, değerlendirme açısından kendimi geliştirmek adına faydalıyorum. Bazen mesela bazı uygulamaları kullanıyorum. Materyal hazırlayabilmek için ya da öğrencilere test hazırlayabilmek için. Yani yetkinlik açısından tabii ki yüzde yüz belki yetkin olduğumuz söylenemez. Ama yani şey olarak. Genel olarak en azından hani bunun bir gereklilik olduğunu biliyorum ve bu noktada kendimi geliştirmek adına çaba sarf ediyorum diyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 15 - 15]

14.

"Aynen biraz önce ifade etmişim. Bu işte özellikle crysis gibi kahve gibi uygulamaları kullanıyorum, onu da şu şekilde kullanıyoruz yani ders esnasında. Evet alıştırmayı yaparken mesela öğren öğrettiğim bir konuda yeterince öğrenip, öğrendiklerini test etmek için ders esnasında değerlendirilmede kullanıyorum. Burada bir nevi aslında şey. Akran değerlendirmesi de yapıyor aslında. Yani bir de bir rekabet ortamı oluşuyor. Öğrenciler arasında birbirlerinin ilerlemelerini de görüyorlar onun dışında."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 40 - 40 22:09]

15.

"H- Yani şöyle diyeyim, özellikle online practice. Açısından söyleyeyim yani. Doğrudan bize öğrencinin ilerleyişi hakkında çok kısa sürede bize dönüş sağlıyor. Yani değerlendirmeyi sistem yaptığı için biz kendimiz ekstra zaman harcamıyoruz ve sistemin doğruluğu ve güvenilirliği açısından da eminiz. O yüzden bize çabuk bilgi sağlıyor öyle diyeyim. Bu da bizi rahatlatıyor yani. Mesela örnek vereyim simple past tense konusunu diyelim, biz işledik öğrencilerle işte simple past tense ile ilgili bakıyorum. O ilgili üniteye öğrenci kaç soru çözmüş, bunların yüzde kaçını doğru cevaplamış? Böylece direkt bana öğrencinin ilerlemesi noktasında bilgi sağlamış oluyor. Yine dinleme aktiviteleri var. Dinleme aktivitelerine mesela yine bizim bunu ders ortamında yani kalabalık sınıflarda özellikle bütün öğrenciler test etmemiz çok rahat olmuyor. Ama mesela online platformda direkt öğrencinin dinleme aktivitesinde mesela sürekli hata yapan bir öğrenciyi görebiliyoruz işte öğrenci her üniteye. Listening de hata yapmış. Sürekli sürekli burada bize şeyi gösteriyor. Yani bu öğrencinin aslında listening konusunda desteğe ihtiyacı olması, yani beceri odaklı da aslında eksiklikleri daha net ve daha kısa sürede görmemizi sağlıyor. Aslında uygulamalarımızı."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 42 - 42]

16.

"Hocam, mesela geçtiğimiz yıllarda şey yapmıştık: Hocalarımıza böyle birer nasıl diyeyim. Bir alanda araştırma istemiştik, işte atıyorum işte derste kullanacağımız bir aracı iki sıfır aracının ya da bir uygulamamın, bize aktarılmasına yönelik bir çalışma istedik. Mesela ben Kahoot duymuşsunuzdur, biliyorsunuzdur mesela ben bununla alakalı nedir, nasıl yapılır bunla alakalı hani içerik nasıl hazırlanır, rahat uygulamaları? Uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi nasıl olur gibi mesela bir hizmet içi eğitim programı tasarlamıştık bunu farklı yerlerde mesela kırkhan meslek yüksek okulunda talep etmişlerdi. Orada hizmet eğitimi kapsamında da bu eğitimi vermişim. Başka başka bir hocamız farklı bir konuda şey yaptığı eğitim verdi."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 31 - 31 09:13]

17.

"Hocam yani sonuçları almak kolaydı. Eğer öğrencilerin erişimi kolay, herhalde her yerden telefondan, tableten, bilgisayardan her yerden erişebilecekleri bir imkânâna sahip olması sebebiyle, yani kolay uygulanabilir olması sonuçlarının çıktılarının ya da değerlendirilmesinin işte atıyorum işte madde analizi olabilir, bölüm analizi olabilir, konu analizi olabilir. Bu gibi analizlere imkan veriyor olması bile nispeten daha bizim açımızdan daha kolay bir kolay sonuçlar elde edilebiliyordu."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 59 - 59 09:13]

18.

"H- Kriz süreciydi bence. Aniden olan bir şey, çünkü beklenmediği bir durum bu. Ama o krizden çıktığımızda ki kısa sürede çıktığımızı inanıyorum. Durum olarak da kendi şahsım adına da. Hızlı adaptasyon gösterdik ve geri dönüşü de olumlu oldu. Öğrencilerin özellikle öğrencilerin hızlı adaptasyon gösterebilmeleri o süreçten faydalanabildiği en az yüz yüze deki kadar. Fakat hiçbir zaman objektif bir değerlendirme yapamadık. Bu süreçte eğitimle ilgili yani. Çünkü bizim elimizdeki tek veri sınav sonuçları ve sınavları da ondan yapmak zorunda kaldık. Şimdi çok isterdim. Online bir yıl geçirip yüz yüze sınav yapabilmeyi ve objektif bir değerlendirmesini görebilmeyi çok isterdim onların. Kağıt üzerinde müthiş başarılı görünüyoruz ama tabii ki çok fazla kopya çekildi de biz kurum olarak çok bir önem de almadık açıkçası. O dönemde yani bilmiyorum alınmamasından da ben biraz yanaydım açıkçası. Çünkü biz biraz hümanist bir kurumuz, biraz öğrenci yanlısı bir kurumuz ve yani öğrenciyi biraz öğrenme sürecinde sorumluluk almaya itti bu durum. Alabilen için çok iyi oldu. Alamayan çoğu mutlu olmuş olabilir. Onu bilemiyorum ama sonrasında bunun cezasını çekip o. Alması gerektiği öğrenmesini de yapmış olabilir. Bu yüzden ben yine yine olsa yine aynı tutumun devam edeceğini düşünüyorum. Mesela birçok üniversite oldu işte sınavlarda kamera açın yok kameranın karşısına ayna koyun odada kimse var mı yok mu görelim vesaire. Biz hiç yapmadık böyle şeyleri. Hatta bizim en başta şöyle dendi, ilk dönem için sınavlar nasıl olacak diye düşünmeyin bile. Şu sistemi oturup, düzgünce eğitim yapmaya çalışacağız. Öğrencimizi mağdur etmeden. Ve biz ilk dönem sadece dönem sonu bir tane sınav yaptık sanırım. Onun da dediğim gibi herhangi bir önlem vesaire alınmadı. Belki biraz daha ortası bulunabilirdi ama tamamen bu nedenlerle de işte yani karşı olmadığını nedenlerle de objektif bir ölçme yapamamış oldu. Bilmiyorum. O yüzden ne olup bittiğini o yıl ama ben kendi adıma da çabuk adapte olduğumu süreçten çok kısa süre içinde hakim hissedip keyif almaya başladığımı, hatta sınıfta oluşan ortama yakın bir uyumun online oluşabildiğini. Kalabalık bir gruba rağmen 30 kişilik. Gördüm, bu da geleceğe yönelik bir b planı olarak beni rahatlatan bir şey. Yani tekrar böyle şeyler yaşanabilir, başka şeyler yaşanabilir. Böyle imkanlarımız böyle bir nasıl diyeyim, donanımımız varmış, kurum olarak kullanabiliyormuşum. Başta da dediğim gibi bunu herhangi bir kriz olmadığı durumlarda da eğer kendi sürecimize dahil edebilirsek çok faydasını görebileceğimize düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 47 - 47 09:13]

19.

"Tabii ölçme ve değerlendirme uzaktan eğitimin kanayan yarısı. Yani her ne kadar güvenlik şeyleri oluşturulmaya çalışsa da bir şekilde bir sorunlar güvenlik sorunları yaşanıyor yani bu konuyla ilgili Hatta ODTÜ Bilkent aynı şeyleri yapmaya çalıştık diyorsunuz iki tane cihazda bağlanıp biri arkadan şey yapacak gösterecek şekilde ama Bilkent ve ODTÜ bunu yaptı. Biz ne yaptık biz Zoom açtık aynı anda modül üzerinden sınav verdiğimiz zaman bir de Zoom açtık. Zoomla birlikte hem öğrencileri hem TÖMER'de hem yabancı dillerde Moodle'a ek olarak yan şey olarak Zoom yapıp sınav anında öğrencilere o şekilde gösteriyorduk."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 72 - 72]

20.

"Şuradan şuraya gidiyor, gibi şeyleri. 10 dakikamı falan 10 15 dakikamı ayırmaya çalışıyorum. Ama bunu sadece onlardan kullanmalarını beklediğim şeyler için yapıyorum. O kapsam dışında herhangi bir şey yapmıyorum."
[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 31 - 31; 14:43]

2.4.2. Bulguları Analiz Etme

1. " Şöyle kendim etkili kullanıyorum özellikle bu covidten sonra öğrendiğim programlardan bir tanesi kahoot programına özellikle hem öğretim hem de kullanılmı şeklinde işte az önce yani başta verdiğim freemind selim, antimeter veya combo gibi birçok program var. Onların hepsini aslında hem dersim gereği hem de biraz da mobil uygulamalara aslında merak saldım. Öğrencinin tez yaptıktan sonra özellikle ben Kahootu sınıfta çok faydalı görüyorum. Dersten önce hazırladığımız üç beş tane soru dersin anlaşılıp anlaşılmadığını dair quiz gibi zaten orada doğru yanlış veya seçenekler var. İstedığınız gibi seçenekleri arttırabiliyorsunuz, azaltabiliyorsunuz ve doğru çıktı işaretlediğinizde sınıf bir yarışma havasında işte en hızlı, en doğru cevabı veren kişilerin sıralandığı bir uygulama. Ben bunu bırakın ortaokulda, lisede o top şey üniversitede hatta öğretmenlerle bile yaptığım uygulamada çok fazla geri dönüt olduğunu gördüm. Bence benim için bu bir kazanım. Mobil uygulamaların özellikle hayatımızda çok fazla yer olduğunu ve aslında madem ki biz öğrencilerin elinden tableti alamıyoruz, televizyondan onları alıyormayız o zaman televizyonlarda kavram öğretimi ile ilgili geliştirilen çizgi filmleri izlemek veya mobil uygulamalarda karikatürle Türkçe öğretimi veya oyunlarla, bulmacalarla Türkçe öğretimi gibi birçok uygulama var. Kelime öğretimi var. Yani binlerce çeşidi var ve bu uygulamalar içerisinde en fazla işte 5 üzerinden puan alan uygulamaları seçerek onlardan hatta yorumlar falan var. Beğeniler falan onları bakarak hangisinin daha iyi olduğunu artık belirleyebilir olduk ve onları da istersek derste kullanabiliriz bence."
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 60 - 60 09:58]
2. " Hani biz sadece ilgili öğrencinin desteğe ihtiyacı olduğunu görüyoruz. Hangi beceride ya da hangi konuda ama hani bu sorunun kaynağı nedir? Yani neden mesela öğrenci diğer arkadaşlarından geride kalmış?"
[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 44 - 44]

2.4.3.Dönüt Verme ve Planlama

2. "Çocuğa diyordum ki oraya yazma ödevini çek at. Ben sana dönüt vereceğim. Şimdi sınıf o dönütü gördüğü için aslında herkes birbirinin dönütünü görüyor. O güzel bir şeydi sonra."
[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38 Ağrlık değeri: 1]
3. "Evet Google Classroom, onu söyleyecektim. Buradan olayı takip edebilirsiniz ama yine de sınıftaki gerçekleştirmiş olduğunuz o dönütleri almanız buradan daha zor. Yani burada zorluk yaşıyoruz çünkü takibini yapıyorsunuz."
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 58 - 58 Ağrlık değeri: 1]
4. " Geri bildirim tabii ki. Özellikle öğrencilerim, öğrencilerimiz olan kişilerin z kuşağının olması ve sürekli telefon başında ve bilgisayar başında olmaları hem bizim yaptığımız geri bildirimlere anında cevap vermelerini sağladı. Mesela ben yazma ödevlerini takip etmişim. Hatırladığım kadıyla onları mesela mail ortamında teslim aldım ve öğrencilere her hafta bir konu veriyordum anlattıktan sonra o konuyla ilgili kendi cümleleriyle bir küçük bir kompozisyon yazmalarını istedim. Her hafta yazma ödevi verdik. O şekilde takip ettik ve hem WhatsApp grubuyla öğrencilerin gönderip göndermediğini takip ettik hem de mail ortamında ben onları grupladım. Bütün gelen öğrencilerin bütün mailerini bir araya toplayıp toplu olarak hani hepsinin yazma ödevi olarak isimlendirip oradan ölçme değerlendirme faaliyeti yaptım. Bir de şöyle bir durum da vardı, şimdi söyleyince hatırladım. Özellikle aydın ticket ve turnitin programı var diyorsun. Turnitin bizim üniversitenin aboneliği var. Uzun ödevleri ben Turnitine yükleyip oradan ne kadar benzerlik oranı olduğuna baktım. Bir nevi öğrencilerin kopyala yapıştır yapmadıkları dürüst davrandıkları için onlara fazladan bir 10 puanda verdim. Yani onu söyleyeyim. Çünkü çok ben %80 %90 benzerlik oranı olan da vardı, % 0 olan da vardı. Tabii bunları içeriklerini değerlendirdikten sonra ekstra 10 puan verdim. Yani % 0 % 20'ye kadar olan benzerliklere öyle bir kendimce kademelendirdim. Ekleme puan yapmışım. Yani diğerlerinden puan kırmadım ama sıfır benzerliğe yakın olanlara puan vermişim. Değerlendirme süreci dediğim gibi çok öyle sağlıklı istemediği dönütlerle ilgili yazma ödevinde ben ona çok faydalı bir şekilde kullandım. Yani yazmadığı işe yaradı."
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 47 - 47]
5. "Gitmemize gerek kalmadan uzaktan bağlanarak herkes farklı yerlerden bağlandı. Bu şekilde okuduğumuz tezleri veya okuduğumuz materyallerle ilgili dönütler verdik ve yine bence özellikle uzaktan sunum dediğimiz bir olay covid döneminde bildiriler sunduk. Bu hatta bir bildiride oturum başkanı oldum."
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 51 - 51 Ağrlık değeri: 1]
6. "İstedikleri zaman notlarını tutabiliyorlar ve yine de başarılı olabiliyorlar. Hem siz % 0 benzerlikler hem de öğrettiğimiz şeylerin geri dönütünü alabiliyoruz. O yönüyle güzel oldu yine bunlar da yine programlarını falan nasıl kullanacağını öğrenmeleri açısından ve daha kurnaz öğrenme açısından etkili oldu diyebiliriz."
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 53 - 54 Ağrlık değeri: 1]
7. "Dersten önce hazırladığımız üç beş tane soru dersin anlaşılıp anlaşılmadığını dair quiz gibi zaten orada doğru yanlış veya seçenekler var. İstedğiniz gibi seçenekleri arttırabiliyorsunuz, azaltabiliyorsunuz ve doğru çıktı işaretlediğinizde sınıf bir yarışma havasında işte en hızlı, en doğru cevabı veren kişilerin sıralandığı bir uygulama."
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 60 - 60 55]
8. "Bu bahsettiğim platformlar öyleydi mesela denge learning apps miydi orada öğrenci kendi dolduruyordu. Yanlışsa yanlış, doğrusa doğru daha sonrasında doğrusunu görüyordu. Yaptığı yanlışın anında geri bildirim veriyordu."
[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 61 - 61]
- 9.

"Sebebi de şu zaten biz bir içeriği ölçmeyi ilk defa yeni yeni dijital olarak e ölçme olarak yapıyorduk. Bizim için öncelik o sınavın sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi, dönüt verme sonraki aşamalarda yapabileceğimiz bir şeydi. Orada kaldık hocam yani sağlıklı şekilde yürütmek bizim için kâfi bir durumdu."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 74 - 74 Ağırlık değeri: 1]

10.

"Tabi var Bir kitabın dijital versiyonu çıktıysa birbirimizi haberdar ediyoruz ya da YouTube'da öğrencilerin faydalanabileceği bir materyale rastladığımız da sınıftan da olumlu dönüt aldığımızda bu materyal hakkında diğer arkadaşlarımıza da haber veriyoruz. Zaten biliyorsunuz... Bilmiyorum biliyor musunuz?"

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 15 - 15 Ağırlık değeri: 1]

11.

"Aynı metni doğrularını kırmızıyla harf eksikse o harfi kırmızıyla yazıyorum ve tabi bir kodlama geliştirdim. Harf eksikliği şu renk işte ek yanlış bu renk, eksik sözcük ya da yanlış anlamda sözcük kullanma gibi yaptığım değişiklikleri de farklı renklerde altlarını çizip onları da yazıp öğrenciye dönüt olarak veriyorum. Bence çok faydalı."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 49 - 49 Ağırlık değeri: 1]

12.

"Üzerinde düzeltiyorum ama artık şöyle bir alışkanlık oldu, kâğıda yazıp getirmeyin. Çünkü onlar da dijital ortamdaki dönütten daha memnun oldukları için kâğıda yazmıyorlar artık. Bence yazma dönütleri özellikle bu şekilde çok başarılı oluyor. Ne yanlış yaptı?"

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 49 - 49 Ağırlık değeri: 1]

13.

"Bazen bir yazmayı bir saatte belki daha fazla... Bazen ağlamak istiyorum yani o kadar zorlanıyorum. Çok fazla hata olursa ama tabi bu zamanla öğrenciler dönütleri ala ala düzeliyor. Tabi zamanla daha iyi hale geliyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 49 - 49 Ağırlık değeri: 1]

14.

"Yani alıyor getiriyor öğrenci size kâğıdını, getirdikten sonra üzerinde yanlışlarını hatalarını gösteriyorsunuz. Doğrudan feedback veriyorsunuz, feedback verip gösteriyorsunuz ama öbür türlü bunları tek tek bilgisayara indirmek. Tek tek mesaj mı mail atı veya WhatsApp hattı bunları tek tek indirmeniz bir klasör açmanız."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 56 - 56 Ağırlık değeri: 1]

15.

"Kime ait olduğunu bilmiyorsunuz. Yaklaşık 30 kişilik bir sınıf bunları tek tek indirmek, sıraya koymak, değerlendirmek ve sonra tekrar feedback vermek zor. Esasen belki feedback... Şöyle söyleyeyim, bir tanesinin kâğıdının çıktısını almanız lazım ya da çıktısını almadan üzerinde işaretleme yapıp orada doğrusunu gösterip... Dediğim gibi o işaretlemeleri yapmak da belki bizim için ayrı bir. Yani dediğim gibi başka seçin kolaydır ama üzerinde çizmek lazım."

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 56 - 56 Ağırlık değeri: 1]

16.

"Yani doğru değil mi? Oradaki verdiklerimi yaptığını yapma, hani kontrol etmem gerek gerekiyorsa ondan da bir feedback vermek gerekiyorsa ya da ne bileyim gelip soracaksa ya da ekstra evde oturup ben malzeme hazırlayacak. Aksam Oxford'un dışında işte... Oxford hazır kitap hazır, orada açık anlatacağım dersin benim çıkıp gideceğim ama siz mesela soruyorsunuz, ekstra malzeme bakıyor musunuz?"

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 86 - 86 Ağırlık değeri: 1]

17.

"Hani öbür türlü eski sistem olsa işte öğrenci bana gönderiyor. Ben feedback yazıyorum, sürekli böyle email ileti dizisi şeklinde ve hani zaman anlamında da böyle biraz şey zamana yayılıyordu. Ama bu şekilde hem daha aktif kullanabildiğimiz hem de daha işte ne bileyim."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 10 - 10 Ağırlık değeri: 1]

18.

"Hani öğrencilerin işte o bilgisini ölçerken, sınıf içi ortamda ölçerken hani bunu eğlenceli hale getirmek biraz böyle bir kompleksimiz, biraz böyle bir yarışma ortamı oluşturmak vesaire. Bir de bunu kullandığım için bunla ilgili de yani genelde olumlu dönütler geliyordu. Hani işte yeniden yapar mıyız hocam?"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 34 - 34 Ağırlık değeri: 1]

19.

"Bu Google docs ile ilgili bir tecrübem oldu dediğim gibi. Onda da işte dönütleri hızlı bir şekilde verebilmem, öğrenci açısından da iyi oluyordu. Çünkü bazen dediğim gibi hani araya zaman girince."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 34 - 34 Ağırlık değeri: 1]

20.

"Onun öğrenci de olumsuz etkiliyor. Yani yaptığı işle ilgili anlamda dönüt alması onları da olumlu etkiliyor. Bir şekilde tecrübelerim maalesef çok fazla bir şeyim yok bu alanda."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 34 - 34 Ağırlık değeri: 1]

21.

"Tecrübesi oldu ve olumlu dönütler aldım. Özellikle Kahoot ile ilgili. Yani tekrar kullanacak mıyız, ne zaman kullanacağız gibi dönütler geliyor dedim. Siz yani..."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 36 - 36 Ağırlık değeri: 1]

22.

"Google docs. Feedback anlamında öğrencilere anında dönüt verebilmek için hatalarını orada o ortamda interaktif bir şekilde analiz edip anladıklarından emin olabilmek için tek onu kullanmıştım açıkçası. Hem zaman anlamında faydasını gördüm hem de öğrencinin ilgisi alakası anlamında da faydasını gördüm."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 50 - 50 Ağırlık değeri: 1]

23.

"Ben işte o bahsettiğim sadece o iki şeyi kullandığımda bile gerçekten ben de mutlu oluyorum. Çünkü öğrenciden iyi dönütler alınca dersini daha etkin olduğuna vesaire hissedince öğretici de motive oluyor. Hani keşke daha fazlasını bilseydim."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 62 - 62 Ağırlık değeri: 1]

24.

"Daha önceden önceki yıllarda kullandığım bazı uygulamalar da vardı ama şuan isimlerini hatırlayamıyorum. Yani uygulamalarla birebir göstererek öğrencilerden dönüt alarak mesela bunları nasıl buldunuz gibisinden özellikle eğitimde mesela İngilizce öğreticiliği okuyan öğrencilerde mesela bunları söylüyoruz. Hani siz de ileride bu tarz uygulamaları öğrencilerinizle kullanabilirsiniz ya da ders dışı kendinizde bu tarz uygulamalardan faydalanabilirsiniz onun dışında."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 34 - 34 Ağırlık değeri: 1]

26.

"Yani atıyorum Google Docs kullanmıştım. Mesela. Geçtiğimiz yıllarda işte öğrencilere bir linkler oluşturup herkesin kendine ait bir linki var. O linkte her hafta üstüne eklenerek yapabileceği bir şey. Ben de o linklerde hem öğrenci hem ben olduğum için başkası bir başkası da göremiyordu. Ben oradan öğrencilere birebir dönüt verebiliyorum. Yani toplum her yani mesela daha yeni usul diyelim maille gönderip almaktan daha kolay geliyor bana."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 11 - 11]

27.

"Mesela öğrencilerin çoğunluğunun dijital araçların kullanımına yönelik ihtiyaçlarının olduğu. Dijital araçları kullanmayı bilip fakat hangi aracı hangi amaçla kullanacaklarını bilemedikleri ya da kendilerine uygun dijital aracın ne olduğunu bulmada zorlandıklarını dair şeyler var geri dönütler vardı. Çoğunlukla... Bakalım... İşte bu dijital araçları bilgi edinmede veri saklamada verileri düzenlemede ya da sunumlar yapıp yapmada kullanabildikleri... En çok da bakalım... Nonformal education kapsamında kullandıklarına dair bir şeyimiz var."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 69 - 69 Ağırılık değeri: 1]

28.

"Ki eğleniyorsan öğreniyor olur diye düşünüyorum ben. Yani bu gibi geri dönütler de ister istemez böyle sizi tetikliyor. Yani demek ki bak öğrenciler demek ki bundan çok memnunar."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89 Ağırılık değeri: 1]

29.

"Yani ister istemez günceli korumaya çalışıyorum. Yani öğrencilerin dönütleri beni daha iyi olmaya itiyor. Ben daha iyi olmak için neler yapabilirim diye araştırırken hem kendimi geliştirmiş oluyorum, günceli takip etmiş oluyorum, çağı yakalamış oluyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89 Ağırılık değeri: 1]

30.

"Yani hepsinin şeyine göre değişiyor. Mesela öğrencilerden dönüt istediğim zaman mend mitter güzel bir uygulama bilmiyorum duyduzun mu şeyini onunla alakalı. Ya da işte atıyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93 Ağırılık değeri: 1]

31.

"Bir ikincisi verilen kaynaklar, paylaşılan videolar, PDFler, çok kısa zamanda belki o kadar süre ayıramıyorsunuz ve çok etkili olmuyor. Ama burada üzerinden geçebiliyorsunuz, tekrar dinleyebiliyorsunuz, testleri portfolyo halinde biriktiriyor kendi şeyinizi gözlemleyebiliyorsunuz kaç almışım öncesinde, nasıl bir dönüt vermişler gibi. Dolayısıyla hem süre olarak hem içerik olarak hizmet içi eğitim de öğreticiler için güzel planlanabiliyor diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 14 - 14 Ağırılık değeri: 1]

32.

"Çoğu zaman öğrenciler hani doğru kaynağa ulaşamadıkları için onlar için bu motivasyon kırıcı bir şey haline geliyor, yüzlerce şey var. Ama eğer öğreticiler, bir program onların hedeflerine yönelik o kaynakları düzenli, internetteki kaynakları işte bir internet sitesi olabilir, youtube kanalı olabilir, podcast olabilir, VLOG olabilir, ya da işte ya ortak kullanıma açık olan ya da sadece üniversitenin kullandığı yazma, yazmaya dönüt alma, yazma geliştirme uygulamaları, ya o kadar çok uygulama var ki artık yani bunları öğrencinin ve programa paralel olarak sınıflandırarak öğrenciye verebilmek de çok kritik ve öğrenci onlara ulaştıktan sonra etkili bir şekilde kullanabiliyor. Bir bu şekilde kaynaklara ulaşım var bir de sınıf içinde bizim bir blackboard kullanmıştık ilk aşamada blackboarddan sonra moodle'a geçtik."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 14 - 14 Ağırılık değeri: 1]

33.

"Dolayısıyla hani Moodle'm bu şekilde kullanımı, kendi mesela videolarını, ses kayıtlarını portfolyolar şeklinde Moodle'a yükleyebiliyor. Bunları tamam sınıf içerisinde de yapıyorduk, sınıf içerisinde sunumlar da var ama sınıf içerisinde çok zaman alıyor ve sınıf içerisinde bir kez sunabiliyorsunuz hani zaman probleminde dolayı ama portfolyoyu Moodle ortamına taşıdığımız zaman evet öğretici için, öğretici için ağır yüklü bir değerlendirme süreci olabiliyor ama iki ödevde dönüt olabileceken öğrenci beş altı ödevde dönüt alabilmiş oluyor dolayısıyla kendisi de orda Moodle ortamında kendi gelişimini takip ediyor çünkü çoğu zaman öğrenciler bir şey yapıyorlar ama onu saklama konusunda çok iyi değiller dolayısıyla öğrenciye de bu LMS, Moodle tazi ortamlar kendi gelişimlerini takip edebilmeleri açısından sadece sınav değil performans dayalı etkinlikler işte bunu sınıf içerisinde de yapıyoruz ama yine Moodle ortamında da böyle karşılıklı etkileşimli şeyler, discussion board'lar, tartışma şeyleri açıyoruz biz onlara. Oraya da şeyler yazdıkları zaman yine birbirlerine de odada dönüt verme fırsatları, imkanları bulmuş oluyorlar. Dolayısıyla yüz yüze eğitimi çok tamamlayıcı, güzel bir içerik olmuş oluyor."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 16 - 16 Ağırılık değeri: 1]

34.

"Yani yabancı dilde burayı karşılaştırabilirim. Yabancı dillerde zaten uzaktan eğitim koordinatörlüğümüz vardı o uzaktan eğitim koordinatörlüğü ve hizmet içi eğitim koordinatörlüğü birlikte sürekli şey verdiler iki sene boyunca ve hala veriliyor derslerde kullanılacak işte internet ya da uygulamalar neler olabilir. İşte Kahoot'dur ya da benzeri uygulamaları derslere nasıl entegre edebiliriz. Moodle için de yine Moodle'da dönüt verirken, etkili bir şekilde nasıl dönüt verebiliriz gibi, bu tür şeyler ile ilgili sürekli eğitimler oldu."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 30 - 30]

35.

"Böyle bir bonus olarak tanımlanan bir sistemimiz vardı Yabancı Diller'de. Dediğim gibi işte öğrencilerin bireysel çalışabileceği bireysel gelişimini takip eden, onun hızına ve başarısına göre, bir performans dönütleri veren bildirme sistemi bunlar pearsonlar,40.20sn fingerchonlar. Burada yunus Emre'nin bir uzaktan eğitim platformu var ama onlarda öyle bir şey olmadı yani gelin bunu paylaşın şöyle yapın böyle yapın gibi bir önerileri olmadı."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 60 - 60 Ağırılık değeri: 1]

36.

"Dersleri zaten o uzman hocamız da kendisi söylüyor yani benim dijital programda verdiğim dersleri değiştirebiliyor içerikleri. Çünkü dediğim gibi yani bu dijital dünya sürekli değişen bir şey dolayısıyla mesela işte animasyon gibi hazırlanabilecek şeyler uygulamaları var ondan sonra böyle bir karakter anime karakter üretiyorsunuz diyaloglar hazırlıyorsunuz bu tür uygulamalar var onları nasıl kullanacağını anlatıyor bir ikincisi quizlerimizi yükleyebileceğimiz hazırladığımız yani PDF vermektense öğrencinin oraya hemen interaktif yaparak hemen dönüt alabileceği uygulamalar var onları tanıtırız yani. Hani bu tür eğitim sürecine dahil edilebilecek çeşitli uygulamaları anlatıyor artı bir de kaynaklar var tabii yani hani YouTube kanalları var mesela işte başarı hikayelerinin olduğu ya da uluslararası öğrenciler mesela güzel şeyler var."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 98 - 98 Ağırılık değeri: 1]

37.

"Dolayısıyla bir kere kullanmak gerekiyor ben bir senedir kullanmıyorum öyle bir hani kendi eksikliğini düşündüğüm zaman o açıdan eksik hissediyor olabilirim yani dersi girdikçe ve Kullandıkça bunlar artan bir şey. İkincisi de yapılan uygulamaların geri dönütlerini aldıkça öğrencilerin faydalandığını görürsen bu dönütler görürsem daha fazlasını yapabilirim diye düşünebilirim bunlar motive eden şeylerdir."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 102 - 103 Ağırılık değeri: 1]

38.

"Şöyle dediğim gibi bu Moodle yoktu Moodle biz yönetim olarak gelince ben aktif bir şekilde yabancı dillerde kullandığımız için burada da benzer bir modeli oluşturmaya çalıştım ama dediğim gibi yani burada covid bitti öğrencilere şey motivasyonu yapamadık yani mesela işte yazma uygulaması yapacaktık yazma uygulamalarına online dönütler verecektik verdik oraya yazdık hiç yazan olmadı öğrenciler girip yapmadı yani öğrenci girip yazmayınca o zaman bir motivasyon eksikliği şimdi yeni dönemde dediğim gibi yapmak istiyoruz yönetim olarak tekrar bir hybrid model çünkü o artık kaçınılmaz bir şey hani dijital içeriklerin olduğu ve oradan öğrencinin girişimini takip edebileceğiniz bir platform çok değerli raporlama açısından da çok değerli. Hem biz öğrenci kendi girişimini oradan dönütlerini görür hem biz öğrencinin şeyini tutabiliriz yani rapor bizim için raporlama da önemli dolayısıyla bunu yapmanın yollarını bulmaya çalışacağız yani gerekirse zorunlu değerlendirme olarak homes düşünmüştük ya homes olduğu için katılmadılar gerekirse zorunlu değerlendirme yapalım"

ama onları bir şekilde online içeriye çekelim uygulamalara çekelim diye düşünüyorum bunu da işte Ağustos Eylül gibi ne yapabiliriz oturup düşünüp planlayıp değerlendireceğiz."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 104 - 104 Ağırlık değeri: 1]

39.

"İyileştirilebilir aslında gerçekten hani standartize edilebilir hem de varsa daha kolay araçlar bu işi kolaylaştırabilecek araçlar onları kullanıyor olmak çok daha iyi olurdu açıkçası çünkü başka kurumlarda biliyorum mesela bu ekran kaydı ile feedback vermek kendi öğretim yönetim sistemine entegre olarak var ve işleri çok daha kolay o anda bunu hızlıca yapabiliyorlar ama sanırım bilgi işlemden dolayı çok fazla destek alamıyoruz yani. Örneğin inter control programlarını bile öğretim yönetim sistemimize entegre ettirmedik çok uzun zamandır uğraşyoruz onunla ilgili."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 60 - 60 Ağırlık değeri: 1]

40.

"Yani aslında yüz yüze eğitime dönmemiz ile birlikte en azından bu uzaktan derslerdeki imkanları kullanmıyor olmak aslında çok sürdürülebilir olmadığını gösteriyor mu diyeceğim ama onun dışında gerekirse yine kullanabiliriz dolayısıyla onlar bizde kalıcı ama oradan kazandığımız ne var bundan sonra hep böyle yaparız dedik. Belki o feedback süreçlerinde işlenen ekran yani daha dijital gerçekten artık kimse neyi topladığını düşünmüyorum. Geri görüntü verirken muhtemelen herkes bu dijitalden devam ediyordu diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 66 - 66 Ağırlık değeri: 1]

41.

"Yabancı dil sınıflarında özellikle beceri aktarımında becerilerinin geliştirilmesi için. Belki bir yazmada farklı dijital toolar kullanarak mesela geri dönütleri sağlayabiliyoruz. İşte sunumlar yapabiliyoruz, gerektiğinde oyunlar oynayabiliyoruz."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 16 - 16 Ağırlık değeri: 1]

42.

"Kopya kabul ettiğimiz, onu o şekilde notlandırdık şu şekilde avantajı oldu: Mesela yazma bölümünde biz feedback verirken, yazılı olarak mesela ben kendimi şöyle yaptım, hoca herkes kendisi istediği gibi verebiliyor geri bildirimini. Ben bir word dosyasında işte açıklamaları ekleyerek rengini değiştirerek düzelttiğim kısmın feedback anlamında tek olumlu şeyi o galiba benim için ölçme değerlendirme, özellikle yazma da bu araçları kullanmanın hani güzel feedback verebiliyoruz. Yani hani ders içinde verdiğimiz feedback işte öğrenci yazıyor, bir şey yapıyor öyle bir karşılık oluyor. Feedback ama hani biz kendimiz bu şekilde öğrenciye dosyayı geri gönderdiğimiz zaman onun daha etkili olduğunu düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 46 - 47 Ağırlık değeri: 1]

43.

"En azından bir mesela işte demin de demiştik. Mesela word dosyasında bir feedback vermek öğrenciye, çok basit bir düzey ama hani bunun bunları öncelikle bence edinmemiz gerekiyor. Onun dışında kullanabileceğimiz çok güzel online platformlar var. Ders içinde kullanabileceğimiz ya da ufak quizler hazırlayıp öğrencilere sunabileceğimiz vesaire bunların en azından farkında olursak ihtiyacımız olduğunda ya da kullanmak istediğimizde hemen şurada şunlar vardı, bunları alalım, hemen böyle yapalım şeklinde. Hani kolay adapte edebiliriz diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 60 - 60]

2.5. Öğrencilerin Dijital Yeterliklerinin Kolaylaştırılması

2.5.1. Bilişim ve Medya Okuryazarlığı

1.

"Şimdi şöyle, öğrencilerin, öğrencilerimizin biliyorsunuz yaş düzeyi de değişiyor. Bizim dediğimiz en son gelen kuşakta teknolojiye oldukça yatkın. Yani bir sıkıntı yaşamıyorum işin açıkçası ama yaş büyük olan teknolojiye uzak olan insanlar da bunu yaşıyor. Dediğim gibi tek öğretici biten bir taraf değil, öğrenciyle biten bir taraf. Kesinlikle özendirme lazım kesinlikle bilgi düzeylerini arttırmak için çalışmalar yapmak lazım, gerekli. Bu noktada da öğrencilerin belki ilerleyen bir 5 10 sene sonra Tuğba hocam, dijital, yerli olarak daha fazla öğrencinin dijitalliğe yatkınlığını görebileceğiz ve o zaman çok daha rahat edeceğiz. Örnek veriyorum mesela bizde herkesin tableti yok. Örneğin işte herkesin o yazılımları taşıyacak bir elinde elektronik aleti yok. Bizim de yok işin açıkçası. Hani bu dediğiniz gibi az önce ücretsiz hale getirilirse, bütün ücretsiz yazılımlar alınsa ve ne bileyim biz ona göre platformları hazırlasak, öğrenciler bir şifreyle girip içerikleri rahatlıkla görebilse problem değil. Ama ben şunu da dediğiniz gibi görmüyorum, öğrencilerden de bir talep yok mesela ben konuları işlerken bazen YouTube platformu açıyorum, orada bir kanal var Önder Çangal, Önder Çangalı biliyorsunuz zaten. Önder'in kanalı böyle A-1 seviyesine göre bana oldukça yardımcı oluyor ve oradan açtığım zaman mesela öğrencilerden şunu duymak çok garibime gidiyor mesela Türkçe... Hangi kanal kim? Mesela bundan bi haberler yani. Oysa ki reklamlar çıkıyor, YouTube'a girerken demek ki ilgi alanına göre sürekli çıkıyor. Ben dili öğretimi yazıp girdiğim için mesela language acquisition işte language competence gibi şeylere girdiğim için herhalde bana sürekli bildirim geliyor. Ben öyle diyorum. Önder Çangal ilk benden duyuyorlar. Mesela bu çok garibime gidiyor. Yani böyle dil öğretim sitelerine... Bir YouTube'dan bu kadar şey öğreneceklerini de mesela bilmiyorlar. Yani dijital içeriklerini de farkında değiller ben bunu, hep şunu derim, bir bilginin doğru bilgi veya yanlış bilgi olduğunu ayırt edecek eğitim vermeliyiz bütün öğrencilere. Bence öğrencilerde öğretmenler de diyor burada kendimizi de katıyoruz. En başta eğer bir ders anlatım şeklinin başarılı olmasını istiyorsan, sen öğrenciye hangi bilgi doğru, hangi bilgi kullanılır, hangi bilgiyi anlayış, hangi bilgiyi nerede kullanmamalı bunu bilmeli ve ona göre içerik seçmeli ve farkında olmalı. Bence burada en önemli şey farkındalık, farkındalık yok. Farkındalık olmayınca merak olmuyor. Merak olmayınca kendini geliştirmiyor, kendini geliştirmeyi ince de hep başkalarını suçluyor. Suçlama duygusu oluyor. Ben buna bağlıyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 34 - 34]

2.

"H- İşte biraz önce saydığım uygulamalar mesela komut ya da quis gibi aslında. Daha önceden önceki yıllarda kullandığım bazı uygulamalar da vardı ama şuan isimlerini hatırlayamıyorum. Yani uygulamalarla birebir göstererek öğrencilerden dönüt alarak mesela bunları nasıl bulduunuz gibisinden özellikle eğitimde mesela İngilizce öğreticiliği okuyan öğrencilerde mesela bunları söylüyoruz. Hani siz de ileride bu tarz uygulamaları öğrencilerinizle kullanabilirsiniz ya da ders dışı kendinizde bu tarz uygulamalardan faydalanabilirsiniz onun dışında. Youtube gibi işte, video platformlarından mesela yabancı dil eğitimi açısından çok fazla video olduğunu işte ne bileyim. Yabancı film izleyebilecekleri dinleme ve konuşma becerilerini geliştirebilmeleri adına bunu söylüyoruz onun dışında yani genelde zaten gerek bilgi öğrenme gerekse testlere erişme açısından da interneti kullanabileceklerini çok fazla söylüyoruz. Ama burada şunu da söylüyoruz açıkçası, yani internet ortamında gördüğünüz her bilginin doğru olmayacağını, bunun sorgulanması gerektiğini çünkü aslında dijital yetkinliğin içerisinde bu da var. Hani doğru bilgiye doğru şekilde ulaşabilme, işte güvenli siteler aracılığıyla ulaşabilme. Mesela işte ben hep şeyi söylüyorum, işte bir web adresinin. Uzantısında.edu geçiyorsa bu bir eğitim kurumudur işte. Eğitim kurumlarının sunduğu bilgiler genellikle

daha doğru ve daha güvenilir bilgilerdir şeklinde onlardan faydalanmalarını sağlıyoruz. Yoksa internette gördükleri her bilgiye inanmalarını gerektiğini ifade ediyoruz. Bu yönde biraz katkı sağlamaya çalışıyoruz diyebilirim yani."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 34 - 34]

3.

" Öğretim sürecindeki rolü aslında burada tanımın içerisinde de ben biraz önce şeye başlarken 21 yüzyıl becerileri ile de ilişkilendirmek istemişim sonra tanımlı yaparken bir anda o gitmiş aklımdan şimdi tanımlı okurken geldi aklıma. Yani problem çözme ve işbirlikli çalışma öğrenme aslında bunlar çok kritik beceriler problem çözme becerisi her ne kadar gerçek hayattaki problemlerden evet bahsediyoruz ama problem çözme yüz yüzenin çok ötesinde. Artık hani dijital yeterliklerde ve internet ortamındaki araçları kullanarak oradaki bilgiyi kullanılarak entegre ederek o bilgiyi bir şekilde hani sınıflandırarak doğru bilgiye doğru şekilde ulaşarak problem çözme becerilerinin bu şekilde dijital yeterliğin ona entegre olduğunu düşünüyorum ve de işbirlikli öğrenme çok kritik aslında ama eğitimde yabancı dil öğretiminde çok tamamlayıcı bir etkisi var dijital şeylerin."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 10 - 10]

2.5.2.İletişim

1.

" Bu arada hemen şeyi de ekleyeyim, ben onu unuttum. Biraz önce söylemeyi size, biz uzaktan eğitim sırasında hem sorunuyla belki bağlantılı olabilir. Sorduğum soruyla biz YouTube üzerinden de yayın yaptık üniversitemizin Hmkü Tömer YouTube kanalından da derslerimizi gönderdik. WhatsApp üzerinden de bazı uygulamaları yaptım. WhatsApp ve YouTube üzerinden de yaptık. Onu söylemeyi unuttum. WhatsApp üzerinden öğrencilerle kurmuş olduğumuz gruplar doğrultusunda gerekli görselleri, bazı hedefleri, bazı slaytları yine dersin bitiminde dersin amaçlarına yönelik pekiştirme amacıyla bunları kullanmayı denedik. WhatsApp'tan iyi dönüşler aldık. Bu anlamda WhatsApp grupları daha etkili kullanıldı. Ama YouTube kanallarından da yapmış olduğumuz derslerle hem dersin kaybolmamasını hem de öğrencilerin istedikleri zaman bu ortama girip derslerin tekrarını izlemelerini sağlamış olduk. Sadece zum üstünden değil onu atladım. Youtube kanalımızda da hâlâ derslerimizin çoğu vardır ama şöyle. Yine burada öğrencilere yönelik değil ama siz de katıldınız. Sağ olun. O dönemlerde sanal çevrimiçi toplantıları gerçekleştirdik. Birçok hocamızla Türkiye'den katılan. Bunların etkisi olmuştur. Sorunuzu tekrar alayım. Bunu bir ek bilgi olarak verdim, araya kaynak oldu."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 66 - 66]

2.

" Geri bildirim tabii ki. Özellikle öğrencilerim, öğrencilerimiz olan kişilerin z kuşağının olması ve sürekli telefon başında ve bilgisayar başında olmaları hem bizim yaptığımız geri bildirimlere anında cevap vermelerini sağladı. Mesela ben yazma ödevlerini takip etmişim. Hatırladığım kadarıyla onları mesela mail ortamında teslim aldım ve öğrencilere her hafta bir konu veriyordum anlattıktan sonra o konuyla ilgili kendi cümleleriyle bir küçük bir kompozisyon yazmalarını istedim. Her hafta yazma ödevi verdim. O şekilde takip ettik ve hem WhatsApp grubuyla öğrencilerin gönderip göndermediğini takip ettik hem de mail ortamında ben onları grupladım. Bütün gelen öğrencilerin bütün mailerini bir araya toplayıp toplu olarak hani hepsinin yazma ödevi olarak isimlendirip oradan ölçme değerlendirme faaliyeti yaptım. Bir de şöyle bir durum da vardır, şimdi söyleyince hatırladım. Özellikle aydın ticket ve turnitin programı var diyorsun. Turnitin bizim üniversitenin aboneliği var. Uzun ödevleri ben Turnitine yükleyip oradan ne kadar benzerlik oranı olduğuna baktım. Bir nevi öğrencilerin kopyala yapıştır yapmadıkları dürüst davrandıkları için onlara fazladan bir 10 puanda verdim. Yani onu söyleyeyim. Çünkü çok benzerlik oranı olan da vardı, % 0 olan da vardı. Tabii bunları içeriklerini değerlendirdikten sonra ekstra 10 puan verdim. Yani % 0 % 20'ye kadar olan benzerliklere öyle bir kendimce kademelendirdim. Ekleme puan yapmışım. Yani diğerlerinden puan kırdım ama sıfır benzerliğe yakın olanlara puan vermişim. Değerlendirme süreci dediğim gibi çok öyle sağlıklı istemediği dönümlerle ilgili yazma ödevinde ben ona çok faydalı bir şekilde kullandım. Yani yazmadığı işe yaradı."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 47 - 47]

3.

" Gayet iyiydi hocam hem Mehmet hoca döneminde hem Esra hoca döneminde gayet iyiydi işte benim mesela yetersiz hissettik bir zamanda ya da bir arkadaşımın işte aklımda bir soru işareti varsa birlikte işte fikir birliği beyin fırtınası yapıp hani nasıl düzeltebilirsin? Nasıl daha iyi yapabiliriz? Şeklinde düşünüyorduk. Yani bu anlamda iyi oldu. Hani ben mesela? İşte öğrencilere bu WhatsApp grubundan bir şeyler atıyordum. Hani hocalar da mesela WhatsApp grubunda yoktu. Mehmet hoca, Hüseyin hoca pandemi ilk başladığımda onların ödevlerinde biz onların adına gönderiyorduk. Yani hem işbirliğimiz iyiydi hem iletişimimiz iyiydi. Hem 2 hocamızın döneminde de böyleydi."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 33 - 33]

4.

" Evet hocam aslında homojen bir yapı var yani hepsinin dijital yeterliliği düşük mesela sadece dijital yeterlik değil, kendi genel kültür bağlamında da hem yerli hem yabancı öğrencinin ne yazık ki çok öyle iyi olduğunu görmüyorum. Hele ilk geldiğimiz sene Suriyeli öğrencilerimiz daha Suriye'yi dahi bırakın. Türkiye'yi Türkiye'de büyümüş olmalarına rağmen Suriye'yi dahi iyi bilmediklerini yani gördüm, bizzat böyle şahit oldum. Dijital yeterlik noktasında sadece WhatsApp grupları var işte Telegram 'da grupları var. Kendi aralarında iyi bir iletişim ağı var. Ama mesela öğrenmeye kendini geliştirmeye sıra gelince bu insanların böyle ne diyeyim? Sudan çıkmış, balık gibi olduğunu görüyorum. Hocam hiç yeterli değil. Mesela şey diyoruz: Hocam işte kendi ülkenin tanıtacak bir video veya şey yap slayt yap diyoruz zaten video yapamıyorlar hocam. Çünkü video hangi programları basit, programlar bunlar hani. Onları kullanacak hangileri ne bilmiyorlar, nasıl kullanacaklarını da bilmiyorlar. Bir de öğrenme istekleri de yok. Yani aman kim uğraşacak diye düşünüyorlar. Slayta sıra gelince de basit böyle üzerine çok hiç uğraşılmamış. Belki geçmiş dönemlerden işte diyelim ki Mısır'ı tanıtan bir öğrenci varsa ondan slayt almış getirmiş. Öyle hocam yani buna çok şahit olduk. Ama şeyi deneyimlemek isterdim. Hocam mesela eğitim düzeyi yüksek ülkelerden öğrenci gelse, Japonya'dan, Kore'den ne bileyim, İrlanda'dan mesela İngiltere'den eğitim ve kültür düzeyi yüksek öğrenciler gelse hem onların dijital yeterliklerine baksam hem de hocam şeye baksam nasıl öğreniyorlar ve onları nasıl öğretebilirim? Çünkü Arap ve İranlılara Fas kökenlilere dil öğrettimiz aradaki ortak kelimeler bazı ortak yapılar. Onların Türkçe öğrenmesini kolaylaştıran biliyor ya da Türk soylular da mesela bütün bu böyle. Ama mesela büsbütün yabancı hem bize farklı hem de işte dediğim gibi eğitim ve kültür seviyesi yüksek... Bu dijital yeterlik noktasında onları da merak ediyorum yani."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 37 - 37]

5.

" Hocam ben işte bu pandemi sürecinde Google Formları kullandık. Orada mesela öğrencinin puanı ve yaptığı doğrular yanlışlar e postasına gidiyordu. Sınav yaptığımızda veya ara sınav yaptığımızda veya ben ara ara sözcük testi yapıyorum. Bunlar da öğrencinin direkt e postasına gidiyor ve öğrenci e postasında görüyor. Hangi soruya hangi cevabı vermiş, doğru mu, yanlış mı, yanlışsa hangisi doğru buna bakıyor o an tatmin olmadıysa emin olmadıysa WhatsApp üzerinden bana ulaşıyor hocam diyor. Hani bunu böyle yaptım ama cevap buymuş. Neden bu? İzah ediyorum anlatıyorum. Örnekler veriyorum. Ekstra o zaman tatmin oluyor uzaktan da olsa bu süreç böyle ilerliyor. Yüz yüze de geri bildirim noktasında hocam çoğu zaman kullandığım dijital platformların o yeterli olmasını, beni tatmin etmesini sadece kendim de yaşamadım. Öğrencinin yüz ifadesinden beden dilinden de anlıyorum ha evet bu. Dijital platformu kullanarak iyi etmişim işte Beşir bugün bu konuyu anladı. Mesela bu sene bir öğrencimiz var. Libyalı an önde oturuyor. Sürekli böyle bir karamsar, üzgün bir küçük Emrah gibi bakıyor hocam ön sırada. Diyorum ki niye böylesin? Hani anlatıyorum anlatıyorum. Geçen gün hani üst üste işte belirli ve belirsiz isim tamlamalarında anlattım, baktım şey oldu, hani bir şey oldu rahatladı. Farklı farklı örneklerle işte dijitallik kullanarak. O yüzde ifadesi yoktu.

Mesela onu da tatmin ettim. Yani sadece sözde değil yüzü beden diliyle, daha doğrusu yüz yüze derslerde öğrencilerin dijital platformlarını kullanmaktan memnun olduklarını görüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 57 - 57]

6.

"H- Yani bi defa aynı dili konuşabilmek anlamında çok önemli. Çünkü öğretim süreci bir atmosfer ve grup uyumu da gerektiriyor. Mekanik bir süreç değil dolayısıyla sadece bir dersin sonunda online yani telefonlarından girdikleri bir oyun oynatmak bile onlarla daha aynı dili konuşan bir hoca imajı çiziyor. Dil öğretiminde motivasyon her şey bence. Dolayısıyla motivasyonu çok yükseltiyor. Aynı şekilde örneğin öğrencilerle daha hızlı haberleşme gönderilen ödevleri online okuyabilme ve internete bulduğumuz bir şeyi hızlıca paylaşabilme veya öğrencilerin yaptıkları sunumlarda fark yarata bilmeleri gibi konularda benim derslerim hem çeşitlendirdi hem verimliliğini artırdı diye düşünüyorum. Bir de benim ikinci şahsi bir şeyim mesela el yazım çok kötü ve tahtaya yazı yazmaktan nefret ederim. Öğrenciler de okumaktan nefret eder benim yazımı. Örneğin uzun süredir tahta yazı yazmıyorum. Yani word sayfası açıp oraya yazıp yansıtıyorum. Yazacağım bir şeyi."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 15 - 15]

2.5.3.İçerik Oluşturma

1.

" Yani şöyle öğrencilerin dijital içerik oluşturmaları kısmına değinecek olursak. Bence öğrenciler bu konuda çok yetersiz. Hani bırakın şeyi yani dijital yeterlik boyutuyla bakacak olursak, öğrencilerin teknolojiyi takip etmeleri, bunlara yönelik programlardan yararlanarak bir şeyler oluşturmaları, bir bilgi verici bir metin oluşturmaları süreci bile hani baştan öğrencilerden gözlemlediğim kadarıyla çok iyi durumda değil. Çünkü PowerPoint bile hazırlayamıyor öğrenciler. Özellikle PowerPoint bir içerik, sonuçta dijital içerik üretme açısından. Yani herhangi bir Word belgesi en basit tanımıyla ofis uygulamalarına falan becerileri yok. Onun dışında hani gelecek olduğumuz...Mesela ben kahoot ile ilgili tanıtım yapmıştım. Orada özellikle soruları nasıl oluşturur, quiz nasıl hazırlanır işte doğru yanlış soruları falan gibi. Bunların basit olmasına rağmen içerikleri ama öğrencilerin yeterliliği yok. Yani onu söyleyeyim. Dijital yeterliliği belki onlar Instagram'da bir şeyler paylaşma olarak hani içerik üretme eğer sadece hazır şablonlardan bir şey üretmek ise dijital yeterli. Belki öyle kendilerince kabul ediyor olabilirler ya da daha çok beğenme ve takip etme oluşturulan üretilen içerikleri bence takip etmek izlemek şeklinde karşımıza çıkıyor. Onun dışında alanda bence çok yeterli olduklarını düşünmüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 8 - 8]

2.

"Mesela freemind diye bir uygulama var. Ben şu anda üzerinde çalıştığım. Oradan kavram zihin haritaları oluşturabiliyoruz. Mesela dersimizin tamamına dair öğrenci bazen şunu istiyor, ben dersin başından sonuna kadar bütün her şeyi görmek istiyorum tek bir tabloda tek bir görselle. Bunu mesela yapabilmem için çok fazla zihin haritasıyla ilgili uygulamalar var."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 10 - 10]

3.

"enim öğrencilere yönlendirdiğim bazen bilmediğim mesela Picture'sın kendi sitesi var. Orada özellikle son dört beş yıldır çok güzel etkinlik ,içerikler üretiliyor. Mesela orada hikâye kitapları var, istediğin zaman indirebiliyorlar veya orada 365 gün takvimle etkinlikle ,etkinliklerle oluşturulmuş her güne bir kelime,"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 34 - 34]

4.

"Yani mesela örnek veriyorum, öğrencilerle bir WhatsApp grubunuz var. O gün öğrettiğiniz bir konu var ve sizin bir video havuzunuz var ya da denk geldiniz. Bu gruptan bir YouTube videosunu paylaştığınızda akşam saat yedide diyelim ki öğrenme sürecini devam ettiriyorsunuz."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 89 - 89]

2.5.4. Sorumlu Kullanma

1.

"Yani dijital içeriklerini de farkında değiller ben bunu, hep şunu derim, bir bilginin doğru bilgi veya yanlış bilgi olduğunu ayırt edecek eğitim vermeliyiz bütün öğrencilere."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 34 - 34]

2.

"H- Yani üzülererek söylüyorum ki sürdürülemiyor. Benim kendi kurumum adına ben kendim adına orada edindiğim yeterlikleri sürdürdüğünü düşünüyorum. Çünkü birçok şeyin daha pratik yoluna öğrendim. Ama mesela tamamen programımızı önümüze koyup mesela biz çok fazla ders ve hoca sıkıntısı yaşayan bir bölümüz. Öğrenci mevcudumuz çok fazla. Yani yüz yüze yaptığımız şeyi geçen dönem hibrit eğitim adı altında. Üç gün yüz yüze yaptığımız şeyi dördüncü gün online da yaptık ama online eğitim bu değil işte ben. Oysa hep şey söyledim, yani neden ben öğrenci bir reading okurken niye sınıfta boş boş bekliyorum. Yani bu ders saati azalsın. Öğrenci bunu online da kendi istediği bir zamanda ister gece ikide ister sabahın köründe kendini hazır hissettiği zamanda. Çünkü dil için hazır bulunuşluluk da çok önemli yapısın. Sonra gelsin biz tartışalım. Neden ben öğrenci bir writingi yazarken sınıfta elli dakika boş bekliyorum mesela bu bir ders saati olmamalı aslında. Öğrenci ne yapmalı. Kendi sorumluluğunu almalı, bunu başka yerden kopyalayacağını ben bilmeliyim çünkü bu bir öğrenme süreci önemli olan ortaya çıkan ürün değil, öğrenmeyi gerçekleştirmek. Bu sorumluluğu almayı öğrenmeli bizim öğrencimiz. Veya işte ne bileyim on sınıfta, hatta elli sınıfta aynı anda neden aynı gramer konusu elli farklı hoca tarafından anlatılıyor. Bunu birimiz bir anlatalım, güzele çekelim videoyu tabii şey bir şekilde sistematik bir şekilde işte arkadaşlar yarın present perfect işleyeceğiz şu videoyu izleyin gelin. Öğrenci izlesin gelsin ondan sonra yapalım alıştırmaları sorularını sorsunlar. Yani biz bir rehber doğru ilerlememiz gerekiyor derken demek istediğim bu. Şimdi her sene 50 hoca 50 sınıfta aynı konuyu anlatıyoruz. Bir sonraki sene yine konu değişmiyor ki örnekler bile değişmiyor bir yerden sonra. Dolayısıyla bunların daha sistematik şekilde bu kadar teknoloji varken aktarılabilir şeylerin online ortama aktarılması gerektiğini düşünüyorum. Hibrit eğitim bu şekilde gerçekleştirilebilir ama biz online eğitim yapıyoruz çocuklarla zoomda buluşup yine present perfect ve canını anlatıyoruz. Yani online eğitim böyle bir şey değil ki."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 53 - 53]

2.5.5. Problem Çözme

1.

"Şimdi burada işte problem çözmeden bahsettik ki bu problem çözme 21.yüzyıl becerileri arasında yani belki de kültürler arası becerilerden sonra en önemlisi olduğunu söyleyebilirim. Dolayısıyla bu problem çözme, eleştirel düşünme ve orda saydığımız diğer becerileri gerek öğreticide olup ortamına taşınması, gerekse öğrencide bu farkındahkların oluşması açısından tabii ki önemli yani öğretim ortamında."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 10 - 10]

2.

"Yani şöyle içerisinde çok farklı bir şey var, çok farklı boyutu var. Yani atıyorum herhangi bir ders çerçevesinde değerlendirebiliriz işte. Mesela geçen geçtiğimiz dönem writing derslerine girmiştik hazırlık sınıflarından yani öğrencilerin hepsinin ellerinde telefon var. Yani eski usul lütfen öğrencilerden işte kağıt toplayıp onlara tek tek değerlendirip bir hafta sonuna getirin. Ben onlara değerlendirelim. Size bir hafta sonra tekrar vereyim gibi zaman kaybını engellemek açısından ben öğrencilere diyordum ki mesela şu şeyi kullanarak arkadaşlar bana: Atıyorum uygulama ismi söylüyorum. Bu uygulama aracılığıyla ödevlerinizi benimle paylaşmışsınız diyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 9 - 9; 13.12.2022]

3.

"Öğretim sürecindeki rolü aslında burada tanımın içerisinde de ben biraz önce şeye başlarken 21 yüzyıl becerileri ile de ilişkilendirmek istemişim sonra tanımlı yaparken bir anda o gitmiş aklımdan şimdi tanımlı okurken geldi aklıma. Yani problem çözme ve işbirlikli çalışma öğrenme aslında bunlar çok kritik beceriler problem çözme becerisi her ne kadar gerçek hayattaki problemlerden evet bahsediyoruz ama problem çözme yüz yüzenin çok ötesinde. Artık hani dijital yeterliklerde ve internet ortamındaki araçları kullanılarak oradaki bilgiyi kullanılarak entegre ederek o bilgiyi bir şekilde hani sınıflandırarak doğru bilgiye doğru şekilde ulaşarak problem çözme becerilerinin bu şekilde dijital yeterliğin ona entegre olduğunu düşünüyorum ve de işbirlikli öğrenme çok kritik aslında ama eğitimde yabancı dil öğretiminde çok tamamlayıcı bir etkisi var dijital şeylerin."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 10 - 10]

4.

"kendim eğer derste kullanmak istediğim bir çoğu bir web sitesi varsa önce bunu öğretmek durumunda kalıyorum ya da öğrencilerden bir ödevi powerpoint de hazırlamasını ya da işte poster yapmalarını bekliyorsak öncelikle daha önce ki öğrencilerin yapmış olduğu örnekleri gösteriyorum. Kendim küçük bir training veriyorum. Orada hemen yapabileceğim şeyler varsa işte şuna basarak şunu yapıyoruz, buna basarak bunu yapıyoruz. Şuradan şuraya gidiyor, gibi şeyleri. 10 dakikamı falan 10 15 dakikamı ayırmaya çalışıyorum. Ama bunu sadece onlardan kullanmalarını beklediğim şeyler için yapıyorum. O kapsam dışında herhangi bir şey yapıyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 31 - 31]

2.6. Öğrencilerin Güçlendirilmesi

2.6.1. Farklılaştırma ve Bireyselleştirme

1.

"Ben bunun şöyle düşünüyorum, gene eleştirilebilir ama ben dijitalin gerçekten bireysel farklılıkların eşitlediğini düşünüyorum. Yani neden diyeceksin? Örnek veriyorum. Geleneksel öğretim yönteminde biri seni takip edemeyebilir, biri sıkılabilir ama dijitalde burada herkesin dikkatini çekiyor ve bence herkesin öğrenme hızına eşittir en önemlisi bu. O dakika içinde onu beklemek zorunda kalıyorsun, o cevabı beklemek zorunda kalıyorsun bu birincisi. İkincisi ölçme değerlendirme yönteminde gene çok fazla oturduğunu düşünmüyorum. Sistemin dijitaliğin iyice uygulanabilmesi iyice bizim başarılı bir şekilde sonuç alabilmemiz için alt yapısının mükemmel bir şekilde kurulması gerekiyor. Bu iş sadece bizde bitmiyor. Bu iş sadece öğreticilerde de bitmiyor, öğrencilerde de bitmiyor. Gerçekten biz o sistemlerle ilgili eğitim almamız. Biz o sistemlerle ilgili görüşler almamız, farkında olmalıyız ve en önemlisi, tamam, şimdi gelen çocuklar dijital yerde yani bir teknolojik aletten gelmişler. Telefon kullanmayı biliyorlar ama dijital göçmen olan kısım bundan muzdarip çünkü hızına yetişemiyor. Dolayısıyla dijital göçmenler, dijital yerleri eşitlemek lazım. Burada işte bireysel farklılıklar ön plana giriyor. Bireysel farklara dikkat etmek için de biz geleneksel ölçme değerlendirme yöntemlerinden yola çıkıyoruz. Hatta ben şunu biliyorum, yani bir örnek veriyorum, 50 60 yaşında olan biri tabii burada da istisnalar kaideyi bozamaz. Çok iyi kullanan bilenler de var ama zorlanıp bir sonraki dijital sınavda geçebildiklerini biliyorum çünkü yetişemiyor ya da yazması klavyesi yavaş oluyor. Şimdi bizim öğrencilerimiz tık tık yazıyor çünkü. Dijital yerlerden gelmiş hayatın bilgisayar 10 parmak kullanabiliyor. Biz de kullanabiliyoruz ama 55 60 ömrümde ilk defa gören bir insan için oldukça zor. Burada dijitalin işte dezavantajlı dediğimiz yer burada çıkıyor ve bireysel farklılıklara dikkat etmemiz noktasında da burası. Ama ben genel olarak öğrenme noktasında diyorsanız ben dijital yeterliliğin öğrencileri eşitlediğini düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 46 - 46]

2.

"Şöyle, burada teknoloji temelinde yaşadığım zorluklar, zorluklardan dışında şu gerçekleşiyor, genellikle Arap coğrafyasından gelen öğrencilerle beraber oluyoruz bu yıl da. Rus bir öğrencimiz var, hatta bir hocamız var. Yani aslında hoca ama dil öğretimi için öğrenimi için gelmiş üniversitemizde bir hoca. Ben daha çok şu zorlukları yaşıyorum, öğrencilerin kendi kültürlerinden getirmiş olduğu bazı zorluklar yaşıyorum"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 54 - 54 25]

3.

"Yani öğrencinin evet gerçekten birisi der ki benim görsel hafızam çok iyi ve sözcük öğretiminde hep bahsediyorum. Çok zikir ediyorum. Bu daha önemli benim için ama bir başkasının öğrenme şekli farklı olduğu için burada bireysel farklılıklar ortaya çıkabiliyor. Yani öğrenme farklılıkları ortaya çıkabiliyor ve bu anlamda görsel öğrenen öğrenci için çok uygun olan bir uygulama."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 54 - 54 26]

4.

"Geçen mesela hocam 3 kere filan biz hocalarla isim tamlamalarını anlattık ve öğrenciler anlamadı. Çünkü şöyle bir şey yapıyorlar, Arapçayı çok kullanıyorlar derste. Arapçayı çok kullandıkları için de ara dil onların Türkçe düşüncelerine engel oluyor. Öyle olduğu için de ben hani bir slayt yaptım. Hızlı hızlı o slayta da hani bir sürü örnek koydum işte ismi belirtili ve belirtilsiz isim tamlamalarıyla ilgili sonra, çünkü, anında o kara tahtanın üzerinde ya da işte yazı tahtasının üzerinde sizin aklınıza örnek gelmiyor ama işte slayt yansıtıp onu ekrana işte tahtaya yansıtmanız da ama böyle örnekler de varmış."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 18 - 18 08]

5.

"ani öğrencinin kendi hızında, kendi tarzında öğretimin çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Hele içeriklerin tek yüzü olmasından ziyade zenginleştirilmiş e içerikleri dönüştürülmesini de çok kıymetli buluyorum."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 84 - 84 30]

6.

"Öğreniciye görevler veriyoruz, ödevlerini kontrol ediyoruz ama bu özellikle dediğim gibi yani 21'nci yüzyıl becerileri dediğimiz ki bu becerilerin pek çoğu yani yaptığımız iş öğretim sonuçta biz öğretim yapıyoruz yani dil de öğresek bir öğretim yapıyoruz. Dolayısıyla dil öğretim ortamları buna çok müsait çünkü neden özellikle ikinci dil yani Tömer sınıfları heterojen özellikler gösteriyor. Burada farklı arka plan bilgilerine, farklı öğrenme kültürlerine sahip öğrenciler var. Bunların teknolojik entegrasyonlarına hazırlıklı olmak lazım."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 81 - 81 53]

7.

"Teknik olarak yetkin oldukları için, ders konusunda materyallere ulaşmak, izlemek, kullanmak biraz onların bireysel çalışkanlığına kalmış bir şey. İstese çalışır, ulaşır, yapar."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 33 - 33]

8.

"Dijital araçların yani en önemli ya da en faydalı sayılabilecek yönlerinden bir tanesi de bu bireysel gelişime bireysel hızla imkan tanıyor olması. Aslında ya da öğrenciler kendi hızlarında anlamadıkları yeri defalarca tekrar edebilecekleri şekilde ya da atıyorum: Çok işte bir bölümle alakalı değerlendirme sorularının çocuklarını de beklenenden çok düşük notlar alıyorsa oyun tekrar edebiliyorlar. Yani hani bulunmaz bir nimet diyebilirim. Dijital araçlar için."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 61 - 61]

9.

"Uygulama üstünden gitmek istemedim açıkçası. Çünkü hani aynı sınıfta kullandığım 4-5 farklı uygulama birliği olabiliyor. Yani isimlerinden söyleyeyim, belki duyduğunuz vardır Voscreen sonra, Lyrics Training mesela bu web sayfası uygulaması var işte Konva kullanıyorum, sonra Kahoot kullanıyorum sonra, sokrativ var sonra Mind Master var, Mend mitter var. Yani hepsinin şeyine göre değişiyor. Mesela öğrencilerden dönüt istediğim zaman mend mitter güzel bir uygulama bilmiyorum duyduunuz mu şeyini onunla alakalı. Ya da işte atıyorum. Öğrencilerden işte atıyorum. Şey bölümüne girmiştim. Basın yayın bölümü girdim. Mesela emlak yönetimi bölümü var. Mesela öğrencilerden bir haber yapmalarını istiyorum Konva bunun için güzel bir kaynak, kimi sınıflarda mesleki, yabancı derslerde CV yapmalarını istiyordum mesela getirmelerini istiyorum. Sınıfta İngilizce işte Konva da binlerce örnek var. 11000 tane farklı taslak, tasarım var. Hoşuma giden bir tanesini alıp kendini değiştir. Çünkü bu değişikliği yapmak da çok kolay. Hani sürükle bırak resim ekleyecekseviz sürükle bırak yazının üstüne tıklayın zaten normal işte Word formatında gibi düşünün. Hemen değiştirilebilir silinebilir yazı formatı. Ya da sınıf içi zaten Kahoot şey... Voscreen hem öğrencilerin speakingini hani hem listeningini yine de şey yapmada kullanabilecekleri güzel bir program. Camboard var... Google Cam Board interaktif tek sayfa üzerinde çalışılabilecek bir ortam. Başka Voscreen yine öğrencilerin hem kendi başlarına hem kendi hızlarında bireysel hızlarında istediği konularda çalışabilecekleri filmlerden yani bizim izlediğimiz filmlerden, dizilerden, reklamlardan çıkan böyle yani kısa kısa cümlelerden oluşan şeyler İngilizcesini soruyor, Türkçesini soruyor, cevaplandırmaya çalışıyor yani onun üstüne. Mesela şey yapıyorduk. Ne derler ona diyorum ki, mesela orada duyduğunuz şeyi ezberleyin cümleyi hoşunuza giden cümleleri ezberleyin ki speakinginize faydası olsun. Aynı tonlamada, aynı hızda aynı tempoda yapın ki oradaki native spaker gibi siz de o cümleyi yeri geldiğinde kullanırsınız diyordum. Ya da bu cümlede atıyorum bir kelimeyi çıkar, yerine başka bir şey ekle. Mesela orada yemek yemek istemiyordum dedi çocuk işte bir sahneden alınmış senin yerine su de, yüzmek de dans de, işte izlemek de, işte o kelimenin yerine aynı tonlama da. Eğer o duygu durumu da varsa bu şekilde de yapabilirsin diyorum mesela. Ya da daha farklı. Şimdi yani böyle çok bu söylediklerim mesela yoğunlukla kullandıklarım."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

10.

"Bazı kullandığım platformlarda mesela kelime setleri falan oluşturuyorum. Öğrencilerin ihtiyaçları olduğunda kendi kendilerine çalışabilmeleri için. Bazı öğrencilerin bunları mesela otobüste evde hani boş kaldıkları zamanda sürekli kullandıklarını duyuyordum. Yani bunu da şey diye düşünüyorum. O öğrenciler büyük ihtimalle açıklarını kapatmaya çalışıyorlar. Diğerleriyle aynı seviyeye gelmek istedikleri için çok daha fazla kullanıyorlar. O yüzden evet arayı kapatmaya yarayabilir."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 44 - 44 22:44]

2.6.2. Ulaşılabilirlik ve Kapsayıcılık

1.

"Sen mülticilerle çalışacaksın. 30 kişilik bir sınıfta gireceğini düşün. Ortaokulda her birine bir tablet vermen lazım. Buna imkanın yetmeyebilir. Bu bunu bir sebeple herhalde ekonomiyi gösterebilir"

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 35 - 35 38]

2.

"tek taraflı bir iletişim biçimi var. Bu manada yani derslerin içine bunu entegre edip yüz yüze ortamda kullanmanın çok daha faydalı olduğunu düşünüyorum. Ama şunu da es geçmemek gerekiyor, artık dönüşen dünyada yani Harvard'daki Cambridge'deki bir üniversitenin sertifika programı işte udeMY den bir eğitim almak ve bunları artık çok sıradan ve basit şeyler. Tabii bu kolay ulaşılabilirlik bir taraftan cazibeyi de azaltan bir şey ama bunun heveslisi meraklısı için inanılmaz bir şey bu. Yani siz o eğitimi almak için Amerika'ya gitmek zorunda değilsiniz. İsteddiğiniz, an istediğiniz yerde kendi öğrenme hızınızda rahatlıkla dinleyebiliyorsunuz. Bu bence muhteşem bir öğretim eğitim devrimi yani çok devrimsel bir şey. Bu bilginin bu kadar kolay ulaşılabilirliği ve bu çok kıymetli. Ama bu bilginin bu kadar kolay ulaşılması ona olan talebin de azalmasını beraberinde getiriyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 85 - 85 2]

3.

"Yani ben mesela bir videonun linkini paylaştığım an öğrenci onu izleyip, ona ilişkin yorumlarını bana e-posta da olsa bildirebiliyor, yazabiliyor. İşte videoyu izlemiş konuyla ilgili eleştiri getiriyor bana. Hocam diyor ben bu videoyu izledim işte şurasında şöyle bir şey vardı buna ilişkin gözlemlerim oldu."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 37 - 37 50]

4.

"Yani çağın gerekliliklerini diyeyim. Gereklilikleri ve çağın gidişatını yakalamak. Hitap olduğumuz kitle aslında dijital olarak sınıflandırılabilir doğru. Dolayısıyla bizim onlara ayak uydurmamız için, yani onların o alanlarına konfor alanlarına. Çünkü dijital olarak şu an yeni nesil z kuşağı diye tabir ettiğimiz nispeten daha içerisinde: Yani hayatlarının birçok noktasında da kullanıyorlar. Biz bunu bu olaya daha sonradan adapte olan bir nesli olarak. Bizim onların ulaşabilmemiz, onlara dil öğretiminde yani genelleştirelim. Herhangi bir alanda daha kolay ulaşabilmemiz için bu şeyleri kullanabiliyor olmamız gerekiyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 15 - 15 2]

5.

" İşte WhatsApp gruplarımız var mesela oradan gerçekten hani dijital olarak yapmadığı şeyleri olduğunda bilgisayarda ya da sistemde bir şey yapmadığında hocalar birbirine soruyor ani İlla görevli değil de bilen herhangi bir gönüllü yardımcı olabilir mesela bunun gibi birbirinden öğrenme olanakları oluyor. Onun dışında işte yeni bir şey biliyorsak onu paylaşıyoruz bir de pandemi sürecinde öyle bir platform yaratık aslında biz. ***** diye bir site oluşturduk ve bu yardım videolarına herkes daha kolay ulaşabilirsin diye onları kategorize ederek yükledik. Çünkü gruplardan paylaşıldığında bir noktada paylaşıyoruz sonra tekrar bulmak zorlaşıyor onları orada bir şekilde arşiv gibi bulursun ve bu görevleri tekrar yapmak istediğinde hocalar gidip oradan bakabilirsin diye bir şey videolar kısa kısa yönerge içeren videolar var işte ekran kaydı görüntüleri ekran görüntüsü kayıtları şeklinde bunu böyle yapabilirsiniz bunu böyle yapabilirsiniz gibi öyle eğitim materyalleri hazırladık aslında bolca hocalara yönelik."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 16 - 16 2]

2.6.3.Öğrencileri Öğrenme Sürecine Aktif Bir Şekilde Dahil Etme

1.

" Öğreticinin yeterliliği önemli burada. Yani biraz önce şöyle bir şeyden bahsettim hocam. Pandemi evet, bazı şeyleri bize dikte ettirdi ama aslında pandemiye kalmadan da biz eğitimcilerin binlerce program içerisinde öğrenciler için uygun olabileceğini düşündüğümüz eğitimsel olarak gerçekten işe yarayabileceğini düşündüğümüz programları sürece dahil etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu biraz önce saydığım örnekler. Belki birçok hocanın derslerinde kullandığı programlar ama daha yenileri de hızla geliyor. Çünkü dediğim gibi web iki araçlarından artık web dörter veya çok daha farklı araçlar kullanılabiliyor. Mesela sanal gerçeklik gözlüklerinin veya artırılmış gerçekliklerin, sürece kesinlikle dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü hatta benim böyle bir planım olduğunu da söyleyebilirim. Eğer bazı süreçler daha uygun ilerleyebilirse, imkanlar da elverirse, mesela sanal gerçeklik gözlükleriyle ortama ve bağlama uygun şekilde öğretimin yapılabilmesi... Çünkü dil biliyorsunuz bir büyük bir Pazar, kastettiğim ekonomik pazar değil, kesinlikle yanlış anlaşılmasın. Bu pazar dediğim olay dil biliyorsunuz Avrupa ortak çerçeve metni de göreve dayalı bir şekilde yaptırılması gereken bir süreci ihtiva ediyor ve öğrenci ne kadar fazla sosyal alan içerisinde dahil olabilirse dil yeterliklerini daha fazla geliştirebiliyor ve bunun da her zaman bir sosyal çevrede veya günlük hayatta dışarıya çıkarak gerçekleştirmek evet çok güzel... Yani mesela bir öğrenci manava gidip manava dil gelişimiyle ilgili ki kullanımların görerek şahit olarak bu işin içine dahil olabilir. Ama burada bunu her zaman gerçekleştirmemiz mümkün değil veya hastanede veya kafede dediğim gibi birçok sosyal mekanda bunun mesela artırılmış gerçekliklerle öğrencinin ayağına getirerek bir nevi o işi kolaylaştırıp bağlam içerisinde bu ortam içerisinde çeşitli mizansenlerin olgunlaştığı alıp yerleştirildiği bir süreçte öğrencinin sosyal alanlara giremeye de bir hani simülasyonla bu alanlar içerisinde dil yeterliklerinin geliştirilmesi.... Mesela benim planlarımdan bir tanesi yapmak istediğim şeylerden bir tanesi. Umarım başarılı oluruz."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 12 - 12]

2.

" Görsellerin çok dikkat çekici olması gerek. Bu noktada ve hikaye eleştirme özelliğine sahip olması gerek. Yani ben her defasında bağlam içerisinde dil öğretiminin gerçekleştirilmesi gerektiğini düşündüğüm için yani kendi çalıştığı alanla ilgili söyleyebilirim. Mesela duygu ve ton ilişkisi üzerine çalışıyorum. Duygu ve ton üzerine çalışırken olayın bağlamından olayı koparmamak gerekir ve bu bağlamı yansıtabilecek görsel öğelerin gerçekten canlı olduğu ve hikayeleştirme özelliğine sahip olan öğeleri kullanmak burada önemli olabilir. O yüzden de yine Story Jumpı burada hep söylüyorum, çok zikrettiğim ama önemli bir araç olarak görüyorum onu. Öğrencinin ne kadar fazla görselle ilgili iş içerisinde girdiğinde ne kadar başarılı olduğunu görebiliyorsunuz. Yani görsel öğeler, dramatisasyon, hikayeleştirme ve bağlam bunları eğer işin içine katabilirseniz. Zaten biraz önce bahsettiğim görev temelli yaklaşımı bu sosyal çevrede öğrenmeye o kadar fazla dahil oluyor öğrenci."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 40 - 40]

3.

" Şöyle o dönemde tabii ki bölüm olarak da diğer hocaların hepsi düşündüğümüzde herkes bir şekilde uzaktan eğitim sürecine adapte oldu. Hani bazıları hemen bir haftada bazıları bir iki hafta bir ay sürdü ama bu konuda özellikle bilgisayar alanında bir hocamız vardı, ondan çok yararlandım onu da... Yani teşekkür ettim yeri geldiğince. Çünkü programın kurulması, teknik arızaları , hata verdiğinde ya da program biliyorsunuz iç tarafında çok fazla karmaşa var. İşte herhangi bir tuşa basmamız da kayıt olabilir veya kaydedilme durumu onu bilmediğiniz sürece kayıt altına bile almıyor. Boşa bir daha geçmiş oluyor. Özellikle biz bunu tez savunmalarında , uzaktan tez savunmalarında kullandık. Derslerde üniversitenin kendi bünyesindeki uzaktan eğitim arayüzünü kullanarak girdik derslere. Camtasia ile kaydedip sonrası onu işte render yaparak tekrar yüklediğimizi hatırlıyorum. Yani hem dışardan video yükleyebiliyorsunuz hem de canlı olarak zaten program onu sağlıyordu. Canlı veya arşiv şeklinde. Arşive video yükleyebiliyordunuz veya öğrencilere belli bir saatte canlı ders olarak açıyorsunuz. Katılımcılarla beraber dersleri yürütüyorsunuz. Diğer arkadaşlarımızdan bu yönüyle çok fazla fayda gördüm. Ben kendi adıma. Bilmediğim takıldığım yerlere sordum. Özellikle bu süreçte Google'ın veya Microsoft'un birçok uzaktan görüntülü ders yapabileceğimiz farklı programlar olduğunu da keşfetmiş olduk veya bu şekilde geliştireyim daha doğrusu. Zoom , özellikle çok fazla kullanılan uygulamalardan bir tanesiydi. Meslektaşlarımız arasında hem bildiğimiz kadıyla aktardık hem de başkalarından öğrendik diyelim bu şekilde."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 24 - 24 38]

4.

" Hocam hani Kur'an 1 Kerim'de şey diyor ya işte hayır gördüğünüz sizin için şer, şer gördüğünüz sizin için hayır olabilir. İlk geldiğimde ben geçici bir süre kapanacağını düşündüm ama 2 sene ye mal oldu. Fakat öncesinde dijital platformlara hepimiz bu kadar aşına değildik. Sonrasında bir süreç bizi mecbur kıldı ve dijital platformlarla daha haşır neşir olduk. Daha böyle işte tanışır olduk kendim için hocam öncesinde işte kullandığımız malzemeler yalnızca ne diyeyim şeyken ben kendi öğrencilerime numaraları bile vermiyordum. Bazılarını slayt word vesaire kullanırken sınıfta ortamında veya işte Google'da fotoğraf gösterme ya da. Ne bileyim YouTube gibi sadece bunları kullanırken pandemi den sonra artık ihtiyacımızın daha farklı şeylere ihtiyacımız olduğunu gördüm. Daha fazla şeye, daha fazla platforma, daha fazla duyuya hitap eden platformlara ihtiyacımız olduğunu gördüm. Mesela YouTube yetmiyordu. Her malzemeyi Youtube'da bulamıyorduk. Öte yandan öğrencinin de yapmasını istediğim öğrencinin olaya müdahil olmasını istediğim platformların arayışına girmiştim. Bu bahsettiğim platformlar öyleydi mesela denge learning apps miydi orada öğrenci kendi dolduruyordu. Yanlışsa yanlış, doğruysa doğru daha sonrasında doğrusunu görüyordu. Yaptığı yanlışın anında geri bildirim veriyordu. Bu açıdan çok değerliydi bunları. Yani web2 araçlarıyla tanışmış oldum. Benim için öncesinde çok fazla bir teknoloji yoktu. Dil öğretiminde ama ne zaman ki pandemi geldi hayatımıza mecburen soktu teknolojiyi. O zaman ya, evet, bence hayırlı oldu. Yani çok böyle iyi bir sebeple gelmeye de pandemi buna vesile oldu. Yan bu açıdan mesela pandemi de ben kendimi öncesinde daha orana daha iyi hissediyordum hocam"

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 61 - 61]

5.

"Yani ben mesela bir videonun linkini paylaştığım an öğrenci onu izleyip, ona ilişkin yorumlarını bana e-posta da olsa bildirebiliyor, yazabiliyor. İşte videoyu izlemiş konuyla ilgili eleştiri getiriyor bana. Hocam diyor ben bu videoyu izledim işte şurasında şöyle bir şey vardı buna ilişkin gözlemlerim oldu."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 37 - 37 50]

6.

" Gerçekleştirebiliriz ama bu konuyla ilgili icat edilmiş bütün o yazlımlar vesaire büyük bir havuz, oradan ne kadar faydalanırsak az. Mutlaka bakmadığımız görmediğimiz programlar var. O konularda biraz daha eksikizdir. Onları işte Kahoot var bir sürü program var ve online yazı yazma programları var bütün öğrenciler giriyor oraya herke yazısını yazabiliyor. Ama işin özü sonuçta bir ders öğreniminde işin özü iyi bir motivasyon, öğrencilerin motivasyonları, yani en güzel en mükemmel yazılım da olsa bile öğrenci biraz gönüllü değilse fedakar değilse o iş yürümüyor. Yani en güzel programı da getirelim o öğrenci kamerasını açmıyor mesela, belki orada uzanıyor yatıyor ya da bir şey yapmıyor biraz o insanın temelli yönü mutlaka bu işin en önemli yönü. Öğrencinin katılımı isteği, arzusu yani sonuçta orda bir sohbet olması gerekir diyalog olması gerekir, espri şakalaşma olması gerekir, bu süreçte pandemide bu kısımda zorlandık. Hepimiz hocalarla birlikte o kısımda zorlandık. Açmadılar yani açmadı kamerayı öğrenci, böyle biz 10 tane kameraya karşı ders yaptık, en kötü tarafı o. Zorlayamadık da o yüzden hala yüz yüze sınıf daha iyi."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 72 - 72 38]

7.

" Hiç kullanmadım ölçmeden yani nasıl diyim ? Dediğim gibi kahoot işte konularla ilgili öğrencilerin bilgisini test etmek için tabii ki kullanıyorum ama bunları normal bir şekilde hiç kullanmadım. Yani sadece sözlü ,sözlü değil işte hani sınıfa katılım anlamında işte öğrenci katıldı mı, aktif miydi vesaire. Bu tür şeyleri anlamak anlamında tamamlama hani oradan bir nota çevrilir bunu formal bir şekilde hüseyin kök ne bileyim..."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 46 - 46 38]

8.

"Mesela geçen geçtiğimiz dönem writing derslerine girmiştım hazırlık sınıflarından yani öğrencilerin hepsinin ellerinde telefon var. Yani eski usul lütfen öğrencilerden işte kağıt toplayıp onlara tek tek değerlendirip bir hafta sonuna getirin. Ben onlara değerlendirelim. Size bir hafta sonra tekrar vereyim gibi zaman kaybını engellemek açısından ben öğrencilere diyordum ki mesela şu şeyi kullanarak arkadaşlar bana: Atıyorum uygulama ismi söylüyorum. Bu uygulama aracılığıyla ödevlerinizi benimle paylaştığınız diyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 9 - 9; 13.12.2022 34]

9.

"Neden ben öğrenci bir writing yazarken sınıfta elli dakika boş bekliyorum mesela bu bir ders saati olmamalı aslında. Öğrenci ne yapmalı. Kendi sorumluluğunu almalı, bunu başka yerden kopyalamayacağını ben bilmeliyim çünkü bu bir öğrenme süreci önemli olan ortaya çıkan ürün değil, öğrenmeyi gerçekleştirmek. Bu sorumluluğu almayı öğrenmeli bizim öğrencimiz."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 53 - 53 22:33]

10.

" Bu sayede öğrenme sürecini değerlendirme sürecini görüyorum. Öğrencilerin derse katılımını çok daha kolaylaştırabilmem ve daha etkili hale getirebildiğimi hissetmem.Bence bu yüzden hem izleniyorum hem de bu konuda kendimi geliştirmeye çalışıyorum ben. Çünkü bunun pozitif yanlarını sürekli olarak derste gözlemleyebiliyorum. Büyük ihtimalle bu yüzden." [İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 62 - 62 38]

2.7. Covid 19 Görüşler

2.7.1. Covid 19'un Dijital Yeterliğe Etkisi

3.

" Covid döneminde platformumuz vardı. Biliyorsunuz zaten bizim üniversitemiz kullandığı BlueButton diye bir platform vardı, işte onun üzerinden dersler, canlı dersler yaptık. Zaten kitap pdf olarak yansıtıldı ama Covid döneminde sadece 6 ay filan biz yabancı öğrenci alabildik çünkü olmadı. Verimli olmadığı için açıkçası şöyle, yabancılarla uzaktan Türkçe öğretiminde çok iyi kullanılsaydı bence çok rahat olurdu ama öğrencilerde teknolojiye çok uzaktı. Bu sadece öğretici ile kaynaklanan bir şey değildi. Bizim bizim hedef kitlemiz teknolojiyle alakası olmayan bir hedef kitle idi. Kamera açmak istemiyorlardı mesela sesi açmak istemiyordu bayan olanlar. O yüzden biz de yani Covid döneminin 2 döneminde hiç öğrenci alımı yapmadık ama şu an böyle değil."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 32 - 32]

4.

"Mesela bunu daha çok mutlu oluyorum ben bu bence işte bu noktada dediğimiz gibi öğretici öğrenciyi özendirecek özel indirmenize gerek yok. Öğrenme şeklini kolaylaştıracak bu çok önemli. Biz bence şu an. Siz de aynı şekilde sinizdir. Düşündüğümüz zaman mesela ben Türkçe öğreticiliği okurken bir kitabın Ankara'dan gelmesini beklerdik. Bir kitap Ankara'dan gelince herkes fotokopiyle koşardı. Yanlış yasak olduğunu düşünebilirsiniz. Ama yok yani imkanlar bu kadar yok. Şimdi girip bakıyorsunuz diyor ki, hocam kitap çok pahalı e book var. E kitap var, öyle mi? Bunun bile farkında değil. Bir öğretici adayı ya da bir öğretici bunun bile farkında değil. Bunu fark e buda 12.99 ücret daha şey öğrenmek istediğinden sonra şu an dijital platformlar dijital uygulamalarla bence öğrenmemek... Mucize diye düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36 22:52]

5.

" Ben covid sürecinin işte diyorum ki Türkiye için bir dönüm noktası olduğunu düşünüyorum. Bizim hepimiz dijital çok kullanıyor. Benim çok eskiden beri merakım var. Çünkü ben hayatı kolaylaştırmayı seviyorum. Hayatı kolaylaştıran her şeyi çok seviyorum ve gerçekten mesela hiç oyun oynamışlığım yok bilgisayarda çünkü sevmiyorum sıkılıyorum bana öğretici bir şeyler olması lazım. Ben teknolojiyi böyle seviyorum bunun farkındaydık ama covid döneminde ihtiyaç, insanların birbirini görmeye ihtiyacı, insanların evin içine kapanıp duvarlarla değil de bir şeylerle konuşmaya olan ihtiyaçları... Zorunlu kırıldıkça teknoloji arttı. Yani covid bence insanları müthiş bir dijital dünyaya yönlendirdi ve dijital dünyanın kapılarını bu hastalık açtı diyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 50 - 50]

6.

" Şunu söyleyebilirim, örnek veriyorum bu zamana kadar biz hep yüz yüze bir şeyleri yapmak zorundaydık. Bir şeyleri öğrenmek zorundaydık ve bir gün önce bir gün sonra hızımızı ayarlamadan bir eğitime gidemiyorduk. En basitini söylüyorum size biz dijital uygulamalarda çok güzel eğitimler aldık. Sen de katılmıştın. Hacettepe Üniversitesine bize sunduğu yabancı dil olarak teknoloji öğretiminde saat yediden ona kadar yani bizim hepimizin dijital ders verme dönemi bittiğinde oturup oradaki hocaları görmek, oradaki hocalardan ders dinlemek muhteşem bir şey. En basiti Tömerler kendi kapsamında bir sürü dil eğitim seminerleri verdi. Belki biz hocaları işte bildiri yazarsak görebileceğimiz hoca vardı işte otobüse binip gidersen ama biz bir tık ötede çok güzel bilgiler alabildik. Çok güzel uygulamalar öğrenebildiğim mesleki gelişim açısından bana çok faydası olduğunu söyleyebilirim. Seminerlerin kişisel gelişim süreci olarak işte herkes birbirine artık böyle seminerler, seminer saati atması, kulaklığımı takıp olduğun her yerde dinleyebiliyorsun. Yani illa böyle sabit oturan gerekmiyor bile. Herhangi bir iş yaparken bile sen bir anda bilgi de olabiliyorsun. Ben şunu söyleyebilirim, dijital platformlarla ilgili seminerler dijital dünya ile ilgili seminerler kendi mesleğim olan dil öğretimimle ilgili çevrimiçi seminerler, çevrimiçi eğitimler, sertifika programları, öğretici yetiştirme programları bile hazırladı. Ben çok faydası olduğunu düşünüyorum. Yani covid sonrası kesinlikle dijital farkındalığımız çok arttı. İnsanların evde oturduğu yerde kendini geliştirebileceği bir sürü şey buldu. Sosyal medya aracılığıyla bir

öğreticinin ve ya o öğreticilerin bir avantajından daha bahsedeceğim. O da, onların kendi LMS'leri var, kitapları ve o LMS'leri de biz eğitimimize entegre ettik. Hem kendi Moodle sistemimiz var, onu kullanıyorduk hem de Cambridge'in LMS sistemi yani bireysel, yapay zekanın yönettiği, her öğrencinin bireysel gelişim sağlayabileceği, kitaba paralel o kitabın bir de LMS şeyi var, ayağı var. Onları yapanlar için ünite ünite gidiyor, videolar, diyaloglar, ödevler, testler, quizler, sınavlar, ve yaptıkça açılıyor, yeni modüller açılıyor. Zaten hani kitapla paralel bir şekilde gidiyor. Onu yapanlara ve ondan belirli bir performans gösterenlere %5lik bir bonus şeyi verdik. Ne kadar yaparsan diyelim ki tabii ki o Cambridge'in LMS yöneticileri bize öğrencilerin gelişimlerini raporlayan dokümler gönderiyorlardı dönem sonlarında. Biz de onları işte %5 üzerinden denk gelecek şekilde işte, şu kadarını yapan 1,5 puan aldı, bu kadarını yapan 0,5 puan aldı, full yapan 5 puan alabiliyor. Böyle bir bonus olarak tanımlanan bir sistemimiz vardı Yabancı Diller'de. Dedğim gibi işte öğrencilerin bireysel çalışabileceği bireysel gelişimini takip eden, onun hızına ve başarısına göre, bir performans dönütleri veren bildirme sistemi bunlar pearsonlar, 40.20sn fingerchonlar. Burada Yunus Emre'nin bir uzaktan eğitim platformu var ama onlarda öyle bir şey olmadı yani gelin bunu paylaşın şöyle yapın böyle yapın gibi bir önerileri olmadı. Yunus Emre'nin Yedi İklim kitabını kullanıyorlarmış yani Covid döneminde bu sene de onu kullandık şimdi yetiştirici tamamen Z kitaplar aslında. Z kitabı hani öğrenciler ile paylaşmışlar ama, Yunus Emre'nin LMS'si ne düzeyde onu paylaştılar mı paylaşmadılar mı, böyle bir teklifleri olduğunu zannetmiyorum. Olsa da olurdu onunla ilgili."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 60 - 60]

77.

" Yani ben covid salgını herhalde bu pandemi tabii ki çok kötü bir şey ama en büyük kazancı diye düşünüyorum. Uzaktan eğitim ve dijital yeterlikleri bir anda hızlıca geliştirmek zorunda kalmamız yani bizim öğretmenlerle yeni jenerasyonun arasındaki o farkı kapatmamızı sağladı biraz da. Yani bizim kıdemli öğretmenler yabancı dillerden şu an bahsediyorum ki burada da benzer şeyler söz konusu. Temelde kıdemli öğretmenlerimiz genelde hani sınıfa girdikleri zaman o araçları kullanırlardı ve de öğrencilere işte bunlar çok dijital bağımlı bunlar çok bağımlılar sürekli ellerinde telefon, sürekli şöyle yani genelde hep şikayet üzerine. Yani o değişim o dönüşümü öğrencilerdeki o dönüşümü genelde bir hani olumsuz bir algılamaya vardı şimdi böyle olunca covid ile birlikte dediğim gibi onların yani yeni gelen nesil öğrencilerle öğretmenlerin arasındaki dijital yeterliği şeyini kapanmasını sağladı çünkü uyum sağlamak zorunda olduğumuz bir süreç vardı hızlı bir şekilde ve onu yapmak zorunda kaldık."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 82 - 82]

78.

" Ben daha öncesinde şöyle şanslıydım çünkü biraz çok aktif kullanmasam da bu Amerika'ya Fulbright da gittiğim gün hem de eğitim verdiğim süre içerisinde orada blackboard sistemi kullanıyorduk ve blackboarddaki ödevler görevler içeriklerde değerlendirmeyi yüzde on yedi galiba yüzde 15'ini oluşturuyor. Orada dolayısıyla ben orada gittiğim zaman orada bir oryantasyon almıştım blackboard nasıl kullanacağım öğrencilere orada nasıl içerik oluşturacağım, nasıl discussion board oluşturacağım, her hafta bir presentation metni hazırlamaları ve onun altına etkileşimli sorular yazmaları onlar biliyorlar ne yapacaklarını zaten ben adapte olmak zorunda kalmıştım. Öğrenmişim ve bir şekilde orada hani onu kullanmıştım bir sene boyunca. Buraya döndükten sonra burada öyle bir şey yoktu tabii sonra işte Covidle birlikte Hacettepe blackboard'a geçti ve orada benim öyle bir avantajım oldu. Aaa Ben bunu biliyorum işte bilmem kaç sene önce onu söylemeyeceğim kaç sene önce ben bunu kullanmıştım deyip oradaki bilgilerin biraz tazelenmiş oldum. Ama onun dışında da tabii sınavcılıkta yaptığım için sınav aşamasında işte soru türleri nasıl yazılır sınav nasıl eklenir nasıl değerlendirilir o kadar çok öğrendiğimiz şey oldu ki hem blackboard hem Moodle'la ilgili tamamen içeriği yönetmeyi planlamayı görüntü vermeyi sınav hazırlamayı her şeyi öğrenmiş olduk bu süreçte."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 84 - 84]

79.

" Öğrenciler tabii daha kolay adapte oldular biz bu dediğim gibi eğitim videolarını hazırlıyorduk covidde öğrenci sınav olacak onunla ilgili nasıl internet sitesinde işte nerelere tıklayacak girdikten sonra ne görecektik açıldığı zaman sınavları tamamlayıp nasıl ilerleyecek nasıl tamamlayıp gönderir yani her aşamasıyla ilgili öyle kısa eğitim ve tanıtım videoları hazırlıyorduk öğrencilere. Onlar için de hani internette kopma sıkıntısının dışında bazen format uyumsuzluğu onun dışında çok sıkıntı yaşamadılar biraz daha rahat uyum sağlayabildiği aslında öğrenciler yani korktuğumuz kadar olmadı."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 86 - 86]

80.

" Şimdi bitti ve covid sonrası herkes şu soruyu soruyordu yani yüz yüze tamamiyle geçecek miyiz yoksa ne yaşayacağız yani hani nasıl bir dönem bizi bekliyor gibi şimdi covid bitti yabancı diller hybrid yapıyor artık onlar da hybrid oturdular yani covidin onlara böyle bir planlama sürecinde olumlu diyebileceğimiz bir etkisi oldu. Şuan Yabancı Diller Yüksekokulu şeylerine programların eskiden yüzde yüz yüz yüze yaparken şimdi artık hybrid yapıyorlar ve de birçok görevi online veriyorlar işte asenkron program diye bir şey var haftalık Asenkron programı veriyorlar öğrencilere bireysel çalışmaya yönelik bu ya Moodle'da oluyor ya da belli linkler de paylaşım ya da bizim materyal paylaştığımız şeylere yönlendirmeleri oluyor işte elinizdeki okuma dosyası şu şeyleri yapacaksınız gibi onlar artık hybrid ama TÖMER dediğim gibi yani Hani covid bitti covid sürecinin sonlarında bile öğrenciyi zorla şey yaptık Moodle'a. Yani baktığımızda yine deneyeceğiz bizde, çünkü böyle bir online çevrimiçi bireysel çalışmaya yönelik bir sınıfımızı oluşturduk her şey iyi falan ama öğrenciyi bir türlü motive edemiyoruz. Bu yeni süreçte yeniden değerlendireceğiz altyapı kullanmadık."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 94 - 94]

81.

" Şöyle dediğim gibi bu Moodle yoktu Moodle biz yönetim olarak gelince ben aktif bir şekilde yabancı dillerde kullandığımız için burada da benzer bir modeli oluşturmaya çalıştım ama dediğim gibi yani burada covid bitti öğrencilere şey motivasyonu yapamadık yani mesela işte yazma uygulaması yapacaktık yazma uygulamalarına online dönümler verecektik verdik oraya yazdık hiç yazan olmadı öğrenciler girip yapmadı yani öğrenci girip yazmayınca o zaman bir motivasyon eksikliği şimdi yeni dönemde dediğim gibi yapmak istiyoruz yönetim olarak tekrar bir hybrid model çünkü o artık kaçınılmaz bir şey hani dijital içeriklerin olduğu ve oradan öğrencinin girişimini takip edebileceğiniz bir platform çok değerli raporlama açısından da çok değerli. Hem biz öğrenci kendi girişimini oradan döndüklerini görür hem biz öğrencinin şeyini tutabiliriz yani rapor bizim için raporlama da önemli dolayısıyla bunu yapmanın yollarını bulmaya çalışacağız yani gerekirse zorunlu değerlendirme olarak homes düşünmüştük ya homes olduğu için katılmadılar gerekirse zorunlu değerlendirme yapalım ama onları bir şekilde online içeriğe çekelim uygulamalara çekelim diye düşünüyorum bunu da işte Ağustos Eylül gibi ne yapabiliriz oturup düşünüp planlayıp değerlendireceğiz."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 104 - 104]

85.

" Yani tamamen covid süreci bitmiş olmasa bile biz eski pratiklerimize döndük diyebiliriz. Yani aslında yüz yüze eğitime dönmemiz ile birlikte en azından bu uzaktan derslerdeki imkanları kullanmıyor olmak aslında çok sürdürülebilir olmadığını gösteriyor mu diyeceğim ama onun dışında gerekirse yine kullanabiliriz dolayısıyla onlar bizde kalıcı ama oradan kazandığımız ne var bundan sonra hep böyle yaparız dediğimiz. Belki o feedback süreçlerinde işlenen ekran yani daha dijital gerçekten artık kimsenin kağıt topladığını düşünmüyorum. Geri görüntü verirken muhtemelen herkes bu dijitalden devam ediyor diye düşünüyorum. Onun dışında çok kalıcı olan kökten bir değişiklik sanırım olmadı yinede."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 66 - 66]

88.

" Şöyle oldu covid döneminde sınavların güvenini çok sağlamadığımız için süreç değerlendirmesinin ağırlığını arttırdık diyebiliriz. Dolayısıyla işte daha çok ürün odaklı şeyler yapmaya başladık yönlendirme yapmaya başladık ve uzaktan eğitim süreci bittikten sonra da onlar bizimle kaldı diyebiliriz. Yani hala işte final sınavının ağırlığı daha az değil ama eskisine göre daha az ve süreç içerisinde topladığımız işte quizler vesaire onlar."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 72 - 72]

89.

"Ben olumlu karşıyorum ama olumlu karşılamayan arkadaşlarım da var çok iş getirdiği gerekçesiyle evet biraz tartışmalı bir konu olduğunu söyleyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 74 – 74]

90.

"Aslında iyi oldu bu şeyleri sistematik hale getirmek açısından bir kazanım oldu diyebilirim Covid sonrası süreçte."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 76 - 76]

92.

"Şöyle söyleyebilirim, ben hani bu alana zaten ilgiliyim. Yani bireysel olarak da kendimi sürekli geliştirmeye çalışıyorum dijital anlamda. Günlük hayatımda da iş hayatında da bu benim özel ilgi alanım diyebilirim. Covid döneminde de zaten çoğu yapmam gereken şeyi biliyordum. Benim için çok fark etmedi. Belki birkaç yeni uygulama vesaire de daha çok gelişmiş olabilirim. Ama bu konuya ilgi duymayan ya da kullanmayı tercih etmeyen hocalarımız da daha çok etkisi oldu. Ben kendim için söyleyecek olursam dediğim gibi ben zaten seviyordum zaten kullanıyordum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 50 - 50]

2.7.2. Öncesi ve sonrası dijital yeterlik durumu

1.

"Şunu söyleyebilirim, örnek veriyorum bu zamana kadar biz hep yüz yüze bir şeyleri yapmak zorundaydık. Bir şeyleri öğrenmek zorundaydık ve bir gün önce bir gün sonra hızınızı ayarlamadan bir eğitime gidemiyorduk. En basitini söylüyorum size biz dijital sempozyumlarda çok güzel eğitimler aldık. Sen de katılmıştın. Hacettepe Üniversitesine bize sunduğu yabancı dil olarak teknoloji öğretiminde saat yediden ona kadar yani bizim hepimizin dijital ders verme dönemi bittiginde oturup oradaki hocaları görmek, oradaki hocalardan ders dinlemek muhteşem bir şey. En basiti Tömerler kendi kapsamında bir sürü dil eğitim seminerleri verdi. Belki biz hocaları işte bildiri yazarsak görebileceğimiz hoca vardı işte otobüse binip gidersen ama biz bir tık ötede çok güzel bilgiler alabildik. Çok güzel uygulamalar öğrenebildiğim mesleki gelişim açısından bana çok faydası olduğunu söyleyebilirim. Seminerlerin kişisel gelişim süreci olarak işte herkes birbirine artık böyle seminerler, seminer saati atması, kulaklığını takıp olduğun her yerde dinleyebiliyorsun. Yani illa böyle sabit oturman gerekmiyor bile. Herhangi bir iş yaparken bile sen bir anda bilgi de olabiliyorsun. Ben şunu söyleyebilirim, dijital platformlarla ilgili seminerler dijital dünyayla ilgili seminerler kendi mesleğim olan dil öğretilimiyle ilgili çevrimiçi seminerler, çevrimiçi eğitimler, sertifika programları, öğretici yetiştirme programları bile hazırladı. Ben çok faydası olduğunu düşünüyorum. Yani covid sonrası kesinlikle dijital farkındalığımız çok arttı. İnsanların evde oturduğu yerde kendini geliştirebileceği bir sürü şey buldu. Sosyal medya aracılığıyla bir sürü sosyal medyaya canlı yayınlara izleyebildik. Keşke sürekli yapılabilse ama ben covid sonrasında insanların ve insanlığın... Özellikle öğrenme sürecinde dijital farkındalığının arttığını düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 52 - 52]

2.

"Fakat öncesinde dijital platformlara hepimiz bu kadar aşına değildik. Sonrasında bir süreç bizi mecbur kıldı ve dijital platformlarla daha haşır neşir olduk."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 61 - 61 13]

3.

"Benim için öncesinde çok fazla bir teknoloji yoktu. Dil öğretiminde ama ne zaman ki pandemi geldi hayatımızı mecburen soktu teknolojiyi. O zaman ya, evet, bence hayırlı oldu. Yani çok böyle iyi bir sebeple gelmeseydi de pandemi buna vesile oldu."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 61 - 61 15]

4.

"Başka örnekler tabii ki verebilirim. Farklı uygulamaları öğrendim işte mesela bu derse girişte örnek veriyorum o derste o haftanın o günün şey ile ilgili anahtar kavramları mesela vermek için Word Art programı var mesela orda kelime bulutu oluşturuyor farklı farklı şekillerde. Ben o günkü anahtar kavramlarımı derste vereceğim veya o derste vereceğim kelimeleri yazıyorum özellikle kelime üretiminde çok etkili bir uygulama. Onu mesela kendim tamamen sezgisel olarak çözdüm öğrendim. Onun öğrencisinde covid'den önce şeyi biliyordum aslında Pool Everywhere diye bir program var. Bu tabii doğrudan şey için geliştirilmiş bir program değil ama bir konuya hazırlık aşamasında öğrencilerin fikirlerini alırken çok etkili oluyor. Bir anket şey yapıyorsunuz linki paylaşıyorsunuz o link vasıtasıyla giriş cevap veriyorlar ve sınıfta ekranda o ön hazırlık aşamasında işte kim ne düşünüyor öğrencilerin fikirlerini alırken ve hazır buluşluklarını test ederken çok şey. Onun dışında Kahoot mesela burada işte o özellikle konu tekrarı yaparken ders sonlarında çok etkili ve bu işte şey dedikleri 'gaming' dedikleri yani oyunlaştırma, ölçme değerlendirme oyunlaştırma şeklinde etkili bir uygulama olduğuna da düşünüyorum aslında o yönde de kendimi biraz şey yaptım. Sunum programları mesela Powerpoint dışında Prezi ve Emaze'i de kullanmaya başladım onların algoritmalarını çözdüm. Ama Prezi ve Emaze offline çalışmadıkları için daha çok online olması gerekiyor. Ama biz sigorta devresi gibi yine Powerpoint'te bulunduruyoruz çünkü internet olmadığı durumda öyle ama onları da kullanıyorum çünkü neden internet yoksa zaten ders yapamıyorsunuz. Onun dışında yani başka düşünüyorum yani Kanwa'da özellikle bu Instagram postları gibi öğrencilere kelime kartları hazırlayabiliyorum onlardan aynı zamanda böyle bir afiş tasarımlarını, bir broşür tasarımlarını özellikle B1'de B2'de yani daha seviye yüksek olduğu zaman, üst seviyelerde öğrencilerin o görevleri anlayabilmeleri kolay oluyor. O anlamda da covid sonrası kendimi bu dijital uygulamalar açısından geliştirdiğimi söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 67 - 67]

5.

"Yok üniversite döneminde de böyle idim. Yani bir bilgisayar, bir Word'de yazı yazmak ve sunum hazırlamak. Ama dil öğretimi alanına başladıktan sonra yani lisansı bitirdim, Türkçe öğretmeye başladıktan sonra yani Covid öncesinde teknoloji ile barışık olmam gerektiğini öğrendim, araştırmam gerektiğini. Çünkü neden yüz yüze derste de bunu kullanıyorsunuz. En basitinden o sunum mesela, öğrenci açtığınız zaman Powepoint'te beyaz sayfa üzerinde sunum. Yani neden bunu görsün ki, neden ben daha böyle renkli hale getirmeyeyim. Renkli derken daha işlevsel manasında yani öğrencide kalıcı. Ya da işte mesela dedim ya Select uygulaması, istasyon tekniği yaparken ben bunu rahatlıkla sınıf içinde de kullanabilirim. Yani orada gruplarımı oluşturup, görevleri verip, orada da yapabilirim. Bu arada en temel şeyim motivasyon. İkinci motivasyonum da şu Arizona Üniversitesi covid sürecinde pek çok seminerler düzenledi. Bunlar ELT ile ilgili seminerler idi ve şunu gördüm bir derya deniz yani çok geniş bir şey var, birikim var çok farklı deneyimleri var. O seminerlere işte farklı dünyamın dört bir kıtasından öğreticiler vardı, akademisyenler vardı işte ne bileyim farklı şeyler vardı. O da açıkçası beni heveslendirdi. Yani neden İngilizce'de böyle şeyler var, neden ben bunları Türkçe'ye entegre etmeyeyim, neden Türkçe'nin doğasına uygun bir şekilde bunlardan istifade etmeyeyim, bunu düşündüm yani."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 87 - 87]

7.

"Dediğim gibi bizim uzaktan eğitimde yani, geçen seneki uzaktan eğitim kastediyoruz pandemi döneminde: Böyle bir şey olmadı. Dolayısıyla yani daha önce öncesinde de öğrencinin yaptığı her şey standart giriyor. Telefonunu açıyor, bilgisayarını açıyor. Yaşadığımız tek

sorun internete girip girmemesini yani internet bağlantısının zayıf olup olmaması. Dolayısıyla bu konuyla ilgili herhangi bir şikâyet duymadık. Hani belki bir kişi iki kişidir, o derse girememiştir. Zaten giremediği için bize iletişim kuramamıştır o kadar yani." *[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 42 - 42]*

8.

" Ya covidten çıkıp da dersler yüz yüze eğitim başladığında öğrencilerin özellikle hazırlık sınıfı öğrencilerinin üniversite öğrencisi gibi durmadığını bir taraftan tam olarak üniversite öğrencisi olarak kendilerini hissetmediklerini düşündüm açıkçası. Yani derse katılmakta biraz daha ürkektiler. Duygularını, düşüncelerini ifade etmekte daha ürkektiler. Bunun açılması bir dönemi buldu. Yani yaklaşık olarak bir dönem sürdü. 2. dönemin başlarına doğru öğrenciler biraz daha kendilerini daha rahat ifade etmeye başladılar. Tabii üniversitede ilk yılı olmasının da bir handikabı vardır. Bir taraftan ama. Öyle..." *[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 66 - 66]*

10.

" Covid sonrası diye düşünüyorum. Çünkü yani çok net değilim ama covid öncesi zaten benim hani gebelikten dolayı bir gün duyduğum şey uzak kaldığım süre vardı, ondan sonra oldu diye hatırlıyorum açıkçası. Ama bizim dediğim gibi hani online derslerimiz de olduğu için biraz da böyle online olarak bu şeylerden nasıl faydalanabilirim ona yönelik bir çalışmadı. Aslında. Yani sadece yüz yüze derslerde değil, online olarak da bu tür şeylerden nasıl yararlanabileceğimiz üzerine bir şeydi bir eğitimdi. Daha başka bir eğitim aldığımızı hatırlıyorum. Ama sadece..." *[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 14 - 14]*

12.

" Covid dönemini ile ilgili maalesef çok bir tecrübem yok. Çünkü dediğim gibi doğumdan dolayı ben o ara şeydim. Yani doğum izinliydim. Bende o döneme denk geldi. Bu sebeple bir yanıt veremeyeceğim." *[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 24 - 24]*

13.

"Yani bir bilgi yok açıkçası ama böyle zannettiğim kadarıyla hani telefon anlamında hepsinin sahip olduğu bir şey. Bence artık herkesin elinin altında olması gereken bir şey. Yani covid ile beraber özellikle hani bu öğrenci üniversiteye gelmeden önce de muhtemelen derslerinde online bir şekilde internet zorundaydı. Ya telefon ya da bilgisayar muhakkak en azından birine sahip olmak durumunda. Yani hiç, telefonları vardır diye düşünüyorum hepsinin akıllı telefonu." *[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 30 - 30]*

15.

" Pek bir şey yok aslında ama hani belki zoom kullanımıyla ilgili şunu söyleyebilirim, covidten önce yine çok yaygın bir kullanılan bir araç değildi. Şu anda mesela covidten sonra ilk öğretim işte ne bileyim orta öğretim kademelerinde falan da hocalar kullandı ya biz mesela hazırlık derslerinde geçen sene bunları bunu kullandık, online derslerimiz de vardı ve tartusta bazen sıkıntı yaşadığımız için ve daha aktif yani karşı tarafın da. Derse katılımın daha kolay olduğu için yerine hocalar olarak zoom tercih ediyorduk. Hani önceki dönemde olsa belki yine öğrencilerin alışması, sistemi öğrenmesi katılım vesaire sıkıntı olabilirdi. Fakat hepsi bilerek belli bir altyapıyla gelmiş. Hani o sisteme aşına bir şekilde geldikleri için o derse ilgili pek bir sıkıntı yaşadığımızı hatırlıyorum. Yani normalde yeni bir sistem uygulandığında öğrenciler muhakkak özelden de yazarlardı işte ders esnasında dersin böyle büyük bir bölümü bu tür problemleri aşmaya çalışarak geçirdi. İşte ben şunu sorunu yaşadım, aşamadım. İşte hocam bu sistem çok sıkıntılı yüz yüze işlese mi? Falan filan, hani bu tarz şikâyetler ve problemlerle karşılaşırdık ama hazırlık öğrencileriyle ders işlediğim dönemde hiç yaşamadım. Bunu da şeye bağlıyorum. Hani dediğim gibi o dönemde zaten kullandıkları aşına oldukları bir şeydi, bir sistemdi ve buraya geldiklerinde zaten hazırlıklı gelmişlerdi. Yani buna bağlıyorum başka bir şey yok açıkçası. Hani..." *[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 56 - 56]*

16.

"H- Yani bireysel olarak şöyle diyeyim, biz kurum olarak aslında covid öncesinde de mesela online eğitime geçmiştik. Onun haricinde yüz yüze verdiğimiz derslerde de dijital araçları kullanıyorduk. Bu nedenle dijital etkinliğimizde çok büyük ölçüde bir değişim olmadı korona bizim şahsi olarak kendi adıma söyleyeyim. Kurum açısından da şöyle bir durum oldu bazı dersler için bu dijital öğrenme ortamları kullanılıyordu ama bazı dersler için dahası dersleri yüzde 95 için belki de kullanılmıyordu. Korona nedeniyle artık o öğrenme, dijital öğrenme ortamı herkesin kullanımına açık hale geldi. Mecburi oldu yüz yüze eğitim yapılmadığı için burada da şu sıkıntıyı gördük, üniversitedeki birçok hoca aslında hazır değildi bu duruma hazırlıksız yakalandı yani. Nasıl hazırlıksız yakalandı? Mesela bir uzen platformunu mesela hayatında hiç kullanmamış hocalarımız vardı. Bu konuda da verilen eğitim biraz yetersiz kaldı. Genelde hocalar birbirlerine danışarak nasıl bir yol izleyeceklerini öğrenmeye çalıştılar ve birçok hocamızın dijital ortamda öğrenciye verebileceği herhangi bir malzeme materyal yoktu. Mesela ne bir sunum, ne bir şey, hiçbir şey hazır değildi. Dolayısıyla bunun için. Hocalar da baya bi emek harcamak zorunda kaldılar. Ama şimdi bazı hocalar teknolojik materyal kullanımını çok iyi bilmedikleri için mesela sunumlar açısından senin basit bir örnek mesela sunumu öğrenci için nasıl ilgi çekici hale getirmesi gerektiğini bilmediği için normal klasik powerpoint sunumu hazırlayıp onu da çok basit bir görselle sunup öğrencileri böyle daha sıkacak materyalleri hazırlayan hocalar da oldu. Bazıları da önceden dijital yetkinlik anlamında da iyi olanlar. Mesela öğrenciyi nasıl etkileyebileceği eklerini o yaş düzeyine uygun, nasıl materyal hazırlayacaklarını bilen hocalar genelde öğrencinin daha çok ilgisini çekebilecek. Görsel açıdan daha zengin. Yani sadece bir giden oluşmayan, aynı zamanda görsellerle de durumu ifade eden şeyler kullandılar. Hocadan hocaya da bir değişiklik gösterdi. Ülke genelinde de baktığımızda gerek ilköğretim kademesinde gerek üniversite kademesinde her yani eğitimin her kademesinde. Eğitimin her kademesinde şeyi gördük hocam. Hocaların ve öğrencilerin bu dijital ortama yani ayak, uydurmak zorunda kaldıklarını gördük. Velilerle beraber hem öğrenci, hem veli hem öğretmenler bu konuda otomatikman zaten eksikliklerini gördüğü insanlar bu doğrultuda kendini geliştirmeye çalıştılar. Çünkü başka yolu yoktu bunun." *[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 51 - 51]*

17.

" Dediğim gibi, yani bize en fazla yardımcı olan aslında bu konuda bence en fazla bilgisi olan Tark hocamız var. Yani mesela sınav yapacağımız zaman bile: Pandemi sürecinde online biliyorsunuz sınavlar yaptık. Orada bile hocam nasıl yaparsız soruları nasıl yükleriz ya da bunun dışında hangi uygulamaları kullanabiliriz? Mutlaka bize bu konuda yardımcı oluyor. Sağ olsun... Ofiste referansımız o diyebilirim." *[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 23 - 23]*

18.

" Covid döneminde, biliyorsunuz çok fazla zorlandık. Bir de o dönemde ben hazırlık dersleri veriyordum. Onları da mesela şu şekilde yaptık: uzame döküman olarak yükledik mecburen çünkü uzun oluyor biliyorsunuz sınavları... Öğrencilere de belirli bir süre verdik. O süre zarfında geri yüklemelerini istedik. Yani ölçme yüzde yüz güvenilir oldu mu dersiniz. Hayır tabii ki, çünkü öğrenciyi de çok fazla denetleme şansız olmadı açıkçası. O yüzden biraz eksik kaldı diyebilirim pandemi sürecinde." *[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 47 - 47]*

19.

" Şöyle hocam, covid öncesinde tabii bizim yine uzan derslerimiz online olarak yürüttüğümüz dersler: Aslında sınırlı. Yani bir tek o uygulamayı kullanıp dersi veriyordum. Sonra covid döneminde interaktif olması için: Dediler ki Zoom uygulaması daha iyi olur. Hepimiz için de bir şey var oldu... Yani Zoom nasıl kullanacağız? Kitabı nasıl yansıtacağız? Öğrencinin sesini nasıl duyacağız? Bu anlamda bize aslında kendimizi biraz onu öğrenmeye mecbur bıraktık ve öğrendik. Yani covid bu açıdan aslında bize de faydalı oldu. Şu an mesela istediğimiz şekilde Zoom uygulamasını ya da diğer bazı uygulamaları kullanır hale geldik. Biraz daha arttı diyebiliriz bu konuda." *[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 59 - 59]*

21.

gerçekleştirilmesi gerekir. Ama farklı milletlerden öğrencilere ulaşmak istiyorsanız ve sınıfta heterojen bir yapı oluşturmak istiyorsanız birçok farklı yerden öğrenciyle de aynı noktaya gelmenin en kısa yolu uzaktan eğitim oluyor ama birçok dezavantajı ile birlikte onu da söyleyeyim. Dezavantajı aslında şöyle dezavantajı: Öğretici yeterlikleri işte diyorum ya orada öğretici yeterliliği devreye girmesi gerekiyor. Materyalin hazırlanması sadece bir iş yükü olarak iş yükü maddesi altında çıkabilir ve buna da hazırlıklı olmamız halinde gerekecek. Bu önümüzdeki yıllarda. Çünkü ben bundan sonra bu sürecin biteceğini daha da artarak böyle devam edeceğini, uzaktan eğitimlerin veya bu uygulama kullanıcılarının. Etkili olacağını düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 70 - 70]

2.

" Şimdi yine biraz önce bahsettiğim ile ilişkili galiba bu sürdürülebilirlik tabii ki. Ben bunun böyle gerçekleşeceğini düşünüyorum ve bu süreç dediğim gibi hibrit yüz yüze dersler veya yapılan uygulamalar bu şekilde devam edecek ve bunun sonucunda öğrenciler de belirli bir yeterliliğe sahip olacaklar ki bunu görüyoruz zaten. Bu yaptığımız şeyler de artık ilk derslerimizde. Mesela o zaman nasıl kullanılacağı ile ilgili birçok soru gelirken içinde hiçbir soru gelmiyor veya yaptığımız herhangi bir uygulamanın Kahootun mesela. Hocam bir tabii ki bir hazır bulunuşlukları, programı tanınmaları ve programını etkin kullanmaları sürecinde bunlardaki yeterlikleri çok çok çok artmış durumda. Öğrencilerin ve bunun da sürdürülebilir olacağını kesinlikle düşünmüyorum. Çünkü diyorum ya birçok imkanla birlikte evet dezavantaja sahip ama imkanları çok daha fazla olduğunu düşünüyorum uygulamaların çünkü işi çok rahatlatıyor öğrencinin seviyesine indirebilecek uygulamalar kullandığımız zaman bunların çok çok iyi olacağını düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 76 - 76]

3.

" Şimdi şöyle ki. Temel dil becerileriyle ilgili yine dil becerileriyle ilgili yine söyleyeyim, şimdi bu uygulamaların sürdürülebilirliği, uygulamanın işe yararlığı ile tabii ki. Ve etkililiği ile alakalı. Yani siz eğer herhangi bir uygulamanın etkili olmadığını düşündüğünüzde daha farklı bir uygulamaya geçebiliyorsunuz. Ama mesela Kahootu kullandığımda her defasında onun olumlu geri dönüşler aldığım için bu uygulama. Yarin sürdürülebilirliği noktasında, ben olumlu düşünüyorum ama şöyle şimdi büyük bir ekonomik pazarı da oluşturdu bu durum. Birçok uygulama var, herkes üretiyor, herkes üretiyor. Yani pandemi döneminde şöyle oldu, bu uygulamaları, sayısı veya uygulama çeşitliliği amiyane tabirle patladı ama ilerleyen süreçte daha seçici bir hale gelecek. Nasıl seçici bir hale gelecek? Birçok uygulamanın etkili olup olmama durumları artık tartışılacak ve bu uygulamaların etkinlik durumuna göre bazıları devam edecek. Ama bazıları kesinlikle son bulacak. Yani burada bir uygulama çöplüğü demeyeyim ama uygulama patlaması var ve bu uygulamaların etkililikleri oranında sürdürülebilirliklerini düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 78 - 78]

4.

"Kültürel boyuttaki kelimenin öğretim için muhakkak teknoloji gerekiyor ve bunu da işte iyi bir ses sistemi ile donatılmış olan bir sınıf ve bu sınıftaki teknolojik aletler, afişler, özellikle sınıfta afişlerin eksikliği büyük bir durum. En basitinden ilkököl öğrencilerine bile normalde sayıların rakamlarının, mevsimlerin, ayların gibi temel A1 seviyesindeki öğrencilerin öğrenmesi gereken hani kafalarını çevirdiklerinde muhakkak karşılaşmalarını beklediğimiz sınıfın ortamıyla ilişkili olan materyaller olması gerekiyor. Sınıfta o bile yok. Yani dümdüz duvar. Çocuk kafayı kaldırdığında duvara bakıyor veya dışarıya bakıyor. Öyle olunca yani afiş eksikliği, materyal eksikliği, öğretim materyallerinin çok fazla eksik olduğunu düşünüyorum. Hani sadece dijital boyutta değil, sınıfın hani Tömer sınıfı olabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi veya ses ile ilgili yani sinema veya dizi ile ilgili bir parçayı alıp onunla ilgili bir şey öğretecekseniz eğer onunla ilgili de bir sınıfın oluşturulması gerekiyor bence. Çünkü bu da büyük bir eksiklik. Ses mesela küçük hoparlörleri götürüyorsunuz, cızırtılı çıkıyor. Çocuğu bir kere dinleniyorsun olmuyor. En arkadaki çocuğa ulaşana kadar sesli oluyor, dağılıyor. Öğrenciler de işte zannediyor ki sesini çok yükseldiğinde daha iyi anlayacaklarını ama hani bunu sesin yüksekliğini anlamaya ne kadar... Anlamaya ne kadar sağlamayacağı ortadaysa bence ideal bir ses ortamına da ses ortamı olmadığına da öğrencilerin normal bir anlama düzeyini bekleyemeyiz, duyabilmesi gerekiyor. Bununla yankı yapmadan eko yapmadan iletilmesi gerekiyor"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 32 - 32]

5.

"buraya doğru gideceğiz çünkü bu bunun konforunu gördük. Konforlu bir şey. Hocam gerçekten hibrit eğitim sistemlerine doğru bir girişim olacağını düşünüyorum özellikle zaten mesela Türkiye'de de işte Anadolu Üniversitesi bunu zaten yapıyordu ama işte İstanbul Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Ankara Üniversitesi gibi uzaktan eğitim modelleri geliyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 84 - 84]

6.

" Derslerde kullanmaya devam ettik. Zaten bahsettiğim gibi Classroom ve Moodle'ı yüz yüze derslere geçtiğimiz halde kullanmaya devam ettik. Derste yüz yüze anlattığımız konuyu."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 70 - 70]

7.

"Böyle devam edecek, hatta gelişecek. Bu durumda, çünkü artık bu konuda materyaller de arttı. Onları da görüyoruz. Evet, işte videoların olduğu kitaplar... Görsel içeriklerin olduğu, kitaplar... Takip ediyoruz, onları kullanacağız derslerimizde. Şimdi İstanbul Üniversitesi'nin kitabını inceliyoruz. Onun da dijital ortama aktarılmış biçimi var artık. Onu asıl bir kitap olarak seçmek bile yardımcı materyal olarak kullanacağız. Yani bu artarak devam edecek. Artık bunun suyun akışını geri döndüremeyiz. Bunun dönüşü yok. Zaten çağımız öyle bir çağ."

[Türkçe Öğreticileri\HT4; Pozisyon: 75 - 75]

8.

"Bu süreçte oradan online dersler yaptık, sınıflar karantinaya girdiğinde öğrenciler oradan online derslere katıldı, bir çok hocamız da orayı gerçekten aktif kullandı, online ders olmasa bile artık yüz yüze derse geçilse bile oradan materyal paylaşmaya devam etti birçok hoca. İkinci dönem bunun biraz azaldığını söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 14 - 14 22:00]

9.

" Yani tabii ki çok olumsuz bir süreç ama bu açıdan olumlu kazanımlarımız oldu. Hep birlikte bütün bu araçları kullanmayı öğrendik. Pandemi bise de bir daha tekrarlamasa bile artık belki bütün hocalarımız değil çünkü bu kişisel bir şey birazcık da ve birçok hocamız belirli seviyelerde bu dijital ortamları kullanmaya kesinlikle devam edeceklerdir. Yani en azından bir materyalin cevap anahtarını oradan paylaşmak gibi. Sınıfta cevapları vermek bir iki derse mal oluyor, oradan cevap anahtarını paylaşmak gibi en azından bu açıdan kullanabilirler. "

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 56 - 56]

10.

"Öğrenciler önümüzde olmadığı için bunları çok net bir şekilde görmemiz o bireysel farklılıkları görmek mümkün değil. Belki karşımızda olsa kamera açık olsa ilgisinin dağıldığını, nereleri takip ettiğini, ne kadar konsantre olduğunu olamadığını daha net bir şekilde görmek mümkün. Ama öbür türlü bazen kamerası mı açık değil öğrencinin, sesleniyorsun: Ahmet, Ahmet yok. Hasan'a sesleniyorsun, Hasan da yok. Ya da biraz sonra geliyor. Sonra sesler birbirine karışıyor. 2 ses aynı anda üst üste biniyor. Tabii bunu engellemeyi zaman içerisinde çocuklarla birbirlerine saygı göstermeyi, birisi konuştuğun zaman diğerini beklemeyi öğreniyor. Ama bu bir taraftan da vakit alıyor. Sınıf ortamında görüp doğrudan söz veriyorsunuz. Bazen dijital ortamda işte Zoomda parmak kaldırmış, el kaldırmış ama sonra ona indiriniz mi? İndirmediniz mi yani? Bunları da tek tek de arkadan takip etmeniz lazım hepsinin. Zor işler değil ama hem dersi anlatıp hem o tarafı konsantre olup hem bir sonraki konuyu takip etmek açıkçası kolay değil. Ya da bilmiyorum. Alışmadığımız bir şey kolay değil demeyeyim. Öbür taraftan da öğrencinin. Sınıf ortamında öğrenciyi daha iyi tanıyoruz. Öyle söyleyeyim, sınıf ortamında baktığınız zaman daha iyi anlayabiliyorsunuz. Bazı durumlar yanıtıcı olabilir çünkü. Öğrenme alt yapılarının farklı olduğunu zaman geçtikten sonra öğreniyorsunuz ki biraz zaman alıyor. Yani hemen baştan anlaşılabilir bir şey değil ve"

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 58 - 58]

11.

"Yani ülke genelinde baktığımızda Milli Eğitim Bakanlığı'nın işte geliştirmiş olduğu EBA mesela ağı var. Hâlâ şu anda aktif bir şekilde öğrenciler tarafından kullanılıyor. Bunu görmek güzel bir şey aynı şekilde bu yaşanan sıkıntılardan sonra dijital yetkinlik üzerine ya da dijital öğrenme araçları üzerine çok fazla kitap yazıldığını görüyoruz. Bu da aslında biraz bir toplumda bir farkındalık oluştuğunu gösteriyor. Yani şu anda aslında farkındalık oluşmuş durumda artı teknolojik unsurlar açısından biraz daha altyapının geliştirildiğini düşünüyorum"

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 59 - 59]

12.

"H- Yani ben hâlâ aktif bir şekilde dediğim gibi kullanıyorum. Aslında dijital öğrenme araçlarını derste yabancı dil eğitiminde özellikle etkin olduğunu düşündüğüm için bundan sonra da kullanmaya devam edeceğim. Fakat şeyin farkında olmak güzel. Hani yani bu sizinle sohbetimizde biraz bana o yönde de katkı sağladı yani aslında. Hani bu yetkinlik dediğinizde hakikaten tamam kullanıyoruz ama ne derece etkin bir şekilde kullanabiliyoruz ya da ne derece öğrenciler bundan istifade edebiliyorlar. Biraz daha belki ona odaklanarak bundan sonra biraz daha odaklanarak yani bir şeyler yapmaya çalışacağım. İnşallah daha faydalı olurdu diyorum yani."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 61 - 61]

13.

"Fakat şimdi pandemi nin bitmesiyle birlikte bu online eğitim çok da verimli değil yüz yüze dönüyoruz gibi bir karar alındı. Mesela bu kadar imkanımız varken bu kadar bu işi becermiş iken her şey elimizin altındayken bunu neden daha verimli kullanamadık?"

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 11 - 11]

14.

"ödevleri vesaire artık tamamen öğretim yönetim sistemi üzerinden veriyoruz. Bu durum kalıcı oldu bizde"

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 74 - 74]

15.

" Bu öngörülerim. Bence öğrendiklerimizin bir kısmı kalıcı olacak ama büyük anlamda derse entegre edilebilen bir öğrenciyi aktarılabilen dijital yeterlik bu konuda sağladığımız gayelerimiz eskisi kadar fazla yoğun olmayacak. Ben öyle düşünüyorum. Belki de bunun büyük bir nedeni, öğrencilerin zaten bu konuda çok azdır. Çok bilgili olduğunu bizde ya da bizden bilgili olduğunu düşünmemiz olabilir. Bu konuda belki de eskiden yaptığımız pandemi sürecinde yaptıklarımızı belki yüzde otuzu yüzde kırkı oranında devam edeceğimizi düşünüyorum. Ama çevremi gözlemlediğim de pandemiden sonra direkt eski sürece geri dönen. Orada öğrendiklerinin hiçbirini derslerine katmayan, devam ettirmeyen kişileri de gözlemliyorum. O yüzden yine bunun bence kişiyi bağlı olduğunu düşünüyorum. Öğreticiye bağlı olduğunu, öğrenciyi bağlı olduğunu düşünüyorum. Öyle farklılıklar olacaktır mutlaka."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 58 - 58]

16.

" Ben hala ilgili webinarlara konferans ve seminerlere katılmaya devam ediyorum. Bu konuda araştırma yapmaya devam ediyorum ama benim zaten hani bu konuya olan ilgilim yüzünden ilgilim alakam yüzünden de olabilir zaten ilgilendiğim bir alan olduğu için belki de ben hâlâ kendimi geliştirmeye çalışıyorum bu anlamda, kendi açımdan evet devam edeceğim. Üstüne çok daha fazla şey katmaya devam edeceğimi düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 60 - 60] 9. Dijital yeterlik Geliştirme Motivasyonları

2.8. Motivasyon

2.8.1. Öğrenci Odaklı Motivasyon

1.

"Öyküleyici metin yazmaya geçtiğinde karikatür yazma programları var. Ücretsiz comicshead filan tarzında onları çok kullanıyorum yani ben oldukça kullanıyorum ve özendirme çalışıyorum işte açıkçası Story Board vardı mesela onu çok kullandım ama şu an ücretli yaptığım için bazen öğrencilere ücret verip de. Kendi kitaplarını yazmak istiyorlar. Mesela bunu daha çok mutlu oluyorum ben bu bence işte bu noktada dediğiniz gibi öğretici öğrenciyi özendirerek özel indirmenize gerek yok."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

2.

" Motivasyon, kaynağım en başta su mesleğini seviyor olmam bence bu bir. İkincisi doktora dönemimde bu yabancılara, Türkçe öğretimiyle ilk tanıştığım da mesleki doyumunu bir yabancıya, bir dil öğrettiğin zaman en üst noktada yaşamam. Yani çünkü siz ona sadece dili öğretmiyorsunuz. Kişilik ve kimlik kazandırıyor. Aynı zamanda bu çok önemli. İşte siz kendi dilinizdeki gelenekleri görenekleri vererek, o zarafeti o görgü kurallarını, o saygıyı, o sevgiyi, o insani duyguları, yani sadece dil öğretip geçmiyoruz. Dil her türlü öğretirsin. Hal eklerini, isimleri, sıfatları her türlü öğretirsin ama bir insana kişiliği ve kimliği kazandırdığın zaman en üst noktada hissediyorsun. Bu benim birinci motivasyon kaynağım. İkinci motivasyon kaynağım: Bence bu dünyayı herkese iyilik yapmaya geldi. Bir tane iyi kendini bilen insan yetiştirirsek ve bu şekilde bunu da en iyi temsil eden şey, dilimiz dilimizle insanlara merhametini, isteklerimizi anlatan biliyoruz. E bu üçüncüsü ve en önemlisi dijital noktada nasıl böyle bir ilgilim oldu? Dediğim gibi hayatı kolaylaştıran her şeyi çok seviyorum ve bence çağın gerisinde kalmamalıyız. Bu da beni motive eden üçüncü nokta."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 65 - 65]

3.

" Bir kere en motive eden. Şu olabilir: Çağın gerisinde kalmak hepimizi rahatsız ediyor veya çağın gerisinde kalmayı da bırakın. Günlük olaylardan bile artık kopmak bizim için çok zor. Yani birçok sosyal medya aracıyla haberleri alamadığımız zaman bile bir eksiklik hissediyoruz ve bu işin sosyal boyutu. Eğitsel boyutu: tabii ki ben bir öğreticiyim, bir eğitimciyim ve uygulamalar üzerinden dersler geliştiriyorum. Uygulamaların kolaylaştırdığını ve olayı ne kadar olaya ne kadar öğrenciyi dahil ettiğini gördükten sonra bu eğitimleri almamam için hiçbir sebep yok diyorum kendime. Yani eğitimleri almak beni geliştirecek. Benim gelişmem, öğrenciyi geliştirecek. E bu açıdan baktığımız zaman gerek sosyal boyutuyla herhangi bir dijitalleşmenin dışında kalamıyoruz. Gerek eğitsel boyutuyla biz kendi alanımızdan ve alan yazındaki gelişmelerden uzak kalamıyoruz. Alan yazın bize bazı uygulamaları kullanmamızı söylüyorsa hepsini kullanamayız ama dersimiz için uygun olanları kullanmamız noktasında bizim kendimizi geliştirmemiz ve beni en fazla motive eden nokta. Çünkü öğretici gelişecek bir öğrenci gelişecek başka türlü bu ilişkinin gerçekleştirilmesi çok zor."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 85 - 85]

4.

" Hocam mesela öncesinde dediğim gibi bu tür platformları bilmediğim için bu tür platformlarda etkinliklerim yoktu. Ama mesela pandeminin başlamasıyla ben hem bu platformları tanıdım. Hem uygulama imkanı buldum hem de şimdi yüz yüze geçtik bu insanlara hala o etkinlikleri bu platformlardaki etkinlikleri gönderiyorum. Linke sahip olan o platformlardaki etkinliklere kullanabiliyor. Onlar da mesela

onlara da ilginç geliyor. Şu an mesela yüz yüze eğitim veriyoruz orada. Mesela öğrenciler şey yapıyor. Ha böyle bir şey varmış. Benim hazırladığım bilmiyor. Mesela hazır bir şey öğrendim. Öznur hoca hazır bir şey gönderdi diye düşünüyor. Ama o kadar yararlı ki ve o kadar profesyonel duruyor ki öğrenci onun hazır bir şey olduğunu düşünüyor. Bu da mesela onu motive ediyor ya işte böyle bir imkan varmış yapayım diye de yani öncesinde hiç böyle etkinliklerim bu platformlarla tanışıklığım yoktu. Ama pandemi nin gelmesiyle beraber işte o sitelerde o web2 araçlarını kullanarak hazırladığım etkinlikleri şimdi öğrencilere veriyorum ya şimdi hem yüz yüze eğitim görüyorlar hem de dersten sonra ders dışı malzeme olarak onu kullanıyorlar, kopmamış oluyorlar dersten dijitalin böyle güzel bir özelliği var, korkmuyorlar, diledikleri yerden diledikleri zamanda diledikleri kadar bağlanabiliyorlar öğrenebiliyorlar ve diledikleri zaman da devam edebiliyorlar. Bu anlamda güzel hocam."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 63 - 63]

6.

"Ülkemizi motive eden etkenler neyse sanırım bireyi motive eden etkenler de onlar. Mesela işte ülkemizin aldığı göç dalgaları son zamanlarda ya da burslu bir şekilde gelen öğrenciler. Onun dışında pandemi süreci. Bütün bunlar yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ve dijital ortamlarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde değer vermeme. Üzerine daha çok eğilmesini sağlıyor. Hiçbir şey olmasın hocam işte Boliviya'da biri Türkçe Türk dizilerini izliyor. Türkçeye merak salıyor. Ne bir platform arayışına giriyor. Bu çok değerli. Böyle olunca da bizim aslında platformlarımızın bu anlamda ne kadar eksik olduğunu görüyoruz. Artırılması gerektiğini düşünüyorum. Oturduğu yerden sırf zevk için kendi zevki için kendini geliştirmek için Türkçe öğrenmek isteyen birine bile Türkçe'nin öğrenilebileceği platformların olması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu bana şey mutluluk veriyor. Yani kendi oturmuş, evinde, İspanya'da, Boliviya'da, Kolombiya'da, Türkçe öğreniyor, ayrı bir mutluluk veriyor. Mesela Tunuslu arkadaşım vardı, kendi kendine Türkçe öğrenmiş türk dizilerinden ya da Türkiye burslu olarak gelen bir arkadaşım vardı. Pakistan'la hâlâ mesaj gönderir. Ben türkiye'yi çok özledim, baklavayı özledim, şurayı özledim diye. Bu beni motive ediyor. Yani insanların içerisindeki Türkçe ve Türkiye sevgisi. Öte yandan işte bu bahsettiğimiz zorunlu sebepler de var. Tabii bunlar motive ediyor ve videonun başında söylediğim bu mesleğe olan aşırı sevgim hocam çok çok seviyorum. Dünyanın en güzel işini yapıyoruz yabancılara Türkçe öğretmek. Çok eylem eğleniyoruz ve yalnızca biz değil onlar da eğleniyor. Bir insan işini sevdi mi onu hakkıyla yapabiliyor, yapıyor. En azından benim gördüğüm öyle düşünüyorum hocam."

[Türkçe Öğreticileri\MT5; Pozisyon: 75 - 75]

7.

"Kahoot yapalım Kahoot yapalım gibi yani sırf onun için bile önceden bu sefer çikolatayı ben alacağım diye derslere hazırlık gelen öğrenciler vardı. Yani ister istemez bu yani öğrenciyi de bir olumlu katkı sağlıyor. En azından dersin o monotonluğundan sıkıcılığundan bir nebze uzaklaşmış oluyor. Öğrenci mutlu oluyor hocam işte çok eğlendim. Ki eğleniyorsan öğreniyor olur diye düşünüyorum ben. Yani bu gibi geri dönütler de ister istemez böyle sizi tetikliyor. Yani demek ki bak öğrenciler demek ki bundan çok memnunlar. Bir sonraki derste ne yapacağım acaba diye düşündürüyor."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89]

8.

"Yani öğrencilerin dönütleri beni daha iyi olmaya itiyor. Ben daha iyi olmak için neler yapabilirim diye araştırırken hem kendimi geliştirmiş oluyorum, günceli takip etmiş oluyorum, çağı yakalamış oluyorum. Çağın gerisinde kalmamaya çalışıyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89]

9.

"hazırlık sınıflarında ders, ben mesela derslere girmeye bayılıyorum çünkü hani orada gerçekten İngilizceyi kullanıyorsunuz. Verdiğiniz karşılık bir şey buluyor, cevap buluyor. Bakıyorsunuz evet, öğrenci de bir gelişim var, öğrenici almış, bunu hissediyorsunuz. Çünkü uygulamaya örneklerinde yani değerlendirmemizde çünkü listening var, writing var, reading var. Yani çok farklı değerlendirme şeylerimiz var. Sadece gramer değerlendirmesinin yazılı değerlendirmesinin haricinde yani öğrenciyi karşılık bulduğunu görünce ister istemez siz de mutlu oluyorsunuz."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 101 - 101]

10.

"Yani motive eden şey ne olur öğrencilerin gelişimi olur çünkü öğreticiler olarak biz yani bir öğreticiyi motive eden şey öğrencisinin gelişimidir diye düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY2; Pozisyon: 102 - 102]

11.

"karşıda yarattığı etkiyi de seviyorum yani o duyguda güzel, böyle çok moto mod böyle tahtada bir anlatmak yerine hani öğrencilerin üzerinde bulunup kullandığım zamanki etkisi hani onların daha böyle daha öğrenmiş olmaları daha ilgili olmaları böyle gözlemlerinden daha mutlu olduklarını gördüğüm zaman o da beni çok motive ediyor tabii."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 66 - 66]

2.8.2. Kurum Etkili Motivasyon

1.

"Motivasyon, kaynağım en başta su mesleğini seviyor olmam bence bu bir. İkincisi doktora dönemimde bu yabancılara, Türkçe öğretimiyle ilk tanıştığımda mesleki doyumu bir yabancıya, bir dil öğrettiğin zaman en üst noktada yaşamam. Yani çünkü siz ona sadece dili öğretmiyorsunuz. Kişilik ve kimlik kazandırıyor. Aynı zamanda bu çok önemli. İşte siz kendi dilinizdeki gelenekleri görenekleri vererek, o zarafeti o görgü kurallarını, o saygıyı, o sevgiyi, o insani duyguları, yani sadece dil öğretip geçmiyoruz. Dil her türlü öğretirsin. Hal eklerini, isimleri, sıfatları her türlü öğretirsin ama bir insana kişiliği ve kimliği kazandırdığın zaman en üst noktada hissediyorsun. Bu benim birinci motivasyon kaynağım. İkinci motivasyon kaynağım: Bence bu dünyayı herkese iyilik yapmaya geldi. Bir tane iyi kendini bilen insan yetiştirirsek ve bu şekilde bunu da en iyi temsil eden şey, dilimiz dilimizle insanlara merhametini, isteklerimizi anlatan biliyoruz. E bu üçüncüsü ve en önemlisi dijital noktada nasıl böyle bir ilginç oldu? Dediğim gibi hayatı kolaylaştıran her şeyi çok seviyorum ve bence çağın gerisinde kalmamalıyız. Bu da beni motive eden üçüncü nokta."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 65 - 65]

2.

"Bir kere en motive eden. Şu olabilir: Çağın gerisinde kalmak hepimizi rahatsız ediyor veya çağın gerisinde kalmayı da bırakın. Günlük olaylardan bile artık kopmak bizim için çok zor. Yani birçok sosyal medya aracıyla haberleri alamadığımız zaman bile bir eksiklik hissediyoruz ve bu işin sosyal boyutu. Eğitsel boyutu: tabii ki ben bir öğreticiim, bir eğitimciyim ve uygulamalar üzerinden dersleri gerçekleştiriyorum. Uygulamaların kolaylaştırdığını ve olayı ne kadar olaya ne kadar öğrenciyi dahil ettiğini gördükten sonra bu eğitimleri almamam için hiçbir sebep yok diyorum kendime. Yani eğitimleri almak beni geliştirecek. Benim gelişmem, öğrenciyi geliştirecek. E bu açıdan baktığımız zaman gerek sosyal boyutuyla herhangi bir dijitalleşmenin dışında kalamıyoruz. Gerek eğitsel boyutuyla biz kendi alanımızdan ve alan yazındaki gelişmelerden uzak kalamıyoruz. Alan yazın bize bazı uygulamaları kullanmamızı söylüyorsa hepsini kullanamayız ama dersimiz için uygun olanları kullanmamız noktasında bizim kendimizi geliştirmemiz ve beni en fazla motive eden nokta. Çünkü öğretici gelişecek bir öğrenci gelişecek başka türlü bu ilişkinin gerçekleştirilmesi çok zor."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 85 - 85]

3.

"Aslında az önce saydığım şeylerin birçoğu beni motive ediyor. Yani öğrenciler aslında yeni şeyler öğretmek, onların teknoloji den haberdar olması. En azından kendileri takip edemiyorsa bile sınıfta söylediğim cümleler tanıttığım herhangi bir program aracılığıyla sınıftaki 2 kişinin 3 kişinin bile buna kulak kabartması bence anlamlı olur çünkü sınıfta 30 kişi varsa bunlardan 3 kişisini eğer ben önerdiğim bir program vasıtasıyla bir şeyler öğrettim mi veya mezun olduktan da ileride derslerine kullanması sağlıyorsa bence mutluluk verici. Bu şekilde düşünüyorum. Hani o da başkasına anlatacaktır. O şekilde zaten bilim birikimli giden birilerinden öğrendiğimiz şeylerle cümleler kurduğum bir şey aslında. Yani aslında interdisiplin, inter texture dediğimiz, daha doğrusu metinlerarasılık. Mesela bence böyle bir şey söylediğimiz hiçbir cümle kendimize ait değil aslında okuduklarımız dinlediklerimiz veya gördüklerimizden hareketle bunları kompozit edip söylüyoruz. Bu öneriler de bence bir yerden sonra onların da öneriler haline geliyor. Ben öyle düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 64 - 64]

4.

"Hocam mesela öncesinde dediğim gibi bu tür platformları bilmediğim için bu tür platformlarda etkinliklerim yoktu. Ama mesela pandeminin başlamasıyla ben hem bu platformları tanıdım. Hem uygulama imkanı buldum hem de şimdi yüz yüze geçtik bu insanlara hala o etkinlikleri bu platformlardaki etkinlikleri gönderiyorum. Linke sahip olan o platformlardaki etkinliklere kullanabiliyor. Onlar da mesela onlara da ilginç geliyor. Şu an mesela yüz yüze eğitim veriyoruz orada. Mesela öğrenciler şey yapıyor. Ha böyle bir şey varmış. Benim hazırladığım bilmiyor. Mesela hazır bir şey öğrendim. Öznur hoca hazır bir şey gönderdi diye düşünüyor. Ama o kadar yararlı ki ve o kadar profesyonel duruyor ki öğrenci onun hazır bir şey olduğunu düşünüyor. Bu da mesela onu motive ediyor ya işte böyle bir imkan varmış yapayım diye de yani öncesinde hiç böyle etkinliklerim bu platformlarla tanışıklığım yoktu. Ama pandemi nin gelmesiyle beraber işte o sitelerde o web2 araçlarını kullanarak hazırladığım etkinlikleri şimdi öğrencilere veriyorum ya şimdi hem yüz yüze eğitim görüyorlar hem de dersten sonra ders dışı malzeme olarak onu kullanıyorlar, kopmamış oluyorlar dersten dijitalin böyle güzel bir özelliği var, korkmuyorlar, diledikleri yerden diledikleri zamanda diledikleri kadar bağlanabiliyorlar öğrenebiliyorlar ve diledikleri zaman da devam edebiliyorlar. Bu anlamda güzel hocam."

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 63 - 63]

7.

"Yani aslında bu aldığımız eğitimleri çoğunda da ya çok basit şeylere odaklanıyor ya da yüzeysel olarak tanıtılıp geçiliyor. Dolayısıyla onun sınıfta bana merkez sağlayacağı fayda ya da işte kazandıracığı şeyler vesaire çok vurgulanmadan işte böyle şey de var şey de yapabilirsiniz gibi alternatifler sayılıp geçildiğinde nasıl yapabileceğimizi nasıl etkin kullanabileceğimizi belki çok anlamadığımız için dahil etmiyor olabiliriz, ama tabii var olan alışkanlıklar var yani onları dahil edebilmek için extra çaba sarfetmemiz gerekecek"

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 86 - 86 19]

8.

"Seviyorum ve karşıda yarattığı etkiyi de seviyorum yani o duyguda güzel, böyle çok moto mod böyle tahtada bir anlatmak yerine hani öğrencilerin üzerinde bulunup kullandığım zamanki etkisi hani onların daha böyle daha öğrenmiş olmaları daha ilgili olmaları böyle gözlemlerinden daha mutlu olduklarını gördüğüm zaman o da beni çok motive ediyor tabii."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 66 - 66]

9.

"Bu açıkçası bir nebze azaldı. Çünkü sınıfta şöyle sıkıntılar oluyor. Öğrencilerin bazı aktiviteleri bilgisayardan yapması çok daha kolay oluyor. Sınıfta ellerinde bulunan tek teknolojik cihaz, telefon telefonla ilgili internet bağlantısı sıkıntısı, işte şarjı var. Bu tür sıkıntılar yaşıyoruz. O yüzden bütün öğrenciler, bazen yaptığımız etkinliğe katılamayabiliyor. O yüzden ben de bazen bazı aktiviteleri daha böyle işte kolobratif olması gerekiyor. Mesela online yapmak yerine, çocukları gruplayarak sınıf içinde yapıyorum. O yüzden bence büyük oranda azaldı ama yine dersin farklı aşamalarına farklı şeyler entegre etmeye çalışıyorum ama bunları daha çok böyle ısınma alıştırmaları olarak işte daha böyle motive edici aktiviteleri daha fazla oyunlaştırdığı için yapıyorum, böyle."

[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 52 - 52]

2.8.3. Bireysel Motivasyon

1.

"Motivasyon, kaynağım en başta su mesleğini seviyor olmam bence bu bir. İkincisi doktora döneminde bu yabancılara, Türkçe öğretimiyle ilk tanıştırdımda mesleki doyumu bir yabancıya, bir dil öğrettiğin zaman en üst noktada yaşamam. Yani çünkü siz ona sadece dili öğretmiyorsunuz. Kişilik ve kimlik kazandırıyorunuz. Aynı zamanda bu çok önemli. İşte siz kendi dilinizdeki gelenekleri görenekleri vererek, o zarafeti o görgü kurallarını, o saygıyı, o sevgiyi, o insani duyguları, yani sadece dil öğretip geçmiyoruz. Dil her türlü öğretirsin. Hal eklerini, isimleri, sıfatları her türlü öğretirsin ama bir insana kişiliği ve kimliği kazandırdığın zaman en üst noktada hissediyorsun. Bu benim birinci motivasyon kaynağım. İkinci motivasyon kaynağım: Bence bu dünyayı herkese iyilik yapmaya geldi. Bir tane iyi kendini bilen insan yetiştirirsek ve bu şekilde bunu da en iyi temsil eden şey, dilimiz dilimizle insanlara merhametini, isteklerimizi anlatan biliyoruz. Bu üçüncüsü ve en önemlisi dijital noktada nasıl böyle bir ilgilim oldu? Dediğim gibi hayatı kolaylaştıran her şeyi çok seviyorum ve bence çağın gerisinde kalmamalıyız. Bu da beni motive eden üçüncü nokta."

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 65 - 65]

2.

"Tabii çok farklı ve güzel bir alan. Ana dili öğretiminden sonra yabancılara Türkçe öğretimi özellikle çok daha benim sevdiğim. Çünkü yüksek lisansımı da bu alanda doktora da bu alanda oluyor. Çok sevdiğim çok severek derslerine girdiğim bir alan oldu diyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 2 - 2 22:48]

3.

"Bir kere en motive eden. Şu olabilir: Çağın gerisinde kalmak hepimizi rahatsız ediyor veya çağın gerisinde kalmayı bırakın. Günlük olaylardan bile artık kopmak bizim için çok zor. Yani birçok sosyal medya aracıyla haberleri alamadığımız zaman bile bir eksiklik hissediyoruz ve bu işin sosyal boyutu. Eğitsel boyutu: tabii ki ben bir öğreticiim, bir eğitimciyim ve uygulamalar üzerinden dersleri gerçekleştiriyorum. Uygulamaların kolaylaştırdığı ve olayı ne kadar olaya ne kadar öğrenciyi dahil ettiğini gördükten sonra bu eğitimleri almamam için hiçbir sebep yok diyorum kendime. Yani eğitimleri almak beni geliştirecek. Benim gelişmem, öğrenciyi geliştirecek. E bu açıdan baktığım zaman gerek sosyal boyutuyla herhangi bir dijitalleşmenin dışında kalamıyoruz. Gerek eğitsel boyutuyla biz kendi alanımızdan ve alan yazındaki gelişmelerden uzak kalamıyoruz. Alan yazın bize bazı uygulamaları kullanmamızı söylüyorsa hepsini kullanamayız ama dersimiz için uygun olanları kullanmamız noktasında bizim kendimizi geliştirmemiz ve beni en fazla motive eden nokta. Çünkü öğretici gelişecek bir öğrenci gelişecek başka türlü bu ilişkinin gerçekleştirilmesi çok zor."

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 85 - 85]

4.

"Aslında az önce saydığım şeylerin birçoğu beni motive ediyor. Yani öğrenciler aslında yeni şeyler öğretmek, onların teknoloji den haberdar olması. En azından kendileri takip edemiyorsa bile sınıfta söylediğim cümleler tanıttığım herhangi bir program aracılığıyla sınıftaki 2 kişinin 3 kişinin bile buna kulak kabartması bence anlamlı olur çünkü sınıfta 30 kişi varsa bunlardan 3 kişisini eğer ben önerdiğim bir program vasıtasıyla bir şeyler öğrettim mi veya mezun olduktan da ileride derslerine kullanması sağlıyorsa bence mutluluk verici. Bu şekilde"

düşünüyorum. Hani o da başkasına anlatacaktır. O şekilde zaten bilim birikimli giden birilerinden öğrendiğimiz şeylerle cümleler kurduğum bir şey aslında. Yani aslında interdisiplin, inter texture dediğimiz, daha doğrusu metinlerarasılık. Mesela bence böyle bir şey söylediğimiz hiçbir cümle kendimize ait değil aslında okuduklarımız dinlediklerimiz veya gördüklerimizden hareketle bunları kompoze edip söylüyoruz. Bu öneriler de bence bir yerden sonra onların da öneriler haline geliyor. Ben öyle düşünüyorum."

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 64 - 64]

7.

"Ya öğretmeyi seviyorum hocam. Yani öğretmeyi seviyorum ve öğrencilerin nasıl daha kolay öğrenebileceği sorusu... Mesela beni bunları öğrenmeye itiyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 93 - 93 39]

8.

"Bunu yaparken ne yapmalıyım? Bunu bireyselleştirilmiş miyim? Farklılaştırabilmeliyim. Yani otonom olarak bir öğrenci benim ürettiğim içeriği karşısına alıp hiçbir sınıfa vesaire ihtiyaç duymadan kendisi tek başına bilgisayarın karşısına oturup kendine hitap eden içerikleri öğrenebilmeli. Ben bunu nasıl kolaylaştırırım, nasıl daha kalıcı hale getiririm, nasıl öğrencinin dikkatini daha çok çekerim, nasıl daha çok etkileşim kurabilirim mesela bu öğrenci bu anlamdaki bütün şeyler benim daha çok motive olmamı sağlayan şeyler. Yani buna ilişkin bir etkinlik gördüğünde hemen merakla takip etmeye çalışıyorum. Öğrenmeye çalışıyorum işte H5P'yi öğrendim yakınlarda. Mesela Konva Powerpoint'ten çok daha iyi bir sunum aracı olduğunu öğrendim. Articulate öğrenmeye çalışıyorum yavaş yavaş ki ben böyle bilgisayarla çok meraklı birisi değilim yani. Böyle çok kimisi vardır. Saatlerce vakit geçirir çok ondan hoşlanan birisi değilim ama bunların kendi mesleğinde de bir fark oluşturduğunu görüyorum. Yani bir taraftan beni daha nitelikli hale, kaliteli hale getirdiğini görüyorum. Herhalde bir başka motivasyon aracında bu beni daha kaliteli, daha nitelikli hale getirdiğini düşünüyorum. Öğrenciler açısından da onların sürecini kolaylaştırdığını düşünüyorum. Bir de hocam az evvelki şey bu kaçınılmaz olarak oraya gidiyoruz ve o oraya hazır olma hâli. Yani o gün geldiğinde işte biz bunu şeyde yaşadık. Pandemi de yaşadık. Evet yani."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 94 - 94]

9.

"Düşünebiliyor musunuz? Sınav yapıyoruz. Sınavı tamamlamak sağlıklı bir şekilde tamamlamak bizim için kriter. Evet o sınavı daha nitelikli hale getirmek değil. Yapalım ve oldu harika gibi bir noktadaydı. Yani çok zayıf bir beklenti aslına bakarsanız herhalde bunlar daha çok... Bir de kendim de öğrenmeyi seviyorum. Yani o da bence bir motivasyonumuz durum tabii yeni bir şey öğrenmeyi seviyorum. Öğrendiğim bir şeyi paylaşmayı da seviyorum insanlarla. Bir de tabii bazen ihale size kalıyor bu tür durumlarda. O da herhalde bu."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 95 - 95]

10.

"Böyle bir misyon yüklüyor insana herhalde. Ben çalıştım... Şimdi düşünüyorum muhtemelen en genç yaşta kişi benim bizim kurumun yaş ortalaması biraz fazla. Dolayısıyla bu tür durumlarda hemen yeni bir şey olduğunda gözler hemen sizi arıyor. Biraz kader siz! ona zorluyor, biraz da şartlar sizi zorluyor. Herhalde bir sorumluluk duygusuyla da yani çalıştığım birimdeki sorumluluk duygusuyla da motive oluyorum. Onu öğrenmeye hocam."

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 96 - 96]

11.

"En temel motivasyonum burada sınıf ve öğrenciler. Yani öğrencilerimin öğrenme isteklikleri. Eğer öğrenci öğrenmeye istekliyse bu beni de heveslendiriyor. Normalde ben teknoloji ile çok barışık olmayan bir insandım bunu rahatlıkla söyleyebilirim."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 85 - 85]

12.

"Yok üniversite döneminde de böyle idim. Yani bir bilgisayar, bir Word'de yazı yazmak ve sunum hazırlamak. Ama dil öğretimi alanına başladıktan sonra yani lisansı bitirdim, Türkçe öğretmeye başladıkdan sonra yani Covid öncesinde teknoloji ile barışık olmam gerektiğini öğrendim, araştırma gerektiğini. Çünkü neden yüz yüze derste de bunu kullanıyorsunuz. En basitinden o sunum mesela, öğrenci açtığımız zaman Powepoint'te beyaz sayfa üzerinde sunum. Yani neden bunu görsün ki, neden ben daha böyle renkli hale getirmeyeyim. Renkli derken daha işlevsel manasında yani öğrencide kalıcı. Ya da işte mesela dedim ya Select uygulaması, istasyon tekniği yaparken ben bunu rahatlıkla sınıf içinde de kullanabilirim. Yani orada gruplarımı oluşturup, görevleri verip, orada da yapabilirim. Bu arada en temel şeyim motivasyon. İkinci motivasyonum da şu Arizona Üniversitesi covid sürecinde pek çok seminerler düzenledi. Bunlar ELT ile ilgili seminerler idi ve şunu gördüm bir derya deniz yani çok geniş bir şey var, birikim var çok farklı deneyimleri var. O seminerlere işte farklı dünyanın dört bir kıtasından öğreticiler vardı, akademisyenler vardı işte ne bileyim farklı şeyler vardı. O da açıkçası beni heveslendirdi. Yani neden İngilizce'de böyle şeyler var, neden ben bunları Türkçe'ye entegre etmeyeyim, neden Türkçe'nin doğasına uygun bir şekilde bunlardan istifade etmeyeyim, bunu düşündüm yani."

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 87 - 87]

13.

"Gerçekleştirebiliriz ama bu konuyla ilgili icat edilmiş bütün o yazılımlar vesaire büyük bir havuz, oradan ne kadar faydalanırsak az. Mutlaka bakmadığımız görmediğimiz programlar var. O konularda biraz daha eksizdir. Onları işte Kahoot var bir sürü program var ve online yazı yazma programları var bütün öğrenciler giriyor oraya herkes yazısını yazabiliyor. Ama işin özü sonuçta bir ders öğreniminde işin özü iyi bir motivasyon, öğrencilerin motivasyonları, yani en güzel en mükemmel yazılım da olsa bile öğrenci biraz gönüllü değilse fedakar değilse o iş yürütüyor. Yani en güzel programı da getirelim o öğrenci kamerasını açıyor mesela, belki orada uzanıyor yatıyor ya da bir şey yapmıyor biraz o insanın temelli yönü mutlaka bu işin en önemli yönü. Öğrencinin katılımı isteği, arzusu yani sonuçta orda bir sohbet olması gerekir diyalog olması gerekir, espri şakalaşma olması gerekir, bu süreçte pandemi de bu kısımda zorlandık. Hepimiz hocalarla birlikte o kısımda zorlandık. Açmadılar yani açmadı kamerayı öğrenci, böyle biz 10 tane kameraya karşı ders yaptık, en kötü tarafı o. Zorlayamadık da o yüzden hala yüz yüze sınıf daha iyi."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 72 - 72]

14.

"Galiba eğlenceli hale getirmek ve hızlı hale getirmek. Yani nasıl diyelim, düzeylerine uygun olması, düzeylerinin beş birim ötesindeki bir materyali kullanmamaları gerektiğini, kendilerinin motivasyonunu düşürecek, düştüklerini hissettiklerinde vazgeçmeleri gerektiği gibi şeylerden bahsediyorum. Mesela defalarca bir paragrafı okurken defalarca süreklili sözlüğe bakıyorlarsa buradan bir şey öğrenemeyeceklerini gibi mesajlar vermeye çalışıyorum. Yani o yüzden mesela cümle sitesi benim daha yeni bahsettiğim site o açıdan mükemmel. Çift dilli şeyler yapmalarını çift dillilik üzerinden gitmelerini istiyorum. Çünkü benim de en sevdiğim metod bu. Yani sen Harry Potter'ı Rusça okuduysan burada da B1 seviyesine geldiğinde onun PDF'sini al Rusça PDF'sini bul zaten sana konuştururlar. Bizim de kütüphanemize git Harry Potter Türkçe'sini al işte sana kendi materyalin diyorum. Bunu keşfet, ara, bul. Ya da bizim fononun meşhur kitapları var çift dilli onları gösteriyorum falan öğrencilere. Bunların şeylerini bulun diyorum dijital ortamda çift alt yazılı izleyin diyorum. Böyle, yani aklıma bunlar geliyor. Çok da fazla kaynak yok zaten yani Türkçe için hazır dijital kaynaklar yok İngilizce için var yani bir sürü uygulama var İngilizcede. Filmlerden 10 saniyelik 25 saniyelik görüntüleri kesip altyazıyla veren, istersen alt yazıyı kapatıyorsun açıyorsun tekrar dinliyorsun muazzam programlar yapmışlar uygulamalar yapmışlar falan, Türkçe olmadı için kendilerinin yapması lazım. Öyle, yapan yapıyor. "

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 80 - 80]

15.

"Aklıma gelen bir şey yok, evet takip edemeyeceğimiz kadar hızlı geliyor, biz daha e posta dönemindeyiz, ama şuan e posta neredeyse kullanılmıyor. Zor o açıdan o hıza yetişmek de. Ama bazı temel şeyler var onlar hiç değişmiyor aslında motivasyonudur öğrencinin etkileşimidir falan, istegidir. Orada öğreticinin yapabileceği çok bir şey olmadığı için o biraz daha öğrenciye bağlı kalıyor."

[Türkçe Öğreticileri\HT5; Pozisyon: 82 - 82]

16.

" Yani.. Aslında hani gelmiş olduğumuz dönem itibarıyla kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Fakat, hani dersleri daha eğlenceli kılma, daha interaktif hale getirme, öğrencilerin ilgisini, motivasyonunu yükseltme anlamında kullanılabileceğini düşünüyorum. Fakat , hani sanki eğitimcilerin de bu anlamda yeterli hale gelmeleri için destek lazım gibime geliyor. Çünkü şu kaç? Hani belli bir sistemde ders vermeye alıştıktan sonra açıkçası o şekilde ilerlemeye bir meyil oluyor. Uğraşmak zorunda olduğunuz başka sıkıntılar vesaire mevcutken kendimizi zorunlu olmadıkça maalesef yenilemeye pek ihtiyaç duymuyorsunuz gibime geliyor. Dolayısıyla hani faydaları muhakkak vardır ve gereklidir. Çünkü özellikle hani günümüz gençleri de öğrencilerimiz hedef kitlemizde yani internette işte bilgisayarla vs. çok haşır neşir oldukları için. Belki hani onlara daha iyi hitap etme anlamında kullanılması gereken şeyler ve daha yeterli hale gelmemiz gereken bir alan. Ama dediğim gibi, yani şahsen kendi adıma açıkçası birçok eksik görüyorum bu alanda. Gelişmeye ihtiyacım olduğunu düşünüyorum."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 6 - 6]

17.

" Bence özellikle bir eğitim bağlamında çok daha faydalı halinde, çok daha faydası vardır diye düşünüyorum. Şu sebepten. Hani... Birincisi dil zaten sadece dört duvar arasında öğrenilecek bir şey değil. Bir olgu değil. Öğrencilerin hani bunu daha bireysel anlamda da hayatlarına entegre edebilmeleri açısından dijital anlamda hani dijital okuryazarlık kavramından yola çıkarak. Bu yollarla daha fazla kendilerini geliştirebileceklerine inanıyorum. Yani hani o sınırları, o dört duvar sınırları kaldırıp kendileri bireysel bir şekilde şey yapabilirler. Dil becerilerini geliştirebilirler diye düşünüyorum. Bunun dışında benim bahsettiğim gibi yani işte hani dersin daha ilgi çekici hale gelmesi ve öğrenci motivasyonunu arttırmak adına da hocalar kullanılabilir. Biraz zama kazanma anlamında da açıkçası. Hani mesela hani çok fazla değil, tecrübem yok ama. Bu bağlama da girer mi hiç bilmiyorum ama Google docs kullanmıştım bir ara."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 8 - 8]

18.

"Dersin daha kalıcı olmasını sağlamak için de çeşitli şeylerden faydalanmalısınız. Ben işte o bahsettiğim sadece o iki şeyi kullandığımda bile gerçekten ben de mutlu oluyorum. Çünkü öğrenciden iyi dönümler alınca dersini daha etkin olduğuna vesaire hissedince öğretici de motive oluyor. Hani keşke daha fazlasını bilseydim. Keşke daha fazlasını öğrenmeye işte zaman ayırılsaydı vesaire dediğim de oldu. Ve bunları yani aslında yapmam gerekiyor. Bunu biliyorum çünkü zaman bunu gerektiriyor"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 62 - 62]

20.

"Yani bir kere öğrencinin gözünde de sanki daha böyle şey gibi oluyorsunuz yani, yani bu hoca iyi bir hoca falan hani direk çünkü tanımlamalara o şekilde uyguluyor. Farklı bir şey getirdiğimizde derste onların ilgilerini isteklerine hitap eden bir şekilde denlediğimizde... Yani öğrencinin sizden iyi hoca olarak bahsetmesini zaten bu başlı başına bir motivasyon bence. Bir de her şeyi geçtim. Yani fayda kısmı çok önemli. Yani bunları yaparken zaten sırf yeni bir şey getirmiş olmak için değil de gerçekten faydalı oluyor. Öğrencinin zihninde daha kalıcı oluyor. Gördüğü, gelebileceği uyguladığı şey daha kalıcı oluyor. Yani kitap tavsiyelerinde çözmek gibi değil mesela. Bu anlamda da hani öğrencinin bilgi bilgisi daha kalıcı olsun, daha iyi anlasın daha keyif alarak öğrensin gibi şeyler tamamen motivasyonu sağlayan açıkçası."

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 68 - 68]

21.

"H- Yani ben kendi hem çocuklarımda görüyorum iki tane çocuğum var hem de işte öğrencilerimde görüyorum yani. Dijital unsurlarla daha ilgililer yani dijital materyal kullanımına daha fazla özen duyuyorlar ve geleneksel öğretim tekniklerinin sıkıcı buluyorlar. Benim için de bir hoca olarak en temel motivasyonum öğrencilerimin istekli bir şekilde dersi dinlemeleri mesela öğrencilere ders ortamında bir video izlettikten sonra yabancı dilde daha fazla eğlendiklerini, güldüklerini daha bir ilgi odaklanarak takip ettiklerini görüyorum. Bu da beni motive ediyor daha fazla kullanmaya ya da online practice dediğimiz o işte oxford'un o uygulaması üzerinden mesela öğrencilerin daha aktif sorular çözdüğünü ama ders kitaplarında ya da çalışma kitaplarında çok fazla istekli çözmeklerini görüyorum. Biraz da motivasyonun kaynağı öğrenciler diyebilirim."

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 65 - 65]

22.

" Bence öğrenme sürecinde verimliliği artırması ilk aslında aklıma gelen şey oldu. Öğrencilerin motivasyonunu arttırmak derse karşı olan ilgisini arttırmak için kullanılabilir. Dediğim gibi aslında bir anlamda dersin akışını daha yukarıya çıkarmak için bence oldukça gerekli. Ama tabii ki öğrenci motivasyonu ve verimliliği arttırmak ilk iki; listede gelen ilk iki madde."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 11 - 11]

23.

" Yani bunu söyleyen öğrencilere, en azından hani siz gelin getirin bilgisayarımız varsa ya da benimkinden hani bir şekilde yardımcı oluruz, sizin için ortamı ayarlayabiliriz. Yani bu şekilde bir motivasyonla aslında benim de çaresiz kaldığım durumlarda sınıfta mutlaka tabii ki bilen öğrenciler de oluyor. Onlardan da destek olarak bir şekilde yapmaya çalışıyoruz. Ama dediğim gibi öğrenciler bu konuda biraz tedirgin. Bilmedikleri için de biraz geri çekiyorlar kendilerini."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 35 - 35]

24.

"Öğrencinin ilgili olduğunu gördükçe aslında onların motive olduğunu gördükçe. Biraz daha kullanmak istiyoruz hoca olarak yani bu anlamda da kendimi geliştirmek istiyorum açıkçası."

[İngilizce Öğreticileri\MY4; Pozisyon: 77 - 77 22:15]

26.

"Yani öğrencilerin dönümleri beni daha iyi olmaya itiyor. Ben daha iyi olmak için neler yapabilirim diye araştırırken hem kendimi geliştirmiş oluyorum, güncel takip etmiş oluyorum, çağı yakalamış oluyorum. Çağın gerisinde kalmamaya çalışıyorum. Dolayısıyla öğrenciler de benimle birlikte gelmiş bu süreçte. Böyle bir karşılıklı aslında karşılıklı bir süreç. Yani hemen öğrencileri böyle tetikliyorum. Öğrencilerde kendilerini tetikliyor. Şimdi mesela İngilizce öğreticiliğinde uygulamaları kullanarak yaptığım dersler sonunda hocam ben de öğrencilere bunu da yapacağım diyorsa bu öğrenci ne mutlu bana yani ben o programın her hiçbir şeyim ya da uygulamanın o yaptığım şeyin hiçbir şeyi sadece ben kullanıcısıyım. Yani böyle güzelliklerin paylaşarak artması kadar güzel bir şey yok."

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89]

28.

"H- Yani bi defa aynı dili konuşabilmek anlamında çok önemli. Çünkü öğretme süreci bir atmosfer ve grup uyumu da gerektiriyor. Mekanik bir süreç değil dolayısıyla sadece bir dersin sonunda online yani telefonlarından girdikleri bir oyun oynatmak bile onlarla daha aynı dili konuşan bir hoca imajı çiziyor. Dil öğretiminde motivasyon her şey bence. Dolayısıyla motivasyonu çok yükseltiyor. Aynı şekilde örneğin öğrencilerle daha hızlı haberleşme gönderilen ödevleri online okuyabilme ve internette bulduğumuz bir şeyi hızlıca paylaşabilme veya öğrencilerin yaptıkları sunumlarda fark yarata bilmeleri gibi konularda benim derslerim hem çeşitlendirdi hem verimliliğini artırdı diye düşünüyorum. Bir de benim ikinci şahsi bir şeyim mesela el yazım çok kötü ve tahtaya yazı yazmaktan nefret ederim. Öğrenciler de okumaktan nefret eder benim yazımı. Örneğin uzun süredir tahta yazı yazmıyorum. Yani word sayfası açıp oraya yazıp yansıtıyorum. Yazacağım bir şeyi."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 15 - 15]

29.

" Beni motive eden şeyler işimi kolaylaştırması. Öğrencilerin motive etmesi hı. Eğlence öğrenciler için ve benim için eğlenceli olması. Bunun dışında çağa ayak uydurmak, öğrencilerle aramızdaki boşluğun açılmaması. Genç kalmak. Bunlar geliyor aklıma."

[İngilizce Öğreticileri\HY1; Pozisyon: 63 - 63]

30.

" Yani dil öğretimi bağlamında aslında özellikle de şuan bizim yaptığımız gibi yabancı dil öğretimi bağlamında olduğunda yani öğrenci sınıftan çıktıktan sonra yani İngilizce ile mesela dil bağlamında çok karşılaşmadığı için dijital olanaklardan yararlanması belkide daha fazla işine yarayacak ikinci dil ortamına göre. Dolayısıyla yani burada son derece önemli olduğunu belki de dışarıda maruz kalmadığı İngilizceyi öğrencilerin bu şekilde telafi edeceklerini düşünüyorum. Öğreticinin dijital yeterliliği de burada devreye giriyor. Belki onları doğru kaynaklara yönlendirmek açısından önemli olabilir. Onun dışında yani belki daha ilginç ya da kullanışlı kaynakları sınıfa taşıyabilmek açısından önemli olabilir. Öğrenci motivasyonu ile doğrudan ilişkili olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla öyle de bir önemi var herhangi bir öğrencinin diyelim ki sürekli yaptığı alıştırma türünü dijitalleştirip sınıfta kullandığımızda bilgileri daha çok oluyor motivasyonları yükseliyor diyebilirim. Yine çok boyutlu bir önemi olduğunu söyleyebiliriz yani."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 10 - 10]

31.

" Yani öğrencilerde bu karşılığın ılımlı olduğunu görmek aslında motive ediyor. Gerçekten onların motivasyonunu arttırıyor derse olan ilgisini ya da işte o anki dersle etkileşimini arttırdığı için belki bunları daha çok derse katmak gerektiğini düşünüyorum diyebilirim ama işte onun dışında çok müdahale edemediğimiz boyutlar olduğu için pratikte çok katamıyorum işte derslerin bir parçası haline getiremiyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 82 - 82]

32.

"nasıl yapabileceğimizi nasıl etkin kullanabileceğimizi belki çok anlamadığımız için dahil etmiyor olabiliriz, ama tabi var olan alışkanlıklar var yani onları dahil edebilmek için extra çaba sarfetmemiz gerekecek herkes ben de dahil olmak üzere her zaman bu kadar motive olmayabiliyoruz. Yani onları bir anda kabullenmek konusunda rutinlerimizi değiştirme konusunda herhalde bunların da etkisi vardır diye düşünüyorum. Motivasyonun var mı pratikte ne kadar uyguladığımızı ben de kendimde tartışır haldeyim diyebilirim yani."

[İngilizce Öğreticileri\HY3; Pozisyon: 86 - 86]

33.

"Farklı sunumlarda bazen öğrencilerimizin ihtiyacı olduğu motivasyon, özellikle bu konuda öğrencilerin motive ettiğini düşünüyorum. Çeşitli oyunlar, belki, farklı uygulamalar gerek tahtada yansıtarak ya da gerek ödüllendirme şeklinde de olabilir. Genel olarak dijital araçları kullanmayı biliyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 12 - 12]

34.

" İlgim bence en çok motive eden. Seviyorum yani gerçekten hemde güncel olmayı seviyorum. Teknolojinin her anlamında hani evde, okulda, her yerde ilgim olduğu için, mesela bir eğitim bulduğum zaman ben oradayım online olsun yüz yüze olsun. Bu konuda bana katkı sağlayacağına inanıyorsam, bütün eğitimlere katılmaya gayret gösteriyorum."

[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 64 - 64]

2.9. Kullanılan Dijital Araç ve Ortamlar

1.

"Mind Master"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 14 - 14]

2.

"Mind Master"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 16 - 16]

3.

"z kitap"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 20 - 20]

4.

"z kitaplar"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 20 - 20]

5.

"Google"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 20 - 20]

6.

"kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 20 - 20]

7.

"kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 20 - 20]

8.

"mooc"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 29 - 29]

9.
"YouTube"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 34 - 34]

10.
"mind map"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

11.
"Blant space"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

12.
"moovly"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

13.
"Pawtoon"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

14.
"comicshead"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

15.
"Story Board"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

16.
"e book"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

17.
"E kitap"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 36 - 36]

18.
"Kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38]

19.
"Edmodo"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38]

21.
"google classroom"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38]

22.
"WhatsApp"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38]

23.
"WhatsApp"

[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 38 - 38; 05]

24.
"Duolingo"
[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 40 - 40 18:39]
25.
"10 parmak"
[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 46 - 46; 07]
26.
"nearpod"
[Türkçe Öğreticileri\MT2; Pozisyon: 58 - 58; 09]
27.
"Wiki"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 8 - 8; 14]
28.
"Socratic"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 8 - 8;]
29.
"Blog"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 8 - 8;]
30.
"Bloglar"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 8 - 8;]
31.
"Kahoot"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 10 - 10;]
32.
"Quizizz"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 10 - 10;]
33.
"Powerpointler"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 10 - 10;]
34.
"Zoom"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 18 - 18; 0]
35.
"Zoom"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 20 - 20; 0]
36.
"Edmodo"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 26 - 26; 1]
37.
"Story Board"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 26 - 26; 2]
38.
"Story board"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 30 - 30; 2]

39.

"Story Jumper"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 30 - 30; 2]

40.

"Movie Maker"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 30 - 30; 3]

41.

"Foto story"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 30 - 30; 3]

42.

"Kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 30 - 30; 3]

43.

"Kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 30 - 30; 3]

44.

"Powtoon"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 32 - 32; 3]

45.

"Story Jump"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 40 - 40; 3]

46.

"Kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 48 - 48;]

47.

"Kahootu"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 48 - 48;]

48.

"Socratic"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 48 - 48; 5]

49.

"Kahoot"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 48 - 48;]

50.

"Google Classroom"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 58 - 58;]

51.

"Google Classroom"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 58 - 58;]

52.

"YouTube"

[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 66 - 66;]

53.
"Hmkü Tömer YouTube kanalı"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 66 - 66;]
54.
"WhatsApp"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 66 - 66;]
55.
"YouTube"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 66 - 66;]
56.
"Zoom"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 68 - 68;]
57.
"StoryWorld"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 74 - 74;]
58.
"StoryJumper"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 74 - 74;]
59.
"Google Classroom"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 74 - 74;]
60.
"Kahoot"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 78 - 78;]
61.
"Citavi"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 83 - 83;]
62.
"endnote"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 83 - 83;]
63.
"zotero"
[Türkçe Öğreticileri\MT1; Pozisyon: 83 - 83;]
64.
"Mentimeter"
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 5 - 5 35]
65.
"Kahoot"
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 5 - 5 35]
66.
"PowerPoint"
[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 8 - 8 35]
67.
"Android İOS'tan"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 10 - 10 36]

68.
"Android iOS uygulama"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 10 - 10 37]

69.
"freemind"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 10 - 10 38]

70.
"Inspiration"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 10 - 10 38]

71.
"Pictures"

[Türkçe Öğreticileri\MT3; Pozisyon: 34 - 34]

73.
"lyricstreaming.com"

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 39 - 39 39]

74.
"Voscreen"

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 39 - 39 41]

75.
"Google formlar"

[Türkçe Öğreticileri\MT4; Pozisyon: 51 - 51 54]

76.
"HP5"

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 36 - 36 25]

77.
"Canva"

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 36 - 36 25]

78.
"Edpuzzle"

[Türkçe Öğreticileri\HT1; Pozisyon: 89 - 89 36]

79.
"Paddwat"

[Türkçe Öğreticileri\HT2; Pozisyon: 43 - 43 51]

80.
"YouTube"

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 43 - 43 10]

81.
"Oxford"

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 48 - 48]

82.
"Oxford"

[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 48 - 48 10]

84.
"loading"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 50 - 50]
85.
"Zoom"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 72 - 72]
86.
"Google Meet"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 72 - 72;]
87.
"Turnitin"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 74 - 74;]
88.
"Oxford, Cambridge"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 80 - 80;]
89.
"Eba"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 80 - 80]
90.
"vitamin"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 80 - 80]
91.
"Powerpoint sunumu"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 82 - 82]
92.
"Oxford"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 86 - 86;]
93.
"Oxford hazır kitap"
[İngilizce Öğreticileri\MY1; Pozisyon: 86 - 86;]
94.
"Kahoot"
[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 36 - 36;]
95.
"British Council"
[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 42 - 42]
97.
"zoom"
[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 56 - 56]
99.
"zoom"
[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 56 - 56]
100.
"Perculus"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 60 - 60]

101.
"Google"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 60 - 60]

102.
"pawtoon"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 62 - 62]

103.
"Perkins"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 64 - 64]

105.
"Pawtoon"

[İngilizce Öğreticileri\MY2; Pozisyon: 66 - 66]

106.
"Oxford "

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 17 - 17]

107.
"UZEM "

[İngilizce Öğreticileri\MY3; Pozisyon: 21 - 21]

109.
"Kahoot"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 31 - 31;]

110.
"Kahoot"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89]

111.
"Kahoot"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 89 - 89]

112.
"Voscreen"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

113.
"Lyrics Training"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

114.
"Konva"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

115.
"Kahoot"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

116.
"Mind Master"

[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]

117.
"Mend mitter"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
118.
"mend mitter"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
119.
"Konva"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
120.
"Word formatında"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
121.
"Kahoot"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
122.
"Voscreen"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
123.
"Camboard var... Google Cam Board"
[İngilizce Öğreticileri\MY5; Pozisyon: 93 - 93]
125.
"word"
[İngilizce Öğreticileri\HY4; Pozisyon: 60 - 60;]
126.
"powerpoint"
[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 31 - 31]
127.
"Google"
[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 37 - 37]
128.
"uygulamalar, platformlar"
[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 50 - 50]
129.
"web siteleri"
[İngilizce Öğreticileri\HY5; Pozisyon: 50 - 50]

2.10. Katılımcı Görüşlerinin Kodlara Göre Dağılımı

Kod Sistemi	MT2	MT1	MT3	MT4	MT5	HT1	HT2	HT3	HT4	HT5	MY1	MY2	MY3	MY4	MY5	HY1	HY2	HY3	HY4	HY5	TOPLAM KELİME
1. Mesleki Katılım																					
1.1. Örgütsel İletişim		3,2%		17,0%	16,9%	7,5%			5,6%		6,0%		20,6%			3,5%	4,9%	7,3%	1,3%	6,2%	100,0% (16.569)
1.2. Mesleki İş Birliği	6,7%	2,9%	7,8%	8,2%	8,2%	11,3%	2,9%	0,2%	5,8%	3,0%	4,2%	3,4%	4,6%	1,7%	7,5%	2,0%	7,0%	5,4%	2,6%	4,7%	100,0% (78.753)
1.3. Yanastıcı Uygulama	11,3%	7,7%	7,1%	11,5%	15,5%	2,8%	0,7%		0,7%	1,9%		3,4%		0,5%	8,2%	9,2%	12,7%		4,2%	2,6%	100,0% (46.251)
1.4. Dijital Alanda Sürekli Mesleki Gelişim	11,0%	15,1%		2,0%		0,4%	7,0%		3,1%		1,7%	9,0%			15,8%	4,8%	19,2%			11,1%	100,0% (29.007)
2. Dijital Kaynaklar																					
2.1. Seçme	0,9%	3,9%	1,9%	1,1%		2,7%	2,5%	0,8%	4,1%	5,7%	7,7%	1,4%	7,2%	3,7%	10,2%	8,2%	22,2%	5,3%	0,6%	9,6%	100,0% (61.906)
2.2. Oluşturma ve Düzenleme	2,5%	14,7%	22,3%	8,1%	6,2%	4,8%	11,0%					1,2%			7,0%	11,8%	10,2%			0,2%	100,0% (29.664)
2.3. Yönetme, Koruma ve Paylaşma	0,1%		10,8%						2,6%		20,2%	19,3%	0,1%		10,9%	36,0%					100,0% (7.092)
3. Öğrenme ve Öğretme																					
3.1. Öğretme	9,2%		1,5%	1,1%	1,3%	2,3%	4,0%	0,9%	1,9%	3,8%	1,1%	12,4%	20,5%		8,2%	17,8%		5,7%	4,0%	4,3%	100,0% (30.226)
3.2. Rehberlik Etme	13,9%	16,5%	11,3%	21,7%			28,1%			8,5%											100,0% (9.407)
3.4. Öz Yönelendirilmiş Öğrenme		2,6%		37,6%												37,9%		21,8%			100,0% (9.260)
3.4. İşbirlikli Öğrenme	18,5%	29,7%	11,7%				8,3%		2,5%								13,5%	4,2%		11,7%	100,0% (16.836)
4. Değerlendirme																					
4.1. Ölçme stratejileri	3,2%	27,2%	14,2%			5,6%	17,9%				1,5%		10,9%		5,2%	10,9%	2,6%			0,9%	100,0% (23.546)
4.2. Bulguları Analiz Etme			89,0%										11,0%								100,0% (1.848)
4.3. Dönüt Verme ve Planlama	2,2%	1,2%	14,4%		1,2%	1,7%			6,0%		6,3%	8,9%	2,5%	0,7%	8,6%		32,2%	6,0%	8,2%		100,0% (18.547)
6. Öğrencilerin Dijital Yeteneklerinin Kolaylaştırılması																					
6.1. Bilişim ve Medya Okuryazarlığı	51,3%												31,4%				17,3%				100,0% (5.064)
6.2. İletişim		15,2%	20,6%	52,7%													11,6%				100,0% (8.269)
6.3. İçerik Oluşturma			89,2%			10,8%															100,0% (2.517)
6.4. Sorumlulu Kullanma	7,6%																92,4%				100,0% (2.301)
6.5. Problem Çözme							16,0%								25,7%		33,8%			24,5%	100,0% (2.584)
5. Öğrencilerin Güçlendirilmesi																					
5.1. Farklılaştırma ve Bireyselleştirme	26,2%	10,2%		7,9%		2,7%	6,9%		2,3%						37,7%					6,2%	100,0% (7.827)
5.2. Ulaşılabilirlik ve Kapsayıcılık				6,5%		28,8%	10,1%								20,7%			33,9%			100,0% (3.036)
5.3. Öğrencileri Öğrenme Sürecine Aktif Bir Şekilde Dahil		32,5%	17,0%	17,8%			3,2%			12,0%	4,5%			5,5%	3,8%					3,7%	100,0% (9.538)
C - Covid 19 Görüşleri																					
C1. Covid 19 dijital yeterlik eikisi	13,5%	1,2%	9,3%	1,4%	1,3%	5,9%	13,3%		1,4%	0,4%	5,9%	5,4%	3,8%	2,8%	4,6%	0,6%	23,0%	4,5%	1,4%	0,4%	100,0% (65.188)
C2. Öncesi ve sonrası dijital yeterlik durumu	3,3%			0,7%			6,3%				2,6%	5,9%	4,4%	3,3%	12,0%	6,3%	30,5%	11,4%	5,8%	7,4%	100,0% (55.521)
C3. Covid 19 sonrası dijital yeterlik sürdürülebilirliği		34,6%	13,2%			3,0%			6,1%	7,3%	12,0%		10,0%			2,1%		0,9%		10,8%	100,0% (11.895)
M - Dijital Yeterlik Geliştirme Motivasyonları																					
M1. Öğrenci odaklı motivasyon	17,1%	12,1%		32,8%	18,5%										14,3%		1,7%		3,5%		100,0% (9.622)
M2. Kurum Etikili Motivasyon	11,6%	11,7%	10,6%	31,6%	17,8%													5,4%	3,5%	7,8%	100,0% (10.000)
M3. Bireysel Motivasyon	4,7%	5,7%	4,3%	7,1%	7,1%	10,2%	6,6%			12,2%		13,8%	3,4%	4,1%	5,5%	4,8%		7,9%	2,5%		100,0% (24.923)
BÜTÜN METİN	6,0%	7,1%	5,7%	7,0%	7,0%	7,3%	5,9%	1,0%	3,9%	3,7%	5,3%	4,2%	4,8%	3,2%	6,6%	4,0%	6,9%	4,3%	2,7%	3,6%	100,0% (711.345)

EK 3. EĞİTİMCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİK ÖLÇEĞİ

Sevgili Katılımcı,

Aşağıdaki ölçek sizin dijital yeterlik seviyenizi ortaya çıkarmak için uygulanmaktadır. Listedeki ifadelerde salt doğru ya da yanlış cevaplar bulunmamaktadır. Ölçeğe verdiğiniz cevapların gizli kalacağından emin olunuz. Cevaplarınızın bu çalışma için çok değerli katkılar sunacaktır. Katılımınız için çok teşekkür ederim.

Cinsiyetiniz:

Yaşınız: _____

Çalıştığınız Alan:

Lütfen dijital yeterlik seviyenize ait düşüncenize göre aşağıdaki ifadelerden sizi en iyi açıkladığını düşündüğünüz seçeneklerden sadece bir tanesini seçiniz.

EĞİTİMCİLER İÇİN DİJİTAL YETERLİLİK ÖLÇEĞİ

Öğretmenlerin dijital yeterlikleri, dijital teknolojilerin sadece okul ve sınıf ortamında eğitim-öğretim amaçlı kullanılmasıyla sınırlı değildir. Bunun yanında, diğer öğretmenler, öğrenciler ve eğitimle ilgili tüm paydaşlarla mesleki etkileşim kurmayı, kişisel mesleki gelişim sağlamayı, eğitim-öğretim için en iyi olanı bulmayı ve kullanmayı da kapsamaktadır.

Bölüm 1 bu alandaki durumunuzu ele almaktadır.

1) Mesleki Katılım

1-) Öğrenciler ve meslektaşlarımla iletişimi geliştirmek için farklı dijital iletişim kanallarını sistematik olarak kullanabilirim (e-posta, blog, okulun web sitesi, uygulamalar vb).

- a) Dijital iletişim kanallarını nadiren kullanırım.
- b) Temel dijital iletişim kanallarını kullanırım.
- c) Farklı dijital iletişim kanallarını birleştirerek kullanırım. (e-posta, bloglar veya okul web sitesi)
- d) Etkili iletişim kurmak için farklı dijital iletişim kanallarını sistematik olarak seçer, uyarlar ve birleştiririm.
- e) Kullanacağım iletişim stratejileri üzerine düşünürüm, tartışırım ve etkin bir şekilde geliştiririm.

2-) Okul içindeki ve dışındaki meslektaşlarımla birlikte çalışmak için dijital teknolojileri kullanırım.

- a) Meslektaşlarımla dijital ortamda işbirliği yapmak için nadiren fırsat bulurum.
- b) Meslektaşlarımla bazen e-posta yoluyla materyal alışverişi yaparım.

c) Meslektaşarımla çevrimiçi işbirlikçi ortamlarında birlikte çalışırız veya ortak depolama alanlarını (googledrive, dropbox, icloud...vb.)birlikte kullanırız.

d) Çevrimiçi öğretmen ağlarında okulum dışındaki öğretmenlerle de fikir ve materyal alışverişinde bulunurum.

e) Çevrimiçi öğretmen ağlarındaki diğer öğretmenlerle ortaklaşa materyaller oluştururum.

3-) Dijital öğretim becerilerimi aktif olarak geliştirmeye çalışırım.

a) Dijital öğretim becerilerimi geliştirmek için nadiren vaktim oluyor.

b) Dijital öğretim becerilerimi deneyimlerle geliştiririm.

c) Dijital öğretim becerilerimi geliştirmek için çeşitli kaynaklar kullanırım.

d) Meslektaşarımla yenilikçi yöntemlerin geliştirilmesinde ve eğitim uygulamalarının iyileştirilmesinde dijital teknolojinin nasıl kullanılacağını tartışırım.

e) Meslektaşarımla dijital öğretim stratejilerini geliştirmelerine yardımcı olurum.

4-) Çevrimiçi eğitimlere katılırım. (online kurslar, webinarlar, MOOC tabanlı eğitimler vb.)

a) Bu, üzerinde henüz dikkate almadığım yeni bir alan.

b) İlgimi çekiyor ancak henüz katılmadım.

c) Bu tür bir çevrimiçi eğitime bir veya iki defa katıldım.

d) Farklı farklı çevrimiçi eğitimlere katıldım.

e) Her türlü Çevrimiçi eğitimlere sık sık katılırım.

2) Dijital Kaynaklar

Eğitimciler günümüzde oldukça fazla ve çeşitli eğitsel dijital kaynakla karşılaşabilmektedir. Herhangi bir eğitimcinin geliştirmek için ihtiyaç duyduğu temel yeterliklerden bazıları; bu çeşitlilik ile başa çıkmak, öğrenme hedeflerine en uygun kaynakları etkili bir şekilde tanımlamak, materyal zenginliğini yapılandırmak, bağlantılar kurmak ve değiştirmek, öğretimi desteklemek için kendi dijital kaynaklarını geliştirebilmektir.

Aynı zamanda, eğitimcilerin dijital içerikleri bilinçli bir şekilde nasıl kullanacaklarının ve yöneteceklerinin farkında olmaları gerekir. Kaynakları kullanırken, değiştirirken ve paylaşırken telif hakkı kurallarına saygı duymalı ve dijital sınavlar veya öğrencilerin notları gibi kişisel verileri korumalıdır.

Bölüm 2 bu alandaki durumunuzu ele almaktadır.

1-) Farklı dijital kaynaklar bulmak ve seçmek için farklı internet siteleri ve ara-ma stratejileri kullanırım.

a) Dijital kaynak bulmak için İnterneti nadiren kullanırım.

- b) Kendi derslerimle ilgili dijital kaynakları bulmak için arama motorlarımı ve eğitim platformlarını kullanırım.
- c) Dijital kaynakları öğrencilerimin seviyelerine göre değerlendirip seçerim.
- d) Dijital kaynakları çeşitli kriterler kullanarak karşılaştırırım. (Örneğin güvenilirlik, kalite, uygunluk, tasarım, etkileşim, çekicilik.)
- e) Meslektaşlarıma uygun dijital kaynaklar ve arama stratejileri hakkında önerilerde bulunurum.

2-) Kendi dijital kaynaklarımı oluşturur ve var olan kaynakları ihtiyaçlarıma göre değiştiririm.

- a) Kendi dijital kaynaklarımı oluşturmam.
- b) Bilgisayarla çalışma sayfaları oluştururum ama kullanacağım zaman yazdırıyorum.
- c) Bazen dijital sunumlar oluştururum.
- d) Farklı türden dijital kaynaklar oluşturur ve mevcut kaynakları uyarlarım.
- e) Karmaşık ve etkileşimli dijital kaynakları geliştiririm ve uyarlarım.

3-) Sınav, öğrenci notları, kişisel veriler vb. hassas içeriği etkin bir şekilde korurum.

- a) Bunu yapmama gerek yok çünkü bu bilgilerin korunmasından okul sorumludur.
- b) Kişisel verileri elektronik olarak saklamaktan kaçınırım.
- c) Bazı kişisel verileri korurum.
- d) Kişisel verilerin olduğu dosyalara şifre koyarak koruma sağlarım.
- e) Kişisel verileri kapsamlı bir şekilde korurum. (Örneğin tahmin edilmesi zor parolaları şifreleme ve yazılım güncellemeleriyle birleştirme.)

3) Öğretme ve Öğrenme

Bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimde kullanmanın en temel yetkinliği, dijital teknolojilerin kullanımını öğretme ve öğrenme sürecinin farklı aşamalarında tasarlamak, planlamak ve uygulamaktır. Ancak, bunu yaparken amaç, dersin odağını öğretmen liderliğinden öğrenci merkezli süreçlere kaydırmak olmalıdır.

Bölüm 3 bu alandaki durumunuzu ele almaktadır.

1-) Dijital teknolojilerin sınıfta etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak için nasıl, ne zaman ve neden kullanılacağını özellikle düşünürüm.

- a) Sınıfta teknolojiyi kullanmam ya da nadiren kullanırım.
- b) Mevcut ekipmanı temel olarak kullanırım. (örneğin; etkileşimli tahta veya projeksiyon.)
- c) Derslerimde çeşitli dijital kaynaklar ve araçlar kullanırım.

- d) Dijital araçları öğretimi sürecini sistematik olarak geliştirmek için kullanırım.
- e) Yenilikçi pedagojik stratejileri uygulamak için dijital araçlar kullanırım.

2-) Öğrencilerimin işbirlikçi çevrimiçi ortamlardaki etkinliklerini ve etkileşimlerini izlerim.

- a) Dijital ortamları öğrencilerimle birlikte kullanmam.
- b) Kullandığımız çevrimiçi ortamlarda öğrencilerimin etkinliğini takip etmem.
- c) Öğrencilerimi ve onların tartışmalarını bazen kontrol ederim.
- d) Öğrencilerimin çevrimiçi etkinliklerini düzenli olarak takip ve analiz ederim.
- e) Öğrencilerimin etkinliklerine motive edici veya düzeltici yorumlarla düzenli olarak dâhil olurum.

3-) Öğrencilerim gruplar halinde çalışırken öğrenme çıktısı elde etmek ve belgelemek için dijital teknolojileri kullanırlar

- a) Öğrencilerim gruplar halinde çalışmaz.
- b) Öğrencilerimin grup çalışmalarında dijital teknolojileri bütünleştirmem mümkün değil.
- c) Öğrencilerimi grup çalışmalarında internet üzerinden bilgi aramaya ve çalışmalarının sonuçlarını dijital formatta sunmaya teşvik ederim.
- d) Öğrencilerimden grup çalışmalarında araştırma yapmak ve sonuçlarını dijital formatta sunmak için interneti kullanmalarını isterim.
- e) Öğrencilerim gruplar halinde çalışmak için ortak bir çevirim içi öğrenme ortamı kullanır ve birlikte projeler oluştururlar.

4-) Öğrencilerin, kendi öğrenme süreçlerini planlamalarını, belgelemelerini ve izlemelerini sağlamak için dijital teknolojileri kullanıyorum. (Örneğin öz değerlendirme için sınavlar, dokümantasyon ve sergileme için e-portfolyolar vb.)

- a) Çalışma ortamında bunu yapmam mümkün değil.
- b) Öğrencilerim öğrenme süreçleri üzerinde düşünür ancak bunu dijital teknolojilerle yapmazlar.
- c) Bazen öz değerlendirme sınavlarını dijital teknolojiler kullanarak yaparım.
- d) Öğrencilerimin öğrenmelerini planlamalarını, belgelemelerini veya ortaya koymalarını sağlamak için çeşitli dijital araçlar kullanırım.
- e) Öğrencilerin ilerlemelerini, planlamalarını, izlemelerini ve ortaya koymalarını sağlamak için farklı dijital araçları sistematik olarak bir arada kullanırım.

4) Değerlendirme

Dijital teknolojiler mevcut değerlendirme stratejilerini geliştirmekte ve yeni ve daha iyi değerlendirme yöntemlerini mümkün kılabilmektedir. Ayrıca, öğrencinin kişisel eylemlerinde mevcut olan (dijital) veri zenginliğini analiz ederek, öğretmenler daha iyi geribildirim ve destek sunabilme imkânına erişmektedir.

Bölüm 4 bu alandaki durumunuzu ele almaktadır.

1-) Öğrencinin gelişimin izlemek için dijital değerlendirme araçlarını kullanırım.

- a) Öğrencilerin gelişimini izlemem.
- b) Öğrencilerin gelişimini düzenli olarak izlerim, ancak dijital yöntemler kullanmam.
- c) Öğrencilerin gelişimini izlemek için bazen dijital bir araç kullanırım. (Örneğin öğrencilerin ilerlemelerini kontrol etmek için dijital bir sınav.)
- d) Öğrencinin gelişimini izlemek için çeşitli dijital araçlar kullanırım.
- e) Öğrenci gelişimini izlemek için çeşitli dijital araçları sistematik olarak kullanırım.

2-) Ek desteğe ihtiyacı olan öğrencileri zamanında belirlemek için elimdeki tüm verileri analiz ederim.

Veri”; öğrencilerin katılımı, performansı, notları, devam durumları; (çevrimiçi) ortamlardaki etkinlikler ve sosyal etkileşimleri içermektedir.

- a) “Ek desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler”; okulu bırakma düşük performans riski taşıyan öğrenciler; öğrenme bozukluğu olan veya özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerdir.
- b) Bu veriler elimde mevcut değil ve / veya bunları analiz etmek benim sorumluluğumda değildir.
- c) Sadece akademik verileri analiz ederim. (Örneğin performans ve notlar.)
- d) Ek desteğe ihtiyacı olan öğrencileri belirlemek için öğrencilerin etkinlikleri ve davranışları hakkındaki verileri de dikkate alırım.
- e) Ek desteğe ihtiyacı olan öğrencileri belirlemek için mevcut tüm verileri düzenli olarak izlerim.
- f) Verileri sistematik olarak analiz eder ve zamanında müdahale ederim.

3-) Etkili geri bildirim sağlamak için dijital teknolojileri kullanırım.

- a) Çalışma ortamımda geri bildirim gerekli değil.
- b) Öğrencilere geri bildirim veriyorum ancak dijital format kullanmam.
- c) Geri bildirim sağlamak için bazen dijital yollar kullanırım. (Örneğin çevrimiçi sınavlarda otomatik puan verme, çevrimiçi ortamda yorum veya “beğenme”.)
- d) Geri bildirim sağlamak için çeşitli dijital yöntemler kullanırım.

- e) Geri bildirim sağlamak için dijital yaklaşımları sistematik olarak kullanırım.

5) Öğrencilerin Güçlendirilmesi

Dijital teknolojilerin eğitimdeki en güçlü yönlerinden bazıları öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlamak ve öğrencileri aktif hale getirmektir. Dijital teknolojiler ayrıca her öğrencinin yeterlik seviyesine, ilgi alanlarına ve öğrenme gereksinimlerine uyarlanmış öğrenme etkinlikleri sunmak için de kullanılabilir. Bununla birlikte mevcut eşitsizlikleri (örneğin dijital teknolojilere erişimde) azaltmaya ve özel eğitim ihtiyacı olanlar da dâhil tüm öğrenciler için erişilebilirliği sağlamaya özen gösterilmelidir. Bölüm 5 bu alandaki durumunuzu ele almaktadır.

1-) Öğrenciler için dijital ödevler oluştururken karşılaşılabilecekleri potansiyel dijital güçlükleri göz önünde bulundururum. (Örneğin dijital cihazlara ve kaynaklara eşit erişim; birlikte çalışma sorunları; dijital becerilerin eksikliği)

- a) Dijital ödevler oluşturmam.
- b) Öğrencilerim dijital teknolojiyi kullanırken sorun yaşamaz.
- c) Dijital ödevleri, öğrencilerimin karşılaşılabilecekleri sorunları en aza indirecek şekilde uyarlıyorum.
- d) Öğrencilerimle olası sorunlar ve bu sorunların çözümleri hakkında tartışırım.
- e) Dijital kaynakların erişimindeki ve kullanımındaki farklılıkları hesaba katarak çeşitliliğe izin veriyorum. (Örneğin ödevi uyarlarım, çözümleri tartışırım ve ödevi tamamlamak için alternatif yollar sunarım.)

2-) Öğrencilere bireyselleştirilmiş öğrenme ortamları sunmak için dijital teknolojileri kullanırım. (Örneğin farklı öğrencilere bireysel öğrenme ihtiyaçlarını, tercihlerini ve ilgi alanlarını ele almak için farklı dijital görevler veririm.)

- a) Sınıfta, tüm öğrencilerin, seviyelerine bakılmaksızın aynı etkinlikleri yapmaları gerekmektedir.
- b) Öğrencilere ek kaynaklar için önerilerde bulunurum.
- c) İleri seviyedeki veya geride kalmış öğrencilerim için isteğe bağlı dijital etkinlikler yaparım.
- d) Dijital teknolojileri, mümkün olduğunca farklı öğrenme seçenekleri sunmak için kullanırım.
- e) Derslerimi öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına, tercihlerine ve ilgi alanlarına göre sistematik olarak dijital teknolojiler yardımıyla uyarlarım.

3-) Öğrencilerin derse aktif olarak katılması için dijital teknolojileri kullanırım.

a) Derslerimde öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılmalarını sağlamak mümkün değil.

b) Öğrencileri derse aktif olarak dâhil ediyorum ama bunu yaparken dijital teknolojileri kullanmam.

c) Derslerimde motive edici materyalleri kullanırım. (Örneğin videolar, animasyonlar, çizgi filmler.)

d) Derslerimde kullandığım dijital araçlar öğrencilerimin ilgisini çeker. (Örneğin elektronik çalışma sayfaları, oyunlar, kısa sınavlar.)

e) Öğrencilerim düzenli olarak araştırma, tartışma ve bilgi oluşturmak için dijital teknolojileri kullanır.

6) Öğrencilerin Dijital Yetkinliklerinin Kolaylaştırılması

Öğrencilerinin dijital okuryazarlığını geliştirebilmesi, bir öğretmenin dijital yeterliliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bölüm 6 bu alandaki durumunuzu ele almaktadır.

1-) Öğrencilere bilgilerin güvenilirliğini nasıl değerlendireceklerini, yanlış bilgilendirme ve önyargıları nasıl tespit edebileceklerini öğretirim.

a) Bunu yapmak derslerimde/sınıfımda mümkün değil.

b) Onlara zaman zaman tüm çevrimiçi bilgilerin güvenilir olmadığını hatırlatırım.

c) Onlara internetteki güvenilir ve güvenilirmez kaynakları ayırt etmeyi öğretirim.

d) Öğrencilerimle bilgiyi nasıl doğrulayacağımızı tartışırım.

e) Öğrencilerimle bilginin nasıl üretildiği ve nasıl çarpıtılabileceği hakkında kap samlı bir şekilde tartışırız.

2-) Öğrencilerimin birbirleriyle veya çevreleriyle iletişim kurmak ve işbirliği yapmak için dijital araçları kullanmalarını gerektiren ödevler veririm.

a) Bunu yapmak derslerimde/sınıfımda mümkün değil.

b) Sadece nadir durumlarda öğrencilerimin çevrimiçi iletişim kurmaları veya işbirliği yapmaları gerekir.

c) Öğrencilerim, aralarında dijital yollarla iletişim kurar ve işbirliği yaparlar.

d) Öğrencilerim birbirleriyle ve okul dışındaki çevreyle iletişim kurmak ve işbirliği yapmak için dijital araçlar kullanırlar.

e) Düzenli olarak öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmelerini sağlayan ödevler hazırlarım.

3-) Öğrencilerin dijital içerik oluşturmalarını gerektiren ödevler veririm.

(Örneğin videolar, müzikler, fotoğraflar, dijital sunumlar, bloglar, wiki'ler ...vb.)

- a) Bunu yapmak derslerimde/sınıfımda mümkün değil.
- b) Bunu öğrencilerimle uygulamak zordur.
- c) Bazen eğlenceli bir aktivite olarak uygularım.
- d) Öğrencilerim çalışmalarının ayrılmaz bir parçası olarak dijital içerik oluşturur.
- e) Öğrenmelerinin ayrılmaz bir parçası olduğu için ve öğrencilerimin becerilerini daha da geliştirmek için sistematik olarak zorluk seviyesini yükseltirim.

4-) Öğrencilere güvenli ve sorumlu bir şekilde çevrimiçi platformlarda nasıl davranacaklarını öğretiyorum.

- a) Bunu yapmak derslerimde/sınıfımda mümkün değil.
- b) Kişisel bilgileri çevrimiçi olarak aktarırken dikkatli olmaları gerektiğini onlara bildiririm.
- c) Çevrimiçi ortamlarda güvenli ve sorumlu davranmak için temel kuralları açıklarım.
- d) Çevrimiçi ortamlarda sorumlu davranış kurallarını tartışır ve bunlara uymayı kabul ederiz.
- e) Öğrencilerimin, dijital ortamlarda genel olarak kabul görmüş kurallara uymalarını sistematik olarak geliştiririm

5-) Öğrencilerimi somut problemleri çözmek için dijital teknolojileri yaratıcı bir şekilde kullanmaya teşvik ederim. (Örneğin öğrenme sürecinde ortaya çıkan engellerin veya zorlukların üstesinden gelmek için)

- a) Bunu yapmak derslerimde/sınıfımda mümkün değil.
- b) Nadiren öğrencilerin dijital problem çözme becerisini geliştirme fırsatım oluyor.
- c) Arada bir, bir fırsat ortaya çıktığında öğrencilerimi teşvik ederim.
- d) Sorunları çözmek için sık sık teknolojik yöntemler kullanırız.
- e) Dijital problem çözme fırsatlarını sistematik olarak bir arada kullanırım.

EK 4. ÖĞRETİCİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli Öğretici,

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programında “İkinci Dil Olarak Türkçe ve Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticilerinin Dijital Yeterlikleri” başlıklı tez üzerinde çalışıyorum. Bu çalışmanın amacı, ikinci dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak İngilizce öğretmenlerinin dijital yeterlikleri yönelik görüşlerinize başvurmak ve bu görüşlerden hareketle söz konusu öğretmenlerin dijital yeterlik seviyelerini etkileyen faktörleri karşılaştırmalı olarak derinlemesine incelemektir. Çalışmanın gerçekleştirilmesi aşamasında sizin de görüşlerinizi almak ve bu görüşlerden hareketle çalışmamı gerçekleştirmek istiyorum.

Görüşmeden elde edilecek veriler yalnızca araştırma kapsamında kullanılacak, kişisel bilgileriniz ve sizden elde edilecek veriler çalışmanın yayınlanacağı tüm sunularda ve raporlarda korunacak ve gizli kalacaktır. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın herhangi bir aşamasında katkı sağlamaktan vazgeçmek ya da çalışma hakkında daha fazla bilgi almak isterseniz aşağıdaki eposta adresinden bildirmeniz yeterli olacaktır.

Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Görüşülen Kişi :

Tarih ve Saat : ___/___/___ ___ . ___

Başlangıç için kendinizden ve bulunduğunuz kurumdaki yabancı/ikinci dil öğretimine ilişkin rolünüzden biraz bahseder misiniz?

1. Dijital yeterlik kavramını nasıl tanımlarsınız?

2. Dijital yeterlik, bilgi teknolojilerinin iş, eğlence ve iletişim için, bilgiye ulaşma, içerik oluşturma, paylaşma, bilgiyi yönetme, iletişim kurma, işbirlikli çalışma ve problem çözme gibi süreçlerde kendinden emin ve kritik kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Buna göre dijital yeterliliğin öğretim sürecindeki rolü ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
3. Mesleki uygulamalarınızdan yola çıkarak dil öğretiminde öğretici dijital yeterliğini önemini nasıl değerlendirirsiniz?
4. Çalıştığınız kurumun dijital yeterliklerinizi geliştirmenize ve bu yeterlikleri pedagojik amaçlara yönelik kullanmanıza ilişkin sunduğu olanaklar nelerdir?
 - a. Mesleki gelişim bağlamında eğitim olanakları sunuluyor mu?
 - b. Teknolojik donanımların ve dijital araçların tedarik edilmesi bağlamında olanaklar sunuluyor mu?
 - c. Meslektaşlarınız arasında dijital yeterlikleri geliştirmeye yönelik dayanışma/iletişim durumu nasıldır? Örneklendirir misiniz?
5. Öğrencilerinizin dijital yeterliklerini nasıl betimlersiniz?
 - a. Öğrencilerinizin dijital bilgi donanımı (hazırbulunurluk) düzeyleri nedir?
 - b. Öğrencilerinizin dijital teknoloji olanaklarına sahip olma bakımından durumları nasıldır?
6. Düşük düzeyde dijital yeterliklere sahip olan öğrencilerinizin dijital yeterliklerini geliştirmelerine katkı sunuyor musunuz? Örneklendirir misiniz?
7. Dil öğretimi uygulamalarınızda dijital araç ve ortamları seçerken nelere dikkat edersiniz? Kullandığınız dijital araç ve ortamları betimler misiniz?
 - a. Dijital ortam ve araçların dili Türkçe veya İngilizce olması ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
 - b. Ölçme değerlendirme sürecinde dijital araçlardan faydalaniyor musunuz? Bu konudaki yaşadığınız kolaylık ve zorluklar nelerdir?
 - Öğrencilerinizin bireysel farklılıklarla ilgili yaşadığınız sorunlar var mıdır, varsa nelerdir?
 - Ölçme ve değerlendirme ile geri bildirim verme konusunda yaşadığınız sorunlar var mıdır, varsa nelerdir?

8. Covid-19 salgını ve eğitim süreçlerine olan etkisini, dijital araçları kullanma ve dijital yeterlilikleri geliştirme bağlamında nasıl değerlendirirsiniz?
 - a. Kendi dijital yeterliklerinizin bu süreçteki değişimine ilişkin örnekleriniz var mı? Varsa nelerdir?
 - b. Öğrencilerinizin dijital yeterliklerinin bu süreçteki değişimine ilişkin örnekler var mı? Varsa nelerdir?
9. Covid-19 sonrası koşullar değişince öğretim uygulamalarınızda dijital adaptasyonun sürdürülebilirliği ile ilgili gözlemlerinizi neler oldu?
 - a. Covid-19 salgını kısıtlamalarının ardından, zorunlukların ortadan kalkması sonrasında dijital araçların kullanımına ilişkin düşünceleriniz ve öngörüleriniz nelerdir?
10. Yabancı/ikinci dil öğreticisi olarak sahip olmanız gereken dijital yeterliklerle ilgili görüşleriniz nelerdir?
 - a. Dijital yeterliğinizi geliştirme konusunda sizi motive eden etkenler nelerdir?

EK 5. ETİK KOMİSYON İZİNİ

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Tarih: 05/01/2023 14:30
Sayı: E-35853172-000-00002609271

00002609271

Sayı : E-35853172-000-00002609271
Konu : Tuba DEMİREL Hk. (Etik Komisyon İzni)

5.01.2023

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 09.12.2022 tarihli ve E-26674787-000-00002564716 sayılı yazınız.

Enstitünüz Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programı öğrencisi **Tuba DEMİREL**'in **Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ** danışmanlığında hazırladığı "**İkinci Dil Olarak Türkçe ve Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticilerinin Dijital Yeterlikleri**" başlıklı tez çalışması, Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **27 Aralık 2022** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 10643113-8AD9-43E2-B623-EC77FF3DCF5A

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Duygu Didem İLERİ

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 9992

Telefon: .

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK 6. DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU**

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA**

Tarih: 19/06/2023

Tez Başlığı / Konusu: İkinci Dil Olarak Türkçe ve Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreticilerinin Dijital Yeterlikleri

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 266 sayfalık kısmına ilişkin, 19/06/2023 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 8'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Tuba Demirel
Öğrenci No: N14149725
Anabilim Dalı: Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Programı: Doktora Programı
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR

EK 7. TURNİTİN ORJİNALLİK RAPORU

İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİ VE YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETİCİLERİNİN DİJİTAL YETERLİLİKLERİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 7	% 6	% 1	% 3
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	muhaaz.org İnternet Kaynağı	% 1
2	dilbilimi.net İnternet Kaynağı	<% 1
3	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<% 1
4	dhgm.meb.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1
5	Submitted to Erciyes Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<% 1
6	Submitted to Bursa Teknik Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<% 1
7	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	egitimher yerde.net İnternet Kaynağı	<% 1
9	Submitted to Bahcesehir University Öğrenci Ödevi	<% 1